

Jaarrekening 2019

Inhoudsopgave

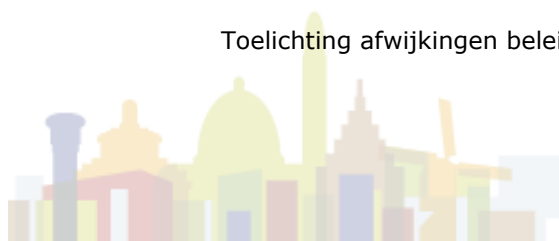
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	6
Algemeen	11
Inleiding Jaarverslag en leeswijzer	11
Kerngegevens sociale structuur	12
Kerngegevens fysieke structuur	13
Kerngegevens: financiële structuur	13
Organogram	15
Toelichting op de controleverklaring	15
Raadsbesluit vaststelling jaarrekening	16
Jaarverslag	16
Programma's Binnenstad, Duurzaamheid, Economie en Veiligheid	17
Programma Binnenstad	18
Programma Duurzaamheid	24
Programma Economie	36
Programma Veiligheid	42
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	52
Bestuur	53
Burgerzaken	55
Financiën	61
Beleidsveld 1 Veiligheid	66
Fysieke & Integrale veiligheid	67
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	76
Duurzaam en innovatief	76
Economische bereikbaarheid	83
Stedelijke omgeving	86
Beleidsveld 3 Economie	90

Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum	90
Beleidsveld 4 Onderwijs	99
Onderwijs	100
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	109
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	110
Sportbeleid	112
Sportaccomodaties.....	117
Cultuurpresentatie	119
Cultureel erfgoed & lokale media.....	123
Beleidsveld 6 Sociaal Domein.....	127
Doorontwikkeling integrale aanpak sociaal domein	127
Sociale veerkracht	142
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en Milieu	153
Beheer openbare ruimte	154
Milieu	155
Volksgezondheid	161
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	167
Volkshuisvesting	168
Ruimtelijke ordening	178
Gebiedsgericht werken	181
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten	183
Paragrafen.....	186
Inleiding	186
Lokale heffingen	187
Weerstandsvermogen	195
Weerstandsvermogen	195
Risicokaarten	202
Onderhoud kapitaalgoederen	220

Beheer openbare ruimte.....	221
Vastgoed.....	224
Financiering (en treasury).....	250
Bedrijfsvoering	255
Verbonden Partijen	277
Gemeenschappelijke regelingen	277
Vennootschappen en Coöperaties	283
Stichtingen en Verenigingen	292
Overige verbonden partijen	292
Grondbeleid	292
Financiële jaarrekening 2019.....	305
Algemeen	305
Balans per 31 december	305
Activa 31-12.....	305
Passiva 31-12.....	309
Programmarekening over het boekjaar	313
Overzicht resultaten per programma.....	313
Taakvelden per beleidsveld.....	315
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	319
Toelichtingen financieel verslag en algemeen.....	322
Toelichting op de balans per 31 december 2019.....	328
Toelichting per beleidsveld	354
Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning.....	354
Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 Veiligheid	360
Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	361
Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 Economie	363
Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 Onderwijs.....	366

Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	368
Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 Sociaal domein	372
Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu.....	379
Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	382
Analyse begrotingsafwijkingen	387
Overzicht incidentele baten en lasten.....	395
Overzicht structurele mutaties reserves	404
Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen	406
SISA	408
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	410
Inhoud	411
Vooraf.....	416
1. Inleiding	416
2. hoofdstuk.....	417
Bijlage 1:	418

Voorwoord

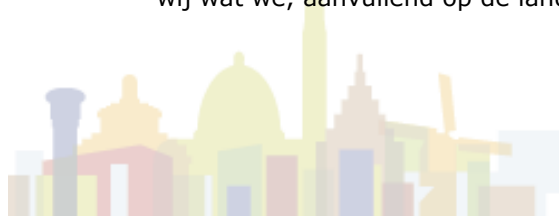
Algemeen

Het doet ons genoegen u de verslaglegging 2019 van onze gemeente te mogen aanbieden. Ook de jaarrekening wordt u wederom digitaal aangeboden. Met dit sluitstuk legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid in 2019. Met de opzet en inhoud van deze rekening willen we bijdragen aan een herkenbare invulling van de controlerende en taakstellende rol van de gemeenteraad.

De verslaglegging zal op waalwijk.begrotingsapp.nl en de gemeentepagina worden gepubliceerd ter inzage voor een ieder. Qua vorm en inhoud sluit de verslaglegging aan bij de begroting 2019.

In de verslaglegging 2019 is de controleverklaring van de onafhankelijke accountant met betrekking tot de jaarrekening opgenomen. Het verslag van onderzoek zal, vergezeld van de nota van verantwoording, afzonderlijk aan u worden verstrekt.

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel

beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden.

In de jaarrekening 2019 is een risicokaart COVID-19 virus opgenomen voor de bepaling van de weerstandsratio. Tevens is COVID-19 virus opgenomen bij de balans onder de niet uit de balans blijkenende verplichtingen.

Resultaat dienstjaar en bestemming saldo

Exploitatie

De jaarrekening sluit met een positief resultaat over 2019 van € 4.295.000. Bij het najaarsbericht is besloten om € 908.000 over te hevelen naar 2020. Netto is derhalve sprake van een overschot van € 3.387.000. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat conform raadsbesluit meerkosten sociaal domein tot een bedrag van € 2.000.000 al ten laste zijn gebracht van de Reserve transities.

Ten opzichte van de begroting na wijziging 2019 (€ 3.237.000) en rekening houdende met de door de raad via het najaarsbericht geaccordeerde overhevelingen, valt het resultaat afgerond € 1.000.000 hoger uit. De volgende afwijkingen (zie ook "Toelichting per beleidsveld") hebben hieraan in belangrijke mate bijgedragen:

	Voordeel	Nadeel
Kosten raad/griffie	100.000	
Voorziening pensioenen vm wethouders		700.000
Algemene uitkering/stelposten	300.000	
Voorziening dubieuze debiteuren	250.000	
Saldo overhead	500.000	
Contributie VNG/Regionale samenwerking Langstraat Wonen/ROM	150.000	
Publiekszaken	50.000	
Sporthallen en sportparken	100.000	
Opbrengst omgevingsvergunningen	100.000	
Omgevingsdienst OMWB		100.000
Maatwerkvoorzieningen WMO		350.000

Jeugdzorg (incl verrekening stelposten gemeentefonds)		950.000
Erfpachtgronden		50.000
Baanbrekers	1.300.000	
Brandweer en crisisbeheersing	50.000	
Vervoer (BTW eenmalig))	150.000	
Onderhoud wegen/openbare verlichting		150.000
Onderuitputting kapitaallasten/onvoorzien	300.000	
Baggerplan	50.000	
Onderhoud groen en verwerking groenafval		350.000
Maatschappelijke activering	50.000	
Diverse posten per saldo	200.000	
TOTAAL	€ 3.650	€ 2.650

Het volgende willen wij specifiek onder uw aandacht brengen:

In de jaarrekening is het saldo van de mee- en tegenvallers op de budgetten van het sociaal domein dus tot een bedrag van € 2 miljoen onttrokken aan de Risicoreserve transities. Een uitgebreide toelichting treft u aan in Beleidsveld 6 Sociaal Domein en de "Toelichting per beleidsveld".

Sociaal domein:

De decentralisatie in het sociaal domein heeft verstrekkende gevolgen voor de verantwoording en controle bij zowel de gemeenten als bij de zorgaanbieders. Zo ook geldt dit voor de gemeente Waalwijk. Met een budget van in totaal 8 miljard euro voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet vormen de bestedingen in het sociaal domein een wezenlijk onderdeel van de gemeentelijke jaarrekening 2019. In 2019 zijn verdere stappen voorwaarts gezet tussen gemeenten en zorgaanbieders om te komen tot getrouwheid en rechtmatigheid in de jaarrekening. Met behulp van diverse landelijk aangeboden handreikingen hebben wij de diverse acties ook uitgezet naar zorgaanbieders om de getrouwheid in elk geval te kunnen borgen en daar waar mogelijk de rechtmatigheid te realiseren. Overigens is de interne controle op budgetten sterk verbeterd.

Reservepositie

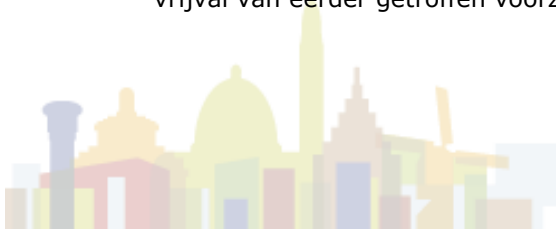

Algemene reserve	€ 9,3 miljoen
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 15,2 miljoen
Reserve onderwijshuisvesting	€ 4,3 miljoen
Reserve revitalisering Haven I tot en met VI	€ 1,9 miljoen
Reserve mobiliteitsfonds	€ 6,7 miljoen
Reserve GOA (gem. onderwijs achterstandenbeleid)	€ 0,7 miljoen
Risicoreserve sociaal domein	€ 0 miljoen
Reserve Parkmanagement	€ 4,7 miljoen
Reserve ISV-gelden	€ 0,7 miljoen
Reserve energiebesparende maatregelen huursector	€ 0,7 miljoen
Reserve herstructurering	€ 1,0 miljoen
Reserve 4 programma's	€ 0,8 miljoen
Beleidsreserve 2019-2022	€ 4,0 miljoen
Reserve leefbaarheid WOP/DOP	€ 0,9 miljoen
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	€ 4,3 miljoen

Bij de Kadernota 2020 is besloten om de risicoreserve transities de komende jaren als bestemmingsreserve voor ontoereikende uitvoeringsbudgetten transities in stand te houden voor een bedrag van € 2 miljoen en, indien nodig, aan te vullen met € 2 miljoen. Via voorjaarsbericht wordt € 2 via een onttrekking uit de algemene reserve de reserve sociaal domein weer op peil gebracht.

Grondexploitatie

De gezonde economie heeft ook op de grondexploitatie een positief effect. In 2019 was wederom sprake van een hoge uitgifte van bedrijventerreinen. De afgelopen jaren was de gemeente genoodzaakt om de nodige voorzieningen te treffen ter dekking van te verwachten verliezen dan wel direct verliezen af te boeken. Dit betekent dat omvangrijke afboekingen in de jaarrekening 2019 achterwege kunnen blijven en per saldo sprake was van een hogere winstneming dan wel vrijval van eerder getroffen voorzieningen. Met ingang van 2017 dient op grond van bindende BBV-

voorschriften op een andere wijze winst genomen te worden. De nieuwe berekeningsmethodiek is ook nu dienovereenkomstig gehanteerd. Een weerslag van de uitkomsten treft u hierbij aan.

Op basis van de hernieuwde berekening konden binnen de grondexploitatie per 31 december 2019 de volgende winsten genomen worden:

Afbouw Haven I t/m VI	€ 3.009.000
Haven VII	€ 346.000
Bedrijventerrein Zanddonk/vrijval voorziening	€ 247.000
Haven 8 west	€ 5.942.000
Verkoop Overstortweg	€ 240.000
Diverse kleine winstnemingen	€ 79.000
Winstneming Oranjeplein	€ 116.000
Winstneming Besoijen	€ 147.000
Winstneming Landgoed Driessen	€ 227.000
TOTAAL	10.353.000

Tegenover bovenstaande winstnemingen stonden enkele onttrekkingen tot een totaalbedrag van € 479.000. Het betrof hierbij met name een afboeking van de boekwaarde op Scharlo (€ 361.000) en een ophoging van de verliesvoorziening de Rugt (€ 65.000).

Bovengenoemde mutaties zorgen voor een stand van de Reserve grondexploitatie per 31 december 2019 van €15.188.000. De reserve grondexploitatie is door de raad gemaximeerd op € 5.000.000. Aan de raad zal een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd voor de nadere bestemming van het surplus van € 10.188.000.

Bestemming resultaat

Het resultaat over het boekjaar is separaat op de balans opgenomen. Volgens de voorschriften dient de gemeenteraad direct ná de vaststelling van de jaarrekening een bestemming te geven aan dit saldo. Hiervoor zal aan de raad een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd. Volledigheidshalve wijzen we er wel op dat allereerst vanuit het resultaat op grond van het besluit van de raad de algemene reserve aangevuld dient te worden met het bedrag dat daaraan in 2019 is onttrokken om in 2019 niet bestede budgetten te kunnen overhevelen naar 2020. Dit is een totaalbedrag van € 908.000.

Toelichting en cijfermatige analyses

In het jaarverslag, onderdeel toelichtingen per beleidsveld 2019, zijn de belangrijkste cijfermatige verschillen ten opzichte van de begroting geanalyseerd en toegelicht. Om de analyse van de

afwijkingen op hoofdlijnen te houden, is evenals vorig jaar gekozen voor een drempel van € 50.000 als ondergrens voor het toelichten van de verschillen, tenzij het relevant is om afwijkingen minder dan € 50.000 te vermelden.

Waalwijk,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALWIJK,

De secretaris,

De burgemeester,

Algemeen

Inleiding Jaarverslag en leeswijzer

Algemeen

Het jaarverslag bestaat uit de volgende onderdelen:

In het algemene deel zijn opgenomen de kerngegevens, het organogram, een toelichting op de controleverklaring en het raadsbesluit tot vaststelling van de verslaglegging. De vermelding van een aantal kerngegevens verhoogt de informatieve waarde van de jaarrekening en is (onder andere voor het Centraal Bureau voor de Statistiek) van belang voor het berekenen van kengetallen. De vermelde kerngegevens sluiten aan bij de kerngegevens zoals deze in de begroting 2019 zijn opgenomen. Het organisatieschema geeft inzicht in de structuur van de organisatie.

Jaarverslag

Het jaarverslag is opgesteld in de vorm van een verantwoording programma's en beleidsvelden. Hierin wordt uiteengezet wat van het voorgenomen beleid is gerealiseerd en welke nieuwe onderdelen in het rekeningjaar van belang zijn geweest. Het is een rapportage die ingaat op de door de raad gemaakte beleidsmatige keuzes en de mate waarin die in 2019 invulling hebben gekregen, voornamelijk evaluerend en waar nodig en zinvol prospectief. De belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen van 2019 worden uiteengezet in relatie tot de beleidsbegroting. Deze verantwoording is een belangrijk instrument waarmee de gemeenteraad zijn kaderstellende en met name controlerende rol kan uitoefenen.

Na de verantwoording over de 4 programma's volgt de verantwoording per beleidsveld en daarna volgen de 7 paragrafen. In de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van het beheer. De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van het jaarverslag. Ook wordt ingegaan op de bedrijfsvoering.

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de baten en lasten over het boekjaar. De financiële positie en de financiering van de gemeente worden uiteengezet en de balansbedragen worden gepresenteerd. De exploitatiebaten en –lasten en de balansbedragen worden nader toegelicht.

In de jaarrekening is, naast de balans, de rekening van baten en lasten en de toelichtingen daarop, een groot aantal verplichte uiteenzettingen opgenomen. Dit zijn onder andere: de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, het overzicht incidentele baten en lasten en de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, ofwel de SISA bijlage. In de jaarrekening is ook aandacht geschonken aan de reservepositie en de presentatie van het resultaat vóór en ná bestemming.

De jaarrekening geeft een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie per 31 december 2019 en over de baten en lasten over 2019. Het is, vergeleken met het jaarverslag, een meer cijfermatige rapportage met toelichting en tevens een analyse van de afwijkingen van de jaarcijfers ten opzichte van de begroting en de rekeningcijfers van voorgaand jaar. In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting op productniveau. Zie hiervoor het onderdeel 'toelichting op de programmarekening' onder de "financiële jaarrekening".

Kerngegevens sociale structuur

Kerngegevens (sociale structuur)

Sociale structuur	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019
Totaal aantal inwoners	47.419	47.457	48.277	48.646
Aantal inwoners van 0 tot 64 jaar	37.645	37.818	38.135	38.242
Aantal inwoners van 65 jaar en ouder	9.774	9.639	10.142	10.404
Aantal werklozen*	2.672	1.439	744	734
Bijstandsgerechtigden				
algemene bijstand	770	743	693	659
IOAW, IOAZ, BZ	66	62	50	46

Arbeidsongeschiktheid	1.940	1.900	1.880	1.870
-----------------------	-------	-------	-------	-------

*Bron: www.arbeidsmarktcijfers.nl/werkzoekenden

Kerngegevens fysieke structuur

Kerngegevens (fysieke structuur)

Fysieke structuur	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019
Oppervlakte gemeente (in ha)	6.772	6.772	6.764	6.764
Totaal aantal woningen	21.242	21.539	21.801	21.949
Aantal woningen in bezit van woningbouwcorporaties	6.794	6.831	6.831	6.831
Wegen (aantal m ² x 100)	34.700	34.700	34.700	36.070
Openbaar groen (in ha)	422	435	435	444

*NB: Door omvorming in het systeem zijn sommige vlakken anders benoemd, waardoor er een verschil is in hoeveelheden.

Kerngegevens: financiële structuur

Kerngegevens (financiële structuur)

Totalen bedragen x € 1.000	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019
Totaal lasten	151.434	149.864	178.781	207.086
Opbrengsten belastingen	19.670	20.229	20.228	20.804
Algemene uitkering gemeentefonds	63.197	64.469	66.979	71.645
Vaste schulden	166.481	164.232	160.954	138.015
• waarvan voor woningbouw	11.775	11.140	9.817	5.355

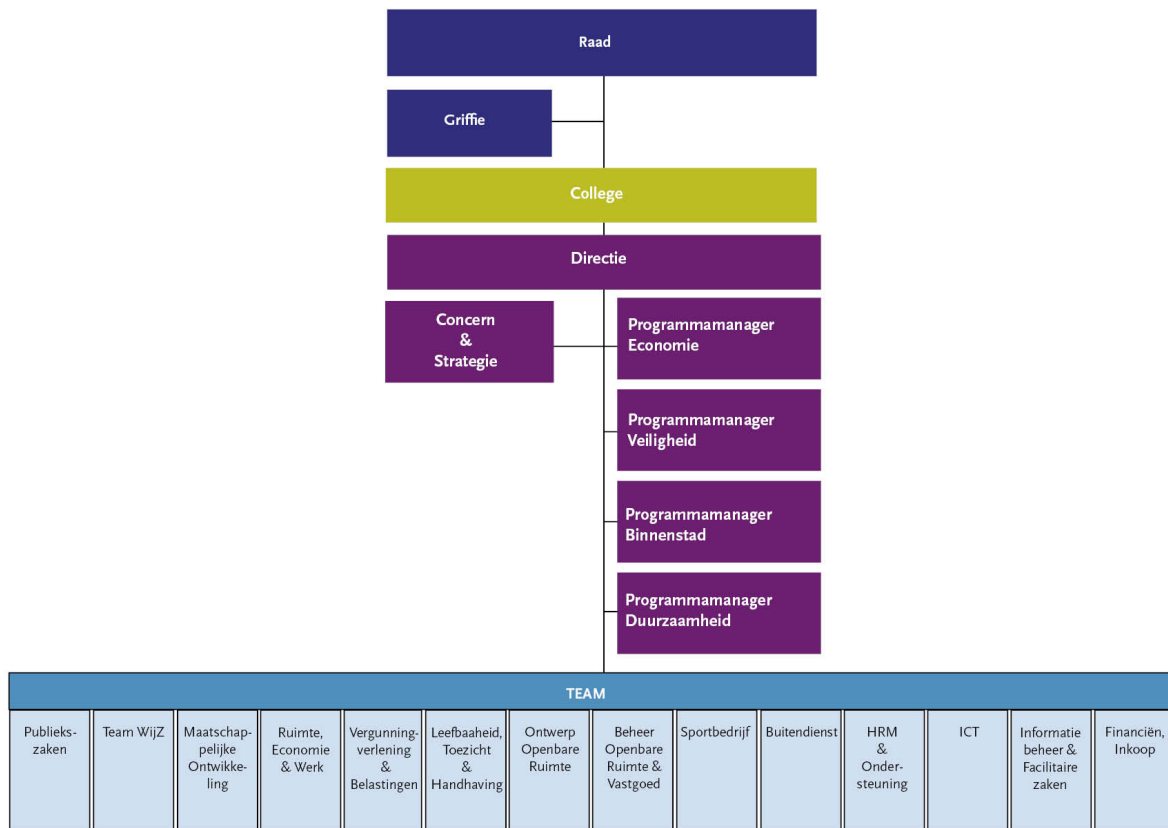

Boekwaarde investeringen	237.508	246.694	235.500	245.915
• waarvan voor woningbouw	11.775	11.140	9.817	5.355
Eigen vermogen	78.032	84.256	84.726	91.298
Vrij aanwendbare reserves	4.703	6.697	12.347	9.338
Vorzieningen	5.559	5.508	5.603	5.778
Garanties	1.258	1.110	976	1.109
Garanties, sociale woningbouw	292.225	280.951	272.709	298.216
Bedragen per inwoner <i>bedragen x €</i> 1				
Totaal lasten	3.193	3.158	3.703	4.257
Opbrengst belastingen	415	426	419	428
Algemene uitkering gemeentefonds	1.333	1.358	1.387	1.473
Vaste schulden	3.511	3.461	3.334	2.837
• waarvan voor woningbouw	248	234	203	110
Boekwaarde investeringen	5.009	5.198	4.878	5.055
• waarvan voor woningbouw	248	243	203	110
Eigen vermogen	1.645	1.775	1.755	1.877
Vrij aanwendbare reserves	99	141	256	192
Vorzieningen	117	116	116	119
Garanties	26	23	20	23
Idem, sociale woningbouw	6.163	5.920	5.649	6.130

Organogram

Organogram

Toelichting op de controleverklaring

Toelichting op de controleverklaring

De externe accountant wordt rechtstreeks benoemd door de gemeenteraad en ondersteunt de raad in zijn controlerende functie ten aanzien van de rechtmatigheid.

Accountants van gemeenten dienen behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarrekening ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren.

Ook voor het jaar 2019 is een normenkader door de raad vastgesteld. De interne controle op rechtmatigheid is vanaf 2006 geïntegreerd in de reguliere interne controle. Evenals in voorgaande jaren zijn in 2019 de noodzakelijke acties uitgevoerd om tot een oordeel over de rechtmatigheid te kunnen komen. Het plan van aanpak is in 2019 in het auditcomité besproken.

Door het college zijn derhalve de voorwaarden geschapen voor de controle van de mate waarin door onze organisatie rechtmatig wordt gehandeld, hetgeen vanaf het jaar 2006 geleid heeft tot een goedkeurende verklaring, ook wat betreft rechtmatigheidsaspecten.

Vanaf het verslagjaar 2006 is een nieuw element toegevoegd aan de accountants-controle; het principe van Single Information, Single Audit (SISA) is ingevoerd. Voor een groot aantal

deelverantwoordingen worden de controlewerkzaamheden verricht bij de jaarrekeningcontrole. Gegevens over deze regelingen zijn opgenomen in de verplichte SISA bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.

De controleverklaring over 2019 is opgenomen in de jaarrekening, als allerlaatste onderdeel van de verslaglegging.

Raadsbesluit vaststelling jaarrekening

Raadsbesluit tot vaststelling van de jaarrekening

Vastgesteld door de Raad van de gemeente Waalwijk

in zijn openbare vergadering van X-X- 2020,

De Raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

Jaarverslag

Jaarverslag

De navolgende programma- en beleidsveld verantwoording omvat:

- Programma Binnenstad
- Programma Duurzaamheid
- Programma Economie
- Programma Veiligheid
- Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning
- Beleidsveld 1 | Veiligheid
- Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat
- Beleidsveld 3 | Economie
- Beleidsveld 4 | Onderwijs
- Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie
- Beleidsveld 6 | Sociaal Domein
- Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu
- Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
- Algemene dekkingsmiddelen
- Overhead
- Te betalen vennootschapsbelasting
- Overige baten en lasten
- Paragrafen

Programma's Binnenstad, Duurzaamheid, Economie en Veiligheid

Ambitie

In 2016 is gestart met programmatisch werken door het tijdelijk aanstellen van drie programmamanagers (Binnenstad, Economie en Veiligheid). Hiermee hebben we een eerste stap gezet om de maatschappelijke opgaven centraal te stellen. Wij vinden programmamanagement een krachtig instrument, maar een goede evaluatie hiervan is wel belangrijk. Deze evaluatie is nog niet uitgevoerd. Gezien de grote opgaven waar we voor staan, zie beleidsveld 6 en 7, zetten we het

programmamanagement voor Binnenstad, Economie en Veiligheid voor 2019 en 2020 voorlopig voort. Ook voegen we nieuw programmamanagement voor Duurzaamheid toe. Daarbij stellen we de voorwaarde dat er na twee jaar, vóór de kadernota 2021, een evaluatie plaatsvindt van het programmamanagement waarin zichtbaarheid, toerusting, inbedding in de organisatie, slagkracht en de behaalde resultaten en effecten belangrijke meetindicatoren zijn. Op basis daarvan besluiten we of het programmamanagement wordt gecontinueerd. Naast een programmamanager heeft elk programma een ontwikkelbudget ter beschikking. Daarnaast is voor alle vier programma's een uitvoeringsbudget gereserveerd waaruit de uitvoeringsmaatregelen op basis van concrete plannen kunnen worden gedekt.

Programma Binnenstad

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

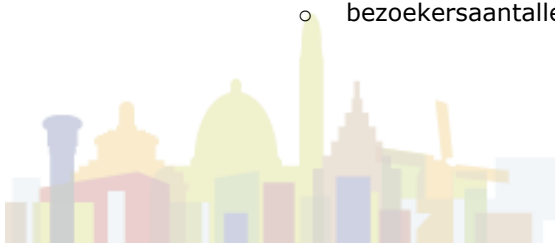
Ambitie

In onze strategische visie Waalwijk 2025 hebben we de binnenstad benoemd als één van de urgenties. We gaan de binnenstad transformeren tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek voor ontmoeting en vermaak. Daarbij verbinden we onze schoen- en lederbedrijven aan de retail- en leisurfunctie. Tegelijkertijd gaan we naar een compacter centrum dat minder leunt op winkels, maar waar ruimte is voor ontmoeten en wonen.

We pakken deze ambitie programmatisch op: onze doelstelling is duidelijk, de komende jaren werken we integraal en stap voor stap om dit te bereiken en sturen snel bij om kansen te benutten en om snel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. De vastgestelde centrumvisie is de basis voor het programma. Het te voeren beleid en achtergronden kunt u in meer detail lezen op pagina 34 (beleidsveld 3: economie).

Wat willen we bereiken?

- **Een compacter centrum in zowel aanbod als vierkante meters**
 - transformatie van ongeveer 10.000 m² winkelruimte;
 - toevoegen van ongeveer 100 woningen in de periode tot 2025;
 - leegstand terugdringen naar 5% in 2025.
- **Centrum is een aantrekkelijke plek voor ontmoeting en vermaak**
 - imago centrum verbeteren;
 - bezoekersaantallen stijgen;

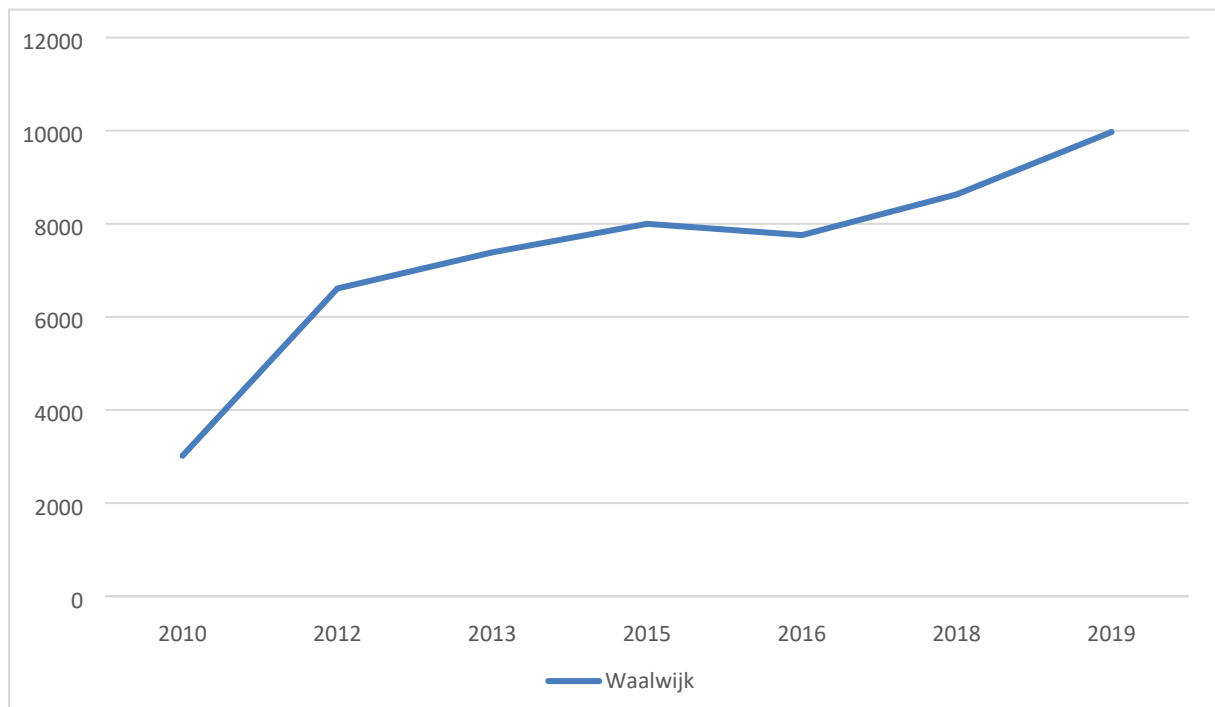
- uitbreiding boodschappenaanbod in het centrum;
 - uitbreiding horeca met 500m²;
 - waardering binnenstad stijgt.
- **Verbinden schoen- en lederbedrijven aan de retail- en leisurfunctie in het centrum**
 - opening schoen- en ledermuseum in 2021.

Wat mag het kosten?

Voor het programma binnenstad zijn beperkte middelen beschikbaar. Naast een ontwikkelbudget van € 75.000 is er een nog nader te bepalen gedeelte beschikbaar van het voor de vier programma's beschikbaar gestelde investeringsbudget voor de komende twee jaar voor concrete programma acties. De meeste acties worden daarom gefinancierd uit de lijnbudgetten zoals aangegeven in de desbetreffende beleidsvelden.

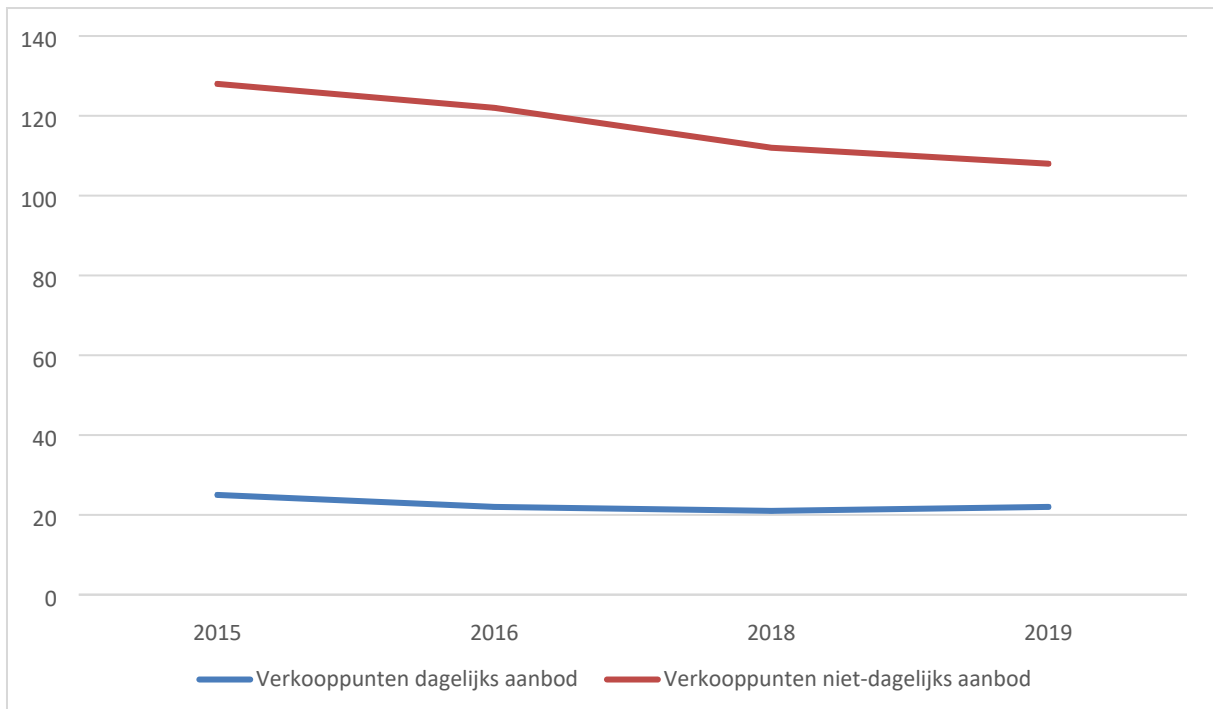
Indicatoren

52. Winkelvloeroppervlakte leegstand (in m²)

53. Ontwikkeling dagelijks en niet-dagelijks aanbod verkooppunten

Wat hebben we gedaan in 2019?

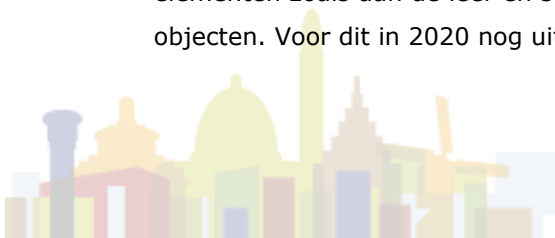
Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 5.012 Pilot "Wet Blue"

Wet Blue (de kleur van met chroom geloid leer) is een lichtconcept geïnspireerd op de (nog steeds) bloeiende leer- en schoenindustrie in de Langstraat. Het heeft als doel deze in te zetten als unique sellingpoint van Waalwijk en daarmee de ambities op economisch, cultureel en ecologisch gebied te ondersteunen. Een van die ambities is het aantrekkelijker maken van het centrumgebied door het in samenwerking met het leder - en schoenmuseum en de centrumondernemers bevorderen van mogelijke thematisering op het gebied van schoen en leder(mode) om zo een nieuwe eigen identiteit te genereren. Wet Blue komt met name tot uiting in een lichtroute in het centrum, een aaneenschakeling van in deze kleur aangelichte gebouwen en objecten die een link hebben met leer in het heden en verleden. De start is met het aanlichten van het stadhuis, de Rabobank en de Hooisteeg gemaakt.

Het project wordt getrokken door de stichting Centrummanagement. Rabobank De Langstraat en de gemeente Waalwijk hebben in 2018 een startkapitaal van €75.000,- bij elkaar gebracht. Bijdragen van deelnemende bedrijven, in combinatie met inzet van beschikbaar programmabudget en andere gaandeweg aan te trekken middelen, moeten de uitbouw verder "op gang houden". Het voor de cofinanciering benodigde budget is (afhankelijk van daadwerkelijk aangroei tempo) nog lastig te ramen. Een tweede element in de route betreft (cultuur)historische elementen zoals aan de leer en schoenindustrie uit het verleden gerelateerde gebouwen en objecten. Voor dit in 2020 nog uit te werken aspect, dat meer op de weg van de gemeente ligt, zal

ook een nader te bepalen beroep worden gedaan op voor de betrokken beleidsvelden kunst, cultuur, monumenten en economie beschikbare middelen. In 2019 zijn projecties bij twee bedrijven gerealiseerd en hebben zich drie nieuwe gegadigden aangemeld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Tijdens het winterfeest december 2018 zijn een aantal objecten, waaronder de St. Jan en de Markt, tijdelijk aangelicht om de interesse bij ondernemers en bewoners te vergroten. Uit de kleine tien bedrijven die zich begin 2019 hebben aangemeld zijn twee concrete projecten voortgekomen die eind van het jaar kunnen zijn uitgevoerd. Met de afronding daarvan komt het eind van de momenteel voor het opstarten van (de eerste tranche van) het project beschikbare middelen inzicht. Inmiddels hebben zich drie nieuwe bedrijven aangemeld waarvoor het ontwerp is opgestart.

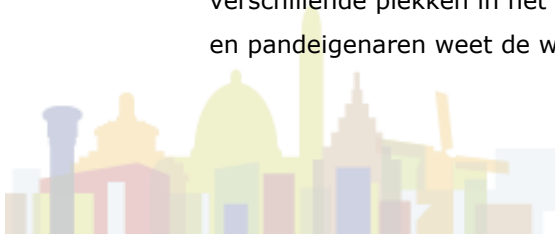
B19 | 9.001 Acquisitie & pandenbank

Vanwege het hoge aantal leegstaande panden blijft er behoefte aan een actievere aanpak van de leegstand in het centrum van Waalwijk. Daarom heeft de gemeente in 2018 in de bijdrage voor het mogelijk oprichten van een BIZ aan Centrummanagement ook middelen verstrekt ter ondersteuning van het professionaliseren van centrumbrede acquisitie. Passend binnen de geformuleerde centrumvisie is hier in opdracht van Centrummanagement door Wyne Strategy & Innovation een actieprogramma (inclusief monitoring) voor opgesteld dat ten grondslag zal worden gelegd aan het meerjarenprogramma en de begroting voor een binnenkort (opnieuw) in stemming te brengen BIZ. Daarnaast is dit jaar met provinciale subsidie Volop Waalwijk gestart. Beide activiteiten maken gebruik van een inmiddels operationele pandenbank met actuele gegevens over leegstand, huurprijsniveau eigendom etc. .

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

Wyne Strategy & Innovation uit Amsterdam heeft voor de ondernemers en vastgoedeigenaren een actieprogramma opgeleverd inclusief monitoringsinstrumenten zoals een pandenbank, bezoekersaantallen en -tevredenheid etc. Dit stuk vormt de basis voor de meerjarenplanning - en raming van de in het tweede kwartaal van 2020 opnieuw in stemming te brengen BIZ. Parallel aan deze meer op externe/landelijk opererende partijen gerichte activiteit is in maart gestart met Volop Waalwijk. De resultaten daarvan zijn op verschillende plekken in het centrum al zichtbaar en een toenemend aantal initiatiefnemers en pandeigenaren weet de weg naar (en via) deze bemiddeling inmiddels te vinden.

B19 | 9.017 Meer woonfuncties in het centrum creëren

Om te komen tot een compacter centrum ontstaat de mogelijkheid om meer woonfuncties in het centrum te realiseren. Vastgoed is echter veelal niet in eigendom van de gemeente, maar als vanuit derden initiatieven komen tot ombouw van winkelfuncties, zal de gemeente hier een positieve grondhouding in hebben.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Er zijn verschillende initiatieven voor woonfuncties in het centrum ingediend bij de gemeente. Een aantal plannen zijn reeds uitgevoerd, andere locaties zullen de komende jaren tot uitvoering gebracht worden.

B19 | 9.031 Weekmarkt naar Raadhuisplein

Afgerond.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

Er zal uitvoering gegeven worden aan het besluit van de raad tot het verplaatsen van de warenmarkt naar het centrum.

B19 | 9.030 Vergroenen Binnenstad

Groen draagt bij aan leefbaarheid en wordt gewaardeerd door inwoners en bezoekers. Het centrum van Waalwijk is vrij dicht bebouwd en er is veel verharding aanwezig. We willen, rekening houdend met de functionaliteit van het centrum, meer groen aanbrengen. Hierbij ligt de focus met name op de grote parkeerterreinen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

De dichtheid aan kabels en leidingen beperkt de mogelijkheid om traditioneel (grondgebonden) groen toe te voegen in het centrum. Daarnaast speelt op de parkeerterreinen bovendien de gevoeligheid van verlies aan parkeergelegenheid, mogelijke herinrichting ivm met transformatie en het aanhoudend budgettekort bij CM voor co-financiering. De achterliggende periode is daarom gekeken naar haalbaarheid en effectiviteit van een hoeveelheid mobiel groen (boombakken al dan niet in in combi met zitgelegenheid) die in het centrum kan worden ingezet. De betrokken organisatieonderdelen stonden

aanvankelijk niet te trappelen bij het idee maar zien in dat het wellicht wel een van de weinige opties is om op korte termijn resultaat te boeken. Helaas zijn daarvoor geen bestaande middelen beschikbaar. Op basis van een nog uit werken raming zal worden bekeken of middelen in het kader van de groene agenda of het programma binnenstad soelaas kunnen bieden of een afzonderlijk krediet gevraagd zal moeten worden.

B19 | 9.015 Kunst in Openbare Ruimte

Het kunstwerk 't Koffijhuis' is november 2019 gerealiseerd in Sprang-Capelle. Het is een kunstwerk van de hand van Marcel Smink en het is het laatste kunstwerk dat is gerealiseerd in het kader van de Halve Zolenroute. Andere kunstwerken zijn 'Ode aan de Zandrug' (Waspik), 'het Wiel' (Waalwijk), 'Footprint' (Raamsdonk) en 'On top of the world' (Drunen). De Halve Zolenroute is een gezamenlijk initiatief van de gemeentes Waalwijk, Heusden en Geertruidenberg en de kunstroute is gebaseerd op de nota 'Verbinden in beweging' van het bkbc.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

Het kunstwerk 't Koffijhuis is dit jaar gerealiseerd en geplaatst aan de Halve Zolenroute. Door omstandigheden - o.a. ongeval kunstenaar - is de presentatie van het kunstwerk uitgesteld naar voorjaar 2020.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 9.020 Oprichten BIZ

Verbeteren van de organisatiegraad en (financiële) slagkracht van de stakeholders in het centrum is van cruciaal belang . Daarom hebben we in 2018 aan de stichting Centrummanagement (CM) een bijdrage verstrekt om de haalbaarheid van het instellen van een Bedrijven Investeringszone (BIZ) te onderzoeken. De ondernemers in het centrum (buiten De Els) betalen nu reclamebelasting. De heffing voor een BIZ komt daarvoor in de plaats. Daarnaast worden de eigenaren van commercieel vastgoed (inclusief De Els) dan ook aangeslagen. Iedereen betaalt dan mee aan de activiteiten in het centrumgebied. In vergelijking stijgt het beschikbare (nu te beperkt) budget flink en ontstaat één overkoepelende organisatie van betrokken stakeholders.

De uiteindelijke stemronde eind 2018 heeft niet geleid tot de oprichting van een BIZ. Wij zien dit als een gemiste kans en een groot deel van de betrokken ondernemers en pandeigenaren is het daarmee eens. Centrummanagement, ondersteund door WYNE, heeft een nieuw actieprogramma opgesteld voor de stakeholders in het centrum. Dit ligt ten grondslag aan een het

meerjarenprogramma van een in het tweede kwartaal van 2020 opnieuw in stemming te brengen BIZ. Bij een positieve uitslag kan de BIZ vervolgens (vanwege de wettelijke bepalingen) per 1 januari 2021 formeel van start gaan. In de tussentijd zal dan worden gekeken welke acties uit het meerjarenprogramma al kunnen worden opgepakt/uitgevoerd.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

Een nieuwe stemronde voor een BIZ in het centrum zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2020 plaatsvinden.

Programma Duurzaamheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Ambitie

Duurzaamheid is de groene draad in onze strategische visie Waalwijk 2025. De nieuwe coalitie heeft in haar programma 'Samen duurzaam vooruit' de ambities uit Waalwijk 2025 herhaald en aangescherpt, onder andere door Duurzaamheid als vierde programma op te nemen.

Waalwijk ontwikkelt zich duurzaam. Daarbij kunnen wij ons meten met de besten van Brabant. Een duurzame ontwikkeling gaat niet ten kosten van alles. Bij elke ontwikkeling wordt een balans gezocht tussen de effecten op de 3 P's (planet, people en profit). In 2019 wordt het programma duurzaamheid vormgegeven. Hierin willen we met belanghebbenden, belangstellenden, onderwijs, experts en de raad de weg waarlangs we de korte- en lange termijn doelen willen bereiken vastleggen. We noemen dat de Waalwijkse Duurzaamheidsagenda. In dit proces besteden we veel aandacht aan bewustwording en imago. Waarom doen we de dingen die we doen, waar liggen de keuzes, wat moeten we doen? Daarnaast moet in de duurzaamheidsagenda de doorvertaling plaatsvinden van de enorme energietransitie die in Nederland wordt vormgegeven vanuit het rijk waarvan de uitvoering bij de regio's en gemeenten ligt. We zoomen hieronder alvast in op de hoofdlijnen van onze aanpak.

Wat willen we bereiken?

- **Waalwijk is uiterlijk 2043 klimaatneutraal**

Bij mitigatie proberen we de klimaatverandering tegen te gaan via de energietransitie uit het landelijk Klimaatakkoord. We richten ons zowel op het opwekken van duurzame energie als het verminderen van het energieverbruik. Deze enorme opgave wordt vanuit het landelijk klimaatakkoord via de provincies en Regionale Energiestrategieën

(RES) uitgerold. Wij zullen in 2019 in de regio afspraken maken over de verhouding (wind, zon, geo, bio) waarin wij een bijdrage kunnen leveren aan de regionale doelstelling. Bij adaptatie proberen we onze buitenruimte aan te passen aan de klimaatverandering zoals hittestress en (regen)waterovervloed.

- energieverbruik huishoudens, bedrijven en eigen organisatie daalt
- aandeel duurzame energie stijgt
- aandeel verharde oppervlakte in de gemeente daalt

- **Waalwijk heeft een groene en gezonde leefomgeving**

We werken aan een groene en gezonde leefomgeving omdat dit van invloed is op de gezondheid van onze inwoners en de tevredenheid van de leefomgeving. Onze groene buitenruimte is goed lopend bereikbaar en nodig uit tot bewegen. We werken aan een duurzame mobiliteit. We stimuleren het gebruik van schone voertuigen, de aanleg van comfortabele (snelle) fietspaden. (zie beleidsveld 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat).

- licht- en geluidshinder neemt niet toe
- verhogen van de biodiversiteit
- tegengaan verharde oppervlakte, vergroten groenbeleving

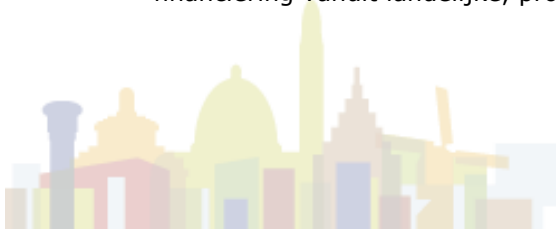
- **We schakelen om naar een circulaire economie**

Waalwijk wordt een economisch systeem dat hergebruik van producten en grondstoffen maximaliseert en waardevernietiging minimaliseert. Dat is een ander economisch systeem dan het huidige lineaire systeem waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd. Met onze organisatie en met (koepels van) bedrijven gaan we waar mogelijk gesprekken aan, in het kader van groene ondernemerschap, om gebouwen en (productie) processen circulair in te richten. Initiatieven om bezit te reduceren worden ondersteund, denk hierbij bijvoorbeeld aan deelauto- projecten (Mobility as a Service, MaaS).

- in 2021 wordt 85% van ons afval hergebruikt
- maximaal 45kg restafval per inwoner per jaar in 2021

Wat mag het kosten?

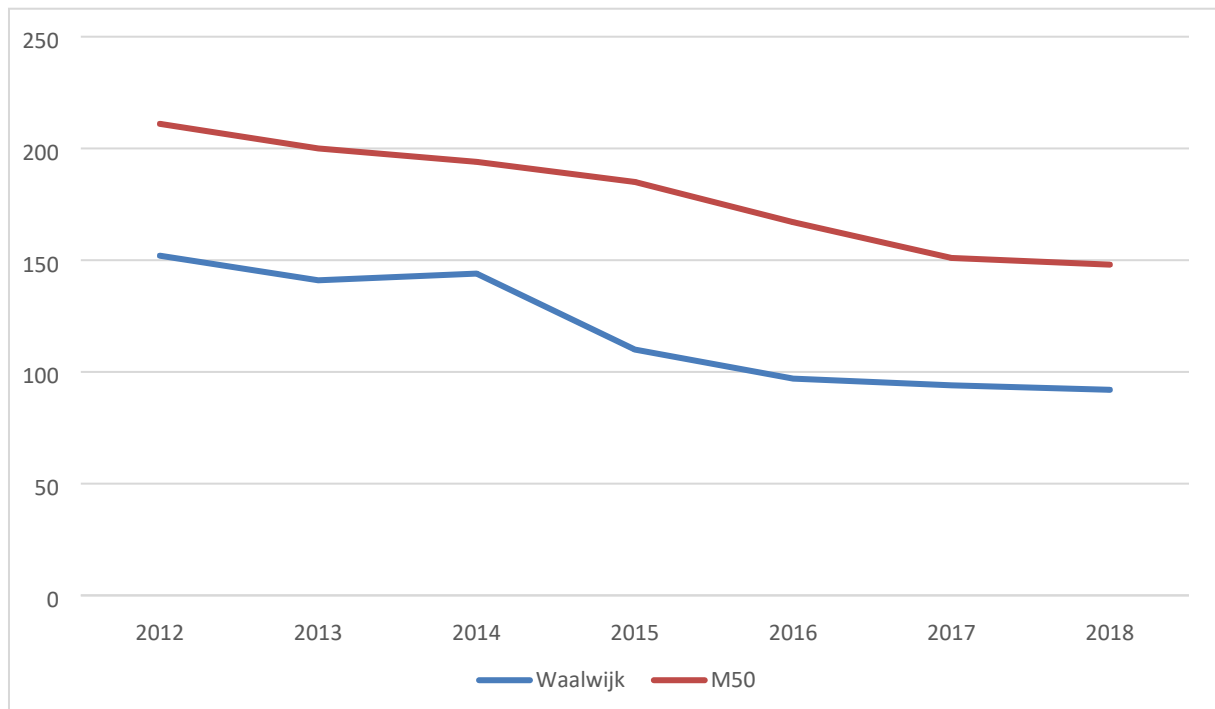
Voor het programma duurzaamheid zijn beperkte middelen beschikbaar. Naast een ontwikkelbudget van € 75.000 is er een nog nader te bepalen gedeelte beschikbaar van het voor de vier programma's beschikbaar gestelde investeringsbudget voor de komende twee jaar voor concrete programma acties. De meeste acties worden daarom gefinancierd uit de lijnbudgetten zoals aangegeven in de desbetreffende beleidsvelden. Daarnaast gaan we op zoek naar co-financiering vanuit landelijke, provinciale en regionale middelen.

Indicatoren

28. Omvang huishoudelijk restafval (in Kg) (BBV)

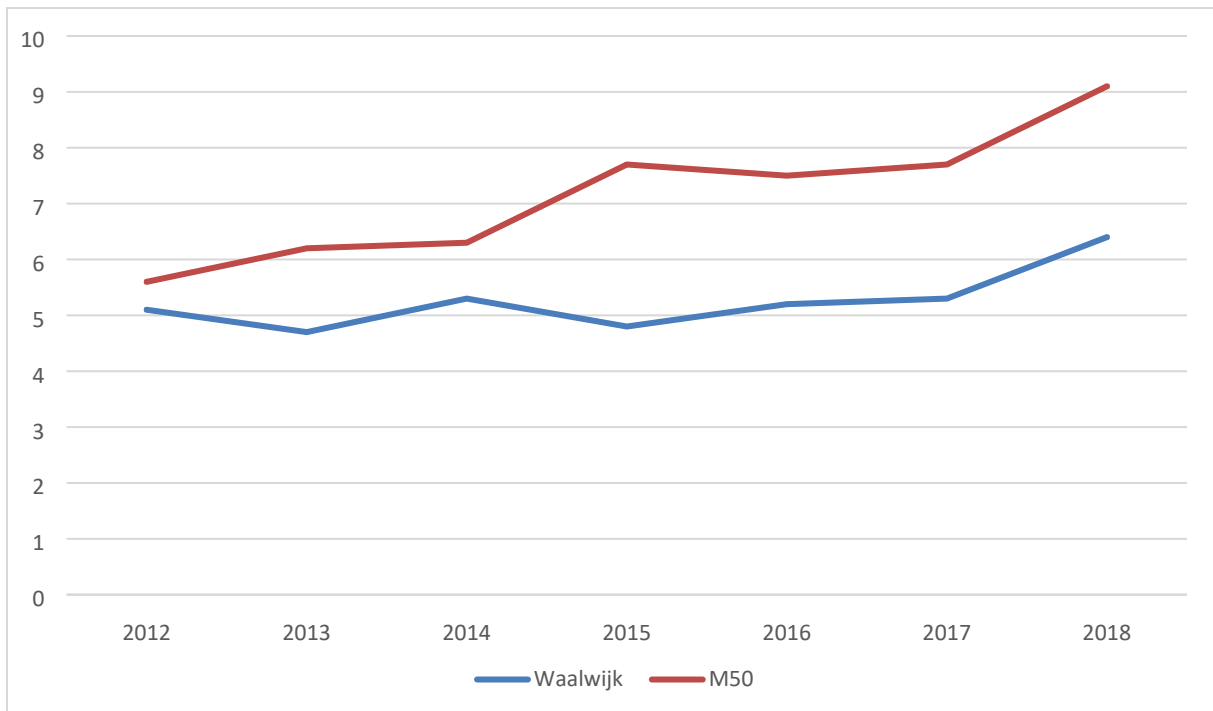
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl*

29. Hernieuwbare elektriciteit (BBV)

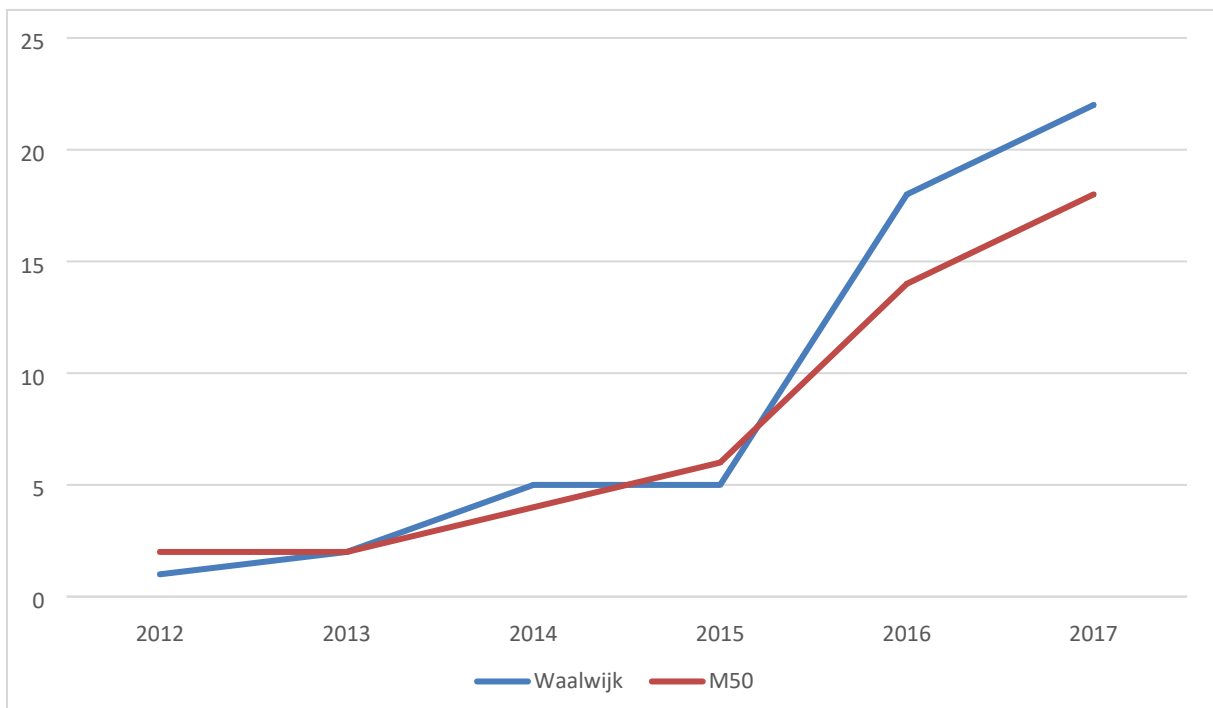

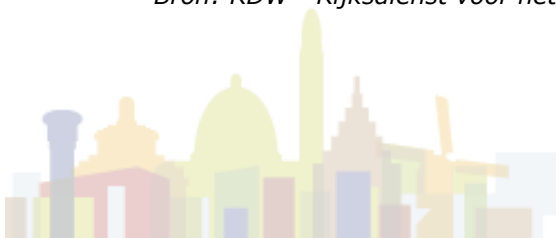
Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

37. Elektrische laadpunten en tankpunten

Het aantal elektrische laadpunten en tankpunten voor biobrandstoffen/(groen)gas

Bron: RDW - Rijksdienst voor het Wegverkeer

60. CO2 uitstoot Waalwijk (in ton)

CO2-uitstoot Gebouwde Omgeving (gas, elektr. en warmte, tier 3/tier 2), CO2-uitstoot Industrie, Energie, Afval en Water (gas en elektr., tier 3), CO2-uitstoot Landbouw, bosbouw en visserij, SBI A (gas, elektr., tier 3) De CO2-uitstoot wordt berekend door de energiedragers (bijvoorbeeld kWh elektriciteit, m³ gas, liters benzine) te vermenigvuldigen met de emissiefactor van die energiedrager. Deze emissiefactoren variëren per jaar, afhankelijk van de brandstofmix van de elektriciteitsproductie, de hoeveelheid bijgemengde biobrandstof en de calorische waarde en koolstofinhoud van aardgas. De bronnen van de verschillende energiedragers en emissiefactoren zijn vermeld bij desbetreffende gegevens.

CO2-uitstoot Verkeer en vervoer incl. auto(snel)wegen, excl. elektr. railverkeer (scope 1, tier 1) De Emissieregistratie levert op basis van emissieberekening per emissieoorzaak een landelijk CO2-emissietotaal op. Deze CO2-emissies worden door de Emissieregistratie ook verdeeld over gemeenten. Om deze verdeling te berekenen selecteert de Emissieregistratie voor elke emissieoorzaak de meest optimale verdeelsleutel. Denk hierbij aan verkeersintensiteit (voertuigkilometers) voor emissies uit wegverkeer. Emissieregistratie publiceert CO2-emissies per gemeente en voor Nederland als geheel en hoeveelheden gebruikte voertuigbrandstof (bijvoorbeeld benzine, diesel, LPG) en energie-inhoud voor Nederland als geheel. Rijkswaterstaat gebruikt gegevens van de Emissieregistratie om het lokale energiegebruik voor verkeer en vervoer (dat niet door de Emissieregistratie zelf gepubliceerd wordt) te bepalen. Rijkswaterstaat berekent hiertoe eerst emissiefactoren en energie-inhoud op basis van: - de totale hoeveelheid gebruikte energie van Nederland per brandstofsoort, zoals gepubliceerd door de Emissieregistratie; - de totale hoeveelheid gebruikte voertuigbrandstof van Nederland per brandstofsoort, zoals gepubliceerd door de Emissieregistratie; - de totale CO2-emissie van Nederland per brandstofsoort, zoals gepubliceerd door de Emissieregistratie. Rijkswaterstaat berekent de emissiefactoren door de CO2-emissie en de hoeveelheid gebruikte voertuigbrandstof op elkaar te delen. Rijkswaterstaat berekent de energieinhoud door de totale hoeveelheid gebruikte energie en de hoeveelheid gebruikte voertuigbrandstof op elkaar te delen. Rijkswaterstaat deelt vervolgens de door de Emissieregistratie gepubliceerde CO2-emissie per gemeente per vervoersmodaliteit (bijvoorbeeld wegverkeer, mobiele werktuigen, binnenvaart) door deze emissiefactoren om te komen tot de hoeveelheden gebruikte voertuigbrandstof per gemeente per vervoersmodaliteit (bijvoorbeeld liters benzine). Daarnaast vermenigvuldigt Rijkswaterstaat de op deze manier verkregen hoeveelheden gebruikte voertuigbrandstof per gemeente met de berekende energie-inhoud om te komen tot de hoeveelheid gebruikte energie (bijvoorbeeld TJ's energie-inhoud van die benzine) per gemeente per vervoersmodaliteit.

Bron: Klimaatmonitor

61. Totaal gas en elektriciteitsverbruik woningen (in Tj)

CBS publiceert het gemiddelde gas- en elektriciteitsgebruik van alle woningen (afgerond op 50 eenheden) en het totaal aantal woningen. Rijkswaterstaat bepaalt de totale gas- en elektriciteitsgebruiken door het gemiddelde gebruik van alle woningen te vermenigvuldigen met het totale aantal woningen in de gemeente per 1 januari van een bepaald jaar. Cijfers voor totaal energiegebruik die gebruik maken van "totaal aantal woningen" kunnen om een aantal redenen afwijken van het werkelijke totaal: (1) In het totaal aantal woningen kunnen ook woningen aanwezig zijn die leeg staan. Deze woningen hebben een lager dan gemiddeld energieverbruik en worden dus deels ten onrechte meegeteld in het totaal. Dit aantal leegstaande woningen en hun (lagere) energieverbruik is per gemeente niet bekend. Er kan dus niet voor het lagere energiegebruik van leegstaande woningen worden gecorrigeerd; (2) In het totaal aantal woningen kunnen ook woningen aanwezig zijn die geen aardgas gebruiken, maar bijvoorbeeld propaangas of een warmtepomp. Deze woningen kunnen een ander energieverbruik hebben dan de woningen die aardgas gebruiken, wat kan leiden tot een afwijking naar boven of beneden. Echter, omdat deze woningen wel energie en soms zelfs fossiel gas (maar met een iets andere energie-inhoud dan aardgas) gebruiken, is deze afwijking klein en daardoor minder relevant. Er kan niet voor deze afwijking worden gecorrigeerd, omdat de aantallen woningen en hun alternatieve energiegebruik niet bekend zijn; (3) Gedurende het jaar kunnen woningen worden gebouwd en gesloopt. Deze gegevens worden verwerkt in het woningaantal per 1 januari van het volgende jaar. Gedurende het jaar zijn deze mutaties niet per gemeente bekend; (4) De afronding op 50 eenheden door CBS zelf kan ook leiden tot een afwijking van het werkelijke totaal. Voor aardgas is de afrondingsfout in Nederland 1,8 % (afronding op 50 is een maximale afwijking van 25 op een gemiddeld gasverbruik van 1400) , voor elektriciteit 0,8 % (afronding op 50 is een maximale afwijking van 25 op een

gemiddeld elektriciteitsgebruik van 3050). Deze afrondingsfout kan per jaar en per gemeente leiden tot een onderschatting of een overschatting. Bovenstaande situaties (1) en (2) kunnen leiden tot een overschatting van het totaalgebruik van met name aardgas. Situatie (1) kan leiden tot een overschatting van het gebruik van elektriciteit. Situatie (2) heeft geen invloed op de berekening van het gebruik van elektriciteit, ervan uitgaande dat praktisch alle bewoonde woningen zijn aangesloten op het elektriciteitsnet en elektriciteit gebruiken en/of uitwisselen met het net, al is het maar voor verlichtingsdoeleinden. Situatie (3) kan leiden tot een onderschatting van het energieverbruik omdat gemiddeld gesproken de woningvoorraad groeit. Netto kan een overschatting van het totaal gasverbruik over blijven van gemiddeld ca. 3 %, volgens CBS. Deze overschatting wisselt per gemeente en is afhankelijk van het aantal leegstaande, nieuwgebouwde en gesloopte woningen gedurende het jaar in die bepaalde gemeente. Voor het elektriciteitsgebruik zijn de over- en onderschatting van gelijke orde grootte. De berekeningsmethode en de oorzaken van mogelijke onder- en overschatting blijven door de jaren heen gelijk. Ook is er sowieso al een vergelijkbare afrondingsfout in de gepubliceerde gemiddelden aanwezig vanwege situatie (4). Daarom heeft het hanteren van deze berekeningsmethode weinig of geen significante invloed op de gepresenteerde trends in gas- en elektriciteitsgebruik. In het totaal aantal woningen zijn ook woningen aanwezig die geen aardgas gebruiken maar warmte geleverd krijgen via een warmtenet ('warmte woningen'). In gemeenten waar warmte woningen zijn, is dat door CBS al verdisconteerd in het gemiddelde aardgasverbruik van alle woningen. Daardoor leidt dit niet tot een afwijking in de berekende totale gasverbruiken in die gemeenten volgens de methode zoals bovenstaand beschreven. CBS publiceert het percentage warmte woningen, mits hoger dan 5 % van het totaal aantal woningen in de betreffende gemeente. Dit percentage wordt door CBS afgerond op 1 cijfer achter de komma. Rijkswaterstaat gebruikt dit percentage om het aantal warmte woningen te berekenen, door dit percentage te vermenigvuldigen met het totaal aantal woningen in die gemeente. Vervolgens trekt Rijkswaterstaat het aantal warmte woningen vervolgens af van het totaal aantal woningen om een schatting van het aantal gaswoningen op aardgas ('gaswoningen') te verkrijgen. Deze schatting van de 'gaswoningen' wijkt af van het werkelijke aantal, omdat een gering aantal woningen geen aardgas gebruikt, maar ook geen warmte levering krijgt. Voorbeelden zijn woningen die propaan gas of een warmtepomp gebruiken voor ruimteverwarming. In feite geeft het aftrekken van de warmte woningen van het totaal aantal woningen, het aantal woningen weer dat geen warmte geleverd krijgt. De afwijking van het daadwerkelijk aantal gaswoningen is naar schatting van Rijkswaterstaat qua orde grootte vergelijkbaar met de afrondingsfout die al ontstaat door het afronden van het gepubliceerde percentage warmte woningen op 1 cijfer achter de komma. Daarnaast wijkt de schatting van het aantal gaswoningen af in gemeenten waar het percentage woningen met warmte levering minder dan 5 % is, omdat in die gemeenten door CBS geen percentage warmte woningen wordt gepubliceerd. Deze afwijking kan oplopen tot 5 %.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 2.003 Mobility As A Service pilots

Mobility as a Service (MaaS) wordt gezien als de toekomst voor mobiliteit. Het staat voor een transitie in mobiliteit, waarbij de consument mobiliteit inkoop in de vorm van diensten, in plaats van te investeren in het bezit van transportmiddelen of losse diensten als openbaar vervoer en daarmee flexibeler is. Een essentiële verandering in MaaS is het concept van denken in servicelevels. Nieuwe services zullen een combinatie vormen tussen het klassieke openbaar vervoer, vraaggestuurd vervoer en privévoertuigen, waarmee onderlinge grenzen vervagen en een meer integraal systeem ontstaat.

OV-deelfietsen, taxi's, deelauto's, carpoolen, nieuwe vormen van stadsdistributie en allerlei tussenvormen van mobiliteit worden met MaaS samengesmeed tot een aantrekkelijk, naadloos systeem dat je met je smartphone bereikt, plant, bestelt en betaalt en leidt tot betaalbaar vervoer van deur-tot-deur. Deze veranderingen kunnen op termijn gevolgen hebben voor het gebruik van stedelijke infrastructuur en mogelijk ook voor de inrichting en het ontwerp van de gebouwde omgeving. In potentie kan MaaS leiden tot een verminderde parkeerdruk, een verminderde parkeerbehoefte en zelfs leiden tot een CO2-reductie door een veel efficiëntere omgang met de beschikbare capaciteit. Grootste uitdaging daarbij is hoe MaaS kan worden vertaald naar concrete acties, met verwachte effecten en benodigde financiële middelen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

MaaS heeft nog niet de aandacht gekregen die het verdient, mede omdat nog niet duidelijk is wat het mogelijke effect is op de mobiliteit van een middelgrote stad zonder Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en wat onder MaaS kan vallen. Wel is duidelijk dat er een groot aantal zaken onder kan worden geschaard. Zo zijn we in 2019 gestart met het vormgeven van Smart Mobility binnen de gemeente Waalwijk en hoe we dit willen oppakken, maar ook daarover dienen de gesprekken nog plaats te vinden. Concreet zijn we met Smart Mobility bezig voor de Insteekhaven, wordt de businesscase voor de plaatsing van e-steps als last-mile-oplossing voor de reizigerspendel tussen het busstation en het bedrijventerrein uitgewerkt en proberen we de 'Smart-component' te verwerken in de meeste nieuwe projecten. Dit is echter iets anders dan MaaS. MaaS omvat projecten zoals de OV-servicebus, Quickwins-OV knooppunten etc. De OV-servicebus hebben wij elders in deze voorjaarsnota opgenomen terwijl wij de Quickwins-OV hierna hebben uitgewerkt.

Bij de Quickwins-OV knooppunten is vanuit het MIRT A2 Deil Waalwijk benoemd als één van de knooppunten waar verkeer van de A2 kan worden afgevangen. Waalwijk komt binnen het traject Quickwins-OV knooppunten in aanmerking voor een tweetal maatregelen, namelijk: een uitbreiding van de fietsvoorziening bij Vredesplein en een realisatie van een P+R nabij de Taxandriaweg. Ondanks dat het onderzoek naar het P+R nabij de Taxandriaweg nog loopt, wordt de uitbreiding van de fietsvoorzieningen nabij bushalte Vredesplein door de provincie voorbereid. Het uitbreiden van fietsvoorzieningen draagt bij in de stimulatie van het ketenvervoer. Het motiveren gebruik te maken van het OV en met de fiets het voor-/natransport te doen wordt middels deze maatregelen bevordert, leidend tot een verkeersafname op de A59 en vervolgens op de A2.

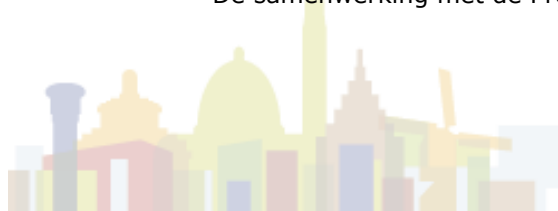
B19 | 2.005 Plaatsen E-oplaadpunten

De gemeente plaatst, in samenwerking met de Provincie, weliswaar onder een aantal praktische voorwaarden, gratis laadmogelijkheden voor e-rijders die niet beschikken over laadmogelijkheden op eigen terrein. Daarnaast plaatsen wij laadvoorzieningen bij strategische locaties zoals winkelcentra, sportlocaties, openbare gebouwen en andere bezoekersaantrekkende bestemmingen. Op dit moment zijn er ruim 100 laadpalen geplaatst in de gemeente. Via oplaadpunten.nl is het voor de gebruikers direct mogelijk te zien waar en welke laadpaal beschikbaar is.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

De samenwerking met de Provincie is gecontinueerd. De vaststelling van de 'Strategische

plankaart toekomstige locaties e-laadpalen' is in voorbereiding. Ook is onderzoek opgestart naar de mogelijkheden voor het opladen van elektrische fietsen in de openbare ruimte.

B19 | 9.024 Project natuur in de wijk

In het project 'Natuur in de wijk' worden bewoners gestimuleerd om een bijdrage te leveren aan het vergroten van de biodiversiteit in de bebouwde omgeving. Dat doen we door enerzijds (meer) bewustwording te creëren en anderzijds nestkastjes en beplanting aan te bieden aan bewoners en instellingen. De resultaten van de maatregelen zullen worden gemonitord.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Einddatum: 31-12-2022

■ Tijd

Het project Natuur in de wijk loopt in 2020 en 2021 door. In 2019 zijn de geplande activiteiten uitgevoerd. In 2020 wordt er nog actief gewerkt aan het vergroten van de biodiversiteit onder andere door het uitgeven van biodiverse beplanting en gierzwaluwkasten aan onze inwoners. In 2021 wordt er gefocust op monitoring.

B19 | 9.010 Groene agenda

De Groene Agenda is een uitvoeringsprogramma, welke samen met inwoners, instellingen en ondernemers wordt opgesteld. Het heeft vier doelstellingen:

- kwalitatieve verbetering van het groen
- vergroting van de hoeveelheid groen
- vergroting van de biodiversiteit/natuurwaarden
- vergroten van bewustwording over (het belang van) groen

De Groene Agenda is in 2019 in aangeboden aan de raad en in 2020 zal verder uitvoering worden gegeven aan deze agenda.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

B19 | 9.019 Onderzoek naar mogelijkheden "Groene Daken"

In 2019 doen we onderzoek naar de mogelijkheid groene daken te faciliteren.

■ Tijd

Op dit moment kent Waalwijk nog geen regeling ter stimulering van Groene daken. Wel hebben we een aantal projecten en initiatieven in voorbereiding ter vergroening van de daken in Waalwijk:

1. Er is in 2019 een duurzaamheidslening ontwikkeld, waaruit ook een groen dak bekostigd kan worden;
2. We hebben in 2019 een klimaatstresstest uitgevoerd. Hieruit blijkt waar extra groen (op daken) noodzakelijk is om water te bergen, verdroging tegen te gaan en te koelen. Gebleken is dat de bedrijventerreinen bovengemiddeld droog en heet kunnen worden. In 2020 start voor de bedrijventerrein de uitvoering van de green deal. Hierin wordt ook aandacht besteed aan klimaat-adaptieve maatregelen zoals groene daken.
3. In de Groene Agenda is een project hebben opgenomen om te onderzoeken hoe we gemeentelijke panden kunnen vergroenen om zo zelf ook het goede voorbeeld te geven; In 2020 wordt het plan van aanpak verduurzaming gemeentelijk vastgoed aan de raad aangeboden.
4. De woningbouwstichting is een dakenplan aan het voorbereiden voor haar woningen waarbij ze daken vervangt door beter geïsoleerde daken en met zonnepanelen. Waar mogelijk en indien het iets toevoegt aan het oplossen van klimaatstress kan zij overwegen de daken te vergroenen. De gemeente faciliteert de aanpassing maximaal vanuit R.O. en vergunningverlening.

B19 | 9.027 Starten met bewustwordings-publiekscampagne

In 2019 zijn diverse activiteiten geweest rondom het thema duurzaamheid. Zo zijn er LAB's op op duurzaamheid en groen en natuur georganiseerd, zijn er diverse themapagina's aan duurzaamheid geïnitieerd, is er een uitgebreide webpagina ontwikkeld en zijn bijeenkomsten georganiseerd om het uitvoeringsprogramma vanuit de samenleving aan te vullen en/of aan te passen. Daarnaast is in het voorjaar de Groene Pluim uitgereikt en in het najaar de duurzaamheidsprijs uitgereikt. Hierover is uitgebreid gecommuniceerd in de gedrukte en digitale media. De communicatie op het thema duurzaamheid is een doorlopend proces.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

B19 | 9.009 Duurzaamheid als vestigingsvoorwaarde

Bij vestiging van bedrijven wordt gevraagd het gebouw duurzaam te ontwikkelen en dakvlak in te zetten voor winning van zonne-energie. Indien het bedrijf het eigen dak niet gebruikt dient ze dit beschikbaar te stellen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Inmiddels is in de verkoopvoorwaarden bij uitgifte van nieuwe industriegrond opgenomen dat daken van bedrijven geschikt moeten zijn voor de plaatsing van zonnepanelen en indien het bedrijf zelf geen panelen plaatst deze moet aanbieden aan derden om opwek van zonne-energie te realiseren.

B19 | 9.021 Opstellen Duurzaamheidsagenda

In 2019 wordt de Waalwijkse Duurzaamheidsagenda opgesteld en aan de raad aangeboden. Hierin willen we met belanghebbenden, belangstellenden, ambtelijke organisatie onderwijs, experts en de raad de route waarlangs we de korte en lange termijn doelen willen bereiken vastleggen. Bij het proces om tot een agenda te komen besteden we veel aandacht aan de bewustwording en het imago. De regionale energietransitie-opgave en de gemeentelijke vertaling daarvan dient een belangrijke plek te krijgen in de agenda.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Op 12 september heeft de raad de Visie Duurzaam Waalwijk 2030 vrijgegeven voor externe communicatie. De definitieve visie zal samen met het uitvoeringsprogramma voor de komende 4 jaar ter vaststelling voor de raad van januari 2020 worden aangeboden.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Programma Economie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Ambitie

In 2025 is Waalwijk een aantrekkelijk gemeente om te werken en ondernemen en zijn we een duurzaam regionaal werkgelegenheidscentrum. Daarbij is de vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans en is Waalwijk het centrum van schoen- en lederontwikkeling in Nederland. Aldus onze strategische visie en het coalitieprogramma 'Samen duurzaam vooruit'.

Wat willen we bereiken?

- Waalwijk is een regionaal werkgelegenheidscentrum:
 - werkloosheidscijfer onder landelijke en Brabants gemiddelde
 - we vergroten uitstroom uit de participatiewet
- We hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat:
 - Waalwijk blijft een logistieke toplocatie van Nederland
 - we staan structureel in de top 25 van (digitale) dienstverlening van Nederland
 - we zorgen voor voldoende en veilige bedrijventerreinen
- Waalwijk is het centrum van de schoen- en lederontwikkeling in Nederland
 - aantrekken nieuwe bedrijven uit de sector
 - de komende coalitieperiode host Waalwijk 1 à 2 (inter)nationale evenementen (schoen- en ledersector)

Wat mag het kosten?

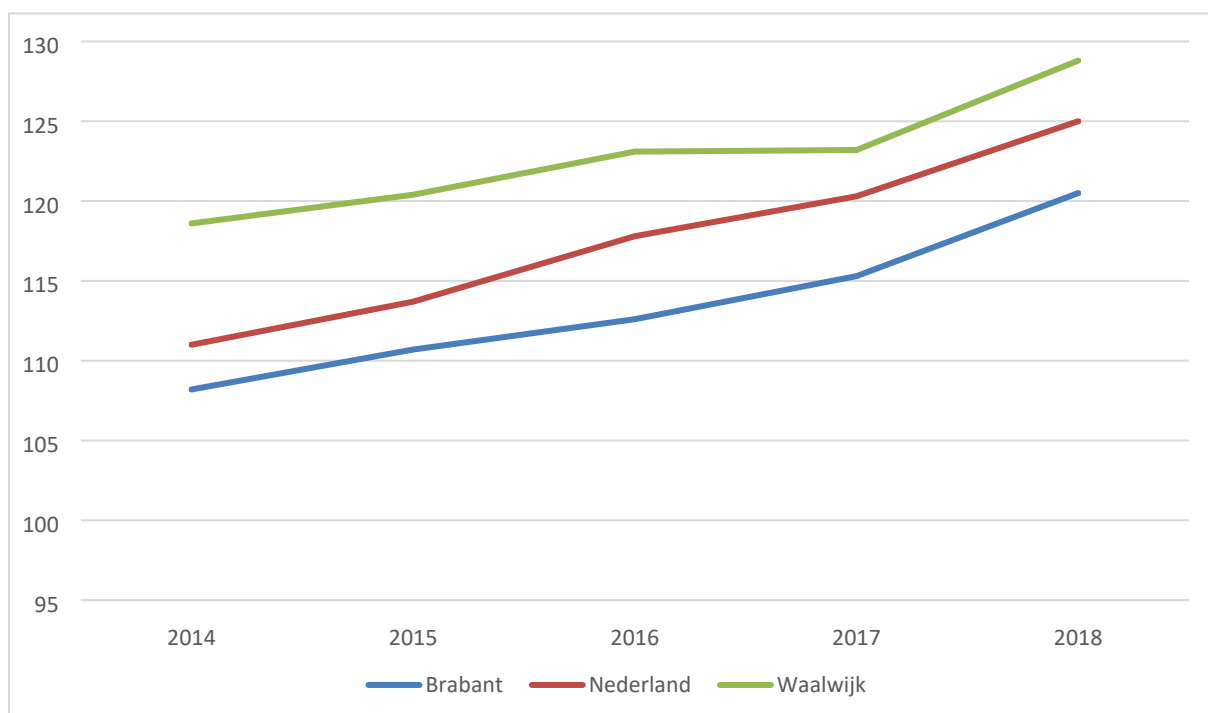
Voor het programma economie zijn beperkte middelen beschikbaar. Er is een ontwikkelbudget van € 75.000,-- plus een nog nader te bepalen gedeelte van het voor de vier programma's beschikbaar gestelde investeringsbudget voor de komende 2 jaar voor concrete programma acties. De meeste acties worden derhalve gefinancierd uit de lijnbudgetten zoals aangegeven in de desbetreffende beleidsvelden.

Indicatoren

54. Vestigingen (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

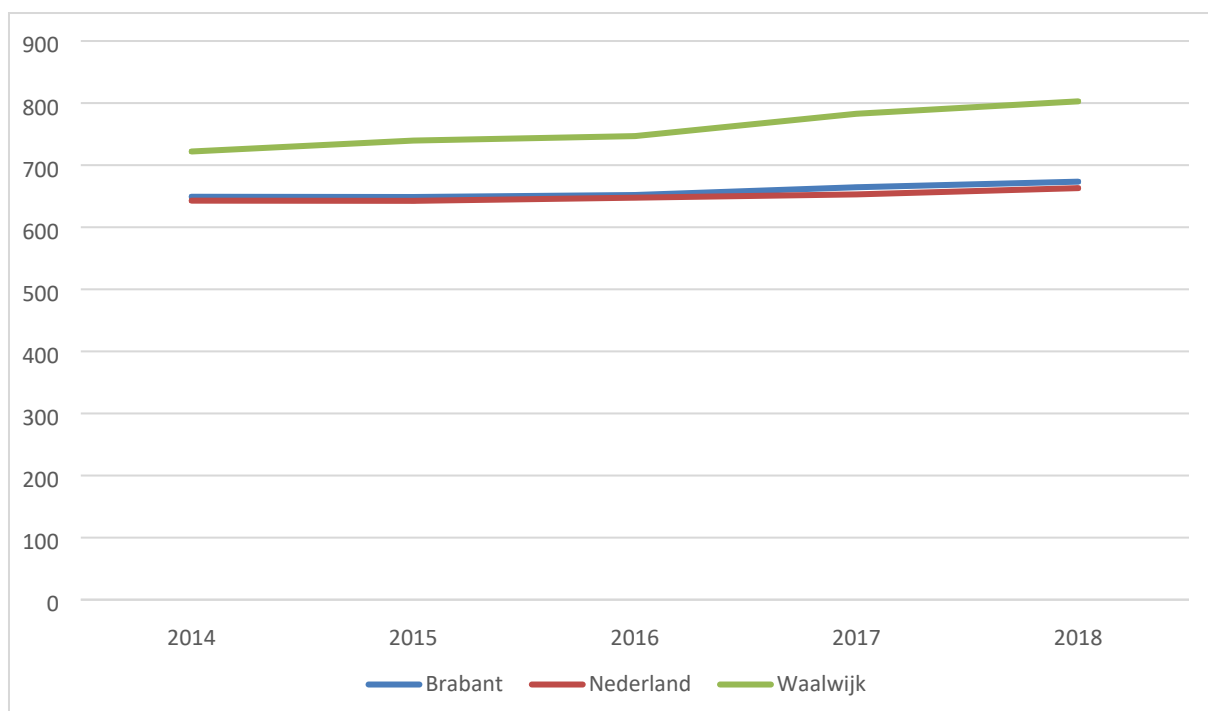

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

55. Banen (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

56. Vestigingen naar soort

Vestigingen Landbouw

Percentage banen uitgesplit naar sector landbouw. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.

Vestigingen Industrie, Vestigingen Collectieve dienstverlening, Vestigingen Overige dienstverlening

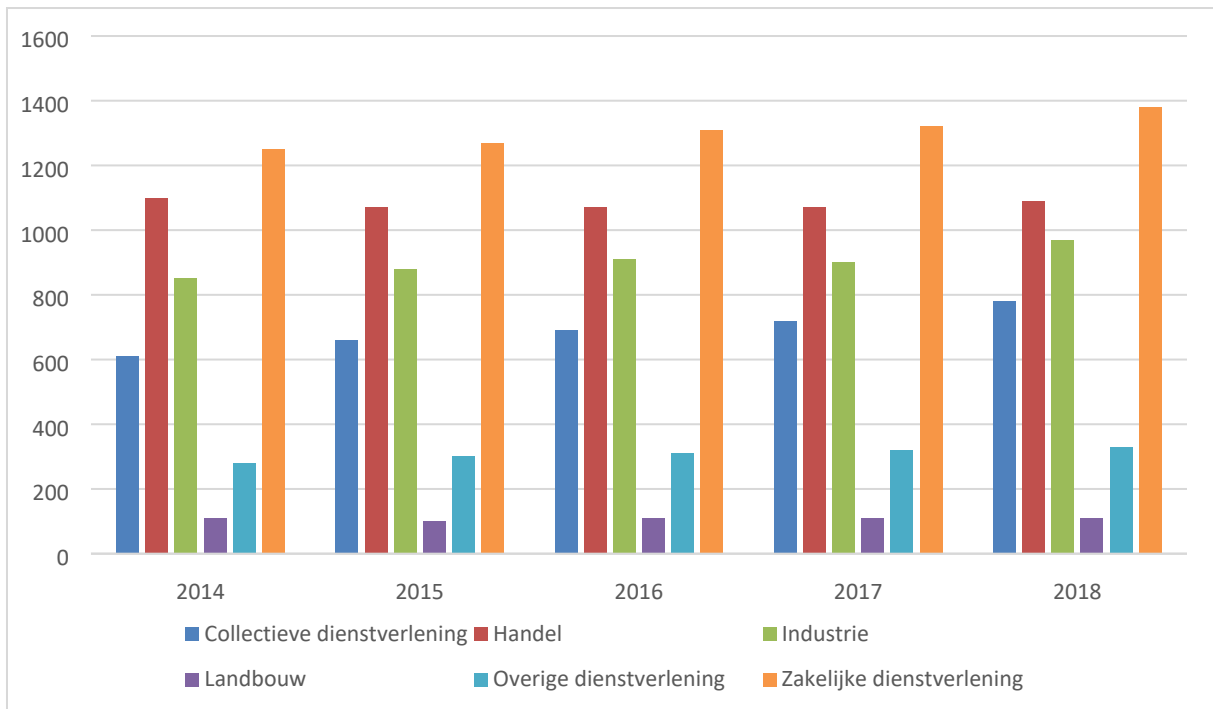
Vestigingen Handel

Percentage banen naar uitgesplit naar sector handel. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.

Vestigingen Zakelijke dienstverlening

Percentage banen uitgesplit naar sector zakelijke dienstverlening. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.

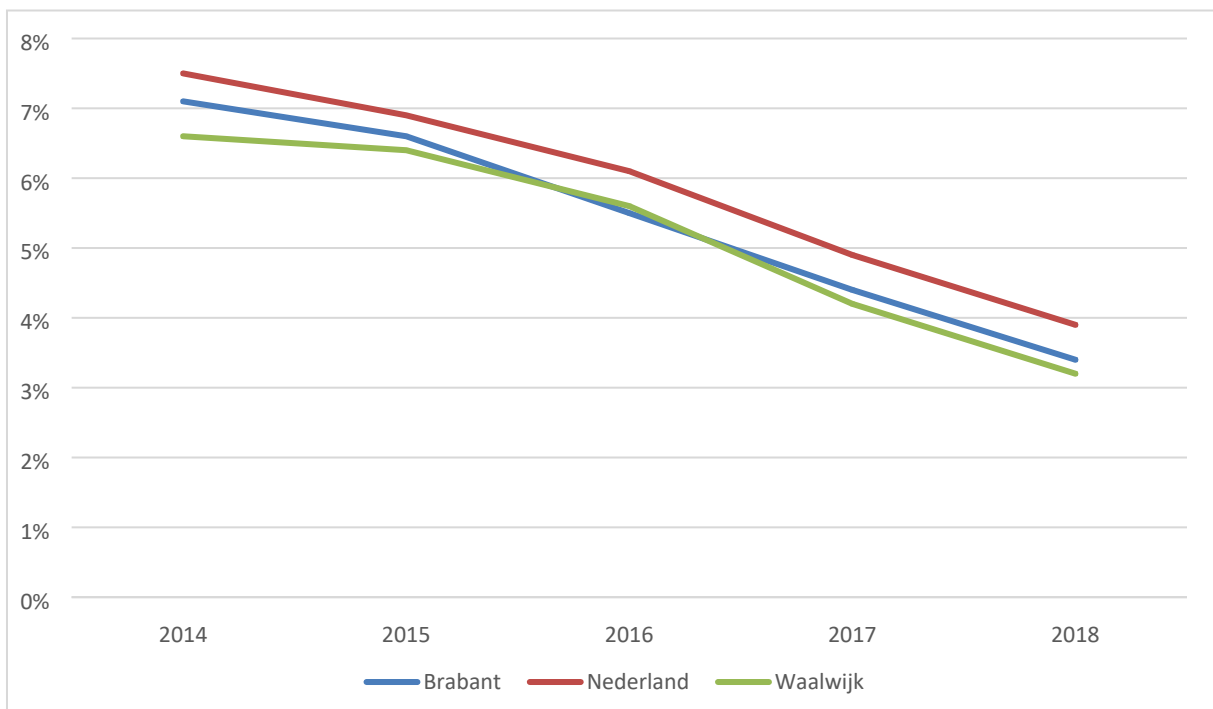

Bron: LISA

57. Werkloosheidspercentage

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 3.001 Aanleg Oostelijke Insteekhaven

In het najaar 2019 vindt de gunning plaats van het werk, daarbij is het uitgangspunt dat nog in 2019 kan worden begonnen met de aanleg van de insteekhaven. Dit zou betekenen dat de nieuwe haven in 2021 in gebruik kan worden genomen. Nu dit zo concreet is geworden, betekent dit dat het vestigingsbeleid in de gemeente aangescherpt kan worden in die zin dat nieuwvestigers expliciet de eis krijgen opgelegd krijgen om gebruik te maken van de nieuwe faciliteit.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld. Naar verwachting wordt het plan op 4 april onherroepelijk, een en ander indien er geen beroep wordt ingesteld. De aanbestedingsprocedure loopt en definitieve gunning door de raad met een uitvoeringskrediet, op basis van een geactualiseerde business case wordt nu voorzien voor oktober 2019. Dan kan nog dit jaar een eerste aanvang worden gemaakt met de realisatie.

B19 | 3.006 Ontwikkeling Haven 8

Haven 8 is bedoeld voor grootschalige logistiek. Dit zijn bedrijven van 5 hectare of groter. Haven 8 is opgedeeld in twee delen: Haven 8 West en Haven 8 Oost. Daarnaast wordt haven 8 vraaggericht ontwikkeld. Dit betekent dat een bedrijf maatwerk geleverd krijgt. Naar verwachting zal na 2020 zich het eerste bedrijf vestigen op Haven 8 Oost.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

De eerste bedrijven op Haven 8 West zijn inmiddels gestart met de bouw. Verschillende bedrijven hebben interesse getoond in Haven 8 Oost, maar ontwikkeling van dit gebied is mede afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het GOL (gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) en ontwikkelingen rondom de PAS (stikstof).

B19 | 3.009 Samenwerking in Midpoint Brabant

Midpoint voert de economische agenda van de regio Hart van Brabant uit (programmatisch Economie binnen de Strategische Meerjarenagenda). Binnen Midpoint wordt gewerkt aan smart services, smart logistics, smart industries en smart leisure. Als Waalwijk participeren we in het bijzonder actief in het project Get Ahead in Europe.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Logistiek Midden Brabant is bezig met een herpositionering en gaat verder onder de naam Midpoint Brabant Smart Logistics. Om in 2020 opnieuw Logistieke Hotspot te zijn werken we samen met Midpoint Brabant en de gemeente Tilburg aan een campagne.

B19 | 3.003 Get ahead in Europe

De Get Ahead propositie die samen met het Havenbedrijf Rotterdam en de gemeente Tilburg is ontwikkeld zal beter worden verbonden met het Waalwijks bedrijfsleven door meer in te zetten op meer projectgedreven initiatieven en daarvoor die bedrijven actief te benaderen die een buitenlandse relatie hebben. Ook worden voor evenementen die de propositie ondersteunen Waalwijkse bedrijven benaderd. Ook wordt ingezet op meer communicatie rondom Get Ahead en wordt nadrukkelijker de verbinding gelegd met het logistiek netwerk van Logistieke Midden-Brabant. Daarnaast was het streven ten minste 1 pilot van Get Ahead naar Waalwijk te halen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Medio 2019 wordt begonnen met een pilot die gericht op de inning van havengelden, waarbij gebruik wordt gemaakt van blockchain technologie en waarbij de gemeente niet afhankelijk wordt van de gegevens die door de terminaloperator worden verstrekt. In 2019 is uitvoering gegeven aan een pilot omtrent inning van havengelden met behulp van blockchain-technologie. Dit kan worden geïmplementeerd als de nieuwe insteekhaven gereed is.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 3.002 Actualisatie van het Economisch Programma Langstraat

Er komt geen nieuw economisch programma voor de Langstraat. De Langstraat gemeenten hebben een economisch actieprogramma 2019 -2020 vastgesteld dat zich richt op de gemeente overstijgende beleidsthema's, zoals arbeidsmarkt, schoen- en leder en Leisure. De insteek is om vooral de focus te leggen op enkele projecten. De uit het actieplan voortkomende acties worden via het programma economie in uitvoering genomen en bekostigd uit de middelen die voor de komende twee jaar beschikbaar zijn gesteld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Er komt geen nieuw economisch programma voor de Langstraat. De Langstraat gemeenten zijn wel in overleg over de vaststelling van een economisch actieprogramma 2019 dat zich vooral richt op de gemeente overstijgende beleidsthema's, zoals arbeidsmarkt (waaronder schoen- en leder), arbeidsmigranten en Leisure. Het actieplan 2019-2020 is op 19 maart 2019 door het college vastgesteld en de raad is daarover door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd. De uit het actieplan voortkomende acties worden via het programma economie in uitvoering genomen en bekostigd uit de beschikbaar gestelde beleidsreserve.

Programma Veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Ambitie

Waalwijk is een veilige gemeente en dit willen we zo houden. We ambiëren sociale en fysieke veiligheid voor alle Waalwijkers. Een veilige omgeving om te wonen, werken en recreëren en onze kinderen te laten opgroeien. Daarom spelen we tijdig en adequaat in op de dynamiek die veiligheid met zich meebrengt. Veiligheid is bovendien iets van iedereen, dus we streven er naar dat iedereen in Waalwijk meewerkt om Waalwijk veilig te houden (maatschappelijke barrière). Dat geldt ook voor de organisatie gemeente Waalwijk (interne barrière).

Toelichting op programma veiligheid versus beleidsveld veiligheid. Het programma Veiligheid richt zich met name op de vraag wat er nodig is (randvoorwaardelijk) om duurzaam aan veiligheid te werken. De focus daarbij is beleidsveld -en daarmee portefeuille- overstijgend. Het beleidsveld veiligheid richt zich met name op de inhoudelijk relevante thema's en de operationele aanpak. De focus daarvan is specialistisch en binnen het beleidsveld/portefeuille veiligheid.

Wat willen we bereiken?

- **We spelen adequaat in op de dynamiek van veiligheid**

Ons veiligheidsbeleid is een dynamisch geheel. Dit betekent dat we altijd inspelen op actualiteiten. Extra aandacht is er voor de in het integraal veiligheidsbeleidsplan 2019-2022 opgenomen prioriteiten:

- **Daling van de overlast**

We acteren op alle vormen van overlast waarbij de leefomgeving van onze inwoners wordt aangetast. Samen met onze partners passen we maatwerk toe omdat elke situatie om zijn eigen aanpak vraagt.

- **Aanpak High Impact Crimes**

Hierbij gaat het om vormen van criminaliteit die veel impact hebben op het veiligheidsgevoel van de betrokkenen. Bijvoorbeeld woninginbraken, overvallen en straatroven.

- **Versterking verbinding zorg en veiligheid**

Door aan de voorkant adequate hulp te bieden wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan. We handelen bij voorkeur preventief, maar indien nodig ook repressief. Een goede en snelle samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners is hiervoor essentieel.

- **Tegen gaan van ondermijning**

Dit beslaat alle vormen van criminaliteit waarbij het gezag wordt aangetast of waarbij sprake is van verwevenheid tussen de onderwereld en bovenwereld. Enkele voorbeelden zijn hennepsteelt, handel in harddrugs, criminele motorclubs en witwassen door bijvoorbeeld 'kamergewijze verhuur'.

- **We versterken de maatschappelijke barrière**

We willen onveiligheid voorkomen en bestrijden. We streven naar balans en samenhang tussen zorg en veiligheid, het één kan immers niet zonder het ander.

- **We versterken de interne barrière**

Onze informatiepositie moet hiertoe worden versterkt om problemen eerder te onderkennen en adequater te kunnen werken. Als overheid geven we ruimte om te ondernemen, maar we zijn daarin niet naïef en integer. Publieksdienaren moeten hun werk altijd veilig kunnen doen en daarom streven we naar een 100% Veilige Publieke Taak.

- **Veiligheid is van ons allemaal**

Veiligheid creëren we bovendien niet alleen, maar we doen dit samen met onze inwoners en bedrijven. Zo mogelijk ontdekken we vroegtijdig problematiek bij jeugd en bij gezinnen en we spelen daar snel op in om erger te voorkomen.

Wat mag het kosten?

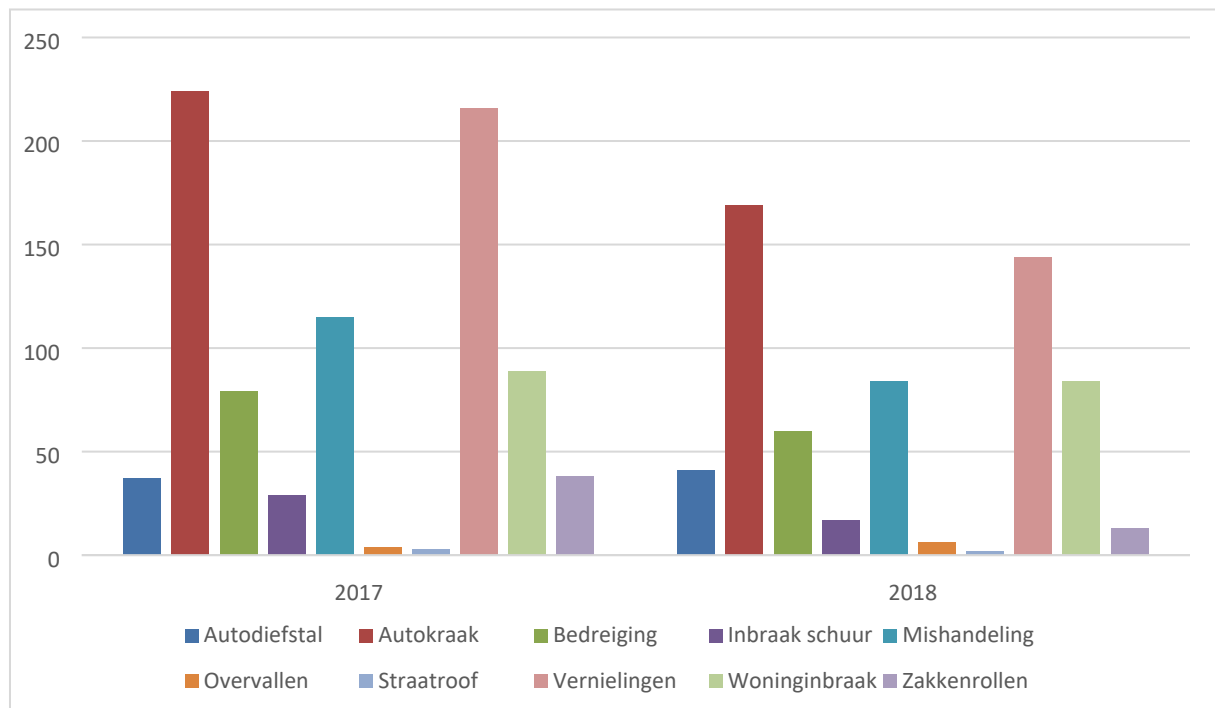
Voor het programma Veiligheid zijn beperkte middelen beschikbaar. Er is een ontwikkelbudget van € 75.000 plus een nog nader te bepalen gedeelte van het voor de vier programma's beschikbaar gestelde investeringsbudget voor de komende twee jaar voor concrete programma acties.

Daarnaast een werkbudget van € 90.000 voor intensivering veiligheid. De meeste acties worden derhalve gefinancierd uit de lijnbudgetten zoals aangegeven in de desbetreffende beleidsvelden.

Indicatoren

58. Aantal High Impact Crimes

Bron: AD-Misdaagmeter

Wat hebben we gedaan in 2019?

Maatregelen

B19 | 6.012 Project Wijk GGZ

In het kader van de aanpak verwarde personen, zetten we in Waalwijk in op goede toeleiding naar passende zorg (outreachinge werkwijze) en preventie door vroegsignalering (o.m. de cursus Mental Health First Aid - MHFA). Een van de concrete uitwerkingen was de start van een pilot Wijk-GGZ'er in 2018. Na een evalueatie in 2018 bepalen we het vervolg en de borging van de pilot in 2019.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Begin 2019 hebben we een afsluitende evaluatie van het eerste pilotjaar 2018 van de Wijk-ggz'er uitgevoerd. Op basis van de positieve resultaten is de pilot Wijk-ggz'er in 2019 gecontinueerd. We versterken nu de monitoring van de resultaten en de borging van de pilot in gemeente Waalwijk. Voor wat betreft de gehele aanpak verwarde personen sluiten we aan bij de regionale aanpak en zijn we bezig met de implementatie van de Wet verplichte ggz die op 1 januari 2020 ingaat.

B19 | 4.001 Activiteiten t.b.v. veiligheid en weerbaarheid leerlingen Voortgezet Onderwijs

In samenwerking met de VO scholen ontwikkelen we activiteiten waarmee we de veiligheid onder en de weerbaarheid van jongeren kunnen vergroten.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Tussen de directies van alle VO scholen in Waalwijk en de gemeente Waalwijk (ambtelijk en bestuurlijk) is een overlegstructuur opgezet waarbinnen ervaringen worden gedeeld, projecten en initiatieven worden besproken en waar afspraken worden gemaakt over de werkwijze rondom zorg- en veiligheidsproblematiek. Dit heeft reeds goede resultaten opgeleverd en we gaan hiermee door.

B19 | 9.007 De wijk in tijdens/na incidenten

Bij veiligheidsactiviteiten, zoals het ruimen van hennep en drugslabs, wil de gemeente actief in de wijk aanwezig zijn om bewoners/bedrijven adequaat te kunnen betrekken en informeren.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

We informeren de wijk actief bij bijzonderheden zoals bij het aantreffen van drugs of bij incidenten zoals brand of geweldsincidenten. We beantwoorden dan vragen van wijkbewoners en informeren hen over de stappen die door gemeente en/of politie genomen worden. Onze bedoeling daarbij is:

- a) Wijkbewoners te informeren en daardoor meer te betrekken bij hetgeen er speelt;
- b) Vertrouwen te winnen van inwoners;
- c) Door middel van deze gesprekken meer beeld te krijgen van eventuele andere zaken die spelen in de wijk zodat wij daar op in kunnen spelen.

B19 | 9.029 Verbeteren proces melden opvolgen en terugkoppelen

Het moet voor onze inwoners makkelijker en aantrekkelijker worden om meldingen te doen over veiligheid. We verbeteren daartoe de informatie op de website. Melden via waalwijk.nl: informatiever en gemakkelijker, zo nodig anoniem. Koppeling met MMA en hier meer bekendheid aan geven. Actieve terugkoppeling verzorgen aan melders (en omgeving). Inzetten social media etc.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

Er zijn inmiddels zowel voor onze inwoners zichtbare en daarnaast meer interne / procesmatige en werkinhoudelijke aanpassingen doorgevoerd waardoor meldingen makkelijker kunnen worden gedaan en beter worden verwerkt. Er is in 2019 vooral ingezet op het stimuleren van het doen van meldingen en dit zal worden gecontinueerd.

B19 | 9.025 Project veilig en aantrekkelijk bedrijventerrein

In samenhang met programma economie. Samenwerking met parkmanagement en ondernemers. Uitvoeren aanbevelingen uit eerdere position paper 'veiligheid en aantrekkelijkheid bedrijventerreinen'.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

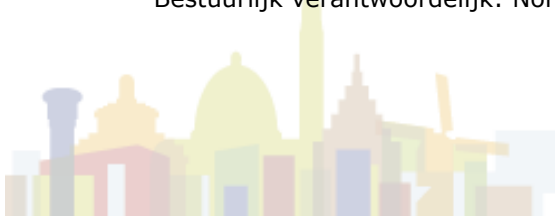
Tijd

Na intern overleg in oktober 2018 is het concept plan van aanpak verder opgewerkt en zijn gesprekken gevoerd intern en extern. Extern is het conceptplan in januari 2019 o.a. besproken met Parkmanagement en de voorzitter van de Bedrijvenvereniging Haven I t/m VI. De bestuursvergadering van de bedrijvenvereniging Haven I t/m VI heeft ingestemd met het plan en met het aansluiten van de stuurgroep bij dat gremium. Besluitvorming door het college van B&W heeft plaatsgevonden. De verschillende werkgroepen zijn vorm gegeven en bemenst. Diverse activiteiten zijn en worden uitgewerkt, begroot en verder gebracht. Denk hierbij aan o.a het uitvoeren van een pilot ter bevordering van verkeersstromen, het verbeteren van het cameratoezicht etc. Belangrijk aanstaand project is het ontwikkelen van een gezamenlijk imago voor het bedrijventerrein.

B19 | 9.016 Meer en betere meldingen

Inwoners en bedrijven stimuleren om meer te melden. De kwaliteit van de meldingen verbeteren door inwoners en bedrijven hierbij te ondersteunen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

De bevordering van meldingen krijgt veel aandacht. Zowel qua kwantiteit als kwaliteit. Drempels om te melden worden geslecht, manieren van melden worden verbeterd en anoniem melden is ook mogelijk.

B19 | 9.026 Samenwerking met financiële sector

Samenwerking publiek-privaat met financiële instellingen om verwevenheid onderwereld en bovenwereld te voorkomen, ontdekken en elimineren. Aan deze vanuit Waalwijk gestarte pilot wordt inmiddels door meerdere gemeenten en instanties deelgenomen. De doelstelling is om een eenvoudige werkwijze tussen de partners te ontwikkelen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Afgelopen periode is gebruikt om lokaal, regionaal en landelijk de mogelijkheden tot de samenwerking met de bankensector te onderzoeken. Daaruit blijkt het belang en de interesse vanuit deze sector om samen te werken aan meer barrières voor ondermijnende criminaliteit. Deze gezamenlijke ambitie heeft geleid tot een pilotvoorstel voor een concrete samenwerking die -vanwege de behoefte aan voldoende spreiding en voldoende aantal casussen- in eerste instantie in Hart van Brabant wordt uitgevoerd. De resultaten tot op dit moment zijn positief, casuïstiek wordt aangeleverd en steeds meer gemeenten sluiten aan. Afsluiten van de pilotfase is aanstaande.

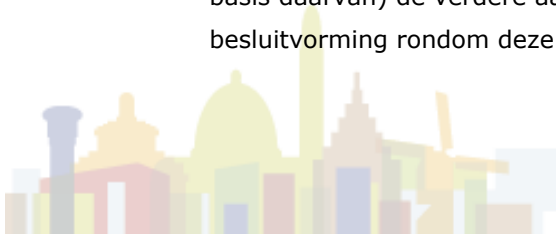
B19 | 9.022 Opzetten 'bureau ondermijning'

In 2019 is vanuit het programma Veiligheid gewerkt aan het opzetten van een zogenaamd BO met als doel informatie te vergaren die inzicht geeft of partners waarmee de gemeente zaken wil doen geen aantoonbare relaties hebben met de onderwereld. Inmiddels is de werkmethode beschreven. In 2020 wordt deze methodiek als pilot over de organisatie uitgerold. In 2021 volgt een evaluatie van het BO en wordt besloten over het vervolg.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Een aantal medewerkers is toegewezen aan het bureau en werkt in deze opstartfase inmiddels aan diverse casussen. Naast de behandeling van inhoudelijke zaken en (mede op basis daarvan) de verdere aanscherping van processen en procedures, is de formele besluitvorming rondom deze werkwijze aanstaande.

B19 | 9.013 Integriteitsbeleid incl. borging in teams

Integriteit is door de inspanningen in 2018 meer gaan leven. Dit wordt verder geborgd in beleid, ondersteunende middelen en werkafspraken.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

Integriteit is door gametraining in 2018 meer gaan leven. In 2019 zijn nog workshops/trainingen aangeboden aan medewerkers die in 2018 nog niet hadden deelgenomen. Er is bewust gekozen om eerst aan bewustwording te werken in 2018 en daarna pas meer in te steken op een beleidsprotocol. In 2019 is het beleid aangesloten op de richtlijnen/adviezen van de VNG in het kader van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) die per 1-1-2020 ingaat. Om die reden wordt het beleid pas in 2020 concreet uitgewerkt en vastgesteld. Waar nodig (maatwerk) worden ondersteunende middelen en werkafspraken gemaakt om binnen de organisatie op dezelfde wijze om te gaan met integriteit. Er is al enkele jaren een coördinator integriteit actief vanuit HR (THRM). Het aantal meldingen rondom integriteit is zeer beperkt.

B19 | 9.002 Activiteiten Veiligheidsplan

Uitvoeren van de activiteiten welke door de gemeenteraad zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

De activiteiten die zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan zijn in 2019 uitgevoerd zoals gepland.

B19 | 9.005 Communicatie kalender en campagne

Vanuit de bestaande communicatiekalender richten we ons op inwoners en bedrijven waardoor zij bij veiligheid worden betrokken en het onderwerp meer van hen wordt. Basis is de campagne 'we hebben jou nodig voor een veilig Waalwijk'. Gestart in 2019.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

De communicatiekalender 2019 werd om de week bijgewerkt en maandelijks is een thema vanuit 'Veilig Waalwijk' gepubliceerd. Naast 'oude' media is er ook actief gebruik gemaakt van nieuwe multimedia. De campagne 'we hebben jou nodig voor een veilig Waalwijk' werd breed aangevlogen in wijken waar we contact gelegd hebben met sleutelfiguren uit de wijken zelf. Zo hebben we de campagne vanaf de start een breed draagvlak kunnen geven.

B19 | 9.014 Interne en externe info beschikbaar en bruikbaar maken

Eigen data combineren waardoor goede informatie ontstaat om op te kunnen anticiperen. Dit binnen de kaders van de AVG en zo efficiënt mogelijk (digitaal als dat kan).

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Diverse inspanningen zijn geleverd en worden nog steeds ondernomen om onze informatiepositie te verbeteren. In 2019 is hier verder aan gewerkt door standaard datasets te ontwikkelen die helpen om criminaliteit tegen te gaan. Veel aandacht hierin gaat uit naar de relatie tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein. Dit loopt volgens planning en wordt verder gecontinueerd in 2020.

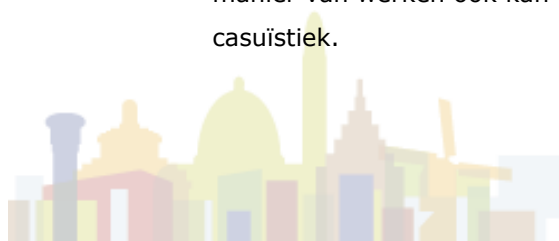
B19 | 9.023 Pilot Samen beter in preventie

Op basis van negatieve indicatoren samen met Casade sneller interveniëren en 'achter de voordeur' komen om erger (zoals uitzettingen of afglijden in criminaliteit) te voorkomen. Om bij signalen tijdig de juiste interventie te kunnen doen dient in voorkomende gevallen out-of-the-box gedacht en gehandeld te worden. We stimuleren dit actief door tussentijds te evalueren, wat inzichtelijk maakt hoe we zowel inhoudelijk als op organisatorisch niveau kunnen verbeteren. De pilot heeft zich in 2019 doorontwikkeld tot een procesverbeterteam met vertegenwoordiging van team Wijz en Casade. De resultaten hiervan bepalen of en hoe deze manier van werken ook kan worden toegepast op andere dan aan Casade gerelateerde casuïstiek.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

De pilot heeft zich doorontwikkeld van een operationele pilot naar het niveau van een breder procesverbeterteam waarin team Wijz en Casade zijn vertegenwoordigd. Op basis van de praktijk bekijkt dit team de mogelijkheden om nog efficiënter (lees beter en sneller) het gewenste (sociaal-maatschappelijke) effect te bereiken. Deze manier van werken wordt momenteel vormgegeven en verankerd. De resultaten hiervan bepalen of en hoe deze manier van werken ook kan worden toegepast op andere dan aan Casade gerelateerde casuïstiek.

B19 | 9.011 Herijken preventief jeugdbeleid

In 2020 zal het bestaande jeugdbeleid worden vernieuwd. In dit jeugdbeleid worden de resultaten verwerkt van een extern onderzoek naar het bestaande jeugd - en jongerenwerk. In de nieuwe notitie wordt een korte terugblik gegeven van het bestaande jeugdbeleid zoals uitgevoerd in de afgelopen jaren om vervolgens een nieuw jeugdbeleid te formuleren dat beter aansluit op de huidige ontwikkelingen in het Sociale domein en op het terrein van veiligheid.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Na 10 jaar lokaal beleid en 5 jaar (regionale) transitie is dit een goed ijkmoment om het beleid te herzien. Het nieuwe jeugdbeleid wil daarnaast aansluiten op ander recent gewijzigd of nog te wijzigen beleid, zoals het integraal veiligheidsbeleid (2018), gezondheidsbeleid (2019), subsidiebeleid (2020) etc. De noodzaak om het beleid te wijzigen komt voort uit het recentelijk gewijzigde regionale jeugd(hulp)beleid (Koers voor de Jeugd 2018). Met het nieuwe jeugdkader willen wij (nog) meer aanhaken op thema's die in dit document worden geprioriteerd. Dit omdat het relevante thema's zijn die niet louter lokaal kunnen worden aangepakt. Een andere noodzaak is dat wij trends en ontwikkelingen zien die aanleiding geven het huidige beleid te herzien. In 10 jaar tijd is de leefomgeving veranderd, gedigitaliseerd, soms gesegregeerd. Er zijn zorgelijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, drank en drugs. Met een nieuw integraal en preventief jeugdbeleid beoogt het college op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen. Onderdeel van het nieuwe jeugdkader zal een onderzoek zijn waarvan de resultaten kunnen worden gebruikt als 0-meting. Die kan worden gebruikt om toekomstige doelen te bepalen en ambities te meten.

B19 | 9.032 Weerbaarheid specifiek vervolg Wake up trainingen

Vervolg geven aan ingezet weerbaarheidstraject Wake Up

Inmiddels is het vervolg op de weerbaarheidstrainingen van 2018 ingezet. Er is besloten medewerkers die minder met agressie en geweld te maken hebben beperkt herhaaltraining te geven en dit vaker te doen voor medewerkers die her wekelijks of dagelijks mee te maken hebben. Ook is gekozen voor veel maatwerk: zo zijn er trainingen voor medewerkers die huisbezoeken afleggen en trainingen voor mensen die persoonlijke beveiligingsmiddelen gebruiken. Op basis van zogenaamde 'bloedgroepen' is bepaald welke functies bij een type agressie risico passen en daar wordt het aanbod aan gekoppeld. Ook is gestart met het protocol passend maken bij het type werk en type agressie risico. Zo wordt het protocol geen papieren protocol dat voor iedereen passend is (en daarmee voor niemand), maar een bruikbare richtlijn hoe de gemeente Waalwijk het risico op agressie en geweld reduceert en omgaat met agressie- en geweldsincidenten. De (herhalings)trainingen vinden plaats vanaf 2020.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

In 2017 is besloten organisatiebreed een training rondom agressie aan te bieden aan medewerkers. De laatste trainingen rondom weerbaarheid voor onze publieke taak zijn in januari 2019 georganiseerd. Voor nieuwe medewerkers wordt in 2019 deze training bij de onboarding van nieuwe medewerkers meegenomen. Ook wordt nog een veegklas training georganiseerd. Binnen de organisatie bleek behoefte aan een vervolg op de trainingen, waarbij per team gekeken wordt naar de risico's en persoonlijke beschermingsmiddelen die nodig zijn om de publieke taak veilig uit te voeren. Voor het 'project publieksagressie' is in 2018 een plan van aanpak opgesteld en is extra capaciteit gecreëerd (8 uur per week gedurende 6 maanden). Wegens een vacature schuift de planning van dit project op. Vanaf half april gaat het project volop van start. In het eerste kwartaal van 2019 is al wel gestart met de fysieke beveiligingsmaatregelen zoals de personeelstoegang veiliger maken en een proef met het alarmeringssysteem Picasse.

B19 | 9.018 Ondersteunen werknemers die onder vuur komen te staan

In 2018 is het verzekeringspakket voor onze mensen opnieuw beoordeeld.

Medewerkers die onder vuur komen te staan vanwege de uitvoering van hun taak dienen zich door de werkgever vertrouwd en gesteund te voelen en te weten.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

In 2018 is met een gametraining gewerkt aan bewustwording rondom integriteit. De training is erg goed ontvangen en de behoefte van de organisatie reikt verder. In 2019 heeft dit geleid tot de 'Goed werkgeverschap verzekering', waarbij ondersteuning wordt geboden als medewerkers onder vuur staan, ook bij integriteitsissues. Medewerkers die vanuit hun functie en taken onder vuur komen te staan, moeten zich door hun werkgever vertrouwd en gesteund voelen en weten. In 2019 en 2020 evalueren we of dit voldoende maatwerk geeft of dat er aanvullende behoeften zijn.

B19 | 9.028 Symposium Veilig Waalwijk

Symposium Veilig Waalwijk heeft medewerkers bewuster gemaakt. De specifieke behoeftes per team/medewerker zijn geïnventariseerd. In 2018 en 2019 wordt hier een maatwerk aanbod op gedaan.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Diverse activiteiten en ontwikkelingen van bewustwordingsprogramma's tot specialisatietrainingen zijn inmiddels uitgevoerd.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 9.004 Camera-toezicht optimaliseren (centrum & Haven 1-8)

Het camerabeheerplan is gereed. Het werken met (tel)sensoren in de binnenstad wordt momenteel voorbereid. Medio Q1 wordt verwacht dat we hiermee kunnen starten. Cameraoptimalisatie op haven 1-8 wordt met parkmanagement voorbereid en door parkmanagement uitgevoerd medio 2020. Dit loopt conform planning.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van het camerabeleid en beheerplan.

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Ambitie

Vanuit het beleidsveld 0 Bestuur en Ondersteuning werken we aan (1) een bestuurskrachtige gemeente, (2) een hoog service niveau naar onze inwoners en aan een (3) gezonde financiële huishouding:

- We zijn een proactieve speler en zorgen er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de agenda staan in de regio, provincie, landelijk en internationaal.
- De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich naar een coöperatieve, compacte en servicegerichte organisatie. De ambtelijke organisatie dient in de dienstverlening deze houding uit te stralen. Hierbij is het uitgangspunt dat we digitaal werken waar het kan, en persoonlijk wanneer nodig of gewenst.
- Wij voelen de verplichting en de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat we de generaties na ons niet opzadelen met financiële problemen als gevolg van beslissingen die

wij nu nemen. Wij willen tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners een efficiënt beheer van de gemeentefinanciën voeren.

Bestuur

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **We voeren de strategische visie 'Samen werken aan de toekomst' uit**

In september 2017 is de strategische visie 'Samen werken aan de toekomst' in de raad vastgesteld. Hierin staan onze missie en de vier ambities verwoord waar aan we werken. Samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties werken we aan de uitvoering van de 25 doelstellingen in de pijlers Leefklimaat, Arbeidsmarkt, Bereikbaarheid, Samenwerking en Duurzaamheid.

- twee keer per jaar worden bestuur en samenleving geïnformeerd over stand van zaken in de uitvoering van de strategische visie.
- organiseren de Waalwijkse LABS.
- 25 doelstellingen uit de strategische visie worden vertaald naar concrete acties en voorzien van middelen en dan opgenomen in de begroting.

- **Wij zijn een assertieve en proactieve speler in regionale-, provinciale-, landelijke- en internationale netwerken**

Daarmee zorgen we er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de bestuurlijke agenda's staan, want voor steeds meer van onze ambities is samenwerking met andere overheden nodig. Passend bij de inhoud en omvang van de taak of opdracht, zoeken we proactief de samenwerking als dit op kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en klantgerichtheid tot betere prestaties leidt. Dit doen we bijvoorbeeld via netwerken als de Langstraat, Regio Hart van Brabant, Midsize Brabant, het Platform Middelgrote Gemeenten, VNG en onze partnerstad Unna.

- onze ambities en doelstellingen zijn bekend bij relevante externe netwerken.

- **Waalwijk kent een open en transparante bestuursstijl**

Een bestuursstijl waarbij we proactief de samenwerking opzoeken. Met inwoners, organisaties, ondernemers en andere overheden (zie intergemeentelijke samenwerking). We investeren daarom in meer samenwerken met de Waalwijkse samenleving (schaalverdieping) en daarbuiten (schaalvergroting). Daarnaast streven we ernaar de omschakeling te maken van een overheid die bepaalt, naar een samenleving die bepaalt.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 0.004 Implementatie van de 25 belangrijkste doelstellingen in het Waalwijkse L.A.B. tot 2025

We sturen op de realisatie van de strategische visie. De doelstellingen zijn verdeeld en geborgd binnen de vaste structuur van programma's en teams. Zodra de activiteiten en benodigde middelen concreet zijn, wordt de informatie opgenomen in de programmabegroting en het jaarverslag zodat de uitvoering van de strategische visie ook wordt geborgd in de gemeentelijke planning en control cyclus.

Twee keer per jaar wordt het bestuur en de Waalwijkse samenleving geïnformeerd over de stand van zaken in de uitvoering van de strategische visie via de VISIEWIJS en www.waalwijk2025.nl. Daarnaast werken we met de Waalwijkse LABS waarin we samen met inwoners, ondernemers en organisaties een thema nader onderzoeken, brainstormen over kansen, mogelijkheden en de aanpak bepalen. Met de LABS werken we ook aan een open bestuursstijl waarin proactief de samenwerking wordt gezocht met inwoners, ondernemers en organisaties en waarin de deelnemers zelf bepalen waarmee zij aan de slag willen gaan. We gaan door met de LABS zolang er voldoende animo & behoefte is om het LAB als werkmethode in te zetten.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

B19 | 0.002 Blijven investeren in ons regionale (samenwerkings)netwerk

We zijn een proactieve speler in de regio. We zorgen ervoor dat de belangen en positie van Waalwijk regionaal, provinciaal, landelijk en internationaal, op de bestuurlijke agenda's staan. Dat doen we via:

- Regionaal: de Langstraat samenwerking. Als we samen een hoger ambitieniveau kunnen realiseren dan alleen, dan zoeken we samenwerking met Heusden en Loon op Zand. We onderzoeken of dit het geval is voor de thema's ondermijning, arbeidsmigranten en duurzaamheid. In Hart van Brabant werken we aan de Strategische Meerjaren Agenda (MRA) voor onze regio.
- Provinciaal: Met Midsize Brabant wordt er met zeven Brabantse gemeenten gewerkt aan de uitwerking en uitvoering van de vijf thema's uit het werkdocument 'Potenties en proeftuinen, oktober 2017': Binnenstad, Sociale Veerkracht, Logistiek, Nieuwe Economie en Mobiliteit. Op deze thema's wordt ook samenwerking gezocht met de provincie.

- Landelijk: Met Platform Middelgrote Gemeenten wordt er gewerkt aan de uitwerking en de uitvoering van een nieuwe gezamenlijke werkagenda.
- Internationaal: In december 2018 hebben we een Letter of Intent getekend met onze partnerstad Unna. We hebben afgesproken het partnership te vernieuwen en in 2019 een programma op te stellen. Pijlers zijn (1) economie & ondernemerschap, (2) technologie & innovatie en (3) jongeren.

■ Tijd

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Burgerzaken

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De dienstverlening richting 2020 is gestoeld op de volgende uitgangspunten:

1. Dienstverlening is van ons allemaal
2. Digitaal waar het kan en persoonlijk als het nodig is
3. Onze dienstverlening is kanaalafhankelijk
4. Wij zijn altijd bereikbaar
5. Wij werken van buiten naar binnen
6. Wij werken proactief mee aan ontwikkelingen op het gebied van plaats-onafhankelijke dienstverlening

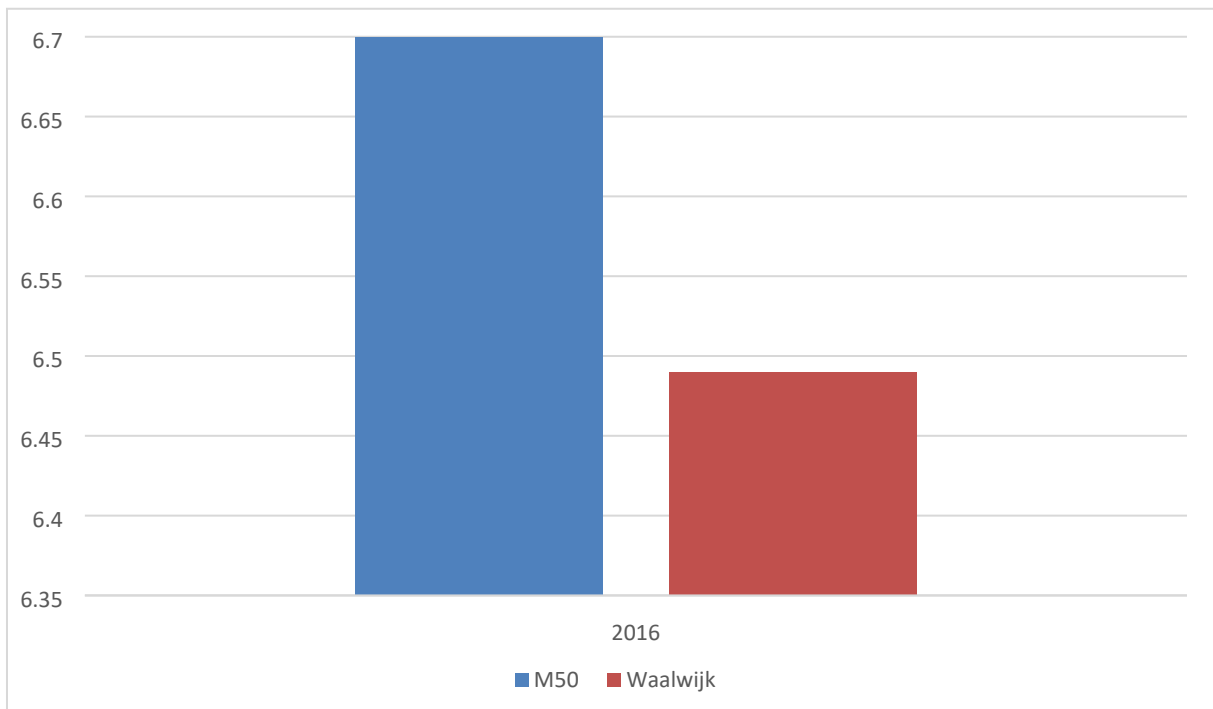
Binnen onze dienstverlening staan hostmanship, deskundigheid en doorlooptijd centraal. We behandelen de klant zoals we zelf behandeld willen worden waarbij we met onze deskundigheid de vraag, het verzoek of de melding afhandelen binnen een redelijke en voor de klant heldere doorlooptijd.

Indicatoren

35. Digitale dienstverlening inwoners (score 0-10)

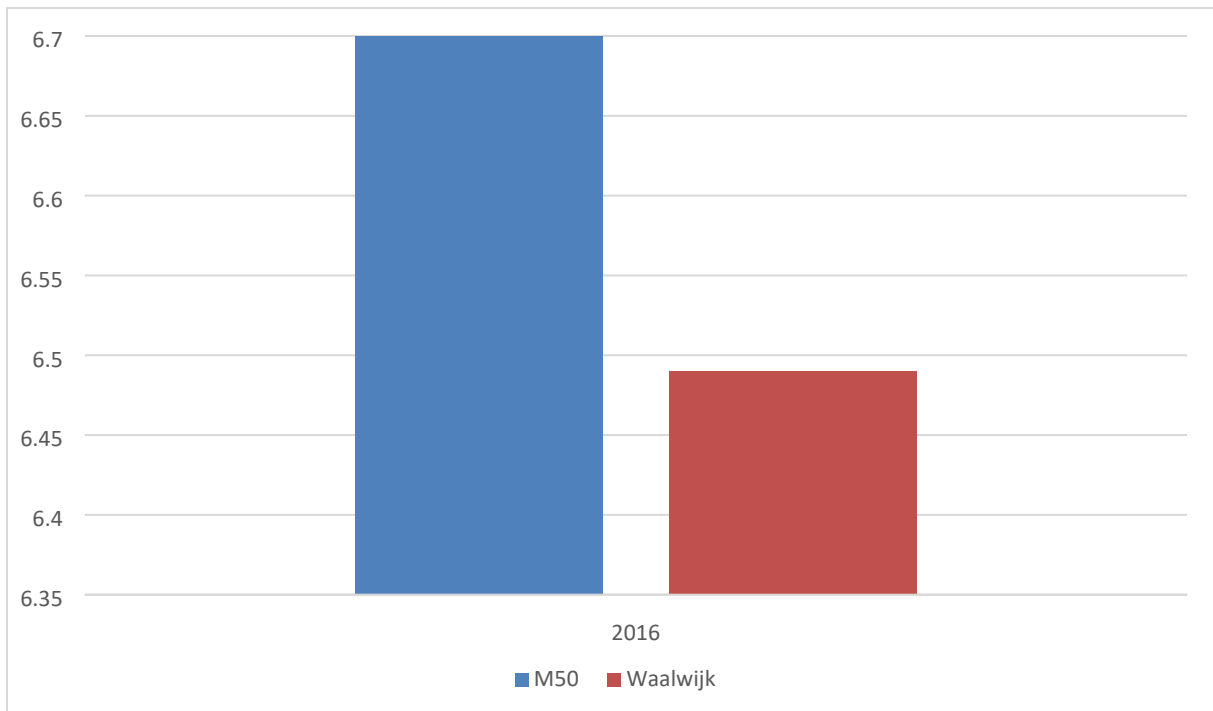
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners / burgers geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente. De score is afkomstig uit het klantbelevingsonderzoek Burgerpeiling (BP) en de meting geeft zicht op de tevredenheid / waardering ten aanzien van de digitalisering van de dienstverlening / het digitaal aanbod. In de Burgerpeiling (kto) is o.a. aandacht voor hostmanship, het contactkanaal balie, telefoon / telefonie en post / schriftelijk en de online kanalen website, e-mail en social media.

36. Directe dienstverlening inwoners (score 0-10)

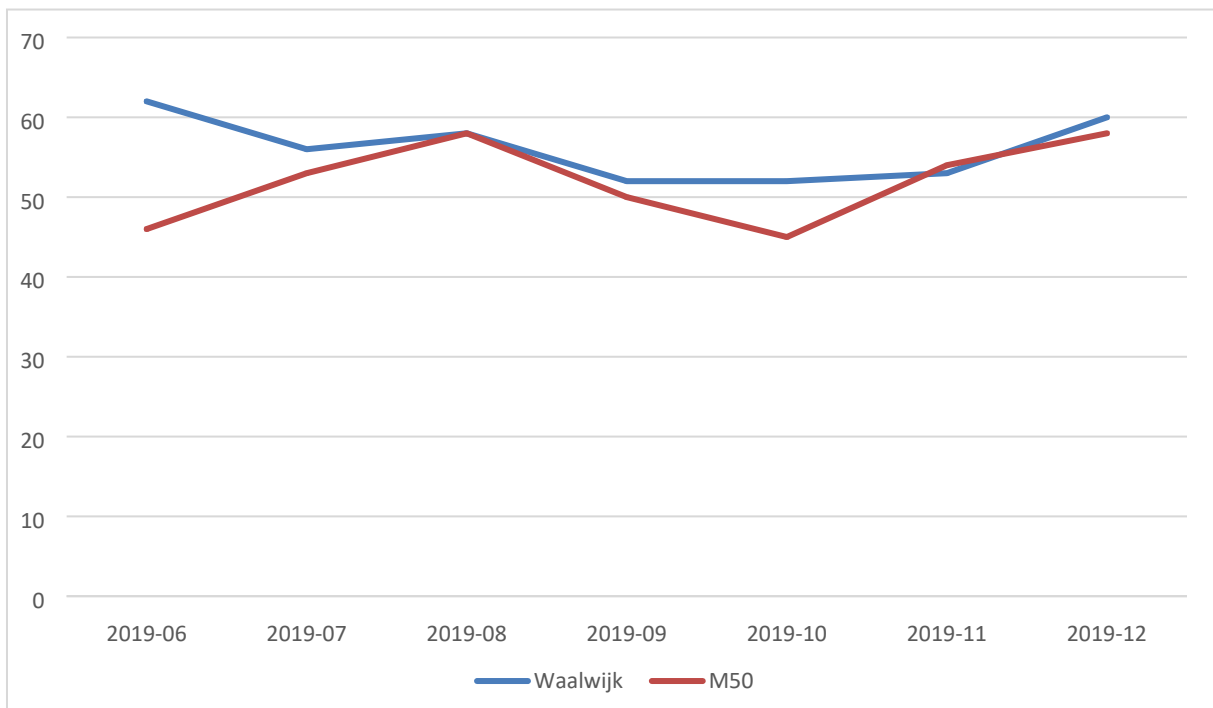
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

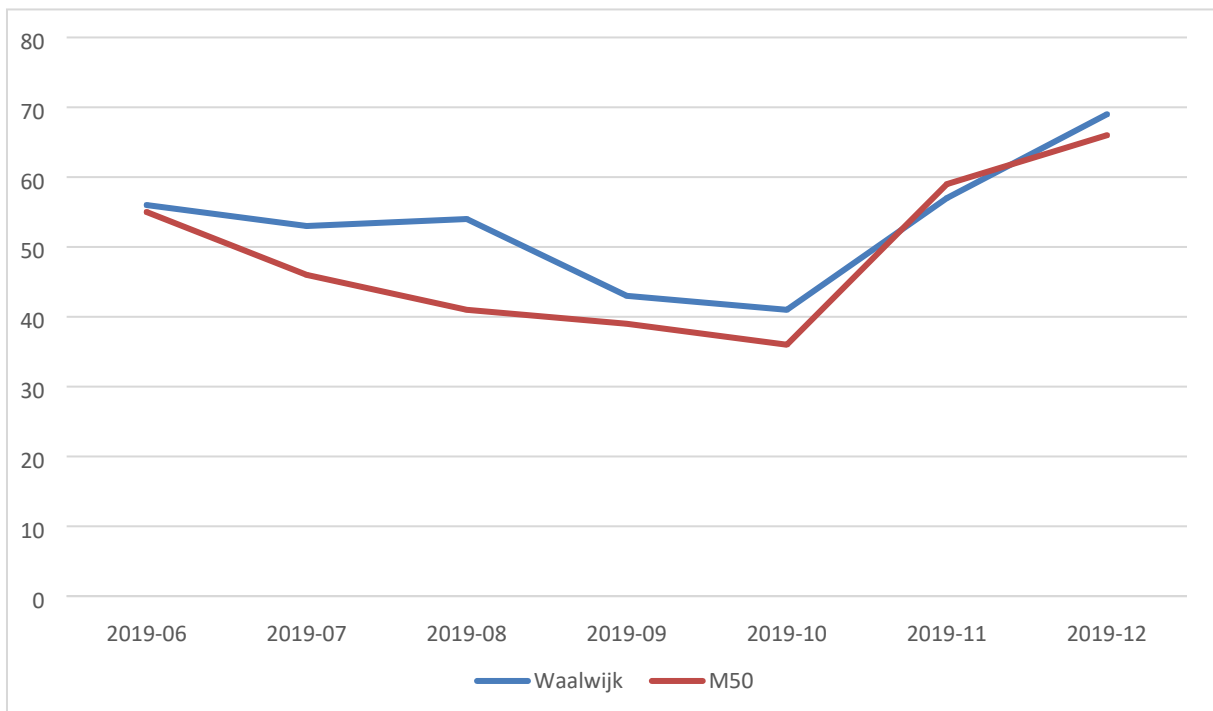
62. Verhuizing ontwikkeling succesratio (in %)

Bron: WSJG

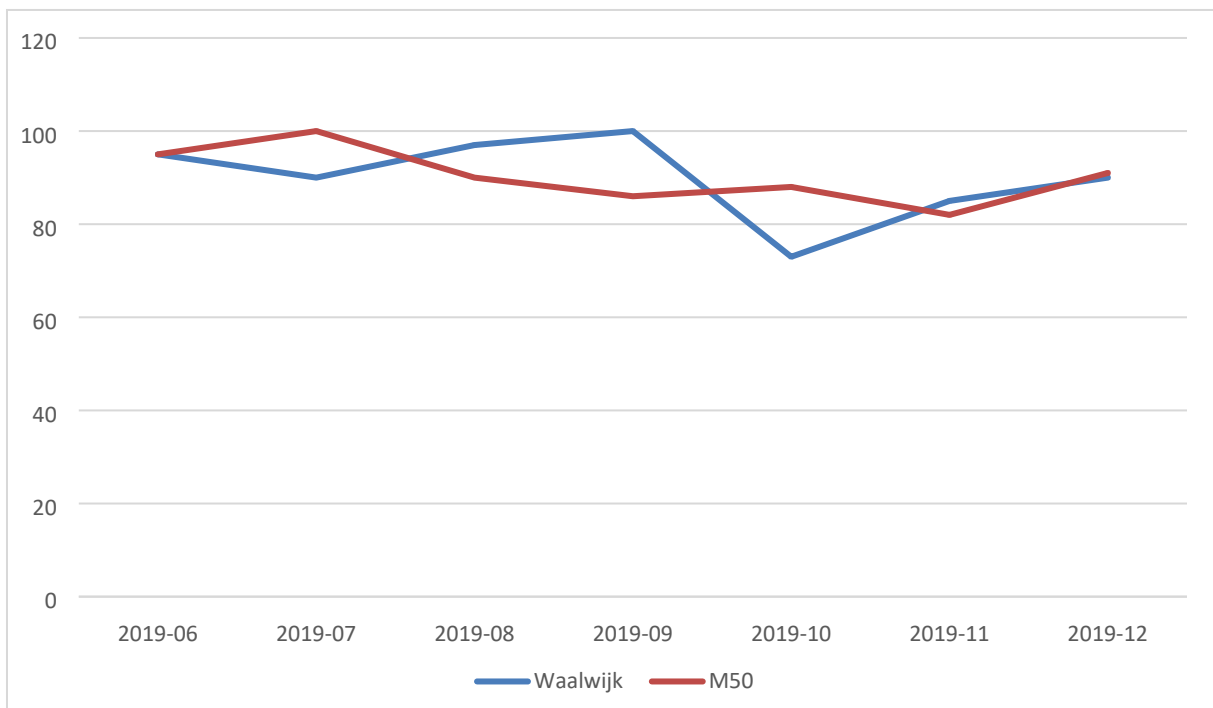
63. BRP ontwikkeling succesratio (in %)

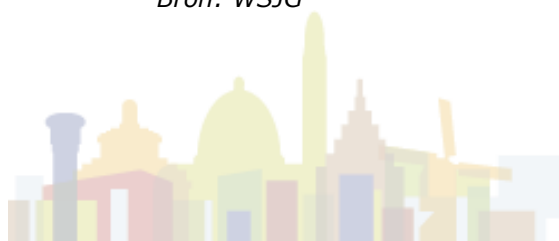

Bron: WSJG

64. Overlijden ontwikkeling succesratio (in %)

Bron: WSJG

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 0.008 Uitbreiding van mogelijkheden om digitaal zaken te doen met de gemeente

Onze gemeente timmert aan de weg met haar digitale dienstverlening. Dat betekent dat inwoners en ondernemers steeds meer producten en diensten digitaal kunnen aanvragen via waalwijk.nl. In de top 200 van digitale volwassenheid staan we voor dienstverlening aan onze inwoners op plek 17 en voor dienstverlening aan onze ondernemers op plek 2. Onze ambitie is om in de top 10 te (blijven) staan.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

In de landelijke meting zijn we gestegen van plaats 17 naar 14 met ons digitale aanbod voor inwoners. Onze digitale volwassenheid voor ondernemers scoort als enige gemeente 100% waarmee we dus op de eerste plaats zijn geëindigd.

B19 | 0.009 Verbeteren van informatie aan de inwoners

Via verschillende kanalen kunnen de inwoners informatie bij ons krijgen. We willen deze informatievoorziening continu verbeteren. In 2019 gaan we de persoonlijke internetpagina en bedrijveninternetpagina door ontwikkelen. Inwoners en bedrijven hebben inzicht in de status van lopende zaken en kunnen verzonden documenten via deze pagina downloaden. Ook blijven we aandacht besteden aan het verbeteren van onze telefonische bereikbaarheid en de vindbaarheid van informatie op onze website.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

In het vierde kwartaal kunnen inwoners en ondernemers weer beschikken over hun persoonlijk of bedrijven internet pagina.

B19 | 0.005 Integraal monitoring klanttevredenheid opstarten

We willen weten wat onze klanten van onze dienstverlening vinden. In 2019 wordt door studenten van Avans een onderzoek gedaan naar de wensen van de organisatie over de meting van klanttevredenheid. Ook worden de instrumenten die hiervoor al ingezet worden geïnventariseerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een voorstel gedaan voor een instrument. In 2020 wordt op basis van het onderzoek een keuze gemaakt voor een instrument die de klanttevredenheid integraal meet en wordt dit instrument geïmplementeerd, zodat de klantprocessen zoveel mogelijk met dezelfde methodiek gemeten worden.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

Het rapport van de studenten van Avans is in januari 2020 aangeboden

B19 | 0.006 Invoeren van Whatsapp als communicatiekanaal

Naast telefoon, persoonlijk contact, webformulieren en email zijn er nog andere communicatiekanalen. De inwoners van Waalwijk communiceren ook al met ons via Facebook en Twitter. Ook WhatsApp is steeds meer een kanaal wat gebruikt wordt als zakelijk communicatiekanaal. Aan de hand van de ervaringen die we opdoen met de pilot WhatsApp bij team belastingen voeren we deze vorm van communicatie in.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Vanaf 4 februari jl. is het mogelijk om via WhatsApp met de gemeente te communiceren.

B19 | 0.003 Digitaal aanvragen van rijbewijzen en reisdocumenten

De applicatie die gebruikt wordt bij Publiekszaken bevat de mogelijkheid dat de inwoner thuis start met het aanvragen van zijn reisdocument of rijbewijs. De inwoner moet nog wel naar het gemeentehuis komen om zijn pasfoto in te leveren, handtekening te zetten en (als het nodig is) een vingerscan te laten maken .

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Door technische problemen is het niet mogelijk gebleken in november 2019 'live' te gaan met de applicatie die het mogelijk maakt om de aanvraag voor een reisdocument of rijbewijs. Deze technische problemen lijken opgelost dus deze mogelijkheid wordt op korte

termijn aan onze inwoners aangeboden.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Financiën

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Duurzaam financieel beleid en beheer

1. Een gezond evenwicht tussen eigen- en vreemd vermogen
2. Voldoende weerstandsvermogen om de aanwezige risico's te dekken
3. Een zo laag mogelijke belastingdruk, c.q. woonlastendruk
4. Een efficiënt werkende (beheer)organisatie

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij leggen de raad structureel sluitende begrotingen voor
- Wij zetten in op continuering van het repressief toezicht door de Provincie
- Aanvullend eigen vermogen dat in deze bestuursperiode ontstaat gebruiken wij in principe om de vermogenspositie te versterken
- Bij elke investering stellen wij ons nadrukkelijk de vraag wat hiervan naar de toekomst toe de financiële gevolgen zijn
- We streven naar een weerstandsratio van 1,4 (ruim voldoende) maar accepteren onder omstandigheden een ratio van tenminste 1,0
- Wij doen geen voorstellen om belastingen met meer dan het inflatiepercentage te verhogen
- Wij continueren bestaande maatregelen en onderzoeken nieuwe maatregelen om het betaalgemak voor inwoners en bedrijven te bevorderen
- Wij betalen minimaal 85% van de facturen aan onze leveranciers binnen 30 dagen

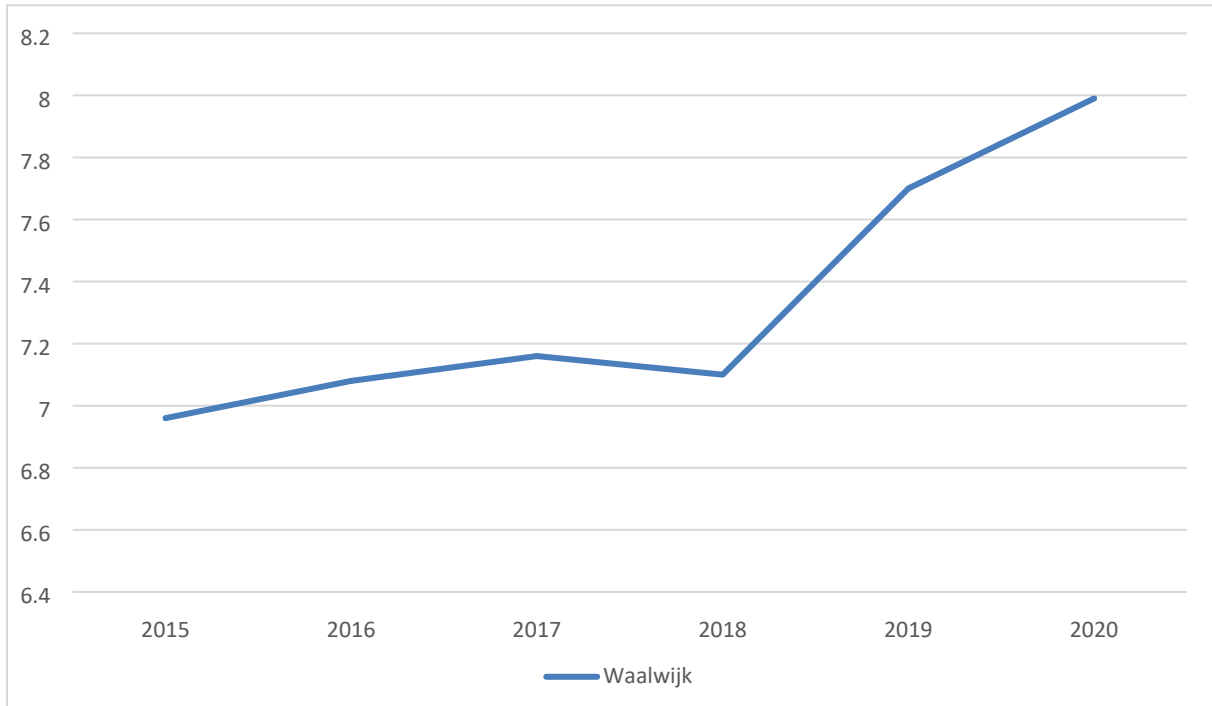
Voor een nadere uitleg omtrent het eigen vermogen/vreemd vermogen en de weerstandsratio wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Voor het onderwerp belastingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Indicatoren

01. Formatie (fte per 1.000 inwoners) (BBV)

Het aantal fte per 1.000 inwoners.

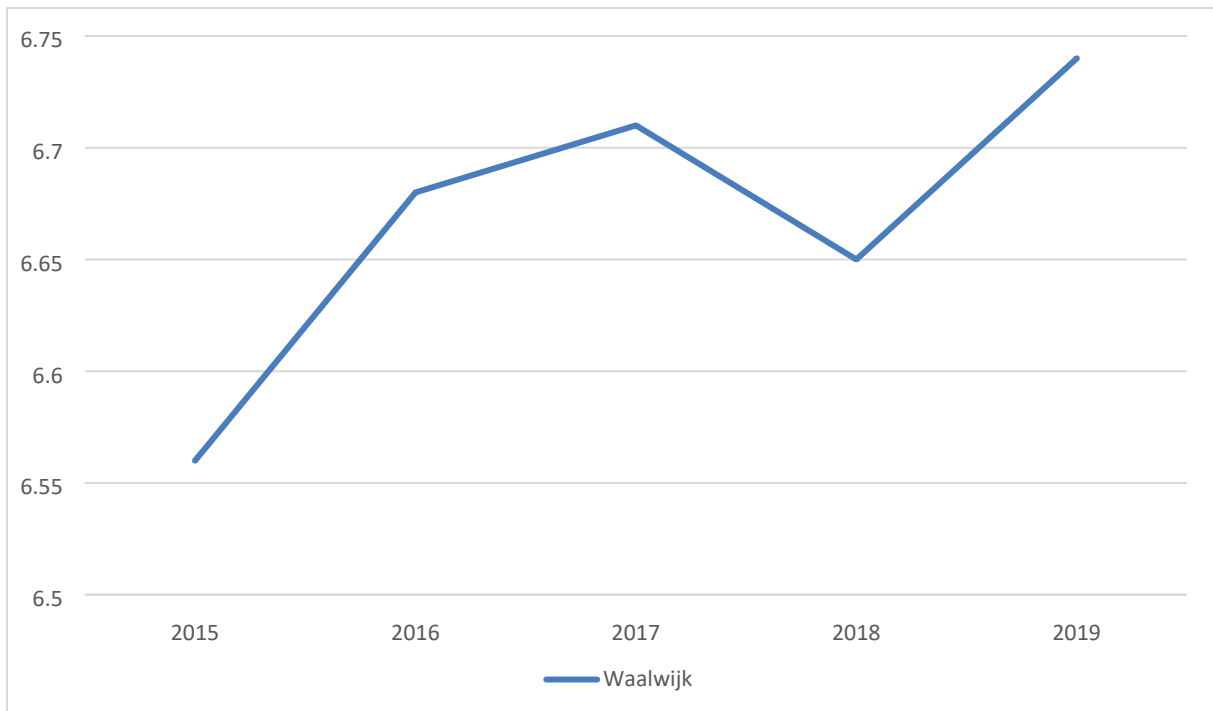

Bron: Eigen gegevens

02. Bezetting (fte per 1.000 inwoners) (BBV)

fte per 1.000 inwoners

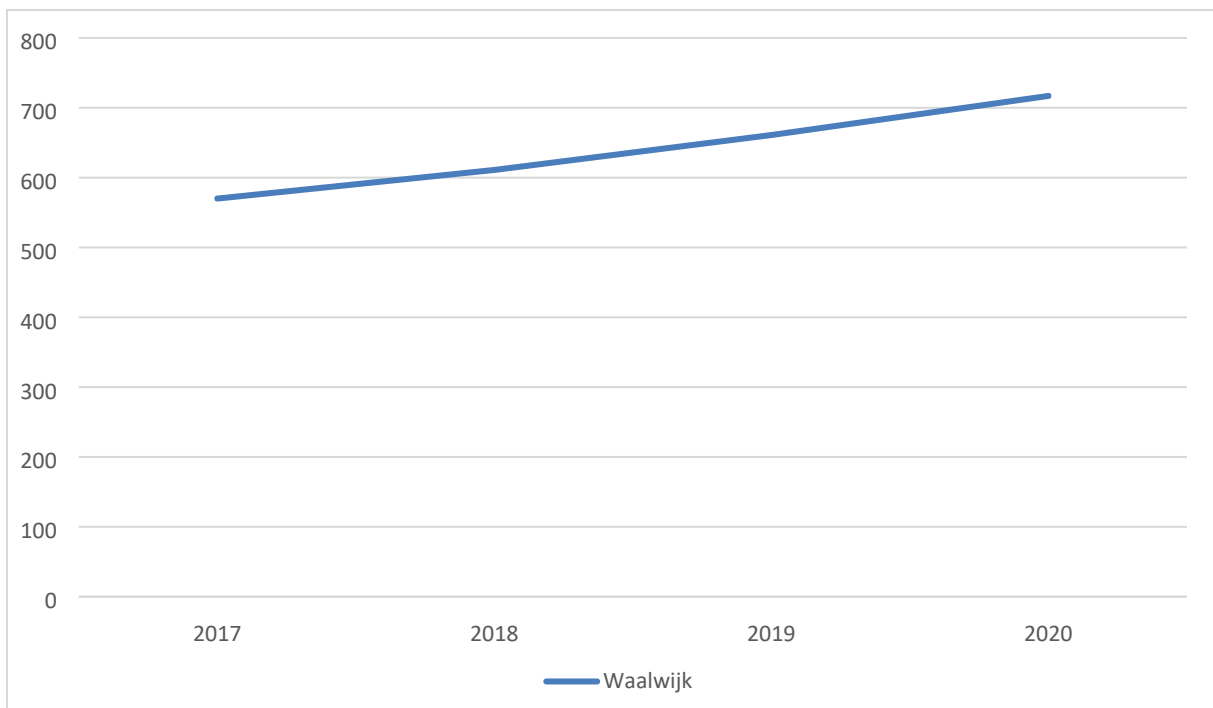

Bron: Eigen gegevens

03. Apparaatskosten (per inwoner) (BBV)

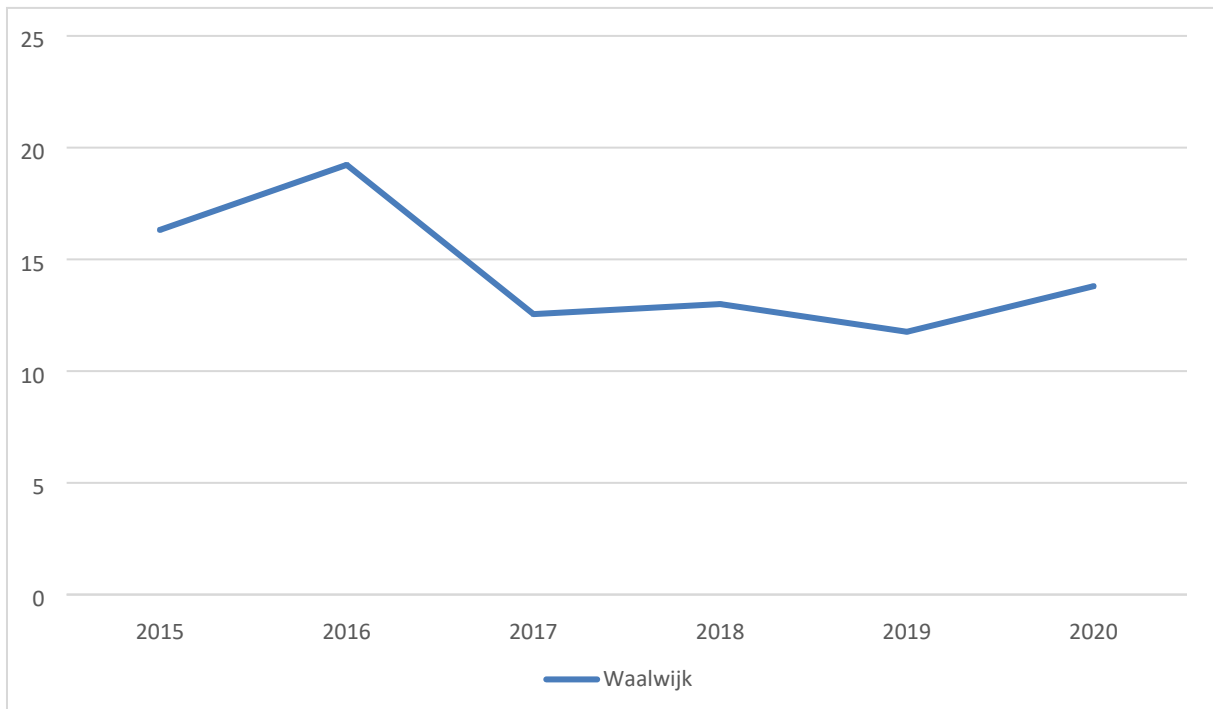
per inwoner

04. Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (BBV)

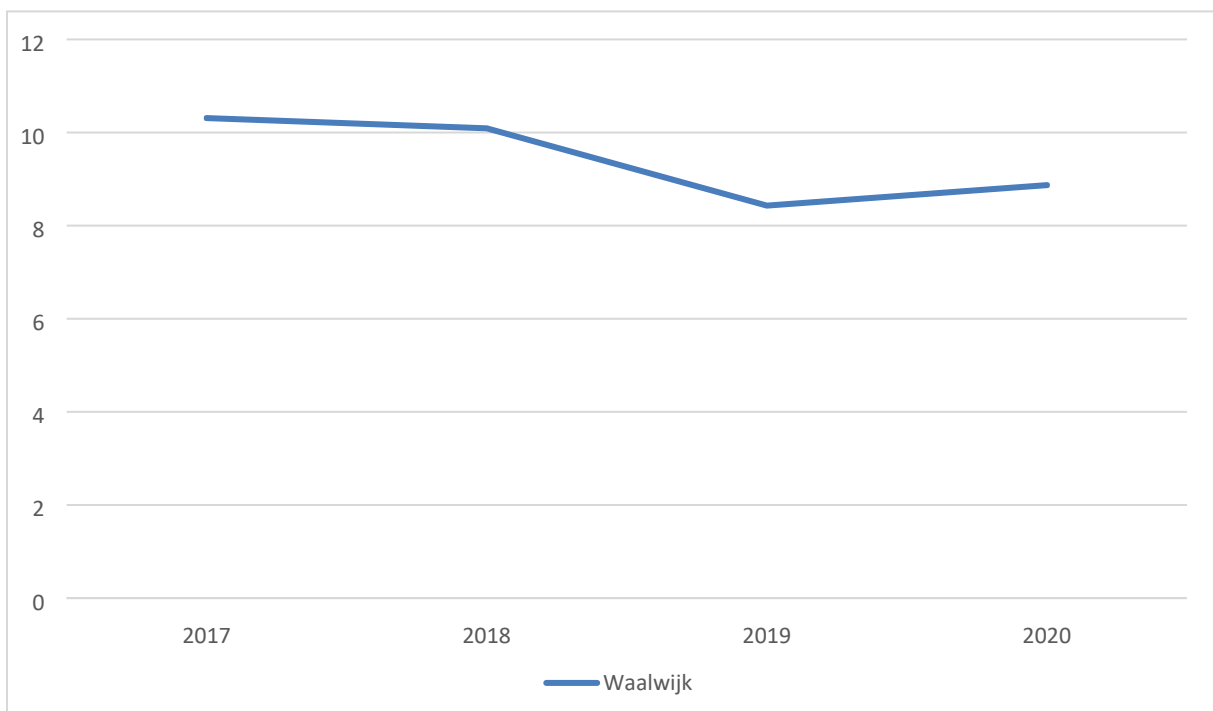

kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen.

05. Overhead (% van totale lasten) (BBV)

% van de totale lasten.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 0.001 Actualiseren van de Nota Reserves en Voorzieningen om de 2 jaar

In 2019 wordt de Nota reserves en voorzieningen 2015 geactualiseerd.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

De nota van reserves en voorzieningen stond in eerste instantie gepland voor de raad (A) van 28 november 2019, maar is in overleg met de Griffie doorgeschoven naar 18 juni 2020.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Wat heeft beleidsveld 0 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	20.039	23.417	19.370
Baten	-85.885	-87.262	-88.643
Saldo van lasten en baten	-65.846	-63.844	-69.272
Onttrekkingen	-8.172	-14.501	-14.497
Stortingen	7.503	13.498	14.239
Mutaties reserves	-669	-1.003	-258
Gerealiseerd resultaat	-66.515	-64.848	-69.531

Belangrijkste kaders

Strategische visie 'Samen werken aan de toekomst'

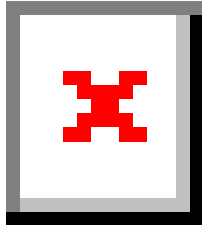
Coalitieakkoord 'Samen duurzaam vooruit'

Dienstverleningsvisie Vanzelfsprekend dienstbaar (2016)

Nota reserves en voorzieningen

Financiële verordening 2017

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

ROM/Hart van Brabant

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

Intergas N.V.

Enexis Holding N.V.

Vordering op Enexis Holding N.V.

CBL Vennootschap B.V.

Verkoop Vennootschap B.V.

Publiek Belang elektriciteits productie B.V.

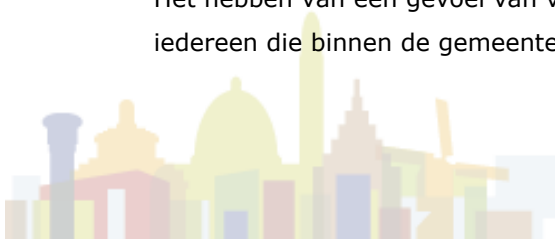
Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.

Brabant Water N.V.

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Ambitie

Het hebben van een gevoel van veiligheid is van groot belang. De gemeente Waalwijk wil voor iedereen die binnen de gemeente verblijft een zo veilig mogelijke omgeving creëren. Met preventief

beleid waar het kan, met repressief optreden waar het moet. Waar nodig worden grenzen helder gesteld.

Wij vinden het noodzakelijk om veiligheidsbeleid in samenhang vorm te geven. Veiligheidsbeleid heeft zich ontwikkeld van een reeks reacties op incidenten tot een brede en meer samenhangende aanpak. De traditionele verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de openbare orde is aangevuld en ingebed in een veel breder vormgegeven veiligheidsbeleid, waar bijvoorbeeld ook onderwijs en zorg als beleidsterreinen bij betrokken zijn en waar het Openbaar Ministerie en de politie belangrijke veiligheidspartners van de gemeente zijn. In dat opzicht is het niet alleen het domein van de burgemeester maar gaat veiligheid het hele college aan.

De noodzaak het beleid in samenhang en in samenwerking met anderen vorm te geven, wordt niet kleiner. Kanttekening daarbij is wel dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden, dus dat we deels risico's moeten aanvaarden.

Fysieke & Integrale veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Integrale Veiligheid

In het integraal veiligheidsbeleidsplan 2019-2022 staat weergegeven voor welke opgaven we staan. Nadere toelichting hierop vindt u onder het programma Veiligheid.

Fysieke Veiligheid

Het onderdeel fysieke veiligheid bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Rampenbestrijding**

De Wet op de Veiligheidsregio's heeft de zorg voor de bevolking in geval van crises nadrukkelijk bij de gemeenten neergelegd. Waalwijk vervult deze opgave in nauwe samenwerking in district verband (Hart van Brabant). Wij willen goed voorbereid zijn op een eventuele ramp of zwaar ongeval. Daarom zorgen wij voor een actuele invulling van de crisisbeheersingsorganisatie, verzorgen een district programma voor opleiden-trainer-oefenen en hebben we zicht op de grootste risico's door middel van risico-inventarisaties.

- **Preventie**

Wij streven er naar dat bewoners en bedrijven zich kunnen beschermen tegen eventuele fysieke crises. Deze zogenaamde 'preventieve' maatregelen communiceren wij als gemeente zelf en via de Veiligheidsregio.

- **Inspectie, Toezicht en Handhaving**

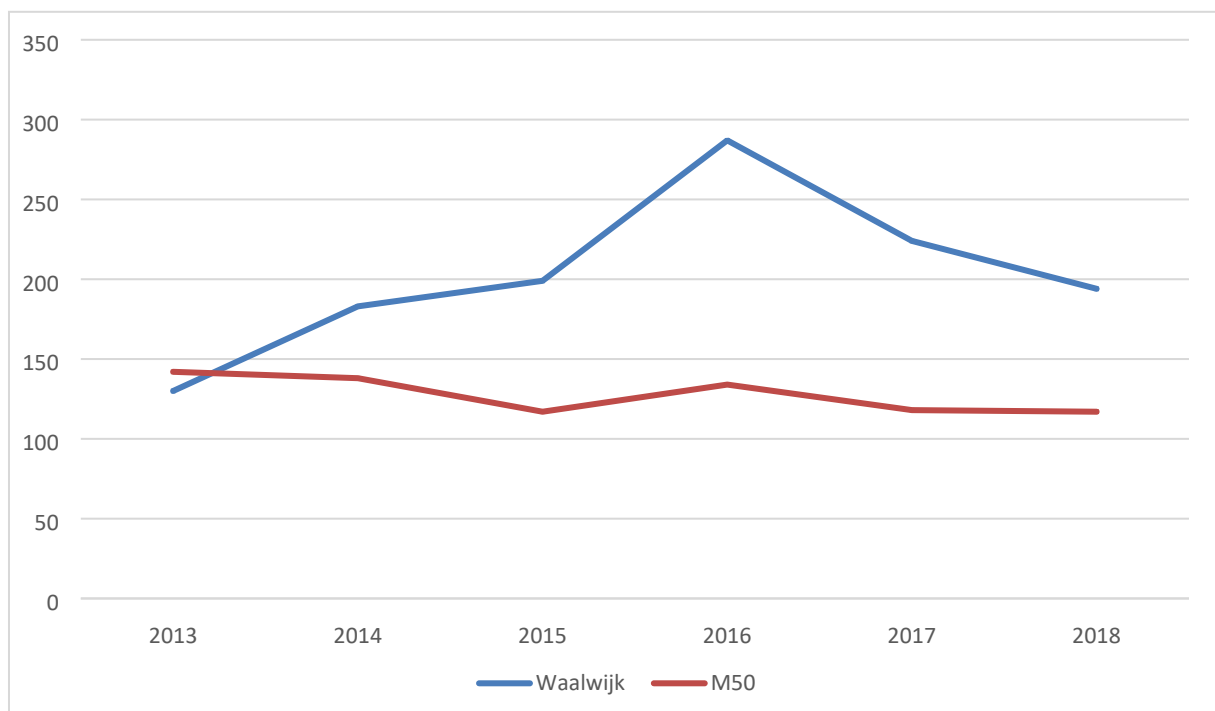
De activiteiten op het gebied van Inspectie, Toezicht en Handhaving (ITH) zoals omschreven in de visie op het Omgevingsbeleid, worden uitgevoerd met een 'bril van veiligheid'.

Indicatoren

06. Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 inw 12-17jr) (BBV)

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

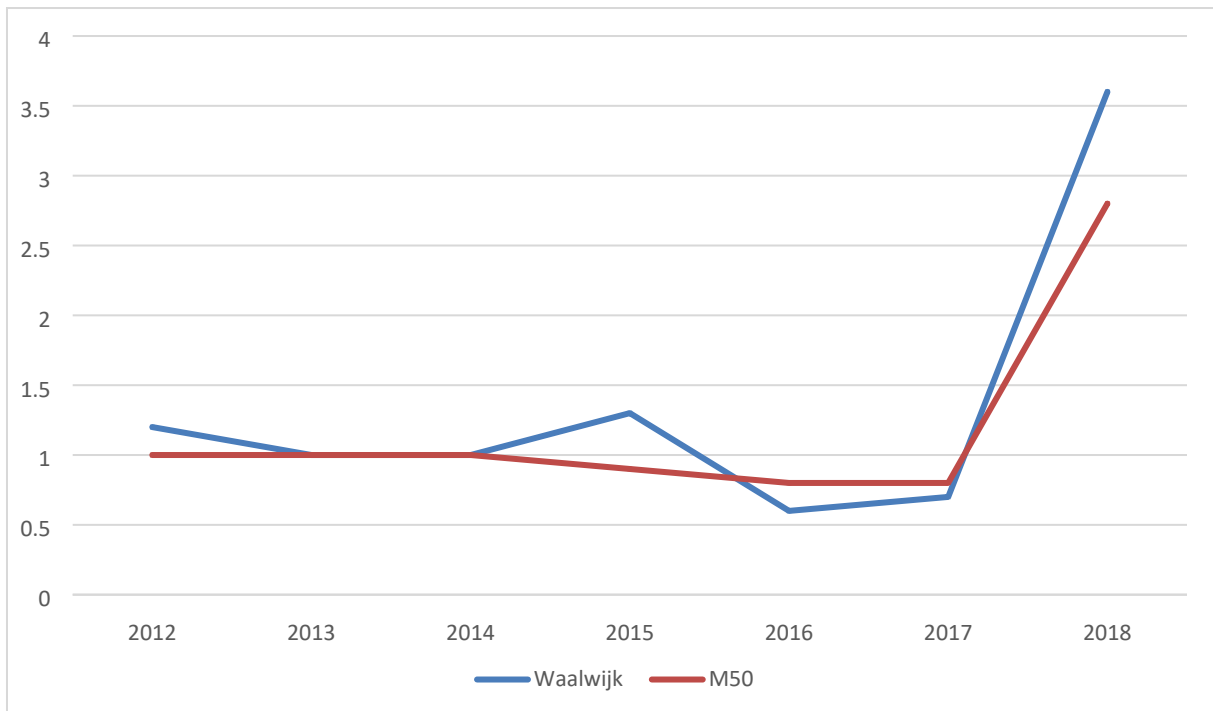

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl*

07. Diefstal uit/vanaf voertuigen per 1.000 inwoners (BBV)

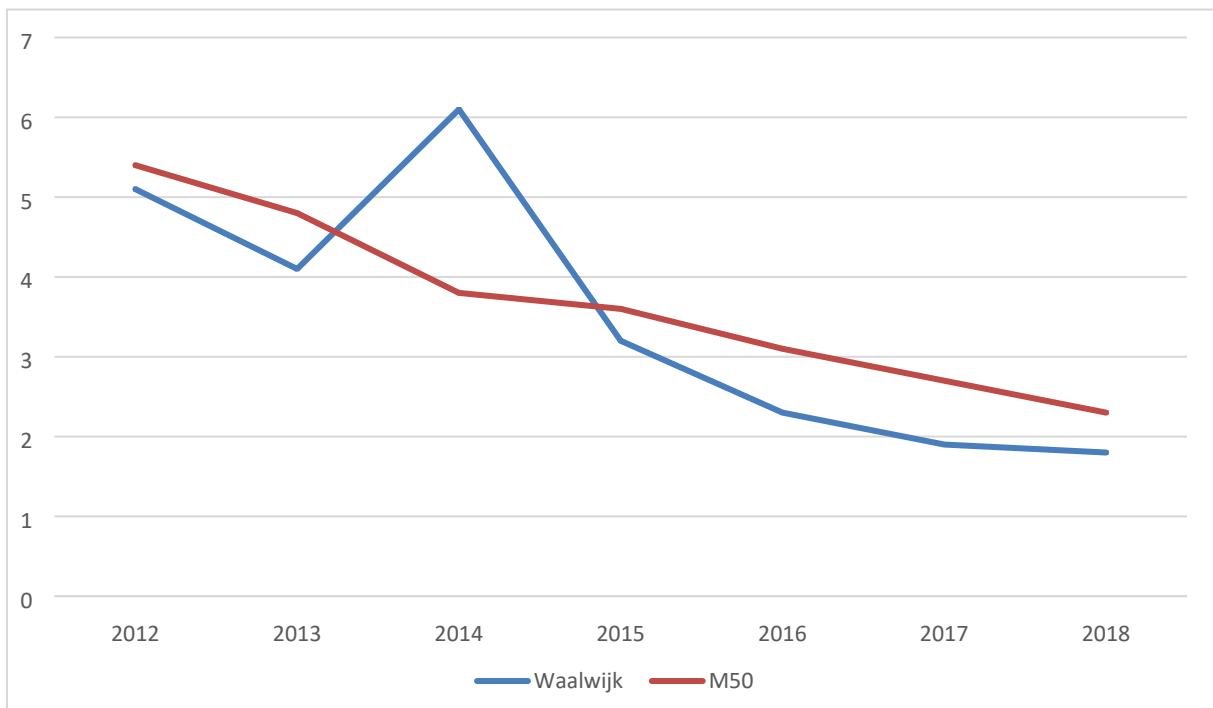
Het aantal diefstallen uit/vanaf voertuigen, per 1.000 inwoners.

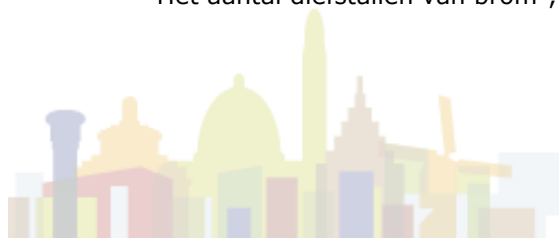
08. Diefstal uit woning per 1.000 inwoners (BBV)

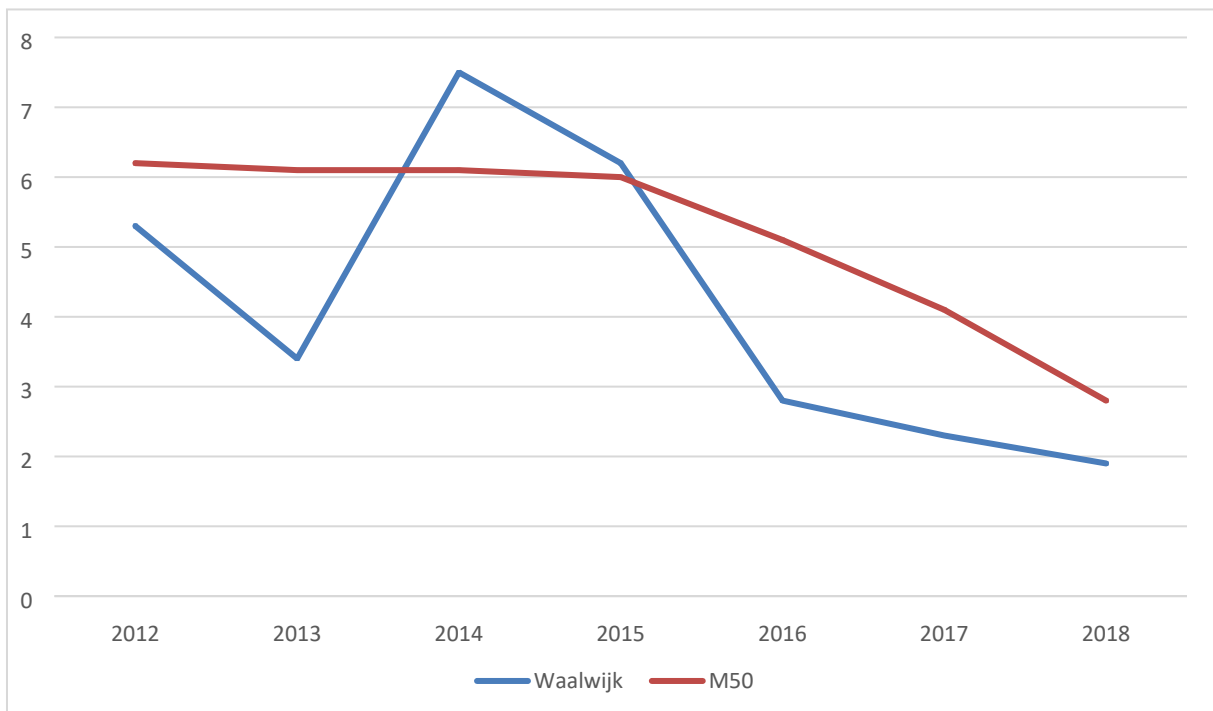
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

09. Diefstal van brom-, snor-, fietsen per 1.000 inwoners (BBV)

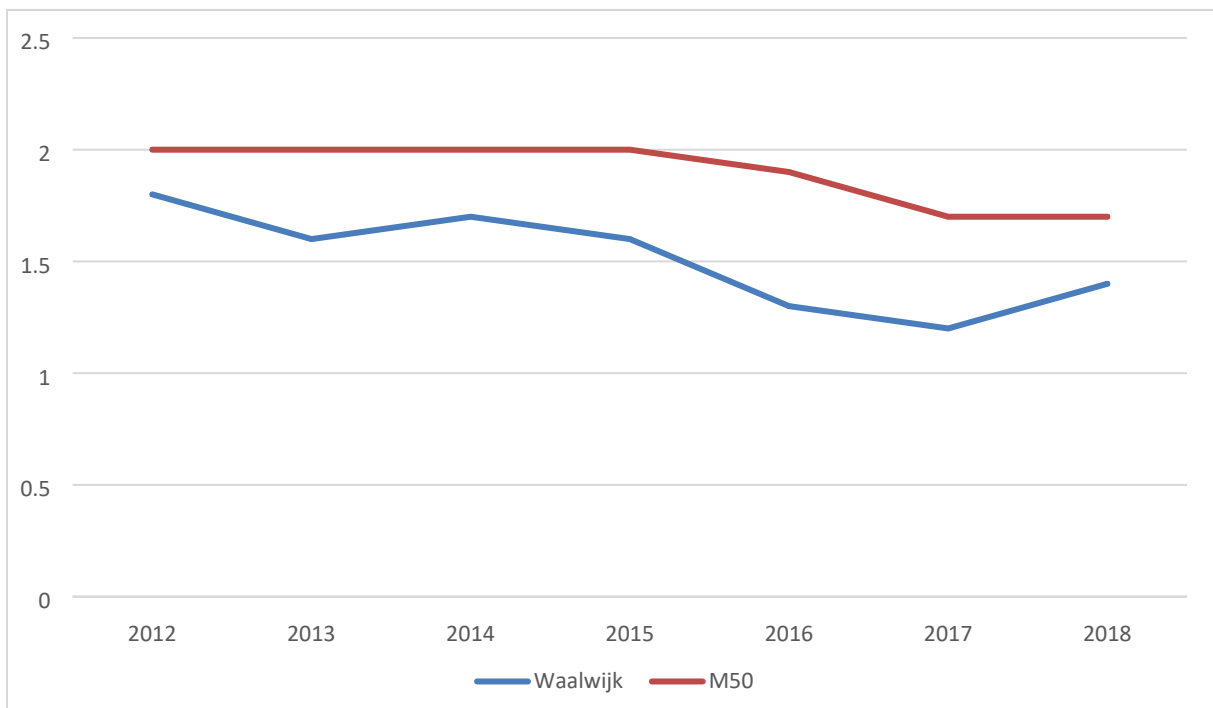
Het aantal diefstallen van brom-, snor-, en normale fietsen, per 1.000 inwoners.

10. Winkeldiefstal per 1.000 inwoners (BBV)

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 1.005 Professionalisering crisisorganisatie

Binnen de crisisbeheersing werken we samen in regionaal verband (Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant) én in districtelijk verband (8 gemeentelijke crisisorganisaties binnen Hart van Brabant). De gemeente Waalwijk kan in geval van een calamiteit een beroep doen op beide samenwerkingsverbanden met aanvulling van eigen lokale specialisten. In 2019/2020 werken we verder aan de opleiding/training van de Waalwijkse medewerkers in de regioverbanden, de lokale specialisten en de verdere professionalisering van de crisisorganisatie.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

Zowel de samenwerking binnen regionaal verband als binnen districtelijk verband heeft een herkenbare vorm. De gemeente Waalwijk kan in geval van een calamiteit een beroep doen op beide samenwerkingsverbanden met aanvulling van eigen lokale specialisten. In 2019 heeft een verdere stap in de professionalisering van de crisisorganisatie plaatsgevonden.

B19 | 1.008 Uitvoering geven aan het districtelijk OTO-programma

Voor de crisisorganisatie wordt een districtelijk programma voor Opleiden - Trainen - Oefenen opgesteld. Daar wordt jaarlijks uitvoering aan gegeven.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

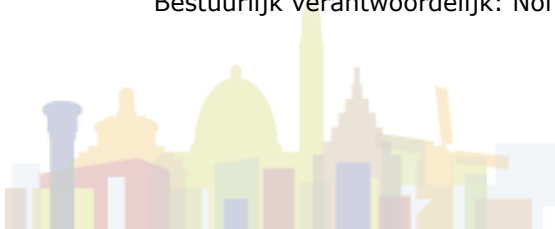
In 2019 is een districtelijke programma voor Opleiden - Trainen - Oefenen aangeboden aan de functionarissen van de crisisorganisatie. Dit programma is uitgevoerd.

In juni 2019 is in de gemeente Waalwijk een grote oefening van de crisisorganisatie geweest. De Waalwijkse functionarissen hebben in deze oefening hun taak in de crisisorganisatie in samenhang met elkaar beoefend, er hebben ook districtelijke functionarissen aan deze oefening deelgenomen in de functies die districtelijk zijn ingericht. De samenwerking tussen district en lokaal is goed verlopen.

B19 | 1.006 Samenwerking tussen de gemeente Waalwijk en de OMWB verder verbeteren

Uitvoering geven aan de gemeenschappelijke regeling samenwerking OMWB.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

De gemeente Waalwijk geeft invulling aan de uitvoering van de gemeenschappelijke regeling samenwerking OMWB.

B19 | 1.002 Communicatiekalender TLTH

Brede communicatie gericht op preventie en meldingen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

We hebben maandelijks een themapagina 'Veilig Waalwijk' gepubliceerd met daarin centraal actueel thema op het gebied van veiligheid en/of leefbaarheid. De opbouw van de themapagina richt zich op het verkrijgen van meldingen uit de gemeenschap. We hebben daarmee onze inwoners opgeroepen tot het doen van meldingen. Om het doen van meldingen te bevorderen hebben we iedere keer weer goed uitgelegd waarom wel melden te verkiezen is boven niet melden. We hebben daar sprekende voorbeelden bij gebruikt.

We hebben in 2019 ook een aanpassing gedaan op de gemeentelijke website waardoor de mogelijkheid van anoniem melden makkelijker is gemaakt.

B19 | 1.009 Uitvoering Omgevingsbeleid & uitvoering jaarplan Handhaving

Het omgevingsbeleid wordt uitgevoerd totdat er een nieuw VTH-beleid wordt voorgesteld. Dit wordt opgesteld nadat de Omgevingswet van toepassing wordt

Het jaarplan Handhaving wordt jaarlijks vastgesteld door het college en komt elk jaar per eind januari beschikbaar ter uitvoering.

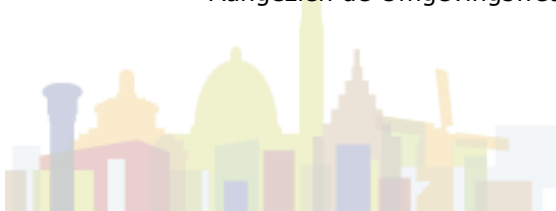
Visie op Omgevingsbeleid in de gemeente Waalwijk

De visie op het Omgevingsbeleid in de gemeente Waalwijk is eind 2016 verlengd totdat de Omgevingswet in werking treedt, de raad is hierover geïnformeerd (Z16-015177). Op 10 juli jl. hebben we een gesprek gehad met de provincie waarbij o.a. is afgesproken dat ons Omgevingsbeleid voor 1 januari 2020 wordt herzien.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Aangezien de Omgevingswet nog niet in werking is getreden hebben wij ook in 2019

uitvoering gegeven aan de prioriteiten uit het huidige omgevingsbeleid (VTH-beleid) en het uitvoeringsprogramma 2019. Dit jaarplan is in januari 2019 door het college vastgesteld. In 2019 zijn de belangrijkste taken voor wat betreft toezicht en handhaving uitgevoerd. Tot slot is met de provincie (IBT) afgesproken dat we voor 1 januari 2020 een nieuw VTH-Beleid Waalwijk 2020-2023 bestuurlijk vaststellen. Omdat we in de afgelopen maanden voorrang wensten te geven aan de reguliere VTH-werkzaamheden en het opstellen van het VTH-jaarplan 2020, is de provincie verzocht om ons uitstel te geven. Op 10 december 2019 is uitstel gevraagd tot 1 mei 2020. De provincie (IBT) heeft hiermee ingestemd.

V19 | 1.018 Handhaving huisvesting arbeidsmigranten

Team Leefbaarheid Toezicht en Handhaving extra capaciteit ingehuurd van het door de raad vrijgemaakte bedrag (€50.000) om invulling te geven aan deze taak. Deze taak omvat extra toezicht en handhaving op huisvesting van arbeidsmigranten. Het voornemen was om in 2019 circa 60 huisvestingslocaties integraal gecontroleerd op naleving van wet- en regelgeving.

Het doel van deze controles is het opheffen van onveilige woonsituaties, verbeteren van de veiligheid en gezondheid voor bewoners en de directe omgeving. Via verschillende kanalen (meldingen en verzoeken om handhaving van o.a. burgers en ondernemers, politie) krijgen wij signalen over kamerbewoning/ huisvesting van arbeidsmigranten. Ook zijn aspecten als huisjesmelkerij en onrechtmatige (criminele) inkomsten onderzocht en is aandacht besteed om mogelijke overlast in de directe omgeving (bijvoorbeeld parkeren van auto's, geluidsoverlast) te voorkomen. In sommige gevallen is er sprake van overlast en uitbuiting. Hiernaast voeren we ook gezamenlijke controles uit met de inspectie ISZW. Daarbij zijn in 2019 bij 4 gevallen onwenselijke woonsituaties geconstateerd.

In 2019 zijn 68 locaties integraal gecontroleerd en onderzocht of er sprake is van een veilige woonsituatie. Hierbij zijn de BRP-gegevens (Basis Registratie Personen) en brandveiligheid (zoals het ontbreken van rookmelders, brandblusmiddelen en goed bereikbare vluchtroutes) gecontroleerd. Bij zo'n 50 locaties is een vervolgactie (zoals een eerste aanschrijving of het starten van handhavingprocedure) nodig geweest omdat er sprake is van strijd met het bestemmingsplan (niet vergunbaar), overtreden van (brandveiligheids)voorschriften uit het Bouwbesluit 2012 en/of een vermoeden van huisjesmelkerij.

In 2019 zijn de locaties aangeschreven die verplicht zijn een aanvraag om een omzettingsvergunning op grond van de Huisvestingsverordening Waalwijk 2018-2021 in te dienen. Onderdeel van deze procedure is een toets op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob). Indien geen

omzettingsvergunning kan worden verleend, zal handhavend worden opgetreden op de betreffende locaties.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

Tijd

Team Leefbaarheid Toezicht en Handhaving extra capaciteit ingehuurd van het door de raad vrijgemaakte bedrag (€50.000) om invulling te geven aan deze taak. Deze taak omvat extra toezicht en handhaving op huisvesting van arbeidsmigranten. Het voornemen was om in 2019 circa 60 huisvestingslocaties integraal gecontroleerd op naleving van wet- en regelgeving.

Het doel van deze controles is het opheffen van onveilige woonsituaties, verbeteren van de veiligheid en gezondheid voor bewoners en de directe omgeving. Via verschillende kanalen (meldingen en verzoeken om handhaving van o.a. burgers en ondernemers, politie) krijgen wij signalen over kamerbewoning/ huisvesting van arbeidsmigranten. Ook zijn aspecten als huisjesmelkerij en onrechtmatige (criminele) inkomsten onderzocht en is aandacht besteed om mogelijke overlast in de directe omgeving (bijvoorbeeld parkeren van auto's, geluidsoverlast) te voorkomen. In sommige gevallen is er sprake van overlast en uitbuiting. Hiernaast voeren we ook gezamenlijke controles uit met de inspectie ISZW. Daarbij zijn in 2019 bij 4 gevallen onwenselijke woonsituaties geconstateerd.

In 2019 zijn 68 locaties integraal gecontroleerd en onderzocht of er sprake is van een veilige woonsituatie. Hierbij zijn de BRP-gegevens (Basis Registratie Personen) en brandveiligheid (zoals het ontbreken van rookmelders, brandblusmiddelen en goed bereikbare vluchtroutes) gecontroleerd. Bij zo'n 50 locaties is een vervolgactie (zoals een eerste aanschrijving of het starten van handhavingsprocedure) nodig geweest omdat er sprake is van strijd met het bestemmingsplan (niet vergunbaar), overtreden van (brandveiligheids)voorschriften uit het Bouwbesluit 2012 en/of een vermoeden van huisjesmelkerij.

In 2019 zijn de locaties aangeschreven die verplicht zijn een aanvraag om een omzettingsvergunning op grond van de Huisvestingsverordening Waalwijk 2018-2021 in te dienen. Onderdeel van deze procedure is een toets op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob). Indien geen omzettingsvergunning kan worden verleend, zal handhavend worden opgetreden op de betreffende locaties.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Wat heeft beleidsveld 1 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	4.806	4.903	5.167
Baten	-24	-24	-42
Saldo van lasten en baten	4.782	4.879	5.125
Onttrekkingen	-150	-295	-290
Gerealiseerd resultaat	4.632	4.585	4.834

Belangrijkste kaders

Regionaal Beleidsplan Politie-eenheid Zeeland-West-Brabant 2019-2022 (Nationale politie)
(document dient nog te worden vastgesteld)

Integraal Veiligheidsbeleid 2015 – 2018

Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 (gemeente Waalwijk) (document dient nog te worden vastgesteld)

Damoclesbeleid 2017

Wet op de Veiligheidsregio's

Besluit Risico's en zware ongevallen (BRZO)

Beleidsplan 2015-2019 'Realisme in denken en doen' Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant'

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, bestaande uit:

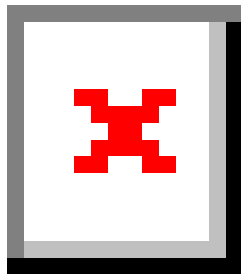
- Brandrisicoprofiel 2015-2019;
- Dekkings- en spreidingsplan brandweer(zorg);
- Voorstel opkomsttijden 1e basisbrandweereenheid en geografische spreiding 2e basisbrandweereenheid.

Visie op Omgevingsbeleid in de gemeente Waalwijk

Jaarplan Handhaving

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden en West Brabant

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant (VRMWB)

Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Ambitie

Bereikbaarheid, overal makkelijk kunnen komen, is één van de urgenties & potenties van Waalwijk uit onze strategische visie. Uit de digitale enquêtes en de gesprekken met inwoners en ondernemers kwam de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Bereikbaarheid draagt bij aan onze economische ambities, aan de aantrekkelijkheid om hier te wonen.

In het coalitieprogramma 'Samen duurzaam vooruit' en het mobiliteitsplan zien we drie pijlers voor dit beleidsveld: (1) het verbeteren van de economische bereikbaarheid over weg en water. Het zorgen voor (2) bereikbare en veilige stedelijke omgeving en (3) het inspelen op innovatieve en duurzame nieuwe mogelijkheden.

Duurzaam en innovatief

Doelstellingen

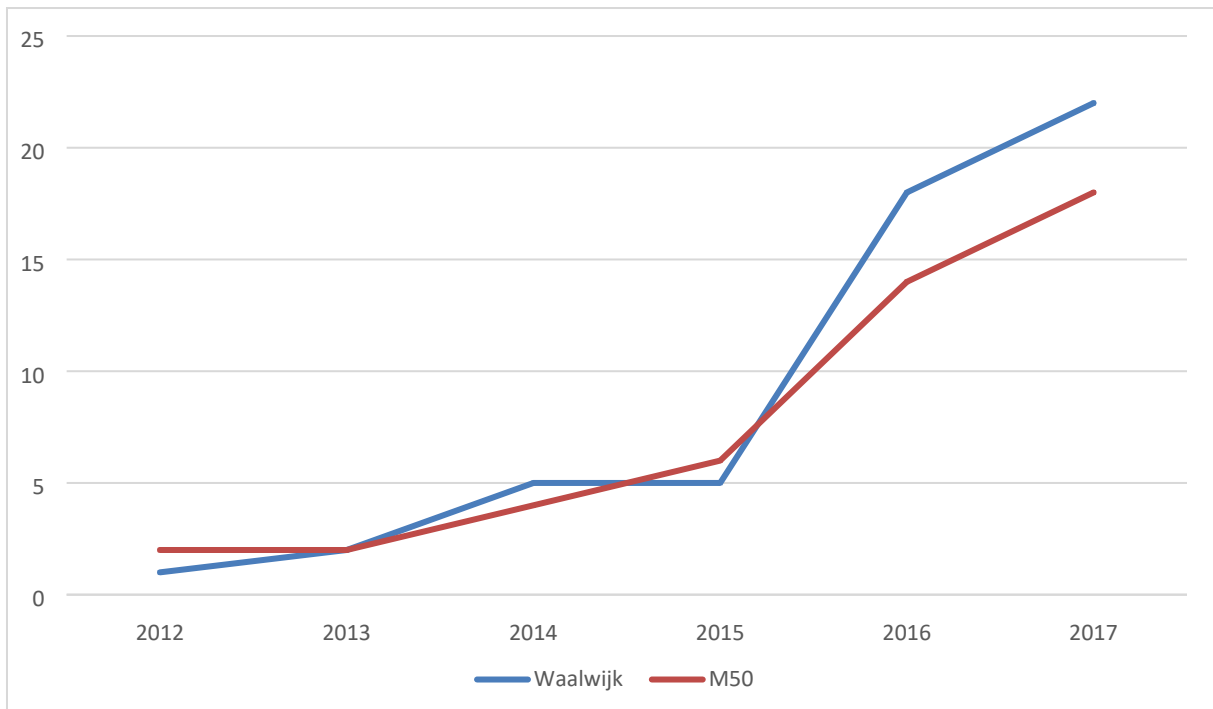
Wat willen we bereiken?

Indicatoren

37. Elektrische laadpunten en tankpunten

Het aantal elektrische laadpunten en tankpunten voor biobrandstoffen/(groen)gas

Bron: RDW - Rijksdienst voor het Wegverkeer

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

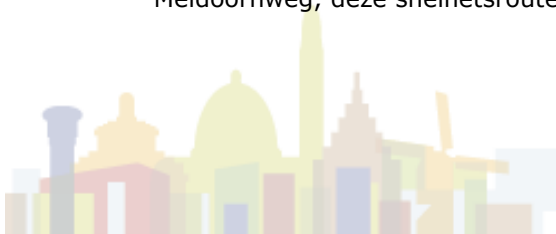
Maatregelen

B19 | 2.008 Realiseren snelfietsroute Waalwijk - Tilburg en Waalwijk - 's-Hertogenbosch

Waalwijk zet zich in voor de realisatie van een snelfietsroutes tussen Waalwijk en Tilburg en Waalwijk en 's-Hertogenbosch. Het uiteindelijke resultaat moeten toekomstvast, hoogwaardige en duurzame fietsverbindingen zijn, als onderdelen van een netwerk van snelfietsroutes in de provincie Noord-Brabant. Dit moet uiteindelijk leiden tot minder autokilometers en dus minder CO₂-uitstoot omdat meer fietsers gebruik gaan maken van deze fietsverbindingen. Om voor subsidie door de provincie in aanmerking te komen dienen de projecten voor 2021 te zijn afgerond.

- Snelfietsroute Waalwijk-Tilburg F261: 'Hart van Brabandrouten'

Bij dit project wordt samengewerkt met Loon op Zand, Tilburg en de Provincie Noord Brabant. De meeste wegvakken in Waalwijk zijn inmiddels gereed of verkeert in een vergevorderd stadium van uitvoering. In de tweede helft van 2019 is de kwaliteitsverbetering van de bestaande fietspaden langs de Tilburgseweg, ten zuiden van de kern Sprang, voltooid. Deze zijn nu qua breedte, kleur en comfort van snelfietsrouteniveau. In de loop van 2020 gebeurt ditzelfde met de fietsvoorziening door Sportpark De Gaard, waardoor wordt voldaan aan de subsidievoorwaarde dat dit project voor 2021 moet zijn afgerond. Ten noorden van dit sportpark sluit, ter hoogte van de aansluiting met de Meidoornweg, deze snelfietsroute aan op die richting 's-Hertogenbosch.

- Snelfietsroute Waalwijk-'s-Hertogenbosch F59: 'Langstraatroute'

Bij dit project wordt samengewerkt met Heusden, 's-Hertogenbosch en de Provincie Noord Brabant. Het gedeelte van het Halvezolenfietspad, gelegen tussen N261 en de grens met Heusden maakt deel uit van deze snelfietsroute. Alleen aan de voorwaarde ten aanzien van de breedte wordt op een aantal wegvakken nog niet voldaan. Overeengekomen is dat dit wordt hersteld op die momenten dat er sprake is van groot onderhoud. Voor 2021 wordt een aantal middengeleiders verwijderd en de voorrang ter hoogte van een aantal aansluitingen expliciet geregeld. Daarmee voldoen we aan de subsidievoorwaarde dat dit project voor 2021 moet zijn afgerond. De aanpassing van de brug over het Drongelenskanaal wordt betrokken bij de maatregelen die in het kader van de GOL worden getroffen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Beide snelfietsroutes dienen voor 2021 te zijn gerealiseerd. Op de route Waalwijk - 's-Hertogenbosch, ic het Halvezolenfietspad, kan volstaan worden met het aanpassen van een aantal voorrangssituaties en het verwijderen van een aantal obstakels.

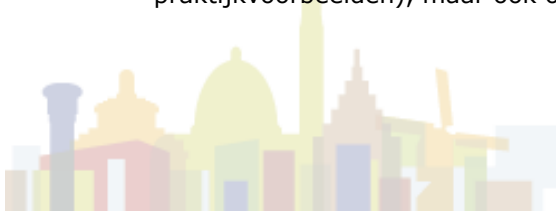
B19 | 2.004 Onderzoek naar behoefte servicebus dorpskernen

De groeiende mate van vergrijzing in Nederland en de daar bijbehorende gebreken die de ouderdom met zich meebrengt, zorgt binnen het openbaar vervoer voor een toenemende behoefte aan 'vervoer op maat'. Naast de behoefte aan dit type openbaar vervoer voor ouderen is daar ook sprake van bij reizigers met een beperking. Omdat de zorg in ons land afneemt, persoonsgebonden budgetten en dergelijke op beginnen te raken zijn zij vaak aangewezen op het (voor hen niet goed ingerichte) openbaar vervoer. De gemeente Waalwijk ziet kansen met het introduceren van **'openbaar vervoer op maat'**.

Voor de kern Waspik (gelegen in de gemeente Waalwijk) is er al een bestaand initiatief opgepikt door particulieren, om te voorzien in OV als service. De gemeente Waalwijk gaat onderzoeken of een OV-servicebus ook mogelijk is voor de stad Waalwijk.

De **Servicebus** is onder andere een openbaar vervoersformule die vooral bedoeld is om ouderen en gehandicapten gemakkelijker met het openbaar vervoer te laten reizen. De dienstregeling wordt meestal uitgevoerd met speciale, kleine busjes met een lage vloer, waardoor instappen zeer gemakkelijk is.

Onderzocht wordt of het initiatief van de Boodschappendienst Waspik kan worden 'vertaald' naar de kern Sprang-Capelle en de stad Waalwijk en onder welke voorwaarden. Voor dit onderzoek ligt de focus op het nut en de noodzaak van de introductie van een OV-Servicebus in de kern Waalwijk. De focus hierbij ligt op een onderzoek naar best-practices (goed werkende praktijkvoorbeelden), maar ook op 'mislukte' OV-service projecten waarbij de kritieke punten

worden onderzocht. Hiermee wordt een overzicht gecreëerd van uitgangspunten waaraan een goed werkende OV-service moet voldoen. Maar vooral ook welke bedreigingen er zijn met betrekking tot de ontwikkeling van de OV-servicebus. Bij een vervolgstudie wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid, kosten en de te treffen maatregelen om dit project mogelijk te maken.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Een verkennend onderzoek en eerste stappen voor de invoering van de OV-servicebus zijn gepland voor het einde van dit jaar. Er zijn voor nu geen indicatoren bekend waardoor dit niet zou lukken.

Eind 2018 is een onderzoek gedaan naar de invoering van een OV-servicebus (kleinschalig openbaar vervoer op maat) voor de kern Waalwijk. Daarnaast is een samenwerkingsverband opgestart tussen zeven middelgrote gemeenten in Noord-Brabant (Midsize Brabant M7) om kennis te delen en succesvolle initiatieven uit te wisselen. Op basis van deze samenwerking is voor de invoering van kleinschalig openbaar vervoer een traject opgestart samen met de gemeente Oss. Zij hebben ruime ervaring met het opzetten van alternatief ov-vervoer. Hier wordt de komende maanden een vervolg aangegeven, waarbij wellicht ook nog een uitwisseling tussen andere gemeenten uit het samenwerkingsverband plaatsvindt.

B19 | 2.003 Mobility As A Service pilots

Mobility as a Service (MaaS) wordt gezien als de toekomst voor mobiliteit. Het staat voor een transitie in mobiliteit, waarbij de consument mobiliteit inkoopt in de vorm van diensten, in plaats van te investeren in het bezit van transportmiddelen of losse diensten als openbaar vervoer en daarmee flexibeler is. Een essentiële verandering in MaaS is het concept van denken in servicelevels. Nieuwe services zullen een combinatie vormen tussen het klassieke openbaar vervoer, vraaggestuurd vervoer en privévoertuigen, waarmee onderlinge grenzen vervagen en een meer integraal systeem ontstaat.

OV-deelfietsen, taxi's, deelauto's, carpoolen, nieuwe vormen van stadsdistributie en allerlei tussenvormen van mobiliteit worden met MaaS samengesmeed tot een aantrekkelijk, naadloos systeem dat je met je smartphone bereikt, plant, bestelt en betaalt en leidt tot betaalbaar vervoer van deur-tot-deur. Deze veranderingen kunnen op termijn gevolgen hebben voor het gebruik van stedelijke infrastructuur en mogelijk ook voor de inrichting en het ontwerp van de gebouwde omgeving. In potentie kan MaaS leiden tot een verminderde parkeerdruk, een verminderde parkeerbehoefte en zelfs leiden tot een CO2-reductie door een veel efficiëntere omgang met de beschikbare capaciteit. Grootste uitdaging daarbij is hoe MaaS kan worden vertaald naar concrete acties, met verwachte effecten en benodigde financiële middelen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

MaaS heeft nog niet de aandacht gekregen die het verdient, mede omdat nog niet duidelijk is wat het mogelijke effect is op de mobiliteit van een middelgrote stad zonder Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en wat onder MaaS kan vallen. Wel is duidelijk dat er een groot aantal zaken onder kan worden geschaard. Zo zijn we in 2019 gestart met het vormgeven van Smart Mobility binnen de gemeente Waalwijk en hoe we dit willen oppakken, maar ook daarover dienen de gesprekken nog plaats te vinden. Concreet zijn we met Smart Mobility bezig voor de Insteekhaven, wordt de businesscase voor de plaatsing van e-steps als last-mile-oplossing voor de reizigerspendel tussen het busstation en het bedrijventerrein uitgewerkt en proberen we de 'Smart-component' te verwerken in de meeste nieuwe projecten. Dit is echter iets anders dan MaaS. MaaS omvat projecten zoals de OV-servicebus, Quickwins-OV knooppunten etc. De OV-servicebus hebben wij elders in deze voorjaarsnota opgenomen terwijl wij de Quickwins-OV hierna hebben uitgewerkt.

Bij de Quickwins-OV knooppunten is vanuit het MIRT A2 Deil Waalwijk benoemd als één van de knooppunten waar verkeer van de A2 kan worden afgevangen. Waalwijk komt binnen het traject Quickwins-OV knooppunten in aanmerking voor een tweetal maatregelen, namelijk: een uitbreiding van de fietsvoorziening bij Vredesplein en een realisatie van een P+R nabij de Taxandriaweg. Ondanks dat het onderzoek naar het P+R nabij de Taxandriaweg nog loopt, wordt de uitbreiding van de fietsvoorzieningen nabij bushalte Vredesplein door de provincie voorbereid. Het uitbreiden van fietsvoorzieningen draagt bij in de stimulatie van het ketenvervoer. Het motiveren gebruik te maken van het OV en met de fiets het voor-/natransport te doen wordt middels deze maatregelen bevordert, leidend tot een verkeersafname op de A59 en vervolgens op de A2.

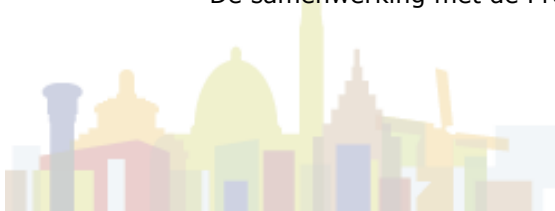
B19 | 2.005 Plaatsen E-oplaadpunten

De gemeente plaatst, in samenwerking met de Provincie, weliswaar onder een aantal praktische voorwaarden, gratis laadmogelijkheden voor e-rijders die niet beschikken over laadmogelijkheden op eigen terrein. Daarnaast plaatsen wij laadvoorzieningen bij strategische locaties zoals winkelcentra, sportlocaties, openbare gebouwen en andere bezoekersaantrekkelijke bestemmingen. Op dit moment zijn er ruim 100 laadpalen geplaatst in de gemeente. Via oplaadpunten.nl is het voor de gebruikers direct mogelijk te zien waar en welke laadpaal beschikbaar is.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

De samenwerking met de Provincie is gecontinueerd. De vaststelling van de 'Strategische

plankaart toekomstige locaties e-laadpalen' is in voorbereiding. Ook is onderzoek opgestart naar de mogelijkheden voor het opladen van elektrische fietsen in de openbare ruimte.

B19 | 2.009 Regionale gebiedsontwikkeling N261

De regionale gebiedsopgave N261/N269 is één van de drie integrale gebiedsopgaven binnen de regio Hart van Brabant. Doelstelling van deze integrale gebiedsopgaven is om in een deelgebied van de regio, waar veel sectorale regionale opgaven samen komen, deze slim met elkaar te verbinden, zodat er meer regionale slag- en daadkracht kan ontstaan. De eerste stap van deze integrale gebiedsopgave was een verkenningsfase welke is afgerond. Na vaststelling van het plan van aanpak voor een vervolgtraject is voor dit project in 2019 het opstellen van een waardenkaart, omgevingskwaliteitenkaart en een uitvoeringsagenda van start gegaan. Vaststelling van deze producten is voorzien in 2020. Het resultaat dient om de markt te stimuleren en inspireren om een positieve bijdrage te leveren aan de kernkwaliteiten en kernwaarden in het gebied. De kwaliteiten-/waardenkaart kan daarbij als samenwerkingskader tussen overheid, ondernemers en onderwijs dienen bij gesprekken over en beoordeling van nieuwe initiatieven. Daarnaast dient het uitvoeringsprogramma om inzicht en overzicht te krijgen in projecten die leiden tot een versterking van de kernkwaliteiten en kernwaarden.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Project ligt op schema. In 2019 is gewerkt aan het opstellen van een waardenkaart, omgevingskwaliteitenkaart en een uitvoeringsagenda. Dit project komt terug in de begroting van 2020.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

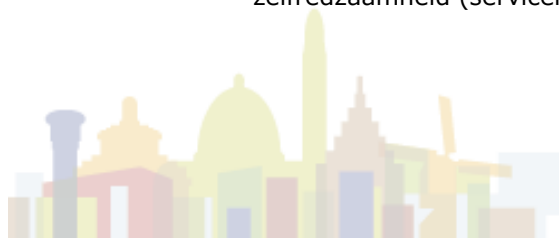
Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 2.002 Lobbyen voor betere OV verbindingen

De gemeente Waalwijk zet bij de Provincie Noord-Brabant (verantwoordelijke OV-autoriteit) in op drie schaalniveaus voor het openbaar vervoer van, naar en binnen de gemeente Waalwijk:

- Structuurversterking op regionaal niveau (knooppuntennetwerk).
- Continueren bediening kernen (kernennetwerk).
- Service voor de toegankelijkheid van voorzieningen in verband met vergrijzing en zelfredzaamheid (servicenetwerk).

De afgelopen jaren is er verder gewerkt aan het verder optimaliseren van de snelbusverbinding Tilburg-Waalwijk-'s-Hertogenbosch. In overleg met de vervoersorganisaties en provincie wordt er gestreefd naar een beter en voor een ieder toegankelijk openbaar vervoer. Voor 2019 wordt gemonitord wat de effecten zijn van de andere routing van snelbuslijn 301 (harmonisatie met buslijn 300). Voor de stad Waalwijk wordt momenteel onderzoek gedaan naar een zogenoemde servicebus.

- In samenwerking met Arriva en de Provincie Noord-Brabant zijn de buslijnen 300 in 2018 met name onderzocht op in- en uitstappers en bezettingsgraad. Het regionale openbaar vervoer gaat de centra van bedrijvigheid en werkgelegenheid in combinatie met het centrum (winkelgebied, gemeentehuis, schoenenmuseum) beter ontsluiten. Daarvoor is een routewijziging van de sneldiensten nodig en een versterking van het regionale netwerk. De route van de sneldiensten moet dan worden verlegd van de Hertog Jansstraat naar een route parallel aan de A59 (aan de noord- of zuidzijde) tussen de Hertog Jansstraat en de Heulstraat. Rijkswaterstaat houdt echter vast aan het volledig afsluiten van de oprit Waalwijk-Oost richting 's-Hertogenbosch en is vooralsnog niet bereid voor het openbaar vervoer en de hulpdiensten een uitzondering te maken.
- Vanaf de nieuwe haltes zijn er goede loop- en fietsverbindingen nodig naar de bedrijventerreinen en het centrum. De haltes bieden de mogelijkheid om fietsen te stallen. Eén van de haltes wordt de centrumhalte die een duidelijke poortfunctie voor het centrum krijgt. Parkeervoorzieningen bij of in de omgeving van de haltes kunnen ook een rol spelen voor het leisureverkeer (overstap op de sneldienst).
- Ook wordt onderzocht in hoeverre het particuliere initiatief van Parkmanagement Waalwijk; de Havenbus, in de spits tussen Busstation Vredesplein en Bedrijventerrein Haven; kan worden opgenomen in de reguliere dienstregeling. In het Exploitatieplan Brabant-West 2020 zoals vastgesteld door Provinciale Staten en dat ingaat op 15 december 2019, is deze verbinding niet opgenomen.

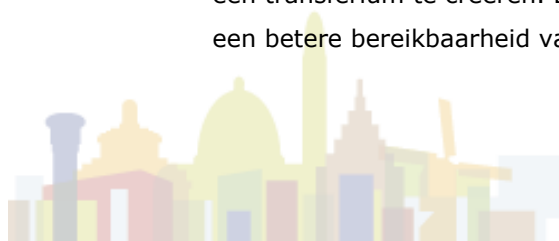
Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Naar verwachting lijkt realisatie in 2019 niet haalbaar.

De redenen:

In de Centrumvisie is de wens opgenomen om de snelbusdiensten in plaats van via de Zuidas-Burgemeester Smeelelaan-busstation Vredesplein te laten lopen via een route via de Taxandriaweg, met een uitgebreide bushalte met aanvullende voorzieningen ter hoogte van de Heulstraat. De gedachte was om het centrum beter bereikbaar te maken en daar tevens een transferium te creëren. Dit laatste om een uitgebreide fietsenstalling te realiseren voor een betere bereikbaarheid van Bedrijventerrein Haven met de fiets.

Er zijn gesprekken gevoerd met het openbaar vervoerbedrijf, die een verdere ontwikkeling van dit voornemen liet afhangen van de toekomstige aansluitingsstructuur op de A59. De door ons gewenste aansluitingen lijken bij Rijkswaterstaat, als wegbeheerder van de A59, niet te kunnen rekenen op voldoende draagvlak. Indien er geen aansluiting Waalwijk-Centrum op de A59 richting 's-Hertogenbosch beschikbaar blijft zal het openbaar vervoerbedrijf niet snel genegen zijn om voor snelbusdiensten via de Taxandriaweg te rijden.

Economische bereikbaarheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn voor Waalwijk van economisch levensbelang. De komende jaren werken we aan het vergroten van de economische bereikbaarheid. Het gaat dan om verkeer of transport van Waalwijk naar buiten de gemeente en andersom.

- **Verbeteren bereikbaarheid via de weg**

- rijtijden voor automobilisten en vrachtwagens (van en naar Waalwijk) nemen af.

- **Vergroten en verbeteren bereikbaarheid via water**

De gunstige ligging van Waalwijk aan de Maas biedt veel kansen met betrekking tot economische bereikbaarheid. Daarom hebben we de komende jaren twee doelstellingen die in relatie tot elkaar staan.

- Waalwijk is bereikbaar voor klasse V watertransport (nieuwe insteekhaven).
- volume watertransport neemt toe.

- **Verbeteren ontsluiting bedrijventerreinen**

We hebben als doel om de komende jaren verkeersstromen zo veel mogelijk te willen splitsen (auto/fiets). Dit om de algehele doorstroming en veiligheid van onze wegen (op onze bedrijventerreinen) te vergroten.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 2.007 Project Kerkvaartse Haven

Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de problemen en de kansen die de belanghebbenden zien m.b.t. de Kerkvaartse haven. In gezamenlijk overleg is een oplossingsrichting ontstaan waar iedereen achter staat. De noodzaak tot aanpassing van de waterkering aan de oostzijde van de haven biedt namelijk de kans om de haven ook te verbreden. Daarnaast is er de ambitie om het bestaande bedrijventerrein aan de oostzijde van de Kerkvaartse haven ten behoeve van watergebonden bulkactiviteiten te ontwikkelen en de Polanenweg op te waarderen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

De ontwikkelingen i.r.t. Kerkvaartse haven lopen op schema. Aan Arcadis is gevraagd een advies te geven met betrekking tot de inrichting van de haven. Hoe breed moet de haven en de monding van de haven in de toekomst worden zodat klasse 5a schepen goed de haven in en uit kunnen komen. Er is met het waterschap en de ondernemers een intentieovereenkomst afgesloten. Daarnaast vonden er diverse ontwikkelingen en onderzoeken plaats die de oplossingsrichting verder vorm hebben gegeven. Uw raad wordt begin 2020 gevraagd een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen om de haalbaarheid van de oplossingsrichting verder te kunnen onderzoeken.

B19 | 2.010 Volumeafspraken maken met bedrijven voor watertransport

Met (grootschalige) logistieke bedrijven die zich vestigen in de gemeente worden afspraken gemaakt om een deel van de inkomende stroom en zo mogelijk ook de uitgaande stroom via het water te laten lopen. Deze afspraken worden in de overeenkomst opgenomen. In de achterliggende jaren was daarvoor een inspanningsverplichting opgenomen omdat toen de realisatie van de insteekhaven nog niet onherroepelijk vaststond.

Uitgangspunt bij vestiging van nieuwe bedrijven op Haven Acht zal worden of zij gebruik maken van het water, hetgeen moet blijken uit de bedrijfsvoering. Vervolgens komt dan aan de orde in hoeverre het waterverkeer kan worden bevorderd, zo mogelijk wordt dan een percentage van de

in- en uitgaande stroom opgenomen. De "havenscan" kan een rol vervullen in de gesprekken met de bedrijven over de optimalisatie van het vervoer over het water. Voor bedrijven die geen gebruik van het water maken of zullen gaan maken zal in beginsel geen plaats zijn op het nieuw te ontwikkelen terrein. Dat geldt in ieder geval voor nieuwe bedrijven van elders maar geldt in beginsel ook voor bedrijven die hier gevestigd zijn en willen verplaatsen naar een andere locatie op het bedrijventerrein en daarvoor grond moeten/willen kopen van de gemeente.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

In tegenstelling tot de verwachting heeft definitieve gunning van de insteekhaven nog niet plaatsgevonden en zal oplevering van de haven waarschijnlijk pas in 2022 plaatsvinden. Ondertussen hebben al wel enkele grondtransacties plaatsgevonden met afspraken inzake vervoer over water welke nog niet geëffectueerd kunnen worden.

B19 | 2.001 Inzetten op een Noordelijke randweg

De ambitie voor de Noordelijke Randweg komt voort uit het Mobiliteitsplan Waalwijk 2015. In het Mobiliteitsplan staat weergegeven dat voor het bedrijventerrein Haven een gebundelde directe, verkeersveilige verbinding dient te worden gerealiseerd met het hoofdwegennet. De Noordelijke Randweg speelt deze rol. De Noordelijke Randweg is de rechtstreekse verbinding richting de N261, de A59 en het GOL. De Noordelijke Randweg is de belangrijkste gebiedsontsluitingsweg van het Havengebied en is voor de economische ontwikkeling van het Havengebied noodzakelijk. Bij het vormgeven van de Noordelijke Randweg is verkeersveiligheid een integraal onderdeel van het ontwerpproces.

De ontwikkeling van de Noordelijke Randweg staat gekoppeld aan diverse anderen projecten en ontwikkelingen. De Noordelijke Randweg wordt fasegewijs gerealiseerd:

- Project Insteekhaven (bevat een stuk Noordelijke Randweg ten noorden van Haven 8)
- Project Verlengde Pompweg (bevat de aansluiting van het gedeelte Noordelijke Randweg wat is aangelegd bij Project Insteekhaven en het bestaande deel Randweg van de Midden Brabantweg)
- Project Noordelijke Randweg (bevat de aansluiting tussen het GOL en de aangelegde randweg bij Project Insteekhaven op de locatie van de Gansoyensesteeg)
- Project GOL (dit project staat buiten de ontwikkeling van de Noordelijke Randweg, maar is van belang voor dit project vanwege de vervolgvverbinding naar Waalwijk en de A59 richting Breda en 's-Hertogenbosch).

Afhankelijk van de voortgang van de naastgelegen bouwactiviteiten wordt dit project gefaseerd in tijd en in delen opgeleverd in de periode 2020-2023.

■ Tijd

Planning realisatie 2020-2023

In het kader van het project GOL en de realisatie van een ringweg om het Havengebied conform het Mobiliteitsplan 2015, ter verbetering van de bereikbaarheid en de verkeersafwikkeling van het Havengebied, is de realisatie van een Noordelijke Randweg geïnitieerd. Afhankelijk van de diverse naastgelegen percelen waarop bouwactiviteiten plaatsvinden, zoals de Insteekhaven, maar ook grote logistieke dienstverleners en anderen, wordt dit project gefaseerd in tijd en in delen (periode 2020-2023) opgeleverd. De gevolgen van de discussie rondom de Stikstof-aanpak zijn op het moment nog niet duidelijk, naar verwachting zal de PAS voor enkele maanden vertraging van de realisatie zorgen.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Stedelijke omgeving

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De tweede pijler uit het mobiliteitsplan richt zich op de bereikbaarheid en (verkeers)veiligheid binnen de stedelijke omgeving van Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik.

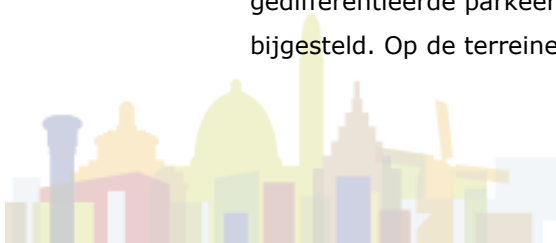
- **Vergroten verkeersveiligheid**

Wij zetten in op een daling van het aantal verkeersongevallen in Waalwijk. Daarom gaan wij door met het (her)inrichten van de openbare ruimte volgens de uitgangspunten van het verkeersveiligheidsprincipe 'Duurzaam Veilig' in combinatie met daar waar mogelijk een scheiding van de verkeersdeelnemers naar snelheid, rijrichting en massa door de aanleg van fietsvoorzieningen en rijbaanscheidingen.

- daling van het aantal verkeersongevallen in de kernen Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik.

- **Vergroten bereikbaarheid en parkeerservice bij winkelvoorzieningen**

We willen bereiken dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar zijn voor bezoekers en bewoners van het centrum. We doen dit door te faciliteren in parkeerterreinen en parkeerplaatsen. De beschikbaarheid is gereguleerd door een naar gebied en gebruiker gedifferentieerde parkeerheffing op te leggen. Sinds mei 2017 zijn de parkeertarieven bijgesteld. Op de terreinen van de Els-Zuid en het Unnaplein is sindsdien het eerste uur

parkeren gratis. Op het terrein aan de Taxandriaweg is het eerste en het tweede uur gratis. Op alle andere locaties kost het eerste uur parkeren € 0,10.

- **Wegen in goede staat houden en beheren**

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren. De gemeenteraad van Waalwijk heeft hiervoor het plan 'Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen' vastgesteld.

- Voor alle wegen in Waalwijk komen tot de classificatie 'minimaal veilig'. Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Wat heeft beleidsveld 2 gekost?

Bedragen x €1.000

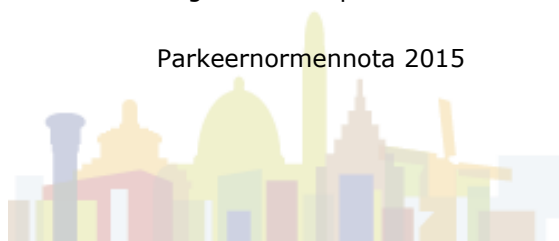
Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	7.097	6.594	6.627
Baten	-379	-379	-558
Saldo van lasten en baten	6.718	6.215	6.069
Onttrekkingen	-506	-3.336	-3.067
Stortingen	0	2.695	2.695
Mutaties reserves	-506	-641	-372
Gerealiseerd resultaat	6.212	5.574	5.697

Belangrijkste kaders

Mobiliteitsplan Waalwijk 2015

Regionaal Fietsplan

Parkeernormennota 2015

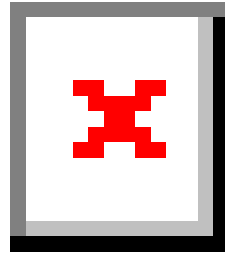
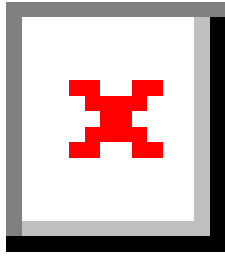

Uitwegenbeleid 2015

IUP 2017 - 2018

Evaluatie parkeerbeleid (2007)

9 INDUSTRIE,
INNOVATIE EN
INFRASTRUCTUUR

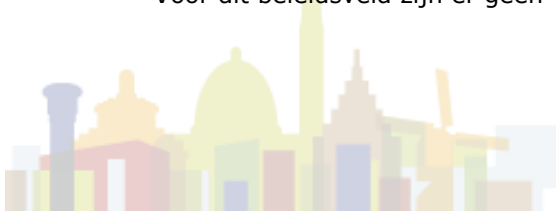

11 DUURZAME STEDEN
EN
GEMEENSCHAPPEN

Verbonden Partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 3 | Economie

Ambitie

In 2025 is Waalwijk een aantrekkelijk gemeente om te werken en ondernemen en zijn we nog steeds een duurzaam regionaal werkgelegenheidscentrum. Daarbij is de vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans, bieden we ondersteuning aan inwoners die het nodig hebben en is Waalwijk het centrum van schoen- en lederontwikkeling in Nederland.

Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Waalwijk blijft voor (potentiële) ondernemers een interessante vestigingsplaats. Dienstverlening moet beschikbaar zijn als ondernemers daar om vragen met zoveel mogelijk maatwerk en persoonlijke aandacht.

De doelstellingen van de gemeente Waalwijk ten aanzien van de toekomst van haar bedrijventerreinen zijn vitale en duurzame bedrijventerreinen, met een goede balans tussen people, planet en profit. Bedrijventerreinen die voldoende gedifferentieerd zijn en een eigen herkenbare identiteit hebben.

Bedrijven voelen zich in Waalwijk 'thuis' en zijn niet geneigd om naar elders te vertrekken, waardoor er nauwelijks leegstand is. Een actieve inzet van de gemeente blijft hiervoor nodig. Dat betekent aandacht voor herinrichting en herstructurering van kavels en de aanpak van het openbaar gebied.

- **Nieuwe bedrijventerreinen (Haven 8)**

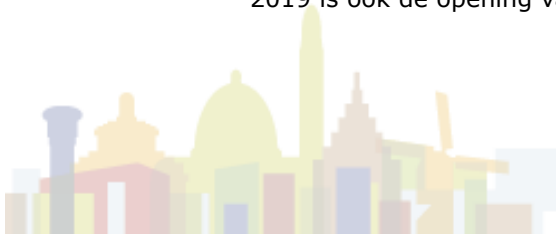
Vanwege afspraken met de regio en de provincie worden nieuwe terreinen alleen nog ontwikkeld om grootschalige logistiek te huisvesten.

- **In 2043 is Waalwijk klimaatneutraal en hebben de bedrijventerreinen daar een substantiële bijdrage aangeleverd**

Gemeente en ondernemers werken samen aan het bereiken van klimaat- en milieudoelstellingen en aan de veiligheid van de bedrijventerreinen. De duurzaamheidsambities, ontwikkeling van de insteekhaven en het vrijkomen van de huidige haven maken dat herstructurering onze aandacht blijft vragen en om gerichte inzet vraagt. In Waalwijk is nog beperkt terrein uitgifbaar. Hierdoor komt er meer en meer nadruk te liggen op bestaande bedrijven. Dit vereist een intensivering van het accountmanagement.

- **In 2019 wordt het Regionaal Bureau voor Toerisme opvolger van het Uitpunt**

Dit vraagt extra aandacht om tot goede afspraken (prestatie-indicatoren) te komen. Na 2019 is ook de opening van het Museum Plus voorzien. Daarnaast wordt de komende tijd

extra ingezet op evenementen. Dit vraagt om een extra inspanning om het 'Verhaal van Waalwijk' goed op de kaart te zetten.

- **We brengen balans in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt**

De meest kwetsbare mensen vragen extra aandacht en ondersteuning. We willen mensen helpen om weer een baan te krijgen door ondernemers te stimuleren arbeidsplaatsen te creëren voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of door via het transferium werkervaring op te doen.

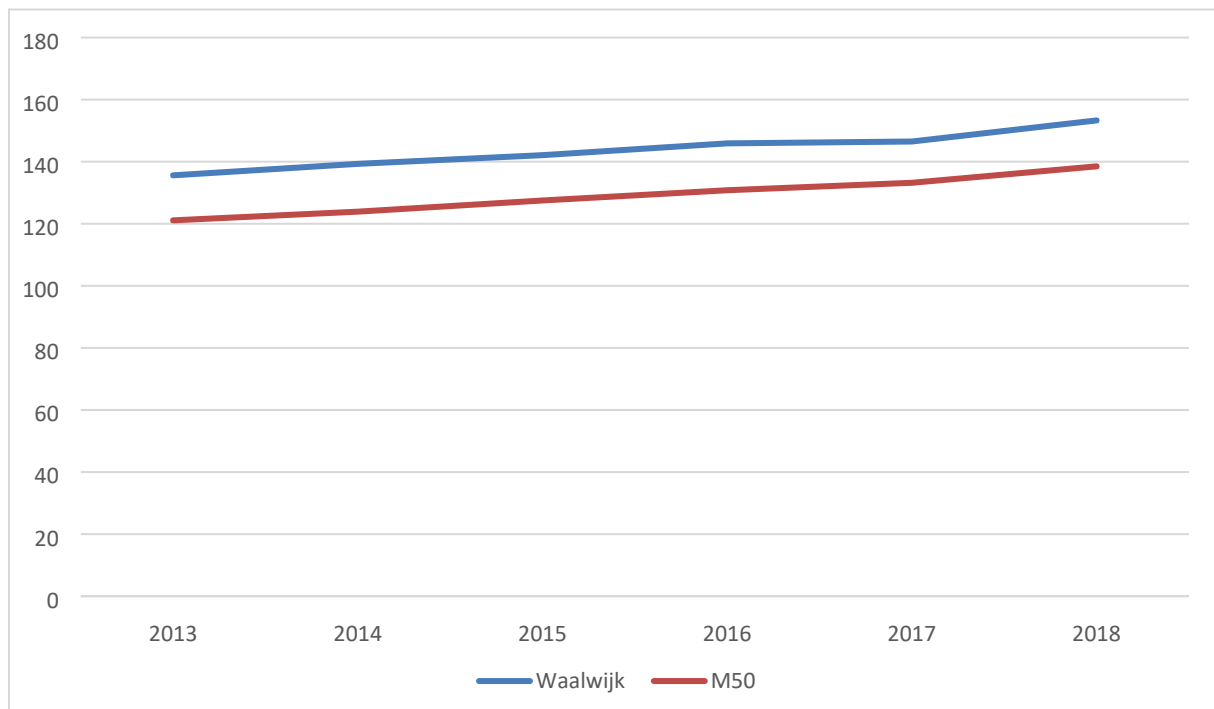
- **Zorgen voor adequate huisvesting (tijdelijke) arbeidsmigranten**

De afgelopen jaren zijn er steeds meer arbeidsmigranten in Waalwijk komen wonen. Zij hebben een grote betekenis voor onze economie. Om ervoor te zorgen dat onze bedrijven, daar waar onze lokale en regionale arbeidsmarkt hier niet in kan voorzien, gebruik kunnen blijven maken van (tijdelijke) arbeidsmigranten is een adequate huisvesting een belangrijke randvoorwaarde.

Indicatoren

11. Vestigingen (per 1.000 inw. leeftijd 15-64 jaar) (BBV)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

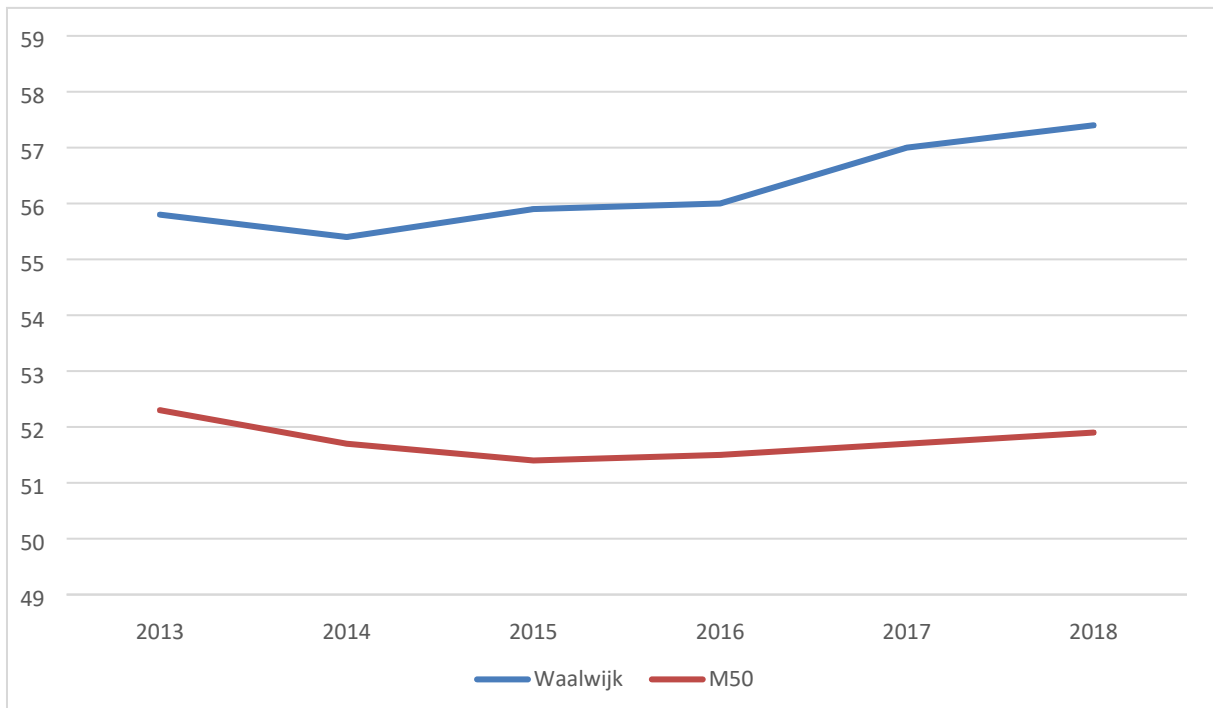

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

12. Functiemenging (%) (BBV)

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

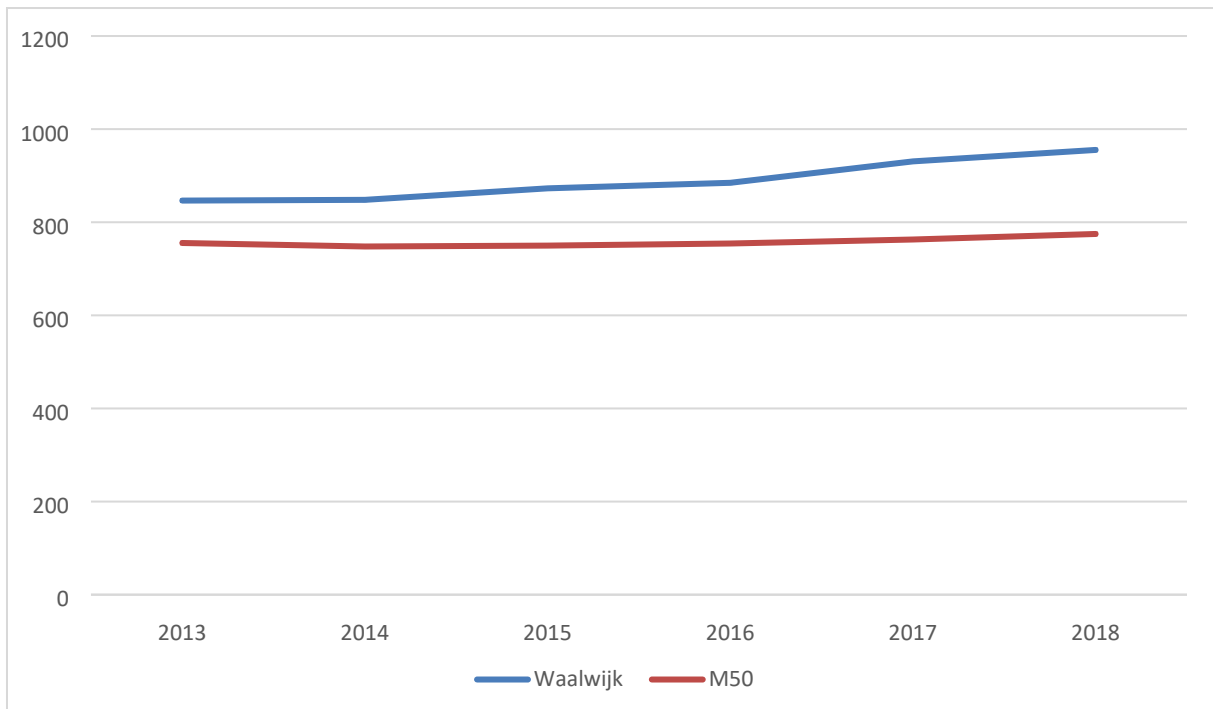

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl*

13. Banen (aantal per 1.000 inw. 15-74 jr) (BBV)

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 3.004 Herstructurering bestaande bedrijventerreinen

De raad heeft het 'Lokaal herstructureringsfonds' in het leven geroepen. Na toestemming van de raad kunnen we deze middelen inzetten om ongewenste leegstand aan te pakken.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Startdatum: 01-01-2019

Tijd

Begin 2019 hebben we onderzoek laten doen naar de leegstand op Haven 1 t/m 6. Hier kwam uit naar voren dat de leegstaand laag is en dat hier vooralsnog geen herstructurering nodig is. Op de andere bedrijventerreinen in onze gemeente is evenmin behoefte aan herstructurering naar voren gekomen. We hebben daardoor geen beroep hoeven doen op het Lokaal herstructureringsfonds. Op dit moment zien we dat de markt de leegstand op de bedrijventerreinen veelal zelf opvult.

B19 | 3.009 Samenwerking in Midpoint Brabant

Midpoint voert de economische agenda van de regio Hart van Brabant uit (programmatisch Economie binnen de Strategische Meerjarenagenda). Binnen Midpoint wordt gewerkt aan smart services, smart logistics, smart industries en smart leisure. Als Waalwijk participeren we in het bijzonder actief in het project Get Ahead in Europe.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

Logistiek Midden Brabant is bezig met een herpositionering en gaat verder onder de naam Midpoint Brabant Smart Logistics. Om in 2020 opnieuw Logistieke Hotspot te zijn werken we samen met Midpoint Brabant en de gemeente Tilburg aan een campagne.

B19 | 3.010 Structurele invulling accountmanagement in de gemeente

In het in 2018 opgestelde accountplan zijn een drietal doelstellingen benoemd:

- Goede dienstverlening aan ondernemers, de basis op orde
- Verbeteren van het vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven
- Faciliteren economische clusters, met speciale aandacht voor het schoen en leercluster

Daarnaast voorziet het accountplan in een actieplan. Om optimaal invulling te kunnen geven aan dit accountplan is een structurele inzet van 1,5 fte noodzakelijk.

In 2019 zal het accountplan door het college aangenomen worden en zullen er incidentele middelen beschikbaar worden gesteld om hieraan in 2020 en 2021 invulling te geven. Hierna moet bekeken worden of structurele invulling gewenst is.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

In de begroting 2019 is opgenomen dat voor de uitvoering van accountmanagement een formatie inzet nodig is van 1.5 fte. Op basis van de schikking van taken zou dat leiden tot een formatie-uitbreiding van 0.9 fte. Dit laatste cijfer is onjuist. Uit het accountplan is de bevestiging gekomen dat voor een adequate invulling van accountmanagement, waarbij ook de continuïteit in de dienstverlening kan worden gewaarborgd, een formatie inzet van 1,5 fte nodig is. Daarmee kan het accountplan op een voldoende kwalitatief niveau worden uitgevoerd en kan worden gewaarborgd dat de reeds in Waalwijk gevestigde ondernemers

een fysiek loket hebben in de gemeente. Daarnaast is door uw raad de ambitie uitgesproken om ten aanzien van de dienstverlening aan ondernemers tot de top 25 van Nederland te horen. Dat betekent dat niet alleen in de digitale dienstverlening stappen moesten worden gemaakt maar dat ook de fysieke dienstverlening op een ten minste basaal niveau moet worden gebracht.

Abusievelijk is vermeld dat reeds 0.6 fte beschikbaar is voor accountmanagement. Dat is niet het geval! Formatief is slechts 0.2 fte beschikbaar voor taken die nu onder het accountmanagement worden gebracht. Het overige gedeelte zou moeten worden ingezet voor beleidstaken op economisch gebied, met name voor recreatief beleid. In de praktijk staat deze inzet onder druk. Onder andere vanwege de oprichting van het Regionaal Bureau voor Toerisme is het noodzakelijk om ook voor recreatief beleid een formatie inzet te behouden van 0.6 fte. Het is dus niet mogelijk om vanuit de bestaande formatie op EZ 0.6 fte vrij te maken en derhalve is voor een adequate invulling 1.5 fte nodig.

In 2019 is het accountplan goedgekeurd en is er tevens voor de inhuur incidenteel geld beschikbaar gekomen voor 2020 en 2021. Tevens zijn we in 2019 al begonnen met de uitvoering van het accountplan. Hiervan is ook een evaluatie opgesteld eind 2019. Deze evaluatie is eind 2019 toegestuurd naar de Raad en het college.

B19 | 3.008 Regionaal Bureau voor Toerisme

In 2019 is het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) van start gegaan. In het RBT werken we samen met de gemeenten Dongen, Heusden en Loon op Zand. In 2020 vindt een eerste evaluatie van het functioneren van het RBT plaats en vindt indien nodig aanscherping plaats.

Prestatie-indicatoren:

- Opbrengst toeristenbelasting 2018 €123.974
- Aantal fte vrijetijdsector: 181 vestigingen en 480 banen (sector cultuur, sport en recreatie)
- 124 vestigingen en 780 banen (sector logies, maaltijd en drankverstrekking) (peiljaar 2018)
- Totaal fte: 305 vestigingen en 1260 banen

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

Het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) is in 2019 van start gegaan. Het RBT heeft in

2019 een bemand toeristisch informatiepunt (TIP) gerealiseerd in de Bibliotheek Waalwijk. In 2020 wordt de Strategische Marketing Visie opgeleverd en vinden er twee tussentijdse evaluaties plaats op basis van de opgestelde Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI). In 2021 vindt de eindverantwoording plaats door middel van een financieel en inhoudelijk verslag. In de tussentijdse evaluaties van het Regionaal Bureau voor Toerisme wordt de voortgang van de overeengekomen Kritieke Prestatie Indicatoren en financiën besproken. Daarnaast worden de prestatie afspraken in de eerste tussentijdse evaluatie geconcretiseerd voor het jaar 2020. De Strategische Marketing Visie weergeeft de visie van het Regionaal Bureau voor Toerisme op het regionale leisure-aanbod, trends en ontwikkelingen, de inzet van partners en beleidsmakers en de wijze waarop het Regionaal Bureau voor Toerisme in gaat spelen op toerisme en recreatie. De eindverantwoording van de subsidie vindt plaats in 2021 en bevat een weergave van de bestedingen in 2019 en 2020.

B19 | 9.008 Diverse projecten o.a. op stap naar werk, dag van de logistiek

In 2018 is voor de eerste keer stop the brain drain georganiseerd. Binnen dit project doen scholieren uit VWO5 van het Dr. Mollercollege een opdracht voor bedrijven. In 2019 verlenen wij medewerking aan een tweede editie. Jaarlijks wordt de dag van de logistiek georganiseerd door Waalwijkse ondernemers. Hier dragen wij desgewenst ons steentje aan bij. Op bedrijventerrein Zanddonk worden de mogelijkheden voor een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) verkend. Indien Spitz een BIZ wil installeren dan faciliteren wij dit proces.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

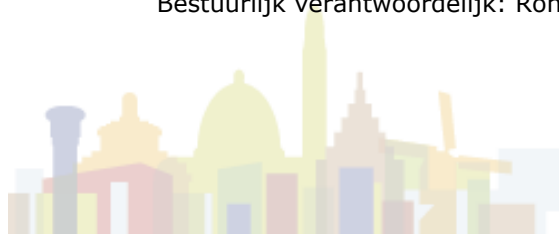
De eerste voorbereidende activiteiten voor de tweede editie van stop the brain drain zijn inmiddels gestart.

Medio mei vindt voor de eerste keer een Dag van de Techniek voor de Langstraat plaats, via een analoge opzet als de Dag van de Logistiek die in september plaatsvindt. De dag van de techniek is onderdeel van de Dutch Technology Week die nu ook in de Langstraat wordt uitgerold en die gericht is op het creëren van belangstelling voor werken in de technieksector.

B19 | 9.003 Beoordelen (ruimtelijke) initiatieven

Binnen de gemeente komen regelmatig verzoeken binnen met een economisch karakter. Het gaat dan bijvoorbeeld om agrarische gerelateerde aanvragen of detailhandel (inclusief supermarkten) aanvragen. Vanuit het beleidsveld economie adviseren wij, indien nodig college en raad, hierover.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ Tijd

Dit is een doorlopende activiteit. Geen bijzonderheden.

B19 | 9.025 Project veilig en aantrekkelijk bedrijventerrein

In samenhang met programma economie. Samenwerking met parkmanagement en ondernemers. Uitvoeren aanbevelingen uit eerdere position paper 'veiligheid en aantrekkelijkheid bedrijventerreinen'.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Na intern overleg in oktober 2018 is het concept plan van aanpak verder opgewerkt en zijn gesprekken gevoerd intern en extern. Extern is het conceptplan in januari 2019 o.a. besproken met Parkmanagement en de voorzitter van de Bedrijvenvereniging Haven I t/m VI. De bestuursvergadering van de bedrijvenvereniging Haven I t/m VI heeft ingestemd met het plan en met het aansluiten van de stuurgroep bij dat gremium. Besluitvorming door het college van B&W heeft plaatsgevonden. De verschillende werkgroepen zijn vorm gegeven en bemenst. Diverse activiteiten zijn en worden uitgewerkt, begroot en verder gebracht. Denk hierbij aan o.a het uitvoeren van een pilot ter bevordering van verkeersstromen, het verbeteren van het cameratoezicht etc. Belangrijk aanstaand project is het ontwikkelen van een gezamenlijk imago voor het bedrijventerrein.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Wat heeft beleidsveld 3 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	9.090	10.850	40.881
Baten	-8.000	-8.000	-47.543
Saldo van lasten en baten	1.090	2.850	-6.662
Onttrekkingen	-650	-7.761	-7.565
Stortingen	0	5.510	15.097
Mutaties reserves	-650	-2.251	7.532
Gerealiseerd resultaat	440	599	870

Belangrijkste kaders

Detailhandelsvisie (2017)

Visie op Bedrijventerreinen (2012)

Ambitiedocument Waalwijk Noord (2011)

Centrumvisie (2017)

Intergemeentelijk Actieplan Samenwerking op bedrijventerreinen (2012)

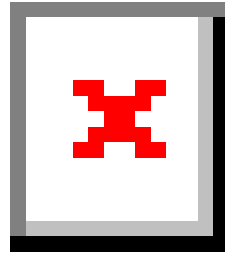
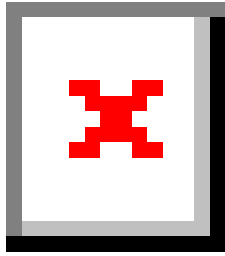
Visie op de boodschappenstructuur (2014)

Economisch Programma Langstraat (2016)

Economisch Uitvoeringsprogramma de Langstraat (2016)

Analyse betekenis Schoen- en ledersector in de Langstraat (2017)

Verbonden partijen
Parkmanagement Waalwijk BV

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Ambitie

We willen jongeren een fijne en aantrekkelijke omgeving bieden om in op te groeien. Door een goed aanbod van onderwijs- en scholingsvoorzieningen bieden we hen de kans op een optimale ontwikkeling van hun mogelijkheden op hun niveau in hun omgeving. We sturen hierbij o.a. op de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang door goed toezicht en handhaving. Daarnaast proberen we met volwasseneneducatie de laaggeletterdheid bij volwassenen verder terug te dringen.

Het beleidsveld Onderwijs richt zich op (1) onderwijshuisvesting, (2) de Lokale Educatieve Agenda, (3) Volwasseneneducatie en (4) het binden van jongeren tijdens en na de studie.

Onderwijs

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Onderwijshuisvesting

- Onze onderwijshuisvesting is voldoende, passend bij de vraag en bereikbaar.

Lokaal Educatieve Agenda

- **Vergroten taalvaardigheid en ontwikkelkansen bij inwoners**
 - 20 % minder taalachterstand
 - talent optimaal benutten: taalvaardigheid en ontwikkelkansen bevorderen
 - Voor- en vroegschoolse educatie organiseren en stimuleren dat alle peuters naar een voorschool gaan
- **Ouders betrekken bij onderwijs**
toename van 20% deelname educatief partnerschap
- **Het versterken van de samenhang en afstemming tussen Veiligheid, Passend Onderwijs, Jeugdhulp en Jeugdbeleid**
 - optimale (preventieve) ondersteuning aan kwetsbare kinderen
 - daling van het voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim

Verbinden jongeren aan Waalwijk tijdens en na de studie

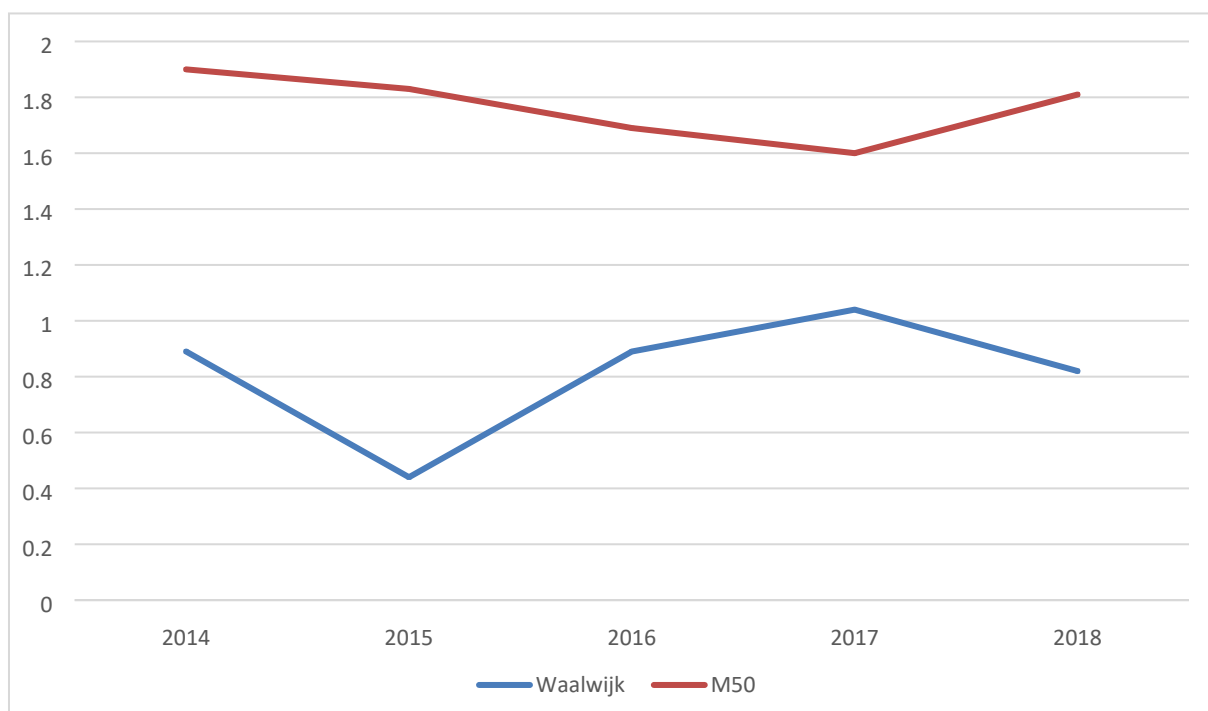
- **Stoppen van de braindrain**
We willen jongeren tijdens en na hun studie binden aan Waalwijk. Dit willen we bereiken door het verbeteren van de binding van het onderwijsaanbod aan Waalwijk.
 - er zijn voldoende en aantrekkelijke stageplaatsen in Waalwijk
 - we leggen strategische verbindingen met onderwijsinstellingen in onze omgeving

Indicatoren

14. Absoluut verzuim (per 1.000 inw. 5-18 jr) (BBV)

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

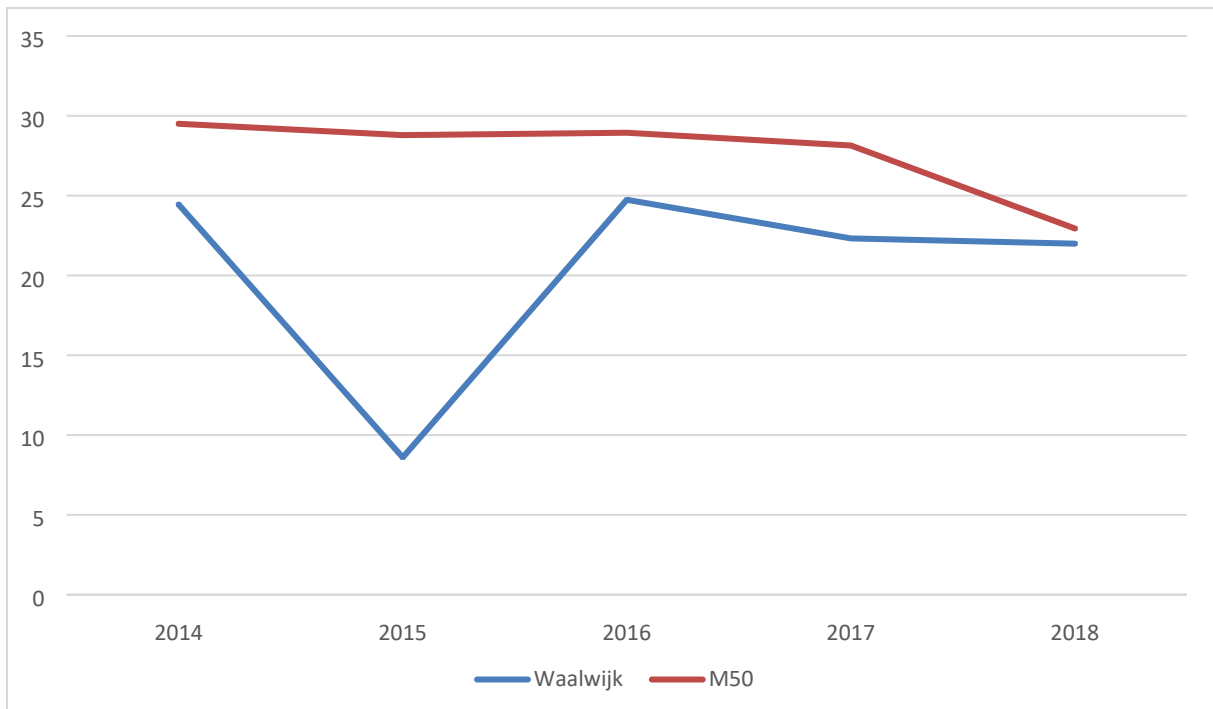

Bron: DUO/Ingrado

15. Relatief verzuim (per 1.000 inw. 5-18 jr) (BBV)

Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

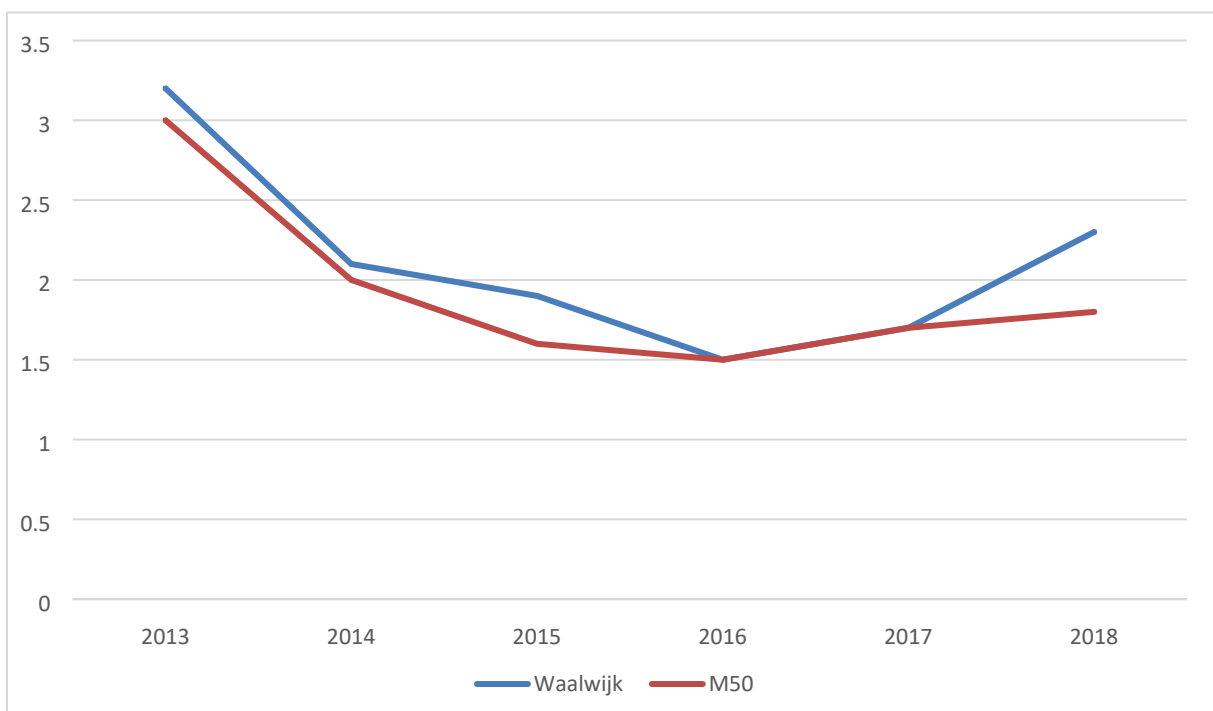

Bron: DUO/Ingrado

16. Voortijdige schoolverlaters (VO+MBO) (BBV) (in %)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

Wat hebben we gedaan in 2019?

Maatregelen

B19 | 4.003 Faciliteren en financieel mogelijk maken van kortdurende peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie

Iedere peuter heeft recht op voor- en vroegschoolse educatie. In dat kader wil de gemeente stimuleren en faciliteren dit ook mogelijk te maken voor alle peuters in de gemeente Waalwijk.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ **Tijd**

Uitvoering loopt volgens het beleid/uitvoeringsprogramma 'Jongleren 0-6' en 'Waalwijk Taalrijk'.

B19 | 4.009 Uitvoeren MIP 2015-2020

De gemeenteraad heeft op 29 januari 2015 het MIP 2015-2020 vastgesteld. Sinds januari 2015 spelen er, zowel landelijk als lokaal, ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de gemeentelijke onderwijshuisvestingstaak. In het door de gemeenteraad eind 2018 vast te stellen "Actualisering en aanpassing meerjaren investeringsplan onderwijshuisvesting Waalwijk 2015-2020" worden op basis van deze ontwikkelingen voorstellen gedaan voor de actualisering en aanpassing van het MIP 2015-2020. In 2019 wordt in overleg met de schoolbesturen de uitwerking van deze voorstellen opgepakt.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ **Tijd**

De overleggen met de schoolbesturen over de realisering van de in het geactualiseerde MIP 2015-2020 lopen. De gemeenteraad heeft de, als gevolg van het geactualiseerde MIP, benodigde aanpassing van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs vastgesteld (raadsvergadering 6 juni 2019). Over de door de schoolbesturen voor het huisvestingsprogramma 2020 ingediende verzoeken vindt eind 2019 besluitvorming door het college plaats. Over het voor de realisering van toegekende voorzieningen benodigd budget worden in 2020 nadere voorstellen aan de raad gedaan.

B19 | 4.008 Start bouw Kindcentrum Zanddonk

De nieuwbouw van de in de wijk gelegen basisscholen Pater van der Geld en OBS van der Heijden is in het derde kwartaal van 2018 van start gegaan. De nieuwbouw vindt plaats op de huidige locaties van de scholen. De gemeente treedt op verzoek van de schoolbesturen op als bouwheer/opdrachtgever. De nieuwbouw zal naar verwachting in de loop van het schooljaar 2019-2020 in gebruik kunnen worden genomen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

De nieuwbouw van KC Zanddonk is eind 2018 van start gegaan. Het nieuwe gebouw wordt eind 2019 opgeleverd en begin 2020 in gebruik genomen.

B19 | 4.011 Uitvoering Waalwijk Taalrijk (3 pijlers)

Activiteiten uitvoeren-(door)ontwikkelen volgens uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk. Dit vanuit de 3 thema's: Taal-Woordenschat; Leesplezier; (educatief) Partnerschap met ouders.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Uitvoering loopt volgens het beleid/uitvoeringsprogramma 'Jongleren 0-6' en 'Waalwijk Taalrijk'.

B19 | 4.001 Activiteiten t.b.v. veiligheid en weerbaarheid leerlingen Voortgezet Onderwijs

In samenwerking met de VO scholen ontwikkelen we activiteiten waarmee we de veiligheid onder en de weerbaarheid van jongeren kunnen vergroten.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Tussen de directies van alle VO scholen in Waalwijk en de gemeente Waalwijk (ambtelijk en bestuurlijk) is een overlegstructuur opgezet waarbinnen ervaringen worden gedeeld, projecten en initiatieven worden besproken en waar afspraken worden gemaakt over de werkwijze rondom zorg- en veiligheidsproblematiek. Dit heeft reeds goede resultaten opgeleverd en we gaan hiermee door.

B19 | 4.006 Preventief Interventieteam Basisschoolkinderen (PIB)

Het belangrijkste doel van de pilot PIB is om een verstoorde sociale ontwikkeling van basisschoolkinderen in een vroegtijdig stadium bij te sturen, om zo te voorkomen dat zij op latere leeftijd afglijden en in de criminaliteit terecht komen. Het PIB richt zich op kinderen van 6-12 jaar die grensoverschrijdend en agressief gedrag vertonen.

Kenmerkend voor het PIB is een uitgebreide screening naar sociale leerbaarheid. Aan de hand daarvan wordt een scherpe analyse opgesteld, waarmee de PIB-coach zorgt voor optimale ondersteuning aan kind, gezin, omgeving en basisschool.

De pilot PIB is gestart in het eerste kwartaal van 2019 en loopt 2 jaar.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

De voortgang verloopt conform projectplan.

B19 | 4.007 Samenwerking met onderwijsinstellingen

Een goede verbinding met onderwijsinstellingen is cruciaal voor Waalwijk, in het bijzonder met hogescholen en universiteiten. De gemeentelijke overheid is niet alleen in staat om de maatschappelijke ambities te realiseren. Behalve verbinding met andere (regionale, provinciale) overheden zoeken gemeenten steeds nadrukkelijker verbinding met ondernemers en onderwijs. De zogenaamde triple helix samenwerking. Stevige verbindingen met hogescholen en universiteiten in onze omgeving helpt bij het binnen halen van nieuwe kennis, talenten, innovaties en stop the brain drain.

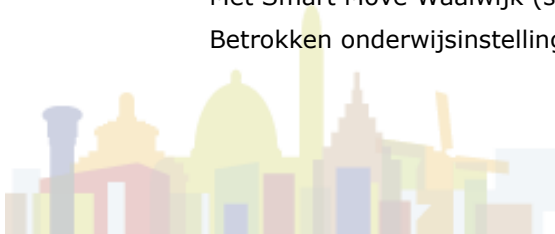
Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Dit jaar is de eerste langdurige partnership met Tilburg University gesloten op het gebied van Ondernijning. Deze Academische Werkplaats is een vier jarig onderzoeksprogramma waarin de partners (naast Tilburg University en Waalwijk ook de gemeenten Loon op Zand en Heusden) samen werken aan het onderzoeksprogramma. Daarbij komen academische onderzoek en gemeentelijke praktijk samen.

Samen met Tilburg University, Het Pon/TELOS onderzoeken we een tweede partnerships, opnieuw in de vorm van een Academische Werkplaats met de looptijd van vier jaar. Thematisch gaat over het concept 'Brede Welvaart'.

Met Smart Move Waalwijk (smart mobility) bouwen we aan een stevig triple helix netwerk. Betrokken onderwijsinstellingen daarbij zijn de BUAS (Breda University of Applied Sciences,

hogeschool Breda), Avans Hogeschool (den Bosch), Fontys hogeschool (Eindhoven), JADS (Jheronimus Academy of Data Science, den Bosch) en TU/e (Eindhoven University of Technology).

In 2020 en verder hebben we de ambitie om, naast de twee Academische Werkplaatsen met Tilburg University, nog twee tot drie partnerships af te sluiten met andere onderwijsinstellingen. Bij de keuze voor onderwijsinstelling en thema's kijken we naar de gevraagde opleidingsrichting vanuit onze arbeidsmarkt.

B19 | 9.008 Diverse projecten o.a. op stap naar werk, dag van de logistiek

In 2018 is voor de eerste keer stop the brain drain georganiseerd. Binnen dit project doen scholieren uit VWO5 van het Dr. Mollercollege een opdracht voor bedrijven. In 2019 verlenen wij medewerking aan een tweede editie. Jaarlijks wordt de dag van de logistiek georganiseerd door Waalwijkse ondernemers. Hier dragen wij desgewenst ons steentje aan bij. Op bedrijventerrein Zanddonk worden de mogelijkheden voor een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) verkend. Indien Spitz een BIZ wil installeren dan faciliteren wij dit proces.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Tijd

De eerste voorbereidende activiteiten voor de tweede editie van stop the brain drain zijn inmiddels gestart.

Medio mei vindt voor de eerste keer een Dag van de Techniek voor de Langstraat plaats, via een analoge opzet als de Dag van de Logistiek die in september plaatsvindt. De dag van de techniek is onderdeel van de Dutch Technology Week die nu ook in de Langstraat wordt uitgerold en die gericht is op het creëren van belangstelling voor werken in de technieksector.

B19 | 4.005 Optimaliseren schakel tussen onderwijs en TWIJZ

Zorgdragen voor een preventieve zorg/ondersteuningsstructuur op scholen door:

- vroegtijdig signaleren van vragen en zorgen die worden gesignaleerd op de vindplaatsen, te weten de scholen voor primair – en voortgezet onderwijs;
- versterken van eigen kracht van de opvoeders.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Zie B19 - Inzet schakelfunctionaris

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 4.004 Inpandige uitbreiding Teresiaschool

In de raadsvergadering van 13 december 2018 is besloten om budget beschikbaar te stellen voor de inpandige uitbreiding van basisschool Teresia. Het streven was om bij aanvang van het schooljaar 2019-2020 de uitbreiding in gebruik te nemen. Schoolbestuur Stichting Leerrijk! treedt bij de inpandige uitbreiding op als bouwheer/opdrachtgever. De gemeente is (onder de in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waalwijk opgenomen voorwaarden) "slechts financier". Bij de aanvang van het schooljaar 2019-2020 is de inpandige uitbreiding echter niet in gebruik genomen. Het door het schoolbestuur gevolgde voortraject heeft meer tijd gevraagd dan vooraf werd ingeschat. De verbouwingswerkzaamheden zijn in begin november 2019 gestart en zullen eind april 2020 worden afgerond.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Het schoolbestuur is bouwheer. De gemeente bekostigt de te realiseren voorziening "slechts". Gemeente zal naar verwachting in oktober 2019 van het schoolbestuur het goed te keuren bouwplan met kostenraming ontvangen. Na goedkeuring van het bouwplan kan het schoolbestuur tot opdrachtverstrekking overgaan. De streefdatum van ingebruikname (aanvang schooljaar 2019-2020) is in ieder geval niet gehaald.

Wat heeft beleidsveld 4 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	6.717	7.241	7.102
Baten	-606	-1.320	-1.410
Saldo van lasten en baten	6.111	5.921	5.692
Onttrekkingen	-808	-863	-1.129
Stortingen	0	21	327
Mutaties reserves	-808	-842	-801
Gerealiseerd resultaat	5.303	5.080	4.891

Belangrijkste kaders

Meerjareninvesteringsprogramma onderwijshuisvesting gemeente Waalwijk 2015-2020;

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015

Nota Lokaal Educatieve Agenda 2016-2020 Verdiepen en Verbreden

Nota Waalwijk Taalrijk 'Aanpak taal: ouder en kind samen'

Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk 2016-2020

Peuterregeling gemeente Waalwijk (inclusief Voor- en vroegschoolse Educatie) v.a. 2018

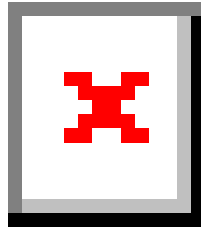
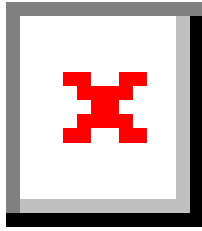
Nota Leerplicht

Convenant Voortijdig School Verlaten 2012-2015 (regionaal convenant)

Bestrijden laaggeletterdheid van A tot Z

Handhavingsbeleid Kinderopvang 2012

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Ambitie

Dit beleidsveld richt zich op (1) sport, (2) cultuur en (3) recreatie in relatie tot de openbare ruimte. In onze strategische visie Waalwijk 2025 stellen we dat niet zozeer hebben van voorzieningen het uitgangspunt is maar het gebruik voorop staat. Beter kwalitatief en complementair dan het open houden.

Sport en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl, ontmoeting, ontwikkeling, samenwerking, leefbaarheid, integratie en plezier. We willen jong en oud bereiken en streven naar een gezonde en vitale samenleving. Het sportbeleid moet bijdragen aan gezondheid, beweging en maatschappelijke participatie, waarbij we zeker ook oog hebben voor de ontwikkeling van sporttalent.

Cultuur moet een bijdrage leveren aan een aantrekkelijke stad. We willen cultureel meer zichtbaar maken in Waalwijk en de kwaliteit er van verhogen. Ook moet cultuur de Waalwijkers aan elkaar verbinden. Cultureel erfgoed moet zoveel mogelijk worden behouden, waarbij er ook gekeken moet

worden naar nieuwe functies voor ons cultureel erfgoed. De zichtbaarheid en toegankelijkheid van het erfgoed moeten ook verbeteren. Daarnaast gaat onze aandacht uit naar het mogelijk maken en behouden van onze lokale media.

Onze openbare ruimte moet in zijn algemeenheid een bijdrage leveren aan recreatie in Waalwijk, waarbij we streven naar effectief beheer van de recreatieve voorzieningen.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Doelstellingen

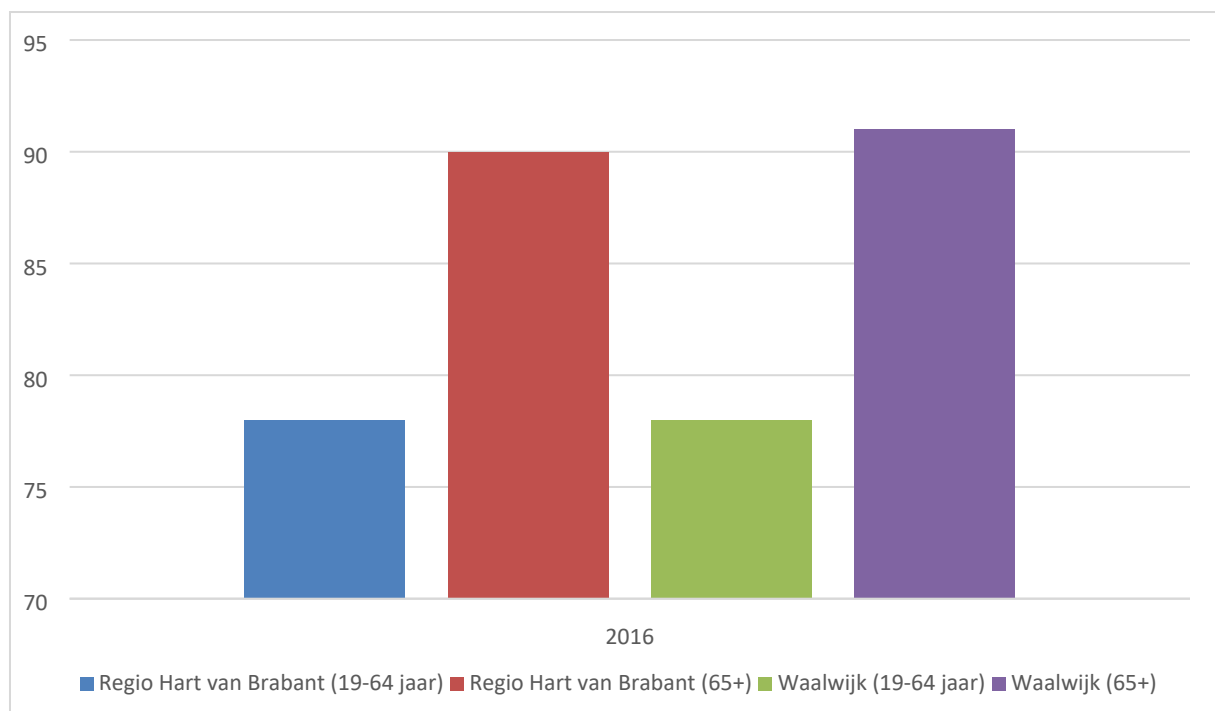
Wat willen we bereiken?

Indicatoren

39. Vindt dat de buurt voldoende groen heeft (in %)

Vindt dat de buurt voldoende groen heeft (19-64 jaar) Percentage volwassenen (19-64 jaar) dat vindt dat de buurt voldoende groen heeft.

Vindt dat de buurt voldoende groen heeft (65+ jaar) Percentage ouderen (65+ jaar) dat vindt dat de buurt voldoende groen heeft.

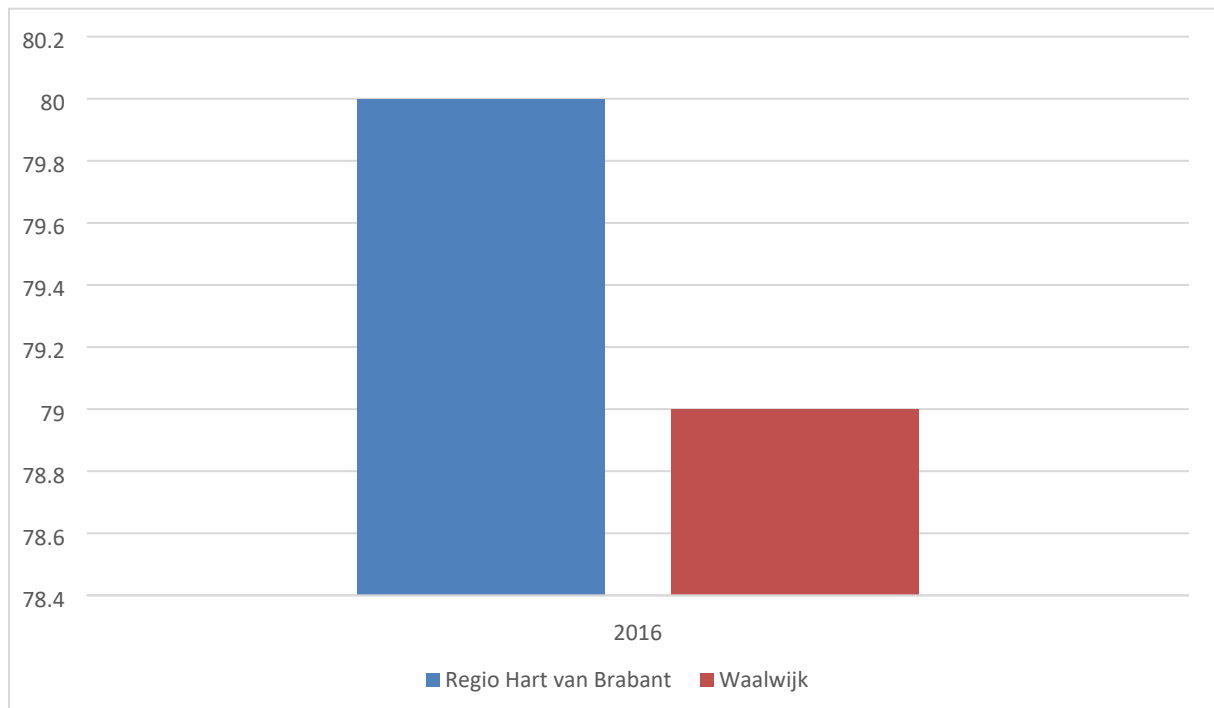

Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen 2016 / GGD Gezondheidsmonitor Ouderen 2016

40. Vindt de buurt aantrekkelijk om in te bewegen (in %)

Percentage volwassenen (19+ jaar) dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om in te bewegen (zoals wandelen, hardlopen of fietsen).

Bron: GGD Gezondheidsmonitor

Wat hebben we gedaan in 2019?

Maatregelen

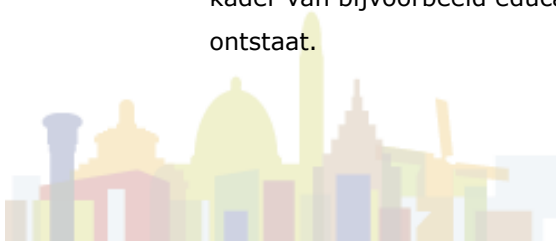
B19 | 5.001 Behoud kinderboerderij/Hertenkamp

Het hertenkamp in Waalwijk is al heel oud. Het hertenkamp is ingericht voor alle inwoners van de gemeente Waalwijk om kennis te kunnen maken met de dieren. Het hertenkamp heeft zowel een educatieve als recreatieve functie. We gaan onderzoeken of we deze functie nog wat kunnen uitbreiden. Het onderhoud is inmiddels opgepakt en daarmee is het behoud georganiseerd.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

We willen graag het hertenkamp behouden. Inmiddels is het beheer en onderhoud weer opgepakt door onze eigen dienst. Hiermee is het behoud van het hertenkamp in elk geval gewaarborgd. Of er in de toekomst meer mogelijkheden rondom het hertenkamp zijn in het kader van bijvoorbeeld educatie of recreatie zal moeten blijken of er een behoefte hiervoor ontstaat.

B19 | 5.014 Speelruimteplan openbare ruimte

De gemeente Waalwijk wil kinderen stimuleren tot een gezonde en actieve levensstijl. Kinderen die vaak buitenspelen bewegen meer en zijn daardoor gezonder. Ze ontwikkelen hun creativiteit en fantasie met buitenspelen. Bovendien ontmoeten niet alleen kinderen elkaar door het buiten spelen. Ook de (groot)ouders doen meer contacten op in de buurt. Om kinderen te verleiden om naar buiten te gaan moeten de aangeboden speelplekken écht leuk en uitdagend zijn. De gemeente Waalwijk wil daarom een hogere kwaliteit van de speelplekken en meer variatie in de inrichting. Dan kiezen kinderen eerder voor buitenspelen, blijven ze langer buiten en krijgen ze meer frisse lucht en beweging. Om dit voor elkaar te krijgen heeft de gemeenteraad inmiddels het speelruimteplan vastgesteld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

De gemeente Waalwijk wil kinderen stimuleren tot een gezonde en actieve levensstijl. Kinderen die vaak buitenspelen bewegen meer en zijn daardoor gezonder. Ze ontwikkelen hun creativiteit en fantasie met buitenspelen. Bovendien ontmoeten niet alleen kinderen elkaar door het buiten spelen. Ook de (groot)ouders doen meer contacten op in de buurt. Om kinderen te verleiden om naar buiten te gaan moeten de aangeboden speelplekken écht leuk en uitdagend zijn.

De gemeente Waalwijk wil daarom een hogere kwaliteit van de speelplekken, meer variatie in de inrichting. Dan kiezen kinderen eerder voor buitenspelen, blijven ze langer buiten en krijgen ze meer frisse lucht en beweging.

Dit is opgenomen in het speelruimteplan en is in het najaar van 2019 aangeboden aan de gemeenteraad.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Sportbeleid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

We bieden samen met lokale partners onze inwoners een aantrekkelijk en kwalitatief sport-/beweeg en cultuuraanbod aan. Vanaf 2017 maken we jaarlijks afspraken met partners uit onder andere het onderwijs, de kinderopvang, de zorginstellingen, het jongerenwerk, het welzijnswerk en cultuur in het kader van de Brede Impuls Combinatiefuncties (40% bijdrage door het rijk in de

salariskosten van de Buurtsport- en Cultuurcoach). We organiseren jaarlijks voldoende Buurtsport- en Cultuurcoaches om aan deze stimuleringsregeling deel te kunnen nemen.

Vanuit een gezamenlijke visie zijn de diverse functies beschreven. We versterken de samenwerking en verbinden activiteiten om tot meer samenhang te komen. Er gebeurt al heel veel voor diverse doelgroepen (jong en oud) op het gebied van sport, bewegen, cultuur en gezondheid. Door activiteiten en doelgroepen te verbinden zijn we meer zichtbaar, meer innovatief en bereiken we meer mensen om in beweging te krijgen. We willen het een gemeenschapsproject laten zijn in plaats van een gemeentelijk project.

Het is van belang om door een gerichte inzet van communicatiemiddelen de bekendheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid van alle activiteiten te promoten en deelname te stimuleren. De website GOwaalwijk.nl is het digitale platform voor alle inwoners. Het geeft een overzicht van alle activiteiten, evenementen en organisaties op het gebied van sport, cultuur, gezondheid en beweging. Verenigingen en organisaties kunnen via deze site de inwoners informeren en prikkelen om deel te nemen en gezonder te leven.

We voeren het projectplan 'Inzet Buurtsport- en Cultuurcoach 2017-2019' uit langs een drietal programmalijnen:

1. **Sportief, gezond en cultureel opgroeien**

Kinderen in Waalwijk krijgen de mogelijkheid om te leren hoe ze zich sportief, gezond en cultureel kunnen ontwikkelen.

2. **Positieve gezondheid**

Er is aandacht voor kwetsbare burgers. Inwoners worden in hun eigen kracht gezet. We focussen hierbij op het versterken van veerkracht, eigen regie en gezondheids- en beweegvaardigheden.

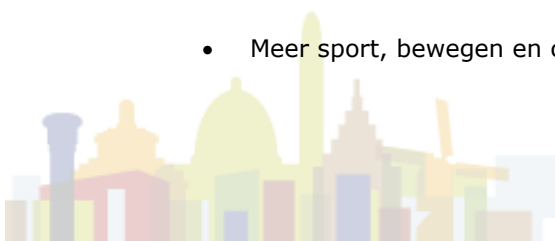
3. **Spelbepalers**

Sportaanbieders in Waalwijk worden ondersteund om een sterke vereniging te worden en hun maatschappelijk rol verder uit te breiden

Als JOGG-gemeente (Jongeren op Gezond Gewicht) creëren we samen met partners een gezonde omgeving waarin de inwoners van Waalwijk, met name jongeren, gezond kunnen wonen, werken, opgroeien en recreëren. We zetten de JOGG-aanpak als gemeente breed in binnen de leeftijdsgroep 0-19 jaar, met daarbij aandacht voor de wijken en kernen met hogere overgewichtcijfers. We zetten een tweetal landelijke succesvolle interventies in: de Drinkwater campagne en Team Fit (Gezonde sportkantine).

We willen met onze aanpak:

- Sport, bewegen en cultuur meer als middel inzetten.
- Iedere inwoner dezelfde kansen bieden op het gebied van sport, bewegen en cultuur.
- Meer sport, bewegen en cultuur stimuleren onder alle doelgroepen.

- Meer eigen verantwoordelijkheid en initiatieven van inwoners stimuleren.
- Meer mensen bij elkaar brengen en verbinding leggen tussen bewoners en de wijk.
- Meer samenwerking tussen verenigingen en organisaties stimuleren.
- Meer succesvolle projecten borgen.

We zijn succesvol als:

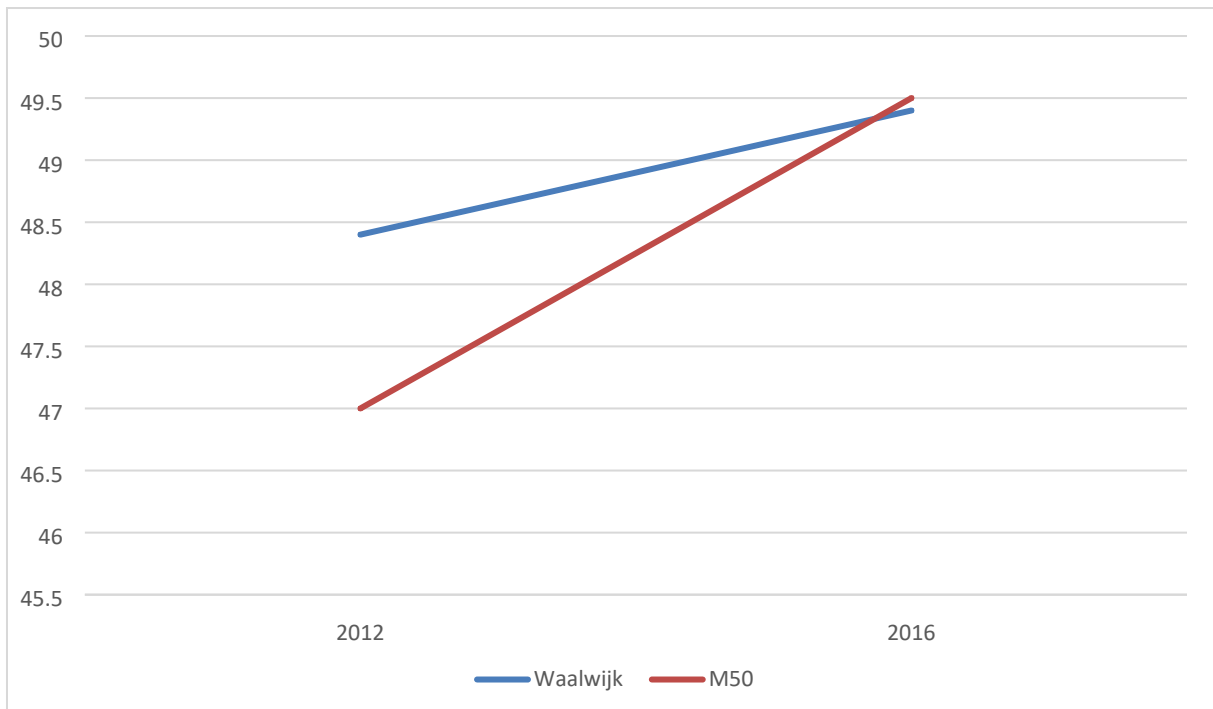
- Sport, bewegen en cultuur van en voor iedereen is.
- Er een gezonde leefomgeving is voor iedere inwoner.
- We de trend in stijging van het huidige overgewichtcijfer tegengaan en het stabiliseren.
- Er meer initiatieven van inwoners zelf zijn.
- Er gezamenlijk gestreefd wordt naar meer onderlinge verbondenheid en duurzame samenwerking.
- Alles wat we doen zichtbaar is.

Indicatoren

17. % Niet-sporters (BBV)

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsmonitor/RIVM

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 5.006 Inzet buurtsportcoaches en cultuurcoaches

We nemen structureel deel aan de Brede Impuls Combinatiefuncties. Het rijk heeft het budget vanaf 2019 opgehoogd en de doelstellingen geactualiseerd. Dit betekent dat we in 2019 de inzet op groepen mensen die belemmeringen ervaren en kwetsbare, minder kansrijke jongeren die een risico hebben op een verminderde actieve leefstijl samen met partners onderzoeken en ontwikkelen.

We gaan samen met onze partners nieuwe en uitdagende initiatieven ontwikkelen. Naast het jaarlijks Sport- en Cultuurplein bieden we in 2019 een ander groots event aan op het gebied van sport, bewegen, cultuur en gezondheid.

Activiteiten in de wijk voor onze kwetsbare ouderen breiden we verder uit. De Beweegcoach Senioren vervult hierin een belangrijke rol.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

De komende periode 2019 t/m 2022 nemen we structureel deel aan de Brede Impuls Combinatiefuncties en gebruiken we deze periode om onze doelstellingen te realiseren. In 2019 zetten we sport in als middel ter maatschappelijke activering van langdurige werklozen en onderzoeken we bij de ontwikkeling van de nieuwe sportvisie (start oktober 2019) de andere doelgroepen met een verminderde actieve leefstijl. Hiermee sluiten we ook aan bij de landelijke ambitie van het Nationaal Sportakkoord. Om dit te bewerkstelligen wordt in 2020 een Lokaal Sportakkoord gesloten met partijen op lokaal niveau.

We hebben in 2019 een nieuw groots evenement samen met lokale partijen georganiseerd, het GO Waalwijk Festival. Activiteiten in de wijk voor kwetsbare ouderen worden door de Bewegecoach Senioren geïnitieerd en uitgevoerd.

B19 | 5.007 Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)

Als JOGG-gemeente (Jongeren op Gezond Gewicht) creëren we samen met partners een gezonde omgeving waarin de inwoners van Waalwijk, met name jongeren, gezond kunnen wonen, werken, opgroeien en recreëren. We zetten de JOGG-aanpak gemeente breed in binnen de leeftijdsgroep 0-19 jaar, met daarbij aandacht voor de wijken en kernen met hogere overgewichtcijfers. We zetten een tweetal landelijke succesvolle interventies in: de Drinkwater campagne en Team Fit (Gezonde Sportkantine). In 2019 breiden we dit uit met het thema 'Groente, zet de tanden erin' en daarnaast richten we ons meer op de voordeur van onze inwoners in onze aanpak van overgewicht.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Het JOGG-project wordt conform het plan van aanpak uitgevoerd.

B19 | 5.009 Ontwikkelen nieuwe sportvisie

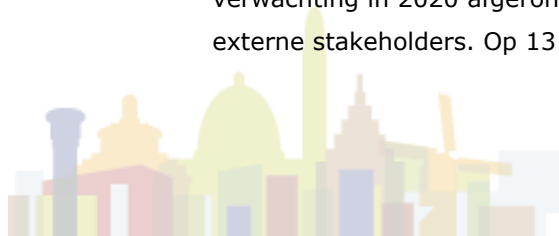
Bij de uitvoering van ons huidige sportbeleid zijn de kaders uit de kadernotitie Sport 2012-2016 leidend. We willen sport en bewegen als middel de komende jaren verder uitbreiden en ook inzetten op kwetsbare doelgroepen. In 2019 starten we met de ontwikkeling van een nieuwe sportvisie.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Startdatum: 01-10-2019 Einddatum: 14-05-2020

Tijd

In 2019 starten we met de ontwikkeling van een nieuwe sportnota en wordt naar verwachting in 2020 afgerond. Op 1 oktober zijn we de gesprekken gestart met interne en externe stakeholders. Op 13 mei 2020 gaan we met de raad in gesprek over de Waalwijkse

ambities op het gebied van sport en bewegen aan de hand van de thema's uit het Nationaal sportakkoord: Inclusief sport en bewegen/vaardig in bewegen, Duurzame sportinfrastructuur en Vitale sport- en beweegaanbieders. De nota 2020-2024 wordt in de raadsvergadering van 14 mei 2020 behandeld.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 5.013 Scannen van de financiële positie en organisatiekracht van verenigingen

We streven naar gezonde en vitale verenigingen, sterke verenigingen, die financieel gezond zijn en een bredere maatschappelijke rol op kunnen pakken. We zetten hiervoor de verenigingsondersteuner in en we organiseren meerdere keren per jaar netwerkbijeenkomsten. We gaan in 2019 een 0-meting uitvoeren om beter inzichtelijk te krijgen hoe onze verenigingen ervoor staan en wat ze nodig hebben om een sterke vereniging te worden of te blijven.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

Tijd

Dit hebben we (nog) niet opgepakt en laten we afhangen van de wens door de verenigingen w.b. verenigingsondersteuning en van de uitkomsten van de te organiseren bijeenkomsten i.k.v. nieuwe sportvisie.

Sportaccomodaties

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Onze sportaccomodaties zijn in goede onderhoudsstaat, veilig en duurzaam

Wij vinden het belangrijk om de inwoners voldoende mogelijkheden te bieden om vitaal en gezond te blijven. Een sporter moet zorgeloos kunnen genieten van zijn of haar sport. Naast het reguliere beheer en de exploitatie van de gemeentelijke sportaccomodaties wordt de komende jaren het volgende pakket aan maatregelen uitgevoerd:

- Renovatie Sportcentrum Waspik en turnhal
- Realisatie vechtsportcentrum
- Renovatie zwembad Zidewinde

- Toekomstvisie sportparken Elzenhage, De Gaard en Van Wijlen
- Project Gezonde Sportkantine

Wat hebben we gedaan in 2019?

Maatregelen

B19 | 5.016 Stimuleren gezonde sportkantine's en rookvrije sportparken

Samen met Team Fit breiden we het aantal Gezonde Sportkantines verder uit. Rookvrije Sportkantines is een landelijk streven wat per vereniging ingevuld moet worden. Op lokaal niveau wordt dit nader bekeken en vervullen we een stimulerende rol bij de ontwikkeling van het verenigingsbeleid,

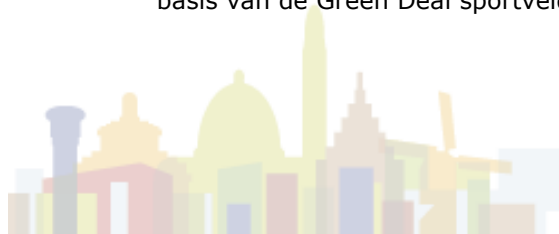
Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

Momenteel beschikken 6 sportkantines (Sporthal De Slagen, zwembad Olympia, sportcentrum Waspik, sporthal De Zeine, v.v. R.W.B. en PSV De Paardenvriend) over het Gezonde Sportkantine vignet. Momenteel doorlopen de volgende verenigingen het certificeringstraject: v.v. NEO '25, v.v. Baardwijk en Hockeyclub Waalwijk. Dit is een onderdeel van de Gezonde sportomgeving die we willen creëren. De mogelijkheden om te komen tot rookvrije sportparken wordt in 2019/2020 in samenwerking met de verenigingen nader onderzocht. Dit ook in relatie tot de nieuw te ontwikkelen sportvisie en een lokaal sportakkoord in onze gemeente.

B19 | 5.005 Green deal Sportvelden

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen brengt mogelijk gevaar met zich mee voor mens, dier en milieu. De overheid onderschrijft dit en heeft, mede naar aanleiding van Europese richtlijnen, vanaf 31 maart 2016 een verbod ingesteld op het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op verhardingen zoals geasfalteerde speelvelden, trottoirs, of tribunes bij sportaccommodaties. Vanaf 1 november 2017 is ook het gebruik op overige terreinen verboden, zoals de bloemperken of bossen bij sportaccommodaties. Landelijk zal het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op natuurgras sportvelden per 2020 verboden worden. Hiertoe is de zogenaamde 'Green Deal sportvelden' in het leven geroepen. Het gevolg hiervan is dat het onderhoudsregime geïntensiveerd moet gaan worden om onkruiden in natuurgras sportvelden te voorkomen. Het nieuwe onderhoudsregime vraagt om andersoortige en meer frequente machinale bewerkingen. Per 1-1-2020 worden alle sportvelden in de gemeente Waalwijk onderhouden op basis van de Green Deal sportvelden.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

Per 1-1-2020 zal Team Sport alle sportvelden in de gemeente Waalwijk op basis van de Green Deal sportvelden gaan beheren.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Cultuurpresentatie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan het leefklimaat in de gemeente Waalwijk**
Cultuur zorgt voor de nodige reuring en maakt de stad aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. Inwoners nemen zowel actief als passief deel aan culturele activiteiten. Hierdoor ontmoeten ze elkaar, leren elkaar kennen en genieten ze samen van cultuur.
- **Kwalitatief betere evenementen en meer bezoekers**
We gaan het evenementenbeleid verder professionaliseren, de culturele samenwerking bevorderen en kunst en cultuur meer inbedden in de openbare ruimte. Een belangrijk ijkpunt is de opening van het nieuwe Schoen- en Ledermuseum in 2021. Dit sluit aan op de inhoud van onze centrumvisie.

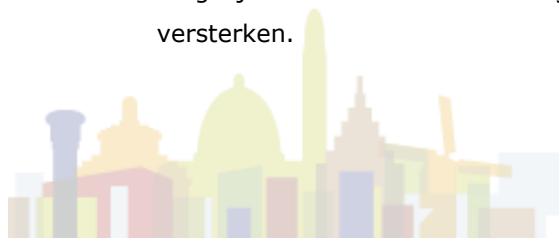
Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 5.010 Organiseren cultuurtafels

In 2019 komt de cultuurtafel 4 maal per jaar bijeen. Belangrijk doel van de cultuurtafel blijft het uitwisselen van kennis en ervaring en het stimuleren van co-creatie. De deelnemers kennen elkaar wel maar zij hebben meestal geen tijd om inhoudelijk met elkaar te 'sparren' en de mogelijkheden van samenwerking te bespreken. Bundeling van krachten kan het cultuuraanbod versterken.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

De afgelopen tijd heeft de cultuurtafel met name in het teken gestaan van de Uitmarkt.

Deelnemers aan de cultuurtafel worden ook op de hoogte gebracht van gemeentelijke plannen (Strategische Visie, Centrumvisie, GO, et cetera) zodat zij daar ook op kunnen reageren en ze eventueel op kunnen anticiperen.

B19 | 5.011 Organiseren uitmarkt

In 2019 zal voor de eerste keer een Uitmarkt worden georganiseerd in Waalwijk. Bedoeling is dat zoveel mogelijk instellingen, makers, muziek-, theater- en dansgroepen zich op een toegankelijke wijze presenteren aan het publiek. Er gebeurt veel in Waalwijk maar het is niet altijd bekend. De 'Uitmarkt' is een manier op dit te tonen op een laagdrempelige manier.

De eerste besprekingen hebben reeds plaatsgevonden.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

De Uitmarkt wordt een familiefestival waarbij 'cultuur' en 'sport' centraal staan. De combinatie zorgt ervoor dat er voor elk wat wils is en dat er genoeg te doen zal zijn in het centrum van Waalwijk. Dit wordt nog versterkt door de koopzondag die dan plaatsvindt.

Er heeft al afstemming plaatsgevonden met de 'cultuurtafel', 'buurtsportcoaches', 'JOGG' en het 'centrummanagement'. Geplande dag is zondag 25 augustus, tevens een koopzondag.

B19 | 5.015 Spreekuur voor organisatoren evenementen invoeren

Op 3 september 2018 vond het eerste spreekuur voor organisatoren van evenementen al plaats. Ervaring heeft geleerd dat het niet altijd eenvoudig is om een evenement uit te voeren en een goede subsidieaanvraag in te dienen. Daarom vinden wij het belangrijk dat initiatiefnemers worden ondersteund bij het indienen van aanvragen en andere zaken die van doen hebben met de organisatie. Graag willen we dit maandelijks spreekuur continueren in 2019.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

In 2019 willen we graag verder gaan met het spreekuur Eerste Hulp Bij Evenementen. Het is nu een tweemaandelijks spreekuur. Buiten het spreekuur om bellen organisatoren en initiatiefnemers natuurlijk ook om advies.

B19 | 5.008 Nieuw evenementenbeleid richting 2021

Het bestaande evenementenbeleid verdient enige aanpassing, mede met het oog op de komst van het nieuwe museum, met als doel de gemeente Waalwijk aantrekkelijker en veelzijdiger te maken. In 2019 willen we een nieuwe evenementennota presenteren met aandacht voor onder andere 'besluitvorming', 'procedure', 'vergunningen', 'subsidies', 'aanvraagformulieren', 'publiciteit', 'duurzaamheid' en 'locaties'. Hiermee willen we de evenementen beter faciliteren, de kwaliteit van de evenementen verhogen en de evenementen 'verduurzamen'. Er wordt gestart met een evenementenkalender om de bekendheid van de evenementen te vergroten en een evenementenoverleg om de afstemming te verbeteren. Voor een evenementenkalender is het noodzakelijk 'deadlines' te hanteren zodat we tijdig op de hoogte zijn van de komende evenementen. De eerste deadline is op 1 mei 2019.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ Tijd

Door diverse ontwikkelingen is het niet gelukt om in 2019 een nieuwe evenementennota te presenteren. Eén van die ontwikkelingen is de zoektocht naar een wijze waarop de grootschalige evenementen zouden kunnen worden aangepakt. Maart 2020 zal de visie op de evenementen worden voorgelegd aan de raad. Later in het jaar wordt de visie uitgewerkt in een uitvoeringsnota én een gebruikershandleiding voor organisatoren die gebruik wensen te maken van een subsidie.

B19 | 5.003 Cultuur Loper

Middels de methodiek van de Cultuur Loper (vanuit de regeling Cultuur met Kwaliteit 2017-2020) worden culturele activiteiten op basisscholen ingepast en verankeren de basisscholen cultuureducatie in hun schoolbeleid, zodat ieder kind in aanraking komt met deze discipline. Via de kadernota is hiervoor een bedrag van € 25.000,- per jaar beschikbaar gesteld vanaf 2017. Het streven is om uiteindelijk op alle basisscholen deze methodiek te introduceren/uit te voeren.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Uitvoering van culturele activiteiten op alle basisscholen loopt volgens plan. Zeven

basisscholen zijn het meerjarig traject aangegaan en zijn Cultuur Loper scholen. Op alle Waalwijkse basisscholen worden in meer of mindere mate cultuur educatieve activiteiten uitgevoerd. Hierbij wordt de methodiek van de Cultuur Loper zoveel mogelijk gevolgd.

B19 | 9.015 Kunst in Openbare Ruimte

Het kunstwerk 't Koffijhuis' is november 2019 gerealiseerd in Sprang-Capelle. Het is een kunstwerk van de hand van Marcel Smink en het is het laatste kunstwerk dat is gerealiseerd in het kader van de Halve Zolenroute. Andere kunstwerken zijn 'Ode aan de Zandrug' (Waspik), 'het Wiel' (Waalwijk), 'Footprint' (Raamsdonk) en 'On top of the world' (Drunen). De Halve Zolenroute is een gezamenlijk initiatief van de gemeentes Waalwijk, Heusden en Geertruidenberg en de kunstroute is gebaseerd op de nota 'Verbinden in beweging' van het bkkc.

Bestuurlijk verantwoordelijk: John van den Hoven

■ **Tijd**

Het kunstwerk 't Koffijhuis is dit jaar gerealiseerd en geplaatst aan de Halve Zolenroute. Door omstandigheden - o.a. ongeval kunstenaar - is de presentatie van het kunstwerk uitgesteld naar voorjaar 2020.

B19 | 9.012 Hosten evenementen

In het kader van economische promotie dragen wij actief bij aan de uitreiking van de BOV-Trofee. We kijken hoe we evenementen, in samenhang met ons evenementenbeleid, zoals de 80 van de Langstraat en de Dag van de Logistiek meer kunnen benutten. Daar waar mogelijk proberen we (regionale) evenementen in Waalwijk te laten plaatsvinden.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

■ **Tijd**

We blijven ons onverminderd inzetten om evenementen in Waalwijk te laten plaatsvinden. Daarbij wordt voor de organisatie van evenementen, althans voor de grotere evenementen die in Waalwijk plaatsvinden, aansluiting gezocht bij de prioriteiten in het beleid, zoals bijvoorbeeld schoen en leder georiënteerd. In 2019 staat het 'Schoenenmuseum' op de Dutch Design Week in Eindhoven. De Langstraatgemeenten participeren met de Rabobank, het museum en de leer- en schoenenbranche in 'Leather made Smart'. Dit initiatief bevindt zich op dit moment nog in de opstartfase. De initiatiefnemers hebben de ambitie om volgend voorjaar één of meerdere evenementen op het gebied van schoen- en leder te organiseren.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Cultureel erfgoed & lokale media

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Cultureel erfgoed

- We behouden het cultureel erfgoed, maken nieuwe functies mogelijk en verbeteren de toegankelijkheid en zichtbaarheid.
We zorgen ervoor dat het cultureel erfgoed in goede staat verkeert.

Lokale media

- Er is een lokale omroep in Waalwijk.
We richten ons op de zendvergunningen Maasstad Omroep Stichting Waalwijk en het behoud van de wijkkranten in Waalwijk, Sprang Capelle en Waspik.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 5.012 Pilot "Wet Blue"

Wet Blue (de kleur van met chroom geloid leer) is een lichtconcept geïnspireerd op de (nog steeds) bloeiende leer- en schoenindustrie in de Langstraat. Het heeft als doel deze in te zetten als unique sellingpoint van Waalwijk en daarmee de ambities op economisch, cultureel en ecologisch gebied te ondersteunen. Een van die ambities is het aantrekkelijker maken van het centrumgebied door het in samenwerking met het leder - en schoenmuseum en de centrumondernemers bevorderen van mogelijke thematisering op het gebied van schoen en leder(mode) om zo een nieuwe eigen identiteit te genereren. Wet Blue komt met name tot uiting in een lichtroute in het centrum, een aaneenschakeling van in deze kleur aangelichte gebouwen en objecten die een link hebben met leer in het heden en verleden. De start is met het aanlichten van het stadhuis, de Rabobank en de Hooisteeg gemaakt.

Het project wordt getrokken door de stichting Centrummanagement. Rabobank De Langstraat en de gemeente Waalwijk hebben in 2018 een startkapitaal van €75.000,- bij elkaar gebracht.

Bijdragen van deelnemende bedrijven, in combinatie met inzet van beschikbaar programmabudget

en andere gaandeweg aan te trekken middelen, moeten de uitbouw verder "op gang houden". Het voor de cofinanciering benodigde budget is (afhankelijk van daadwerkelijk aangroei tempo) nog lastig te ramen. Een tweede element in de route betreft (cultuur) historische elementen zoals aan de leer en schoenindustrie uit het verleden gerelateerde gebouwen en objecten. Voor dit in 2020 nog uit te werken aspect, dat meer op de weg van de gemeente ligt, zal ook een nader te bepalen beroep worden gedaan op voor de betrokken beleidsvelden kunst, cultuur, monumenten en economie beschikbare middelen. In 2019 zijn projecties bij twee bedrijven gerealiseerd en hebben zich drie nieuwe gegadigden aangemeld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Tijdens het winterfeest december 2018 zijn een aantal objecten, waaronder de St. Jan en de Markt, tijdelijk aangelicht om de interesse bij ondernemers en bewoners te vergroten. Uit de kleine tien bedrijven die zich begin 2019 hebben aangemeld zijn twee concrete projecten voortgekomen die eind van het jaar kunnen zijn uitgevoerd. Met de afronding daarvan komt het eind van de momenteel voor het opstarten van (de eerste tranche van) het project beschikbare middelen inzicht. Inmiddels hebben zich drie nieuwe bedrijven aangemeld waarvoor het ontwerp is opgestart.

B19 | 5.004 Erfgoednota

Erfgoed staat op dit moment volop in de belangstelling. Daarom is in 2016 een nieuw erfgoedkader en een nieuwe erfgoedverordening vastgesteld. Wij zien dat veel erfgoed op kortere en langere termijn haar gebruiksfunctie dreigt te verliezen en dat herbestemmen moeilijk is omdat de gebruiksmogelijkheden beperkt zijn. Dit betekent dat het onderhoud en behoud van dit erfgoed op termijn onder grote spanning staat.

Het is belangrijk dat erfgoed behouden wordt. Daarom zal in 2019 een kerkenvisie opgesteld worden waarin het behoud van erfgoed centraal staat.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Kerkenvisie is in concept klaar. Wordt in 2019 afgerond en voorgelegd aan de raad.

B19 | 5.018 Zendvergunningen Maasstad Omroep Stichting Waalwijk

Maasstad Omroepstichting Waalwijk heeft in 2018 een zendvergunning ontvangen van het Commissariaat voor de Media voor Waalwijk, Loon op Zand en Dongen. De lokale omroep is van groot belang voor de berichtgeving over streekonderwerpen en lokale politiek

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

B19 | 5.017 Verhaal Westelijke Langstraat

In het gebied Westelijke Langstraat is sprake van veel erfgoed dat waardevol is om te behouden en versterken. Op basis van de ontstaansgeschiedenis is daarom een verhaal gemaakt om alle elementen en gebeurtenissen aan elkaar te smeden. Doel daarvan is het hele verhaal van de Westelijke Langstraat voor iedereen beleefbaar te maken. Dit verhaal is opgesteld vanuit het participatie-traject van de Gebiedsontwikkeling Westelijke Langstraat. In 2019 gaan we de projecten die een bijdrage leveren aan het meer beleefbaar maken van dit gebied verder uitwerken in projectplannen, samen met de betrokken inwoners en overheden bij de gebiedsontwikkeling.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Project ligt op schema. In februari 2019 is het visieverhaal Westelijke Langstraat door de raad vastgesteld. Als vervolg gaan we in 2019 voor een aantal projecten een plan van aanpak uitwerken. De uitvoering van deze projecten gaat plaatsvinden in de periode 2020 - 2027.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Wat heeft beleidsveld 5 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	16.623	16.383	16.281
Baten	-3.292	-3.619	-3.895
Saldo van lasten en baten	13.331	12.763	12.386
Onttrekkingen	-777	-958	-744
Stortingen	10	472	519
Mutaties reserves	-767	-486	-224
Gerealiseerd resultaat	12.564	12.278	12.161

Belangrijkste kaders

Projectplan Inzet Buurtsport- en Cultuurcoach 2017-2019

Plan van Aanpak JOGG 2017-2019

Kadernotitie Sport 2012-2016

Beleidsnotitie Buitensport Waalwijk

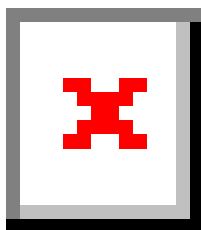
Regeling Cultuur met Kwaliteit 2013-2016

Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties 2017-2020

Kunstvisie 'Verbindingen in beweging'

Mediawet

Regeling Cultuur met Kwaliteit 2017-2020

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Beleidsveld 6 | Sociaal Domein

Ambitie

Alle inwoners van de gemeente Waalwijk moeten (sociaal) veerkrachtig zijn, het is één van de urgenties uit onze strategische visie Waalwijk 2025. Hiervoor moet de samenkracht en burgerparticipatie vergroot worden. Daarnaast wordt er ingezet op het vergroten van de economische zelfredzaamheid en armoedebestrijding. Ook wordt er ingezet op maatschappelijke participatie en inclusie (meedoen). We zetten in op het zelfstandig blijven wonen van zorgbehoevende inwoners en jongeren moeten sociaal en economisch zelfstandig kunnen functioneren.

Daarnaast vindt de doorontwikkeling van de integrale aanpak sociaal domein plaats. Hierin moet niet-geïndiceerde zorg bevorderd worden, moet voorkomen worden dat jongeren tussen wal en schip vallen, moet er een goede algehele toegang zijn tot het sociaal domein en zetten we in op innovatie in de jeugdhulp.

We willen zoveel mogelijk zaken dichtbij huis regelen, dus lokaal, en regionaal alleen wat moet. Juist omdat we vinden dat we zelf hiervoor als gemeente de juiste slag- en daadkracht hebben, niet om direct weer op te schalen naar een regionaal niveau.

Doorontwikkeling integrale aanpak sociaal domein

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

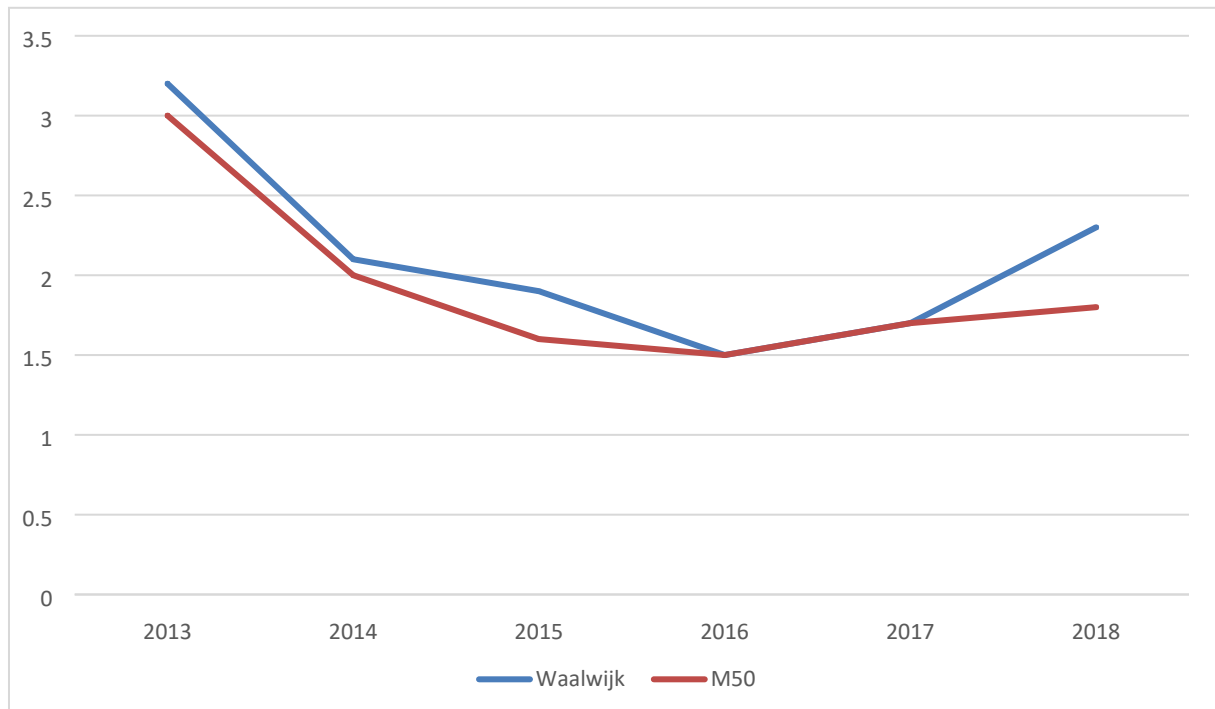
- **Niet geïndiceerde zorg bevorderen**
Herijking koers sociaal domein en het gebruik maken van lokale zorg initiatieven.
- **Voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen**
Veilig en gezond opgroeien van kinderen en herijking koers sociaal domein. Realiseren van een sluitende aanpak zodat iedere jongere tenminste een opleiding volgt of een dagbesteding / werk heeft. Iedere jongere die het nodig heeft krijgt passende ondersteuning en/of zorg. Er zijn geen thuiszitters.
- **Optimaliseren toegang sociaal domein**
Herijking koers sociaal domein en reorganisatie TWIJZ. Aansluiting jeugdhulp passend onderwijs. Digitalisering toegang sociaal domein.
- **Innovatie jeugdhulp**
Gebruik maken van lokale zorg initiatieven, herijking koers sociaal domein en digitalisering toegang sociaal domein. Versterken van de lokale ondersteuningsinitiatieven in Waalwijk.
- **Eenzaamheid daalt in Waalwijk**

Indicatoren

16. Voortijdige schoolverlaters (VO+MBO) (BBV) (in %)

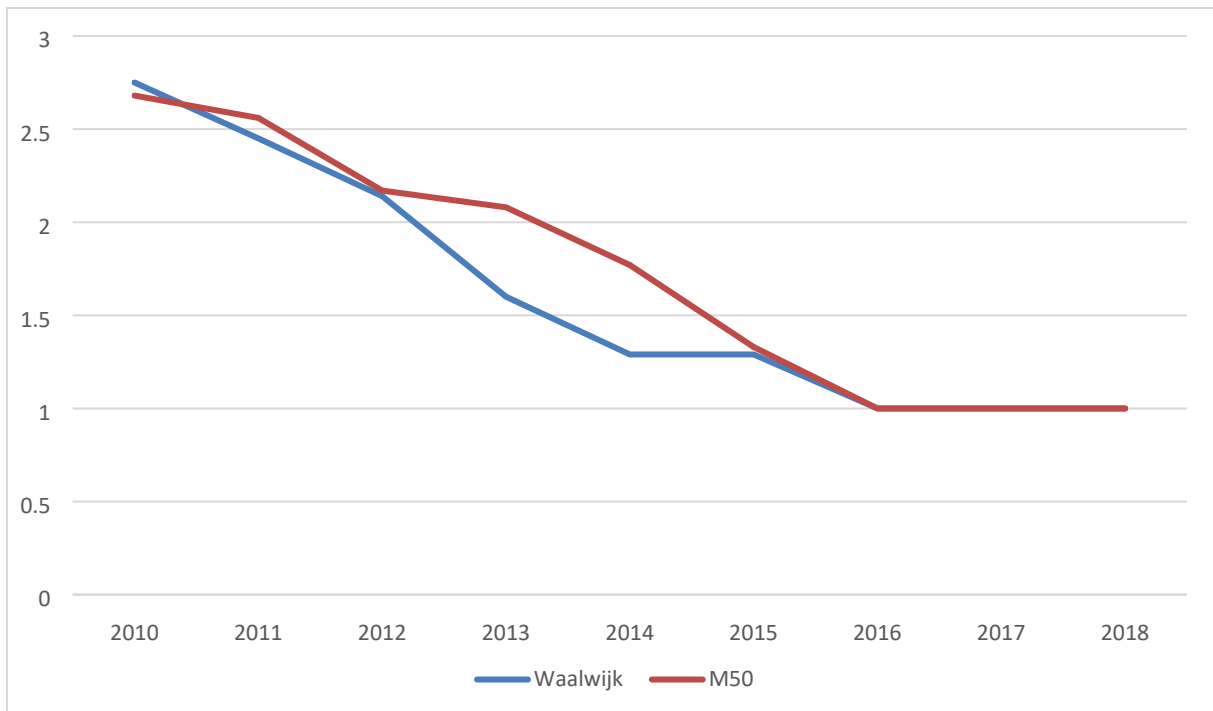
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

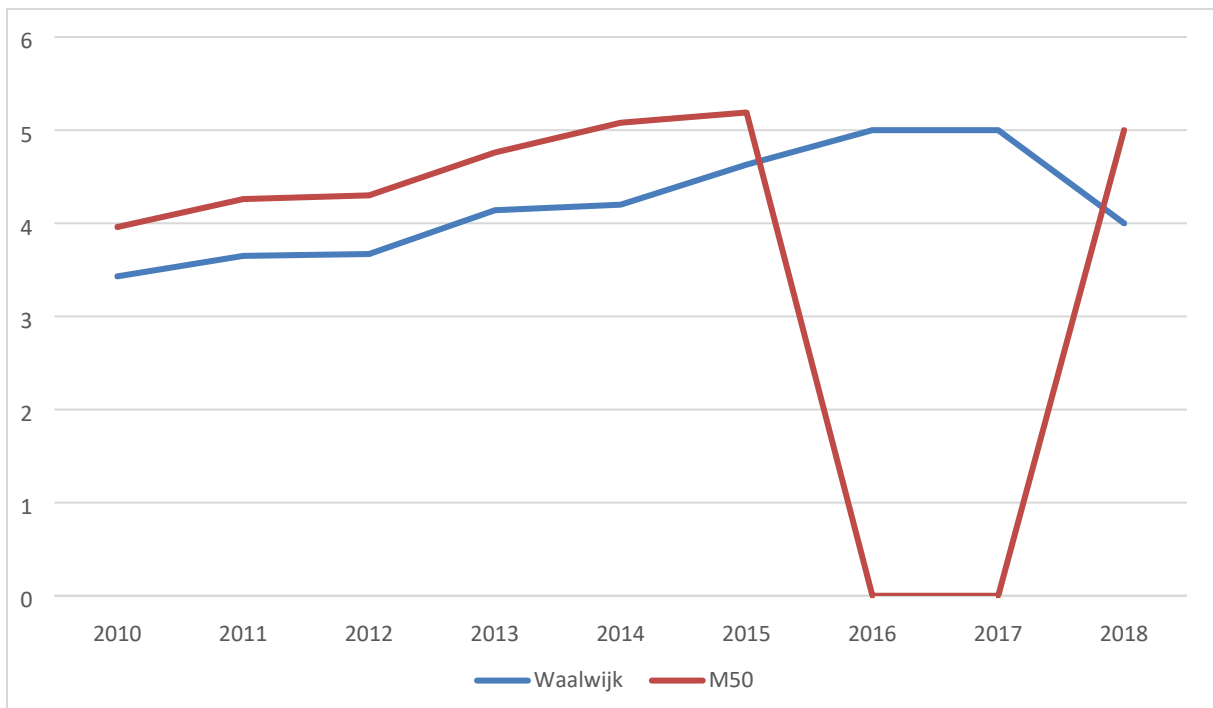
Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

18. % Jongeren met een delict voor de rechter (BBV)

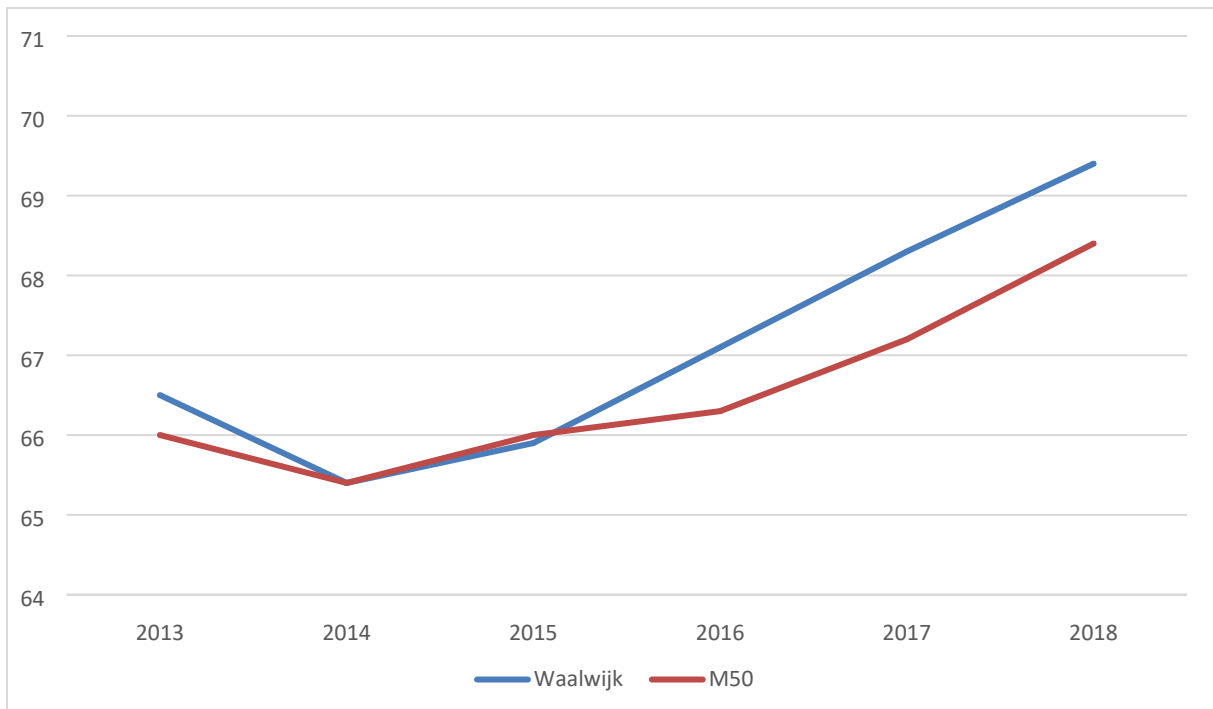

19. % Kinderen in uitkeringsgezin (BBV)

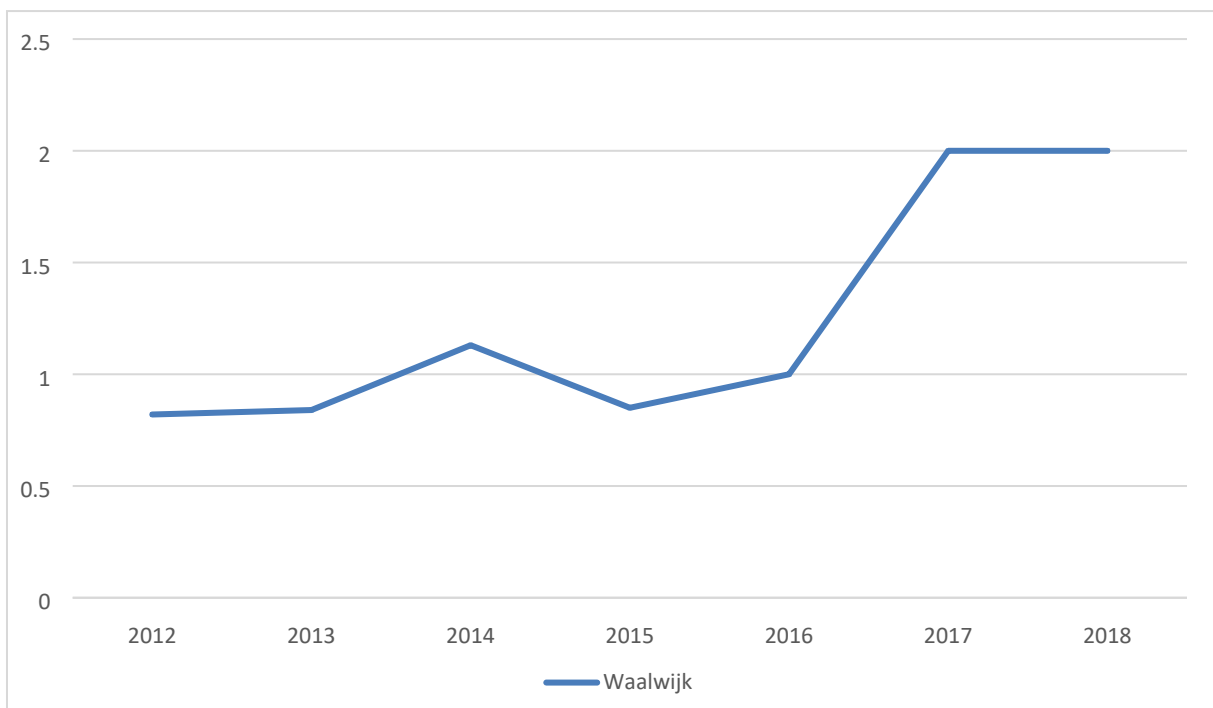

20. Netto arbeidsparticipatie (BBV) (in %)

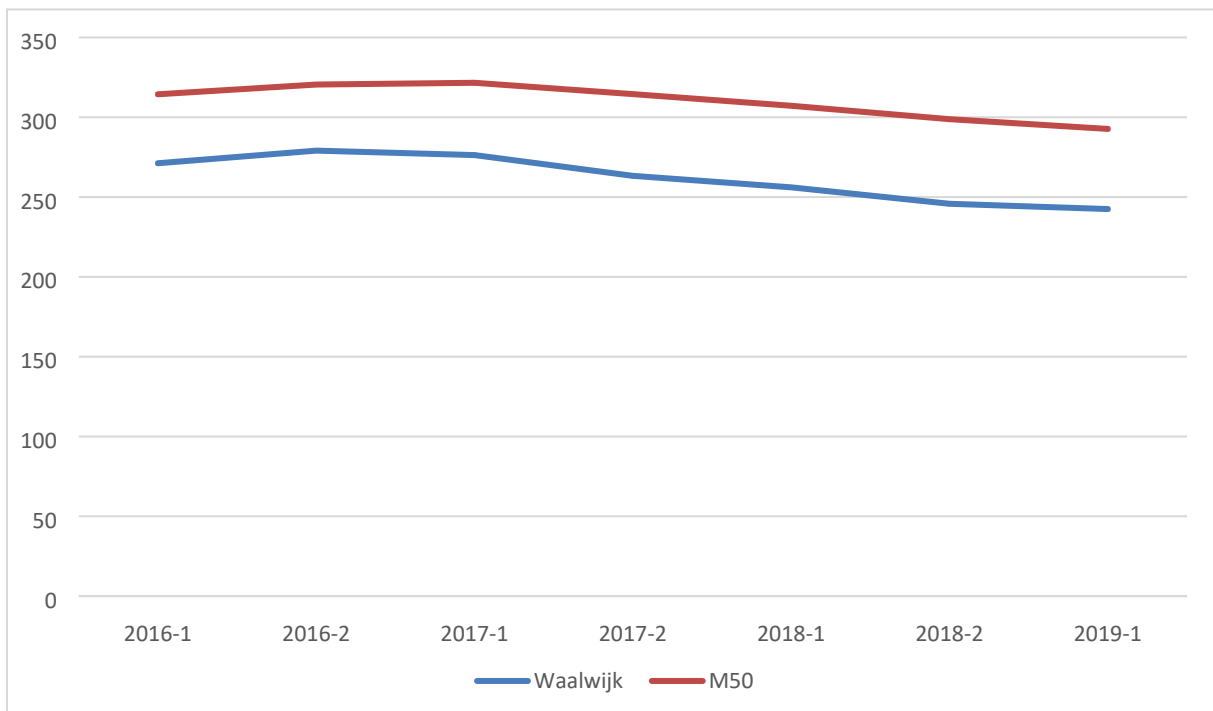
21. Werkloze jongeren (BBV) (in %)

22. Personen met een Bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder) (BBV)

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

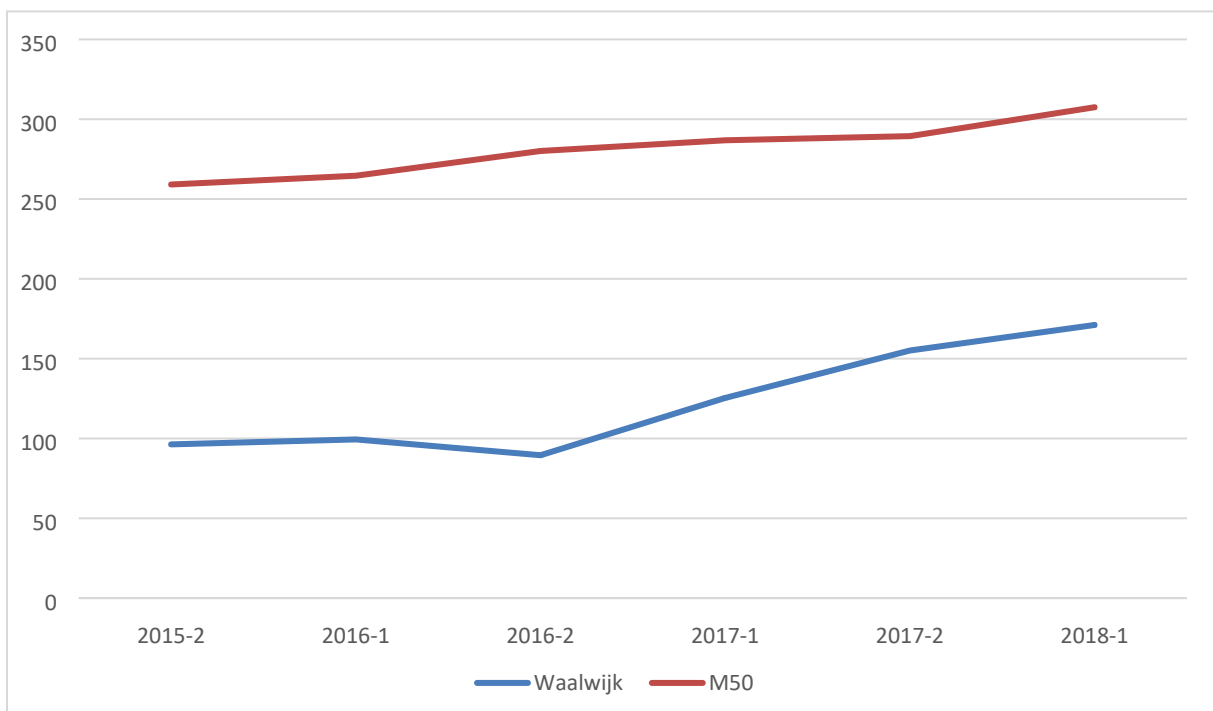

Bron: CBS - Participatiewet

23. Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inw.15-65jr) (BBV)

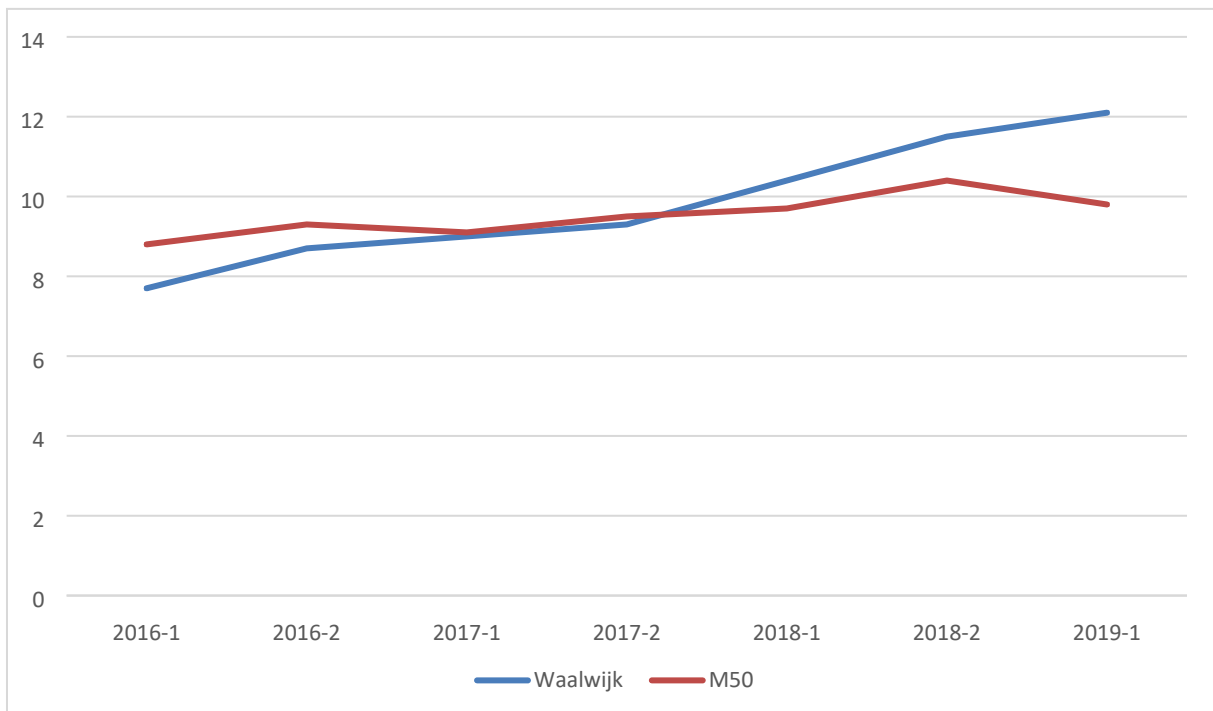
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar

Bron: CBS - Participatiewet

24. Jongeren met jeugdhulp (% van jongeren tot 18 jaar) (BBV)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

25. % Jongeren met jeugdbescherming (BBV)

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

percentag e	2015 -1	2015 -2	2016 -1	2016 -2	2017 -1	2017 -2	2018 -1	2018 -2	2019 -1
Waalwijk	0,70 %	0,80 %	0,70 %	0,70 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
M50	1,10 %	1,10 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,10 %

26. Jongeren met jeugdreclassering (BBV)

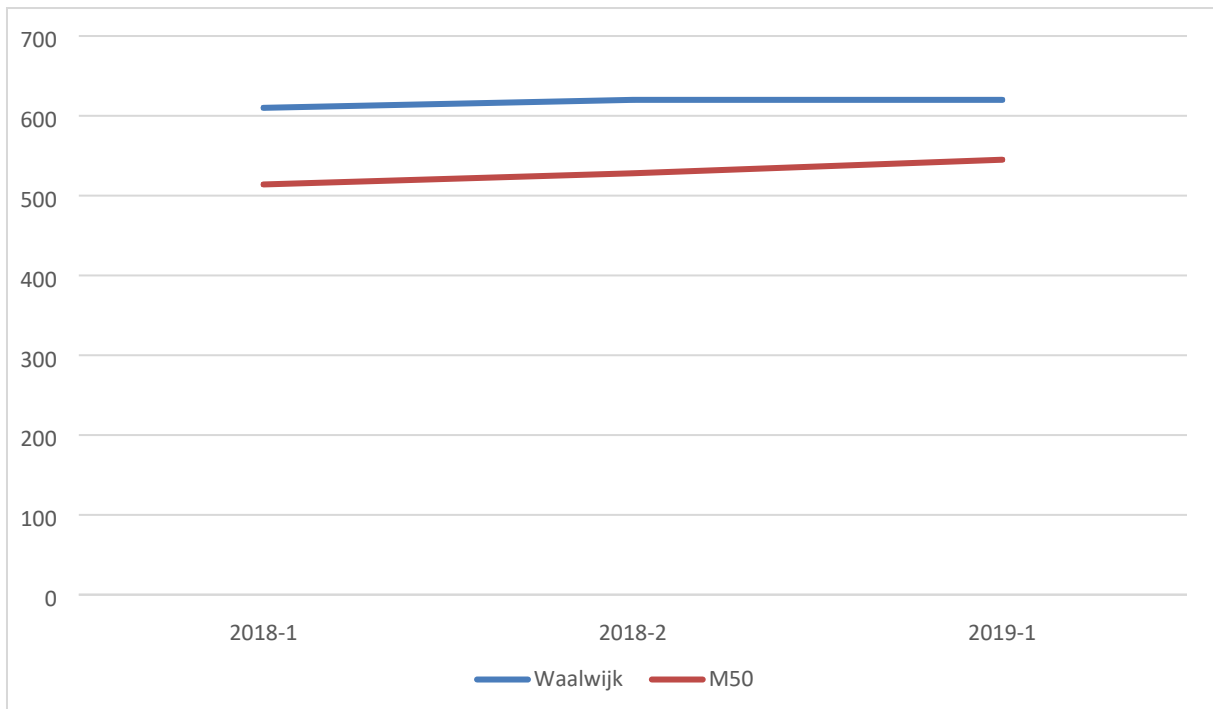
Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

percentag e	2015 -1	2015 -2	2016 -1	2016 -2	2017 -1	2017 -2	2018 -1	2018 -2	2019 -1
Waalwijk	0,30 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %
M50	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %

27. Wmo-cliënten met maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners) (BBV)

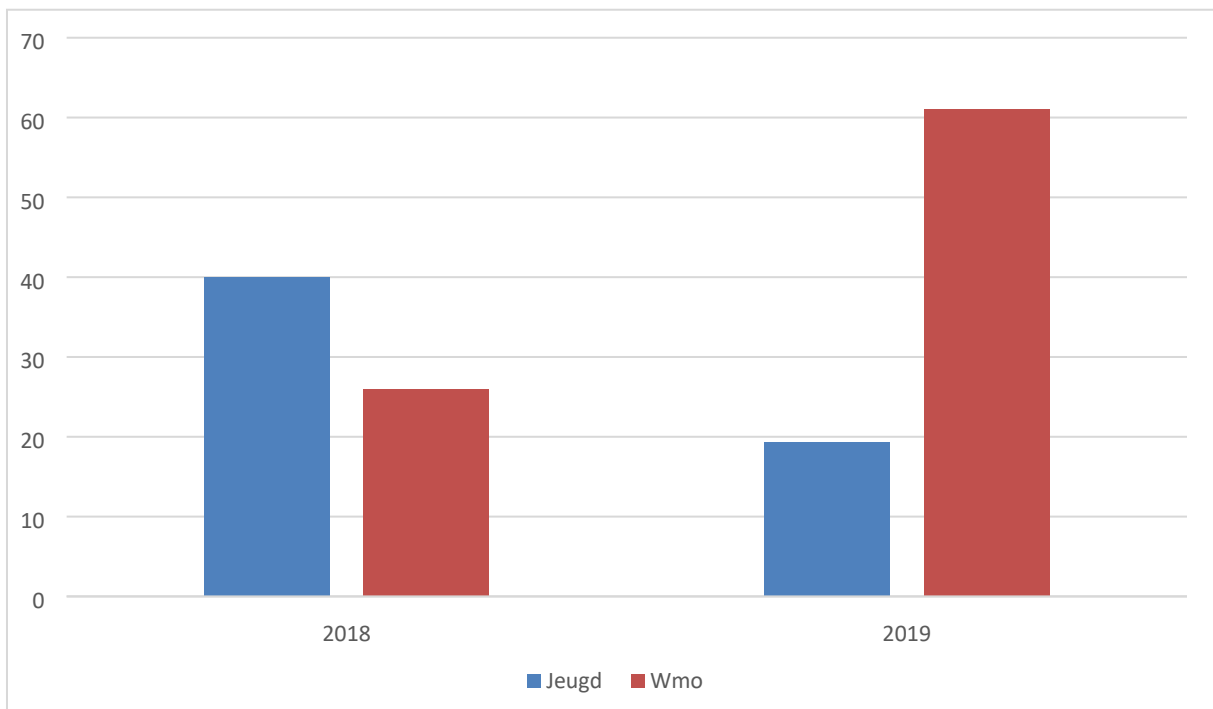

Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

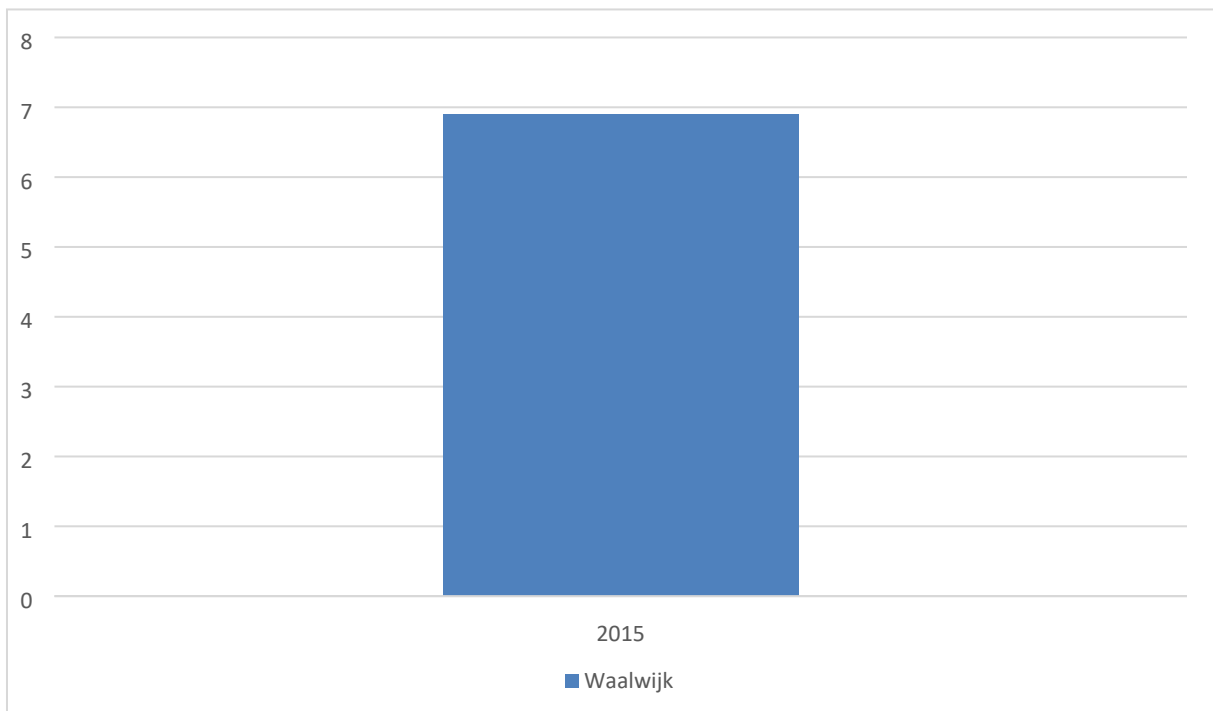
41. Doorlooptijden binnen wettelijke termijn (in %)

In het geval dat de termijnen dreigen te worden overschreden gaan we in overleg met de inwoner en worden nieuwe afspraken gemaakt vwb de doorlooptijd. Deze worden vervolgens wel gehaald.

42. Klanttevredenheid Sociaal Domein (score 0-10)

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 6.007 Inzetten op meer preventie

In 2018 zijn we gestart met de voorbereiding van de koersdiscussie Sociaal Domein. De aftrap met de maatschappelijke partners is tijdens een grote bijeenkomst op 6 november. Doel is om samen te werken aan verbetervoorstellen voor de komende jaren rond een zevental thema's. Bij ieder thema drie uitdagingen: 1) meer preventie, 2) meer outreachend werken en 3) meer oplossingen vanuit de samenleving (voorliggend veld). Het actiepunt betreft de uitwerking van de eerste uitdaging. Zie verder B19 - Structureel Budget Integrale Aanpak Sociaal Domein

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Traject ligt op koers. Zie C18 Structureel budget Integraal Sociaal Domein.

B19 | 6.019 Versterken en meer gebruik voorliggend veld en nul-de-lijn zorg

In 2018 zijn we gestart met de voorbereiding van de koersdiscussie Sociaal Domein. De aftrap met de maatschappelijke partners is tijdens een grote bijeenkomst op 6 november.

Doel is om samen te werken aan verbetervoorstellen voor de komende jaren rond een zevental thema's. Bij ieder thema drie uitdagingen: 1) meer preventie, 2) meer outreachend werken en 3) meer oplossingen vanuit de samenleving (voorliggend veld). Het actiepunt betreft de uitwerking van de twee en derde uitdaging. Zie verder B19 Structureel Budget Integrale Aanpak Sociaal Domein

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Traject ligt op koers, zie beschrijving bij C18 Structureel budget Integrale Aanpak Sociaal Domein.

B19 | 6.011 Opzetten gebiedsteams

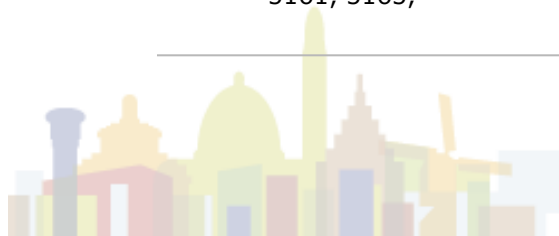
Een belangrijk onderdeel van het traject van de oude naar de nieuwe organisatie van team WijZ is het gebiedsgericht werken. Dat wil zeggen dat aan de hand van statistiek van het CBS, het aantal inwoners, het werkaanbod van de afgelopen jaren en de bestaande postcodegebieden de gemeente Waalwijk is ingericht in drie gebiedsteams, te weten: Waalwijk Noord, Waalwijk Zuid en Sprang Capelle / Waspik / Waalwijk West (vanaf nu te noemen: Waalwijk West).

Wat moet het opleveren?

- Dichter bij de inwoners en partners met vaste gezichten per gebied vanuit team WijZ;
- Kortere lijnen tussen partners, inwoners en de medewerkers van team WijZ;
- Verlaging doorlooptijden;
- Verhoging tevredenheid inwoners die gebruik maken van de toegang.

De drie gebieden zien er als volgt uit:

Zone	Postcode	Naam wijk / buurt
1	5141, 5142, 5145	Besoyen, Centrum, Baardwijk, De Hoef en Haven
2	5143, 5144	Bloemenoord, Hoefsven, Meerdijk, Zanddonk, St Antoniusparochie
3	5161, 5165,	Vrijhoeve-Capelle, Waspik, Overdiepse Polder, Sprang, Landgoed Driessen en Berkha

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

B19 | 6.015 Structureel verhogen innovatiebudget lokale initiatieven jeugdzorg

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugdhulp. Een van de speerpunten is om op lokaal niveau innovatie toe te passen. Het daarvoor beschikbare budget in de afgelopen jaren was beperkt en al bestemd voor reeds ingezet nieuw beleid. Om innovatie vanaf 2019 een nieuwe impuls te geven zijn extra middelen beschikbaar gesteld. Doelstelling is om de bestaande lokale ondersteuningsstructuur te verbeteren (b.v. laagdrempelige opvoedondersteuning onder verantwoordelijkheid van Contour de Twern d.m.v. inzet van vrijwilligers). Doel is dat burgers (ouders en jeugdigen) niet direct aanspraak hoeven te maken op de duurdere geïndiceerde jeugdhulp.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Projecten steunouder en Mamacafé zijn gestart. Verkenning opgestart ten aanzien van de basisondersteuning op scholen.

Er zijn in 2019 pilot - projecten voorbereid en gestart. De pilot Steunouder die wordt uitgevoerd door Contour en de Twern is gestart. Ook het Mamacafé wordt uitgevoerd. Datzelfde geldt voor de inzet van de screener Ernstige Enkelvoudige Dyslexie bij het Samenwerkingsverband De Langstraat . De verkenning ten aanzien van de basisondersteuning op scholen loopt nog. Besloten is om alle nieuwe initiatieven waaronder de basisondersteuning te plaatsen in het perspectief van het beleidskader jeugd dat in 2020 ter besluitvorming zal worden aangeboden aan de gemeenteraad.

B19 | 6.018 Uitwerking Taskforce kindermishandeling

In 2017 is gestart met de regionale Taskforce Kindermishandeling. Doelstelling is om het aantal kinderen dat mishandeld wordt in de regio Hart van Brabant terug te brengen. Om dit te realiseren

is een regionaal actieplan opgesteld. Met als uitgangspunt dat het kind centraal staat is er een aanpak geformuleerd op basis waarvan acties zullen worden uitgezet op de volgende gebieden : verantwoord ouderschap, plegeraanpak en slachtofferhulp, onderwijs, sport en recreatie, actief burgerschap en kwetsbare en vergeten kinderen. Belangrijk onderdeel van de aanpak is het speerpunt echtscheidingen. Vanuit de gemeente Waalwijk is aangegeven dit ook als speerpunt van beleid te zien (zie coalitieprogramma 2018 - 2021) en wordt actief deelgenomen in de werkgroep aan de uitwerking van de acties op dit terrein. Doel is om in 2019 actief beleid te formuleren op het gebied van echtscheidingen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Speerpunt echtscheidingsproblematiek maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Koers Jeugd. Waalwijk maakt deel uit van de werkgroep echtscheidingsproblematiek die een actieplan op hoofdlijnen heeft opgesteld. Dit actieplan wordt nu verder uitgewerkt met concrete acties voor 2019.

In juni 2019 is een kwartiermaker echtscheidingsloket Waalwijk gestart. De regionale website echtscheidingen: alsjeuitelkaargaat.nl is inmiddels geactiveerd. Voor de gemeente Waalwijk worden de voorbereidingen getroffen voor een Waalwijk loket echtscheidingen. Op 20 november a.s. wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd waarin de toekomstige plannen voor het scheidingsloket worden gepresenteerd.

B19 | 6.003 Doorontwikkeling TWIJZ

Om team WijZ krachtig en duurzaam op de kaart te zetten is in het najaar van 2017 onderzocht hoe de organisatie kon worden verbeterd en dit kon worden gerealiseerd. Dit heeft geleid tot een adviesnotitie over de doorontwikkeling van het team langs drie sporen, te weten cultuur, proces en (organisatie)structuur. In december 2017 is door de directie besloten om hier verder uitwerking aan te geven door het maken van een reorganisatieplan. In dit plan wordt het traject van de oude naar de nieuwe organisatie beschreven.

Door middel van de uitvoering van het reorganisatie beogen we het volgende te bereiken:

- Het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening;
- Het verhogen van de tevredenheid van inwoners;
- Meer en betere aandacht voor de medewerkers;
- Eerder, sneller en beter inspelen op ontwikkelingen en trends;

- Een toename van de vaste formatie en overall afname van de flexibele schil tot gemiddeld 25% waardoor we t.o.v. de huidige kosten besparen en voldoende flexibel blijven om met de vraag mee te bewegen.

Bovenstaande doelen beogen we te bereiken door:

- het instellen van drie gebiedsteams die gebiedsgericht werken. Deze teams bestaan uit (senior) regisseurs die ieder een eigen taakaccent hebben (WMO/Jeugd). Deze manier van werken resulteert in kortere lijnen tussen partners, inwoners en medewerkers van WijZ;
- om de span of control en attention van de leiding te verkleinen (effect meer sturing) wordt een nieuwe leidinggevende laag en functie gecreëerd. De (nieuwe) functie, Coördinator WijZ, komt in de plaats van de vervallen functie senior adviseur WijZ; Tijdelijk (voor 2 jaar) wordt deze coördinator functie uitgebreid met leidinggevende (HR)taken en de opdracht om de gebiedsteams in deze periode zelf-organiserend te maken;
- de vorming van een hoogwaardig zorgloket (voorheen front-office) waar de focus ligt op eerstelijns klantcontact, de juiste doorverwijzing en triage van zorgvragen;
- de verdere bundeling van administratieve taken en 'producten' in een onderdeel zorgservice (voorheen backoffice);
- de vorming van een kwaliteitsteam waar kwaliteit, bedrijfsvoering, procesborging en inhoudelijk (zorg)expertise wordt gebundeld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Eind 2019 zijn de effecten van de reorganisatie van team WijZ geëvalueerd in de eerste fase van het Berenschot onderzoek. De resultaten hiervan zijn op 9 januari jl. besproken in een besloten raadsbijeenkomst. Uit het onderzoek blijkt dat team WijZ grote stappen voorwaarts heeft gezet. Op alle eerder benoemde knelpunten is actie ondernomen en zijn verbeterlagen gerealiseerd. Met name op het gebied van veiligheid en inhoudelijke deskundigheid, persoonlijke aandacht voor medewerkers, doorlooptijden en de inrichting van deelprocessen zijn verbeteringen gerealiseerd. Belangrijkste advies wat is meegegeven is de doorgevoerde veranderingen nu ook te bestendigen. Gedurende de eerste helft van 2020 zal deel twee van het onderzoek uitgevoerd gaan worden. Dit betreft een evaluatie van de toegang tot het sociale domein in Waalwijk. De resultaten hiervan worden op 24 september besproken tijdens een besloten raadsovereenkomst.

B19 | 6.002 Doorontwikkeling informatieverstrekking

Een belangrijke pijler in de doorontwikkeling van team WijZ is de informatievoorziening. Een belangrijke voorwaarde hiervoor was een nieuwe applicatie voor het team. Begin dit jaar is daarom Zorgned geïmplementeerd. Met behulp van dit systeem zal gestart worden de informatievoorziening rondom het sociale domein verder door te ontwikkelen. Aan de basis hiervoor staan afspraken met de stakeholders van het team zoals team MAO, het College, de Raad en ander belanghebbenden rondom hun informatiebehoefte. De komende tijd zal deze geïnventariseerd worden waarna gestart zal worden met het periodiek voorzien van deze stakeholders met de benodigde informatie.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Einddatum: 21-02-2020

Tijd

In de afgelopen periode is de informatievoorziening rondom het sociaal domein aanzienlijk verbeterd. Zo worden periodieke marap's opgesteld, is er een dashboard en is de managementinformatie rondom jeugd verbeterd.

B19 | 6.016 Uitvoering jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) vormt een belangrijk onderdeel van het jeugdbeleid en wordt uitgevoerd door de GGD Hart voor Brabant. De JGZ richt zich op 0 – 19 jarigen waardoor zij bij uitstek de organisatie is om vroegtijdig te signaleren als er sprake is van risicokinderen. Jaarlijks worden er bij de GGD HvB, naast het verplichte basistakenpakket, ook plustaken ingekocht. Deze aanvullende taken sluiten meestal aan bij reeds lopende activiteiten zoals JOGG, stathouders, Vroegsignalering, leerplicht, VVE en verslavingszorg.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Taken worden uitgevoerd.

B19 | 6.017 Uitwerking jeugdwerkloosheidsvrije zone

In 2019 gaf het Jongerenpunt invulling aan het regionale programma 'Jeugdwerkloosheidsvrije regio'. Daar zijn we tevreden over. De opdracht was om te komen tot een voorstel waarmee het programma vanaf 2020 structureel ingebed zou kunnen worden. Dat is nog niet gelukt. Gemeenten zaten in 2019 onvoldoende op één lijn om gezamenlijk tot een plan te komen. Er is besloten om in 2020 het programma voort te zetten en om alsnog een plan te maken voor de verdere toekomst.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Startdatum: 01-01-2019 Einddatum: 31-12-2020

■ Tijd

Project ligt op schema.

B19 | 6.006 Inzet schakelfunctie

Bij de invoering van de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk gemaakt voor de aansluiting met Passend Onderwijs. Om deze aansluiting tot stand te laten komen is er eind 2016 gestart met de invoering van de schakelfunctie. Enkelvoudige problematiek wordt door de schakelfunctionaris zelf opgelost, meervoudige problematiek wordt doorgezet naar team WijZ. In 2018 heeft de evaluatie met de scholen plaats gevonden en zijn er afspraken gemaakt voor 2019 waarbij de schakelfunctie beter aan kan gaan sluiten bij de zorgstructuur op de scholen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Er vindt overleg plaats met het Samenwerkingsverband Primair - en voortgezet onderwijs betreffende de verbetering van de aansluiting tussen de zorgstructuur op de scholen en de jeugdhulp die wordt uitgevoerd door de gemeente (Team WijZ).

Stand van zaken:

Naar aanleiding van de inhoudelijke evaluatie is de uitvoering van de schakelfunctie in het primair onderwijs als succesvol gekwalificeerd en daarom zal deze functie ook in 2020 worden gecontinueerd. Dit geldt niet voor de schakelfunctie in het Voortgezet onderwijs. De casuïstiek bij het Voortgezet onderwijs is bijna altijd meervoudig en kan dus ook niet snel en efficiënt worden opgelost door de schakelfunctionaris van de GGD. Hierdoor ontstond ontevredenheid bij het Voortgezet Onderwijs en is besloten tot het stopzetten van deze voorziening. De schakelfunctie in het Voortgezet Onderwijs is overgenomen door de Maatschappelijk Ondersteuners van team WijZ.

Definitieve stand van zaken d.d. 31 december 2019;

De werkwijze van de schakelfunctie, uitgevoerd door de GGD Hart van Brabant, in het Primair onderwijs blijft onveranderd. De rol van de GGD (jeugdverpleegkundige en jeugdarts) als schakelfunctie in het Voortgezet Onderwijs is wel veranderd en bestaat vanaf het schooljaar 2019 - 2020 uit deelname aan de zorgoverlegstructuur op de VO -scholen. Aan het zorgoverleg nemen ook deel de leerplichtambtenaar, de zorgcoördinator van de school en de maatschappelijke ondersteuner van Team WijZ. Aan de hand van de

problematiek wordt in het zorgoverleg bepaalt wie de regie op de casus heeft. Door deze nieuwe werkwijze worden de beschikbare uren van de GGD efficiënter en effectiever ingezet omdat er structureel overleg plaats vindt op de scholen en er integraal gezocht wordt naar een oplossing voor het knelpunt.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Sociale veerkracht

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **Samenkracht en burgerparticipatie vergroten**
 - vergroten sociale cohesie
 - verhogen participatie/vrijwilligers Waalwijk

- **Vergroten economische zelfredzaamheid en daling armoede in Waalwijk**
 - we willen de uitstroom bevorderen van de participatiewet
 - we zorgen voor voldoende beschermde werkgelegenheid
 - de jeugdwerkloosheid neemt af
 - we willen dat het besteedbaar inkomen van alle Waalwijkse gezinnen minimaal boven de armoedegrens ligt

- **Maatschappelijke participatie en inclusie (meedoen): onze inwoners doen volwaardig mee in de samenleving**

- **Zelfstandig wonen zorgbehoevende inwoners stimuleren**
 - we streven naar een adequaat voorzieningen niveau. Daarnaast is vroegsignaleren en het ondersteunen van verwarde personen belangrijk. Daarnaast begeleiden en faciliteren we vrijwilligers en mantelzorgers.

- **Jongeren functioneren sociaal en economisch zelfstandig**

- verhogen participatiegraad door onderwijs of werk

- **Integratie Vergunninghouders**

- In het najaar van 2018 wordt een plan van aanpak integratie vergunninghouders 2018- 2020 vastgesteld. In dit plan zal de succesvolle aanpak van de HOBtrajecten via Baanbrekers worden voortgezet en verder ontwikkeld.
- Waalwijk zal actief meedoen in de ontwikkeling van de pilot integrale aanpak inburgering Hart van Brabant, in ontwikkeling en uitvoering.

- **Vroegsignaleren en ondersteunen van verwarde personen**

We werken aan een sluitende ketenaanpak rondom personen met verward gedrag in gemeente Waalwijk. De cijfers laten zien dat er ook in Waalwijk een forse stijging van het aantal incidenten met verwarde personen is. De problematiek vraagt om een integrale aanpak, waarbij we een koppeling maken tussen diverse domeinen binnen de gemeente en samen met maatschappelijke partners opereren.

- De aanpak moet onder andere leiden tot toename van het aantal meldingen over mensen met verward gedrag, een afname van overlast en het ondersteunen van verwarde personen en betrokkenen.

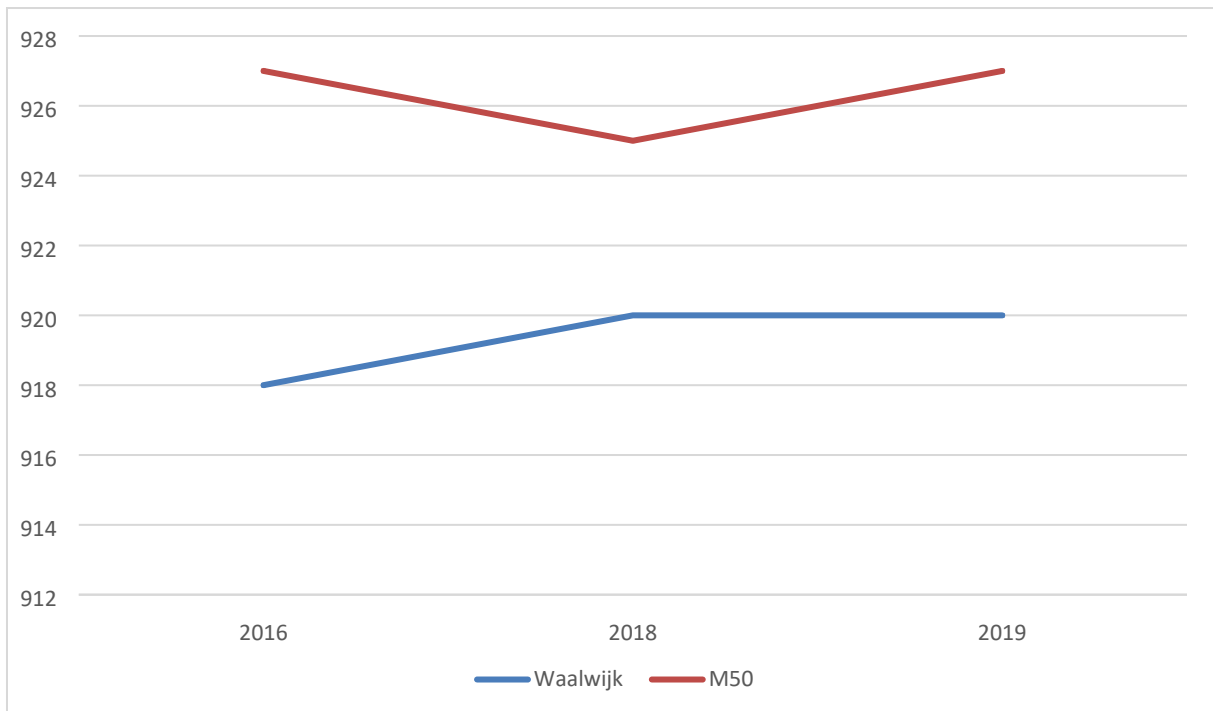
- **We zijn sinds 2012 'dementievriendelijke gemeente' en willen dit blijven**

Het aantal ouderen met psychogeriatrische problemen zal naar verwachting ook in de komende decennia blijven stijgen. Zo lang mogelijk thuis blijven wonen is een grote wens van mensen met dementie en hun mantelzorgers; de gemeente Waalwijk wil dit stimuleren.

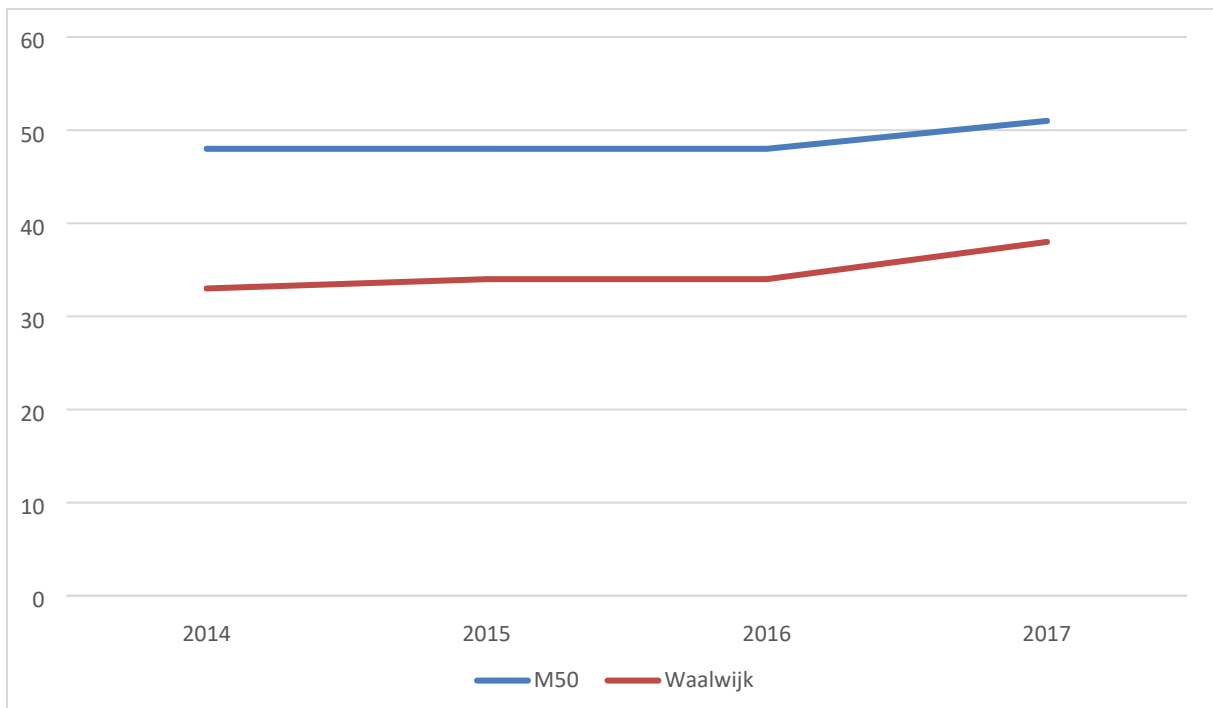
Indicatoren

43. Zelfstandig wonende personen van 75 jaar en ouder (per 1.000 inwoners van 75 jaar en ouder)

59. Maatschappelijke participatie (score 0-100)

Wat hebben we gedaan in 2019?

Maatregelen

B19 | 6.004 Grip op Geld project

We zetten in op het voorkomen en aanpakken van financiële problemen. In zowel het beleidsplan armoede en het beleidsplan schuldhulpverlening is dat een belangrijk speerpunt. In het beleidsplan schuldhulpverlening wordt de focus verlegd van het aanpakken van schulden naar het voorkomen van schulden. Uit landelijke analyses blijkt dat jongeren behoren tot de risicogroep. Door te gaan samenwerken met scholen en het jongerenwerk willen we jongeren financieel bewust maken om te voorkomen dat ze schulden maken. Het project Grip op Geld is een samenwerking tussen de middelbare scholen in de Langstraat, de Tavenu, de Rabobank en de Langstraat gemeenten. In de week van het geld volgen de derde klassers van de scholen een programma gericht op het financieel bewust maken van de jongeren. In maart 2017 is het project van start gegaan. De scholen gaan het thema geld / project Grip op Geld bestendigen in het lesprogramma en stellen hiervoor middelen beschikbaar. Voor de aanvullende financiering is een gemeentelijke bijdrage nodig van de Langstraat gemeenten. De gemeente Waalwijk stelt jaarlijks een bijdrage van € 18.000 voor het project Grip op Geld beschikbaar (zie vastgesteld beleidsplan Samen uit Armoede voor de periode 2019 - 2022)

indicatoren:

- aantal middelbare scholen dat het programma opneemt in het lesprogramma
- aantal leerlingen dat deelneemt aan het programma Grip op Geld.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

De scholen hebben in februari 2019 besloten dit schooljaar geen uitvoering te geven aan het project Grip op Geld. De scholen hebben onderzocht of ze de debatlessen zelf konden verzorgen. Uiteindelijk bleek dat daar zoveel bij komt kijken dat er toch gebruik gemaakt zou worden van de deskundigheid van de organisatie Discussiëren Kun Je Leren. (DKJL). DKJL bleek in de week van het geld niet meer beschikbaar te zijn. Het organiseren van Grip op Geld op een later moment dit schooljaar bleek niet te kunnen.

De voorbereidingen voor het uitvoeren van het grip op geld voor het schooljaar 2019 - 2020 zijn getroffen . In maart 2020 in de week van het geld zal het project Grip op Geld worden uitgevoerd.

College en raad is in week 13 geïnformeerd.

B19 | 6.020 Voldoen aan taakstelling beschut werken

Baanbrekers zorgt voor onze gemeente voor de invulling van de taakstelling beschut werk. Ook in 2019 heeft Baanbrekers gezocht naar kandidaten en mogelijke 'beschut werk'-plekken. De taakstelling voor 2019 was 11 Fte .

Bestuurlijk verantwoordelijk: Ronald Bakker

Startdatum: 01-01-2019

Tijd

In de afgelopen jaren bleek het een forse uitdaging om de taakstelling Beschut werk te realiseren. We zien in de praktijk dat veel kandidaten niet aan de (strengere) selectiecriteria van beschut werk voldoen en daardoor geen indicatie krijgen van het UWV. Dit is ook een landelijk verschijnsel. Van de taakstelling heeft Baanbrekers 7,8 Fte weten te realiseren. Dit komt neer op werkplekken voor 9 inwoners. Baanbrekers zet in op het geleidelijk toegroeien naar de taakstelling.

B19 | 6.013 Sluitende aanpak dementie

Met de dementievriendelijke gemeente Waalwijk streven wij ernaar om mensen met dementie zo lang mogelijk mee blijven doen in de samenleving. Wij maken **begeleiding op maat** mogelijk voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. En verder vergroten wij de kennis van dementie binnen de eigen organisatie en de gemeenschap, bijvoorbeeld door het aanbieden van (voorlichtings)bijeenkomsten en trainingen en cursussen. Hierbij houden we oog voor landelijke en regionale ontwikkelingen en zoeken we actief de samenwerking met andere gemeenten in regio Hart van Brabant op.

In 2019 hebben wij de functie dementieconsulent stevig geborgd in team WIJZ. Hierdoor versterken we de ketenzorg op het gebied van dementie en experimenteren we met nieuwe Wmo-arrangementen voor mensen met dementie.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

De dementieconsulent werkt samen met team WIJZ om mensen met beginnende dementie

goed te ondersteunen en toe te leiden naar de juiste zorg en begeleiding. We werken in 2019 toe naar de borging van deze activiteiten, met oog voor sluitende ketenzorg. Als dementievriendelijke gemeente werken we samen met diverse partijen aan onze gedeelde doelstellingen. Dit betreft een langdurige aanpak die we in 2019 nog niet afronden.

B19 | 6.021 WMO voorzieningen

De gemeente Waalwijk draag zorg voor een adequaat aanbod van maatwerkvoorzieningen passend binnen de kaders Wmo, Verordening Maatschappelijke Ondersteuning (MO) gemeente Waalwijk, Beleidsregels MO gemeente Waalwijk, dat -indien van toepassing- voldoet aan gestelde inkoop (kwaliteits-)voorwaarden. Te denken valt aan woon- en vervoersvoorzieningen, huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding en hulpmiddelen Wmo.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

In 2018 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke hulp. Per 1 januari 2019 zijn de nieuwe contracten ingegaan. De looptijd is tot 31 december 2020 met twee opties tot verlenging: contractjaren 2021 en 2022.

In 2018 t/m begin 2019 heeft een regionale aanbesteding hulpmiddelen Wmo plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een nieuw contract met twee leveranciers per 1 juni 2019. De looptijd is vijf jaar tot 1 juni 2024 met twee opties tot 1 jaar verlenging. Thans wordt gewerkt aan het implementatietraject.

De implementatie (eerste vier maanden) is voorspoedig verlopen.

B19 | 6.012 Project Wijk GGZ

In het kader van de aanpak verwarde personen, zetten we in Waalwijk in op goede toeleiding naar passende zorg (outreachinge werkwijze) en preventie door vroegsignalering (o.m. de cursus Mental Health First Aid - MHFA). Een van de concrete uitwerkingen was de start van een pilot Wijk-GGZ'er in 2018. Na een eindevaluatie in 2018 bepalen we het vervolg en de borging van de pilot in 2019.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Begin 2019 hebben we een afsluitende evaluatie van het eerste pilotjaar 2018 van de Wijk-ggz'er uitgevoerd. Op basis van de positieve resultaten is de pilot Wijk-ggz'er in 2019

gecontinueerd. We versterken nu de monitoring van de resultaten en de borging van de pilot in gemeente Waalwijk. Voor wat betreft de gehele aanpak verwarde personen sluiten we aan bij de regionale aanpak en zijn we bezig met de implementatie van de Wet verplichte ggz die op 1 januari 2020 ingaat.

B19 | 6.005 Impuls onafhankelijke cliëntondersteuning

Inwoners met ondersteuningsvragen kunnen een beroep doen op onafhankelijke cliëntondersteuners die hen bijstaan met informatie, advies en ondersteuning ten aanzien van de voorzieningen waar ze gebruik kunnen maken. Ze vertegenwoordigen de individuele belangen van inwoners vanuit een onafhankelijke positie, los van team WijZ of andere gemeentelijke voorzieningen; en onafhankelijk van zorgaanbieders. Waalwijk heeft cliëntondersteuning daarom buiten de gemeente belegd bij ContourdeTwern, die de functie uitvoert met getrainde vrijwilligers. De impuls betreft verbetering van de registratie naar aard en aantal vragen, voorzien in leemtes in deskundigheid en capaciteit, waarbij ContourdeTwern zo nodig ook professionele ondersteuners in kan huren en vergroten van de bekendheid van de functie bij het brede publiek. ContourdeTwern heeft daarvoor een voorstel ontwikkeld. ContourdeTwern is in maart 2019 van start gegaan.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

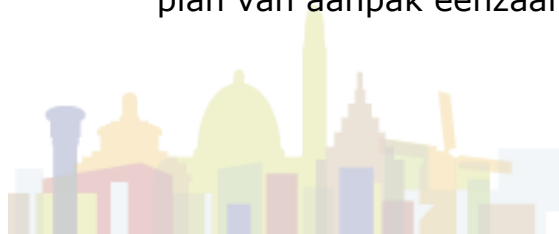
Startdatum: 01-03-2019 Einddatum: 28-02-2021

Tijd

ContourdeTwern heeft een voorstel ingediend voor de invulling van onafhankelijke cliëntondersteuning. Het college heeft daarover positief besloten op 26 februari 2019. Het project is -volgens plan- in maart 2019 van start gegaan en heeft een duur van twee jaar.

B19 | 6.014 Structureel budget IASD

In 2018 zijn we gestart met de voorbereiding van de koersdiscussie Sociaal Domein. De aftrap met de maatschappelijke partners is tijdens een grote bijeenkomst op 6 november. Doel is om samen te werken aan verbetervoorstellen voor de komende jaren rond een zevental thema's. Bij ieder thema drie uitdagingen: 1) meer preventie, 2) meer outreachend werken en 3) meer oplossingen vanuit de samenleving (voorliggend veld). Uitvoeringsagenda gepresenteerd aan het college in juli 2019. Vervolgacties samen met maatschappelijke partners zijn in het najaar van start gegaan. Die hebben onder meer betrekking op investeringen in het ontsluiten van het voorliggende veld (impuls onafhankelijke cliëntondersteuning, verbetering informatievoorziening Waalwijzer), het ontwikkelen van het inclusiebeleid, plan van aanpak eenzaamheid, visieontwikkeling veilige leefomgeving en

het project maatschappelijke participatie (afzonderlijk budget).
Presentatie van de Agenda aan de raad gepland 21 november.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

B19 | 6.010 Ondersteunen en waarderen van mantelzorgers

Vanwege de grote waarde van mantelzorgers en vrijwilligers voor de samenleving wordt in het kader van de hervorming van de langdurige zorg en ondersteuning ingezet op het versterken, verlichten en verbinden van de informele zorg. Vanuit de wettelijke taak (Wmo en Wlz) worden mantelzorgers ondersteund via algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere ondersteuning door de mantelzorgcoach, aanbod mantelzorgvouchers voor dagdelen huishoudelijke hulp en respijtzorg, cursussen en inloopbijeenkomsten 'Tijd voor jezelf', informatieverstrekking over mantelzorg, etc.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Mantelzorgers worden structureel ondersteund, op maat of in groepsverband, door middel van inzet van de mantelzorgcoach, aanbod van mantelzorgvouchers, cursussen/trainingen en informatieverstrekking.

Vanaf het najaar 2019 wordt (ook) nadrukkelijker ingezet op er- en herkenning van jonge mantelzorgers en daar waar nodig ondersteuning op maat of in groepsverband aangeboden.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 6.009 Mobility Mentoring

In het nieuwe beleidsplan Samen uit de Armoede gaan we komende jaren de focus verleggen van het verzachten van de gevolgen van de armoede naar het duurzaam bestrijden van armoede. Primair speerpunt wordt het doorbreken van generatie-armoede. Dit gaan we doen met een stress-sensitieve aanpak gebaseerd op gedragswetenschappelijke inzichten. Het doel is duurzaam de

positie van de ouders en kind sociaal en economisch te versterken. Voor het effectief bestrijden van kinderarmoede is het belangrijk dat de aanpak zich niet alleen richt op het kind, maar op het hele systeem rond het kind.

In 2019 hebben we samen de Tilburg University (Social Impact program) een interventie ontwikkeld. De interventie, gebaseerd op de inzichten uit de gedrags- en hersenwetenschap, wordt ingezet om de eigen eigen kracht en de autonomie van de gezinnen te versterken. Het doel is het gezin weer grip te geven op de toekomst. In oktober 2019 vond de aftrap van het project plaats in de vorm van een inspiratiesessie met professionals. In november 2019 heeft er een werksessie plaatsgevonden met ervaringsdeskundigen. Het project "De Sterkste Schakel 2020-2023 start in 2020.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Startdatum: 01-03-2020

■ Tijd

Het doel was om het traject in Q4 2019 te starten. Dit is helaas niet gerealiseerd, omdat het uitwerken van het projectplan meer tijd heeft gevegd.

B19 | 6.001 Burgerinitiatieven stimuleren

Eind juni 2019 heeft de raad een motie aangenomen betreffende de evaluatie van het participatiebeleid. Mede aan de hand van deze evaluatie zal er "interactief met de samenleving" nieuw beleid geformuleerd worden. Streven is in de zomer uw raad hiervoor een voorstel te doen. Belangrijk onderdeel van burgerparticipatiebeleid is het stimuleren van burgerinitiatieven, dus ook in het nieuw te formuleren beleid.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Wat heeft beleidsveld 6 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	51.210	53.005	53.823
Baten	-14.233	-14.077	-14.351
Saldo van lasten en baten	36.977	38.928	39.472
Onttrekkingen	-2.000	-5.681	-5.601
Stortingen	0	2.000	1.982
Mutaties reserves	-2.000	-3.681	-3.619
Gerealiseerd resultaat	34.977	35.247	35.853

Belangrijkste kaders

Notitie Burgerparticipatie, september 2015 en januari 2017

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2018

Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018

Verordening Jeugdhulp 2017

Beleidsregels Jeugdhulp 2017

Armoedenota "Op eigen kracht waar het kan, een steun in de rug waar het moet" 2015.

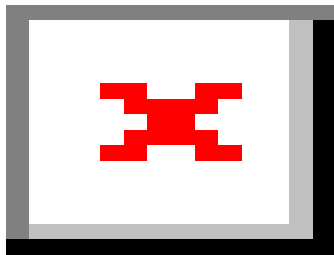
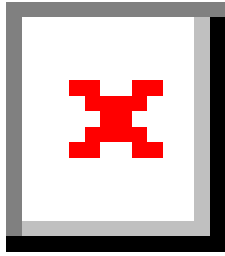
Beleidsplan Schuldhulpverlening Gemeente Waalwijk 2017 - 2020

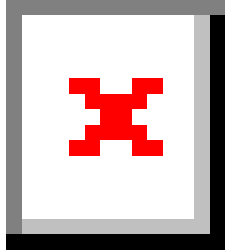
Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Koers Jeugdhulp: Samen met de jeugd 2018

Andere kijk, goed voor elkaar, Transitieplan voor het sociale domein in Waalwijk

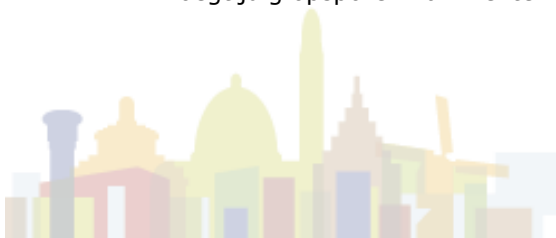
Verbonden partijen
Baanbrekers

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu

Ambitie

In dit beleidsveld gaat het over (1) milieu en (2) volksgezondheid. Onze ambities voor afval (circulaire economie), groen & natuur en energie vindt u terug in het Programma Duurzaamheid.

Op het gebied van milieu werken we aan de kwaliteit van de bodem, lucht, geur, licht en de externe veiligheid. In ons gezondheidsbeleid streven we naar het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking of van specifieke groepen daaruit, evenals het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten.

Beheer openbare ruimte

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Wij voorzien in de maatschappelijke wens de openbare ruimte, schoon, heel en veilig te houden en ons gemeentelijk vastgoed duurzaam in stand te houden tegen efficiënte inzet van gemeenschapsgeld. Wij streven naar betrouwbaarheid in onze processen en afspraken.

Water / riolering

“Doelmatig op weg naar een klimaatbestendig Waalwijk”

De gemeente Waalwijk wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelen tot een klimaatbestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 7.005 Fase 2 van het grondstoffenbeleidsplan wordt opgestart

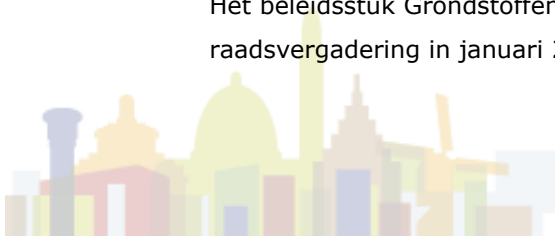
Uit de evaluatie over de implementatie van het Grondstoffenbeleidsplan blijkt dat stap 1 uit het Grondstoffenbeleidsplan heeft geleid tot een forse impuls om te komen tot meer hergebruik en minder restafval. Met stap 1 zal het echter niet mogelijk zijn om de doelstelling voor 2021 (85 % hergebruik en maximaal 45 kilogram restafval per inwoner) te halen. Stap 2 uit het beleidsplan is dan nodig. Deze stap voorziet in een nog verdergaande verlaging van het serviceniveau van restafval en verhoging van de service voor het aanbieden van herbruikbare grondstoffen.

Uitgaande van bewezen ervaringen in andere gemeenten worden een aantal scenario's voor de laagbouw in Waalwijk uitgewerkt. Voor het buitengebied en met name de hoogbouw zijn maatwerkoplossingen nodig. De scenario's richten zich op de vier belangrijkste afvalstromen die aan huis worden ingezameld, te weten restafval, GFT-afval, PMD-afval en papier.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Het beleidsstuk Grondstoffenbeleidsplan Fase II is als A-stuk geagendeerd voor de raadsvergadering in januari 2020.

Besluitvorming over de invulling van het Grondstoffenbeleidsplan Fase II vindt dus plaats in Q1 van 2020.

Vervolgens zal er t.z.t. een start worden gemaakt met de implementatie en uitvoering.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Milieu

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **Bodem**

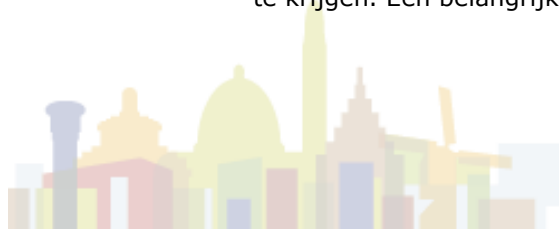
Naast de chemische bodemkwaliteit spelen er meer thema's in de bodem, zoals de ondergrondse opslag en energie opslag. Bij de ontwikkeling van nieuwe ruimtelijke projecten wordt gekeken naar meer aspecten van de bodem dan alleen bodemverontreiniging waardoor integratie van andere beleidsvelden met bodem wordt bevorderd.

- **Externe veiligheid**

- Uitvoering geven aan de in 2017 vastgestelde Beleidsvisie Externe Veiligheid.
- Uitvoering geven aan het regionaal werkprogramma Impuls OmgevingsVeiligheid (IOV) 2018. Dit programma is eind 2017 vastgesteld, wordt uitgevoerd door de OMWB en wordt gesubsidieerd door het Rijk. Het programma heeft onder meer betrekking op:
 - adviezen over externe veiligheid bij vergunningverlening, toezicht en handhaving,
 - opstellen en toetsen van risicoanalyses, advisering over externe veiligheidsaspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen, verantwoording groepsrisico, actueel houden en verbeteren risicokaart,
 - EV in de gemeentelijke en provinciale omgevingsvisie en transport van gevaarlijke stoffen.

- **Geluidshinder neemt niet toe**

Gestreefd wordt naar het minimaal handhaven van de huidige geluidsniveaus. Waar dat niet mogelijk is wordt er naar gestreefd om het aantal geluid gehinderden per saldo lager te krijgen. Een belangrijk instrument is het toepassen van geluidsarmer asfalt. Het

uitvoeringsbeleid hiervoor ligt vast in het Mobiliteitsplan.

- **Luchtkwaliteit en geur**

In de gemeente Waalwijk wordt overal voldaan aan de wettelijke luchtkwaliteitsnormen en wordt, afhankelijk van de beïnvloedingsruimte en financiële mogelijkheden, gewerkt aan een verbetering van de luchtkwaliteit volgens de GGD richtlijnen. De gemeente Waalwijk beschikt niet over een specifiek beleid voor geur afkomstig van veehouderijen en industrie.

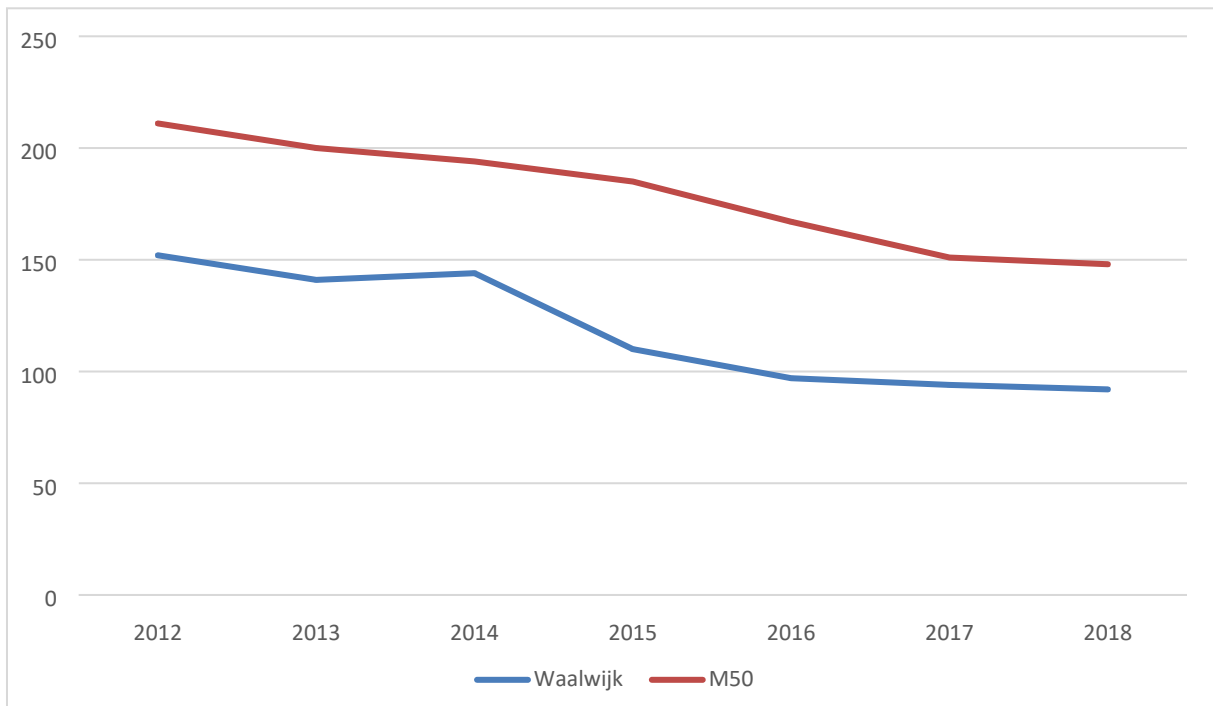
- **Water / riolering levert bijdrage klimaat bestendig Waalwijk**

De gemeente Waalwijk wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelen tot een klimaatbestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol.

Indicatoren

28. Omvang huishoudelijk restafval (in Kg) (BBV)

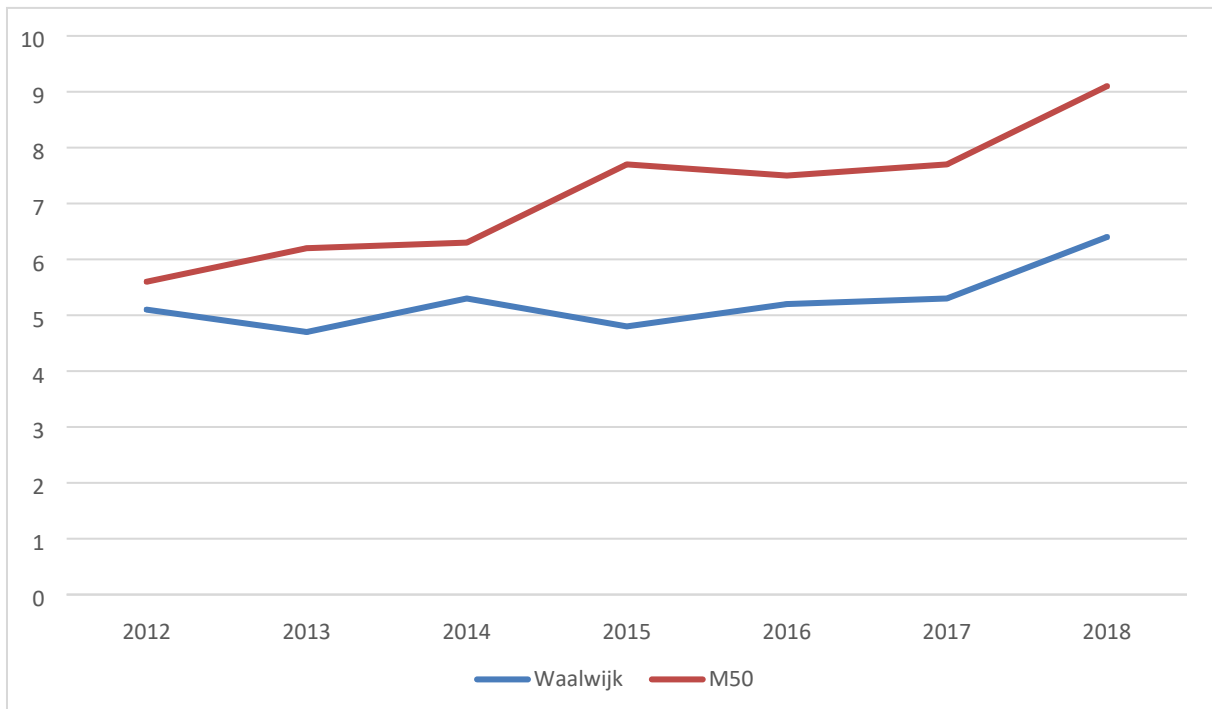
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

29. Hernieuwbare elektriciteit (BBV)

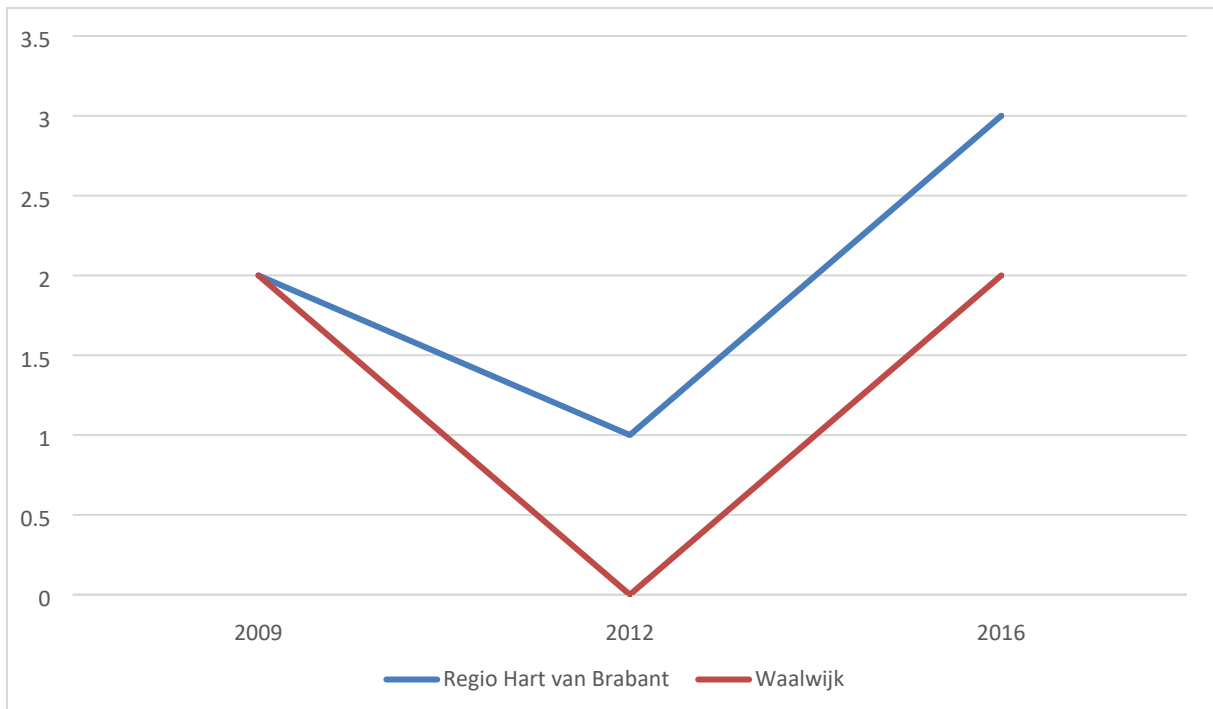

Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

46. Ernstige geurhinder van wegverkeer (19-64 jaar) (in %)

Percentage volwassenen (19-64 jaar) dat in de afgelopen 12 maanden ernstige geurhinder (minimaal 8 op een schaal van 10) heeft ervaren van wegverkeer.

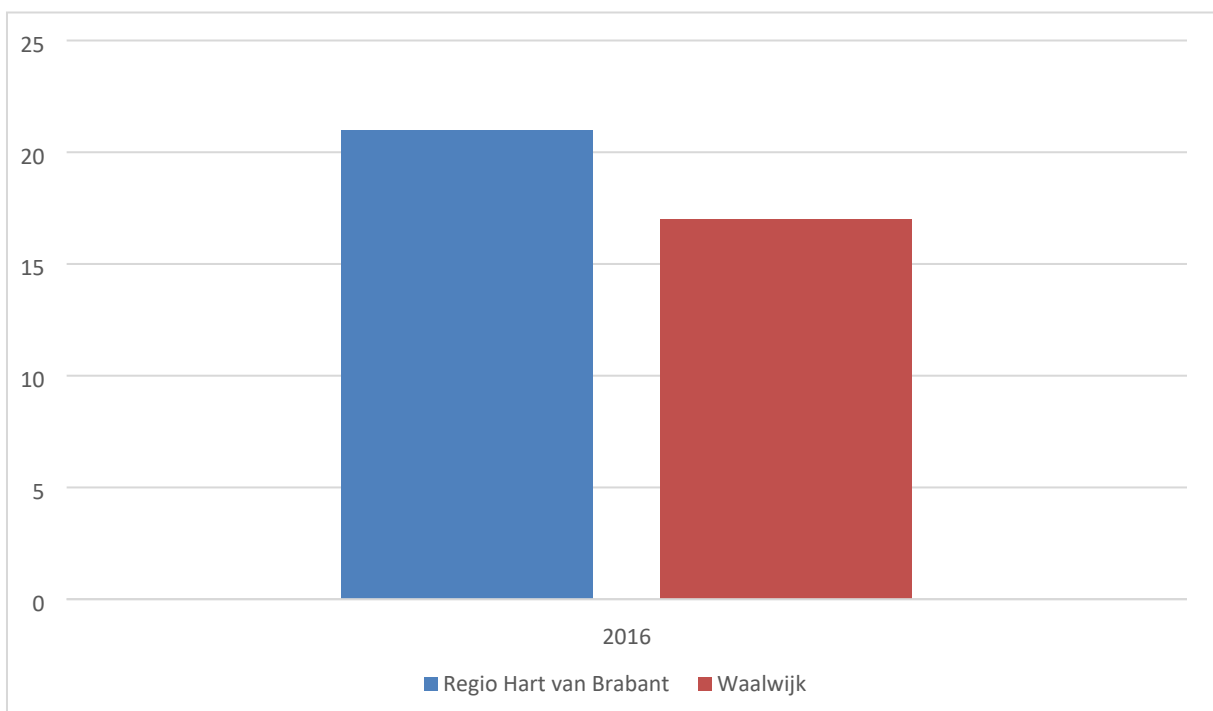

Bron: GGD (Brabantscan)

47. Wordt ernstig gehinderd door geluid (19-64 jaar) (in %)

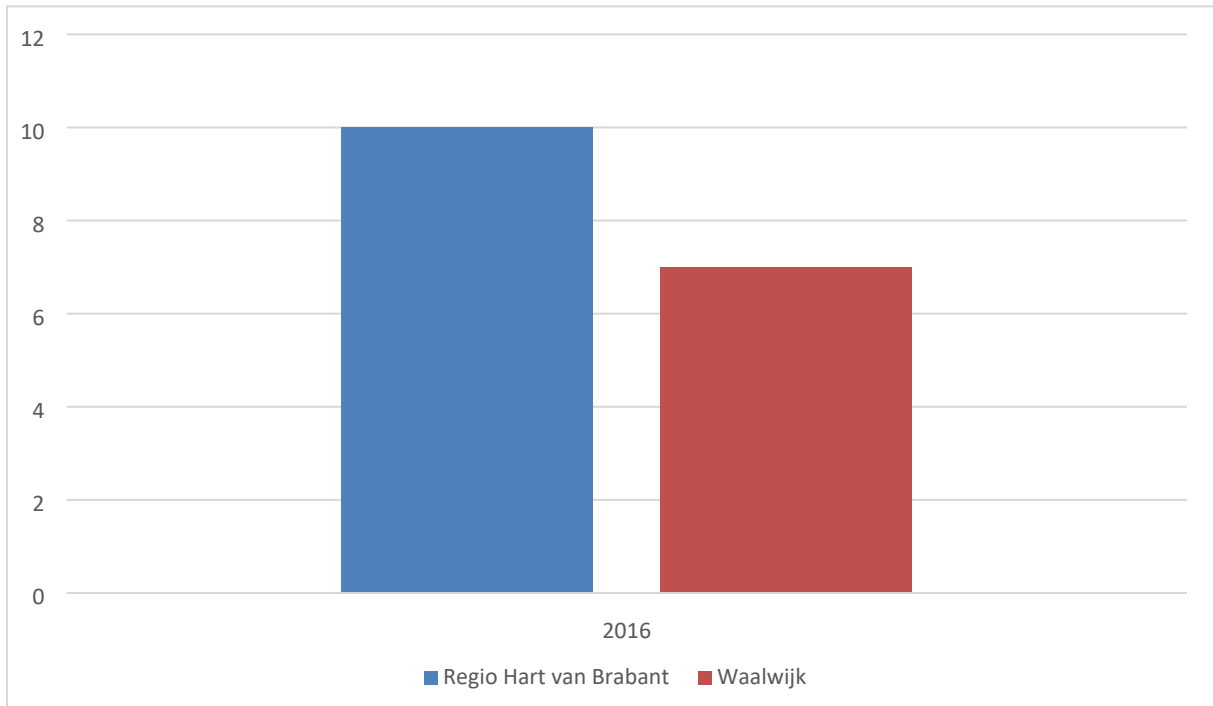
Percentage volwassenen (19-64 jaar) dat in de afgelopen 12 maanden ernstige geluidshinder heeft ervaren (minimaal 8 op schaal van 10, waarbij 0 gelijk staat aan 'helemaal niet gehinderd' en 10 gelijk aan 'extreem gehinderd').

Bron: GGD (Brabantscan)

48. Wordt ernstig gehinderd door geur (19-64 jaar) (in %)

Percentage volwassenen (19-64 jaar) dat in de afgelopen 12 maanden ernstige geurhinder heeft ervaren (minimaal 8 op schaal van 10, waarbij 0 gelijk staat aan 'helemaal niet gehinderd' en 10 gelijk aan 'extreem gehinderd').

Bron: GGD (Brabantscan)

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 7.004 Energiebesparing

De bestaande woningvoorraad is voor een groot deel verantwoordelijk voor het energieverbruik in de gemeente Waalwijk. Door middel van communicatie wordt ingezet op het stimuleren van het nemen van duurzaamheidsmaatregelen. Lokale initiatieven zoals Buurkracht stimuleren en faciliteren we. Met Casade worden in de prestatieafspraken ook afspraken gemaakt over de verduurzaming van hun woningvoorraad. Nieuwbouwprojecten worden niet meer aangesloten op het aardgasnet.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Voor het project verduurzaming woningvoorraad zijn we gestart met een pilot om VvE Op den Heul te helpen met het verduurzamen van hun appartementencomplex. Momenteel wordt onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden om het complex te verduurzamen.

In Lommerrijk en Akkerlanen worden de nieuwbouwwoningen niet meer aangesloten op het gas.

Voor de locatie voormalige stortplaats Gansoyensesteeg is inmiddels een omgevingsvergunning verleend en recht van opstal gevestigd voor de realisatie van een zonnepark door de energiecoöperatie Langstraat Energie. De werving van leden is inmiddels gestart. Verwachting is dat in 2020 gestart kan worden met de bouw van het zonnepark.

B19 | 7.001 Actualiseren van het BP Geluidtoedeling

In 2019 is door de zonebeheerder een evaluatie van het zonebeheer opgesteld. Deze evaluatie moet nog aangevuld worden met de interne evaluatie en die van de OMWB. Vervolgens worden de uitkomsten gedeeld met de raad.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

In 2019 is door de zonebeheerder een evaluatie van het zonebeheer opgesteld. Deze evaluatie moet nog aangevuld worden met de interne evaluatie en die van de OMWB. Vervolgens worden de uitkomsten gedeeld met de raad.

B19 | 7.003 Ecologische verbindingzones

Regio Hart van Brabant heeft een natuurbod opgesteld om een bijdrage te leveren aan het regionale deel van het provinciale Natuurnetwerk Brabant. We zien dit bod als start en gaan er een vervolg aan geven door in regioverband een bijdrage te leveren aan de volgende stap op weg naar realisatie met een programma. In de 2e helft van 2019 is in regioverband een programmering met projectenboek gemaakt. Voor de gemeente Waalwijk betekent dit dat nog voor 1 ecologische verbindingzone een plan nodig is om tot uitvoering te kunnen komen, namelijk EVZ Eendennest. In 2019 is de planvorming gestart om EVZ Eendennest samen met andere partijen te kunnen gaan realiseren in de periode 2022-2026. In 2020 zal daartoe een plan van aanpak aan de raad worden voorgelegd.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Dit project ligt op schema. In 2019 is de planvorming gestart om EVZ Eendennest samen met andere partijen te kunnen gaan realiseren in de periode 2022-2026. In 2020 zal daartoe een plan van aanpak aan de raad worden voorgelegd. Project komt terug in de begroting van 2020.

B19 | 7.006 Gebiedsontwikkeling Westelijke Langstraat

Het gebied Westelijke Langstraat is onderdeel van het gewenste natuurnetwerk in Waalwijk, provinciale Natuurnetwerk Brabant en een in Europees verband aangewezen Natura 2000-gebied. Verdroging en vervuiling door stikstof tasten de natuur in de Westelijke Langstraat aan. Daarom heeft de provincie het initiatief genomen om samen met Waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer en de gemeente Waalwijk de komende jaren nieuwe natuur te ontwikkelen en ervoor te zorgen dat de bestaande natuur behouden blijft. Hiervoor worden onder andere landbouwpercelen omgevormd naar natuur in een integrale gebiedsontwikkeling. Andere aspecten zoals cultuurhistorie, recreatie, wateroverlast en landbouw krijgen daarom ook ruime aandacht binnen het project. Belanghebbenden uit het gebied worden nauw bij de plannen betrokken. In 2019 is de planvorming van MER en PIP in procedure gegaan. In 2020 wordt de planvorming van MER en PIP afgerond en de voorbereiding van de uitvoering gestart.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Project ligt op schema. In 2019 is de planvorming van MER en PIP in procedure gegaan. Dit project komt terug in de begroting van 2020.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Volksgezondheid

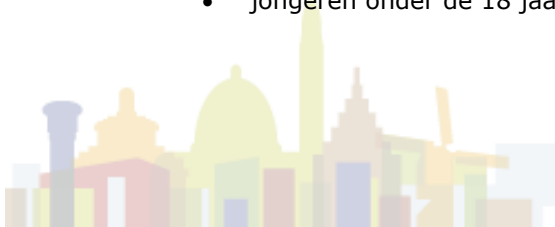
Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Gezondheidsbeleid

We voeren zowel een regionaal als een lokaal gezondheidsbeleid. In de regionale nota Gezondheidsbeleid (regio Midden Brabant) 2016 – 2019 hebben we de volgende doelstellingen opgenomen:

- jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol;

- kinderen hebben een gezond gewicht;
- het (ziekte)verzuim van leerlingen neemt af.

De gemeente heeft niet de mogelijkheid en de middelen om op alle gezondheidsthema's in te zetten. Daarom kiezen wij voor enkele speerpunten waarover onderzoeksgegevens aantonen dat er in Waalwijk nog gezondheidswinsten te behalen zijn. Daarnaast blijven we aandacht houden voor andere doelgroepen en zetten we jaarlijks in op extra thema's die raakvlakken hebben met andere beleidsterreinen van de gemeente.

In het kader van de Wet publieke gezondheid zijn wij ook verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg. De GGD voert die voor ons uit; zie hiervoor Beleidsveld 6 Sociaal Domein.

Preventie en handhaving Drank- en horecawet

Ook in het kader van de Drank- en horecawet zijn wij verplicht om alcoholgebruik onder jongeren tegen te gaan. Onze doelstellingen zijn op regionaal niveau opgesteld, zodat er eenduidigheid ontstaat in preventiebeleid en we regionale afspraken kunnen maken met samenwerkingspartners. Daarnaast zijn er in ons Preventie- en handavingsplan 2016 – 2019 twee lokale doelstellingen opgenomen:

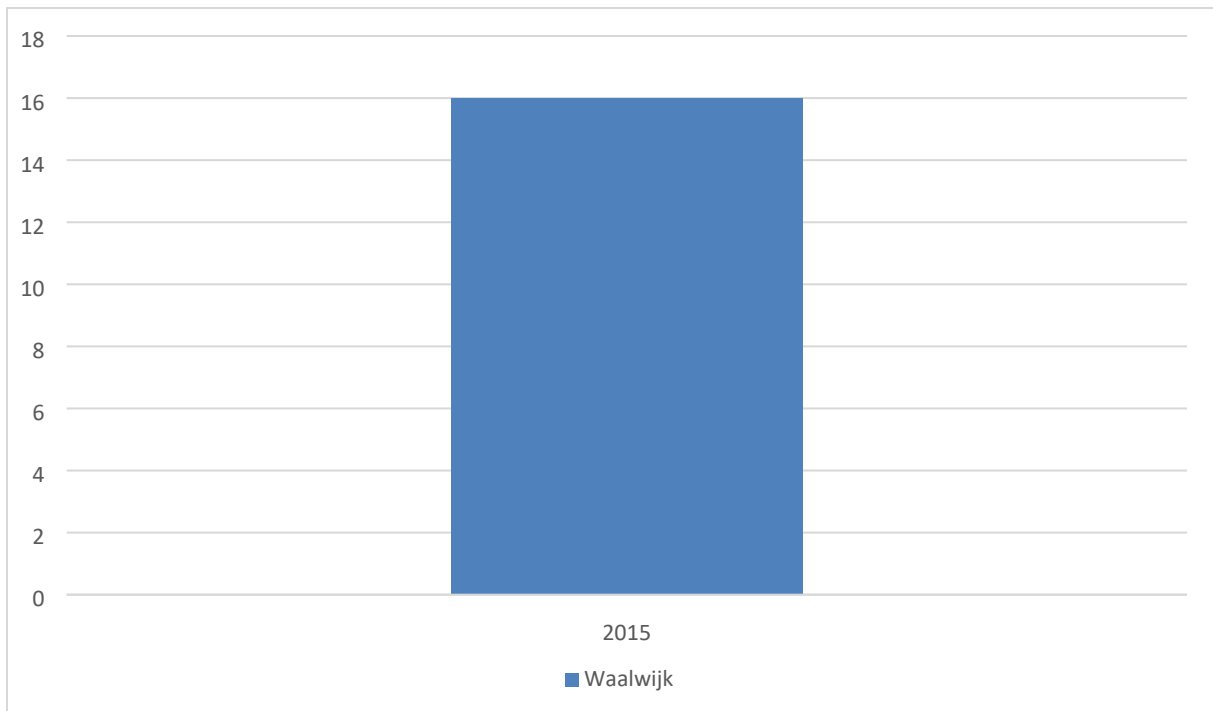
- afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik door personen onder de 18 jaar;
- afname van dronkenschap (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein).

We zullen in 2019 zowel het gezondheidsbeleid als het preventie- en handavingsplan evalueren en vernieuwen.

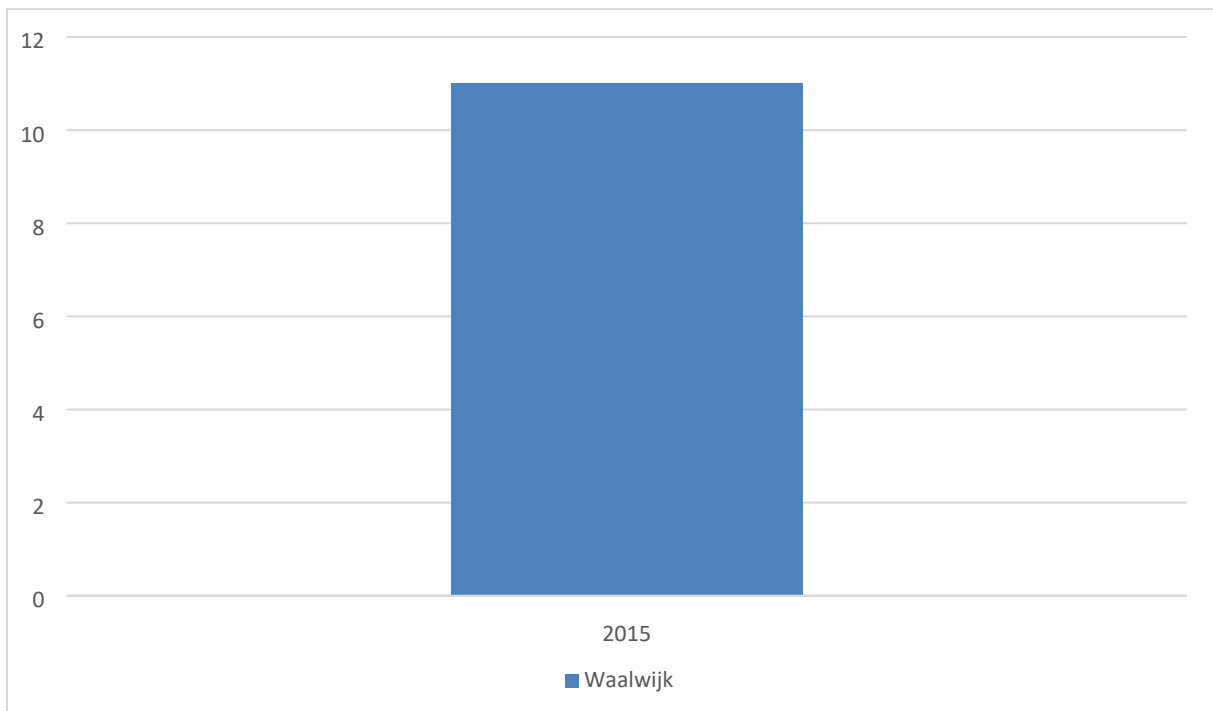
Indicatoren

44. % jongeren uit 2e klas Voortgezet Onderwijs dat alcohol drinkt

45. % jongeren uit 2e klas Voortgezet Onderwijs met overgewicht

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 7.008 Terugdringen van alcoholgebruik bij jongeren door middel van alcoholpreventie

In 2019 is nieuw regionaal en lokaal gezondheidsbeleid ontwikkeld voor de periode 2020-2023. Bij de lokale gezondheidsnota hoort een lokaal preventie- en handhavingsbeleid alcohol.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn zowel lokaal als regionaal uitvoeringsplannen bij deze nota's opgesteld. Regionaal wordt gewerkt aan een integrale aanpak op middelengebruik en op campagnes om bewustwording te creëren. Op lokaal niveau bieden we in het onderwijs diverse interventies aan en richten wij ons op beïnvloeding van de omgeving van jongeren en ouders. Daarnaast zetten we in op samenwerking met bijvoorbeeld lokale horeca en sportvereniging om zo een gezamenlijke verantwoordelijkheid te pakken in de doelstellingen van de Drank- en horecawet.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

De maatregelen en acties voor 2019 zijn in gang gezet en worden momenteel doorontwikkeld in het licht van het nieuw op te stellen alcoholbeleid.

B19 | 7.007 Terugdringen (en zoveel mogelijk voorkomen) van overgewicht bij jongeren

Om ervoor te zorgen dat inwoners van gemeente Waalwijk op een gezond gewicht komen en blijven zetten wij verschillende regionale en lokale maatregelen in, waaronder de JOGG-aanpak en de Gezonde School aanpak. Deze maatregelen hebben wij verder uitgewerkt via ons sportbeleid. Zie hiervoor maatregel Jongeren op Gezond Gewicht van Beleidsveld 5 Sport.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

Tijd

Zie hiervoor maatregel Jongeren op Gezond Gewicht van Beleidsveld 5 Sport.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Wat heeft beleidsveld 7 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	8.662	8.959	9.222
Baten	-8.208	-8.630	-8.577
Saldo van lasten en baten	455	329	645
Onttrekkingen	-222	-222	-307
Stortingen	27	27	27
Mutaties reserves	-195	-195	-280
Gerealiseerd resultaat	259	134	364

Belangrijkste kaders

Regionale nota Gezondheidsbeleid 2016 – 2019

Wet publieke gezondheid

Preventie- en handhavingsplan alcohol gemeente Waalwijk 2016 – 2019

Notitie Preventie en Handhaving Alcohol gemeente Waalwijk 2016 - 2019

Drank – en Horecawet

APV

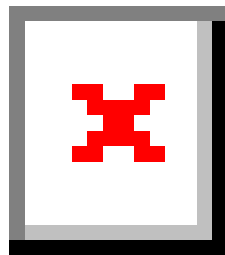
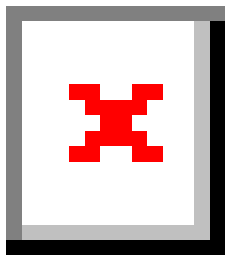
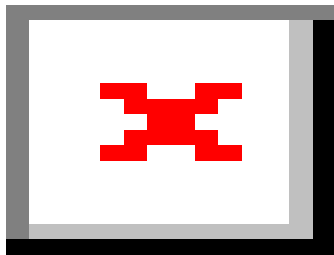
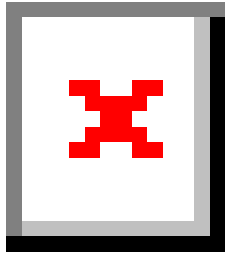
Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen

IUP

GRP

Groenstructuurplan

Verbonden partijen

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst)

RAV (Regionale AmbulanceVoorziening)

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Ambitie

In onze strategische visie staat onze ambitie om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen, werken, leren en ondernemen. Dit willen we onder andere bereiken via (1) een goede inrichting van de ruimte, (2) kwalitatief goede en voldoende huisvesting en (3) een focus op gebiedsgericht werken.

Om Waalwijk ruimtelijk aantrekkelijk te laten blijven bevorderen we het gewenste ruimtegebruik. Ook willen we de ruimtelijke kwaliteit waar mogelijk verhogen. Daarbij streven we bij ruimtelijke ontwikkelingen naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de overheid. De komende jaren ligt een belangrijke focus op de invoering van de Omgevingswet.

Waalwijk moet aantrekkelijk zijn om te wonen. Daarom streven we naar een voldoende aanbod van woningen en woonmilieus voor alle doelgroepen. Gelet op de uitdagingen die klimaatverandering voor ons in de nabije toekomst brengt, willen we onze woningaanbod zo toekomstbestendig mogelijk maken. Tevens zetten we in op adequate huisvesting voor arbeidsmigranten die in Waalwijk komen werken.

Op het terrein van gebiedsgericht werken zetten we sterk in op het vergroten van de betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij de leefomgeving.

Volkshuisvesting

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

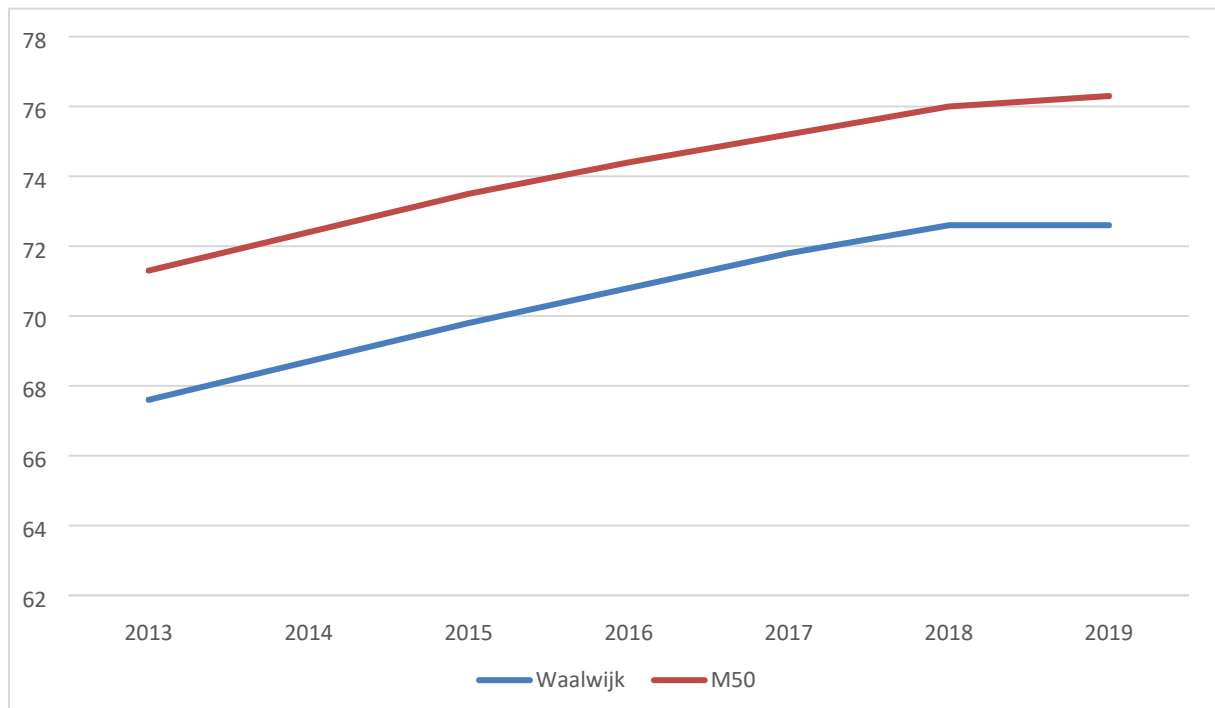
- **Aantrekkelijke en voldoende woonmilieus in Waalwijk**
Wij willen onze inwoners voldoende mogelijkheden bieden om te wonen in onze gemeente. Hierbij moeten er voldoende mogelijkheden en aanbod worden geboden aan starters, gezinnen, senioren en overige doelgroepen op de woningmarkt. Belangrijk is dat nieuwbouw een aanvulling vormt op het reeds bestaande woningaanbod.
- **We hebben een toekomstbestendige woningmarkt**
Grote opgaven voor de toekomst zijn er op het gebied van wonen en zorg en op het gebied van duurzaamheid. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar de bestaande woningvoorraad, omdat daar de grootste opgave op het gebied van woningaanpassingen ligt.
- **Er zijn kwalitatief en kwantitatief voldoende woningen voor arbeidsmigranten**
De komende jaren focussen we ons op het ontwikkelen van grootschalige campussen voor de arbeidsmigranten die hier voor relatief korte tijd komen werken, de zogenoemde "shortstay". Daarnaast willen we voldoende mogelijkheden bieden voor doorstroming van "midstay" en "longstay" arbeidsmigranten.

Indicatoren

30. Demografische druk (BBV) (in %)

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

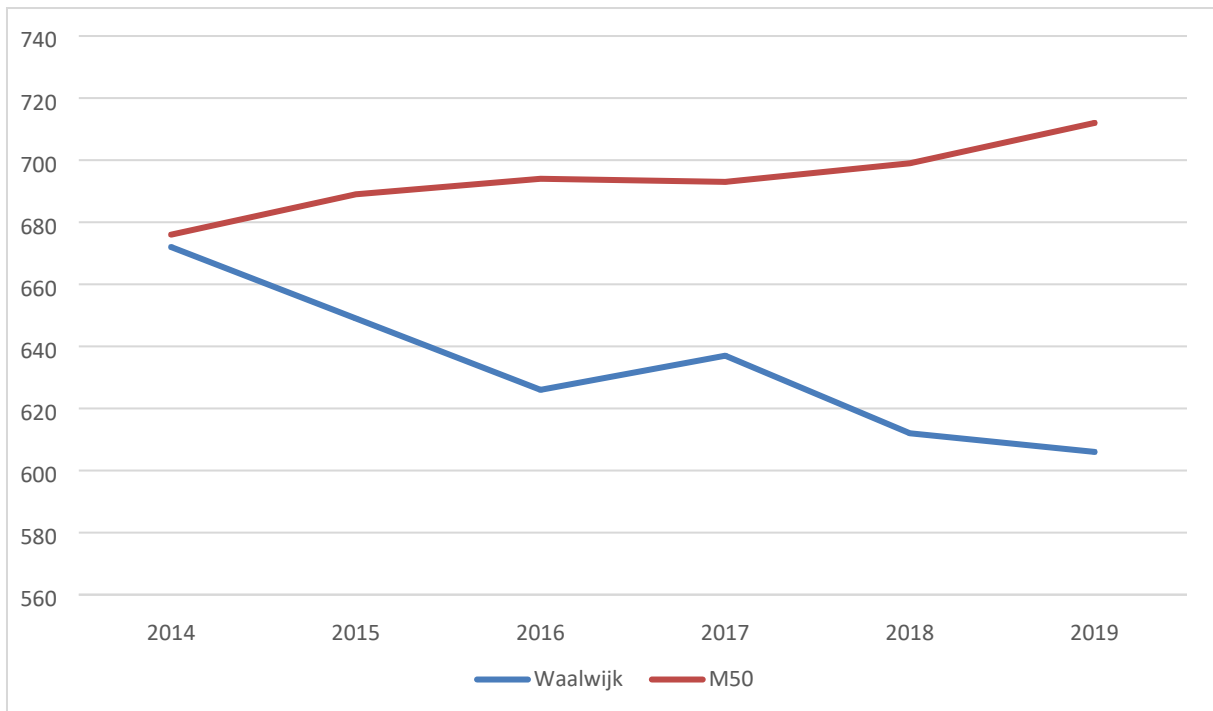

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

31. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (BBV)

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

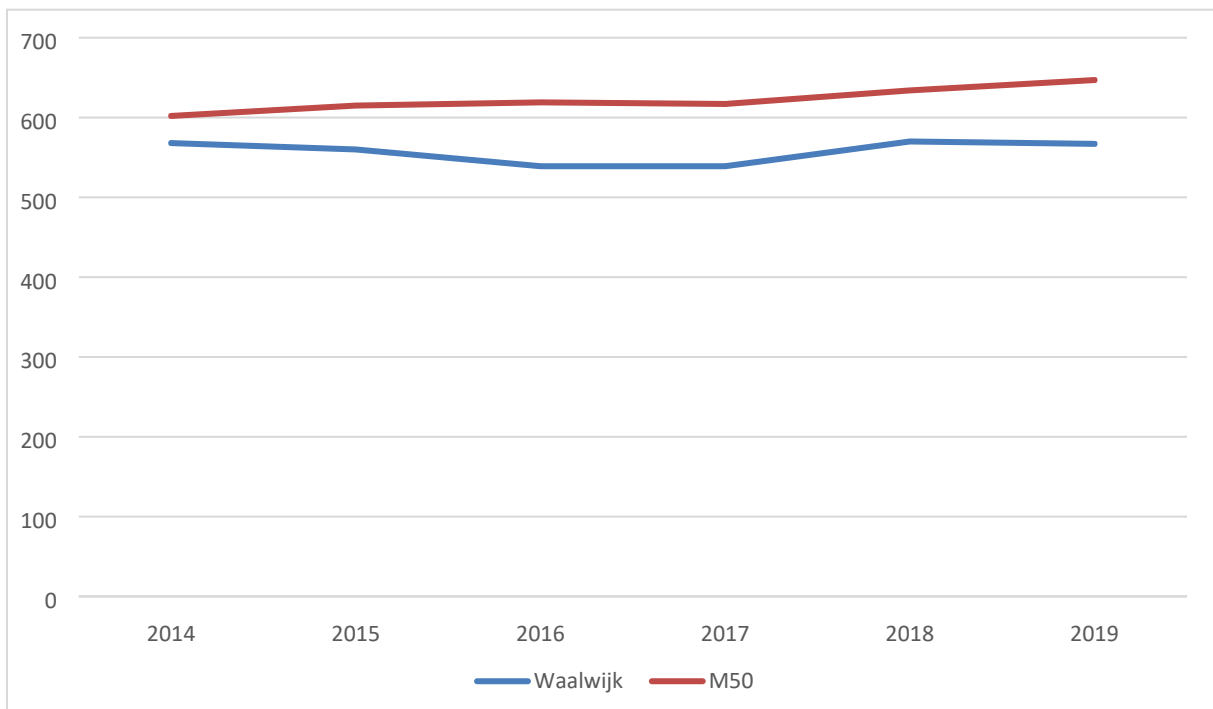

Bron: COELO, Groningen

32. Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (€) (BBV)

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

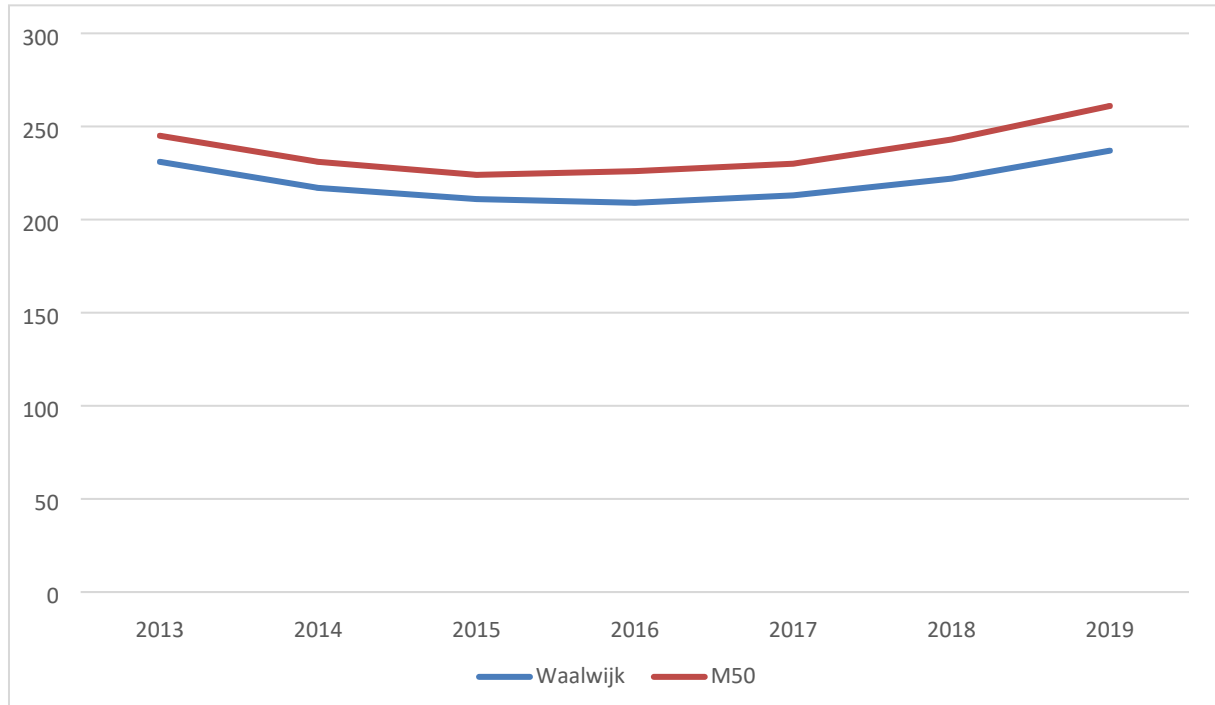

Bron: COELO, Groningen

33. Gemiddelde WOZ-waarde woningen (BBV) (x€1000)

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

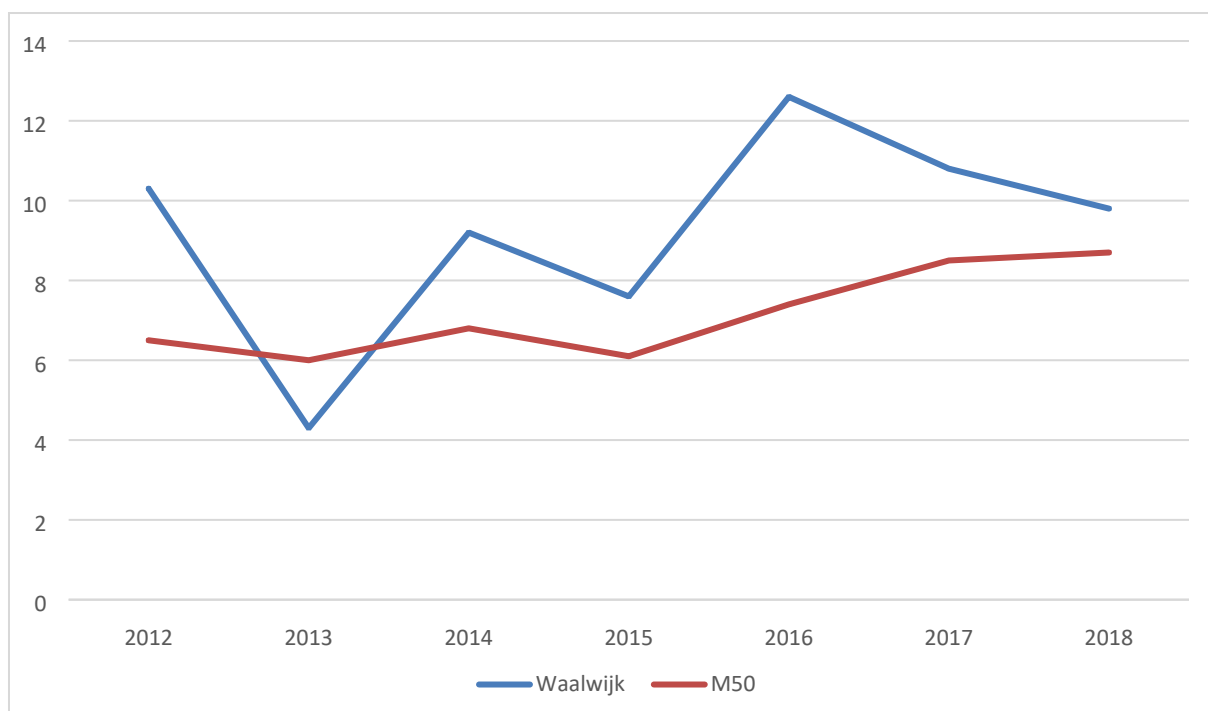

Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

34. Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen) (BBV)

Het aantal nieuwbouwwoningen.

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

49. Woningen naar eigendom (%)

% koopwoningen

Het aandeel koopwoningen binnen de gehele woningvoorraad.

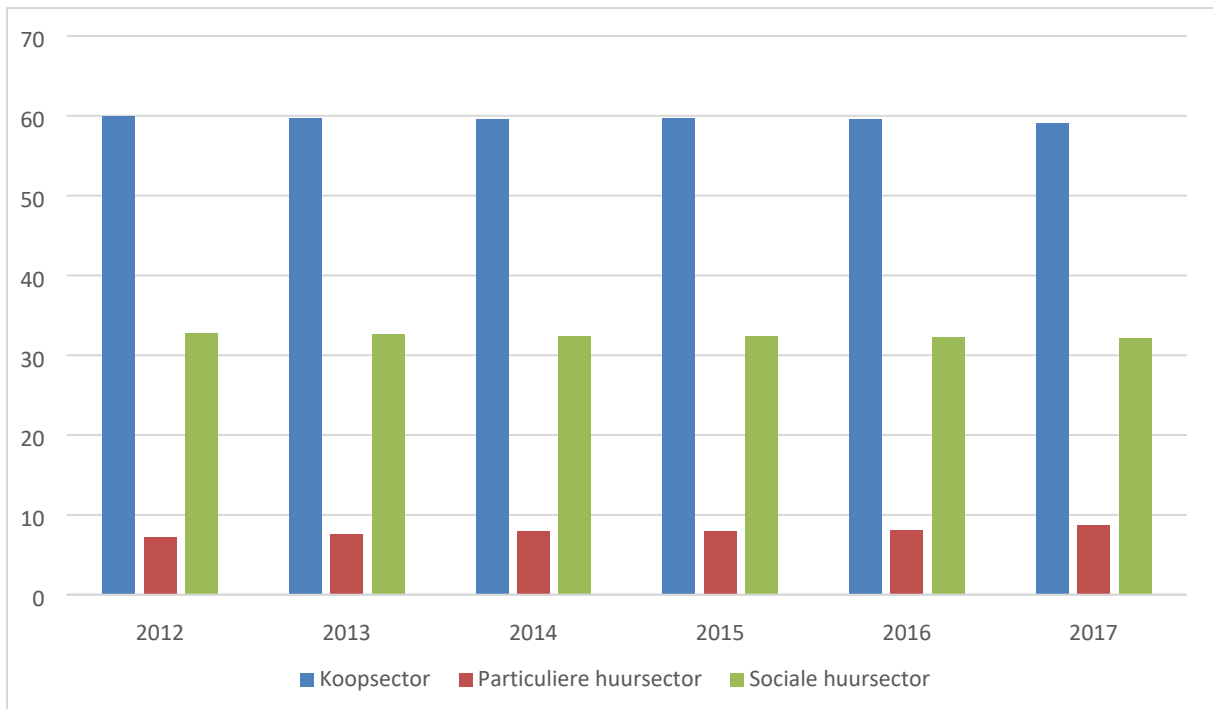
% huurwoningen particuliere verhuurder

Het aandeel particulieren huurwoningen binnen de gehele woningvoorraad.

% huurwoningen corporatie

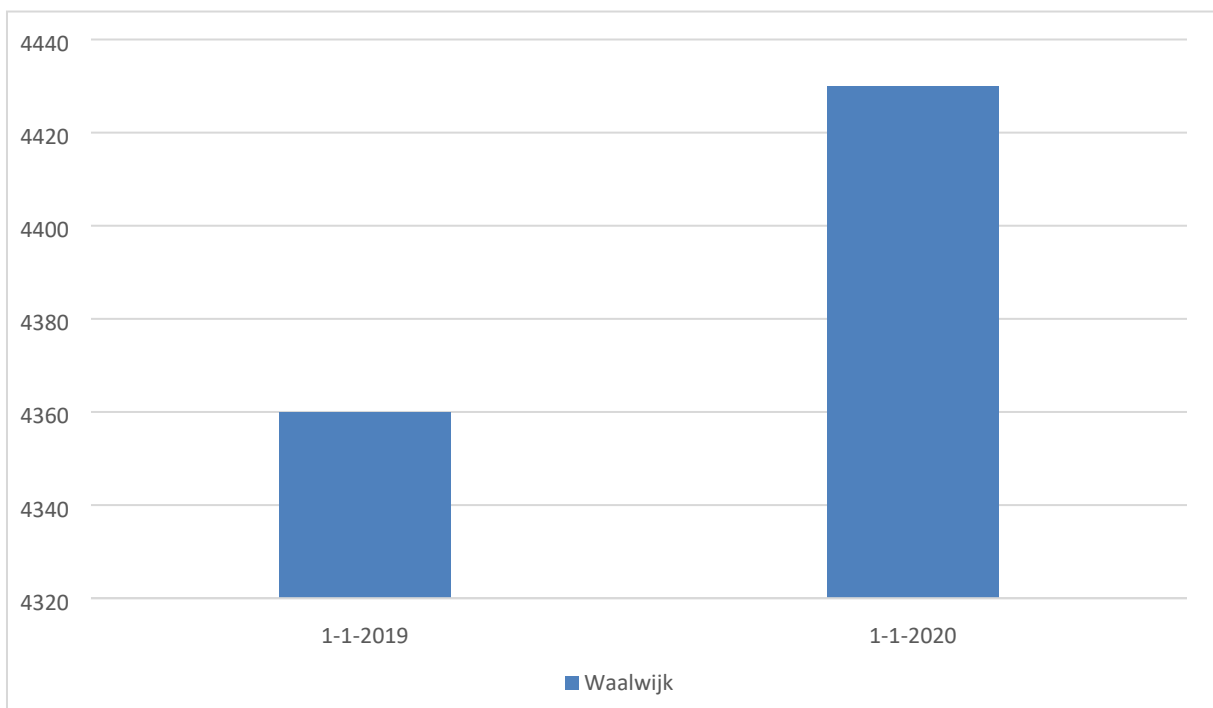
Het aandeel huurwoningen van woningcorporaties binnen de gehele woningvoorraad.

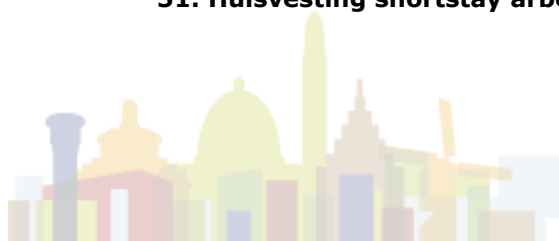
Bron: Waarstaatjegemeente

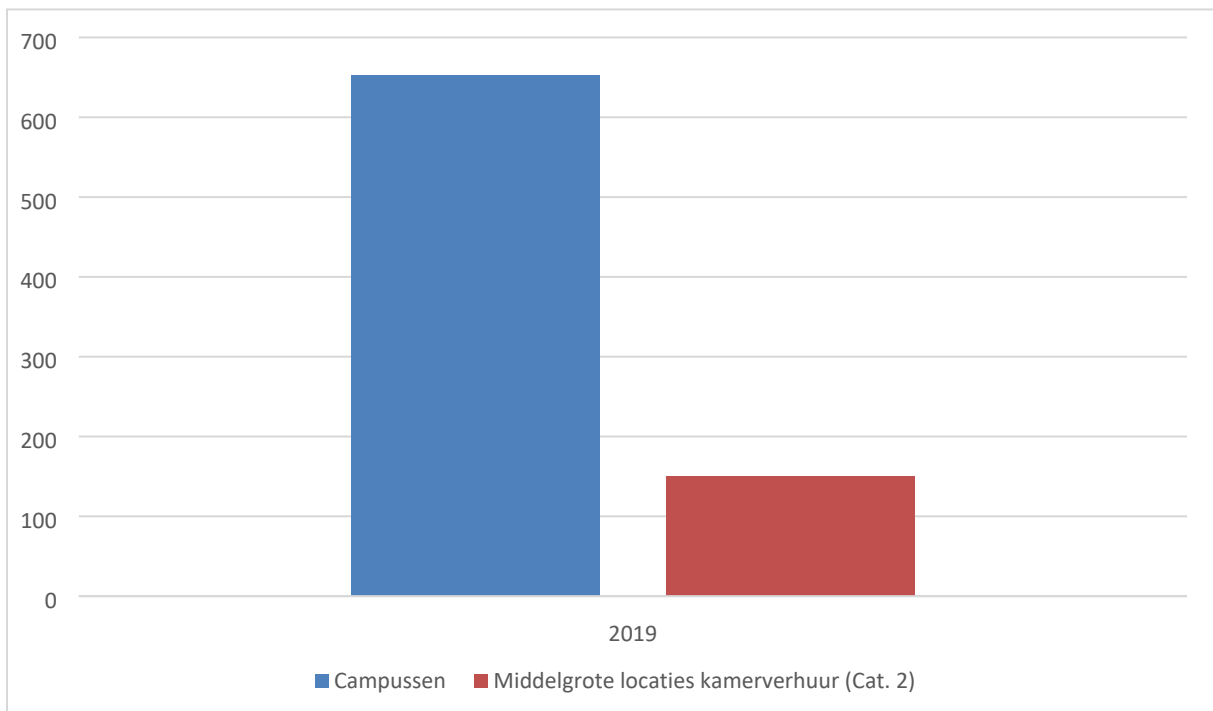
50. Aantal nultredenwoningen

Bron: Eigen Gegevens

51. Huisvesting shortstay arbeidsmigranten

Bron: Eigen gegevens

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

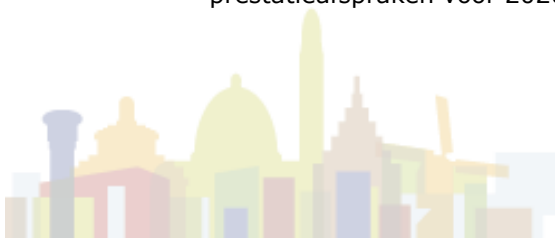
B19 | 8.009 Prestatieafspraken met wooncorporatie Casade

Met Casade maken we jaarlijks, samen met de huurdersbelangenverenigingen, afspraken over ieders bijdrage aan het woonbeleid van de gemeente. Aan het einde van ieder jaar stellen we de prestatieafspraken voor het komende jaar vast. De afspraken gaan onder andere over de realisatie van nieuwe sociale huurwoningen (en de doelgroepen daarvoor), inzet op het gebied van wonen & zorg en duurzaamheid, en renovatie en herstructurering van bestaande woningen. Gedurende het jaar monitoren we de uitvoering van de verschillende actiepunten. Twee maal per jaar vindt er bestuurlijk overleg plaats over de uitvoering van de prestatieafspraken.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Monitoring van afspraken vindt plaats en op 16 december 2019 zijn nieuwe prestatieafspraken voor 2020 vastgesteld.

■ Geld

B19 | 8.007 Opstellen nieuw woonbeleid

De huidige Woonvisie van de gemeente Waalwijk dateert uit 2010. In de tussentijd is wetgeving veranderd, heeft de woningmarkt een flinke crisis doorgemaakt en is weer opgebloeid en zijn er diverse regionale en lokale beleidsstukken vastgesteld die van invloed zijn op het woonbeleid. Dit vraagt om een evaluatie van de Woonvisie en het opstellen van nieuw woonbeleid voor de gemeente Waalwijk. In 2019 gaan we samen met stakeholders nieuw woonbeleid voor de gemeente Waalwijk opstellen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

De Startnotitie is voor de zomer vastgesteld door de gemeenteraad. Begin september is een ontmoeting georganiseerd over het wonen in de gemeente Waalwijk, waarbij raadsleden, inwoners en marktpartijen met elkaar in gesprek zijn gegaan. In oktober - november 2019 heeft een concept van de Woonvisie ter inzage gelegen. De definitieve Woonvisie 2020 gemeente Waalwijk is inmiddels ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

B19 | 8.001 Continuëren startersleningen

Startersleningen kunnen een hulpmiddel zijn voor jonge mensen om voor het eerst een woning te kopen in de gemeente Waalwijk. Dit zorgt ervoor dat jonge mensen, maar ook bijvoorbeeld arbeidsmigranten die zich hier willen vestigen, meer mogelijkheden hebben om in de gemeente Waalwijk te blijven of komen wonen. De voorwaarden voor de Starterslening zijn eind 2018 bijgesteld. In 2019 monitoren we de bijgestelde regeling.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Bijgestelde regeling wordt gemonitord. Er zijn in 2019 in totaal 8 leningen verstrekt, wat iets meer is dan in 2018.

B19 | 9.017 Meer woonfuncties in het centrum creëren

Om te komen tot een compacter centrum ontstaat de mogelijkheid om meer woonfuncties in het centrum te realiseren. Vastgoed is echter veelal niet in eigendom van de gemeente, maar als vanuit derden initiatieven komen tot ombouw van winkelfuncties, zal de gemeente hier een positieve grondhouding in hebben.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Er zijn verschillende initiatieven voor woonfuncties in het centrum ingediend bij de gemeente. Een aantal plannen zijn reeds uitgevoerd, andere locaties zullen de komende jaren tot uitvoering gebracht worden.

B19 | 8.002 Evaluatie en monitoring beleid arbeidsmigratie

Eind 2018 is de beleidsnotitie Arbeidsmigratie door de raad vastgesteld. Daarbij bieden we meer mogelijkheden voor grootschalige campussen voor shortstayers, ook aan de noordzijde van de A59. In 2019 en 2020 monitoren we het aangepaste beleid en streven we naar de realisatie van voldoende campussen om tegemoet te komen aan de vraag zoals die door Companen in 2017 is berekend.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Beleidsnotitie arbeidsmigratie wordt gemonitord. De beleidsregels zijn herzien aan de hand van de beleidsnotitie en zijn vastgesteld door het college. Inmiddels is een derde campus in aanbouw. Daarmee zijn de acties die in 2019 genomen moesten worden, uitgevoerd.

B19 | 8.010 Regionale afspraken huisvesting bijzondere doelgroepen

In 2017 heeft Companen onderzoek gedaan naar de huisvesting van een aantal bijzondere doelgroepen op de woningmarkt. Het gaat om doelgroepen zoals gescheiden volwassenen (evt. met kinderen), kwetsbare ouderen, vergunninghouders en de uitstroom uit diverse instellingen (beschermd wonen, jeugdropvang, vrouwenopvang, detentie). Voor diverse groepen fungeert Tilburg op dit moment als centrumgemeente een centrale rol. In 2019 worden er regionale afspraken gemaakt over de waarop de huisvesting van deze groepen in de toekomst gaat plaatsvinden. Aan de hand daarvan maken we een doorvertaling wat dit voor de gemeente Waalwijk betekent.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

De decentralisatie van het beschermd wonen is door de rijksoverheid uitgesteld. Toch wordt er regionaal gewerkt aan het maken van regionale afspraken over beschermd wonen en maatschappelijke opvang, via het actieprogramma Weer Thuis. Dit actieprogramma loopt

door in 2020.

B19 | 8.011 Stimuleren voorlichting over woningaanpassing

Opgaven op het gebied van langer zelfstandig wonen en duurzaamheid betekenen niet alleen iets voor nieuwbouw, maar hebben vooral invloed op de bestaande woningmarkt. Deze woningmarkt is echter grotendeels in handen van particulieren, waardoor woningaanpassingen niet afdwingbaar zijn. Daarom willen we voorlichting over woningaanpassingen gericht op langer zelfstandig wonen en duurzaamheid zoveel mogelijk stimuleren.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Traject met seniorenverenigingen liep stroef, maar inmiddels lijken er goede mogelijkheden om in Waspik te starten met een pilot gericht op voorlichting en stimulering van woningaanpassingen (met name gericht op zorg).

Vanuit de gemeente zal er een communicatiecampagne gevoerd worden bij de inwerkingtreding van de lening Toekomstbestendig wonen.

B19 | 8.006 Onderzoek stimuleringsmaatregelen duurzaamheid

Om duurzaamheidsambities te halen moet er veel gebeuren, ook bij nieuwbouw en in de bestaande woningvoorraad. In 2018 en 2019 onderzoeken we op welke manier we als gemeente investeringen op het gebied van duurzaamheid zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

De gemeente Waalwijk heeft in het verleden een duurzaamheidslening gehad. Inmiddels is door de gemeenteraad besloten tot het instellen van de Stimuleringslening Toekomstgericht wonen. Per 1-1-2020 kunnen particuliere woningbezitters aanvragen indienen voor deze lening, zowel gericht op het verduurzamen van hun woning als het geschikt maken op het gebied van zorg.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 8.004 Herziening Standsplaatsen- en woonwagenbeleid

In juli 2018 heeft het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties een nieuwe beleidslijn voor gemeentelijk standsplaatsen- en woonwagenbeleid geformuleerd. De nieuwe beleidslijn wijkt fors af van de eerdere lijn van het ministerie. In 2018 en 2019 zullen we het gemeentelijke beleid aan de hand van het nieuwe rijksbeleid aanpassen.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

■ Tijd

Regionale afstemming over de gevolgen van het nieuwe rijksbeleid is opgestart, maar vergt nog veel werk, omdat de regeling van het ministerie niet altijd duidelijk is. Het vaststellen van nieuw gemeentelijk beleid in 2019 is daarom niet haalbaar.

Ruimtelijke ordening

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **Omgevingswet, Waalwijk is omgevingswet-proof**
We zijn klaar voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021. Het rijk is bezig met de ontwikkeling van een stelselherziening in de vorm van een nieuwe Omgevingswet. Met deze wet heeft het rijk tot doel een geheel nieuw samenhangend stelsel te vormen als het gaat om de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De invoering van deze wet betekent een grote operatie met impact op bijna de gehele gemeentelijke organisatie. Met in ieder geval gevolgen voor beleid- en planvorming, vergunningverlening, werkprocessen, digitale systemen, burgerparticipatie, competenties, cultuur. Volgens de huidige planning gaat de Omgevingswet in 2021 in werking treden.
- **Samenhangend ruimtelijk beleid**
Via de structuurvisie is een samenhangend ruimtelijk beleid geformuleerd dat op hoofdlijnen de ambities weergeeft voor 2035 en er is een visie uitgewerkt voor 2025. In 2016 is een structuurvisie vastgesteld door de raad. Belangrijk onderdeel van de structuurvisie is het uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staat welke concrete projecten uitgevoerd moeten worden om de structuurvisie te realiseren. De structuurvisie gaat straks samen met het andere strategische beleid op in een omgevingsvisie op basis van de Omgevingswet.

- **We voeren een actief grondbeleid bij uitbreidingslocaties en passief beleid bij binnenstedelijke locaties**

Daarnaast zorgen we voor een rechtvaardige diversiteit van grondprijzen op basis van het soort woningbouw. De gemeente Waalwijk wenst deze doelstellingen te realiseren met behulp van de haar ter beschikking staande publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instrumenten.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 uitgevoerd:

Maatregelen

B19 | 8.008 Opstellen nieuwe nota grondbeleid 2019-2022

Met de raad is de afspraak gemaakt om elke raadsperiode het grondbeleid te herijken teneinde op een transparante en eenduidige wijze uitvoering te geven aan het grondbeleid in Waalwijk.

Hierdoor worden voor een periode van vier jaar de kaders gesteld met betrekking tot een aantal onderdelen van het grondbeleid. Hierbij wordt o.a. ingegaan op de keuzes tussen faciliterend of actief grondbeleid en daarmee samenhangend verwervingsbeleid, de te hanteren grondprijzen, de financiële kaders incl. reserves en voorzieningen en de wijze waarop college en raad betrokken zijn bij het grondexploitatieproces. Tevens wordt het rijksbeleid Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangehaald. In 2019 wordt de Nota grondbeleid 2019-2022 ter besluitvorming voorgelegd.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

De Nota grondbeleid 2019-2022 staat geagendeerd voor de raadsvergadering van juni 2019.

B19 | 8.012 Uitvoeren Pilots Omgevingswet

In het kader van de Omgevingswet zijn we de volgende pilots gestart:

- Pilot VAB-beleid: keukentafelgesprekken voor agrariërs over hun toekomstplannen
- Pilot woonwijken: verkennen nieuwe regelmogelijkheden Omgevingswet voor de bestemming wonen
- Pilot geodata: verkennen welke geo-data beschikbaar (te maken) is en waar we behoefte aan hebben

- Pilot inwoner aan zet: ontwikkelen stappenplan om procedures te verbeteren en te versnellen

In 2019 gaan we een vervolg geven aan de pilots door de resultaten toe te passen indien daardoor onze dienstverlening verbetert.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

De pilots Omgevingswet zijn in 2019 afgerond. Op 10 okt 2019 heeft de raad het plan van aanpak Waalwijk Omgevingswet-proof vastgesteld. Dit plan van aanpak bevat in paragraaf 3.4 een schema met de resultaten, zie www.waalwijk.nl/omgevingswet.

B19 | 8.013 Uitvoeren Plan van Aanpak Omgevingswet

In 2018 is gestart met het maken van plan van aanpak voor de invoering van de Omgevingswet. Na vaststelling van het plan van aanpak in 2019 gaan we starten met het uitvoeren van het plan van aanpak.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Eric Daandels

Tijd

Project ligt op schema. Op 10 okt 2019 heeft de raad het plan van aanpak vastgesteld voor de invoeringsfase tot en met 2021. De uitvoering van het plan van aanpak komt terug in de begroting 2020.

B19 | 8.005 Natte Natuurparel Westelijke Langstraat

Gebiedsontwikkeling Westelijke Langstraat

Het gebied Westelijke Langstraat is onderdeel van het gewenste natuurnetwerk in Waalwijk, provinciale Natuurnetwerk Brabant en een in Europees verband aangewezen Natura 2000-gebied. Verdroging en vervuiling door stikstof tasten de natuur in de Westelijke Langstraat aan. Daarom heeft de provincie het initiatief genomen om samen met Waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer en de gemeente Waalwijk de komende jaren nieuwe natuur te ontwikkelen en ervoor te zorgen dat de bestaande natuur behouden blijft. Hiervoor worden onder andere landbouwpercelen omgevormd naar natuur in een integrale gebiedsontwikkeling. Andere aspecten zoals cultuurhistorie, recreatie en landbouw krijgen daarom ook ruime aandacht binnen het project. Belanghebbenden uit het gebied worden nauw bij de plannen betrokken. In 2019 is de planvorming

van MER en PIP in procedure gegaan. In 2020 wordt de planvorming van MER en PIP afgerond en de voorbereiding van de uitvoering gestart.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Dilek Odabasi

■ Tijd

Project ligt op schema. In 2019 is de planvorming van MER en PIP in procedure gegaan. Dit project komt terug in de begroting van 2020.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Gebiedsgericht werken

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Het vergroten van de betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij de leefomgeving vindt in steeds meer gemeenten in Nederland plaats via verschillende participatie-instrumenten. Voorbeelden hiervan zijn het inwonerspanel, de LAB's en een burgerbegroting. Het burgerparticipatiebeleid wordt eind 2018 geëvalueerd. Begin 2019 worden hieromtrent (nieuwe) voorstellen gedaan.

Op basis van de notitie 'Burgerparticipatie 2019-2020' gaan de wijkadviseurs aan de slag met de daarin genoemde instrumenten.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Niet van toepassing.

Wat hebben we niet gedaan in 2019?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2019 niet afgerond:

Maatregelen

B19 | 8.003 Evaluatie en verkenning participatieinstrumenten

Het burgerparticipatiebeleid wordt eind 2018 geëvalueerd. Begin 2019 worden hieromtrent (nieuwe) voorstellen gedaan.

Bestuurlijk verantwoordelijk: Nol Kleijngeld

■ Tijd

Zie B19 6.001

Wat heeft beleidsveld 8 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten	13.083	13.815	11.929
Baten	-10.025	-11.334	-10.836
Saldo van lasten en baten	3.058	2.480	1.093
Onttrekkingen	-1.185	-1.933	-2.325
Stortingen	255	805	1.797
Mutaties reserves	-930	-1.128	-528
Gerealiseerd resultaat	2.128	1.352	565

Belangrijkste kaders

Beleidsnota Huisvesting vergunninghoudende vluchtelingen en arbeidsmigranten gemeente Waalwijk (2016)

Bevolkings- en woningbehoefteprognose provincie Noord-Brabant (2017)

Coalitieprogramma 2018-2022 "Samen Duurzaam Vooruit"

Evaluatie Notitie Burgerparticipatie 2017-2018

Nota Grondbeleid 2015-2018

Prestatieafspraken gemeente Waalwijk, Casade, HVOW en SamenSterk (2017, ieder jaar in december nieuwe afspraken)

Regionaal Woonkader (2015)

Regionale Agenda Wonen 2017

Regionaal Kwalitatief Woningbehoefteonderzoek (2014, update 2018 verschijnt in het najaar)

Strategische Meerjarenagenda 2015-2018

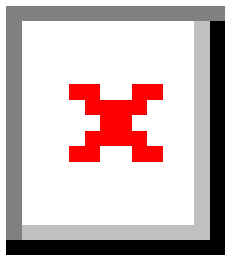
Structuurvisie

Structuurvisie (Uitvoeringsprogramma)

Strategische Visie - Waalwijk 2025

Woonvisie 2010 – 2019

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

In het BBV is bepaald dat in de programmaverantwoording een aantal overzichten moeten worden opgenomen. Hieronder staat het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht bevat alleen de baten.

Een nadere toelichting is op de verschillen is opgenomen in het onderdeel toelichting op de programmarekening .

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Baten			
TK_0.5 Treasury	-294	-364	-353
TK_0.61 OZB woningen	-5.894	-5.921	-5.963
TK_0.62 OZB niet-woningen	-5.958	-5.893	-5.914
TK_0.64 Belasting overig	-443	-398	-357
TK_0.7 Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	-69.605	-71.478	-71.645
Totaal Baten	-82.193	-84.053	-84.231
Totaal	-82.193	-84.053	-84.231

Overhead

Vanaf 2017 is het volgens het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht de overhead centraal te begroten en verantwoorden op taakveld 0.4 Overhead. Hierdoor wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van de overhead.

Overhead mag nog wel toegerekend worden aan grondexploitaties en investeringen. Hiervoor is een vast opslagbedrag per uur berekend. Voor de berekening is het totaal begrote bedrag van de overhead gedeeld door het aantal uren dat toegerekend wordt aan

de taakvelden en projecten. Dit opslagbedrag wordt ook gebruikt bij de berekening van tarieven voor de lokale heffingen.

Bedragen x € 1.000

Specificatie overhead	Begroting vóór wijziging	Begroting ná wijziging	Jaarrekening
Salarissen	8.142	8.362	8.096
Belastingen			142
Ingeleend personeel	843	455	689
Overige goederen en diensten	3.510	3.640	3.335
Stortingen in voorzieningen	296	300	300

Afschrijvingen	1.250	987	979
Rente	283	275	274
Totaal lasten	13.965	14.020	13.814
Toerekening aan grondexploitatie	-916	-916	-600
Toerekening aan investeringen	-614	-614	-735
Overige verrekeningen			-27
Uitgeleend personeel	-190	-190	-240
Overige goederen en diensten	-13	-13	-299
Inkomensoverdrachten		-114	-188
Mutaties voorzieningen			-250
Totaal Baten	-1.733	-1.847	-2.340
Saldo	12.232	12.173	11.474

Te betalen vennootschapsbelasting

Voor een drietal geclusterde werkvelden wordt in principe door de ondernemingspoort gegaan, te weten:

- Ophalen en verwerken van afval
- Betaald parkeren
- Grondexploitatie

Bij het ophalen en verwerken van afval is sprake van het ophalen en verwerken van een beperkte hoeveelheid bedrijfsafval. Die laatste activiteit is in principe aan Vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop geen winst wordt behaald, valt deze activiteit buiten de heffing van de Vbp. Met betrekking tot de verwerking van reststromen is intussen door de fiscus opgelegd dat 1% van de restwaarde in de belastingheffing wordt betrokken.

Het betaald parkeren achter de slagboom is in principe aan Vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop, vanwege de verlaagde parkeertarieven, geen winst wordt behaald, valt deze activiteit vooralsnog buiten de heffing van de belasting.

Duidelijk is dat het grondbedrijf als een belaste activiteit voor de vennootschapsbelasting moet worden gezien. De spelregels zijn intussen duidelijk geworden. Wel moet er nog met de Belastingdienst overlegd worden over de openingsbalanswaardering. Door met de belastingdienst

daarover een vaststellingsovereenkomst te sluiten wordt duidelijkheid verkregen omtrent de belastingdruk. Voorlopig wordt voor 2019 rekening gehouden met een te belasten jaarwinst van circa € 1.5 miljoen. De bijbehorende belastingplicht wordt voorlopig gesteld op maximaal € 370.000.

De in de jaren 2016 tot en met 2018 opgenomen betalingsverplichtingen zijn in 2019 teruggedraaid, in verband met het voortschrijdende inzicht.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
Lasten			
TK_0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	180	180	-182
Saldo	180	180	-182

Overige baten en lasten

In de primaire begroting is in beleidsveld 0 onder product 913 een post voor onvoorziene lasten opgenomen van € 100.000. Middels begrotingswijziging 34 is hiervan een bedrag van € 48.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de ondersteuning bij de wederopbouw in Ambon, als gevolg van de aardbeving. Het saldo ultimo 2019 is daarmee € 52.000 en is een onderdeel van het resultaat vóór bestemming.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting vóór wijziging	Begroting incl. wijziging	Jaarrekening 2019
TK 0.8 Onvoorzien	100	52	
TK 0.8 Overige baten en lasten	2.041	4.885	165
Totaal	2.141	4.937	165

Paragrafen

Inleiding

Inleiding

Artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bepaalt dat in de begroting paragrafen moeten worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht (de paragraaf), waardoor de raad voldoende inzicht krijgt. Op deze wijze geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen (de voorgeschreven paragrafen)

is telkens een financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn. De voorgeschreven paragrafen zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering (en treasury)
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over de WOZ en de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen voor het jaar

2019. De volgende belastingen worden door de gemeente Waalwijk opgelegd:

- Onroerende-zaakbelastingen;
- Rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing / Reinigingsrechten;
- Hondenbelasting;
- Woonforensenbelasting;
- Toeristenbelasting;
- Precariobelasting;
- Reclamebelasting;
- Overige heffingen en leges.

In deze paragraaf gaan wij in op de bovengenoemde belastingen en leges. Per belasting- of legessoort hebben wij de begrote opbrengsten en werkelijk resultaten opgenomen. Ook is de hoogte van de tarieven van genoemde belastingen vergeleken met de tarieven van omliggende

gemeenten. Hierdoor krijgt u inzicht van de belastingdruk bij vergelijkbare buurgemeenten. Tenslotte besteden wij aandacht aan kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, waarbij wij aangeven wat de financiële gevolgen zijn van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Beleidsuitgangspunten 2019

Uitgangspunt is dat de tarieven voor de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend zijn (o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges). Voordat tarieven worden gecorrigeerd voor inflatie, wordt gecontroleerd of dit niet leidt tot meer dan 100% kostendekking. Dit laatste is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan, zodat inflatiecorrectie dan achterwege dient te blijven. In het jaar 2019 zijn de tarieven volgens de wettelijke eisen vastgesteld.

OZB

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam onroerende-zaakbelastingen wordt een belasting geheven van diegene die op 1 januari gebruik

maakt en/of in het bezit is van een pand. Te onderscheiden zijn:

- de gebruikersbelasting (niet-woningen), die wordt opgelegd aan degene die de onroerende zaak gebruikt;
- de eigenarenbelasting (woningen en niet-woningen), die wordt opgelegd aan de zakelijk gerechtigde (meestal de eigenaar) van een onroerende zaak.

Degene die op 1 januari van het belastingjaar de onroerende zaak in eigendom heeft en/of hiervan gebruik maakt, betaalt onroerende zaakbelasting voor het gehele jaar. De WOZ-waarde van de onroerende zaak vormt de basis voor de heffing. De waarde is via een WOZ-beschikking vastgesteld. De gemeente Waalwijk past tariefdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen toe. Tariefdifferentiatie heeft een meer evenwichtige lastenstijging tussen burgers en bedrijven tot gevolg.

Bedragen x €1.000

Belastingsoort	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR061 OZB woningen	-5.894	-5.921	-5.963
PR062 OZB niet-woningen	-5.958	-5.893	-5.914
Resultaat	-11.852	-11.814	-11.876

Rioolheffing

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de aanleg en de instandhouding van het gemeentelijk rioleringsstelsel te kunnen bekostigen. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn voor de langere termijn de vervanging van de riolering alsmede de onderhoudskosten aangegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR707 Rioolrechten	-3.313	-3.470	-3.531
Gerealiseerd resultaat	-3.313	-3.470	-3.531

Reinigingsrecht / afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

Op basis van de milieuwetgeving is de gemeente verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen en af te voeren. Met betrekking tot de kostendoorberekening aan de inwoners hanteert onze gemeente het zogeheten diftarsysteem. De belastingplichtigen betalen, naast een vast bedrag, een bedrag per lediging. Belastingplichtigen met een minicontainer betalen daarnaast een bedrag per kilogram restafval of GFT-afval. Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van de kosten, die in de begroting op het product "afvalverwerking" zijn geraamd. Reinigingsrechten worden geheven voor het ophalen van het bedrijfsafval en het gebruik maken van gemeentelijke milieustraten. De opbrengst is afhankelijk van het aantal contracten dat partijen met de gemeente hebben afgesloten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing	-3.680	-3.680	-3.637
Gerealiseerd resultaat	-3.680	-3.680	-3.637

Hondenbelasting

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting dat als algemeen dekkingsmiddel mag worden beschouwd. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat gemeenten niet in strijd handelen met de internationale discriminatieverboden als de opbrengst niet specifiek wordt aangewend ter bestrijding van de kosten van bevuiling door honden. Medio 2017 is huis aan huis gecontroleerd op de aanwezigheid van honden. Deze actie heeft diverse meldingen opgeleverd. Daarnaast wordt sinds 2016 jaarlijks

25% van het totaal aantal huishoudens opnieuw gecontroleerd. Deze structurele controles leiden tot een hogere opbrengst.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR906 Hondenbelasting	-193	-193	-212
Gerealiseerd resultaat	-193	-193	-212

Woonforensenbelasting

Woonforensenbelasting

Woonforensenbelasting is een belasting die wordt geheven van personen, die niet in de gemeente wonen en minimaal 90 dagen of meer van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Een gemeente maakt kosten voor voorzieningen die door deze personen worden gebruikt, maar ontvangt hiervoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR907 Forensenbelasting	-15	-15	-14
Gerealiseerd resultaat	-15	-15	-14

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van hotels, pensions, bed en breakfasts.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR905 Toeristenbelasting	-151	-151	-124
Gerealiseerd resultaat	-151	-151	-124

Precariobelasting

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het gebruik van gemeentegrond. Hieronder valt niet alleen het plaatsen van containers en reclame-uitingen langs of op de openbare weg, maar bijvoorbeeld ook lichtbakken aan winkels welke boven gemeentegrond hangen en leidingen in de grond.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR916 Heffing precariorechten	-164	-119	-78
Gerealiseerd resultaat	-164	-119	-78

Reclamebelasting

Reclamebelasting

Reclamebelasting is met instemming van de ondernemers in 2012 ingevoerd en wordt geheven in het winkelgebied van Waalwijk voor het doen van een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. Er wordt qua tarief onderscheid gemaakt in het kernwinkelgebied en de aanloopstraten. De opbrengst komt behoudens perceptiekosten ten goede aan het Centrummanagement.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR908 Reclamebelasting	-85	-85	-67
Gerealiseerd resultaat	-85	-85	-67

Parkeerbelasting

Parkeren

Op een aantal plaatsen binnen de gemeente is er sprake van betaald parkeren. Met de parkeerbelasting kan direct worden gestuurd op het gemeentelijk parkeerbeleid. Het betaald parkeren heeft mede tot doel een verdeling aan te brengen in het gebruik van de toenemende schaarse ruimte.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-1.200	-740	-749
Gerealiseerd resultaat	-1.200	-740	-749

Haven- en kadegelden

Haven- en kadegelden

Haven- en kadegelden zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de haven en de kade.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR208 Exploitatie havencomplex	-109	-109	-146
Gerealiseerd resultaat	-109	-109	-146

Grafrechten

Grafrechten

Voor het gebruik van de begraafplaatsen en bijbehorende diensten in verband met de begraafplaats heft de gemeente zogeheten lijkbezorgingsrechten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR705 Begraafplaatsrechten	-309	-309	-343
Gerealiseerd resultaat	-309	-309	-343

Marktgelden

Marktgelden

Voor het innen van standplaats op de markt is marktgeld verschuldigd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019
PR302 Opbrengst straatmarkten	-29	-29	-27
Gerealiseerd resultaat	-29	-29	-27

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is weergegeven in een bedrag per gezin. De lokale lastendruk is het totaal van de gemeentelijke belastingen dat per huishouden jaarlijks aan de gemeente moet worden voldaan. Het begrip is in het leven geroepen om op landelijk niveau de effecten van de lokale heffingen voor

de burger te kunnen vergelijken. Het betreft hier de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid (COELO) stelt jaarlijks de "Atlas van de lokale lasten" op en geeft hiermee inzicht in de ontwikkeling van de lokale lastendruk. Hierbij wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste lasten hebben. In onderstaand overzicht is inzichtelijk gemaakt wat de lastendruk in 2019 voor een Meerpersoonshuishouden, een eigen woning met een WOZ-waarde van € 225.000 en één hond heeft bedragen.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB (woningen)	260	244	258
Afvalstoffenheffing	163	275	191
Rioolheffing	173	210	144
Hondenbelasting	59	34	45
Totaal	655	763	638

In het volgende overzicht is inzichtelijk gemaakt wat de lastendruk heeft bedragen voor een bedrijf met een WOZ-waarde van € 600.000. Voor de rioolheffing is de aanname gedaan dat het bedrijf niet meer dan 500m³ water heeft geloosd op het riool.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB eigenaren (niet-woningen)	1.500	1.219	1.370
OZB gebruikers (niet-woningen)	959	1.065	875
Rioolheffing	323	210	144
Totaal	2.782	2.494	2.389

Kwijtscheldingen

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente is in overeenstemming met de richtlijnen, die door het Rijk hiervoor zijn opgesteld. In 2019 is tot een totaalbedrag van € 175.000 (2018: € 163.000) aan kwijtscheldingen toegekend.

	Begroting 2019	Begroting 2019 incl. wijziging	Rekening 2019
Kwijtscheldingen	132	175	175

Overzicht belastingopbrengsten 2013-2019

Tenslotte

Hieronder nog een overzicht van de belastingopbrengsten van 2013 tot en met 2019 (basis jaarrekeningscijfers, bedragen x € 1.000). Deze cijfers zijn inclusief afwikkelingsverschillen voorgaande jaren.

Belastingsoort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OZB	9.899	9.914	10.394	10.807	11.192	11.439	11.876
Rioolheffing	2.813	2.863	2.818	2.887	3.405	3.456	3.531
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	4.158	4.219	3.579	3.611	3.544	3.589	3.637
Hondenbelasting	144	148	158	202	196	211	212
Toeristenbelasting	106	106	108	123	140	123	124
Woonforensenbelasting	8	14	19	12	14	11	14
Precario	150	107	200	98	128	128	78
Reclamebelasting	93	106	91	94	74	74	67

Parkeren	1.952	1.839	1.612	1.444	1.065	742	749
Haven- en kadegelden	81	88	90	88	97	94	146
Grafrechten	404	373	348	305	347	335	343
Marktgelden	36	32	29	26	27	26	27
Totaal	19.844	19.809	19.446	19.697	20.229	20.228	20.804

Weerstandvermogen

Inleiding

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die de gemeente loopt in zowel de exploitatie- als investerings sfeer.

De gemeenteraad heeft 18 juni 2015 het kader voor deze paragraaf vastgesteld en heeft instructies gegeven voor de wijze waarop met risico's en risicomanagement moet worden omgegaan.

Weerstandvermogen

Weerstandvermogen

Kengetallen gemeente Waalwijk

Op grond van onderstaande kengetallen en rekening houdende met het weerstandvermogen op grond van de risicomatrix kan geconcludeerd worden dat de gemeente Waalwijk over een gezonde financiële positie beschikt. Weliswaar beschikt de gemeente over een relatief hoge schuldpositie maar deze is door het hoge investeringsniveau in de afgelopen jaren goed te verklaren. De risico's in de grondexploitatie zijn door afboekingen in de afgelopen jaren beheersbaar geworden en door een stijgende verkoop van gronden neemt de boekwaarde in de grondexploitatie af. Tenslotte is sprake van een lage lastendruk voor onze burgers ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Tabel 1 - Netto schuldquote

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	€ 160.965.456	€ 160.954.457	€ 138.015.271
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	€ 31.999.817	€ 8.382.089	€ 17.410.813

C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	€ 0	€ 13.492.552	€ 12.942.188
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	€ 28.613.043	€ 9.437.045	€ 9.240.923
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	€ 0	€ 8.698.280	€ 8.876.126
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	€ 0	€ 93.500	€ 761.293
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	€ 0	€ 2.960.962	€ 4.310.129
H	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV) €	€ 130.650.787	€ 162.242.941	€ 175.855.144
	Netto schuldquote ((A+B+C+D+E+F-G) / H) x 100%	169,60%	122,10%	104,03%

Voor een toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de tabel Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.

Tabel 2 - Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	€ 141.700.332	€ 137.499.012	€ 119.212.082
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	€ 31.999.817	€ 8.382.089	€ 17.410.813
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	€ 0	€ 13.492.552	€ 12.942.188
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	€ 5.167.265	€ 4.991.910	€ 9.240.923
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	€ 0	€ 8.698.280	€ 8.876.126
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	€ 0	€ 93.500	€ 761.293
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	€ 0	€ 2.960.962	€ 4.310.129
H	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV)	€ 130.650.787	€ 162.242.941	€ 175.855.144
	Netto schuldquote ((A+B+C+D+E+F-G) / H) x 100%	136,90%	104,90%	93,33%

Tabel 3 - Solvabiliteitsratio

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	€ 79.678.132	€ 84.726.139	€ 95.593.299
B	Balanstotaal	€ 281.141.523	€ 278.571.769	€ 269.739.671

	Solvabiliteit (A/B) x 100%	28,34	30,41%	35,44%
--	-----------------------------------	--------------	---------------	---------------

Uit de berekeningswijze blijkt dat het solvabiliteitspercentage 35,44% is. Dit betekent dat van het totale vermogen 35,44% uit eigen vermogen bestaat, ca 64,56% is dus met vreemd vermogen afgedekt. Bij een uitkomst van 100% zou de gemeente geen schulden hebben.

Tabel 4 - Kengetal grondexploitatie

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art. 38 lid a. punt 1 BBV)	€ 0	€ 0	€ 0
B	Bouwgronden in exploitatie (cf. art. 38 lid b BBV)	€ 20.828.525	€ 31.319.257	€ 9.877.258
C	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	€ 130.650.787	€ 162.242.941	€ 175.855.144
	Grondexploitatie (A+B) / C x 100%	15,94%	19,30%	5,62%

Tabel 5 - Structurele exploitatieruimte

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	Totale structurele lasten	€ 140.097.000	€167.810.946	€ 166.303.597
B	Totale structurele baten	€ 141.733.000	€ 171.681.875	€ 175.567.472
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	€ 294.584	€ 291.648	€ 0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	€ 2.392.587	€ 3.170.633	€ 1.066.407
E	Totale baten	€ 145.121.356	€184.194.875	€ 211.380.472
	Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C) / (E) x 100%	2,57%	3,66%	4,89%

Tabel 6 - Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

	Bij rekening ultimo jaar	Begroting 2019	Rekening 2018	Rekening 2019
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 270	€ 272	€ 270
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 144	€143	€ 144
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 191	€198	€ 191
D	Eventuele heffingskorting	€ 0	€0	€0
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	€ 605	€613	€ 605
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (bron: COELO)	€ 740	€ 721	€ 740

Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	81,76%	85,02%	81,76%
---	--------	--------	--------

Beoordeling kengetallen in relatie tot financiële positie gemeente Waalwijk

Uit eerder door de gemeente Waalwijk uitgevoerde stresstests is reeds naar voren gekomen dat de gemeente Waalwijk een redelijk gezonde financiële positie kent. Dit komt vooral tot uitdrukking in een gezonde solvabiliteitsratio van 35,4% en is zelfs 5% hoger ten opzichte van 2018. Door de forse gronduitgifte kent de grondexploitatie een zeer lage boekwaarde met beperkte financiële risico's. Gelukkig kent de gemeente Waalwijk een zeer lage belastingdruk en staat hiermee in de top 20 van Nederland. Ook de weerstandsratio is als ruim voldoende te kenschetsen. Tegenvallers kunnen dus op termijn opgevangen worden. Zoals langer bekend is, kent de gemeente Waalwijk een relatief hoge schuldquote. Dit is te verklaren door de investeringen die in het verleden gedaan zijn en waarmee de raad heeft ingestemd. Zeer positief is wel dat de schuldquote teruggelopen is van 104,9% naar 93,3%. In 2018 is voor het eerst in jaren geen geldlening afgesloten hoeven worden en liep de vaste schuld terug met € 18 miljoen naar € 119 miljoen. Kortom de kengetallen bevestigen de gezonde financiële positie van de gemeente Waalwijk.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente kan worden omschreven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële tegenvallers (risico's) op te vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid van de financiële huishouding weer. Dit is van belang als zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te kunnen dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele (ten behoeve van opvang eenmalige tegenvallers) en structurele (ten behoeve van structurele tegenvallers) weerstandscapaciteit.

Op grond van de nu bekende gegevens kan het volgende overzicht worden gegeven:

Weerstandscapaciteit per 29 april 2020	Incidenteel	Structureel
Reservecapaciteit		
Algemene reserve	€ 9.337.532	
Rekeningresultaat 2019	€ 4.294.875	

Voorgesteld voor begroting 2020	€ 5.191.454,-/	
Budgetoverheveling van 2019 naar 2020	€ 874.180,-/	
Mutaties 2020	€ 8.057.000,-/	
Storting 2019 vanuit grondexploitatie boven norm van € 5 miljoen	€ 10.000.000	
Totaal AR	€ 9.509.773	
AR grondexploitatie	€ 5.000.000	
Totaal reserve capaciteit	€ 14.509.773	
Onbenutte belastingcapaciteit		
Onroerende zaakbelastingen (100% verhoging)		€ 12.450.000
Onvoorzien		€ 100.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 14.509.773	€ 12.550.000

Per januari 2020 bedraagt de totale weerstandscapaciteit € 27,0 mln (= € 14,5 mln + € 12,5 mln)

De norm voor de onbenutte belastingcapaciteit is gebaseerd op de norm die het Rijk stelt voor gemeenten die in aanmerking willen komen voor een bijdrage op grond van artikel 12 Financiële Verhoudingswet.

De bepaling van de ratio is gebaseerd op een theoretisch model waarbij er vanuit wordt gegaan dat alle risico's gelijktijdig manifest worden en dat is niet zo. De 100% OZB verhoging past overigens in dit zelfde theoretische kader.

De Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie dienen feitelijk een geblokkeerd gedeelte te bevatten om het totaal van de risico's in de categorie "waarschijnlijk 1 maal per 5 jaar" te kunnen opvangen, thans € 5,4 miljoen. Indien een risico manifest wordt en er moet worden afgerekend dan moet de Algemene Reserve of Algemene Reserve Grondexploitatie onmiddellijk worden aangewend en daarmee kan de ratio onder druk komen te staan, immers de OZB verhoging en het beschikbaar komen van de hogere opbrengst zal altijd enige tijd duren. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het uitzonderlijk zou zijn als alle risico's in categorie A op hetzelfde moment manifest worden.

Bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit is uiteraard een momentopname. De genoemde bedragen kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Voor de afdekking van risico's heeft de gemeenteraad normen vastgelegd voor de noodzakelijke omvang van de algemene reserve.

De bekende risico's die betrekking hebben op de bouwgrondexploitatie zijn ook meegenomen bij de weerstandscapaciteit. De Algemene reserve grondexploitatie van € 5 miljoen maakt onderdeel uit

van de weerstandscapaciteit. Tevens vindt jaarlijks door middel van de nota grondexploitatie herijking plaats van de bouwgrondexploitatie en worden verliezen genomen en voorzieningen getroffen indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat t.z.t. een verlies manifest zal worden.

Risico's

In het BBV wordt een toelichting gegeven op de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico's die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen horen zijn ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's) en hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek – private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur) en open einderegelingen.

Risicomatrix rekening 2019

Bij zowel begroting als bij de jaarrekening wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix is een instrument dat systematisch inzicht geeft in de categorisering van aanwezige risico's.

Teneinde het risicomanagement te borgen wordt sinds 2013 bij het opstellen van het interne controleplan per te controleren proces een risicoanalyse gemaakt en deze analyse wordt gehanteerd bij de uitvoering van de interne controle.

Zoveel als mogelijk zijn de risico's in beeld gebracht en is inzichtelijk gemaakt in welke mate deze risico's beheerst worden. Nadere acties blijven nodig om tot verdere risicobeheersing te komen. Aan de hand van de Begroting en –rekening zijn per Beleidsveld de meest essentiële risicoterrijnen aangegeven en geplaatst in de risicomatrix. Onderstaand is een opsomming opgenomen van de geïdentificeerde risico's welke van belang zijn voor het weerstandsvermogen. Onderstaande risico's borduren voort op hetgeen in de begroting 2020 aan de raad is gemeld en daarmee is sprake van een actueel inzicht.

Toename/wijziging risico's

T.o.v. begroting 2020.

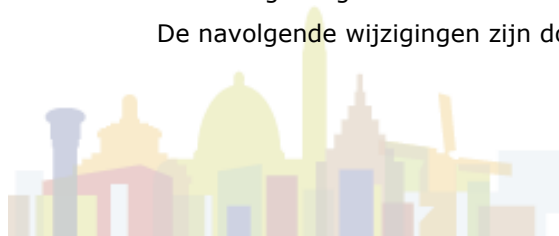
Kaart 16: Covid 19 (coronacrisis 2020) toegevoegd € 1.000.000.

Voor nadere toelichting wordt naar de betreffende kaarten verwezen. In totaal een toename van € 1 miljoen.

Afname/wijziging risico's

T.o.v. begroting 2020.

De navolgende wijzigingen zijn doorgevoerd.

Kaart 23: Boete afvalverwerker Attero (Shanks), boete is betaald en daarmee is het ingeboekte risico van € 100.000 vervallen.

Kaart 26: Wmo-huishoudelijke hulp, risicobedrag is van € 500.000 neerwaarts bijgesteld naar € 100.000.

Kaart 34: Voorraad gronden, risico is volledig vervallen en is een afname van € 8.500.000.

Voor nadere toelichting wordt naar de betreffende kaarten verwezen. In totaal een afname van € 9 miljoen.

Beoordeling beschikbare weerstandsvermogen

Met onderstaande ratio kan een norm gesteld worden voor een aanvaardbare relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

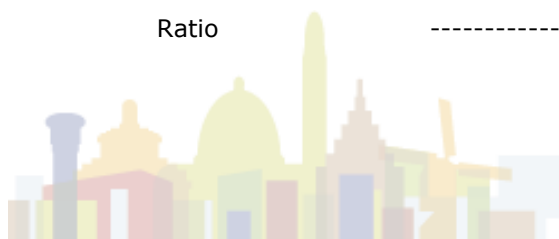
Een ratio voor het weerstandsvermogen van hoger dan 2 is uitstekend en van 1.0 tot 1.4 wordt voldoende geacht. Een ratio van 0.8 tot 1.0 wordt als matig bestempeld, terwijl een ratio boven 1.4 aangemerkt wordt als ruim voldoende.

Het benodigde weerstandsvermogen kan als volgt berekend worden:

Risicoklasse	Kans op schade	Aantal Geinventariseerde schades	Maximale omvang max. totale schade	Percentage meegenomen
waarschijnlijk	1 X per 5 jaar	9	€ 6,7 miljoen	80% € 5,4 miljoen
mogelijk	1 X per 10 jaar	17	€ 8,5 miljoen	60% € 5,1 miljoen
onwaarschijnlijk	1 X per 15 jaar	16	€ 6,4 miljoen	40% € 2,6 miljoen
onbekend	1 X per 10 jaar	13	€ 5,3 miljoen	20% € 1,0 miljoen
			€ 26,9 miljoen	€ 14,1 miljoen

€ 27.059.773

$$\text{Ratio} = \frac{\text{€ 27.059.773}}{\text{€ 14.100.000}} = 1,92$$

€ 14.080.000

Voor de gemeente Waalwijk bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen derhalve 1,92 en is daarmee te kwalificeren als ruim voldoende.

Met betrekking tot de ratio van 1,92 moet wel de kanttekening worden geplaatst dat rekening is gehouden met 100% verhoging van de OZB (€ 12.450.000), wordt die buiten beschouwing gelaten dan zakt de ratio naar 1,04 en is dan nog voldoende. Ook hier moet worden aangetekend dat niet alle risico's op hetzelfde moment manifest zullen worden.

Risicokaarten

Drugsafval

TLTH 1	Drugsafval
Informatie	1.De gemeente wordt regelmatig geconfronteerd met dumping van drugsafval (afval van de productie van synthetische drugs). Ze zijn niet alleen schadelijk voor het milieu en de gezondheid van mens en dier, de opruimkosten zijn ook nog eens erg hoog. De daders worden zelden gepakt, waardoor de schade van het opruimen - zo'n 25.000 euro per dumping - vaak voor rekening van gemeenten, natuurorganisaties of andere grondeigenaren komt. Indien vaten/jerrycans openbreken en in de bodem komen dan lopen de kosten als gevolg van sanering nog verder op.
Beheersmaatregelen	Bij het ontdekken van een dumping snel ingrijpen ter voorkoming van schade aan mens en dier en milieuschade.
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Status	Ongewijzigd

Schade door verkeerde- of niet-handhaving

TLTH 2	Schade veroorzaakt door verkeerde handhaving of door niet-handhaving
Informatie	1.Fouten, die gemaakt worden bij vergunningverlening of handhaving en die schadeclaims en/of schades tot gevolg hebben worden afgedekt met een WA verzekering waarbij het eigen risico € 2.500 bedraagt. Overigens dient hierbij nadrukkelijk te worden aangegeven, dat de opdrachtgever verantwoordelijk blijft voor de uitgevoerde constructies en bouwplannen. In deze gevallen is dus de gemeente geen risicodragers.
Beheersmaatregelen	De meest risicovolle bedrijven worden frequent op deze risico's gecontroleerd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Communicatie

CSTR 3	Communicatie
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Misbruik huisstijl: Organisatie doet zich voor als zijnde de gemeente. 2. Verkeerde tekst in gemeentelijke uitgaven (gemeentegids, gemeentepagina, folders, internet): lezers stellen gemeente aansprakelijk / imagoschade bestuurders.
Beheersmaatregelen	Huisstijl is gedeponeed bij het Benelux Merken Bureau. Fouten worden afgedaan met een rectificatie of het middel wordt voorzien van tekst dat het met uiterste zorg is gemaakt maar dat er fouten in kunnen staan waar de gemeente niet voor aansprakelijk kan worden gesteld. Op internet is een disclaimer opgenomen. Het bovenstaande maakt dat het risico dat de gemeente loopt zo goed als nihil is. Door team Communicatie worden de social media gevolgd als het gaat om berichtgeving over de gemeente Waalwijk (webcare).
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid

TLTH 4	Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid.
Informatie	1.Omvang risico is afhankelijk van de ramp. Optreden van een calamiteit vergelijkbaar met de brand van Chemie-Pack op bedrijventerrein Moerdijk in januari 2011 met forse milieuschade als gevolg. De rechter zal de mate van aansprakelijkheid beoordelen tenzij we zelf schuld bekennen.
Beheersmaatregelen	Het betreft hier de zogenaamde BRZO bedrijven, voor Waalwijk een 14 tal bedrijven welke door de Omgevingsdienst worden gecontroleerd. Voorziening actuele rampenplannen en een adequate rampenorganisatie zowel kwantitatief als kwalitatief.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1.€ < 2,5
Status	Ongewijzigd

Evenementenbeleid en kermissen

TLTH 5	Evenementenbeleid en kermissen.
Informatie	1.De elektrische of mechanische attracties die een grote snelheid en/of hoogte kunnen bereiken kunnen een veiligheidsrisico vormen. Een ander risico vormt de diversiteit van deze attracties, het gaat om uiteenlopende attracties met mogelijk allemaal verschillende veiligheidsinstructies. Van toepassing is het Besluit "veiligheid van attracties- en speeltoestellen". Volgens de Arbowetgeving moeten de attracties een periodieke inspectie krijgen, de kermisexploitanten zijn verplicht om een

	<p>logboek bij zich te hebben waarin staat aangegeven wanneer deze inspecties zijn uitgevoerd. Een mogelijke aansprakelijkheid voor de gemeente valt niet uit te sluiten. Volgens de brancheorganisatie zijn alle kermisexploitanten verzekerd en worden alle attracties periodiek op veiligheid gekeurd. De controle van het logboek waaruit zulks blijkt ligt bij de gemeente. Wanneer die controle, om wat voor reden dan ook niet of onvoldoende plaatsvindt, kan er mogelijk toe leiden dat de gemeente mede aansprakelijk is bij een ongeval. Daarbuiten is het begrip evenementen rekbaar. Tijdens de kermis kan het goed geregeld zijn doch is dit niet altijd het geval bij andere evenementen. Bovendien; als een aanvraag voor een evenement niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. Ook wanneer een evenement 'klein' lijkt te zijn en naar verwachting ook 'klein' zal blijven, kan een onverwacht grote toestroom van bezoekers en daarmee mogelijk gepaard gaande risico's niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.</p>
Beheersmaatregelen	<p>Regelgeving afwachten. Tijdens de kermissen in Waalwijk dient er op worden toegezien dat de exploitanten in het bezit zijn van een logboek wat up to date is. Exploitanten worden privaot getoetst door een volgens het Warenwetbesluit Attractie en speeltoestellen aangewezen keuringsinstelling. De nVWA is verantwoordelijk voor toezicht op de kermissen. Zij controleren afgegeven certificaten. Vanuit vergunningverlening wordt gevraagd dergelijke certificaten te overhandigen.</p> <p>Grote en risicovolle evenementen worden getoetst in het evenementenoverleg waaraan ook politie en de brandweer deelnemen. Bij alle grote evenementen en bij evenementen waarvan het vermoeden bestaat dat er risicovolle activiteiten (kunnen) plaatsvinden wordt voorafgaand aan vergunningverlening aan de exploitant een veiligheidsplan gevraagd en wordt de exploitant op het voldoende (verzekeringstechnisch) afdekken van risico's gewezen. Vervolgens worden deze evenementen door toezichthouders gecontroleerd op veiligheidsaspecten.</p> <p>Indien veiligheidsrisico's niet of niet voldoende aantoonbaar kunnen worden afgedekt dan wordt geen vergunning verstrekt. Maar als een aanvraag niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.</p>
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Realisering Oostelijke Insteekhaven

TREW 6	Realisering Oostelijke Insteekhaven
Informatie	<p>De noodzaak voor een goed bereikbare containerterminal, die bediend kan worden met de grootste binnenvaartschepen, blijft onverminderd hoog. Door de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven 8, voor grootschalige logistieke bedrijvigheid zal de behoefte alleen maar verder toenemen. Schaalvergroting en kostenreductie in de logistiek gaan hand in hand met duurzamer vervoer over water.</p> <p>Het afgelopen jaar is het bestemmingsplan Oostelijke Insteekhaven onherroepelijk geworden. Op 12 september 2019 heeft de raad besloten om akkoord te gaan met de gunning van de aanleg van de insteekhaven en daarvoor ook krediet ter beschikking te stellen. De jachthaven, de overige ligplaatshouders en het Gilde zijn verplaatst, er zijn enkele woonhuizen aangekocht en er is overeenstemming bereikt met Eneco over het verplaatsen van de windmolen. Hierdoor is ruimte vrij gemaakt voor de aanleg van de insteekhaven. De gemeente kan echter nog niet tot definitieve gunning overgaan in verband met de Pfas- en stikstofproblematiek. De gesprekken met Rijk en Provincie over het oplossen van deze problematiek zijn in volle gang. De aannemer is akkoord gegaan met een verlenging van de gestandsdoeningstermijn tot 22 mei 2020.</p>
Beheersmaatregelen	Bij dergelijke projecten worden go/no go momenten ingebouwd, zodat tijdig een project kan worden beëindigd of kan worden bijgestuurd. Daarnaast wordt gewerkt met een sluitende business case en is de financiering/dekking van het project dusdanig ingericht dat de risico's tot een minimum zijn beperkt en voor een deel gedekt in de business case als risicoreservering.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Achterstanden archivering

TIBF 7	Achterstanden archivering
Informatie	1. Achterstanden in zowel dynamisch als semi-statisch analogo en digitaal archief. Hierdoor vormt de betrouwbaarheid van informatieverstrekking aan de burgers, organisaties en voor de (ondersteuning van de) bedrijfsvoering een risico. Kans op precedentwerking en financiële en juridische gevolgen zijn onvoorspelbaar. Zo ontstaat er een grotere kans op claims in het kader van de Wet dwangsom en beroep en imago schade voor de gemeente (rapportages van accountant, interne controle, archiefinspectie of rekenkamer).
Beheersmaatregelen	Directie Team heeft 12 januari 2015 Plan van aanpak vastgesteld m.b.t. wegwerken en voorkomen van achterstanden in archivering. Besloten is een last t.l.v. de knelpuntenpot voor de komende zes jaar van € 66.667,= per jaar voor de uitvoering van het Plan van aanpak op te nemen. Zorg dragen dat het management (de teamleiders) gaan sturen op digitaal en zaaksgewijs werken volgens geldende afspraken. Afspraak: er worden geen achterstanden meer opgebouwd. Deze opschoonactie is een nulmoment. Komende achterstanden zijn de verantwoordelijkheid van de afdelingen/teams, inclusief de financiële consequenties. Aan de hand van een, in tijd en financiën, gedetailleerde planning is er in 2015 begonnen met de uitvoering van Het Plan van aanpak achterstanden. In deze planning hebben de meest risicovolle achterstanden de hoogste prioriteit gekregen. De uitvoering verliep in 2019 grotendeels volgens planning. Als gevolg van de invoering van een nieuw Document Management Systeem en problemen met de personele invulling (inhuur) op de opdracht heeft de uitvoering in de tweede helft van 2019 vertraging opgelopen. In 2020 kijken we of dit bijtijds kan worden ingelopen.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Exploitatie sportaccommodaties

TSPO 8	Exploitatie sportaccommodaties
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Continuïteit van de sportaccommodaties. 2. Aansprakelijkheid jegens derden. 3. Publieke rechten op juiste wijze afgekondigd.
Beheersmaatregelen	Sportbedrijf werkt conform de arbo en maakt periodiek een Risicoinventarisatie. Zwembaden voldoen aan de eisen WHVBZ. Keuringsdienst van Waren voert controles uit. Rechten en plichten zijn geregeld en worden in de voorzieningen aan het publiek kenbaar gemaakt.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Te ondiepe havens, plaatsen nooddeuren sluis

TORV 9	Te ondiepe havens/Sluis haven Waalwijk
Informatie	<p>1. Te ondiepe havens Door erosie van de dijklichamen en ophoping van slib in de verschillende havens loopt de gemeente als vaarwegbeheerder het risico dat zij aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan schepen en/of schroeven. Tevens worden bedrijven hierdoor onbereikbaar. In de Kerkvaartse haven is de bodembescherming bij aanleg een aantal jaar geleden door een schip grotendeels vernield. Hiervoor is destijds een vergoeding gedaan door onze car verzekering. Deze vergoeding bestond uit twee bedragen te weten één bedrag voor de geleden schade en een aanvullend bedrag omdat het herstel duurder wordt geprognoseerd door verzwaarde regelgeving. Dit laatste bedrag betreft ongeveer € 130.000,=. Beide bedragen zijn aan de gemeente uitgekeerd. Dit laatste bedrag mogen wij alleen behouden mits er daadwerkelijk bodembescherming opnieuw wordt aangelegd (geschatte kosten ca. 500.000,=), doen we niets dan moet dat bedrag terug. Gaan we inderdaad herstellen dan is het restant bedrag van € 266.000,= niet voldoende om de bodem-bescherming te herstellen. Oftewel in beide gevallen is er een financieel risico.</p> <p>2. Sluis haven Waalwijk</p> <p>Recentelijk is de sluis van de Waalwijkse haven gerenoveerd. In de periode voorafgaand aan de renovatie werden schepen met een maximale lengte van 86 meter geschut. Uit de risicobeschouwing (Machinerichtlijn) is door de aannemer geconcludeerd dat de krachten die tijdens het schutproces op de deuren en de sluiswolk ontstaan, verdeeld moet worden over vier sets deuren i.p.v. twee sets deuren. Hierdoor neemt de schutcapaciteit af van 86 meter naar 82 meter.</p> <p>Er is inmiddels een claim ingediend van de zand- en grindhandel. Wellicht volgen er meer.</p>
Beheersmaatregelen	Het is niet onmogelijk om met het implementeren van aanvullende maatregelen de sluis geschikt te maken voor langere schepen. Het college is van mening dat de extra kosten (≈0,8 miljoen euro) niet opwegen tegen het voordeel dat dan in de sluis 4 meter meer kan worden geschut.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk

Bedrag in miljoen	2. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Onderhoud van de openbare ruimte

TORV 10	Onderhoud van de openbare ruimte
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aansprakelijkheid voor achterstallig onderhoud. 2. Onvoldoende vaktechnisch onderhoud. 3. Onvoldoende onderhoud trottoirs/fietspaden. 4. Pompunits defect.
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • De beheerder dient beheerplannen voor de totale gemeente op te stellen waarin met name het vaktechnisch onderhoud is geborgd. • Het uitvoeren van zgn. VTA controles is vastgelegd in beleid. • Het uitvoeren van veiligheidsinspecties. • M.b.t. de gemalen zijn goede contracten afgesloten met gespecialiseerde onderhoudsbedrijven. • Er wordt maximale voorlichting verstrekt aan bewoners en bedrijven. <p>Zolang beschikt wordt over ervaren krachten zijn risico's beheersbaar.</p>
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € <2,5
Status	Ongewijzigd

Risico's t.a.v. speeltoestellen/plaatsen

TORV 11	Risico's t.a.v. speeltoestellen / plaatsen
Informatie	1. Speeltoestellen worden intensief gebruikt, het onderhoud en het uitvoeren van veiligheidsinspecties zijn essentieel bij deze toestellen.
Beheersmaatregelen	Voor zowel de uitvoering van de veiligheidscontroles alsmede het uitvoeren van onderhoud zijn goede contracten afgesloten met gespecialiseerde onderhoudsbedrijven.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Bereikbaarheid

TOOR 12	Bereikbaarheid
Informatie	1. Claims vanwege onbereikbaarheid tijdens werkzaamheden aan projecten waarbij de weg wordt afgezet.
Beheersmaatregelen	Er wordt maximale voorlichting verstrekt aan bewoners en bedrijven. Een bevredigende oplossing is ondanks alle inspanningen niet altijd mogelijk.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Civiltechnische werken

TOOR 13	Civiltechnische werken
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planschadeverzoeken art. 49 WRO. 2. Aanbestedingsproces verkeerd gevolgd. 3. Fricties met aannemer. 4. Schade aan bezittingen van anderen. 5. Ketenaansprakelijkheid: premies en belastingen.
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • De beheerder dient beheerplannen voor de totale gemeente op te stellen waarin met name het vaktechnisch onderhoud is geborgd. • Het uitvoeren van zgn. VTA controles is vastgelegd in beleid. • Het uitvoeren van veiligheidsinspecties. • M.b.t. de gemalen zijn goede contracten afgesloten met gespecialiseerde onderhoudsbedrijven. • Er wordt maximale voorlichting verstrekt aan bewoners en bedrijven. <p>Zolang beschikt wordt over ervaren krachten zijn risico's beheersbaar.</p>

Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	5. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Risico's bestemmingsplannen en bouwgrond-exploitatie

TREW 14	Risico's bestemmingsplannen en bouwgrondexploitatie
Informatie	<p>Jaarlijks worden via de nota grondexploitatie de resultaten herijkt en indien nodig voor voorzienbare verliezen voorzieningen getroffen. De voorzieningen worden, indien het rekeningresultaat het toelaat, verrekend met het rekeningresultaat anders dient over de AR grondexploitatie te worden beschikt.</p> <p>1. risico 1 maal per 5 jaar</p> <p>2. risico 1 maal per 10 jaar</p>
Beheersmaatregelen	De exploitaties worden frequent gemonitord en indien verliezen voorzienbaar zijn dan worden die genomen of er worden maatregelen getroffen die erop gericht zijn de verliezen te beperken.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <2.5

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Tijdige betaling erfpachtcanon

TREW 15	Tijdige betaling erfpachtcanon
Informatie	1. Tijdige betaling erfpachtcanon: Er bestaat altijd het risico m.b.t. het niet of niet tijdig betalen van de canon. Hierdoor is een structureel risico aanwezig wegens het niet ontvangen van de canon. Concentratie bij een partij verhoogt het risico. Indien erfpacht terug komt naar de gemeente dan komen de hieraan verbonden rentelasten ten laste van de exploitatie zonder dat er dekking tegenover staat in de vorm van een canon.
Beheersmaatregelen	Alertheid bij invordering. Bij de uitgifte van erfpacht de soliditeit (solvabiliteit) ondernemer toetsen. Bij nieuwe erfpachten voorkomen dat de erfpachter de erfpacht kan beëindigen zonder dat sprake is van faillissement. In de erfpachtvoorwaarden is opgenomen dat de gronden niet terug kunnen naar de gemeente en de prijs niet lager kan worden als de oorspronkelijke uitgifteprijs.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Coronacrisis (Covid-19)

CSTR 16	Covid 19 (Coronacrisis 2020)
Informatie	Het COVID-19 (Coronavirus 2020) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Wel heeft het COVID-19 virus gevolgen voor de financiën van 2020 en mogelijk volgende jaren vanwege de maatschappelijke impact en de recessie die hierdoor is ontstaan. Voor de gemeente Waalwijk zijn de financiële effecten voor 2020 en mogelijk volgende jaren nog hoogst onzeker en zal sterk afhankelijk zijn van de duur van deze pandemie. Vast staat in elk geval dat de gevolgen materieel van aard zullen zijn. Op basis van eerste inzichten is het acute risico voor 2020 € 1 miljoen.
Beheersmaatregelen	Via voor- en najaarsbericht en zo nodig tussentijds zullen de financiële effecten voorzien van dekkingsmaatregelen voorgelegd worden aan de gemeenteraad. De Kadernota 2021 zal pas later in het jaar voorgelegd worden aan de gemeenteraad, zodat maximaal de impact van COVID-19 virus meegenomen kan worden en vervolgens verwerkt in de begroting 2021 en meerjarenbegroting 2021-2024.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 1,0
Status	Gewijzigd

Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige

TFIN 17	Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beperkt risico op het in liquiditeitsproblemen of faillissement geraken van sportverenigingen. 2. Zeer beperkte kans op faillissement en liquiditeits-problemen, echter de omvang van de uitstaande leningen is aanzienlijk. 3. Het risico van het niet in beeld hebben van een gewaarborgde geldlening.
Beheersmaatregelen	Instellingen waarvoor de gemeente Waalwijk een garantie heeft afgegeven zijn verplicht jaarlijks een saldobiljet te verstrekken en de geldgevers dienen de gemeente onmiddellijk te berichten indien betalingsproblemen ontstaan. Bij een aantal instanties wordt sinds 2013 de jaarrekening en accountantsverklaring opgevraagd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Verzekeringen

TFIN 18	Verzekeringen
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onverzekerde calamiteit. 2. CAR-verzekering door aannemer. 3. Eigenrisicodragers: vandalisme/glasschade
Beheersmaatregelen	Aannemers toetsen op betrouwbaarheid. Trachten te achterhalen wie de schade heeft veroorzaakt en dat verhaal toepassen. Beveiligingsmaatregelen doorvoeren.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk

Bedrag in miljoen	2. € <1,0
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei

TFIN 19	Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitgaande van de "trap op, trap af-systematiek", de koppeling van het gemeentefonds aan de accres-relevante uitgaven van het rijk, dragen gemeenten op evenredige wijze bij in mee- en tegenvallers die optreden bij het rijk. 2. In de regel voert het rijk bij beleidswijzigingen zgn. efficiency - kortingen door, waardoor vaak een extra beslag op gemeentelijke middelen wordt gelegd. Voor Jeugdzorg, AWBZ en participatie zijn budgetten naar de gemeenten overgeheveld met forse kortingen. Het gaat om open einderegelingen, waarbij moet blijken of gemeenten in staat zijn om uit te komen met de toegemeten middelen. Op het terrein van de jeugdzorg worden forse tekorten behaald, waarvoor door het Rijk een incidentele reparatie voor drie jaren in het vooruitzicht is gesteld. Een volgend kabinet moet beslissen over een eventuele structurele reparatie. Er gaan intussen ook geluiden op om de jeugdzorg weer grotendeels te gaan centraliseren. 3. Stagnatie van de groei vertaalt zich snel in een teruglopende algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lasten voor de gemeente lopen hiermee niet parallel terug. Bijkomend effect is dat hoge lasten voor groot onderhoud van investeringen, die bij de eerste aanleg bekostigd zijn uit de grondexploitatie, onafwendbaar zijn en een steeds zwaarder beslag op de algemene middelen gaan leggen.
Beheersmaatregelen	Zodra een en ander bekend is, worden de consequenties opgevoerd in de meerjarenbegroting. Een realistische meerjarenbegroting moet de continuïteit verzekeren.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Renterisico en liquiditeitsrisico

TFIN 20	Renterisico en liquiditeitsrisico.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> Openstaande posities in het geval van een stijgende markt (liquiditeitstekort). Indien op enig moment leningen moeten worden geherfinancierd en de marktrente is hoger dan de rekenrente dan ontstaan er tekorten. Openstaande posities in het geval van een dalende markt (liquiditeitsoverschot). De liquiditeitsprognose is sterk afhankelijk van het doorgaan van de geplande transacties. Temporiseren of uitstellen van projecten leidt tot onnodige renteooffers. De praktijk leert dat met name de onzekerheid bij enkele grote projecten op het terrein van de grondexploitatie de planning in hevige mate kan verstoren. De markt is echter niet volledig in de vingers te krijgen.
Beheersmaatregelen	Aan de hand van rentevisies van grootbanken wordt een inschatting van de markt gemaakt, waarbij zo nodig de risico's van openstaande posities worden ingedekt of beperkt.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW-heffing

TFIN 21	Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW –heffing.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> Verkeerde labels in de financiële administratie kunnen bij een steekproef tijdens een periodieke controle leiden tot een naheffingsaanslag die velen malen groter is dan de feitelijke fout. Voor diverse werkvelden werkt de BTW kostprijsverhogend. Het is niet ongebruikelijk en dus ook geoorloofd te zoeken naar mogelijkheden om de te betalen BTW tot een minimum te beperken. Het op deze wijze toepassen van de wet- en regelgeving is niet geheel zonder risico.
Beheersmaatregelen	De fiscale wetgeving blijft in beweging (jurisprudentie). Door regelmatig een belastingadviseur in de arm te nemen wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken.

Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie

TLTH 22	Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie
Informatie	1. Rijksvergoeding bij inzet voor een epidemie/calamiteit is niet kostendekkend.
Beheersmaatregelen	Zorgen voor adequate kostenregistratie zodat verhaal mogelijk is.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Boete afvalverwerker Attero (Shanks)

TORV 23	Volumeplicht huishoudelijk afval
Informatie	1. Door Attero is tegen de gewesten en de gemeenten een procedure gestart die verband houden met verwerking van HRA. Attero stelt op basis van de contracten uit het verleden dat gewesten een naheffing verschuldigd zijn voor het minder aanbieden van huishoudelijk restafval. In een arbitraal Vonnis is uitgesproken dat Attero aan de publiekrechtelijke rechtspersonen geen suppletievergoeding (boete) in rekening mag brengen voor het door Attero in de jaren 2011 tot en met 2014 geacquireerde aanvullend afval. In januari 2016 is hierin een arbitraal vonnis geweest, waarbij de vorderingen van Attero zijn afgewezen. Attero is vervolgens een procedure gestart bij de civiele rechter om het arbitraal vonnis vernietigd te krijgen. De vordering van Attero tot vernietiging van het arbitrale vonnis is afgewezen. Dit is een grote stap in de goede richting. Echter is Attero een nieuwe zaak gestart voor de periode vanaf 2015 tot en met 1 februari 2017. Bij deze tweede zaak is in 2019 een boete betaald, zodat het risico voor de volumeplicht huishoudelijk afval in 2020 kan worden afgevoerd.
Beheersmaatregelen	
Kans van optreden	
Bedrag in miljoen	
Status	Gewijzigd, per 1-1-2020 geen risico meer aanwezig.

Transitie AWBZ - Wmo 2015: Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen

TWYZ 24	Transitie AWBZ - Wmo 2015 Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:
Informatie	<p>1. Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd.</p>
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Transitie jeugdzorg

TWYZ 25	Transitie jeugdzorg
Informatie	<p>Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:</p> <p>1.Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd. Met betrekking tot het regionale deel is met regiogemeenten afgesproken een solidariteits compensatie te hanteren van 2% van het gemeentelijk budget. Met de regio is de afspraak gemaakt om na een periode van drie jaar af te rekenen, gedurende deze periode worden eventuele tekorten door de regio voorgefinancierd.</p>
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Wmo-huishoudelijke hulp

TWYZ 26	Wmo-huishoudelijke hulp
Informatie	<p>Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: Er is geen zorgplicht meer, maar een compensatiebeginsel.</p> <p>1.Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. Het is een open einderegeling en op basis van ervaringscijfers wordt gerekend met een restrisico van € 100.000,=.</p>
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
Status	Gewijzigd

Participatie

TWYZ 27	Participatie
Informatie	<p>Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:</p> <p>1.Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde uitkeringsaanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. In 2019 hielden we opnieuw ruim over op het uitkeringen-budget (BUIG). Daarnaast is er een risico met de Wsw. De Wsw-subsidies is sterk afgebouwd. De lasten blijven echter constant of worden hoger doordat de uitstroombmogelijkheden voor Sw-ers minimaal zijn. Met een oplopend uitkeringsbestand en een dalende Rijksbijdrage (BUIG-budget) neemt het financieel risico toe. Dit risico is sterk conjunctuurgevoelig. Op dit moment heeft Baanbrekers te maken met overschotten.</p> <p>Privacy wetgeving belemmert de gewenste efficiencyslag: Eén gezin één plan kan bij het niet verstrekken van de noodzakelijke informatie niet worden gerealiseerd. Risico meegenomen in bovenstaande.</p>
Beheersmaatregelen	1. Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). 2. Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Databeveiliging

CSTR 28	Data beveiliging
Informatie	1.Data beveiliging

	<p>Klantgegevens is één van de meest waardevolle bezittingen. Klantgegevens maken het mogelijk om beter invulling te geven aan de behoefte van de klant, geeft de mogelijkheid tot gerichte communicatie en kan gebruikt worden als een onderbouwing voor de begroting. Technologische ontwikkelingen zoals mobiel internet, social media, big data, proces mining en "the internet of things" geven de organisatie de mogelijkheid voor het verzamelen, verwerken en analyseren van meer en meer persoonlijke klant data. Als gevolg van deze trends stelt de maatschappij vragen bij de beveiliging van gegevens en hun privacy. Een gebrek aan privacy beveiligingsmaatregelen kan leiden tot imago schade, boetes en rechtszaken. Bewustwording op het gebied van privacy is essentieel om gelijke tred te houden met de huidige veranderende realiteit. Organisaties moeten hun privacy benadering opnieuw evalueren en inzicht verkrijgen in de nieuwe bedreigingen en mogelijkheden die een digitale wereld met zich mee brengt. De organisatie dient hierbij transparant te zijn naar de klant.</p> <p>2.Informatiebeveiliging</p> <p>Informatie is één van de voornaamste bedrijfsmiddelen van de gemeente Waalwijk. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennismaken of manipuleren van bepaalde informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering maar ook leiden tot imagoschade.</p>
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Functionaris gegevensgebruik (FG) is in 2017 aangesteld die onafhankelijk risico's bewaakt, gegevenssoorten in kaart brengt, en de organisatie privacybewust maakt. Stelt beleid op en adviseert bij nieuwe ontwikkelingen waarbij persoonsgegevens worden gebruikt. • Onafhankelijke Chief Information Security Officer (CISO) is in 2016 aangesteld. Functionaris bewaakt risico's, implementeert Baseline Informatie Beveiliging gemeenten en investeert in bewustwording bij medewerkers. • Security & Privacy Officer is aangesteld. Deze functionaris adviseert teams vanuit de 2e lijn. Voert met de teams oa risico-analyses uit, behandelt verzoeken van betrokkenen (AVG), draagt bij aan bewustwording.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Explosieven

TLTH 29	Explosieven
Informatie	<p>De Burgemeester heeft vanuit zijn verantwoordelijkheid voor openbare orde/veiligheid verzocht na te gaan of een gemeente breed onderzoek naar mogelijke locaties van explosieven (historisch onderzoek) noodzakelijk is.</p> <p>1.Het gemeentebreed onderzoek is inmiddels uitgevoerd en er is beleid geformuleerd hoe hiermee om te gaan om risico's te minimaliseren. Het beleid is 23 maart 2017 door de raad vastgesteld. Indien een explosief wordt aangetroffen en deze geruimd moet worden is het nog steeds mogelijk om een suppletie van 70% van de kosten bij het rijk aan te</p>

	vragen.
Beheersmaatregelen	Onderzoeksgegevens benutten bij planontwikkeling en verkoop van gronden om schade te beperken en claims te voorkomen.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Vennootschapsbelasting (Vpb)

TFIN 30	Vennootschapsbelasting
Inleiding	<p>1.Vennootschapsbelasting (Vpb)</p> <p>Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente Waalwijk vennootschapsplichtig. Dit betekent dat de gemeente Waalwijk voor die activiteiten waarbij zij optreedt als ondernemer, vennootschapsplichtig is. Op basis van de inventarisatie is de gemeente belastingplichtig bij grondexploitatie en parkeren. De wet biedt veel onduidelijkheden en dus ook ruimte voor interpretatie. Eerst de komende jaren zal via jurisprudentie duidelijk worden welke activiteiten belastingplichtig zijn en op welke wijze de aangifte bepaald moet worden.</p> <p>2.Nieuwe BBV voorschriften per 1 juli 2016</p> <p>BBV: De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking van deze wijzigingen. Onder andere vanwege de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen per 1 januari 2016. De wijzigingen gelden per 1 januari 2016 en zijn ook verwerkt in de rekening. De berekende effecten worden verwerkt in een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting.</p>
Beheersmaatregelen	Jurisprudentie zal met name de grenzen van de (on)mogelijkheden bepalen. Door ook regelmatig een belastingadviseur in de hand te nemen, wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken. De financiële effecten zijn inmiddels opgenomen in de meerjarenbegroting.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Milieu-/bodemsanering

TREW 31	Milieu-/bodemsanering
---------	-----------------------

Informatie	1. Milieu-/bodemsanering: Bij projecten waar de gemeente initiatiefnemer is, kan een onverwachte bodemverontreiniging tot onvoorziene kosten voor bodemsanering leiden. Ook bij aankoop en verkoop van gronden kan een onverwachte bodemverontreiniging tot extra kosten leiden als er gesaneerd moet worden. Indien onverwachts een bodemsanering uitgevoerd moet worden zijn de kosten van te voren niet in te schatten, omdat deze afhankelijk zijn van de soort bodemverontreiniging, de hoeveelheid verontreinigde bodem en de wettelijke eisen.
Beheersmaatregelen	Het risico kan voorkomen. Meestal kan de mogelijke sanering betaald worden uit de grondopbrengsten.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg

TORV 32	Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg
Informatie	1. Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg: Kan mogelijk verontreiniging van het grondwater tot gevolg hebben, waardoor voorzieningen dienen te worden getroffen. Het betreft al jaren een stationaire situatie. De verontreiniging loopt niet uit in de omgeving.
Beheersmaatregelen	Het risico zal nauwelijks voorkomen. Echter gezien de kans op grote gevolgschades is deze toch benoemd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

THRM 33	Wet Gedeeltelijke Arbeidsgeschikten (WGA)
Informatie	1. In 2010 koos de gemeente Waalwijk voor eigenrisicodragers te worden voor de Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en dit risico te verzekeren. Vanaf 2010 zijn er in totaal 9 werknemers geweest die in de WGA zijn ingestroomd. De begeleiding van de zieke werknemers is het afgelopen jaar succesvol geweest. Vijf ex-medewerkers hebben inmiddels een IVA status (geen doorbelasting naar gemeente Waalwijk) en drie een <35% status, dus geen uitkering meer. Eén ex-medewerker is overleden. Vanaf 2013 is er niemand opnieuw ingestroomd in de WGA. Gezien deze historische cijfers en het huidige bestand aan langdurig zieke medewerkers is er geen reden om het risico te blijven verzekeren. Eigen risico dragerschap in eigenbeheer per 1-1-2018 brengt vanaf 1-1-2020 een eventueel risico aan WGA lasten. Medewerkers ziek vanaf 1-1-2018 vallen onder deze maatregel. Eerste twee ziektejaren is er loondoorbetalingsverplichting.
Beheersmaatregelen	Vanuit Robidus direct casemanagement inschakelen voor begeleiding ziektraject en blijven volgen van een WGA traject. Blijven monitoren van zieke (ex)medewerkers en tijdig herbeoordelingen aanvragen bij UWV. Proberen om WGA status om te laten zetten in IVA (geen doorbelasting) of herbeoordeling naar minder dan <35% arbeidsongeschikt (geen uitkering meer). In het derde kwartaal van ieder jaar evalueert de gemeente Waalwijk of het Eigen Risico Dragerschap een verstandige keuze blijft. De evaluatie houdt in dat afgewogen wordt om het risico onder te brengen bij het UWV, een particuliere verzekering of bij de gemeente zelf.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Voorraad gronden

TREW 34	Materiële vaste activa
Informatie	<p>1.Compensatiegrond</p> <p>Dit betreft de gronden die in bezit zijn en ingezet kunnen worden als ruilobject bij toekomstige verwervingen. Aangezien de boekwaarde per m² van deze gronden gelijk is aan of onder de agrarische marktwaarde ligt, vormt dit geen risico.</p> <p>2.Materiële vaste activa algemeen</p> <p>De voormalige NIEGG-gronden welke geregistreerd stonden onder de materiële vaste activa voor een hogere waarde dan de marktwaarde op basis van de geldende bestemming, moesten op basis van de BBV-voorschriften afgewaardeerd worden per 31 december 2019. Op basis van deze regelgeving moest de afwaardering plaatsvinden voor de locatie Scharlo-Maasoever. Hierdoor is het risico komen te vervallen.</p> <p>3.Materiële vaste activa Haven Acht Oost</p> <p>Begin 2020 heeft de gemeenteraad een grondexploitatie vastgesteld voor Haven 8 Oost fase 1. Hierdoor is het risico tot de afwaardering van de gronden komen te vervallen.</p>
Beheersmaatregelen	Niet van toepassing
Kans van optreden	Geen
Bedrag in miljoen	0
Status	Gewijzigd

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Ambitie

Wij voorzien in de maatschappelijke wens de openbare ruimte, schoon, heel en veilig te houden en ons gemeentelijk vastgoed duurzaam in stand te houden tegen efficiënte inzet van gemeenschapsgeld. Wij streven naar betrouwbaarheid in onze processen en afspraken.

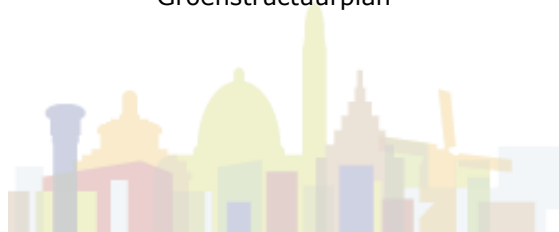
Belangrijkste kaders

Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen

IUP

GRP

Groenstructuurplan

Kadernota vastgoedbeleid of vastgoedbeleid. Nog niet vastgesteld, moet nog door DT vastgesteld worden

Beheer openbare ruimte

Groen

Wat willen we bereiken?

Waalwijk over 25 jaar nog net zo groen! Door de hoge parkeerdruk, benodigde beschikbare ruimte voor kabels en leidingen en de besparingen op het groenonderhoud, is de hoeveelheid en de kwaliteit van het groen in de woonstraten afgenomen. In straten die worden heringericht, worden meer bomen gekapt dan dat er worden aangeplant. Zeker ook gezien we op weg willen naar een klimaatbestendig Waalwijk zal de gemeente Waalwijk groener moeten worden.

Wat gaan we ervoor doen?

- Opstellen en vaststellen groene agenda
- Opstellen groenbeleidsvisie
- Opstellen bermenbeleid/beheer
- Project Natuur in de wijk opstarten

Wat mag het kosten?

Conform de huidige begroting worden de werkzaamheden uitgevoerd, de plannen zullen afzonderlijk door de raad worden vastgesteld en bij ieder plan zal een financiële paragraaf zitten.

Wat hebben we gedaan in 2019

De groenbeleidsvisie is inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. Tevens hebben we diverse projecten van de groene agenda in uitvoering gebracht. In 2020 gaan we verder met de uitvoering van de projecten zoals benoemd in de groene agenda.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet? N.v.t.

Openbare verlichting

Wat willen we bereiken?

Het realiseren en in stand houden van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting, waarbij de burger zich veilig voelt in het openbaar gebied.

Daartoe zullen we blijven investeren en meewerken aan de ontwikkeling en toepassing van een duurzame, betrouwbare openbare verlichting, op tijdstippen dat het nodig is. Hierbij wordt de benodigde verlichtingskwaliteit gerealiseerd tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

De gemeente Waalwijk heeft zich geconformeerd aan het landelijk Energieakkoord.

Er wordt momenteel gewerkt aan een keuzenotitie waarin uitgewerkt wordt welke middelen er nodig zijn om de doelstellingen uit dit akkoord te bereiken.

Wat gaan we er voor doen?

- Vaststellen nieuw Beleidsplan Openbare verlichting
- Uitvoering geven aan het Beleidsplan Openbare verlichting
- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Pilotprojecten realiseren om ervaringen op te doen richting Smart City
- Uitvoering geven aan klein en groot onderhoud om een betrouwbare installatie in stand te kunnen houden

Wat mag het kosten?

Conform het beleidsplan Openbare verlichting en het IUP worden en zijn middelen in de vorm van kredieten beschikbaar gesteld om de gewenste doelstellingen te kunnen bereiken.

Wat hebben we gedaan in 2019

Het beleidsplan Openbare verlichting is door de gemeenteraad vastgesteld. We zijn momenteel de voorbereidingen aan het treffen voor de uitvoering van het nieuwe beleidsplan, het IUP en het klein en groot onderhoud aan de lichtmasten.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet? N.v.t.

Water / Riolering

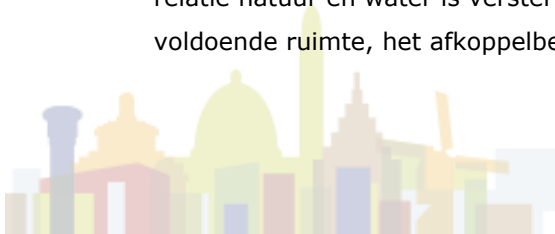
Wat willen we bereiken?

“Doelmatig op weg naar een klimaat bestendig Waalwijk”

Gemeente Waalwijk wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelen tot een klimaatbestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol.

De ambitie voor Waalwijk luidt daarom als volgt:

- In 2020 handelen we water robuust en klimaatbestendig bij het (her)ontwikkelen van onze gebouwde omgeving en nemen we deze thema's mee in onze ruimtelijke plannen en zorgen we vanuit het principe “de vervuiler betaalt” voor de noodzakelijke middelen.
- In 2043 is de gemeente klimaatneutraal en de gebouwde omgeving zo goed mogelijk water robuust en klimaatbestendig ingericht. Leefomgevingsaspecten worden integraal opgepakt. De relatie natuur en water is versterkt; de relatie water en ruimtelijke inrichting geeft aan water voldoende ruimte, het afkoppelbeleid is uitgangspunt.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Klimaatbestendige projecten oppakken en uitvoeren, zoals het opstellen van een stresstest

Wat mag het kosten?

Conform het GRP en het IUP worden en zijn financiële middelen ter beschikking gesteld, welke in de vorm van kredieten worden geregistreerd. Overige projecten worden separaat aan de gemeenteraad voorgelegd. De kapitaallasten welke hieruit voortvloeien, evenals de exploitatielasten worden gedekt vanuit de rioolheffing (rioolbelasting)

Wat hebben we gedaan in 2019

We hebben in 2019 uitvoering gegeven aan het GRP en het IUP. We hebben daarmee ook gekeken naar de klimaat bestendige maatregelen. In 2020 zal het IWW worden aangeboden aan de gemeenteraad waarin de klimaatbestendige maatregelen en de stresstest verder vorm gegeven worden.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet? N.v.t.

Wegen/verhardingen

Wat willen we bereiken?

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren.

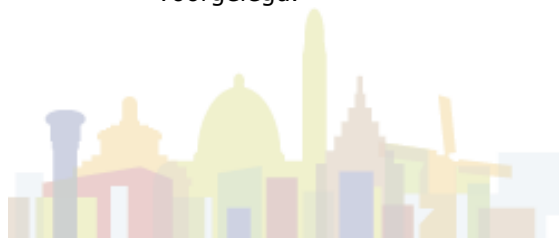
De gemeenteraad van de Gemeente Waalwijk heeft hiervoor het plan "Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen" vast gesteld. Eén van de punten is om voor alle wegen in Waalwijk te komen tot de classificatie "minimaal veilig". Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Uitvoering geven aan het klein- en groot onderhoud om te kunnen blijven voldoen aan de classificatie minimaal veilig.

Wat mag het kosten?

Conform het IUP worden en zijn financiële middelen ter beschikking gesteld, welke in de vorm van kredieten worden geregistreerd. Overige projecten worden separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

Wat hebben we gedaan in 2019

We hebben in 2019 uitvoering gegeven aan het IUP en aan het klein en groot onderhoud zoals het asfaltbestek.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet? N.v.t.

Vastgoed

Inleiding

Ambitie

De gemeente Waalwijk wil voorzien in maatschappelijk vastgoed voor instellingen, maatschappelijke initiatieven en verenigingen die het gemeentelijk beleid ondersteunen of faciliteren of uitvoering geven aan de kerntaken van de gemeente. Deze kerntaak kan de gemeente Waalwijk uitvoeren in vastgoed dat in eigendom is of in gehuurd vastgoed. Eigendom is op de lange termijn de financieel meest voordelige optie. Huren kan een goed alternatief zijn bij tijdelijke vraag, of wanneer het gewenste object, of de grond daaronder, in handen van een ander is.

De gemeente Waalwijk heeft vastgoed in haar bezit om publieke doelen te bereiken. Die zijn een mix van wettelijke taken (onderwijshuisvesting, reiniging), ambities (theaters, musea) en prioriteiten (zorg voor ouderen, uitmuntende sportvoorzieningen). En om ze te bereiken zijn goede voorzieningen nodig. De opbrengsten van goede dienstverlening zijn het welzijn en gezondheid van inwoners, een aantrekkelijke woonstad of een goed vestigingsklimaat.

Belangrijkste Kaders

Rapport Rekenkamercommissie gemeentelijk vastgoed

Kadernota vastgoed

Vastgoedbeleid Gemeente Waalwijk

Wat willen we bereiken ?

Uit het onderzoek is gebleken dat er te weinig grip, sturing en controle is op het gemeentelijk vastgoedbeheer. De Rekenkamer concludeert dat het zeer wenselijk is te komen tot een centrale vastgoed organisatie, waar het gemeentelijk vastgoed wordt ondergebracht. Het oprichten van zo'n centrale vastgoed organisatie is een groeiproces, waarbij zorgvuldigheid is geboden. Er is binnen de gehele gemeentelijke organisatie veel data beschikbaar. Het doel is deze data centraal te organiseren waardoor efficiënt en effectief data- en vastgoedbeheer kan plaats vinden. Een volgende stap vanuit het centraal vastgoedbeheer is de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed om de klimaatdoelstellingen van de gemeente Waalwijk te kunnen behalen en als gemeente een voorbeeldrol te kunnen vervullen richting inwoners en bedrijven. Op dit moment vindt er slechts op ad hoc basis en daar waar sprake is van vervangingsinvesteringen verduurzaming van gemeentelijk vastgoed plaats. Indien er (op strategisch niveau) een duidelijk

beeld is van de vastgoed organisatie, zijn in het kader van de verduurzaming meer effectieve keuzes te maken, waardoor mede wegens schaalvoordeel, financieel voordeel te behalen is.

Wat gaan we ervoor doen ?

- Uitvoering geven aan het meerjaren onderhoudsplan voor het vastgoed
- Maatregelen treffen om te voldoen aan de wet- en regelgeving
- Opstellen plan van aanpak van het centraliseren van het vastgoed cluster
- Opstellen plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed

Wat hebben we bereikt in 2019?

- Uitvoering geven aan het meerjaren onderhoudsplan voor het vastgoed
- Maatregelen treffen om te voldoen aan de wet- en regelgeving
- Opstellen plan van aanpak van het centraliseren van het vastgoed cluster

Wat hebben we niet bereikt in 2019?

- Het plan van aanpak voor de verduurzaming is in concept gereed. Het plan van aanpak wordt in mei 2020 aan de gemeenteraad aangeboden.
- Voor de vastgoedportefeuille hebben we stappen gemaakt met de financiële administratie maar helaas door de complexiteit en de diversiteit hebben we nog geen gesloten administratie.

Doelstellingen

Ontwikkelingen vastgoedportefeuille

Wijzigingen in de portefeuille

De wijzigingen in de vastgoedportefeuille voor het jaar 2019 zijn als volgt:

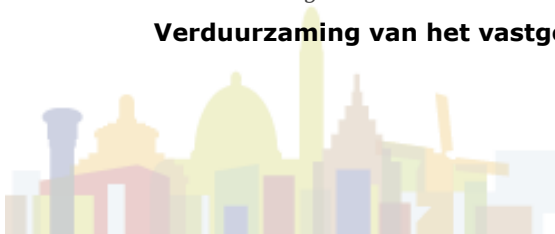
Portefeuille aangevuld met,

- o Vm. Koningsschool, Rembrandtlaan 18 Sprang-Capelle
- o Gymzaal, Mesdaglaan 2 Sprang-Capelle
- o Accommodatie Speelgoedbank, Anna van Saksenstraat 15 Sprang-Capelle
- o Woning, Industrieweg 91a Waalwijk
- o Woning, Zomerdijk 2 Waalwijk

Er zijn geen panden gesloopt of verkocht.

Duurzaam vastgoed

Verduurzaming van het vastgoed

'De gemeentelijke vastgoedportefeuille beperken tot een maatschappelijke kernvoorraad en deze op basis van slimme investeringswijzen en -momenten verduurzamen, waarbij wordt aangesloten bij het tijdspad zoals is vastgesteld in het beleidsdocument 'Duurzaam Waalwijk''

De uitgangspunten om te komen tot een CO2-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050, zoals deze zijn geformuleerd in het beleidsdocument 'Duurzaam Waalwijk,' vormen mede de basis voor de opgenomen uitgangspunten voor de verduurzaming.

Verduurzaming begint bij eigenaarschap, om vanuit deze betrokkenheid met het vastgoed de klimaat- en verduurzamingsdoelstellingen te kunnen behalen. De vorming van een cluster vastgoed, van waaruit de coördinatie voor de verduurzamingsopgave ligt, is daarbij onontbeerlijk.

In mei 2020 wordt het plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Financieel resultaat

Baten en lasten

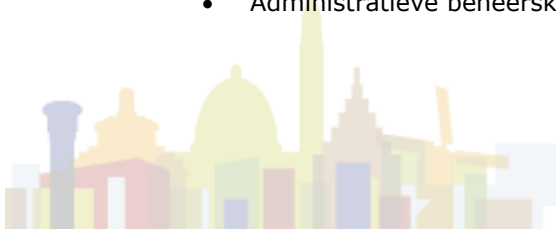
De vastgoedexploitatie bestaat uit de kosten en opbrengsten per gebouw. Het administreren van financiën rondom de gebouwen betreft dus het administreren van alle opbrengsten en kosten die tot de vastgoedexploitatie horen. Binnen de vastgoedexploitatie van een gebouw horen de volgende lasten en baten:

Baten

- Huuropbrengsten en/of gebruiksvergoedingen;
- Eventuele opbrengsten voor het leveren van diensten of leveringen;
- Overige opbrengsten zoals gebouwgebonden subsidies.

Lasten

- Kapitaallasten (rente + afschrijving conform BBV en gemeentelijk waarderings- en afschrijvingsbeleid);
- Huurlasten;
- Verzekeringen (opstal);
- Belastingen en heffingen (eigenaarsdeel);
- Onderhoudskosten (groot- en dagelijksonderhoud);
- Administratieve beheerskosten (kosten personeel en middelen van Cluster Vastgoed);

- Eventueel energiekosten, indien levering is overeengekomen in de huurovereenkomst;
- Specifieke bedrijfskosten: kosten waaraan investeringen ten grondslag liggen die specifiek voor huurder/gebruiker zijn gedaan.

Rapportage op het financieel resultaat van het vastgoed is op dit moment niet mogelijk. Het administratiesysteem biedt nog niet de mogelijkheid om gebouwgebonden opbrengsten uit te filteren. Daarnaast dienen nog afspraken gemaakt te worden met Team MAO, Sportbedrijf en de exploitanten van de buurthuizen over de verdeling van de huurinkomsten over gebouw, inventaris en velden. Rapportage over gebouwgebonden kosten is echter wel mogelijk. De verdeling van kosten is weergegeven in de onderstaande figuur.

	Commercieel	Eigen huisvesting, stadhuis	Kunst, cultuur, onderwijs/educatie, welzijn	Openbare orde en veiligheid	Overig, leegstand, beeldbepalend	Sportgebouwen en zwembaden	Werf+kantoor, milieustraat, opslag SC, begraafplaatsen, sluisgebouw
Totaal kosten	€26.046,94	€1.061.160,57	€2.132.018,55	€60.630,72	€69.889,71	€1.870.589,12	€348.091,39
Totaal opbrengsten	€21.748,92	€-	€1.30	€24.000,-	€18.039,59	€726.735,81	€-
Financieel resultaat	€4.298,02	€1.061.160,57	€2.132.017,25	€36.630,72	€51.850,12	€1.143.853,31	€348.091,39

Bijlagen

Onderstaand vindt u de wijzigingen in jaargang 2019 op de:

- Vastgoedportefeuille per 1-1-2020
- WOZ-waarden
- Boekwaarden
- Energielabels

Maatregelen

Boekwaarden

Boekwaarde

Boekwaarde 01-01-2020

Akkerlaan 4 WW v.v. Baardwijk (was- en kleedkamer)	€14.364,91
Akkerlaan 9 v.v. W.S.C. Waalwijk	€163.308,13
Akkerwinde 1a SC Buurtwerk Vrijhoeve	€0
Akkerwinde 1b SC MIKZ Kinderopvang B.V.	€0
Alberdink Thijmstraat 23a	€0
Alberdink Thijmstraat 25 Kinderopvang de Paraplu	€78.564,21
Altenaweg 22 tm 32 woonwagenlocatie	gegevens onbekend
Anna van Saksenstraat 15 SC speelgoedwinkel	€80.000,00
Baardwijksestraat 44 WW ISK Wereldschool (inclusief gymlokaal)	school
Balade 7 WW basisschool Baardwijk huur 1 lokaal (0-1.14)	school
Balade 7 WW basisschool Baardwijk huur 2 lokalen O2.07 en 0-212	school
Bernhardstraat 19c v.v. SSC 55 (sportpark Wijlen)	€0
Bloemendaalweg 38a WW Begraafplaats Waalwijk	€82,769,52
Brugstraat 2 WP pc basisschool de Brug	school
Burgemeester Teijssenlaan 33 WW obs de Hoef	school
Burgemeester van Casterenstraat 41 WW Willem van Oranje College dislokatie	school
Carmelietenstraat 56 WP Stichting 't Schooltje	€0

Cornelis Verhoevenstraat 25 WW obs Villa Vlinderhof	school
De Els 44g WW Beheerdersruimte fietsenstalling De Els	€0
De Gaard 1 WW v.v. R.W.B.	€977.126,50
De Gaard 2 WW Sporthal de Slagen	€5.375.314,42
De Gaard 3 WW v.v. NEO 25	€977.126,50
De Gaard 4 WW Willem van Oranje College	school
de Roonlaan 37 WP Begraafplaats Waspik	€0
Drogerij 55 WW Stichting Leerrijk	school
Drunenseweg 11 WW Zwembad Olympia	€9.231.215,00
Eikendonklaan 3 WW sg de Overlaat	school
Eikendonklaan 5 WW Honk- en softbalvereniging Kickers	€33.531.16
Elzenweg 25 WW Stichting leder en schoenenmuseum	€0
Floris V-laan 9 WW vm Gymzaal Floris V-laan (L)	€0
Frans Hals laan 17 WW rk bs Meerdijk school	school
Grotestraat 154a WW Stichting Parkpaviljoen	€78.244.43
Grotestraat 245 WW Ingrid Art Paintings	gegevens onbekend
Grotestraat 263 WW	€0

Guido Gezellestraat 32 WW	€0
Handelstraat 27 WW Kinderboerderij 't Erf	€0
Heggewikke 23 SC rk bs De Vrijhoeve	school
Heistraat 20 SC Openbare bibliotheek Sprang-Capelle	€0
Heistraat 217 SC Begraafplaats Capelle	€125.829,67
Hendrikus Chabotstraat 70 SC Kabath - leegstand	€0
Hertog Janstraat 3-5 WW Brandweerkazerne (nr 3-5)	€101.986,97
Hoefsteeg 23 WW woning	€20.802,83
Hoofdstraat 25 SC Toren NH kerk Capelle	€0
Hoofdstraat 65 SC	€117.513,33
Hooisteeg 10 WW	€0
Hooisteeg 12 WW	€0
Hooisteeg 2 WW	€0
Hooisteeg 4 WW	€0
Hooisteeg 6 WW	€0
Hooisteeg 8 WW	€0
Industrieweg 91 WW	€502.117,42

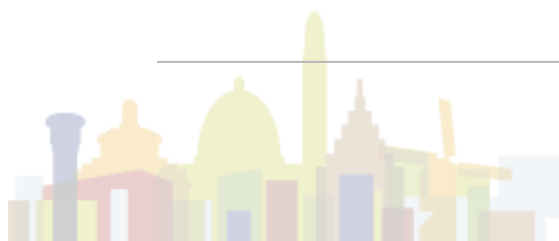
Industrieweg 92 WW	gebouw verkocht
Irenestraat 3 WW Kunstencentrum Waalwijk	€1.590.436,32
Jeroen Boschstraat 1 SC Buurtcentrum Sprang-Driessen	€5.443,97
Juffrouwsteeg 3 SC vv S.V. Capelle	€811.851,94
Julianalaan 1 SC Cultureel centrum ZIdewinde	€244.200,00
Julianalaan 3 SC Sporthal Zidewinde	€0
Julianalaan 3a SC Openluchtzwembad Zidewinde	€257.088,00
Julianalaan 88-90 SC gemeentewerf Sprang Capelle	€1.067.124,94
Kastanjestraat 2 WW bs Kindcentrum Bloemenoord	school
Kerkstraat 141 SC stichting scoutingsgroep Jan de Rooij	€0
Kerkstraat 36 SC Toren NH kerk Sprang	€0
Kerkstaat 10 WW Schoorsteen vm kousenfabriek	€0
Koetshuislaan 1 WW MET Praktijkonderwijs Waalwijk	school
Lindenheuvel 1 White Boys (accommodatie eigendom van private partij)	
Lindenheuvel 1 White Boys (velden?)	€0
Lindenheuvel 3 Was en kleedacc. White Boys (gehuurd van gemeente)	gegevens onbekend
Loeffstraat 107 WW Verenigingsgebouw de Oude Toren	€0

Max Bruchstraat 8 WW	gesloopt
Meerdijk 2a WW noodwoning	€1.403,97
Mendelssohnstraat 59 WW obs Van der Heijden	school
Mesdaglaan 2 SC MIKZ Kinderopvang Koning Groen	school
Mesdaglaan 4 SC gymzaal Mesdaglaan SC	school
Nieuwevaart 11 SC pc bs De Bron	school
Olympiaweg 10c WW atletiekclub Waalwij k66	€40.491,31
Olympiaweg 12 Was en kleedaccommodatie Tennisvereniging "de mattenkloppers"	gegevens onbekend
Olympiaweg 14 Hockeyvereniging K.M.H.C.	gesloopt
Olympiaweg 16 Cornu Copiae	gegevens onbekend
Olympiaweg 8b WW Dr. Mollercollege + Walewyc	school
Olympiaweg 12a Sporthal de Zeine	€3.885.337,77
Orteliuslaan 12-22 woonwagen locatie	gegevens onbekend
Oranjeplein 10 vm. Disloc Walewyc / Moller	Gesloopt
Oudestraat 86 SC Standerdmolen Dye Sprancke	€0
Prins Bernhardstraat 1 Dorpsboerderij Waspik	€30.712.95

Prins Bernhardstraat 3 WP rk bs De Veste	school
Prof. van 't Hoffweg 13 WW Gemeentewerf Waalwijk	€3.047.595,97
Prof. van 't Hoffweg 13a WW Gemeentewerf kantoor Waalwijk	kantoor wordt gehuurd
Raadhuisplein 1 WW vm SLEM	€0
Raadhuisplein 2 Voormalige brandweertoren (inclusief fietsenstalling)	Kropholler Raadhuisplein 2 WW
Raadhuisplein 2 achter WW Oud Huis van Waalwijk	€122.749,78
Raadhuisplein 2a WW Nubikk b.v.	€0
Raadhuisplein 3 Leeskamer Raad	€9.885,36
Raadhuisplein 5 kantoor P1	€0
Raadshuisplein 6 en 7 vm Studentenhuisversting	€0
Raadhuisplein 8 Restaurant 't slot	€0
Rembrandtlaan 18 Koningsschool + gymzaal	school
Rembrandtpark 67 WW sbo het Zilverlicht incl. gymzaal	school
Scharlo 3 WP Woning	€0
Schoolstraat 19 WP Den Bolder	€1.364.926,06
Schoolstraat 32 SC Buurtwerk Capelle	€0
Schrevelstraat 54 SC obs De Krullevaer	school

St. Crispijnstraat 81 WW Vastgoedbeschermer Leegstand schoolgebouw	€0
St. Crispijnstraat 81a WW	€0
St. Crispijnstraat 83 WW De Twern	€0
St. Crispijnstraat 83a WW Asahi	€5.808,38
Stadhoudersdijk 33 WP v.v. Waspik	€0
Standplaats Schoutstraat 8, 5165 VT	gegevens onbekend
Standplaats Schoutstraat 10, 5165 VT	gegevens onbekend
Standplaats Schoutstraat 12, 5165 VT	gegevens onbekend
Stationsstraat 47b WW Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein WW	gegevens onbekend
Stijn Streuvelsstraat 23a de Postduif	€0
't Vaartje 8 WP pc bs de Brug oud (L)	school
Taxandriaweg 13 WW Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein WW.	€442.066,47
Taxandriaweg 6 WW Stadhuis	€15.677.813,36
Tilburgseweg 19 SC Begraafplaats Sprang Capelle	€202.876,17
van der Duinstraat 16 SC woning	€0
van Duvenvoordsestraat 13 WW rk bs Kindcentrum Besoyen	school
Vredesplein 12 WW de Leest	€3.516.025,52

Vredesplein WW Busstation	€100.224,95
Weteringweg 29 WW (milieustraat)	€300.856,28
Wijnruitstraat 196 WW gymzaal	€12.803,41
Wilhelminastraat 2 WP Sportcentrum Waspik	€857.281,76
Wilhelminastraat 4a WW stichting openbare leeszaal en bibliotheek	€99.257,22
Wilhelminastraat 6 WW (stichting leerrijk) Teresiaschool	school
Willaertpark 2a WW Buurthuis Zanddonk	€0
Willem de Zwijgerstraat 29 SC de Rank (basisschool)	school
Winterdijk 58 WWW Toren WInterdijk (monument)	€0
Woeringenlaan 20 WW bs Juliana v Stolberg	school
Zomerdijk 2 WW woning (wordt zsm weer verkocht)	€811.879,30
Zomerdijk 3 WW Rustruimte bij Sluis Waalwijk	gegevens onbekend
Zomerdijk 4 WW Sluisgebouw Waalwijk	€6.242,85
Zomerdijk 6-8 watersporters jachthaven en dienstwoning	gesloopt

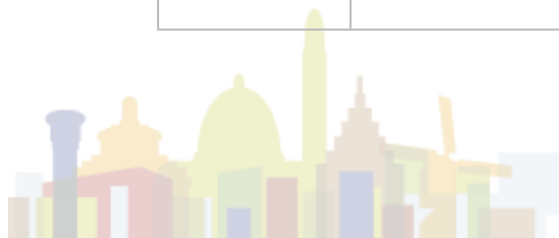
Startdatum: 24-02-2020

■ Tijd

Energielabels

Eigen kenmerk	Objectnaam	Straat	Plaats	Label
01.01.09	Stadhuis Waalwijk	Taxandriaweg	Waalwijk	A
02.02.04	Brandweerpost Sprang- Capelle (incl werf)	Julianalaan	Sprang- Capelle	A
04.03.02	vm Steunpunt Achter de Hoven (TB)	Hendrikus Chabotstraat	Sprang- Capelle	A
04.05.01	Bibliotheek Waalwijk	Wilhelminastraat	Waalwijk	A
04.07.01	Leder- en Schoenenmuseum (gesloten voor	Elzenweg	Waalwijk	A
05.01.03	Was- en kleedacc. vv RWB	De Gaard	Waalwijk	A
05.01.10	Was- en kleedacc. vv NEO'25	De Gaard	Waalwijk	A
05.01.12	Was- en kleedacc. vv SV Capelle	Juffrouwsteeg	Sprang- Capelle	A
05.02.01	Sporthal de Zeine	Olympiaweg	Waalwijk	A
05.02.08	Sporthal de Slagen	De Gaard	Waalwijk	A
05.03.02	Zwembad Olympia	Drunenseweg	Waalwijk	A
04.01.02	Cultureel centrum Den Bolder	Schoolstraat	Waspik	B
04.04.01	Jongeren centrum Tavenu	Taxandriaweg	Waalwijk	B
04.06.01	Kunstencentrum Waalwijk	Irenestraat	Waalwijk	B
04.05.03	Bibliotheek Waspik	Schoolstraat	Waspik	B
04.01.01	Theater De Leest	Vredesplein	Waalwijk	C
04.02.05	Buurthuis Zanddonk	Willaertpark	Waalwijk	C
04.05.02	Bibliotheek Sprang-Capelle	Heistraat	Sprang- Capelle	C
05.02.07	Sportcentrum Waspik	Wilhelminastraat	Waspik	C
04.01.03	Zalencentrum Zidewinde	Julianalaan	Sprang- Capelle	D

04.02.01	Gemeenschapshuis de Ouwe Toren	Loeffstraat	Waalwijk	D
04.02.09	Buurthuis t Schooltje	Carmelietenstraat	Waspik	D
04.09.05	Clubgebouw scouting J. de Rooij	Kerkstraat	Sprang- Capelle	D
06.02.03	MIKZ Kinderopvang Koning Groen	Mesdaglaan	Sprang- Capelle	D
02.02.01	Brandweerkazerne Waalwijk	Hertog Janstraat	Waalwijk	G
04.02.04	vm Buurthuis de Wierd (TB)	St. Crispijnstraat	Waalwijk	G
04.02.07	Buurthuis Capelle	Schoolstraat	Sprang- Capelle	G
05.02.03	Sporthal Zidewinde	Julianalaan	Sprang- Capelle	G
05.02.05	Gymzaal Wijnruitstraat	Wijnruitstraat	Waalwijk	G
05.02.06	Gymzaal Budo	St. Crispijnstraat	Waalwijk	G
02.04.09	Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein	Stationsstraat	Waalwijk	Y
03.01.04	Opslaghal verenigingen	Professor Veltmanweg	Waalwijk	Y
04.09.06	Verenigingsaccommodatie (L)	Anna Van Saksenstraat	Sprang- Capelle	Y
07.01.15	Woning Hoofdstraat 65 SC (TB)	Hoofdstraat	Sprang- Capelle	Y
10.02.47	Spoorhek vm spoorwegtracé WP	Stationslaan	Waspik	Y
10.02.49	Kunstwerk Het Wiel WW	Halve Zolenpad (Nabij Drongels	Waalwijk	Y

Startdatum: 24-02-2020

■ Tijd

Vastgoedportefeuille per 1-1-2020

Akkerlaan 4 WW v.v. Baardwijk (was- en kleedkamer)

Akkerlaan 9 v.v. W.S.C. Waalwijk

Akkerwinde 1a SC Buurtwerk vrijhoeve

Akkerwinde 1b SC MIKZ Kinderopvang B.V.

Alberdink Thijmstraat 23A

Alberdink Thijmstraat 25 Kinderopvang de Paraplu

Altenaweg 22 tm 32 woonwagenlocatie

Anna van Saksenstraat 15 SC speelgoedwinkel

Bernhardstraat 19c v.v. S.S.C. 55 (sportpark Wijlen)

Bloemendaalweg 38A WW Begraafplaats Waalwijk

Carmelietenstraat 56 WP Stichting 't Schooltje

De Els 44 g WW Beheerdersruimte fietsenstalling De Els

De Gaard 1 WW v.v. R.W.B.

De Gaard 2 WW Sporthal de Slagen

De Gaard 3 WW v.v. N.E.O. 25

de Roonlaan 37 WP Begraafplaats Waspik

Drunenseweg 11 WW Zwembad Olympia

Eikendonklaan 5 WW Honk-en softbalvereniging Kickers

Elzenweg 25 WW Sticing leder en schoenenmuseum

Grotestraat 154a WW Stichting Parkpaviljoen

Grotestraat 245 WW Ingrid Art Paintings

Grotestraat 263 WW

Guido Gezellestraat 32 WW

Händelstraat 27 WW Kinderboerderij 't Erf

Heistraat 20 SC Openbare bibliotheek Sprang-Capelle

Heistraat 217 SC Begraafplaats Capelle

Hendrikus Chabotstraat 70 SC Kabath - leegstand

Hertog Janstraat 3-5 WW Brandweerkazerne (nr.3- 5)

Hoefsteeg 23 WW Woning

Hoofdstraat 25 SC Toren NH kerk Capelle

Hoofdstraat 65 SC

Hooisteeg 10 WW

Hooisteeg 12 WW

Hooisteeg 2 WW

Hooisteeg 4 WW

Hooisteeg 6 WW

Hooisteeg 8 WW

Industrieweg 91 WW

Irenestraat 3 WW Kunstencentrum Waalwijk

Jeroen Boschstraat 1 SC Buurtcentrum Sprang-Driessen

Juffrouwsteeg 3 SC v.v. S.V. Capelle

Julianalaan 1 SC Cultureel centrum Zidewinde

Julianalaan 3 SC Sporthal Zidewinde

Julianalaan 3a SC Openluchtwembad Zidewinde

Julianalaan 88-90 SC gemeentewerf Sprang-Capelle

Kerkstraat 141 SC stichting scoutingsgroep Jan de Rooij

Kerkstraat 36 SC Toren NH kerk Sprang

Kerkstraat nb 10 WW Schoorsteen vm kousenfabriek

Lindenheuvel 1 White Boys (accommodatie eigendom van private partij)

Lindenheuven 1 White Boys velden ?

Lindenheuvel 3 Was- en kleedacc. White Boys (gehuurd van gemeente)

Loeffstraat 107 WW Verenigingsgebouw de Ouwe Toren

Meerdijk 2a WW noodwoning

Olympiaweg 10c WW Athletiekclub Waalwijk 66

Olympiaweg 12 Was- en kleedaccomodatie Tennisvereniging "De Mattenkloppers"

Olympiaweg 16 Cornu Copiae

Onympiaweg 12a Sporthal de Zeine

Orteliuslaan 12-22 woonwagen locatie

Oudestraat 86 SC Standerdmolen Dye Sprancke

Prins Bernhardstraat 1 Dorpsboerderij Waspik

Prof. van 't Hoffweg 13 WW Gemeentewerf Waalwijk

Prof. van 't Hoffweg 13a WW Gemeentewerf kantoor Waalwijk

Raadhuisplein 1 WW vm SLEM

Raadhuisplein 2 Voormalige brandweertoren (inclusief fietsenstalling)

Raadhuisplein 2 achter WW Oud Huis van Waalwijk

Raadhuisplein 2A WW Nubikk b.v.

Raadhuisplein 3 Leeskamer Raad

Raadhuisplein 5 kantoor P1

Raadhuisplein 6 en 7 vm Studentenhuisvesting

Raadhuisplein 8 restaurant 't Slot

Scharlo 3 WP Woning

Schoolstraat 19 WP Den Bolder

Schoolstraat 32 SC Buurtwerk Capelle

St. Crispijnstraat 81 WW Vastgoedbeschermer Leegstand schoolgebouw

St. Crispijnstraat 81a WW

St. Crispijnstraat 83 WW De Twern

St. Crispijnstraat 83A WW Asahi

Stadhoudersdijk 33 WP v.v. Waspik

Standplaats Schoutstraat 8, 5165 VT

Standplaats Schoutstraat 10, 5165 VT

Standplaats Schoutstraat 12, 5165 VT

Stationsstraat 47b WW Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein WW

Stijn Streuvelsstraat 23A de Postduif

t Vaartje 8 WP pc bs De Brug oud (L)

Taxandriaweg 13 WW Stichting jongeren centrum Waalwijk De Tavenu

Taxandriaweg 6 WW Stadhuis

Tilburgseweg 19 SC Begraafplaats Sprang-Capelle

van der Duinstraat 16 SC woning

Vredesplein 12 WW De Leest

Vredesplein WW Busstation

Weteringweg 29 WW (milieustraat)

Wijnruitstraat 196 WW gymzaal

Wilhelminastraat 2 WP Sportcentrum Waspik

Wilhelminastraat 4a WW stichting openbare leeszaal en bibliotheek

Willaertpark 2 a WW Buurthuis Zanddonk

Winterdijk 58 WW Toren Winterdijk (monument)

Zomerdijk 2 WW Woning (wordt zsm weer verkocht)

Zomerdijk 3 WW Ruimte bij Sluis Waalwijk

Zomerdijk 4 WW Sluisgebouw Waalwijk

Startdatum: 24-02-2020

■ Tijd

WOZ-waarden

WOZ waarde**WOZ 01-01-2020**

Akkerlaan 4 WW v.v. Baardwijk (was- en kleedkamer)	Niet meer via gemeente verzekerd
Akkerlaan 9 v.v. W.S.C. Waalwijk	Niet meer via gemeente verzekerd
Akkerwinde 1a SC Buurtwerk Vrijhoeve	€340.000,00
Akkerwinde 1b SC MIKZ Kinderopvang B.V.	€365.000,00
Alberdink Thijmstraat 23a	€205.000,00
Alberdink Thijmstraat 25 Kinderopvang de Paraplu	€705.000,00
Altenaweg 22 tm 32 woonwagenlocatie	gegevens onbekend
Anna van Saksenstraat 15 SC speelgoedwinkel	€125.000,00
Baardwijksestraat 44 WW ISK Wereldschool (inclusief gymlokaal)	School
Balade 7 WW basisschool Baardwijk huur 1 lokaal (0-1.14)	school
Balade 7 WW basisschool Baardwijk huur 2 lokalen 02.07 en 0-212	School
Bernhardstraat 19c v.v. SSC 55 (sportpark Wijlen)	€1.160.000,..
Bloemendaalweg 38a WW Begraafplaats Waalwijk	Vrijgesteld WOZ-object, daarom geen WOZ-waarde
Brugstraat 2 WP pc basisschool de Brug	school

Burgemeester Teijssenlaan 33 WW obs de Hoef	school
Burgemeester van Casterenstraat 41 WW Willem van Oranje College dislokatie	school
Carmelietenstraat 56 WP Stichting 't Schooltje	€330.000,00
Cornelis Verhoevenstraat 25 WW obs Villa Vlinderhof	school
De Els 44g WW Beheerdersruimte fietsenstalling De Els	€45.000
De Gaard 1 WW v.v. R.W.B.	€1.260.000,00
De Gaard 2 WW Sporthal de Slagen	€4.910.000,00
De Gaard 3 WW v.v. NEO 25	€1.220.000,00
De Gaard 4 WW Willem van Oranje College	school
de Roonlaan 37 WP Begraafplaats Waspik	Vrijgesteld WOZ-object, daarom geen WOZ-waarde
Drogerij 55 WW Stichting Leerrijk	school
Drunenseweg 11 WW Zwembad Olympia	€10.7000.000,00
Eikendonkiaan 3 WW sg de Overlaat	€120.000,00
Eikendonkiaan 5 WW Honk- en softbalvereniging Kickers	€435.000,00
Elzenweg 25 WW Stichting leder en schoenenmuseum	€1.030.000,00

Floris V-laan 9 WW vm Gymzaal Floris V-laan (L)	Verkocht
Frans Hals laan 17 WW rk bs Meerdijk school	school
Grotestraat 154a WW Stichting Parkpaviljoen	€220.000,00
Grotestraat 245 WW Ingrid Art Paintings	€195.000,00
Grotestraat 263 WW	€1.220.000,00
Guido Gezellestraat 32 WW	€110.000,00
Handelstraat 27 WW Kinderboerderij 't Erf	€53.000,00
Heggewikke 23 SC rk bs De Vrijhoeve	school
Heistraat 20 SC Openbare bibliotheek Sprang-Capelle	€370.000,00
Heistraat 217 SC Begraafplaats Capelle	Vrijgesteld WOZ-object, daarom geen WOZ-waarde
Hendrikus Chabotstraat 70 SC Kabath - leegstand	€425.000,00
Hertog Janstraat 3-5 WW Brandweerkazerne (nr 3-5)	€540.000,00
Hoefsteeg 23 WW woning	€455.000,00
Hoofdstraat 25 SC Toren NH kerk Capelle	Vrijgesteld WOZ-object, daarom geen WOZ-waarde
Hoofdstraat 65 SC	€170.000,00

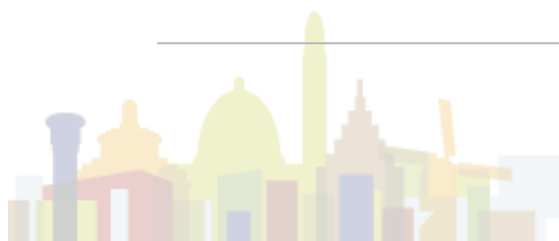
Hooisteeg 10 WW	€426.000,00
Hooisteeg 12 WW	€426.000,00
Hooisteeg 2 WW	€426.000,00
Hooisteeg 4 WW	€426.000,00
Hooisteeg 6 WW	€426.000,00
Hooisteeg 8 WW	€426.000,00
Industrieweg 91 WW	€520.000
Industrieweg 92 WW	gebouw verkocht
Irenestraat 3 WW Kunstencentrum Waalwijk	€2.460.000
Jeroen Boschstraat 1 SC Buurtcentrum Sprang-Driessen	€285.000,00
Juffrouwsteeg 3 SC vv S.V. Capelle	€1.570.000,00
Julianalaan 1 SC Cultureel centrum Zidewinde	€810.000,00
Julianalaan 3 SC Sporthal Zidewinde	€860.000,00
Julianalaan 3a SC Openluchtwembad Zidewinde	€1.530.000,00
Julianalaan 88-90 SC gemeentewerf Sprang Capelle	€860.000,00
Kastanjestraat 2 WW bs Kindcentrum Bloemenoord	school
Kerkstraat 141 SC stichting scoutingsgroep Jan de Rooij	€270.000,00

Kerkstraat 36 SC Toren NH kerk Sprang	Vrijgesteld van WOZ
Kerkstaat 10 WW Schoorsteen vm kousenfabriek	€7.000,00
Koetshuislaan 1 WW MET Praktijkonderwijs Waalwijk	School
Lindenheuvel 1 White Boys (accommodatie eigendom van private partij)	
Lindenheuvel 1 White Boys (velden?)	€290.000,00
Lindenheuvel 3 Was en kleedacc. White Boys (gehuurd van gemeente)	€87.000,00
Loeffstraat 107 WW Verenigingsgebouw de Oude Toren	€495.000,00
Max Bruchstraat 8 WW	gesloopt
Meerdijk 2a WW noodwoning	€170.000,00
Mendelssohnstraat 59 WW obs Van der Heijden	school
Mesdaglaan 2 SC MIKZ Kinderopvang Koning Groen	school
Mesdaglaan 4 SC gymzaal Mesdaglaan SC	school
Nieuwevaart 11 SC pc bs De Bron	school
Olympiaweg 10c WW atletiekclub Waalwij k66	€43.381,00
Olympiaweg 12 Was en kleedaccommodatie Tennisvereniging "de mattenkloppers"	recht van opstal
Olympiaweg 14 Hockeyvereniging K.M.H.C.	geprivatiseerd

Olympiaweg 16 Cornu Copiae	€105.000,00
Olympiaweg 8b WW Dr. Mollercollege + Walewyc	voortgezet onderwijs
Olympiaweg 12a Sporthal de Zeine	€4.360.000,00
Orteliuslaan 12-22 woonwagen locatie	gegevens onbekend
Oranjeplein 10 vm. Disloc Walewyc / Moller	gesloopt
Oudestraat 86 SC Standerdmolen Dye Sprancke	€43.000,00
Prins Bernhardstraat 1 Dorpsboerderij Waspik	€215.000,00
Prins Bernhardstraat 3 WP rk bs De Veste	school
Prof. van 't Hoffweg 13 WW Gemeentewerf Waalwijk	€1.650.000,00
Prof. van 't Hoffweg 13a WW Gemeentewerf kantoor Waalwijk	€27.000,00
Raadhuisplein 1 WW vm SLEM	€2.650.000,00
Raadhuisplein 2 Voormalige brandweertoren (inclusief fietsenstalling)	Onderdeel van Kropholler Raadhuisplein 2 WW
Raadhuisplein 2 achter WW Oud Huis van Waalwijk	€1.470.000,00
Raadhuisplein 2a WW Nubikk b.v.	€1.470.000,00
Raadhuisplein 3 Leeskamer Raad	€140.000,00
Raadhuisplein 5 kantoor P1	€350.000,00

Raadhuisplein 6 en 7 vm Studentenhuisversting	€1.220.000,00	
Raadhuisplein 8 Restaurant 't slot	€1.220.000,00	
Rembrandtlaan 18 Koningsschool + gymzaal		school
Rembrandtpark 67 WW sbo het Zilverlicht incl. gymzaal		school
Scharlo 3 WP Woning	€425.000,00	
Schoolstraat 19 WP Den Bolder	€1.890.000	
Schoolstraat 32 SC Buurtwerk Capelle	€430.000,00	
Schrevelstraat 54 SC obs De Krullevaer		school
St. Crispijnstraat 81 WW Vastgoedbeschermer Leegstand schoolgebouw	€300.000,00	
St. Crispijnstraat 81a WW	€61.000,00	
St. Crispijnstraat 83 WW De Twern	€440.000,00	
St. Crispijnstraat 83a WW Asahi	€38.000,00	
Stadhoudersdijk 33 WP v.v. Waspik	€465.000,00	
Standplaats Schoutstraat 8, 5165 VT	€25.000,00	
Standplaats Schoutstraat 10, 5165 VT	€30.000,00	
Standplaats Schoutstraat 12, 5165 VT	€33.000,00	
Stationsstraat 47b WW Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein WW	€55.000,00	

Stijn Streuvelsstraat 23a de Postduif	€205.000,00
't Vaartje 8 WP pc bs de Brug oud (L)	vm school, nu leegstaand
Taxandriaweg 13 WW Beheerdersruimte fietsenstalling Unnaplein WW.	€1.390.000,00
Taxandriaweg 6 WW Stadhuis	€13.750.000,00
Tilburgseweg 19 SC Begraafplaats Sprang Capelle	Vrijgesteld WOZ-object, daarom geen WOZ-waarde
van der Duinstraat 16 SC woning	€255.000,00
van Duvenvoordsestraat 13 WW rk bs Kindcentrum Besoyen	school
Vredesplein 12 WW de Leest	€3.120.000,00
Vredesplein WW Busstation	€15.000,00
Weteringweg 29 WW (milieustraat)	€1.510.000,00
Wijnruitstraat 196 WW gymzaal	€360.000,00
Wilhelminastraat 2 WP Sportcentrum Waspik	€2.270.000,00
Wilhelminastraat 4a WW stichting openbare leeszaal en bibliotheek	€1.520.000,00
Wilhelminastraat 6 WW (stichting leerrijk) Teresiaschool	school
Willaertpark 2a WW Buurthuis Zanddonk	€445.000,00
Willem de Zwijgerstraat 29 SC de Rank (basisschool)	school

Winterdijk 58 WWW Toren WInterdijk (monument)	€28.000,00
Woeringenlaan 20 WW bs Juliana v Stolberg	school
Zomerdijk 2 WW woning (wordt zsm weer verkocht)	€215.000,00
Zomerdijk 3 WW Rustruimte bij Sluis Waalwijk	gegevens onbekend
Zomerdijk 4 WW Sluisgebouw Waalwijk	€86.000,00
Zomerdijk 6-8 watersporters jachthaven en dienstwoning	gesloopt

Schoolgebouwen zijn juridisch en economisch eigendom van schoolbestuur en staan daarom niet als eigendom van gemeente geregistreerd en dus niet op de lijst.

Startdatum: 24-02-2020

■ Tijd

Actiepunten 2019

Actiepunten voor 2020:

1. Op- en inrichten cluster vastgoed
2. Financiële administratie verder herinrichten ten einde data op gebouwniveau te leveren
3. Vaststellen plan van aanpak verduurzaming vastgoed en vervolgens aan de slag met het plan van aanpak

Financiering (en treasury)

Financiering (en treasury)

Inleiding / ambitie

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury gaat over de financiering van beleid en het aantrekken van het geld dat daarvoor nodig is.

1. Algemene ontwikkelingen / wat willen we bereiken

De publieke sector rentes zijn de afgelopen periode verder opgelopen. Dat bevestigt het beeld dat lange rentes langzaam aan het opkrabbelen zijn van de historische dieptepunten van afgelopen zomer. Aanjager voor hogere rentestanden is nog steeds overwegend meevallend macro-economisch nieuws. Desalniettemin blijft economisch nieuws wijzen op ondermaatse groei van de economie van de Eurozone. De geldmarkt (looptijden tot en met een jaar) is beduidend minder ruim als gevolg van de introductie van het zogenaamde tiering systeem door de ECB. De banken kunnen voortaan nog eens zes maal hun kasreserve-eis stellen bij de ECB op 0 procent. Voor de introductie van de tiering kregen banken alleen 0% voor hun verplichte kasreserve, en betaalden zij de ECB een half procent over het resterende bedrag dat zij op hun rekening hadden staan bij de ECB. Het Centraal Planbureau verwacht dat de Nederlandse economie in 2020 ondermaats groeit met niet meer dan één procent. Dat betekent dat de economie weinig lijkt te profiteren van de stabilisatie van de wereldeconomie die zich begint af te tekenen.

De Nederlandse overheid en daarmee de decentrale overheden profiteerden gedurende het jaar 2019 eveneens van de lage rente. In heel 2019 waren de tarieven voor 1-maands kasgeld circa -0,45% en voor rekening-courant krediet circa -0,35%. Voor 10-jaars fixe leningen lagen de tarieven steeds onder de ½%. Kort financieren blijft voorlopig dus zeer aantrekkelijk.

2. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille / wat gaan we daarvoor doen

We hebben de liquiditeitsplanning regelmatig bijgesteld. Dat hebben we onder andere gedaan aan de hand van het overzicht met de kasstromen van het grondbedrijf zoals dat voortvloeit uit de laatste nota grondexploitatie.

Laatstelijk bij het opstellen van deze paragraaf bij de begroting 2020 (augustus 2019) werd voor 2019 nog uitgegaan van een financieringsbehoefte van € 30 miljoen. Gedurende 2019 zijn er geen langlopende leningen gecontracteerd en de kortlopende schuld per ultimo 2019 bedroeg €9.7 miljoen. De aantrekkende grondverkopen en uitstel van een aantal projecten waren debet aan de uiteindelijke lagere financieringsbehoefte.

Liquiditeitsplanning

In de volgende tabel laten we een doorkijk zien van de liquiditeitsplanning op basis van de gegevens per 1 januari 2020. De behoefte ontstaat na rekening te hebben gehouden met de nog te realiseren volgende projecten: Gebiedsontsluiting Oostelijke Langstraat, het nieuwe schoenenmuseum en de insteekhaven.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Exploitatier rekening	-2.300			
Investerings	32.500	31.700	21.300	4.400

Grondexploitatie	-9.200	-5.000	-4.200	-1.700
Aflossing leningen	16.500	14.800	12.800	10.900
Financieringsbehoefte	37.500	41.500	29.900	13.600

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we onze financieringsbehoefte steeds hoger is dan de aflossing van de bestaande leningen. Hierdoor stijgt de totale schuld. De lasten hiervan zijn uiteraard steeds afgedekt binnen de begroting.

Schuldpositie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Totale schuld *	147.500	168.500	195.200	212.300	215.000

* Langlopende leningen en kasgeld

Bij de samenstelling van deze reeks is geen rekening gehouden met een mogelijk drukkend effect van de schuldontwikkeling, als gevolg van de verkoop van vooral bedrijfsterreinen voortvloeiende uit volgende te realiseren fases van die terreinen. Daarmee kan de schuldontwikkeling naar onze inschatting fors naar beneden worden bijgesteld. Concrete getallen kunnen we niet geven.

3. Rente / wat gaat het kosten

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we inzicht geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen. Onderstaand schema voorziet in dit inzicht.

Bedragen x € 1

Renteschema	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	3.500.701
b. De externe rentebaten	-/- 268.892
Totaal door te rekenen externe rente	3.231.809

c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 451.374
c. de rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 145.634
	-/- 597.008
Saldo door te rekenen rente	2.634.801
d1 Rente over eigen vermogen	0
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	2.634.801
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 3.238.821
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	604.020

Indicatoren

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum aan gemiddelde netto vlottende schuld dat een gemeente in een kwartaal mag hebben. Bij netto vlottende schuld gaat het om financieringen met een looptijd korter dan 1 jaar.

De minister heeft de kasgeldlimiet op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Waalwijk was dat in 2019 afgerond € 12.3 miljoen. Waar mogelijk hebben we getracht steeds zoveel

mogelijk te profiteren van het rentevershil met lang geld door maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet.

In 2019 is steeds geopereerd binnen de kasgeldnorm:

Berekening (bedragen x € 1.000)

	Vlottende schuld	Vlottende middelen	Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
kwartaal 1	11.583	273	11.311
kwartaal 2	2.856	2.252	604
kwartaal 3	2.998	966	2.032
kwartaal 4	8.936	479	8.457
gemiddeld	6.593	992	5.601
		Variabelen	Bedragen
Benutting kasgeldlimiet (KGL)		ruimte onder de KGL	6.734
		overschrijding van de KGL	
Berekening kasgeldlimiet		Begrotingstotaal	145.121
		Percentage regeling	8,5
		Kasgeldlimiet	12.335

Renterisiconorm

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan aflossing en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit houdt in dat maximaal 20% van het totaal van de begroting aan rentegevoeligheid onderhevig mag zijn. Voor Waalwijk is de norm € 29 miljoen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, voldoet Waalwijk ruimschoots aan de norm.

Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Begrotingstotaal	145.121	149.537	149.537	149.537
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20	20	20	20
Renterisiconorm	29.024	29.907	29.907	29.907

Toets Renterisiconorm				
Renterisiconorm	29.024	29.907	29.907	29.907
Renterisico op vaste schuld	22.924	17.717	16.667	12.934
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	6.100	12.190	13.240	16.973

6. Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Op basis van ons begrotingstotaal 2019 mochten we gemiddeld genomen per dag afgerond maximaal € 1.1 miljoen (0,75% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden. Het eventuele meerdere aan overtollige middelen moeten we afromen en onderbrengen bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Gelet op onze kaspositie in 2019 hebben we geen middelen ondergebracht bij de schatkist.

7. Wet HOF/EMU-saldo

Het doel van de Wet HOF is er voor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij doorvertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk.

Voor het kabinet is er geen aanleiding om in te zoomen op sectoren (en dus ook niet op individuele overheden) zolang de norm voor de decentrale overheden als geheel niet wordt overschreden. Daarom worden er alleen nog indicatieve referentiewaarden voor individuele overheden bepaald.

8. Geprognosticeerde balans

Op basis van een wijziging van het BBV nemen we voortaan een meerjarig geprognosticeerde balans op in deze paragraaf. Hierbij hebben we rekening gehouden met de ontwikkeling in de investeringen, het inzetten van reserves en voorzieningen en onze financieringsbehoefte.

Bedrijfsvoering

HRM

Wat hebben we bereikt in 2019?

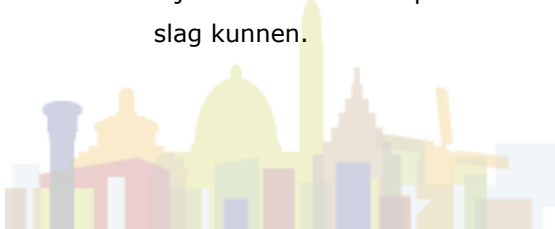
In 2019 hebben we hard gewerkt aan de speerpunten die in 2018 zijn benoemd; vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, continu leren, evalueren en borgen, het goede gesprek, goed werkgeverschap en samenwerking. Uit het medewerkersonderzoek, waarvan de resultaten begin 2019 bekend waren, bleek dat samenwerking binnen de teams goed gaat, maar dat het tussen de team nog beter kan. De directie is bij alle teams gaan ophalen wat zij van de resultaten van het onderzoek vinden en of hoe zij denken dat het nóg beter zou kunnen. Om hiermee aan de slag te gaan zijn interventies ontwikkeld die eind 2019 gestart zijn of in 2020 starten. Denk hierbij aan initiatieven om anders samen te werken, het opleiden van Ynnovators en Part up (gericht op samenwerken).

In het kader van duurzame inzetbaarheid is gekeken of het voor Waalwijk haalbaar zou zijn een generatiepact te ontwikkelen. Dit ging er van uit dat als de medewerkers voorafgaand aan hun aow-leeftijd wat minder gaan werken, met behoud van pensioen, dat zou bijdrage aan hun inzetbaarheid tot de aow-leeftijd. Voor de vrijkomende middelen zou dan geïnvesteerd kunnen worden in nieuwe instroom. Voor dit pact is niet gekozen, maar we zijn wel blijven zoeken naar manieren om de vitaliteit en inzetbaarheid te vergroten. We doen dit door opleiding, coaching, bewustwording, arbo-voorlichting, preventiemiddelen op de werkplek, voorlichting over gezond leven en het stress preventie team.

Dit stress preventieteam wordt gecoördineerd door de organisatiecoach, die snel in actie komt als medewerkers dreigen uit te vallen door stressklachten. In 2019 is ons verzuim dan ook een procent lager dan in 2018.

Voor HRM werd 2019 ook gekenmerkt door de transitie van het ambtenarenrecht naar het arbeidsrecht. De invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (wnra) per 1 januari 2020 heeft ervoor gezorgd dat veel werk is verzet om dit goed te laten verlopen. We hebben voorlichting gegeven, onze arbeidsvoorwaarden aangepast en zijn bijgeschoold op dit gebied. Ook de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) vroeg onze aandacht omdat we op verschillende plekken in de organisatie gebruik maken van flexibele inzet van medewerkers.

Om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst aan voldoende en gekwalificeerde medewerkers kunnen komen hebben we diverse plekken verteld wat we doen met ons organisatieontwikkelingsprogramma Vanzelfsprekend Goed op Weg en dat we het predicaat Beste Werkgever 2018/2019 mochten voeren. Daarnaast hebben we het arbeidsmarktplatform werkenvoormiddenbrabant.nl opgericht. Hier werken we samen met andere gemeenten en gelieerde organisaties om onze zichtbaarheid te vergroten. Voor de medewerkers die bij ons komen werken hebben we een programma ontwikkelt om zich snel thuis te voelen in de organisatie. Dit programma is deels digitaal te volgen via de Waalwijk Academie en bestaat daarnaast uit bijeenkomsten voor specifieke thema's. Dit zorgt ervoor dat medewerkers snel en effectief aan de slag kunnen.

2019 is ook gebruikt om te experimenteren met het goede gesprek met onze medewerkers. We hebben gewerkt met 360 graden feedback, feedback applicaties en experimenten uitgevoerd met performancemanagement. Eind 2019 is besloten in eigen beheer met een externe partner een eigen Waalwijks model voor onze performance te ontwikkelen dat uitgaat van eigenaarschap bij medewerkers. Een belangrijke stap voor toekomstproof performancemanagement. Van hieruit is ook makkelijk de stap te maken naar voorbereiding van onze medewerkers op duurzame inzetbaarheid middels talentmanagement en interne mobiliteit. Die stap zetten we in 2020.

Tenslotte hebben we onze interne organisatie efficiënter gemaakt door de belangrijkste HRM-processen te digitaliseren. In 2020 gaan we met de overige processen aan de slag en maken we deze wnra-proof.

Wat willen we bereiken?

HRM Algemeen

Op 1 januari 2019 is het organisatieontwikkelprogramma Vanzelfsprekend Goed op weg! (VGOW) van start gegaan. Wij werken aan vitaliteit, leren en ontwikkelen, partnerschap en eigenaarschap. Organisatieontwikkeling en HR versterken elkaar in Waalwijk. De onderwerpen op de HR agenda van 2019 versterken de organisatieontwikkeling in bewustwording, praktische initiatieven en cultuur.

Strategie en beleid

In 2018 zijn de drie strategische HR thema's benoemd: 'Vitaliteit & Inzetbaarheid', 'Goed werkgeverschap' en 'Leren & Ontwikkelen'. De focus op deze thema's maakt Waalwijk toekomstbestendig en -proof. Ook bieden ze gelegenheid om de unieke punten van Waalwijk als werkgever beter te vermarkten (sterk werkgeversmerk), bijvoorbeeld het arbeidsmarktplatform, de kansen voor ontwikkeling en de interne mobiliteit die de afgelopen jaren stijgende lijn vertoont.

Arbo

Waalwijk vindt het belangrijk dat medewerkers hun taak veilig kunnen uitvoeren. Tegelijk liggen mensen met een publieke taak steeds vaker onder vuur. Daarom is in 2017 gestart met een programma om de weerbaarheid en handelingsbekwaamheid van de medewerkers te verhogen. Medio 2018 is iedere medewerker getraind en voor 2020 zijn maatwerktrainingen ingepland voor

specialistische functies als huisbezoeken of voor de baliefuncties. Ook is in 2019 het incidententeam opgezet dat kan assisteren en optreden bij (potentiele) agressie- en geweldincidenten.

Wat hebben we gedaan in 2019?

De belangrijkste gerealiseerde speerpunten van THRM naast de reguliere advisering en ondersteuning voor 2019 zijn:

- Verdere ontwikkeling HRM instrumentarium (oa. vereenvoudiging en modernisering van de functionerings-, beoordelings- en loopbaangesprekken en geautomatiseerde workflows (E-HRM))
- Vitaal, inzetbaar en een leven lang ontwikkelen: De pensioenleeftijd ligt steeds hoger, het tempo van verandering neemt toe en we vragen veel van onze mensen. Om vitale en goed inzetbare medewerkers te hebben en houden investeren we in mobiliteit en ontwikkeling. Hiervoor brengen we de middelen voor leren en ontwikkelen op goed niveau (benchmarkcijfers) en venten we uit dat onze interne mobiliteit tot de beste van de middelgrote gemeenten behoort. Dit betekent ook inhuur beperken (intern waar mogelijk)
- Eigentijdse werving en vacaturebeheer via werkenvoormiddenbrabant.nl (samenwerkingsinitiatief regio Midden Brabant)
- Platform voor rechtmatige en efficiënte inhuur oprichten
- Daling verzuimpercentage door instrument 'stresspreventieteam'
- Adaptie medewerkers van eigenaarschap, vitaliteit, leren en ontwikkelen
- Gevarieerd en ruimer aanbod in de Waalwijk Academie
- Ontwikkelen project 'De informele aanpak'
- WNRA en WAB succesvol invoeren
- Ontwikkelen Welkom in Waalwijk (eigentijdse introductie nieuwe medewerkers)

Toelichting personele formatie en personele lasten 2019 (inclusief inhuur)

Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de begrote formatie volgens de jaarlijkse B2-staat en de personele bezetting per ultimo jaar voor de periode 2014-2019.

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Begrote formatie B2-staat	332,1	339,6	334,9	336,6	333,3	335,1

Bezetting per ultimo jaar	311,7	314,7	317,6	312,4	312,9	323,9
---------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Voor wat betreft de formatie zijn met betrekking tot de B2-staat 2019 geen bijzonderheden te melden ten opzichte van de voorgaande jaren. De bezetting per ultimo 2019 is wel aanzienlijk hoger dan in de periode 2014-2018. Dit is het gevolg van de besluitvorming over de reorganisatie TWYZ in het najaar van 2018 en de effectuering hiervan in 2019. Door dit besluit is de gemeenteraad akkoord gegaan met een aanzienlijke formatie-uitbreiding.

De B2-staat 2019 is reeds opgesteld in het voorjaar van 2018. Op dat moment was deze besluitvorming over TWYZ nog niet bekend. Dit is pas verwerkt in de B2-staat van 2020, waarbij de begrote formatie is gestegen naar 352,3 fte.

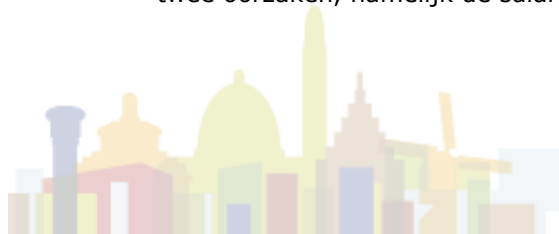
Het vacaturevoordeel is in 2019 weer ingezet als inhuurbudget om de capaciteitsproblemen als gevolg van de vacatures binnen de teams op te lossen.

In het onderstaand overzicht is het resultaat op de personeelslasten (inclusief inhuur) van 2019 opgenomen.

2019	Budgetten personeel	Werkelijke kosten/baten	Bruto resultaat
Personeelslasten producten	1.362.106	1.408.339	-46.233
Personeelslasten kostenplaatsen	22.639.896	22.386.895	253.001
Totaal personeelslasten	24.002.002	23.795.235	206.767
Inhuur producten	2.028.813	2.102.171	-73.358
Inhuur kostenplaatsen	6.062.645	6.081.186	-18.541
Inhuur kredieten	156.402	156.402	0
Totaal inhuur	8.247.860	8.339.759	-91.899
Vergoedingen personeel	-190.000	-239.875	49.875
Totaal inkomsten derden	-190.000	-239.875	49.875
Resultaat personeelsIn (incl. inhuur)	32.059.862	31.895.118	164.743

Het totaalresultaat 2019 op personeelslasten (inclusief inhuur) bedraagt ruim € 164.000 positief. Dit wordt hieronder met betrekking tot de personeelslasten en inhuur nader verklaard.

De personeelslasten 2019 (uitbetaalde salarissen) zijn ruim € 1,6 mln hoger dan in 2018. Dit heeft twee oorzaken, namelijk de salarisstijging conform het cao-akkoord gemeenten 2019-2020 (3,75%

loonstijging per 1 oktober 2019 en eenmalig € 750,- per medewerker) en de stijging van de formatieve bezetting in 2019 (met name in verband met de reorganisatie TWYZ).

Het voordeel op de personeelslasten is onder andere veroorzaakt door vacaturevoordeel, dat abusievelijk bij enkele teams niet is overgeboekt naar inhuurbudget.

De beschikbare inhuurbudgetten (reguliere inhuurbudgetten, overige budgetten/subsidies ingezet voor inhuur, vacaturevoordelen en projectbudgetten) waren in 2019 toereikend om de inhuurkosten van ruim € 8,3 mln af te dekken. In het bovenstaand overzicht geeft de inhuur een negatief resultaat van ruim € 90.000, maar een deel van het budget op de personeelslasten had in de vorm van vacaturevoordelen eigenlijk moeten zijn overgeboekt naar inhuurbudget. Het voordeel op personeel van ruim € 200.000 is dus deels dekking van het nadeel op inhuur.

Planning & Control

Planning en control

Wat hebben we gedaan

In 2019 is de voorgenomen professionalisering van de P&C-cyclus/instrumenten voortvarend ter hand genomen. Raad, college en management krijgen ieder de informatie die zij nodig hebben om hun rol zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren. Van kadernota, begroting, voor- en najaarsbericht tot en met jaarrekening is de informatieverstrekking op de juiste niveaus toegesneden. Uiteraard wordt in overleg met de gebruikers de informatieverstrekking verder geoptimaliseerd.

Wat hebben we gedaan in 2019

Digitalisering P&C instrumenten

De begroting 2019 was het eerste document uit de P&C-cyclus dat volledig digitaal aan de raad en college is aangeboden en via de "app" Ipad digitaal is ontsloten. Ook onze inwoners kunnen via de website van de gemeente Waalwijk de begroting inzien. Als logisch gevolg van de digitale begroting is in 2019 ook gewerkt aan het digitaliseren van het voorjaarsbericht 2019 en de kadernota 2020. Het najaarsbericht 2018 was al gedigitaliseerd. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is men tevreden over de ingang gezette digitalisering, de raad heeft bij de behandeling van de begroting 2020 een motie aangenomen waarin is vastgelegd dat er alleen nog van de digitale versie gebruik wordt gemaakt en geen pdf-versie. Daarnaast werd hierin vastgelegd dat het vraag en antwoord traject m.b.t. begroting en jaarrekening ook via de "App" wordt afgehandeld. Het streven is om dit onderdeel bij de behandeling van de jaarrekening 2019 operationeel te hebben.

Indicatoren

In 2019 is uitvoering gegeven aan het verzoek van de raad om de begroting te voorzien van effectindicatoren en de begroting 2020 is de eerste begroting waarin naast de wettelijk verplichte indicatoren ook onze eigen met name effectindicatoren zijn opgenomen. We beschikken inmiddels over 67 effectindicatoren die gekoppeld zijn aan de geformuleerde doelstellingen die verspreid zijn

over de 4 programma's en de 9 beleidsvelden. Bij de jaarrekening 2020 zal voor de eerste keer gerapporteerd kunnen worden op de effectindicatoren (streefwaarde en gerealiseerde waarde). Bij beleidsevaluatie en daaropvolgend nieuw beleid zal van de indicatoren gebruik worden gemaakt.

Voorts zullen de indicatoren worden gebruikt ten behoeve van benchmarks. In 2019 is de burgerpeiling "Waarstaatjegemeente" uitgevoerd en begin 2020 zullen de resultaten worden gepresenteerd. De uitkomsten (indicatoren) zullen ook worden gebruikt bij beleidsevaluaties. Daarnaast wordt in deze rapportage een vergelijking opgenomen met gemeenten in de grootteklasse (25.000 tot 50.000 inwoners) en gelet op het stedelijk karakter van Waalwijk ook van (50.000 tot 100.000 inwoners) en de landelijke cijfers en hiermee hebben we voor de diverse beleidsvelden indicaties of we op de goede weg zijn.

Regelgeving m.b.t. Planning en Control

In 2019 is de Financiële verordening van de gemeente Waalwijk geactualiseerd en is begin 2020 door de raad vastgesteld. Tevens is hiermee de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid en de nota Kostentoe rekening geactualiseerd.

Interne controle

Wat willen we bereiken?

Jaarlijks verricht IC controle op bedrijfsprocessen van de gemeente Waalwijk om te komen tot een optimale procesbeheersing en een oordeel te kunnen geven over de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de kosten en opbrengsten in de jaarrekening. De controle dient tevens als basis voor de rechtmatigheidsverklaring van de externe accountant.

De controle is gebaseerd op een vooraf opgestelde en door directie en externe accountant vastgestelde planning. Bij de planning wordt via een monitor de prioriteiten van de te controleren processen bepaald o.b.v. de financiële omvang en stand van zaken van de AO/IC van een proces.

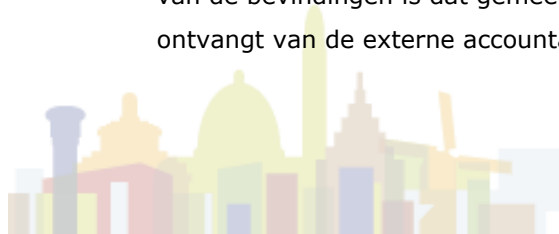
De controle bestaat uit het beoordelen van de administratieve organisatie, het verrichten van deelwaarnemingen en het maken van financiële aansluitingen. Uitgangspunt bij de controle is gericht op de belangrijkste risico's binnen de processen. Uit de controles voortkomende aanbevelingen worden jaarlijks gemonitord.

De bevindingen en aanbevelingen worden twee maal per jaar via een samenvatting ter kennis name aangeboden aan directie en college.

De gemeente Waalwijk werkt aan een zelf-controlerende organisatie. Daarom is IC vanaf 2015 gestart met de overdracht van de eerstelijnscontroles naar de teams.

Wat hebben we gedaan in 2019?

In 2019 heeft IC conform planning 17 bedrijfsprocessen gecontroleerd. De bevindingen zijn via een standaard samenvatting per proces gerapporteerd aan directie en college. De verwachting op basis van de bevindingen is dat gemeente Waalwijk voor 2019 een goedkeurende accountantsverklaring ontvangt van de externe accountant.

De eerstelijnscontroles van een aantal processen zijn reeds vóór 2019 overgedragen aan de betreffende teams (processen debiteuren, subsidie, leges burgerzaken, belastingen, crediteuren, transities, autorisaties en omgevingsvergunningen). In 2019 zijn de eerstelijnscontroles overdragen aan de teams voor het proces verhuur zwembaden. De teams verrichten de eerstelijnscontroles en rapporteren hun bevindingen aan IC. IC monitort, beoordeeld de selectie van de gedane deelwaarnemingen, beoordeeld de bevindingen, verricht steekproeven en neemt de bevindingen mee in de rapportages aan DT en college.

Rechtmatigheid is voor een gemeente van essentieel belang. Tot en met 2020 geven externe accountants een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Door een wetswijziging wordt vanaf 2021 het college van B&W zelf verantwoordelijk voor het opstellen. Deze verantwoording wordt gecontroleerd door de externe accountant.

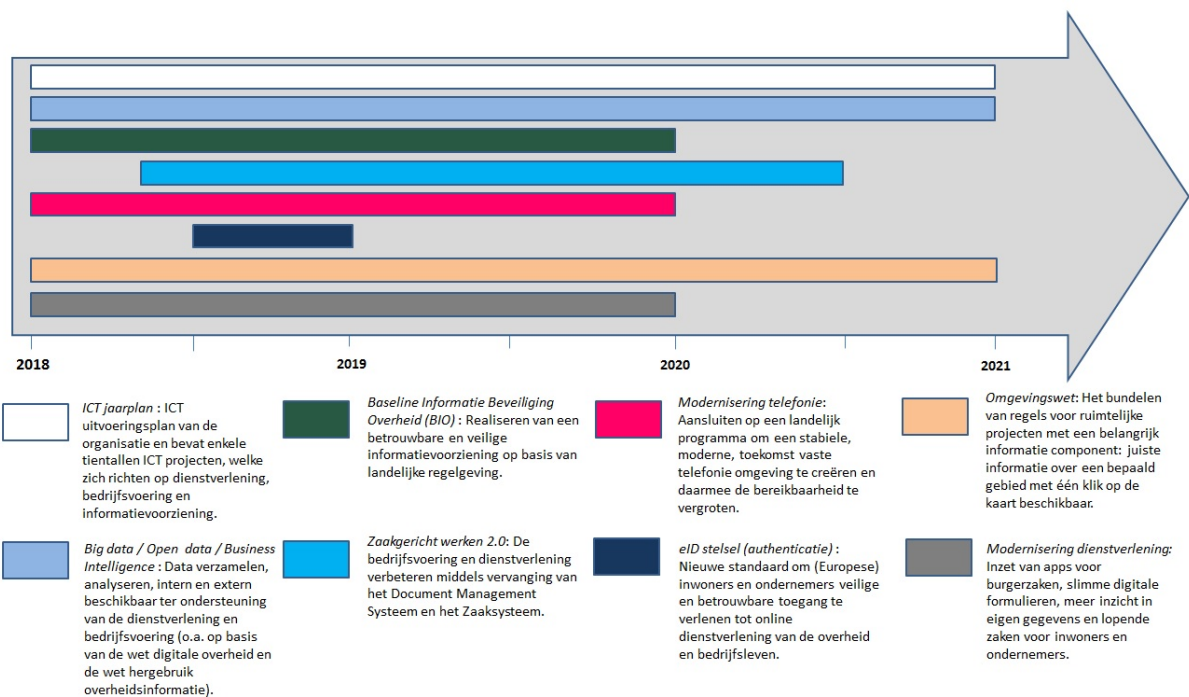
Ter voorbereiding op deze wijziging heeft IC in 2019 samen met twee beleidsadviseurs een plan van aanpak opgesteld. Dit plan is afgestemd met de directeur bedrijfsvoering en dienstverlening en de externe accountant. Ook is gestart met de uitvoer van de eerste stap in dit plan: aanpassen van het normenkader. In 2020 zal IC het plan van aanpak verder oppakken.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet?

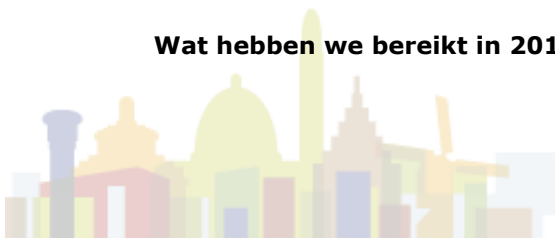
n.v.t.

ICT

Wat willen we bereiken?

Wat hebben we bereikt in 2019?

ICT jaarplan 2019

Het ICT jaarplan 2019 bestond uit 18 ICT projecten (20 projecten in 2018) vanuit de organisatie & team ICT om de bedrijfsvoering & dienstverlening te optimaliseren alsmede de ICT infrastructuur te moderniseren. Zes projecten zijn afgerond, zeven projecten zijn meerjarig en schuiven conform planning door naar 2020. Drie projecten zijn niet gestart in 2019 en schuiven door naar 2020, daarvoor zijn wel voorbereidingen in 2019 getroffen. Twee projecten zijn afgeschaald naar een wijziging en geen onderdeel meer van het ICT jaarplan.

Omgevingswet

Het digitaal stelsel omgevingswet bestaat uit verschillende digitale systemen en koppelingen. Een belangrijk onderdeel van het digitaal stelsel omgevingswet is een nieuw vergunning, toezicht en handhavingssysteem (VTH). De implementatie van dit VTH-systeem is gestart begin 2019 en is eind 2019 in gebruik genomen. Hiermee is aan belangrijke voorwaarde voldaan om aan te sluiten op het digitaal stelsel omgevingswet. Naast de verplichte aansluiting op het digitaal stelsel omgevingswet is de bedrijfsvoering gemoderniseerd en daarmee toekomst vast gemaakt voor de komende jaren.

Zaakgericht werken 2.0

In 2019 is het centrale informatiesysteem onder de noemer InProces (zaaksysteem, document management systeem, klant contact systeem, digitale formulieren, CRM) in gebruik genomen. Dit is een meer-jaren project en moderniseert het centrale informatiesysteem van de gemeente en moet uiteindelijk leiden tot één verbeterde interne informatievoorziening, bedrijfsvoering en dienstverlening naar inwoners en ondernemers. De 1e fase van de implementatie is afgerond en vervolgens start het verder inrichten en optimaliseren van dit centrale informatiesysteem.

Modernisering dienstverlening

De modernisering van de dienstverlening richt zich vooral op innovatieve producten op het gebied van publiekszaken (iBurgerzaken suite). In 2019 is uitvoering gegeven aan het meer-jaren plan om nieuwe producten in te zetten om de bedrijfsvoering en dienstverlening (self service) te optimaliseren. Op basis van een extern advies is gestart met het verbeteren van de informatievoorziening en bruikbaarheid van de website: o.a. verbeteren vindbaarheid van producten en diensten, snelheid van de website en het opschonen van verouderde informatie.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid

In 2019 is vooral ingezet om de vele websites en portalen (ongeveer 20) van de gemeentelijke organisatie beter te beveiligen. Het niveau van beveiliging was gemiddeld/goed en is nu goed. Bron: internet.nl en basisbeveiliging.nl. Een belangrijk onderdeel van de beveiliging van informatiesystemen is het thema logging. In 2019 is gestart om detectie en het (achteraf) kunnen opsporen van incidenten beter op te kunnen sporen met behulp van logging. Vanaf 2019 is het nu mogelijk om gezamenlijk veiligheidsproducten en diensten in te kopen met als doel verdere samenwerking te bevorderen en daarmee kennis te verhogen op het gebied van informatiebeveiliging.

Modernisering telefonie

In 2019 is een deelproject gestart om de telefonie omgeving te moderniseren om de bereikbaarheid van de gemeentelijk organisatie te verhogen en moderne telefonie toepassingen in te gaan zetten. Deze transitie behelst een andere invalshoek van telefonie (van voornamelijk vast, naar mobiel). Dit traject gebeurt in samenwerking met de VNG. Ongeveer 200 andere gemeenten gaan op een soortgelijke manier om met de inrichting van hun telefonie omgeving.

Bedrijfsvoering dashboards

In 2019 zijn bedrijfsvoering dashboards voor teams ontwikkeld op basis van kritische prestatie indicatoren (KPI) vanuit de bedrijfsvoering of dienstverlening. Teams zijn in staat te sturen op KPI's uit deze centrale dashboards.

Wat hebben we niet bereikt in 2019?

iVisie

De visie op informatievoorziening (2015-2018) is inmiddels gedateerd. Ondanks dat de uitgangspunten nog steeds gelden is het de wens om de iVisie (voorheen visie op informatievoorziening) te actualiseren en af te stemmen op de meest recente ontwikkelingen. De capaciteit ontbrak om zowel uitvoering te geven aan zaakgericht werken 2.0 en de actualisatie van deze iVisie.

eID stelsel

In 2018 is een nieuwe vorm van digitale identificatie geïntroduceerd genaamd eIDAS en is een aanvulling op het huidige stelsel digitale identificatie (DigiD en eHerkenning). eIDAS is

geïntroduceerd om aanvragen van digitale producten en diensten van de gemeente Waalwijk vanuit het buitenland mogelijk te maken. In 2019 is de software vervangen die het mogelijk maakt de digitale producten en diensten aan te vragen (zie ook zaakgericht werken 2.0). Het in gebruik nemen van eIDAS heeft geen prioriteit gekregen. De basis voor dit besluit was het beperkte gebruik van deze dienst bij andere overheidsorganisaties, waarover periodiek wordt gerapporteerd.

Informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens (privacy)

Wat willen we bereiken?

Vanaf 25 mei 2018 dient de gemeente Waalwijk te voldoen aan de verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De verplichtingen brengen een grotere documentatieplicht met zich mee, een verantwoordingskader en het inbedden van de toepassing van de nieuwe wetgeving in de processen waar persoonsgegevens worden verwerkt. In het eerste en tweede kwartaal 2017 voerden we een nulmeting uit. Het daaruit opgestelde implementatieplan is in 2019 afgerond.

Met ingang van 2020 gelden voor overheidsinstellingen nieuwe geharmoniseerde normen voor de beveiliging van informatie. De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) is vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Hoewel in 2019 de hiervoor genoemde BIG nog de norm was heeft de gemeente in september 2019 een nulmeting uitgevoerd naar de implementatie van de BIO. Deze cijfers worden vanaf nu op deze plek aan u gerapporteerd.

We willen bereiken dat zowel de vereisten van de AVG als van de normen rond de beveiliging van informatie op een adequaat niveau zijn in onze werkprocessen. Op basis van meten, evalueren en verbeteren brengen we dit niveau steeds op een hoger niveau.

We informeren u op basis van de rapportages die worden de landelijk vastgestelde manier in ENSIA. Dit staat voor Eenduidige normatiek single informatie audit, voor meer informatie verwijzen wij u naar www.ensia.nl.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet?

In het jaarplan voor 2019 stelden wij ons ten doel om de BIG-normen rond logging en business continuity management te implementeren. Ofschoon hier een goede start mee is gemaakt zijn deze projecten nog niet afgerond. Ten aanzien verbeteringen om de AVG goed te integreren in alle facetten van de bedrijfsvoering zijn hier ook nog niet alle onderwerpen klaar. Over het algemeen kan gesteld worden dat de werkdruk bij de verschillende teams en het vinden van de juiste mensen op het juiste moment er vaak toe leiden dat een onderwerp nog niet geheel afgerond kan worden.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Er is door het college een nieuw strategisch informatiebeveiligingsbeleid voor de gemeente Waalwijk vastgesteld waarbij de Baseline informatiebeveiliging Overheid de basis is. Verder heeft er een nulmeting plaatsgevonden om in kaart te brengen welke verbeteringen nodig zijn op basis van deze nieuwe normen.

Er is in 2019 vaste formatie gecreëerd voor de security & privacy officer. Daarnaast is tijdelijk extra budget vrij gemaakt voor AVG-werkzaamheden, denk bijvoorbeeld aan het begeleiden van gegevenseffectbeoordelingen.

Hieronder treft u de resultaten van de diverse controles en metingen aan.

Horizontaal toezicht

Baseline Informatiebeveiliging Overheid		2019
Hoofdstukken	Aantal normen	0-meting
5 Informatiebeveiligingsbeleid	2	100%
6 Organiseren van informatiebeveiliging	6	75%
7 Veilig Personeel	6	92%
8 Beheer van bedrijfsmiddelen	10	70%
9 Toegangsbeveiliging	14	79%
10 Cryptografie	2	75%
11 Fysieke beveiliging en beveiliging van de omgeving	15	87%
12 Beveiliging bedrijfsvoering	14	75%
13 Communicatiebeveiliging	7	93%
14 Acquisitie, ontwikkeling en onderhoud van informatiesystemen	12	86%
15 Leveranciersrelaties	5	70%

16 Beheer van informatiebeveiligingsincidenten	7	71%
17 Informatiebeveiligingsaspecten van bedrijfscontinuïteitsbeheer	4	63%
18 Naleving	8	88%
Totaal	112	80%

Verticaal Toezicht

Gebied	Toezichthouder	Resultaat
Basisregistratie Personen	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	Goed
Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	Goed
Digid (Digitale Identiteit)	Logius (ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties)	Goed
Suwi Baanbrekers (Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen)	Ministerie v Sociale zaken	Goed
Suwi-inkijk Gemeentelijke Belastingdeurwaarder	Ministerie v Sociale zaken	Goed
Basisregistratie Grootschalige Topografie	Ministerie Infrastructuur en Milieu	Voldaan
Basisregistratie Adressen en Gebouwen	Ministerie Infrastructuur en Milieu	Voldaan
Basisregistratie Ondergrond	Ministerie Infrastructuur en Milieu	Voldaan
Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (ENSIA)	De eigen Functionaris Informatiebeveiliging (CISO)	80% implementatie
Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	De eigen Functionaris Gegevensbescherming	73% implementatie

Privacy

De implementatie van de AVG is 2019 in volle gang geweest. Er is een toezichtrapport van de Functionaris Gegevensbescherming. Samengevat is de conclusie dat de borging is toegenomen, dat de bewustwording onder de medewerkers sterk is toegenomen en dat we op 73% van het einddoel zitten. Op basis van de aanbevelingen uit het toezichtrapport zijn de acties in het jaarplan bepaald.

Implementatie AVG gerealiseerd	2018	2019
Onderwerp	0-meting	1-meting
Beleid	50%	67%
Processen	53%	68%
Organisatorische inbedding	74%	81%
Rechten van betrokkenen	45%	70%
Samenwerking	58%	64%
Beveiliging	86%	83%
Verantwoording	62%	78%
Totaal gewogen norm gerealiseerd	62%	73%

Beveiligingsincidenten

Beveiligingsincidenten zijn niet te voorkomen, maar kunnen wel geminimaliseerd worden door het treffen van preventieve maatregelen. Beveiligingsincidenten kunnen als graadmeter dienen en bieden input om de kwaliteit van informatiebeveiliging verder te verbeteren. Voor 2020 wordt de registratie van incidenten geëvalueerd en wordt mogelijk een andere indeling gekozen op basis van een landelijke norm.

Beveiligingsincidenten 2019	Classificatie			
Categorie	Hoog	Gemiddeld	Laag	Totaal
Computervirus				

Cyberaanval				
Technische storingen				
Uitval outsourcing				
Systeemmisbruik				
Diefstal, verlies, vernieling			1	1
Inloggen en wachtwoorden			253	253
Gebruikersincidenten				
Overig			8	8
Totaal				262

Datalekken

Er zijn 17 datalekken geweest in 2019 waarvan er 9 aan de Autoriteit Persoonsgegevens zijn gemeld. Van deze 9 gevallen is het 9 keer aan betrokkenen gemeld.

Wat gaan we doen in 2020?

Privacywetgeving

Voor 2020 zal de ingezette lijn worden doorgezet en aansluiting worden gemaakt met de ontwikkelingen op het gebied van de privacybescherming. Vanaf 25 mei 2018 moet de gemeente Waalwijk voldoen aan de verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De nieuwe verplichtingen brengen een grotere documentatieplicht met zich mee, een verantwoordingskader en het inbedden van de toepassing van de nieuwe wetgeving in de processen waar persoonsgegevens worden verwerkt. Om dit te volgen is een stuurgroep borging AVG ingesteld en de werkgroep borging AVG.

Onderstaande tabel met aanbevelingen komen uit het jaarrapport van de Functionaris Gegevensbescherming.

Aanbeveling	
1	Beleid op deelthema's maken en communiceren
2	Teams rapporteren jaarlijks op aspecten van privacyborging
3	Beschrijven en vaststellen van avg-processen
4	Aanscherpen autorisatieproces bij 'uit dienst'
5	Benoemen van een CISO
6	Vaststellen procedures voor de rechten van de burger
7	In beeld brengen gegevensuitwisselingen met andere organisaties
8	Naleving van verwerkersovereenkomsten door leverancier aantonen
9	Beoordelen lopende overeenkomsten/convenanten
10	Zorg voor een vastgesteld beleid rond logging.
11	Implementatie BIO, update van beleidsstukken
12	Register PIA's aanleggen en beheren
13	Procedure rond het werken met toestemming
14	Onderzoek verhogen veiligheid van het gebruik van e-mail

De security & privacy officer en de chief information & security officer (CISO) leveren plannen op om deze aanbevelingen op te volgen, afgestemd met de directie en de teams.

Informatiebeveiliging

In het jaarplan zijn diverse projecten en normen benoemd die prioriteit krijgen in 2020. Onder meer:

- het evalueren en updaten van deelbeleid op specifieke informatiebeveiligingsthema's
- implementeren van BIO-normen rond logging en business continuïteit;
- het vaststellen van personeelsbeleid specifiek geënt op informatiebeveiliging

Wat willen we bereiken?

De kern van onze doelstellingen voor 2019 staat beschreven in de notitie "Waalwijk werkt aan communicatie 2.0" die door het college is vastgesteld. In deze notitie wordt onder meer benadrukt dat wij die middelen inzetten die passen bij onze doelgroepen, op maat en op een persoonlijke manier. Waar mogelijk kiezen we bij voorkeur voor digitale middelen, maar andere vormen blijven uiteraard beschikbaar. We werken met minder tekst en meer beeld, aansluitend bij de belevingswereld van onze inwoners en huidige beeldcultuur.

In 2019 hebben we - evenals in voorgaande jaren - gewerkt aan de juiste inzet van diverse sociale media. Het meeste aandacht gaven wij aan Facebook, juist omdat met dit middel interactie en participatie mogelijk is. Twitter zetten we in voor korte servicegerichte berichten, Instagram is vooral geschikt voor beelden. En we maken gebruik van LinkedIn om ons professioneel netwerk te bereiken. Onze website www.waalwijk.nl is het online platform voor productinformatie, digitale transacties, korte zakelijke mededelingen en achtergrondinformatie.

Het monitoren van alle sociale media en het reageren op berichten (webcare) is een steeds belangrijker onderdeel van elke communicatiestrategie geworden. Hierin hebben we stappen gezet, vooral in rapportages (analyses van OBI4wan uitkomsten) die duidelijk maken hoe de buitenwereld reageert en welk sentiment mensen koppelen aan een bepaald thema. Begin januari 2020 wordt webcare overgenomen door het KCC.

Wat betreft interne communicatie heeft in 2019 de methodiek van Factor C (uitgebreide omgevingsanalyse als vertrekpunt voor heldere projectcommunicatie) in de organisatie steeds meer voeten aan de grond gekregen. In 2020 gaan deze methodiek nog verder uitrollen in de organisatie.

Wat hebben we gedaan in 2019

In 2019 hebben we veel energie gestoken in het opzetten van een communicatiestrategie voor duurzaamheid en veiligheid. 2020 staat in het teken van uitvoering.

In 2019 hebben we een nieuwe beeldbank geïntroduceerd. We hebben gewerkt aan een doorontwikkeling van de gemeentelijke huisstijl. Ook is er een nieuwe huisstijl ontwikkeld voor het Sportbedrijf.

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet?

Wat we in 2019 hebben laten liggen is het interne taaltraject. Het opleiden en inzetten van zogenaamde taalcoaches om een verbeterslag te kunnen aanbrengen in de schrijfvaardigheid van collega's. Daar starten we mee begin 2020.

Wat hebben we gedaan in 2019?

In 2019 zijn de volgende aandachtspunten op het gebied van inkoop te noemen:

- Algemeen
- Schoenmuseum
- Insteekhaven
- WMO
- Inhuur Derden
- Formatie Team Inkoop
- Duurzaamheid

Algemeen

Team Inkoop heeft in 2019 enkele wijzigingen in formatie ondergaan. Via tijdelijke inhuur heeft de bedrijfsvoering op uitvoerings-/ondersteuningsniveau weliswaar doorgang kunnen vinden, maar zijn helaas wel prioriteiten gesteld moeten worden. . Mede ook door de overgang naar een nieuw zaakstelsel is het daarom helaas niet mogelijk om via het jaarverslag de gebruikelijke kencijfers aan te reiken. Maatregelen zijn getroffen om dit via het jaarverslag 2020 weer aan te reiken..

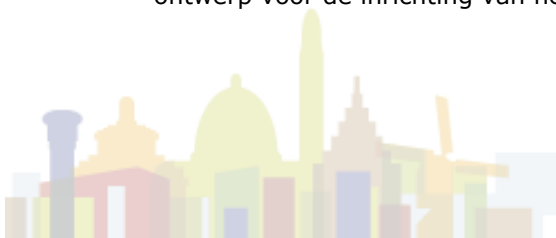
Team inkoop heeft in 2019 de navolgende prioritering aangehouden bij inkoop- en aanbestedingstrajecten:

1. Europese aanbesteding en politiek belangrijke trajecten
2. Openbare aanbesteding
3. Meervoudig onderhandse aanbesteding
4. Enkelvoudig onderhandse aanbesteding

Bovenstaande prioritering heeft geresulteerd dat de teams in 2019 meer trajecten zelfstandig hebben uitgevoerd. Team inkoop heeft daarbij een meer coördinerende rol gekregen en de adviesfunctie is steeds belangrijker geworden.

Schoenmuseum:

Begin 2019 is een bureau gecontracteerd voor het bouwkundige ontwerp van het schoenenmuseum. Vervolgens heeft een nationaal openbare aanbesteding op basis van design & build geresulteerd in een overeenkomst met een bureau voor het tot stand brengen van het ontwerp voor de inrichting van het schoenenmuseum en het realiseren/uitvoeren van dit

inrichtingsontwerp. Eind 2019 is een start gemaakt met de niet-openbare nationale aanbesteding voor de bouwkundige aannemer van het schoenmuseum, die in 2020 op de markt wordt gezet.

Insteekhaven:

In 2019 is de niet-openbare Europese Aanbesteding voor de insteekhaven doorlopen. Deze aanbesteding heeft geleid tot een voorlopige gunning aan bouwcombinatie voor het realiseren van de Insteekhaven. De voorlopige gunning is nog niet omgezet in een definitieve gunning / opdrachtverlening vanwege de aanwezigheid van PFOS/PFAS en de consequenties van eventuele stikstofdepositie voor het werk. Als deze voorbehouden voor wat betreft PFOS/PFAS en stikstof weggenomen zijn, dan wordt in 2020 overgegaan tot contractering.

Wmo

In 2018 heeft Waalwijk samen met gemeente Loon op Zand de contractering Wmo 2019-2020 aanbesteed. In 2019 was er de mogelijkheid voor nieuwe zorgaanbieders om in 2020 toe te treden. Hiervoor is een nieuwe uitvraag uitgezet naar aanbieders die voor 1 augustus 2019 hiervoor hun interesse hadden getoond en zich hadden aangemeld. We hebben 8 inschrijvingen ontvangen, waarvan aan 6 partijen de opdracht is gegund. Daarnaast zijn er 2 aanbieders geweest die in 2019 zijn gestopt. Gezien het geringe aantal cliënten was dit mogelijk. In goed overleg met de betreffende cliënten zijn zij overgedragen aan een andere zorgaanbieder. In 2020 zal worden geëvalueerd of het contract voor alle producten wordt verlengd en waar mogelijk aanvullende producten moeten worden gecontracteerd. Daarnaast moeten de tarieven voor 2021 opnieuw worden onderbouwd.

Inhuur Derden

Bij de jaarrekeningcontrole 2018 heeft de accountant vragen gesteld over de rechtmatigheid van inhuur derden door de gemeente Waalwijk. Vanuit deze vraag is het team inkoop samen met team HRM in 2019 aan de slag gegaan met het implementeren van verbetermaatregelen. Deze maatregelen bestonden uit de volgende acties:

1. Op initiatief van de teammanagers is de huidige inhuur 2019 van het betreffende team geëvalueerd en verbeterpunten besproken.
2. Er is per 1 november 2019 een Dynamisch AankoopSysteem (DAS) geïmplementeerd waarop in principe alle inhuuropdrachten boven de €25.000 worden gepubliceerd in de vorm van een Europese aanbesteding.
3. Er is een afzonderlijke werkinstructie gemaakt met betrekking tot externe inhuur die onderdeel zal vormen van het handboek Inkoop en aanbesteden.
4. Het handboek inkopen en aanbesteden wordt op het onderdeel Inhuur overeenkomstig aangepast.

Duurzaamheid

In de notitie 'Visie Duurzaam Waalwijk 2030' wordt in hoofdlijnen de visie van gemeente Waalwijk

uitgewerkt met een belangrijke focus op de thema's energie, water en groen en duurzame consumptie en productie. Het streven is om op de duurzaamheidsambities verantwoordelijkheid en bewustwording binnen de Waalwijkse samenleving te creëren. De gemeente heeft hierbij een voorbeeldrol om anderen te stimuleren. Onze voorbeeldfunctie maken we o.a. zichtbaar middels Maatschappelijk Verantwoord OpdrachtGeverschap (MV-OG) waarbij we bij de inkoop van onze leveringen, diensten en werken oog hebben voor de effecten op People, Planet en Profit / Prosperity.

Omdat de term "Duurzaamheid" een containerbegrip is wat voor elk team weer andere aandachtspunten heeft, hebben we gekozen deze opdracht af te bakken en in 2019 te starten met het Fysieke Domein (Grond, weg en waterbouw).

Om MV-OG binnen het inkoopproces te optimaliseren is een "Actieplan Maatschappelijk Verantwoord OpdrachtGeverschap Fysiek Domein" opgesteld. Het doel is om de ambities concreet vast te leggen, kenbaar te maken en vervolgens uit te voeren en evalueren. Dit wordt bereikt door concrete, intern gedragen actiepunten te formuleren die door alle betrokkenen worden uitgevoerd binnen de periode 2020—2024. Dit Actieplan geeft naast de inhoud ook sturing aan de planning en de inkoopstrategie. Daarna vindt uitrol plaats naar het Sociaal Domein en naar de ondersteunende diensten binnen de organisatie.

Subsidieverwerving

In de door de raad vastgestelde financiële verordening is bepaald:

Artikel 9i. Ontvangen subsidies

1. Het college geeft bij de jaarstukken en de begroting een overzicht van de ontvangen of nog te ontvangen Rijks-, Provinciale en Europese subsidies die een bedrag van € 1.000 te boven gaan.

Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen die voor het subsidiejaar 2019 zijn geworven en uitgevoerd.

Bedragen x € 1,-

Subsidie project	Subsidieregeling	Fase	Subsidie
1. Visie Religieus Erfgoed	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed- Regeling Integrale lokale kerkenvisies	Afgerond	50.000[1]

2. Energie installatie locatie Tavenu (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	3.793 (jaarlijks)
3. Energie installatie locatie de Leest (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	3.606 (jaarlijks)
4. Energie installatie locatie zwembad (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	23.690 (jaarlijks)
5. Energie installatie locatie gemeentewerf (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	16.480 (jaarlijks)
6. Energie installatie locatie sporthal De Zeine (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	24.720 (jaarlijks)
7. Energie installatie locatie sporthal De Slagen (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	27.295 (jaarlijks)
8. Energie installatie locatie stadhuis (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	13.390 (jaarlijks)
9. Energie installatie locatie Schoolstraat (periode 2011-2026)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Afgerond	8.348 (jaarlijks)
10. Verbeteren Burgemeester Verwielstraat-zichtbaarheid oversteekplaats	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer GGA	Afgerond	9.608
11. Herinrichting Irenestraat Waspik	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer GGA	Afgerond	11.788
12. Herinrichting Labbegatsevaartweg Sprang Capelle	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer GGA	Uitvoering	23.575
13. Verbeteren Bachlaan- aansluiting bromfietspad	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer GGA	Afgerond	12.064

14. Mensgerichte maatregelen 2019	Provincie Noord-Brabant- Regeling Verkeer en Vervoer GGA	Afgerond	107.666
15. Kwaliteitsverbetering fietspaden Tilburgseweg	Provincie Noord-Brabant- Regeling Verkeer en Vervoer- snelfietsroutes	Afgerond	484.897
16. Klimaatstresstest	Provincie Noord-Brabant- Regeling Milieu en Water	Afgerond	18.375
17. Samenwerkend leren naar eigenaarschap	A & O Fonds- Innovatieregeling	Uitvoering	32.160
18. Preventief Interventieteam Basisschoolkinderen (2019-2020 totaal 225.000)	Hart van Brabant- Regionaal Innovatiebudget Jeugd	Uitvoering	112.500
19. Kwartiermaker Echtscheidingen (2019-2020 totaal 35.000)	Hart van Brabant- Regionaal Innovatiebudget Jeugd	Uitvoering	35.000
20. Cultuur met kwaliteit (2017-2020 totaal 94.042)	Kunstloc	Uitvoering	23.511
21. Meester in je werkweek	A&O fonds	Aanvraag	2.213
22. Klimaatdialoog	Provincie Noord-Brabant- Regeling Milieu en Water	Aanvraag	25.000
		Totaal bedrag	1.069.679

Subsidietrajecten die nog lopen waarvan subsidiebedrag reeds in voorafgaand jaar is ontvangen en in het overzicht van dat jaar is meegenomen:

Subsidie project	Subsidieregeling	Fase	Subsidie
Biodiversiteit en leefgebieden bedreigde soorten in wijken (2018-2022)	Provincie Noord-Brabant- Regeling natuur	Uitvoering	99.940

	Noord-Brabant		
--	---------------	--	--

[1] Bedrag wordt ontvangen via algemene uitkering

Wat hebben we niet gedaan en waarom niet?

Niet van toepassing.

Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is een samenwerkingsverband tussen 26 gemeenten (waaronder de gemeente Tilburg) en de hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de 26 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie de krachten. Dit houdt in dat in de Veiligheidsregio MWB deze verschillende diensten en besturen intensief samenwerken op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Per 1 augustus 2010 heeft de overdracht van de lokale brandweer naar de Veiligheidsregio plaatsgevonden.
5. Relatie met programma	1. Veiligheid 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
6. Deelnemende partijen	24 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Burgemeester Kleijngeld AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van de Veiligheidsregio worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2019 is: € 2.471.984
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 18.581.884 31-12-2019: € 19.530.796
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 38.926.479

	31-12-2019: € 40.518.937
11. Financieel resultaat	2019: € 2.622.403 batig
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) richt zich in de periode 2015-2019 op drie risico's: <ul style="list-style-type: none"> 1. Uitval elektriciteitsvoorziening; 2. Uitval spraak- en communicatiedata; 3. Grootschalige uitbraak infectieziekten. De VRMWB richt zich bij de aanpak van deze risico's op preventie en risicobeheersing.

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De bestuurlijk juridische verankering van de OMWB is geborgd middels een gemeenschappelijke regeling. Doel is om een verdere verbetering tot stand te brengen in de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken en in de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving op het gebied van milieu en asbest.
5. Relatie met programma	8. Ruimtelijke ontwikkeling, centrumontwikkeling en wonen 8.3 Wonen en bouwen
6. Deelnemende partijen	26 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert, Heusden en provincie Noord-Brabant.
7. Bestuurlijk belang	DB: geen vertegenwoordiging AB: Wethouder Daandels AB: plv. Burgemeester Kleijngeld
8. Financieel belang	De kosten van de OMWB worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2018 is: €621.768.
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 3.568.000 31-12-2019: € 1.838.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 4.615.000 31-12-2019: € 4.058.000 prognose
11. Financieel	2019: € gegevens nog niet beschikbaar

resultaat	
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Optimalisering bedrijfsvoering.

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Streekarchief Langstraat Heusden Altena	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Heusden
4. Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - De zorg voor het beheer van de overgebrachte archiefbescheiden; - Toezicht op het beheer van de niet-overgebracht archiefbescheiden; - Het bevorderen van lokaal en streek historisch onderzoek/het optreden als historisch informatiecentrum voor de gemeente Waalwijk.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	3 deelnemers, 145.000 inwoners, aandeel Waalwijk 32,6 %. Altena, Heusden en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Wethouder Bakker AB: Wethouder Bakker AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van het SALHA worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De reguliere bijdrage van Waalwijk voor 2019 was: € 327.787. De extra bijdrage voor Waalwijk was: € 13.626 (Totaal bijdrage: € 341.413)
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 213.820 31-12-2019: € 183.253 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 0 31-12-2019: € 0
11. Financieel resultaat	2019: gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	- Verdere versterking digitale dienstverlening en invulling geven aan de (soms) conflicterende eisen van nieuwe wetgeving op het gebied van privacy (AVG);

	<ul style="list-style-type: none"> - realiseren e-depot; - bijdragen aan de gemeentelijke/regionale hotspot monitor: - archieven en collecties op orde: - verdere efficiëntie van bedrijfsvoering; - aandacht voor erfgoed en cultuurhistorie.
--	---

GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar belang)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 25 Brabantse gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg, zoals voorgeschreven door de Wet publieke gezondheid. De GGD beschikt over een goede vermogenspositie.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	25 deelnemers, 1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,5%. Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meijerijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Michielsgestel, Uden, Vught, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk en Heusden.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Daandels
8. Financieel belang	De kosten van de GGD Hart voor Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2019 was: € 1.547.754.
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 10.147.000 31-12-2019: € 8.528.000
10. Vreemd vermogen	31-12-2018 : € 7.889.000 31-12-2019: € 8.371.000
11. Financieel resultaat	2019: 152.000,=
12. Risico's	In het geval van een faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De komende jaren blijven in het teken staan van verbinding tussen publieke gezondheid en het gemeentelijke sociale domein. Belangrijke ontwikkelingen zijn meer regie voor de inwoner en ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Regionale ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord

Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Den Bosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 42 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg. Vanaf 2012 leveren de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling geen bijdrage meer.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	42 deelnemers, 1,7 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 2,7 % Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Landerd, Loon op Zand, Mill en Sint Hubert, Meierijstad, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Uden, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Daandels
8. Financieel belang	De kosten van de RAV worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2019 is: € 0,00.
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 14.074.000 31-12-2019: € 14.010.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 25.747.000 31-12-2019: € 12.400.000 prognose
11. Financieel resultaat	2019: gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Geen.

Baanbrekers

Baanbrekers	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Zanddonkweg 14, 5144 NX Waalwijk

4. Doelstelling en openbaar belang	Baanbrekers is ontstaan op 1 januari 2013 uit de fusie van de sociale werkvoorziening (WML) en de sociale dienst (ISD). Baanbrekers voert de Participatiewet voor de Langstraat-gemeenten uit. Dit komt neer op: het verstrekken van bijstandsuitkeringen, re-integratieactiviteiten en het aanbieden van beschutte werkgelegenheid.
	6. Sociaal domein 6.5 Arbeidsparticipatie
6. Deelnemende partijen	De deelnemende gemeenten zijn: Heusden, Loon op Zand en Waalwijk. Het aandeel van Waalwijk is 41,65%.
7. Bestuurlijk belang	DB: wethouder Bakker (plv. wethouder Odabasi) AB: wethouders Bakker en Van den Hoven (plv. wethouder Daandels), raadsleden Van Hamond en Van Tuyl.
8. Financieel belang	De kosten van Baanbrekers worden gedragen door de deelnemende gemeenten: De bijdrage van Waalwijk voor 2020 is: € 2.934.867
9. Eigen vermogen	31-12-2019: € 5.659.000 31-12-2020: € 4.878.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2019: € 6.272.000 31-12-2020: € 6.457.000 prognose
11. Financieel resultaat	2019: € gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	In het geval van tekorten, faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de risico's.
13. Ontwikkelingen	Eind 2018 heeft het bestuur het koersdocument 'Baanbrekers 2.0' vastgesteld. Met dit plan is de koers van de organisatie opnieuw vastgesteld: Baanbrekers richt zich op de ondersteuning van bijstandsgerechtigden die in staat zijn om te werken. De gemeente ondersteunt inwoners met een bijstandsuitkering die geen kansen hebben op werk. Eind 2019 is gestart met een evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling. De resultaten hiervan worden meegenomen bij de tekstuele aanpassingen van de GR.

ROM/Hart van Brabant/Midpoint

ROM/Hart van Brabant/Midpoint	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	Het vorm geven van regionale samenwerking op beleidsmatig en strategisch gebied tussen de negen deelnemende gemeenten in Midden-Brabant. Op basis van de Strategische Meerjaren Agenda werken we in de regio aan drie programmalijnen: (1) Mens & Samenleving, (2) Leefomgeving & Milieu en (3) Economie, Recreatie & Toerisme. De brede economische agenda is belegd bij Midpoint, een triple helix organisatie. De Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband met als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur: - een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten

	<p>vorm te geven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rechtens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend'; - samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	<p>9 deelnemers, 440.000 inwoners, aandeel Waalwijk 10,7%.</p> <p>Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.</p>
7. Bestuurlijk belang	<p>DB: Burgemeester Kleijngeld</p> <p>AB: Burgemeester Kleijngeld</p> <p>AB: plv. Wethouder van den Hoven</p> <p>Voorzitter portefeuillehoudersoverleg Economie: Ronald Bakker</p>
8. Financieel belang	De kosten van ROM/Hart van Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2019 is: € 399.034
9. Eigen vermogen	<p>31-12-2018: € 326.996</p> <p>31-12-2019: € 172.970 prognose</p>
10. Vreemd vermogen	<p>31-12-2018: € 1.168.976</p> <p>31-12-2019: € 11.557.038 prognose</p>
11. Financieel resultaat	2019: € gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	- In 2019 is de nieuwe Strategische MeerjarenAgenda (SMA) opgesteld en door alle gemeenten bekrachtigd.

Vennootschappen en Coöperaties

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De Rijksoverheid (50% van de aandelen) en alle Nederlandse provincies, waterschappen en gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij de BNG een bankrekening aan te houden. Alle verrekeningen met het Rijk vinden via de BNG plaats.
7. Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door burgemeester Kleijngeld. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	29.133 aandelen á € 2,50: € 72.832,50. Dividend 2019: nog niet bekend.
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 4.991 miljoen 31-12-2019: € 4.887 miljoen
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 132.518 miljoen 31-12-2019: € 144.802 miljoen
11. Financieel resultaat	2019: € 163 miljoen
12. Risico's	M.b.t. de kredietwaardigheid heeft de BNG een (AAA) rating.
13. Ontwikkelingen	

Parkmanagement

Parkmanagement	
2. Rechtsvorm	BV (gemeente Waalwijk 100% van de aandelen)
3. Vestigingsplaats	Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	<p>Parkmanagement is een besloten vennootschap die als hoofdactiviteit het beheer, onderhoud en de beveiliging op Haven 1 t/m 6 en Haven Zeven uitvoert.</p> <p>Parkmanagement is voor een deel gefinancierd door de gemeente Waalwijk. De gemeente betaalt een in de begroting geraamde jaarlijkse vergoeding aan Parkmanagement voor het groen- en grijsonderhoud van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen Haven 1 t/m 6, Haven Zeven en Haven Acht.</p>

5. Relatie met programma	3. Economie 3.1 Economische ontwikkeling 5. Sport, cultuur, recreatie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6. Deelnemende partijen	Gemeente Waalwijk. 1 deelnemer, 48.672 inwoners, aandeel Waalwijk 100%
7. Bestuurlijk belang	Voorzitter AvA is tevens voorzitter RvC: Wim Naber Leden AvA: Burgemeester Kleijngeld, Wethouder van den Hoven, Wethouder Bakker, Wethouder Odabasi en Wethouder Daandels. Leden RvC: Voorzitter: Wim Naber Commissaris: Robert van der Gouw Commissaris: Johan Timmermans Directeur: Jan van Roessel
8. Financieel belang	De gemeente Waalwijk is 100% eigenaar van Parkmanagement.
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 4.687.710 31-12-2019: € 4.242.649
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 750.779 31-12-2019: € 0 (rekening courant bij gemeente is afgelost)
11. Financieel resultaat	2019: € gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	De risico's zijn minimaal. Risicovolle deelnemingen zijn verkocht / afgestoten.
13. Ontwikkelingen	Er is een intentieovereenkomst gesloten tussen de gemeente en Parkmanagement over de aankoop van de terminalkavel. Verder wordt Parkmanagement uitgerold op Haven Acht. Hierover moeten nadere afspraken worden gemaakt met de gemeente. Deze worden meegenomen in de aanbesteding van de openbare ruimte in 2020.

Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V.	
2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Het in stand houden van netwerken voor de levering van energie. Het gas- en elektriciteitsnetwerk van Essent is ondergebracht in Enexis Holding N.V. ('splitsingswet') en is in 2009 niet betrokken in de verkoop aan RWE, omdat aandelen in handen moeten blijven van overheidslichamen.

5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	22 aandeelhouders
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	344 aandelen is 1,7%
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 4.024.000 31-12-2019: € 4.112.000
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 3.691.000 31-12-2019: € 4.146.000
11. Financieel resultaat	2019: € 210.000
12. Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
13. Ontwikkelingen	Toezicht van de Energiekamer is zeer stringent, zo moet de solvabiliteitsratio 40% zijn en het risico is daarom zeer klein. Enexis keert een vrijwel constant dividend uit.

Brabant Water N.V.

Brabant Water N.V.	
2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	Hoofdkantoor 's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Brabant Water wint, zuivert, transporteert en levert drink- en industriewater van hoge kwaliteit vanuit 33 waterproductiebedrijven aan ruim 2,4 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant. Daarnaast levert het bedrijf water op maat en watergerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt. De omzet bedraagt € 170 miljoen.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 60 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Vertegenwoordiging door burgemeester Kleijngeld. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	

9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 578 miljoen 31-12-2019: € gegevens nog niet beschikbaar
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 400 miljoen 31-12-2019: € gegevens nog niet beschikbaar
11. Financieel resultaat	2019: € gegevens nog niet beschikbaar
12. Risico's	In 2011 is nieuw financieel beleid ontwikkeld. Of de onderneming over kan gaan tot het uitkeren van dividend is mede afhankelijk van een rechterlijke uitspraak over de overnameprijs van de Tilburgse Waterleidingmaatschappij. De schadeloosstelling aan N.V. TWM vormt voor Brabant Water een financieel risico
13. Ontwikkelingen	

Vordering op Enexis B.V.

Vordering op Enexis B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. hebben in 2009 aan Enexis Holding N.V. in 4 tranches een bruglening verstrekt van in totaal € 1,8 mld. Begin 2012 is hier inmiddels € 450 miljoen op afgelost. Deze vennootschap is in het leven geroepen om de bruglening te beheren.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13% Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 2.290 31-12-2019: € 8.819
10. Vreemd	31-12-2018: € 3.56.324.436

vermogen	31-12-2019: € 9.083
11. Financieel resultaat	2019: € 6.529 -/-
12. Risico's	De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet –tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.
13. Ontwikkelingen	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.

CBL Vennootschap B.V.

CBL Vennootschap B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap vertegenwoordigt sinds 2009 de verkopende aandeelhouders van Essent, naast RWE, Enexis en Essent in de afwikkeling van Cross Border Leases aangelegenheden.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	<p>Provincies:</p> <p>Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%</p> <p>Gemeenten:</p> <p>Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04% ,Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%</p>
7. Bestuurlijk belang	<p>Aandeelhouder</p> <p>Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld.</p> <p>Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.</p>
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	<p>31-12-2018: € 135.957</p> <p>31-12-2019: € 125.355</p>
10. Vreemd vermogen	<p>31-12-2018: € 22.040</p> <p>31-12-2019: € 5.006</p>

11. Financieel resultaat	2019: € 11.602 -/-
12. Risico's	<p>Met de voortijdige beëindiging van alle CBL-contracten is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag in het CBL Escrow Fonds (\$ 19,7 mln.).</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
13. Ontwikkelingen	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 heeft het bestuur van de vennootschap een besluit m.b.t. vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorgelegd..

Verkoop Vennootschap B.V.

Verkoop Vennootschap B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Deze vennootschap is in 2009 in het leven geroepen voor een efficiënte afwikkeling van de rechten en verplichtingen van de verkopende aandeelhouders van Essent.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	<p>Provincies:</p> <p>Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%</p> <p>Gemeenten:</p> <p>Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04% ,Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%</p>
7. Bestuurlijk belang	<p>Aandeelhouder</p> <p>Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.</p>
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	<p>31-12-2018: € 112.116</p> <p>31-12-2019: € 71.192</p>

10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 30.170 31-12-2019: € 16.256
11. Financieel resultaat	2019: € 40.924 -/-
12. Risico's	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van RWE als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 113 miljoen dat nu nog in het General Escrow Fonds resteert. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.
13. Ontwikkelingen	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 heeft het bestuur van de vennootschap een voorstel m.b.t. vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorgelegd.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Essent had een belang van 50% in de kerncentrale in Borssele (EPZ). Delta, met ook een belang van 50%, heeft de verkoop vooralsnog via een juridische procedure tegengehouden. Daarop is het belang door de verkopende aandeelhouders van Essent in een aparte vennootschap ondergebracht.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13% Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	
9. Eigen	31-12-2018: € 1.604.495

vermogen	31-12-2019: € 1.589.543
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 23.506 31-12-2019: € 455.015
11. Financieel resultaat	2019: € 15.402 -/-
12. Risico's	Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).
13. Ontwikkelingen	Het doel is dat de vennootschap voor eind 2020 zal kunnen worden ontbonden.

Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.

Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De primaire taak van de vennootschap is het voeren van een schadevergoedingsprocedure (op grond van invoering Wet Onafhankelijk Netbeheer 'Splitsingswet') tegen de Staat der Nederlanden namens de oude aandeelhouders van Essent.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	<p>Provincies:</p> <p>Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%</p> <p>Gemeenten:</p> <p>Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04% ,Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%</p>
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Kleijngeld. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	31-12-2018: € 745.990 31-12-2019: € 451.905
10. Vreemd vermogen	31-12-2018: € 44.765 31-12-2019: € 83.583
11. Financieel resultaat	2019: € 294.085 -/-

12. Risico's	<p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 mln. op de escrow-rekening.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelen kapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
13. Ontwikkelingen	<p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor het schikken voor de afwikkeling van alle uitstaande claims aan de aandeelhouders voorleggen.</p> <p>In deze schikking is tevens geregeld dat de vennootschap de bezwaarprocedure van Attero met betrekking tot de afvalstoffenheffing voorlopig tegen de Belastingdienst zal voorzetten. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na (eventuele voortijdige) beëindiging van deze procedure zal het bestuur een voorstel besluit aan de aandeelhouders voor vereffening en definitieve ontbinding van de vennootschap kunnen voorleggen.</p>

Stichtingen en Verenigingen

Stichtingen en Verenigingen

Niet van toepassing.

Overige verbonden partijen

Overige verbonden partijen

Niet van toepassing.

Grondbeleid

Grondbeleid

Algemeen

Een belangrijke taak van de gemeente als lokale overheid is de ruimtelijke ordening van het grondgebied van de gemeente. Daartoe beschikt de gemeente over de Wet ruimtelijke ordening, inclusief de Grondexploitatiewet en in het bijzonder over het bestemmingsplan of een projectafwijkingbesluit. Om tot uitvoering te komen van het bestemmingsplan is het noodzakelijk om, aanvullend op het bestemmingsplan, over grondeigendommen te beschikken dan wel het kostenverhaal op orde te hebben indien particuliere eigenaren zelf willen ontwikkelen.

Wat zijn de doelstellingen voor de komende jaren?

Het voeren van het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren. De doelstelling is dan ook om door middel van het voeren van het grondbeleid maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren.

Hoe gaan we die doelstellingen bereiken?

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente haar invloed uitoefenen op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van (publieke) doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc.

Als gevolg van de maatschappelijke, economische en juridische ontwikkelingen én de verplichting vanuit de financiële verordening is het grondbeleid tegen het licht gehouden. Gevolg hiervan is, is dat in 2019 een nieuwe Nota Grondbeleid is opgesteld en is vastgesteld. Met deze Nota Grondbeleid is een basis gelegd voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente Waalwijk. De Raad heeft door vaststelling van de nota de kaders waarbinnen het College het grondbeleid kan uitvoeren, vastgesteld.

Keuzesoorten grondbeleid

De twee uiterste vormen van grondbeleid zijn (pro)actief grondbeleid en faciliterend (passief) grondbeleid. Beide vormen kennen hun voor- en nadelen. Hetgeen als een voordeel voor actief grondbeleid geldt, zal in algemene zin als een nadeel voor faciliterend grondbeleid kunnen worden aangemerkt. Ook is het mogelijk om voor een tussenvorm te kiezen, namelijk de samenwerking tussen de gemeente en private partijen.

Actief grondbeleid

Indien de gemeente een actief grondbeleid voert, kan zij zo maximaal mogelijk sturing geven aan onder meer ruimtelijke, economische en natuurontwikkelingen. Dit betekent dat de gemeente zelf de gronden in eigendom verwerft, tijdelijk beheert, bouwrijp maakt en vervolgens verkoopt. Een actief grondbeleid geeft de gemeente meer mogelijkheden tot sturing dan een passief of wel een faciliterend grondbeleid waarbij de sturing over het algemeen beperkt blijft tot het faciliteren middels het publiekrechtelijk instrumentarium. De rol van de gemeente beperkt zich in geval van een faciliterend grondbeleid tot een voorwaardenscheppende en toezichthoudende. Bij een actief grondbeleid gaat het initiatief van de gemeente uit en kan de gemeente naast publiekrechtelijke eisen ook in privaatrechtelijke zin eisen stellen.

Passief (faciliterend) grondbeleid

Bij een faciliterend grondbeleid heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol bij de voorgestane ontwikkeling. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening maakt de gemeente bestemmingsplannen, past deze aan en neemt projectbesluiten waarmee ontwikkelingen worden toegelaten en sturing plaats vindt binnen het plangebied. Wanneer gekozen wordt voor een faciliterend grondbeleid laat de gemeente de aankoop en exploitatie volledig over aan de private partijen. Tevens is het mogelijk dat de gemeente het initiatief tot bepaalde ontwikkelingen stimuleert, maar er zelf niet actief deel aan neemt. In dergelijke gevallen worden de kaders geschapen voor de activiteiten van de private partijen. Hierbij valt te denken aan het opstellen/wijzigen van bestemmingsplannen, het vervaardigen van besluiten tot het verlenen van vrijstelling van een bestemmingsplan, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut en voorbereiding, advies en toezicht. De daarmee gepaard gaande kosten worden verhaald op de private partij.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de Grondexploitatiewet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de omgevingsvergunning als een soort vangnet om kosten te verhalen.

Samenwerkingsvormen

Bouwclaimmodel

Deze bijzondere vorm van een actief grondbeleid wordt veelal gekozen als marktpartijen grondposities hebben in het plangebied. In het bouwclaimmodel verkopen de marktpartijen hun grond aan de gemeente onder de voorwaarde dat zij bij de gronduitgifte een aantal bouwrijpe kavels kunnen afnemen tegen normale exploitatieprijzen, waarmee zij hun bouwrechten veilig stellen. Evenals bij het zuiver actieve grondbeleid voert de gemeente een eigen grondexploitatie en draagt zij zorg voor het bouw- en woonrijp maken van het gebied. De marktpartijen nemen, net als bij het zuiver actieve grondbeleid, de realisatie van het vastgoed voor hun rekening.

PPS

De gemeente kan ook besluiten om in samenwerking met private partijen over te gaan tot exploitatie van grond en/of het realiseren van vastgoed. Dergelijke Publiek Private Samenwerking (PPS) kent meerdere verschijningsvormen.

De samenwerking kan plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract of door de oprichting van een gezamenlijke rechtspersoon.

Bij de vorming van een gezamenlijke entiteit brengen de betrokken partijen veelal de in bezit zijnde gronden gelegen binnen het plangebied in. Deze entiteit verwerft de overige benodigde gronden, maakt de gronden bouw- en woonrijp en geeft deze weer uit of zorgt voor de daadwerkelijke realisatie van vastgoed. De partners binnen een entiteit kunnen op basis van de aandelenverhoudingen aanspraak maken op de uiteindelijk gerealiseerde waardeontwikkeling.

Vaak zijn de feitelijke eigendomsverhoudingen, de beschikbaarheid van specifieke deskundigheid, het verdelen van de risico's en de wens om de regie over de ontwikkeling te voeren van begin tot het eind, de motieven voor deze vorm van grondbeleid.

Keuze vorm van grondbeleid en de rol van het college daarin

Voor de gemeente Waalwijk zijn alle vormen van grondbeleid (actief, passief of een mengvorm) in principe aanvaardbaar omdat ze allemaal kunnen bijdragen aan het algemeen belang. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm van grondbeleid is afhankelijk van de situatie. Het primaire doel van de gemeente bij een ontwikkeling is om hiermee in maatschappelijke zin iets toe te voegen. Het maatschappelijke rendement van een ontwikkeling speelt daarmee ook een grote rol in de keuze van het grondbeleid van de gemeente. Naast het maatschappelijke rendement wordt ook gekeken naar het financiële rendement van de ontwikkeling.

Van een actief grondbeleid kan worden afgezien als sprake is van een te verwachten negatief exploitatieresultaat ten gevolge van bijvoorbeeld hoge verwervingskosten, hoge sloop- en saneringskosten en/of er sprake is van planologische risico's. Het maatschappelijk belang kan echter dusdanig groot zijn dat een te verwachten negatief exploitatieresultaat wordt geaccepteerd om het te realiseren doel te bereiken.

Op basis van analyses met betrekking tot het maatschappelijke en financiële rendement wordt bepaald welke vorm van grondbeleid wenselijk is. De keuze wordt vastgelegd in de paragraaf

'financieel-economische uitvoerbaarheid' van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa staan enerzijds de ruil- of compensatiegronden en anderzijds de gronden waarvoor door de raad nog geen exploitatieopzet is vastgesteld, maar die door het college en de raad worden aangemerkt als mogelijk toekomstig te ontwikkelen locaties.

Binnen de gronden, vallend onder de materiële vaste activa, is het niet mogelijk om rente op de boekwaarde bij te schrijven. Wel is het onder voorwaarden toegestaan om de voorbereidingskosten te activeren onder immateriële vaste activa waarbij ze in een later stadium ingebracht kunnen worden indien de gronden worden overgeheveld naar bouwgrond in exploitatie.

Onder de materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt in de ontwikkelgrond op korte en middellange termijn en de compensatiegrond/ontwikkelgrond op lange termijn.

Ontwikkelgrond op korte en middellange termijn:

De ontwikkelgronden op korte en middellange termijn betreffen de gronden die met het oog op gebiedsontwikkeling zijn verworven, maar waarvoor nog geen bestemmingsplan c.q. grondexploitatie is vastgesteld. Op basis van de BBV-voorschriften heeft per 31 december 2019 een afwaardering moeten plaatsvinden van het complex Maasoever/Scharlo. Binnen de gemeente Waalwijk staan de volgende locaties nog te boek als ontwikkellocatie met de onderstaande boekwaarde per 31-12-2019 :

Naam	Planning	Boekwaarde	Aantal m2	Boekwaarde per m2
Poolsestraat-noord	2020-2022	€ 296.986,-	7.470 m ²	€ 39,76
Akkerlanen	2020-2022	€ 814.247,-	88.545 m ²	€ 9,20
Maasoever/Scharlo	2020-2022	€ 685.000,-	61.380 m ²	€ 11,16
Totaal		€ 1.796.233,-	157.395 m ²	€ 11,41

Compensatiegrond/ ontwikkelgrond op lange termijn:

Dit betreffen de gronden die voornamelijk dienen als compensatiegronden bij toekomstige verwervingen en gronden die in het verleden zijn verworven met het oog op mogelijke toekomstige ontwikkeling.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden bovenvermelde gronden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs mits deze lager is dan of gelijk aan de marktwaarde van de huidige bestemming (agrarische grond). Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan de marktwaarde van de huidige bestemming, dient afwaardering van de grond plaats te vinden tot aan deze marktwaarde. In de gemeentelijke administratie wordt de onbestemde grondvoorraad geadmistreerd onder de 'materiële vaste activa'. Er vindt geen toerekening plaats van kosten zoals rentekosten, beheers- en plankosten en van (pacht)opbrengsten. Deze lasten en baten worden op het product 'Diverse percelen en panden' verantwoord.

Binnen de materiële vaste activa is 2.696.665 m² verantwoord als compensatiegronden dan wel ontwikkelgrond voor de lange termijn. De totale boekwaarde hiervan bedraagt € 10.823.286,40. Per m² komt dit gemiddeld neer op een bedrag van € 4,01.

Actualisatie kostprijsberekeningen

Door het Team REW worden jaarlijks, onder verantwoordelijkheid van de manager van het team REW, alle kostprijsberekeningen (grondexploitaties) geactualiseerd. Deze actualisatie vindt plaats op een zodanig tijdstip dat de hieruit voortkomende gevolgen in de jaarrekening van het voorafgaand jaar verwerkt kunnen worden. De geactualiseerde kostprijscalculaties zullen in de vorm van een nota grondexploitatie aan de raad worden voorgelegd, gelijktijdig met de behandeling van de jaarrekening van het desbetreffende jaar.

Het nemen van gerealiseerde winsten

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognoseerd, dan zal deze winst worden afgeroomd. Met ingang van 2017 is de regelgeving vanuit BBV (Beheer, Begroting en Verantwoording) dwingend gewijzigd inzake de winstneming bij een actief grondbeleid. Deze winstneming dient voortaan plaats te vinden middels de zogenaamde POC-methode (Percentage Of Completion). Over 2019 is er vanuit diverse complexen € 10.070.035,- winst genomen, welke is toegevoegd aan de Reserve grondexploitatie. De winstnemingen zijn voornamelijk afkomstig uit de complexen Afbouw Haven 1 t/m 6 en Haven 8 west.

De geprognoseerde winsten voor de toekomst zien er als volgt uit:

2020		
Voormalige school Vrijhoeve	€ 177.210,-	
Bedrijventerrein Zanddonk	€ 43.916,-	
Oranjeplein	€ 39.728,-	
		€ 260.854,-
2021		
Haven 1 t/m 6 afbouw	€ 1.332.218,-	
Haven Zeven	€ 389.319,-	
Haven 8 West	€ 6.526.196,-	
Achter de Hoven	€ 36.226,-	
		€ 8.283.959,-
2026		
Waesgeerd-west	€ 480.082,-	
		€ 480.082,-
2026		
Landgoed Driessen	€ 411.592,-	
		€ 411.592,-
Totaal toekomstige winstprognose o.b.v. voorcalculatie		€ 9.436.487,-

Treffen voorzieningen voor te verwachten verliezen

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen blijkt dat verliezen per einde looptijd van een complex onafwendbaar zijn, dient per direct, ter grootte van dat verlies op eindwaarde, een voorziening te worden getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie. In 2019 zijn diverse voorzieningen beëindigd omdat het complex financieel werd afgesloten.

Per 31 december 2019 zijn de volgende (verlies)voorzieningen getroffen voor complexen met een negatief resultaat.

Voorziening De Rugt	€	1.063.725,-
Voorziening Vm. Dr. Mollercollege	€	555.791,-
Voorziening Taxandriaweg 3	€	18.501,-
		-
Totaal voorzieningen grondexploitatie per 31 december 2019	€	1.638.017,-

Reserve Grondexploitatie

Binnen het grondbedrijf is een 'algemene' of 'vrije' reserve gevormd om de genoemde algemene risico's op te vangen. Voeding van deze reserve geschiedt door (tussentijdse) winstnemingen van de diverse complexen binnen het grondbedrijf. Bij verlieslatende complexen volgt echter een onttrekking.

De Reserve Grondexploitatie is de enige vrije reserve binnen de grondexploitatie. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de Reserve Grondexploitatie beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie.

Om de risico's zoveel als mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige exploitaties bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen. Aan de reserve worden onafwendbare verliezen onttrokken en (tussentijdse) winstnemingen toegevoegd.

Door de raad is besloten het saldo van de Reserve Grondexploitatie op 5 miljoen te bepalen. Voor zover het saldo van deze reserve, bij het jaarrekeningproces, uitstijgt boven het maximum zal het meerdere worden afgestort naar de Algemene Reserve. Wanneer het saldo beneden deze 5 miljoen bedraagt, dient dit saldo aangevuld te worden tot dit minimum vanuit de Algemene Reserve. De hoogte van de Reserve Grondexploitatie wordt jaarlijks in beeld gebracht en besluitvorming vindt plaats middels de Nota grondexploitatie.

Risico's

Algemeen

Bij de uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid wordt een aantal risico's gelopen. Deze risico's vloeien voort uit de bij de opstelling van de exploitatieopzet niet voorziene aspecten. Het is moeilijk

om alle risico's op voorhand te benoemen. Wel kan men in zijn algemeenheid stellen dat hoe langer de looptijd van een plan is, hoe problematischer het inschatten van de te lopen risico's is.

Een aantal van de risico's die bij grondexploitatie een rol spelen wordt onderstaand opgesomd.

Conjunctuur

De onroerendgoedmarkt kan aan grote schommelingen onderhevig zijn. Dit kan een landelijke tendens zijn maar het kan soms ook regio gebonden zijn. Het is zaak om bij veranderingen in de onroerendgoedmarkt hier adequaat op in te spelen en de risico's zoveel als mogelijk te beperken. Op de onroerendgoedmarkt spelen met name twee elementen een rol bij de risico's die gelopen worden. Het zijn enerzijds de vraag- en aanbodzijde en anderzijds de prijsvorming. Beide aspecten kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het is derhalve belangrijk om de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt goed in de gaten te houden waarbij de risico's die de gemeente loopt niet onderschat mogen worden.

Loon- en prijsontwikkelingen

Vooraf bij grondexploitaties met een lange looptijd moet de ontwikkeling voor lonen en prijzen bij de start van het plan voor een lange termijn ingeschat worden. Over het algemeen is er weinig aan de hand als de ontwikkeling van de kosten gelijk is aan de ontwikkeling van de opbrengsten. Het is zaak om, ter voorkoming van deze risico's, exploitatieberekeningen regelmatig (jaarlijks) te actualiseren zodat tijdig eventuele afwijkingen onderkend worden en bijgesteld kunnen worden.

Financieringslasten

Over het algemeen vormen de financieringslasten, of wel de rente een behoorlijke kostenpost binnen de grondexploitatie. Immers veelal gaan de kosten voor de baten uit. Doordat de kosten van met name grondverwerving bij langdurige projecten meestal ver voor de opbrengsten uitlopen, kunnen de rentekosten oplopen. Immers, indien sprake is van een boekwaarde waarbij de tot dan gemaakte kosten hoger zijn als de tot dan gerealiseerde opbrengsten, is over het verschil rente verschuldigd welke ten laste gaat van het exploitatieresultaat. Het is derhalve zaak om de kosten zo laat mogelijk te maken en te trachten de opbrengsten zo vroeg mogelijk te realiseren.

Momenteel is de rekenrente voor de grondexploitaties erg laag waardoor het risico redelijk beperkt is.

Een andere rentetarief wat indirect raakvlakken heeft met de grondexploitatie is de hypotheekrente. Wanneer deze rente stijgt, kan dit een verminderde vraag naar woningbouw tot gevolg hebben. Indirect kan stijging van de hypotheekrente dus invloed hebben op het exploitatieresultaat van de grondexploitatie. Ook hiervoor geldt dat de hypotheekrente momenteel historisch laag is.

Milieuwetgeving

De strenge milieuwetgeving op het gebied van bodem, water, lucht en geluid veroorzaakt hoge kosten die zijn weerslag kan hebben op de grondexploitaties.

Op voorhand is moeilijk in te schatten hoe deze eisen zich verder zullen ontwikkelen. Wel wordt aangenomen dat de milieueisen in de toekomst alleen maar strenger zullen worden. Vooral bij langlopende projecten kan de gemeente geconfronteerd worden met aangescherpte milieueisen

waardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Recente voorbeelden hiervan zijn de discussies over luchtkwaliteit, fijnstof en externe veiligheid.

In het geval van bodemverontreiniging doet zich het probleem voor dat de aard en omvang veelal niet volledig is in te schatten bij de aanvang van het plan. Ter beperking van dit risico is het van belang gedegen historisch bodemonderzoek te verrichten op de te ontwikkelen locaties.

Zijn de kosten in het kader van milieuwetgeving niet te verhalen op derden dan komen ze ten laste van de grondexploitatie. Indien de grondexploitatie dit financieel niet kan dragen dan moet er een weloverwogen besluitvorming plaatsvinden waarbij een eventueel financieel verlies afgewogen moet worden tegen het maatschappelijk belang van de voorgestane ontwikkeling.

Heel actueel in het kader van milieuwetgeving is de regelgeving omtrent Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) en stikstof (PAS). Hoewel de risico's die worden gelopen niet onderschat moeten worden is er bij de herijking van de grondexploitaties voor 2020 en verder van uitgegaan dat beiden vooralsnog tot weinig of geen vertraging zullen leiden.

Op 8 juli 2019 is het tijdelijk handelingskader gepubliceerd in het kader van PFAS. Dit betekent in de praktijk dat grond- en baggerbedrijven meer ruimte hebben om veilig grond te verzetten en te baggeren. Op basis van de nog volgende onderzoeken van het RIVM zal de minister een definitief handelingskader vaststellen. De minister zal de kamer daarover in de loop van 2020 nader informeren. De minister zal het definitieve handelingskader juridisch verankeren in de regeling bodemkwaliteit.

Voor (PAS) stikstof wordt, in nauw overleg met de provincie, gewerkt aan een oplossing voor de lopende en komende projecten. We gaan er vooralsnog van uit dat een en ander tot een oplossing gaat leiden. Mocht dit onverhoopt niet zo zijn dan zullen wij de raad tussentijds in financiële zin informeren.

Wetgeving en procedures

Wetgeving kan leiden tot langere procedures als welke voor de technische uitvoering van een plan noodzakelijk zijn. Het risico hiervan is niet geheel in te schatten omdat vooraf niet bekend is of gebruik gemaakt wordt van de diverse rechtsbeschermingsprocedures zoals bijvoorbeeld, in de Wet ruimtelijke ordening.

Het gevolg van deze lange doorlooptijden van planontwikkelingen kan zijn dat vooraf gecalculeerde planontwikkelingskosten beduidend hoger uitvallen. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen worden gemeenten hiermee geconfronteerd.

Planschade

Aanvragen om een vergoeding van planschade vormen een toenemend risico. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen nemen de verzoeken om planschade toe. Wanneer de gemeente grondeigenaar is van het te ontwikkelen gebied, wordt er vooraf een inventariserend planschadeonderzoek gedaan. Hierbij wordt een reële inschatting gemaakt van de planschade voor omliggende percelen. Kosten van dit onderzoek en mogelijke uitbetaling van planschade worden ten laste gebracht van de exploitatieopzet of de Reserve Grondexploitatie. Bij projecten waarbij de gemeente geen grondeigenaar is, wordt een planschadeovereenkomst gesloten met de

initiatiefnemer. Hierdoor heeft de gemeente geen nadelige financiële gevolgen van mogelijke planschade.

Planschade staat ook op de lijst van de te verhalen kosten op derden binnen de Grondexploitatiewet.

Uitgifte in erfpacht

Ten opzichte van verkoop kan de uitgifte in erfpacht risico's met zich meebrengen. Een erfpachter kan immers failliet gaan of er kunnen betalingsachterstanden ontstaan. In geval er wel kapitaallasten zijn met betrekking tot de geactiveerde erfpachtgrond en de gemeente geen canon ontvangt, kan een en ander leiden tot een deficit. Desondanks leidt de mogelijkheid van erfpacht tot een hogere afzet van bedrijfsgrond wat vervolgens leidt tot een beter economisch klimaat. De raad heeft besloten dat primair de voorkeur wordt gegeven aan verkoop waarbij de uitgifte in erfpacht niet wordt uitgesloten .

Archeologische monumenten

Indien er bij de ontwikkeling van een locatie een archeologisch monument wordt aangetroffen, dienen de kosten, indien deze niet verhaald kunnen worden op derden, ten laste van de grondexploitatie te worden gebracht.

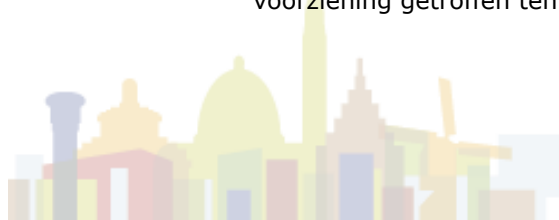
Een en ander kan leiden tot verliessituaties waarbij een beroep moet worden gedaan op de Reserve Grondexploitatie.

Huidige economische situatie

In relatie tot een aantal hierboven geschetste risicofactoren, o.a. vastgoedmarkt, inflatie en rente, moet de gemeente Waalwijk ook anticiperen op de actuele economische situatie. Dit leidt er toe dat een inflatiepercentage voor de kostenkant is vastgesteld van 2% en voor de opbrengsten van 1%. De toe te rekenen rente is middels de voorschriften BBV berekend op 1,35%.

Conclusies

1. Om de hierboven opgesomde algemene risico's zoveel mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige exploitaties bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen;
2. Gelijktijdig met het jaarrekeningproces wordt jaarlijks een totale bundel van de lopende grondexploitaties aan de raad ter goedkeuring voorgelegd. Eventuele verliezen worden hiermee tijdig inzichtelijk gemaakt. De Reserve Grondexploitatie is beschikbaar als buffer;
3. Nieuwe exploitaties worden afzonderlijk ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Jaarlijks wordt een overzicht op hoofdlijnen van de afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde opzet vervaardigd en toegelicht;
4. Voor benoemde en onafwendbare risico's wordt, indien van toepassing, per plan een voorziening getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie;

5. Voor alle overige risico's geldt de Reserve Grondexploitatie als buffer. Een saldo beneden het minimum van 5 miljoen euro is niet toegestaan en dient dan ook direct aangevuld te worden vanuit de Algemene Reserve tot dit bedrag van 5 miljoen euro. Indien bij het jaarrekeningproces een saldo boven de 5 miljoen euro ontstaat, wordt het meerdere afgestort naar de Algemene Reserve.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de Grondexploitatiewet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de bouwvergunning als een soort vangnet om kosten te verhalen.

Complexen in uitvoering

Momenteel loopt er binnen de gemeentegrenzen van Waalwijk een groot aantal plannen zowel binnenstedelijk als in uitleggebieden waarbij er enkele plannen uitspringen; Landgoed Driessen, Haven Zeven, Afbouw Haven I t/m VI, Haven 8 west, Waesgeerd-west en de Rugt. Een toelichting op deze plannen is opgenomen in de jaarrekening en in de Nota grondexploitatie 2020. De totale boekwaarde van het grondbedrijf heeft zich in 2019 als volgt ontwikkeld:

Totaal Grondbedrijf Bouwgrond in exploitatie			
Omschrijving kostensoorten	Totaal verantwoord t/m 2018	Verantwoord in 2019	Totaal verantwoord t/m 2019
Grondverwerving	€ 70.986.097,-	€ 716.900,-	€ 71.702.997,-
Bouwrijp/woonrijp maken			
- Kredieten	€ 78.910.745,-	€ 8.864.196,-	€ 87.774.942,-
- Externe voorbereiding- en toezichtkosten	€ 15.297,-	€ 0,-	€ 15.297,-
- Sectorkosten	€ 443.414,-	€ 0,-	€ 443.414,-
Stortingen			
- Bijdrage Fonds Bovenwijkse voorzieningen	€ 4.998.257,-	€ 0,-	€ 4.998.257,-
- Bijdrage Cultuurfonds	€ 456.282,-	€ 0,-	€ 456.282,-
- Bijdrage Fonds Planschade	€ 156.448,-	€ 0,-	€ 156.448,-

- Bijdrage Fonds Natte Haven	€ 4.537.802,-	€ 0,-	€ 4.537.802,-
- Bijdrage Reserve Grondexploitatie	€ 28.163.109,-	€ 9.910.400,-	€ 38.073.509,-
- Voorfinanciering parkmanagement	€ 167.172,-	€ 0,-	€ 167.172,-
- Overige bijdragen (1)	€ 17.802.383,-	- € 350.393,-	€ 17.451.990,-
Plan-, beheers- en administratiekosten	€ 26.822.939,-	€ 869.632,-	€ 27.692.571,-
Niet verrekenbare B.T.W.	€ 162.765,-	€ 0,-	€ 162.765,-
Overige kosten	€ 3.730.620,-	€ 370.228,-	€ 4.100.848,-
Rentekosten	€ 31.777.506,-	€ 486.746,-	€ 32.264.252,-
Totaal kosten (A)	€ 269.130.836,-	€ 20.867.710,-	€ 289.998.546,-
Bijdragen (ontvangsten)	€ 7.769.544,-	€ 252.640,-	€ 8.022.184,-
Totaal bijdragen (B)	€ 7.769.544,-	€ 252.640,-	€ 8.022.184,-
Opbrengst gronden	€ 227.926.216,-	€ 42.534.871,-	€ 270.461.087,-
Totaal opbrengsten (C)	€ 227.926.216,-	€ 42.534.871,-	€ 270.461.087,-
Totaal saldo (A minus B minus C)	€ 33.435.076,-	- € 21.919.801,-	€ 11.515.275,-

Grondverwerving

In 2019 hebben geen verwervingen binnen de actieve grondexploitaties plaatsgevonden.

Bouw- woonrijp maken

Van de gemaakte kosten bouw- en woonrijp maken is een fors gedeelte binnen de complexen 'Landgoed Driessen' en 'Haven 8 West' verantwoord. Verder zijn er kosten gemaakt voor o.a. de complexen Waesgeerd-west en De Rugt.

Stortingen

Door de dwingende voorschriften vanuit de BBV met betrekking tot de tussentijdse winstneming, berekend op basis van de POC-methode, moest er voortijdig winst genomen worden. Deze winstnemingen zijn toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatie. Het betreft voornamelijk de winstnemingen vanuit de complexen Zanddonk bedrijventerrein, Haven Zeven, Haven afbouw 1 t/m 6, Haven 8 west, Oranjeplein en Landgoed Driessen.

Plan- en beheerskosten

Binnen elk complex zijn plan- en beheerskosten gerealiseerd. Dit zijn voornamelijk de interne uren. Verder worden hier onder andere onderzoeken en externe advieskosten verantwoord.

Rentekosten

Over de boekwaarde per begin boekjaar wordt door het grondbedrijf rente betaald/ontvangen. De boekwaarde wordt berekend door het totaal van de ontvangsten in mindering te brengen op het totaal van de uitgaven. In 2020 en volgende jaren wordt gerekend met een percentage van 1,32%.

Ontvangen bijdragen

Hierop worden incidentele bijdragen op verantwoord.

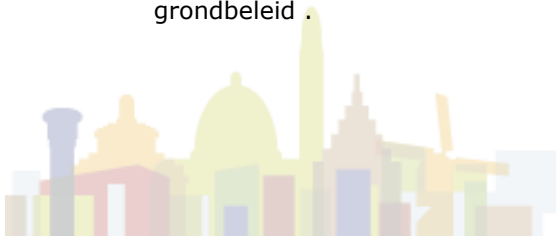
Opbrengst gronden

Binnen de complexen Zanddonk bedrijventerrein, Haven Zeven, Afbouw haven 1 t/m 6, Haven Acht West, Voormalige Taxandriahal, Oranjeplein, Landgoed Driessen, Waesgeerd-west en De Rugt zijn opbrengsten verantwoord.

Slot

De totale boekwaarde is door de verkopen over 2019 flink afgenomen van € 33.435.076,- tot € 11.515.275,-.

In de Nota Grondexploitatie 2019 zijn de uitgangspunten verwerkt zoals vastgelegd in de Nota grondbeleid .

Financiële jaarrekening 2019

Algemeen

Algemeen

Hierna wordt via de balans per 31 december 2019 met toelichting en de programmarekening over 2019 met toelichting de financiële verantwoording afgelegd over het in het jaar 2019 gerealiseerde beleid.

In alle verloopoverzichten en specificaties zijn de bedragen opgenomen in duizendtallen. Hierdoor kunnen soms afrondingsverschillen ontstaan in de overzichten.

Balans per 31 december

Activa 31-12

Activa

ACTIVA <i>bedragen x € 1.000</i>		31-12-2019		31-12-2018
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		652		313
<ul style="list-style-type: none"> Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief 	641		297	
<ul style="list-style-type: none"> Bijdragen aan activa in eigendom van derden 	11		16	
Materiële vaste activa		221.468		206.739
<ul style="list-style-type: none"> Investeringen met economisch nut 	141.906		132.010	
<ul style="list-style-type: none"> Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven 	15.751		14.897	
<ul style="list-style-type: none"> Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut 	50.077		45.687	
<ul style="list-style-type: none"> in erfpacht 	13.734		14.145	
Financiële vaste activa		23.795		28.448
<ul style="list-style-type: none"> Kapitaalverstrekkingen 				

- aan deelnemingen	4.992		4.992	
• Leningen				
- aan woningbouwcorporaties	5.355		9.818	
- aan deelnemingen	4.207		4.201	
• Overige langlopende leningen	9.241		9.437	
Totaal vaste activa		245.915		235.500
Viottende activa				
Vorraden		9.877		31.319
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	9.877		31.319	
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar		8.877		8.699
• Vorderingen op openbare lichamen	6.719		2.214	
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen			751	
• Overige vorderingen	2.158		5.734	

Liquide middelen		761		93
• kas- en banksaldi	761		93	
Overlopende activa		4.310		2.961
• De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;				
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.611		1.135	
- Rijk	194		45	
• Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.505		1.781	
Totaal vlottende activa		23.825		43.072
TOTAAL GENERAAL		269.740		278.572

Passiva 31-12

Passiva

PASSIVA <i>Bedragen x € 1.000</i>		31-12-2019		31-12-2018
Vaste passiva				
Eigen vermogen		95.594		90.141
• Algemene reserve	9.338		12.347	
• Bestemmingsreserves	81.961		72.380	
• Gerealiseerd resultaat	4.295		5.414	
Voorzieningen		5.778		5.603
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		138.015		160.954
• Onderhandse leningen				
- van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	137.805		160.729	
- openbare lichamen	210		225	
Totaal vaste passiva		239.387		256.698
Vlottende passiva				

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		17.411		8.382
• Overige kasgeldleningen	10.000		2.500	
• Banksaldi	1		1.681	
• Overige schulden	7.410		4.201	
Overlopende passiva		12.942		13.492
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.072		7.550	
• De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, uitgesplitst naar de ontvangen bedragen				
- Rijk	61			
- Overige Nederlandse overheidslichamen	5.025		5.019	
• Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	784		923	
Totaal vlottende passiva		30.353		21.874

TOTAAL GENERAAL		269.740		278.572
<i>Gewaarborgde leningen</i>		298.216		272.709
<i>Garantstellingen</i>		1.109		976

Programmarekening over het boekjaar

Inleiding

Tot de jaarlijkse exploitatielasten worden gerekend de periodiek terugkerende kosten zoals salarissen, exploitatiesubsidies, exploitatiekosten van gebouwen, afschrijvingen op investeringen, rentekosten, enzovoorts.

De baten van de exploitatie kunnen bestaan uit gemeentelijke belastingen, retributies en bijdragen, inkomsten uit gemeentelijke bezittingen en bedrijven, uitkeringen uit het gemeentefonds en doeluitkeringen van rijk en provincie.

De lay-out van de rekening van baten en lasten is in hoofdlijnen niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Per programma is een specificatie gegeven naar de onderliggende producten, en er is een overzicht opgenomen van de voorgeschreven taken, volgens de vernieuwing BBV per programma. In de toelichting op de programmarekening zijn de belangrijkste verschillen in de exploitatielasten nader geanalyseerd en verklaard.

Daarnaast wordt in de toelichting op de programmarekening nog ingegaan op een aantal relevante ontwikkelingen, en zijn nadere analyses en onderbouwingen opgenomen.

Overzicht resultaten per programma

Resultaten per programma

In onderstaand overzicht zijn de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de overhead apart zichtbaar. Deze bedragen zijn uit de diverse totalen van de beleidsvelden gehaald. De totalen per beleidsveld sluiten daarom niet aan bij de overzichten die verderop zijn opgenomen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging 2019			Begroting na wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Resultaat 2019
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Producten beleidsveld 0	6.891	-1.390	5.501	10.155	-1.577	8.579	6.340	-2.048	4.292	4.287
Producten beleidsveld 1	4.806	-24	4.782	4.903	-24	4.879	5.167	-42	5.125	-245
Producten beleidsveld 2	6.568	-270	6.298	5.931	-270	5.661	6.030	-412	5.618	43
Producten beleidsveld 3	9.090	-7.804	1.286	10.850	-7.804	3.046	40.881	-47.379	-6.498	9.544
Producten beleidsveld 4	6.717	-606	6.111	7.241	-1.320	5.921	7.102	-1.410	5.692	229
Producten beleidsveld 5	16.623	-3.292	13.331	16.383	-3.619	12.763	16.281	-3.895	12.386	378
Producten beleidsveld 6	51.210	-14.233	36.977	53.005	-14.077	38.928	53.823	-14.351	39.472	-544
Producten beleidsveld 7	8.662	-906	7.757	8.959	-1.171	7.789	9.222	-1.066	8.156	-368
Producten beleidsveld 8	13.083	-10.025	3.058	13.815	-11.334	2.480	11.929	-10.836	1.093	1.388
Subtotaal beleidsvelden	123.649	-38.549	85.100	131.243	-41.197	90.046	156.775	-81.439	75.336	14.710
Algemene dekkingsmiddelen										
Lokale heffingen	1.749	-22.001	-20.251	1.663	-21.290	-19.627	1.791	-21.467	-19.677	50
Algemene uitkeringen	0	-69.605	-69.605	0	-71.478	-71.478	0	-71.645	-71.645	167
Dividend	8	-25	-17	6	-95	-89	6	-106	-100	11
Saldo financieringsfuncties	-615	-269	-884	-285	-269	-554	-621	-221	-841	287
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	1.143	-91.899	-90.756	1.383	-93.132	-91.748	1.176	-93.439	-92.263	515
Overhead	12.435	-203	12.232	12.490	-317	12.173	12.451	-977	11.474	699

			2			3			4	
Onvoorzien	100	0	100	52	0	52	0	0	0	52
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	137.32 7	- 130.65 1	6.676	145.16 8	- 134.64 5	10.52 3	170.40 2	- 175.85 5	-5.453	15.976
Mutaties res. beleidsveld 0	7.503	-8.172	-669	13.498	-14.501	-1.003	14.239	-14.497	-258	-745
Mutaties res. beleidsveld 1	0	-150	-150	0	-295	-295	0	-290	-290	-4
Mutaties res. beleidsveld 2	0	-506	-506	2.695	-3.336	-641	2.695	-3.067	-372	-269
Mutaties res. beleidsveld 3	0	-650	-650	5.510	-7.761	-2.251	15.097	-7.565	7.532	-9.784
Mutaties res. beleidsveld 4	0	-808	-808	21	-863	-842	327	-1.129	-801	-40
Mutaties res. beleidsveld 5	10	-777	-767	472	-958	-486	519	-744	-224	-261
Mutaties res. beleidsveld 6	0	-2.000	-2.000	2.000	-5.681	-3.681	1.982	-5.601	-3.619	-62
Mutaties res. beleidsveld 7	27	-222	-195	27	-222	-195	27	-307	-280	85
Mutaties res. beleidsveld 8	255	-1.185	-930	805	-1.933	-1.128	1.797	-2.325	-528	-600
Subtotaal mutatie reserves	7.795	- 14.471	-6.676	25.027	- 35.550	- 10.52 3	36.684	- 35.525	1.158	-11.681
Gerealiseerde resultaat	145.12 1	- 145.12 1	0	170.19 5	- 170.19 5	0	207.08 6	- 211.38 0	-4.295	4.295

Taakvelden per beleidsveld

Overzicht taken per beleidsveld

In onderstaand overzicht worden per beleidsveld de taken weergegeven.

Bedragen x €

1.000

Taken per beleidsveld		Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
TK_0.1	Bestuur	3398	-1	3397
TK_0.2	Burgerzaken	1200	-664	536
TK_0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1948	-2021	-73
TK_0.4	Overhead	12451	-977	11474
TK_0.5	Treasury	-539	-353	-892
TK_0.61	OZB woningen	574	-5963	-5389
TK_0.62	OZB niet-woningen	94	-5914	-5820
TK_0.63	Parkeerbelasting	256	-749	-493
TK_0.64	Belasting overig	6	-357	-350
TK_0.7	Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds		-71645	-71645
TK_0.8	Overige baten en lasten	165		165
TK_0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-182		-182
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 0	14239	-14497	-258
Beleidsveld 0	Bestuur en Ondersteuning	33609	-103140	-69531
TK_1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2751	-40	2711
TK_1.2	Openbare orde en veiligheid	2416	-3	2413
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 1		-290	-290
Beleidsveld 1	Veiligheid	5167	-333	4834
TK_2.1	Verkeer en vervoer	5451	-412	5039
TK_2.2	Parkeren	579		579
TK_2.4	Economische havens en waterwegen	597	-146	451
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 2	2695	-3067	-372
Beleidsveld 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	9322	-3625	5697
TK_3.1	Economische ontwikkeling	2277	-35	2242
TK_3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	37979	-47305	-9327
TK_3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	479	-65	415
TK_3.4	Economische promotie	146	-138	8
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 3	5520	-7561	-2041
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	9577	-4	9573
Beleidsveld 3	Economie	55978	-55108	870
TK_4.1	Openbaar basisonderwijs	1		1
TK_4.2	Onderwijshuisvesting	4667	-283	4385
TK_4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2434	-1127	1307
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 4	327	-1129	-801
Beleidsveld 4	Onderwijs	7429	-2539	4891
TK_5.1	Sportbeleid en activering	1074	-140	934

TK_5.2	Sportaccommodaties	5449	-2559	2890
TK_5.3	Cultuurpresentatie,promotie,participatie	2657	-680	1977
TK_5.4	Musea	658	-91	567
TK_5.5	Cultureel erfgoed	221		221
TK_5.6	Media	1328	-292	1036
TK_5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	4893	-133	4760
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 5	519	-744	-224
Beleidsveld 5	Sport, cultuur en recreatie	16800	-4639	12161
TK_6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4836	-588	4248
TK_6.2	Wijkteams	4812		4812
TK_6.3	Inkomensregelingen	15651	-13428	2223
TK_6.4	Begeleiden participatie	7942		7942
TK_6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	974	-23	951
TK_6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	8393	-312	8082
TK_6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	10211		10211
TK_6.82	Geescaleerde zorg 18-	1004		1004
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 6	1982	-5601	-3619
Beleidsveld 6	Sociaal domein	55805	-19952	35853
TK_7.1	Volksgezondheid	1658		1658
TK_7.2	Riolering	2381	-3595	-1213
TK_7.3	Afval	3090	-4540	-1449
TK_7.4	Milieubeheer	1633	-98	1535
TK_7.5	Begraafplaatsen en crematoria	458	-345	114
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 7	27	-307	-280
Beleidsveld 7	Volksgezondheid en milieu	9248	-8884	364
TK_8.1	Ruimtelijke ordening	1099	-9	1090
TK_8.2	Grondexploitatie niet bedrijventerrein	8001	-8419	-418
TK_8.3	Wonen en bouwen	2829	-2408	421
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 8	858	-1876	-1018
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	939	-449	490
Beleidsveld 8	Volkshuisvesting, RO, stedelijke vernieuwing	13726	-13161	565
Totaal		207086	211380	-4295

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2019 heeft er geen stelsel- dan wel schattingswijziging plaatsgevonden ten opzichte van 2018.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

Strategische gronden worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (onder de huidige bestemming). Dit is conform de bestaande waarderingsgrondslagen voor gronden en terreinen onder de MVA.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De uitkering uit het gemeentefonds is opgenomen conform de laatste gepubliceerde accresmededeling van 2019, zijnde de septembercirculaire 2019.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen casu quo schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is hetzelfde als de van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

In het overzicht van incidentele baten en lasten zijn per beleidsveld de bedragen > 50.000,- opgenomen, welke een incidenteel karakter hebben.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Deze afschrijving vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden eveneens afgeschreven in 5 jaar.

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

De gronden in de materiële vaste activa die mogelijk tot exploitatie gaan leiden, voorheen de NIEGG's, zijn per 1 januari 2016 zonder afwaardering omgezet tegen de boekwaarde per 1 januari 2016. Hiervoor gold een overgangsbepaling met een looptijd van 4 jaar. Per 31 december 2019 is de marktwaarde van deze gronden bepaald volgens de geldende bestemming. Als er sprake is van een duurzame waardevermindering, heeft dit geleid tot een afwaardering van deze gronden.

Investerings met economisch nut/investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf een jaar na ingebruikname lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Een enkele uitzondering daargelaten, wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. De afschrijvingstermijnen zijn in de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid vastgelegd. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de nota "waarderings- en afschrijvingsbeleid" van de gemeente Waalwijk. Deze nota wordt periodiek geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Enkele belangrijke uitgangspunten in het afschrijvingsbeleid zijn:

- Investerings kleiner dan € 10.000 worden direct ten laste van de exploitatie gebracht;
- Bij afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde;

- Standaard wordt de lineaire methode gehanteerd voor afschrijven;
- In bepaalde gevallen wordt annuïtair afgeschreven; bijvoorbeeld als kapitaallasten van investeringen gedekt worden door huuropbrengsten, heffingen en rechten etc.;
- De afschrijvingstermijnen worden bepaald op basis van de economische levensduur, dan wel de technische levensduur.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen en bruggen, viaducten en parken worden afgeschreven in overeenstemming met de vastgestelde termijnen in de nota "waardering- en afschrijvingsbeleid". De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Als in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognoseerd, dan zal deze winst jaarlijks worden genomen op basis van de voortgang van het project. De gehanteerde rekenregel wordt aangeduid als de POC-methode, ofwel Percentage of Completion.

Voorzieningen zijn getroffen voor te verwachten verliezen in de grondexploitatie. Hieraan liggen geactualiseerde exploitatieberekeningen te grondslag.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Toelichtingen financieel verslag en algemeen

Jaarrekeningresultaat

Het rekeningsaldo over 2019 is € 4.295 voordelig. In het onderstaande overzicht wordt dit nader uitgesplitst.

Bedragen x € 1.000

Saldo exclusief grondexploitatie	N	4.971		
Saldo grondexploitatie	V	10.425		
Saldo exclusief mutaties reserves			V	5.454
Mutaties reserves grondexploitatie	N	10.064		
Mutaties overige reserves	V	8.905		
Saldo mutaties reserves			N	1.159
Resultaat van de rekening van baten en lasten			V	4.295

Budgetoverheveling 2019 naar 2020

In 2019 is een aantal exploitatiebudgetten niet uitgegeven. Voor een beperkt aantal hiervan is in december 2019 door de raad besloten om de budgetten beschikbaar te houden.

NIET BESTEDE BUDGETTEN DIE WORDEN OVERGEHEVELD NAAR 2020			
Product	Productomschrijving	Betreft	Bedrag
605	Maatschappelijk werk	Integrale aanpak sociaal domein	42.000
813	Beheer diverse percelen en panden	Bijdrage verplaatsen scouting AZG	34.000
613	Participatie-voorzieningen	Maatschappelijke activering	73.000
615	Armoedebeleid	Armoedebestrijding kinderen	310.000
607	Allochtonenbeleid	Uitvoeringskosten wet inburgering	32.000
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	Begeleiding statushouders	30.000
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	Verhoogde asielstroom	65.000
511	Sportbeleid	Sportbeleid	297.000
610	Kinderopvang	Handhaving wet Kinderopvang	25.000
Totaal overgehevelde budgetten naar 2020			908.000
Deze budgetten zijn ten laste van de algemene reserve toegevoegd in 2019 en de onderuitputting op de budgetten in 2018 maakt deel uit van het rekeningresultaat. Vanuit de resultaatbestemming zal de algemene reserve geprioriteerd gevoed worden met het bedrag dat daaraan eerder in verband met de overheveling van budgetten is onttrokken.			
NIET BESTEDE BUDGETTEN T.L.V. RESERVES			
Product	Productomschrijving	Toelichting	Bedrag
205	Verkeersmaatregelen	Innovatie in mobiliteit (vanuit beleidsreserve)	200.000
303	Economische ontwikkeling	Data en smart city (vanuit beleidsreserve)	300.000
809	Wonen	Energiebesparende maatregelen (reserve)	509.000
Totaal overgehevelde budgetten ten laste van bestemmingsreserves			1.009.000

Liquiditeitspositie

Eind 2018 was sprake van een tekort in rekening-courant van circa € 1,5 miljoen en waren kasgeldleningen opgenomen tot een bedrag van € 2,5 miljoen.

Eind 2019 was sprake van een positief saldo in rekening-courant van circa € 750 duizend en waren kasgeldleningen opgenomen tot een bedrag van € 10 miljoen.

Reserves/eigen vermogen

Het totaal van het eigen vermogen (reserves + rekeningresultaat) van de gemeente bedraagt per 31 december 2019 ongeveer € 95.593. De specificatie is als volgt:

Bedragen x €

1.000

Algemene reserve	9.337	
Boekwinst aandelen bouwfonds	4.164	
Bestemmingsreserves	45.909	
Geblokkeerde reserves	31.888	
Nog te bestemmen resultaat	4.295	
TOTAAL		95.593

Belangrijkste mutaties

Hieronder volgen enkele belangrijke mutaties:

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning

Ten laste van de Algemene reserve is de Beleidsreserve 2019-2022 gevormd van € 6.500. Uit de Beleidsreserve 2019-2022 is € 1.000 onttrokken voor aanvulling van de Reserve 4 programma's.

Uit de Algemene reserve is € 581 onttrokken voor vorming van de Egalisatiereserve reisdocumenten.

Het resultaat van de jaarrekening 2018 ad € 5.414 is in de AR gestort (hiervan € 1.083 in verband met budgetoverheveling 2018 naar 2019).

Uit de Reserve grondexploitatie is € 368 onttrokken voor VPB.

Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Er is een Geblokkeerde reserve noordelijke randweg gevormd van €2.555. Hiervan kwam € 2.081 uit de AR en € 474 uit de Reserve ontsluiting haven.

Beleidsveld 3 Economie

Vanuit de Reserve grondexploitatie is € 5.509 in de Algemene reserve gestort.

Uit de Reserve haven is € 887 onttrokken voor plankosten insteekhaven.

Uit de Reserve haven is € 380 onttrokken in verband met schadevergoeding/afwaardering panden.

Uit de Reserve revitalisering haven is € 267 onttrokken in verband met verplaatsen gilde.

Door diverse winstnemingen is € 9.577 gestort in de Reserve grondexploitatie.

Beleidsveld 4 Onderwijs

In de Reserve GOA is € 327 gestort, product 411 onderwijsachterstandenbeleid.

Uit de Reserve onderwijshuisvesting is € 449 onttrokken.

Uit de Reserve MIP onderwijs is € 522 onttrokken voor sloopkosten en afwaardering boekwaarde P vd Geldschool.

Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie

In de nieuw gevormde Reserve museum plus is € 461 gestort.

Beleidsveld 6 Sociaal domein

Ter aanvulling van de Reserve sociaal domein is hierin € 1.982 gestort ten laste van de AR.

Uit de Reserve sociaal domein is € 2.000 onttrokken in verband met tekorten sociaal domein.

Voor de kosten verhoogde asielinstream (budgetoverheveling 2018 naar 2019) is € 351 onttrokken uit de AR.

Voor armoedebestrijding kinderen (budgetoverheveling 2018 naar 2019) is € 309 onttrokken uit de AR.

Uit de Algemene reserve is € 818 onttrokken ter dekking van het tekort op Jeugdhulp.

Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

In de nieuw gevormde Reserve invoering omgevingswet is € 600 gestort vanuit de Beleidsreserve 2019-2022.

Uit de Algemene reserve is € 435 onttrokken voor bijdrage scouting AZG.

Door diverse winstnemingen is €939 gestort in de Reserve grondexploitatie en door aframingen boekwaarde en verliezen is € 449 onttrokken uit de Reserve grondexploitatie.

Financieringspositie

De financieringspositie per 31-12-2019 is als volgt:

Bedragen x €

1.000

Totaal eigen vermogen (incl. rekeningsaldo)	95.593		
---	--------	--	--

Totaal voorzieningen	5.778		
Saldo opgenomen leningen	138.015		
Subtotaal		239.386	
Boekwaarde activa	245.915		
Boekwaarde gronden	9.877		
Subtotaal		255.792	
Financieringsstekort per 31 december 2019			16.406

Eind 2019 is sprake van een financieringsstekort van € 16.406.000, per eind 2018 was er sprake van een financieringsstekort van € 10.122.000. De financieringsbehoefte is eind 2019 € 255.792.000.

De investeringen zijn in belangrijke mate afgedekt met vaste geldleningen, met overigens wisselende looptijden (variërend van 5 tot 30 jaar). De looptijd voor de vaste leningen wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognoses op het moment van afsluiten van de betreffende lening.

In onderstaand overzicht zijn de boekwaarden van de gronden meerjarig afgezet tegen het totaal van de balans en het totaal van de vaste activa.

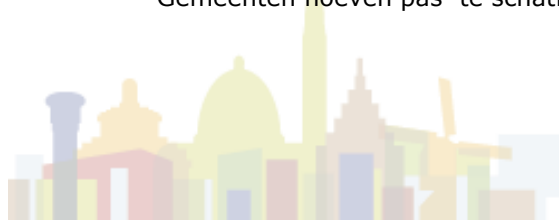
Bedragen x € 1.000.000

	2015	2016	2017	2018	2019
Balanstotaal	291	276	286	278	269
Boekwaarde gronden (excl. voorzieningen)	53	29	31	33	12
Vaste activa	221	238	247	235	246
Boekwaarde grond / balanstotaal x 100%	18%	11%	11%	12%	4%
Boekwaarde grond / vaste activa x 100%	24%	12%	13%	14%	5%

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn voortaan verplicht om hun overtollige middelen bij de schatkist aan te houden.

Gemeenten hoeven pas te schatkistbankieren als ze meer dan 0,75% van hun begrotingstotaal

aan overtollige middelen hebben. Voor Waalwijk gaat het om een grensbedrag van circa € 1.088.000. Er is in Waalwijk voornamelijk geen sprake van overliquiditeit. Ook op de langere termijn wordt geen overliquiditeit verwacht.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1088,41017			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	349	928	819	406
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	739	161	270	682
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	145.121			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	145.121			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1088,41017			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	31.404	84.408	75.318	37.382
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	349	928	819	406

Verloop algemene reserve

De algemene reserve is in de loop van het boekjaar per saldo met € 3.008.000 afgenomen tot circa € 9.338.000. Van de mutaties in de algemene reserve kan de volgende samenvatting worden gegeven:

Bedragen x €

1.000

Stand per 1 januari 2019	12.346
Bestemming jaarrekeningresultaat 2018 conform raadsbesluit	5.414
Onttrekking conform primaire begroting	-6.712
Onttrekking in verband met budgetoverheveling	-1.017
Onttrekking op grond van begrotingswijzigingen 2019	-6.203

Storting op grond van begrotingswijzigingen 2019	5.510
Saldo per 31 december 2019	9.338

Toelichting op de balans per 31 december 2019

Activa

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	297	641
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	16	11
Totaal	313	652

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdrage aan activa van derden	16			5		11
Kosten onderzoek en ontwikkeling	297	344				641
Totaal	313	344		5		652

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden uitgegeven in erfpacht	14.145	13.736
Investerings met een economisch nut	132.011	141.904
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	14.897	15.751
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	28.113	26.900
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut na 2017	17.573	23.177
Totaal	206.739	221.468

Voor een aantal investeringen zijn bestemmingsreserves aanwezig. Deze reserves dienen ter dekking van kapitaallasten van de betreffende investeringen. Verderop in de toelichting onder de passiva staan deze reserves vermeld onder "geblokkeerde reserves".

Met ingang van 1 januari 2017 heeft er een wijziging van de BBV plaatsgevonden. Deze wijziging houdt in dat er niet meer versneld mag worden afgeschreven. Voor een goed inzicht is het verplicht om in het verloopoverzicht de scheiding aan te brengen van investeringen met maatschappelijk nut vóór 1 januari 2017 en investeringen met maatschappelijk nut van daarna.

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de Materiële vaste activa investeringen met economisch nut, inclusief in erfpacht gegeven gronden, economisch nut met heffing, maatschappelijk nut voor en na 2017 weer:

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Economisch nut							
Gronden en terreinen	38.399	2.186	891			410	39.284

Warme gronden	10.174	1.750				361	11.563
Woonruimten	377	812		10			1.178
Bedrijfsgebouwen	81.116	9.613		2.252		718	87.759
Grond, weg- en waterbouw	8.929	458		564	19		8.805
Vervoermiddelen	1.358	74		205			1.227
Machines, apparaten en installaties	3.114	437		538		2	3.011
Overige materiële vaste activa	2.689	563		409	30		2.813
Totaal economisch nut	146.156	15.893	891	3.978	49	1.491	155.640
Economisch nut, dekking door heffing							
Grond, weg- en waterbouw	14.434	1.197		268	18		15.345
Vervoermiddelen	133			48			85
Machines, apparaten en installaties	160			18			142
Overige materiële vaste activa	170	29		20			179
Totaal economisch nut, dekking door heffing	14.897	1.226		354	18		15.751
Maatschappelijk nut voor 2017							
Grond, weg- en waterbouw	28.049	10		1.216			26.842
Overige materiële vaste activa	63			6			58
Totaal Maatschappelijk nut voor 2017	28.112	10		1.222	0		26.900
Maatschappelijk nut na 2017							

Grond, weg- en waterbouw	17.276	6.352		196	537		22.895
Overige materiële vaste activa	298			16			282
Totaal Maatschappelijk nut na 2017	17.574	6.352	0	212	537		23.177
Totaal materiële vaste activa	206.739	23.481	891	5.766	604	1.491	221.468

Financiële vaste activa

Van het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2019 kan het volgende overzicht gegeven worden.

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	4.992				4.992
Leningen aan woningbouwcorporaties	9.817		4.462		5.355
Leningen deelnemingen	4.201	6			4.207
Overige langlopende leningen	9.437		185	11	9.241
Totaal	28.447	6	4.647	11	23.795

Overzicht belangrijkste lopende investeringen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste investeringen (> € 200.000) opgenomen:

Bedragen x 1€

Lopende investeringen		Begroot voor 2019	Begroot 2019	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2018	Uitgaven 2019	Totale uitgaven	Restant krediet
7120025	Uitvoeringskrediet brandweerkazerne WW	500.000	6.110.195	6.610.195	336.704	3.006.369	3.343.073	3.267.122
7210084	Aanleg noordelijke rondweg		2.555.000	2.555.000		53.821	53.821	2.501.179
7210301	OVL 2019 Armaturen vervangen		1.000.000	1.000.000				1.000.000
7221058	Aanlegkosten Insteekhaven 2019027		14.800.000	14.800.000				14.800.000
Jachthaven	Scharloo diverse kredieten 2019_014		1.750.000	1.750.000		165.000	165.000	1.585.000
7421024	vb krediet nwbouw kindcentr. Zanddonk	5.914.444		5.914.444	310.195	4.997.709	5.307.904	606.540
7423019	Brede school/gymzaal Besoyen	5.490.022		5.490.022	4.954.465	3.283	4.957.748	532.274
7423136	Inpandige uitbreiding basissch. Teresia		337.779	337.779		133.100	133.100	204.679
7531020	VI2019 kunstgrasveld hockey		200.483	200.483		12.245	12.245	188.238
7540013	Trekkenwand theater de Leest	428.294		428.294		84.465	84.465	343.829
Grond en hal	amateurtheatergroepen	552.856		552.856				552.856
7541020	Voorbereidingskred. Museum Plus 2015015	900.000	800.000	1.700.000	683.722	351.857	1.035.579	664.421
7560030	Speelruimteplan speeltoestellen 2019/02		523.000	523.000				523.000
7721022	VI2016 GFT betoncocons en containers	259.171		259.171		1.830	1.830	257.341
7721110	Ondergrondse restafvalcontain. 2016004	1.262.000		1.262.000	568.996	44.243	613.239	648.761
7721918	VI2018 Huisvuilwagen	297.311		297.311				297.311
7722158	Renovatie/verv. pompinstallatie 2014/15	400.000	50.000	350.000				350.000
GRP 2016-2020	diverse kredieten	2.060.000		2.060.000	740.327	252.949	993.276	1.066.724
7722276	Relinen riolering Groenstr/Putstr.20192		1.250.000	1.250.000		5.051	5.051	1.244.949
7810023	Aanp. Krophollegeb.2013004	400.000		400.000	127.750		127.750	272.250
7810217	Aankoop perceel Grotestraat 239 (201903		540.000	540.000				540.000
IUP 2015 - 2016	diverse kredieten	2.675.301	181.186	2.494.115	1.306.454	84.323	1.390.778	1.103.337
IUP 2017 - 2018	diverse kredieten	7.019.000	50.000	7.069.000	947.041	2.948.028	3.895.069	3.173.931
IUP 2019 - 2020	diverse kredieten	13.126.500	307.450	13.433.950	251.332	1.136.332	1.387.664	12.046.286
7960251	VI2018 Midoffice	279.416		279.416	20.224	176.142	196.365	83.051
VI 2019	ICT hardware en software		406.500	406.500		24.655	24.655	381.845

Afgesloten investeringen		Begroot voor 2019	Begroot 2019	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2018	Uitgaven 2019	Totale uitgaven	Restant krediet
7120026	Grond brandweerkazerne Ww		722.000	722.000		722.000	722.000	
Vervangen	Lichtmasten en armaturen 2007/2017	1.617.600		1.617.600	1.469.079	153.109	1.622.188	4.588
7211080	Parkeervoorzieningen Bernhardstraat Spr		255.000	255.000		267.135	267.135	12.135
7221056	Zomerdijk 2 Ww, 2019013		840.916	840.916		811.879	811.879	29.037
7221057	Industrieweg 91 Ww, 2019013		519.084	519.084		657.117	657.117	138.033
De Brug	nieuwebouw en grond	1.786.689		1.786.689	1.602.469	67.647	1.670.117	116.572
7541010	Digitalisering archieven(2012007)	375.265		375.265	340.872	28.017	368.889	6.376
7722154	Verb.waterkw.Waalwijk-zuid afk.	375.000		375.000	297.030	47.946	344.976	30.024
IUP 2013 - 2014	diverse kredieten	379.000	0	379.000	363.954	3.816	367.770	11.230
IUP 2015 - 2016	diverse kredieten	5.633.950		5.633.950	5.221.313	16.994	5.204.319	429.631
IUP 2017 - 2018	diverse kredieten	4.649.500	20.000	4.669.500	2.667.045	1.984.587	4.651.632	17.868
7951112	IUP19/20 H.Dunantstr./H.Chabotstr. GRP	219.000		219.000	19.627	146.984	166.611	52.389
7960227	Midoffice elektronische dienst	238.123		238.123	198.515	47.890	246.405	8.282
VI 2018	ICT hardware en software	423.493		423.493	296.551	123.639	420.191	3.302

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	33.435	11.515
Voorzieningen wegens te	-2.116	-1.638

verwachten verliezen		
Totaal	31.319	9.877

Het geraamde eindresultaat per complex:

Bedragen x € 1.000

Complex	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerdering 2019	Vermindering 2019	Boekwaarde 1-1-2020	Te maken kosten	Te realiseren inkomsten	Eindresultaat
<i>BIE bedrijven- en winkelgebieden</i>							
18 Zanddonk bedrijventerrein	815	379	1.059	134	147	328	-47
36 Haven Zeven	454	445	1.131	-231	973	1.131	-389
38 Afbouw Haven 1 t/m 6	6.527	3.293	8.688	1.132	660	3.124	-1.332
39 Haven 8 west	8.990	13.076	26.449	-4.383	9.897	12.040	-6.526
40 Insteekhaven	0	717	0	717	9.044	16.954	-7.193
43 Vm. Taxandriahal	712	10	722	0	0	0	0
68 Centrum Vrijhoeve	-35	35	0	0	0	0	0
Subtotaal BIE bedrijven	17.463	17.956	38.050	-2.631	20.721	33.578	-15.487
<i>BIE Wonen</i>							
03 Oranjeplein	245	201	606	-159	120	0	-40
11 Dr. Mollercollege	426	3	0	429	132	6	555
12 Walewijk	132	-132	0	0	0	0	0
24 Landgoed Driessen	11.505	2.451	1.362	12.594	17.687	30.693	-412
50 Achter de Hoven	330	7	0	337	133	506	-36
68 Centrum Vrijhoeve	-17	17	0	0	0	0	0
81 De Waesgeerd	635	443	2.298	-1.220	3.749	3.226	-697

83 De Rugt	2.392	246	472	2.166	158	1.260	1.064
84 Oude brandweer Waspik	325	-325	0	0	0	0	0
Subtotaal BIE Wonen	15.972	2.912	4.738	14.146	21.978	35.691	434
Totaal Bouwgrond in exploitatie	33.435	20.868	42.788	11.515	42.699	69.268	-15.054

In exploitatie genomen bouwgrond

De in exploitatie genomen bouwgronden vertegenwoordigen een boekwaarde van € 9.877.000 per 31 december 2019. Van deze boekwaarde is de volgende onderverdeling naar kosten- en opbrengstensoort te geven :

Bedragen x € 1.000

Grondverwerving	71.703
Kosten bouw- en woonrijp maken	88.234
Stortingen/bijdragen	65.841
Geactiveerde plan- en beheerskosten	27.693
Niet verrekenbare BTW en overigen	4.264
Bijgeschreven rente	32.264
Subtotaal	289.999
Af: bijdragen en opbrengsten	278.484
Boekwaarde (exclusief voorziening)	11.515

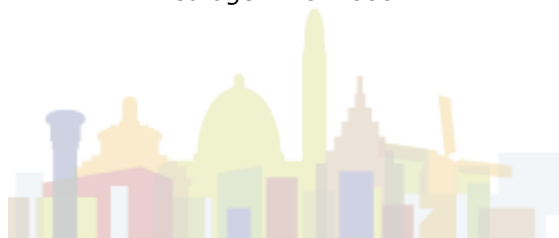
De in exploitatie genomen bouwgronden betreffen complexen met een door de raad goedgekeurde exploitatieberekening.

Voor en tekstuele toelichting per complex wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de Nota grondexploitatie 2020.

Voorzieningen

Van de voorzieningen wegens te verwachten verliezen - die op de balans in mindering gebracht zijn op de boekwaarden - kan het volgende overzicht worden gegeven:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	31-12-2018	vermeerderingen	verminderingen	31-12-2019
Putstraat	18		18	0
Taxandriaweg 3	12	7		19
Dr. Mollercollege	556			556
Voormalig Walewyck VMBO	151		151	0
De Rugt	999	64		1.063
Voormalige brandweerkazerne Waspik	358		358	0
Bedrijventerrein Zanddonk	22		22	0
Totaal	2.116	71	549	1.638

De verliesvoorzieningen zijn berekend op eindwaarde, voor een bedrag van € 1.638.017. De netto contante waarde hiervan bedraagt € 1.588.247.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	153		153	133
Vorderingen BTW	6.566		6.566	2.215
Subtotaal vorderingen op openbare lichamen	6.719		6.719	2.348
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0		0	751
Debiteuren, overige vorderingen	1.625	- 150	1.475	1.684
Debiteuren belastingen	772	- 104	668	4.427

Debiteuren fietsenplan	14		14	11
Subtotaal overige vorderingen	2.411	- 254	2.157	6.122
TOTAAL	9.130	-254	8.876	9.221

In 2019 zijn daarvoor in aanmerking komende oninbare posten afgeboekt tot een totaalbedrag van € 123.000. Jaarlijks wordt op begrotingsbasis circa € 104.000 gestort in de voorziening dubieuze debiteuren. In verband met het faillissement van SLEM dient in 2020 nog € 24.000 als oninbaar afgeboekt te worden. De raad is van het faillissement reeds op de hoogte.

Op 1 maart 2020 staat nog € 1.712.000 (1 maart 2019: € 2.634.000) open. Dit bestaat uit belastingdebiteuren (€ 528.000) en overige debiteuren (€ 1.185.000). Als gevolg van een actief invorderingsbeleid is de omvang aan openstaande debiteuren in 2019 gelukkig fors teruggelopen. De ouderdomsanalyse op de belastingdebiteuren genereert een voorziene oninbaarheid van circa € 100.000. Tevens rekening houdende met de vordering op SLEM en een resterende af te boeken vordering Trucksafe (€ 120.000) dient de voorziening dubieuze debiteuren per 31 december 2019 een omvang te hebben van € 253.000. Dit betekent dat de voorziening met € 250.000 neerwaarts kan worden bijgesteld.

Bedragen x € 1.000

	2018	2019
Debiteuren 2015 en ouder (2014 en ouder)	592	806
Debiteuren 2016 (2015)	313	113
Debiteuren 2017 (2016)	157	88
Debiteuren 2018 (2017)	221	144
Debiteuren 1e kwartaal 2019 (2018)	199	97
Debiteuren 2e kwartaal 2019 (2018)	38	58
Debiteuren 3e kwartaal 2019 (2018)	47	57
Debiteuren 4e kwartaal 2019 (2018)	1.067	349
Totaal	2.634	1.712

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kassaldi	19	20
Banksaldi	74	741
Totaal	93	761

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Nog te ontvangen bedragen algemeen	1.781	2.505
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	45	194
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	1.135	1.611
Totaal	2.961	4.310

De nog te ontvangen bedragen van EU, Rijk en overige overheid die ontstaan door voorfinanciering op specifieke uitkeringen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Nog te ontvangen van het Rijk	1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2019
Algemene uitkering	45	194	45	194

Totaal nog te ontvangen van overige overheden	45	194	45	194
--	-----------	------------	-----------	------------

Bedragen x € 1.000

Nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2019
Raad van de kindbescherming	61	8		69
Baanbrekers	1.074	1.542	1.074	1.542
Totaal nog te ontvangen van overige overheden	1.135	1.550	1.074	1.611

Eigen vermogen

Tot het eigen vermogen van de gemeente worden gerekend het totaal van de reserves per einde boekjaar én het resultaat over het jaar. Zowel algemene reserves als bestemmingsreserves worden tot het eigen vermogen gerekend. Uitgangspunt voor deze opvatting is dat alle reserves door de gemeente vrij aangewend kunnen worden en een eerder vastgestelde bestemming altijd door de raad kan worden gewijzigd.

Hierbij dient echter de kanttekening te worden gemaakt dat een niet onaanzienlijk deel van de reserves bestaat uit 'geblokkeerde reserves'. Deze reserves kunnen niet vrij worden aangewend zonder dat dit consequenties heeft voor de budgettaire positie van de gemeente.

Het eigen vermogen per 31 december is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserve	12.347	9.337
Bestemmingsreserves	72.380	81.961
Subtotaal	84.727	91.298
Gerealiseerd resultaat	5.414	4.295

Staat van reserves

Het verloop van de reserves in 2019 wordt in het hierna volgend overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Saldo 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminde ringen	Saldo 31-12-2019
Algemene Reserve	12.347	10.924	13.933-	9.338
911001 Algemene Reserve	12.347	10.924	13.933-	9.338
Reserve resultaat boekjaar	5.414		5.414-	
915001 Reserve resultaat boekjaar	5.414		5.414-	
Bestemmingsreserves	37.706	23.058	14.855-	45.909
913002 Reserve bouwfonds	233		163-	70
913004 Reserve ruimtelijke beleidsplannen	365			365
913005 Reserve personeelsfeest	43	14		57
913006 Egalisatiereserve ICT-beleid	245	71		316
913007 Reserve historische publicaties	3			3
913008 Reserve PC-vergoedingen raadsleden	58	3		61
913010 Reserve inburgering nieuwkomers	17			17
913012 Reserve onderwijshuisvesting	4.818		512-	4.306
913014 GOA: gem. onderwijs achterstanden beleid	432	327	33-	726
913017 Egalisatiereserve baggerplan	35	47		82
913018 Reserve restauratie gem. monumenten	267	58		325
913019 Reserve sociale woningbouw	340		83-	257
913020 Res.energiebesparende maatr.huursector	753		11-	742
913024 Reserve leefbaarheid WOP/DOP	854	343	292-	905
913026 Reserve Haven Waalwijk	1.492	10	1.267-	235
913027 Reserve Kerkvaartse haven	266		30-	236
913028 Reserve milieusubsidies	105	27	52-	80
913029 Risicoreserve sociaal domein	18	1.982	2.000-	
913030 Reserve Maatregelen klimaatbeleid	12			12
913031 Reserve Externe veiligheidstaken	8			8
913032 Reserve Regio werkt	22			22
913033 Reserve ISV-gelden	780		88-	692
913034 Reserve vier programma's	178	1.000	335-	843
913035 Reserve dekking huur BaLaDe	184			184

913036	Beleidsreserve 2019 - 2022		6.500	2.530-	3.970
913037	Egalisatiereserve reisdocumenten		581	78-	503
913038	Reserve invoering omgevingswet		600	100-	500
913039	Reserve Museum plus		461		461
913050	Reserve bouwgrondexploitatie	10.510	11.009	6.331-	15.188
913052	Reserve cultuur	183	3	62-	124
913053	Reserve Parkmanagement	4.712			4.712
913054	Reserve ruimtelijke kwaliteit	190			190
913055	Reserve revitalisering Haven I-VI	2.118		267-	1.851
913057	Reserve mobiliteitsfonds	6.821		147-	6.674
913060	Reserve stimuleringsf.centrum Waalwijk	100			100
913061	Reserve herstructurering (2016)	1.000			1.000
913062	Reserve bovenwijkse vz. facilitair	70	22		92
913063	Reserve ontsluiting bedrijventerrein Haven	474		474-	
Geblokkeerde reserves		34.673	2.701	1.323-	36.051
TOTAAL RESERVES		90.140	36.683	35.525-	91.298

Toelichtingen reserves

Hieronder worden alle reserves toegelicht:

912005 Geblokkeerde reserve aandelen Bouwfonds

De gemeente participeert in het stimuleringsfonds volkshuisvesting tot het bedrag van deze reserve. De vermeerdering in 2019 betreft de mutatie stimuleringsfonds. Deze wordt jaarlijks met het opstellen van de jaarrekening bepaald.

912012 Geblokkeerde reserve onderwijs

Lasten (restant- boekwaarde en sloop) en baten (verkoop grond) van oude schoollocaties worden verrekend met deze reserve.

De onttrekking uit deze reserve bedraagt € 591.000 en betreft :

- jaarlijks ter dekking kapitaallasten € 69.000
- afboeking boekwaarde P. vd Geldschool i.v.m. sloop € 355.000 (10e begrotingswijziging 2018)
- sloopkosten P. vd Geldschool € 167.000 (begrotingswijzigingen : 10e 2018 en 18e 2019)

Geblokkeerde reserves

Alle overige geblokkeerde reserves zijn gevormd om de afschrijvingslasten te dekken van de bijbehorende investeringen. Jaarlijks worden de bedragen onttrokken ter grootte van de afschrijvingslast.

913002 Reserve Bouwfonds

Conform de uitgangspunten is in 2019 een bedrag van € 163.000 ten laste van deze reserve en ten gunste van de exploitatie gebracht. Dit ter dekking van de kapitaallasten die samenhangen met de deelname in het stimuleringsfonds volkshuisvesting.

913004 Reserve ruimtelijke beleidsplannen

De reserve is ingesteld om de middelen voor actualisatie bestemmingsplannen, waarvan de feitelijke besteding achter loopt op het begrotingsjaar, af te zonderen tot aan het moment van besteding. In 2019 zijn er geen uitgaven ten laste van deze reserve gebracht.

913005 Reserve personeelsfeest

Deze reserve is bedoeld om elke 3 jaar een personeelsfeest te kunnen organiseren. Als er voldoende ruimte is op het budget 5973060 Arbeidsvoorwaardenbeleid dan wordt er € 14.000 gestort in deze reserve.

913006 Egalisatiereserve ICT

Stand 31-12-2019 € 316.000. Deze reserve is opgezet om de fluctuerende lasten van ICT te egaliseren. De hoogte van de egalisatiereserve ICT wordt gemaximeerd op € 406.500 (jaarlijks investeringsbedrag). Bij een hogere stand van de egalisatiereserve ultimo boekjaar vindt afstorting plaats naar de AR. De jaarlijks benodigde budgetten op de hulpkostenplaats Automatisering worden niet meer begrotingstechnisch gedekt door een opname uit de egalisatiereserve ICT. Collegebesluit 24 februari 2015.

Storting is saldo van baten en lasten van de KP automatisering.

913007 Reserve historische publicaties

De resterende middelen uit het project "Canon van Waalwijk" van € 8.913 zijn gestort in deze reserve ten behoeve van het stimuleren van particuliere historische publicaties over de gemeente Waalwijk. Door het college zijn verdeelregels opgesteld. Het geld is mede ingebracht door serviceclubs en de Rabobank met als doel erfgoedpublicaties.

913008 Reserve PC-vergoedingen

Deze reserve betreft een raadsbudget ten behoeve van fluctuerend bedrag aan uitgaven PC-vergoedingen.

913010 Reserve inburgering nieuwkomers

Deze reserve is ingesteld om hieruit de uitvoeringskosten van de integratienota te dekken.

913012 Reserve onderwijshuisvesting

De reserve heeft als doel het kunnen financieren van huidige en toekomstige huisvesting Primair- en Voortgezet onderwijs. De raad stelt periodiek het MeerjarenInvesteringsPlan onderwijshuisvesting vast. Het MIP vormt de leidraad voor de toekomstige investeringen in het kader van de onderwijshuisvesting. De jaarlijkse onttrekking betreft het saldo van de lasten en baten op (voornamelijk) de producten 406 t/m 410.

913014 GOA, gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid

De reserve bestaat uit rijks- en gemeentelijke middelen en is nodig om het

onderwijsachterstandenbeleid te bekostigen. De vermeerdering van deze reserve bedraagt € 327.000 en betreft hogere baten op product 411 Lokaal onderwijsbeleid.

913017 Egalisatiereserve baggerplan

Deze reserve is bedoeld om de baten en lasten van het product afwatering en waterlossingen etc. te egaliseren. In het kader van de Waterwet artikel 5.23 is de gemeente ontvangst- en afvoerplichtig van vrijkomend afval uit de waterpartijen. Het waterschap is de beheerder van de waterlopen. Op basis van het uitvoeringsplan van het waterschap zijn de kosten voor de komende periode 2011/2020 uitgewerkt. In 2019 is een bedrag van € 46.750 gestort.

913018 Reserve gemeentelijke monumenten

De reserve is bedoeld om toekomstige uitgaven op het terrein van monumenten en archeologie te kunnen dekken. Eind 2016 is het nieuwe erfgoedkader vastgesteld. Het restant van het instandhoudingsbudget wordt aan het einde van het jaar toegevoegd aan de reserve monumenten. In 2019 is conform de begroting een bedrag van € 10.200 aan de reserve toegevoegd en daarnaast is het restant (€ 48.000) van de geraamde instandhoudingsbijdrage aan de reserve toegevoegd.

913019 Reserve sociale woningbouw

De reserve is bedoeld voor het realiseren van (sociale) woningbouwprojecten in binnenstedelijke gebieden en Landgoed Driessen. In 2019 is conform de begroting met betrekking tot de formatie Wonen een bedrag van € 65.000 onttrokken en voor uitgaven verantwoord op het product 809 Wonen een bedrag van € 18.500.

913020 Reserve energiebesparende maatregelen huursector

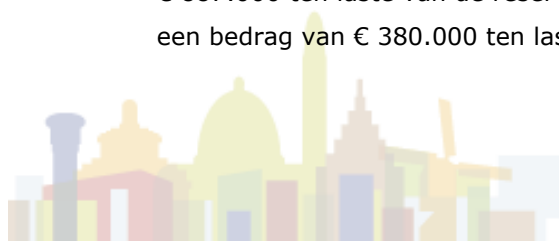
De reserve is in 2009 gevormd (begrotingswijziging 2009/22) naar aanleiding van de geactualiseerde visie op het woonbeleid. De reserve is bedoeld als extra financiële stimulans voor de woningcorporaties en is gevormd ten laste van de reserve sociale woningbouw. Ter dekking van de verantwoorde kosten op product 809 is een bedrag van ongeveer € 11.000 onttrokken.

913024 Reserve leefbaarheid WOP/DOP

Deze reserve heeft in hoofdzaak als doel de kapitaallasten van het Handboek Zanddonk en de kosten en de kapitaallasten van de wijk- en dorpsontwikkelingsplannen te dekken. Conform begroting is er een bedrag gestort van 205.000. Daarnaast is er een bedrag van € 138.000 gestort als gevolg van de winstneming mbt complex Waesgeerd-West. Ten behoeve van de dekking van de kapitaallasten en kosten zoals hierboven genoemd, is er een bedrag van 231.000 onttrokken. Daarnaast zijn er nog bedragen onttrokken ten behoeve van wijkbudgetten en de kinderboerderij Waspik resp. € 50.000 en € 11.000.

913026 Reserve haven Waalwijk

Deze reserve is met ingang van 2013 gevormd conform begrotingswijziging 2013/11. De ontvangen DUB subsidie in het kader van het project havenontwikkeling is hierin gestort. Ter dekking van de uitgaven op het uitvoeringskrediet voor de insteekhaven is in 2019 een bedrag van € 887.000 ten laste van de reserve gebracht. Daarnaast is conform begrotingswijziging 2019/13 een bedrag van € 380.000 ten laste van de reserve gebracht.

913027 Reserve Kerkvaartse haven

De oostelijk waterkering van de Kerkvaartse Haven is al langere tijd door het waterschap afgekeurd. Op dit moment zijn er diverse ontwikkelingen gaande die het herstellen van deze kering mogelijk lijken te gaan maken. Het is daarom wenselijk dat de reserve voor deze waterkering beschikbaar blijft. Conform begrotingswijziging 2019/18 is in 2019 een bedrag van € 30.000 onttrokken.

913028 Reserve milieusubsidies

Jaarlijks wordt in deze reserve een ontvangen bedrag voor het verleende recht van opstal van de biomassacentrale gestort. Voor het project doorontwikkeling windenergie is in 2019 een bedrag van € 52.000 onttrokken (begrotingswijziging 2017/21). Daarnaast is conform de begroting een bedrag van ongeveer € 27.000 gestort. Dit betreft de jaarlijkse opbrengst voor verleend recht van opstal voor de biomassacentrale.

913029 Risicoreserve transities

In de raadsvergadering van 11 december 2014 heeft de raad besloten om deze risicoreserve te vormen voor de jeugdhulp en de nieuwe WMO-taken. Het saldo per balansdatum is 0 omdat het gehele saldo nodig was om een deel van de tekorten te dekken.

913030 Reserve maatregelen klimaatbeleid

In deze reserve zijn de middelen gestort die eerder vanuit de BANS/SLOK regelingen beschikbaar zijn gesteld. In het najaarsbericht 2015 is besloten om deze reserve te vormen. In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden. Per eind 2019 bedraagt het saldo van deze reserve € 12.000.

913031 Reserve externe milieutaken

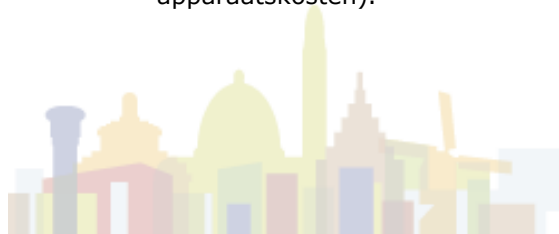
Doordat de subsidieregeling voor het uitvoeren van taken in verband met de externe veiligheid wetgeving kwam te vervallen zijn de eerder ontvangen middelen voor externe veiligheidstaken in deze reserve gestort. In het najaarsbericht 2015 is besloten om deze reserve te vormen. In 2018 is een bedrag van € 50.000 onttrokken voor het project doorontwikkeling windenergie (begrotingswijziging 2017/21). In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden. Per eind 2019 bedraagt het saldo van deze reserve € 8.000.

913032 Reserve Regio werkt

In het najaarsbericht 2015 is besloten om de middelen die eerder beschikbaar waren gesteld voor het SET (Sociaal Economisch Team) beschikbaar te houden en in deze reserve te storten. In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden. Per eind 2019 bedraagt het saldo van deze reserve € 22.000.

913033 Reserve ISV

In januari 2016 is de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de besteding en bestemming van de resterende ISV gelden. Deze resterende middelen zijn gestort in deze reserve. In 2019 heeft een onttrekkingen plaatsgevonden voor een bedrag van ongeveer € 89.000 voor de kosten van bodem en geluid (inclusief deel apparaatskosten).

913034 Reserve 4 programma's

Met het vaststellen van begrotingswijziging 2016/17 is ten laste van de algemene reserve een bedrag van € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor de programma's binnenstad, veiligheid en economie. Dit bedrag is gestort in deze reserve. Conform de begroting 2019 is hier een bedrag van € 1.000.000 aan toegevoegd. In 2019 is in totaal een bedrag van € 335.000 onttrokken ten behoeve van de uitgaven voor de 4 programma's.

913035 Reserve huur Balade

In 2016 is een gedeelte van het perceel waar voorheen kinderdagverblijf 't Wollukje was gevestigd verkocht. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2016 is door de raad besloten om deze middelen (€ 210.000) te storten in deze reserve ter dekking van de kosten die voortvloeien uit de huurovereenkomst voor BaLaDe.

913036 Beleidsreserve 2019 - 2022

In 2019 is naar aanleiding van het coalitieprogramma 2018 - 2022 de beleidsreserve voor € 6,5 miljoen gevormd vanuit de algemene reserve. In 2019 is in totaal voor € 2.530.000 besteed, nagenoeg gelijk aan hetgeen vooraf was voorzien (€ 2.680.000). Van de bestedingen is € 1 miljoen een toevoeging aan de reserve 4 Programma's en € 0,6 miljoen een toevoeging aan de reserve invoering omgevingswet. Verdere onttrekkingen zijn voor de zaterdagopenstelling publieksbalies (€ 50.000), de nieuwe manier van werken Griffie (€ 80.000), de extra capaciteit handhaving (€ 50.000), de integrale aanpak GO Waalwijk (€ 150.000), het programmamanagement (€ 300.000) en het ontwikkelbudget 4 programma's (€ 300.000).

913037 Egalisatiereserve reisdocumenten

Vanaf 2019 is er sprake van een sterke daling in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten. In de periode 2019 tot en met 2023 wordt ruim 75% minder aanvragen verwacht. Als gevolg van deze daling nemen de inkomsten voor Publiekszaken sterk af. Vanaf 2024 herstelt het aantal vragen zich weer tot 2029, waarna de aanvraagdip zich vervolgens herhaalt. Dit patroon van piek- en daljaren wordt veroorzaakt doordat in 2014 de geldigheidsduur voor paspoorten en identiteitskaarten voor personen van 18 jaar en ouder is verlengd van vijf naar tien jaar. Hierdoor worden gedurende vijf jaar bijna alle "18+ documenten" in omloop vervangen. Gevolgd door vijf jaar waarin vrijwel alleen "-18 documenten" worden uitgegeven of documenten voor bij eerste aanvragen en vermissingen. Naar verwachting gaat er ruim 50 jaar overheen voor de cyclus van piek- en dipjaren is uitgevlakt.

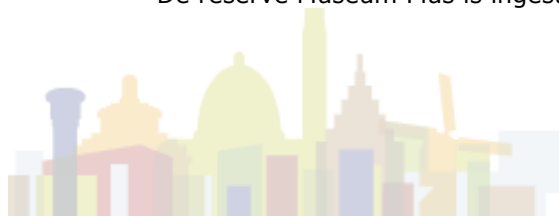
De nadelen 2019 – 2023 op reisdocumenten worden gedekt uit deze egalisatiereserve. Het nadeel voor 2019 bedraagt € 78.000 (raming € 104.000).

913038 Reserve invoering omgevingswet

Conform begrotingswijziging 2019/25 is er een bedrag van € 600.000 in deze reserve gestort. Daarnaast is er in 2019 een bedrag van € 100.000 onttrokken in verband met kosten die verband houden met het voorbereidingstraject van de invoering van de omgevingswet.

913039 Reserve Museum plus

De reserve Museum Plus is ingesteld bij het Najaarsbericht 2019 (begrotingswijziging 2019-

033). Op 24 oktober 2019 is aan de raad het voorlopige ontwerp van het nieuwe Schoenen en Leder Museum (Museum Plus) gepresenteerd. Daarbij is aangegeven dat reeds in de begroting 2019 en verder opgenomen , maar nog niet concreet benodigde bedragen, voor het museum beschikbaar blijven. In 2019 betreft dit op het product 510 Oudheidkunde en volksfeesten (een deel van) de posten subsidie aan het museum (€ 104.000 door lagere subsidie vanwege sluiting museum) , stelpost overig (€ 342.000) en afschrijvingen en rente (samen € 15.000). In totaal is € 461.000 gestort; in 2020 volgt een verdere storting. Uit de reserve worden aanloopkosten voor het nieuwe museum gefinancierd en een extra subsidie in de eerste 4 volle jaren na opening (voorzien voor eind 2021).

913050 Reserve bouwgrondexploitatie

De reserve bouwgrondexploitatie is noodzakelijk om tegenvallers en risico's bij de gemeentelijke grondexploitaties te kunnen opvangen. Bij de vaststelling van de kadernota 2011 is door de raad bepaald dat deze reserve minimaal € 5 miljoen moet bedragen. Een saldo beneden het minimum behoeft direct aanvulling. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks in het kader van de nota grondexploitatie heroverwogen.

De volgende onttrekkingen hebben plaatsgevonden in 2019:

Vennootschapsbelasting grondexploitatie € 368.213

Toevoeging aan de Algemene Reserve € 5.509.817

Verlies complex 43 € 3.891

Afwaarderen boekwaarde Scharloo € 361.033

Verlies Antoniusstraat € 2.140

Verliesvoorziening Taxandriaweg € 6.662

Verlies Putstraat € 14.016

Verliesvoorziening complex 383 € 64.967

De volgende stortingen hebben plaatsgevonden in 2019:

Correctie onttrekking ivm vpb 2016, 2017 en 2018 € 656.000

Verkoop grond aan gemeente Heusden € 240.312

Winstneming complex 139 Haven 8 West € 5.942.242

Winstneming complex 138 Afbouw haven 1 t/m 6 € 3.008.963

Winstneming complex 136 Haven Zeven € 345.882

Winstneming complex 118 € Bedrijventerrein Zanddonk € 224.766

Winstneming Lijsterbesstraat € 6.196

Winstneming Benedenkerkstraat € 1.611

Winstneming Oudestraat € 676

Winstneming Besoijen € 147.265

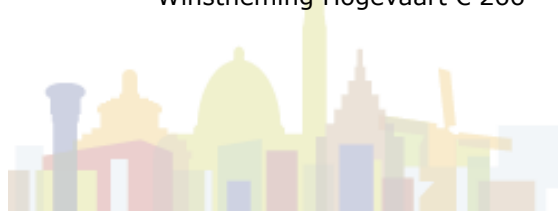
Winstneming complex 384 Oude brandweerkazerne € 8.156

Vrijval voorziening vml Walewyc € 12.033

Winstneming complex 103 Oranjeplein € 115.611

Winstneming complex 268 Raadhuisplein Sprang-Capelle € 50.150

Winstneming Hogevaart € 266

Vrijval voorziening 921025 € 21.934

Winstneming complex 124 Landgoed Driessen € 226.676

913052 Reserve cultuur

De reserve is gevormd door diverse ontwikkellocaties een bijdrage te laten doen teneinde de gelegenheid te hebben om invulling te kunnen geven aan kunst. Door de gewijzigde voorschriften van de commissie BBV mogen geen stortingen meer plaatsvinden naar reserves vanuit complexen van het grondbedrijf, omdat dit gezien wordt als voortijdige winstafroming. Besloten is om de reserve in stand te houden voor de bekostiging van kunstobjecten.

In 2019 werd het kunstwerk Koffyhuis met name hieruit bekostigd.

913053 Reserve Parkmanagement

Tegenover deze reserve staat de deelneming van de gemeente Waalwijk in Parkmanagement BV.

In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913054 Reserve ruimtelijke kwaliteit

Vanuit de structuurvisie is deze reserve ontstaan. De bedoeling is dat door inbreiding middels een anterieure overeenkomst wordt bijgedragen aan deze reserve teneinde de ruimtelijke ontwikkelingen bij te laten dragen aan de ruimtelijke kwaliteit op de locatie, in de directe omgeving of middels een storting in deze reserve. Bij de vaststelling van de structuurvisie is aangegeven dat de reserve groen wordt overgeheveld naar deze reserve. De reserve groen is destijds gevormd door diverse ontwikkellocaties een bijdrage te laten leveren om rood voor groen te laten betalen.

In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913055 Reserve revitalisering Haven I - VI

Doel van deze reserve is het financieren van projecten die leiden tot revitalisering van delen van het bedrijventerrein Haven I-VI, waarbij het gaat om projecten waarbij een directe meerwaarde ontstaat indien betrokken bedrijven en gemeente gezamenlijk bijdragen aan het opstellen en uitvoeren van de plannen. In 2019 is conform begrotingswijziging 2019/27 een bedrag van € 267.000 onttrokken voor de verplaatsing van het gilde in verband met de aanleg van de insteekhaven.

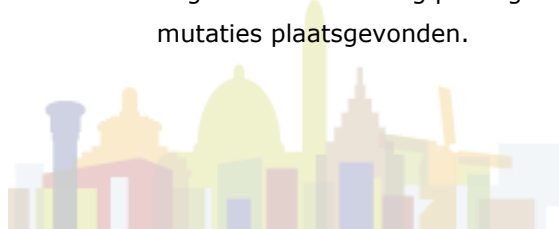
913057 Reserve mobiliteitsfonds

De reserve mobiliteitsfonds is in 2013 gevormd, zoals hieronder toegelicht.

Deze reserve zal ingezet worden ter dekking van de kapitaallasten van het GOL. In 2019 is een bedrag van ongeveer € 147.000 onttrokken in verband met de ontvangen afrekening van de provincie voor de voorbereidingsfase. Deze afrekening kan in mindering gebracht worden op de toegezegde bijdrage door de gemeente Waalwijk voor het GOL.

913060 Reserve stimuleringsfonds centrum Waalwijk

Met begrotingswijziging 2016/01 is ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het centrum van Waalwijk. Dit bedrag is gestort in deze reserve. Daarnaast heeft met begrotingswijziging 2018/002 ten laste van de algemene reserve nogmaals een storting plaatsgevonden voor een bedrag van € 100.000. In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913061 Reserve herstructurering

Met het vaststellen van de nota grondexploitatie 2016 is ten laste van de reserve grondexploitatie een bedrag van € 1.000.000 in deze reserve gestort in verband met eerder aangegane verplichtingen met de BOM. In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913062 Reserve bovenwijkse voorzieningen faciliterend grondbedrijf

Tot 2016 werd de reserve bovenwijkse voorzieningen gevoed vanuit de actieve grondexploitaties door een storting per m² en vanuit het faciliterend grondbeleid doordat de ontwikkelende partij via een anterieure overeenkomst een bedrag betaalde. In 2016 heeft de raad besloten om de reserve bovenwijkse voorzieningen toe te voegen aan de algemene reserve. Omdat vanuit het faciliterend grondbeleid via anterieure overeenkomsten een bijdrage wordt gevraagd voor bovenwijkse voorzieningen is met ingang van 2016 de reserve bovenwijkse voorzieningen faciliterend grondbedrijf gevormd. In 2019 is er vanuit 2 locaties (Schoolstraat en Julianastraat) een bedrag van ongeveer € 22.000 toegevoegd aan de reserve.

913063 Reserve ontsluiting bedrijventerrein haven

Conform begrotingswijziging 2019/22 is deze reserve in zijn geheel ingezet ten behoeve van het krediet voor de aanleg van de noordelijke randweg. De reserve is toegevoegd aan de geblokkeerde reserve die is gevormd ter dekking van de kapitaallasten.

Voorzieningen

De voorzieningen t.b.v. de exploitatieverliezen grondexploitatie zijn niet opgenomen onder de voorzieningen, maar in mindering gebracht op de boekwaarde van de complexen. Zie hiervoor (en voor een specificatie van de voorzieningen) de debetzijde van de balans, onder 'voorraden'. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de voorziening wegens oninbaarheid van debiteuren. Deze is in mindering gebracht op de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Staat van voorzieningen

Overeenkomstig het BBV wordt aan de voorzieningen geen rente toegevoegd. De voorzieningen per 31 december 2019 zijn als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Saldo 1-1-2019	Stortingen	Aanwendungen	Vrijval tgv de exploitatie	Saldo 31-12-2019
921004 Voorziening wethouderspensionen APPA	1.741	809	240-		2.310
921011 Voorziening monitoring sanering Unnaplein	21				21
922004 Voorziening riolering	1.291	574			1.866
922006 Voorziening onderhoud gebouwen	590	1.183	1.416-		357
922007 Voorziening afvalstoffenheffing	1.959		735-		1.224
TOTAAL VOORZIENINGEN	5.603	2.566	2.391-		5.778

Toelichting voorzieningen

Hieronder zijn de aard en reden de van voorzieningen toegelicht, alsmede de belangrijkste mutaties.

921004 Voorziening wethouders pensioenen APPA

Op grond van gewijzigde regelgeving is in 2015 een pensioenvoorziening voor wethouders gevormd. Bij circulaire van 21 december 2015 is door het Rijk aangegeven op welke wijze de voorziening moet worden bepaald. Jaarlijks dient de gemeente een herberekening op basis van de dan geldende parameters (voor rente en overlijdensstaffels) uit te laten voeren.

Op basis van de actuele gegevens heeft Proambt een actualisatie berekend van de voor de pensioenen benodigde voorziening. Een en ander betekent dat aan de voorziening per saldo € 809.000 extra moet worden toegevoegd. Wil de gemeente in de toekomst aan haar verplichtingen kunnen voldoen is een geactualiseerde voorziening wethouders-pensioenen benodigd van € 2.310.000. Deze forse storting is ontstaan door gewijzigde wet- en regelgeving en aangepaste actuariële grondslagen. Denk hierbij aan verlaagde rekenrente en een aangepaste sterftetafel.

921011 Voorziening monitoring sanering Unnaplein

In 2010 is deze voorziening ontstaan vanuit het saneringskrediet Unnaplein. Omdat de saneringswerkzaamheden waren afgerond en men het krediet wilde afsluiten is er een voorziening gevormd voor de nog uit te voeren monitoring van het grondwater. Deze monitoring zou over een periode van 10 jaar periodiek plaatsvinden. De monitoring vindt plaats door Oranjewoud. In 2020 zal, zo het zich laat aanzien, de laatste monitoring plaatsvinden en kan de voorziening afgesloten worden.

922004 Voorziening riolering

De voorziening riolering is ingesteld op basis van de nieuwe BBV regelgeving. In 2019 is € 574.500 gestort, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten van het product riolering en de opbrengst rioolrechten.

Saldo per 31-12-2019 is € 1.866.000.

922006 Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is ingesteld om het beheer en onderhoud aan gemeentelijke gebouwen op een voldoende niveau te kunnen uitvoeren, en de kosten daarvan te spreiden over meerdere jaren. De storting van € 1.166.200 is conform begroting 2019 ook is nog een aanvullende storting van € 16.500 gedaan i.v.m. Spuk sport. Aan de storting conform begroting ligt een uitgebreide inventarisatie ten grondslag die uitkomt op een onderhoudsverplichting van afgerond € 10.000.000 voor de komende 10 jaar. Eerder is al aangegeven dat de onderhoudsverplichting sterk is toegenomen door met name het nieuwe stadhuis (€ 1.000.000 ofwel € 100.000 per jaar) en het nieuwe overdekt zwembad (€ 1.820.000 ofwel € 182.000 per jaar). De onttrekkingen voor een totaalbedrag van € 1.415.600 betreffen de werkelijke onderhoudslasten. Het saldo is per 31-12-2019 € 357.500.

922007 Voorziening afvalstoffenheffing

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regelgeving van de BBV. Voor 2019 is per saldo € 734.600 onttrokken, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten. Het saldo is per 31-12-2019 € 1.224.000.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	160.729	137.805
Openbare lichamen	225	210
Totaal	160.954	138.015

In 2019 is circa 23 miljoen afgelost op leningen en zijn er geen nieuwe leningen aangegaan. Over het boekjaar is ongeveer € 3,5 miljoen aan rente betaald op bovenstaande schuld. Voor een nadere toelichting op de rente wordt u verwezen naar de paragraaf financiering (en treasury).

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
--	-----------------------	-----------------------

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.382	17.411
Overlopende passiva	13.493	12.942
Totaal	21.875	30.353

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Overige kasgeldleningen aangegaan	2.500	10.000
Banksaldi	1.681	1
Overige schulden	4.201	7.410
Totaal	8.382	17.411

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31- 12-2018	Boekwaarde 31- 12-2019
<ul style="list-style-type: none"> De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren: <ul style="list-style-type: none"> Het Rijk Overige overheden 	5.019	61 5.025
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume.	7.551	7.072
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	923	784

Totaal	13.493	12.942
---------------	---------------	---------------

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen van het Rijk	Saldo 1-1-2019	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31-12-2019
Bijdrage Kerkenvisie		50		50
Specifieke Uitkering Sport		11		11
Totaal	0	61		61
Vooruitontvangen overige Nederlandse overheidslichamen				
Provincie: project insteekhaven	5.019			5.019
Gemeente Loon op Zand inzake Sociaal Economisch Team		6		6
Totaal	5.019	6	0	5.025

Waarborgen en garanties

Ultimo 2019 stond de gemeente garant voor de navolgende leningen:

Staat van gewaarborgde leningen

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2019	Restantbedrag 31-12-2019	dekkingspercentage
728	Sport en culturele instellingen	376	595	100
3.387	Zorginstellingen	600	514	100
4.115		976	1109	

Staat van gewaarborgde geldleningen tbv Waarborgfonds sociale woningbouw (BNG/NWB)

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2019	Restantbedrag 31-12-2019	dekkingspercentage
322.093	Waarborgfonds Sociale Woningbouw	317.171	298.216	50/100
322.093		317.171	298.216	

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

A. COVID-19 (Corona)

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Wel heeft het COVID-19 virus gevolgen voor de financiën van 2020 vanwege de maatschappelijke impact. Voor de gemeente Waalwijk zijn de financiële effecten voor 2020 en mogelijk volgende jaren nog hoogst onzeker en zullen sterk afhankelijk zijn van de duur van deze pandemie. Vast staat in elk geval dat de gevolgen materieel van aard zullen zijn. Bij de bepaling van de weerstandsratio is daarom hiermee rekening gehouden. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende de crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Via voor- en najaarsbericht 2020 en zo nodig tussentijds zullen de financiële effecten voorzien van dekkingsmaatregelen voorgelegd worden aan de gemeenteraad. De Kadernota 2021 zal pas later in het jaar voorgelegd worden aan de gemeenteraad, zodat maximaal de impact van COVID-19 virus meegenomen kan worden en vervolgens verwerkt in de begroting 2021 en meerjarenbegroting 2021-2024.

B. Personele verplichtingen

Met het besluit begroten en verantwoordt is het *verboden* voorzieningen te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Om die reden wordt géén post voor personele verplichtingen opgenomen op de balans.

C. Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

D. Terugkoopverplichting brandweerkazerne

Eind 2013 is de door de gemeente gebouwde brandweerkazerne in Waspik verkocht aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. In de verkoopovereenkomst is de voorwaarde opgenomen, dat indien de Veiligheidsregio niet langer eigenaar wenst te zijn c.q. de kazerne niet meer voor de huidige bestemming gebruikt wordt, de gemeente is gehouden alsdan het eigendom van de brandweerkazerne terug te kopen. De terugkoopprijs zal gelijk zijn aan de op dat moment geldende boekwaarde. De boekwaarde van de brandweerkazerne bedraagt ultimo 2019 € 970.000.

E. Afrekening zorg in natura en verantwoording PGB-gelden.

Per 1 januari 2015 is een aantal taken (transities) overgeheveld naar de gemeenten. Voor de afrekening zorg in natura betekent dit dat onduidelijkheid bestaat rond een deel van de productieopgaven van de aanbieders. In de jaarrekening zijn de bedragen opgenomen die bij het opmaken van de jaarrekening aannemelijk waren.

Voor de PGB geldt dat mogelijk hogere bestedingen zijn gedaan die door SVB alsnog verrekend worden. In de jaarrekening zijn de niet bestede budgetten voortvloeiende uit de transities voorlopig "geparkeerd" in de Reserve risico's transities. Eventuele verplichtingen kunnen dan alsnog hieruit bekostigd worden.

F. Grondexploitatie

Per einde 2019 is er sprake van twee bouwclaims. Twee aannemers hebben in het verleden gronden ingeleverd en daar een bouwclaim voor teruggekregen. Tegen een marktconforme residuele grondprijs zal de grond in relatie tot deze bouwclaim in de toekomst geleverd worden door de gemeente, maar feit is wel dat we nog een aantal woningen verplicht door deze aannemers moeten laten bouwen.

G. Overigen

De gemeente heeft zich gecommitteerd aan diverse meerjarige inkoopverplichtingen.

Toelichting per beleidsveld

Jaarrekeningresultaat

Het jaar 2019 is afgesloten met een voordelig resultaat van € 4.294.875.000 uit de normale bedrijfsvoering. Op hoofdlijnen wordt dit hierna verder toegelicht. Per beleidsveld wordt er een specificatie gegeven van de onderliggende producten. Vervolgens worden de producten waar de verschillen tussen begroting en rekening groter zijn dan € 50.000, voor zowel de baten als de lasten, nader toegelicht.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR001 Bestuursorganen: Raad	589	706	606	101
PR002 Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	594	594	515	79
PR003 College van B&W	750	750	1.497	-748
PR004 Publiekszaken	853	882	841	41
PR005 Leges publiekszaken	414	194	264	-70
PR006 Verkiezingen	71	94	94	0
PR007 Representatie	97	97	116	-18
PR008 Communicatie	76	76	119	-43
PR010 Bestuurlijke samenwerkingint.contacts	829	759	664	95
PR020 Overhead	12.359	12.414	12.333	81
PR061 OZB woningen	464	464	574	-110
PR062 OZB niet-woningen	92	92	94	-1
PR207 Parkeervergunningenheffingen	250	250	256	-6
PR812 Erfpachtsgronden	310	148	621	-473
PR813 Beheer diverse percelen en panden	567	1.026	1.327	-301
PR906 Hondenbelasting	0	0	6	-6
PR908 Reclamebelasting	0	0	0	0
PR909 Beleggingen en deelnemingen	8	6	6	0
PR910 Verstrekte geldleningen	1	1	1	0
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	9	32	74	-42
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-615	-285	-621	335
PR913 Onvoorziene lasten	100	52	0	52
PR915 Algemene baten en lasten	2.041	4.885	165	4.720
PR916 Heffing precariorechten	0	0	0	0
PR942 Vennootschapsbelasting	180	180	-182	362
Totaal Lasten	20.039	23.417	19.370	4.047
Baten				
PR001 Bestuursorganen: Raad	0	0	0	0
PR002 Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	0	0	0	0

PR005 Leges publiekszaken	-899	-575	-664	88
PR007 Representatie	0	0	0	0
PR010 Bestuurlijke samenwerkingint.contacten	0	0	0	0
PR020 Overhead	-203	-317	-977	661
PR061 OZB woningen	-5.894	-5.921	-5.963	42
PR062 OZB niet-woningen	-5.958	-5.893	-5.914	20
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-1.200	-740	-749	9
PR812 Erfpachtsgronden	-543	-345	-751	406
PR813 Beheer diverse percelen en panden	-847	-1.232	-1.270	38
PR906 Hondenbelasting	-193	-193	-212	18
PR908 Reclamebelasting	-85	-85	-67	-18
PR909 Beleggingen en deelnemingen	-25	-95	-106	11
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	0	0	-26	26
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-269	-269	-221	-48
PR914 Algemene uitkering	-62.619	-64.098	-64.269	171
PR915 Algemene baten en lasten	0	0	0	0
PR916 Heffing precariorechten	-164	-119	-78	-41
PR923 Integratie-uitkering sociaal domein	-6.985	-7.380	-7.376	-4
Totaal Baten	-85.885	-87.262	-88.643	1.381
Saldo van lasten en baten	-65.846	-63.844	-69.272	5.428
Onttrekkingen				
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	-8.172	-14.501	-14.497	-4
Stortingen				
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	0	0	0	0
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	7.503	13.498	14.239	-741
Totaal Stortingen	7.503	13.498	14.239	-741
Mutaties reserves	-669	-1.003	-258	-745
Gerealiseerd resultaat	-66.515	-64.848	-69.531	4.683

Toelichtingen

Product 001 Bestuursorganen raad

6001015 lagere lasten met name veroorzaakt door nieuwe rechtspositieregeling. Andere oorzaak is verhoging van aantal fractievoelers, waarbij met het maximaal aantal rekening is gehouden.

6001035 lagere lasten doordat de uitvoering van het communicatieplan later dan gepland is opgestart.

Product 002 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer

6002010 lagere lasten doordat in de begroting rekening is gehouden met een fulltime functie van een communicatie-adviseur. In de opstartfase is deze, in afstemming met de werkgeverscommissie, voorlopig parttime ingevuld.

6002020 lagere lasten doordat in de eerste jaren na de invoering van de decentralisaties de accountantskosten hoger waren. Inmiddels is er meer stabiliteit in de accountantscontrole hiervan.

6002030 lagere lasten door wisseling van de samenstelling van de rekenkamer-commissie, waardoor geen volledige vacatiegeld hoefde te worden uitgekeerd en er geen groot onderzoek is opgepakt.

Product 003 College van B&W

Het tekort op product 003 is te verklaren door een storting in de voorziening wethouderspensioenen APPA. De tekorten bij de bestuurders zijn ontstaan door gewijzigde wet- en regelgeving en aangepaste actuariële grondslagen. Denk hierbij aan de verlaagde rekenrente en een aangepaste sterftetafel.

Product 005 Leges publiekszaken

Naast de hogere ontvangen en doorbetaalde rijksleges is er € 25.000 meer aan gemeenteleges ontvangen.

Product 010 Bestuurlijke samenwerking

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt doordat er in werkelijkheid geen kosten verantwoord zijn voor het onderdeel regionale samenwerking wonen (€ 50.000). Hiertegenover staat ook dat er voor een bedrag van € 16.000 via product 950 geen onttrekking ten laste van de reserve sociale woningbouw heeft plaatsgevonden.

Daarnaast is de bijdrage aan de regio Hart van Brabant lager dan geraamd (€ 20.000).

Product 020 Overhead

Op het product overhead is sprake van een overschot van circa € 750.000.

De belangrijkste afwijkingen bestonden uit de volgende posten:

- Lagere kosten ICT € 75.000
- Participatiebanen. De gemeente is verplicht om een aantal participatiebanen binnen de organisatie te genereren. De kosten vielen echter € 35.000 hoger uit.
- Diverse algemene personeelskosten zoals reis- en verblijfkosten, werving & selectie en kerstpakketten vielen lager uit € 70.000
- Aan de diverse arbeidsvoorwaardenregelingen zoals toepassen CAR/UWO, opleidingskosten, incentives werd € 66.000 minder uitgegeven. Daarentegen waren de kosten van jubilea € 27.000 hoger.
- Het effect van de SPUK-regeling gaf op overhead een meevaller te zien van € 75.000.
- De kosten van de repro vielen € 57.000 lager uit.

Op basis van de ouderdomsanalyse debiteuren kan € 250.000 onttrokken worden aan de voorziening dubieuze debiteuren.

In het onderstaand overzicht is het resultaat op de personeelslasten (inclusief inhuur) van 2019 opgenomen.

2019	Budgetten personeel	Werkelijke kosten/baten	Bruto resultaat
Personeelslasten producten	1.362.106	1.408.339	-46.233
Personeelslasten kostenplaatsen	22.639.896	22.386.895	253.001
Totaal personeelslasten	24.002.002	23.795.235	206.767
Inhuur producten	2.028.813	2.102.171	-73.358
Inhuur kostenplaatsen	6.062.645	6.081.186	-18.541
Inhuur kredieten	156.402	156.402	0
Totaal inhuur	8.247.860	8.339.759	-91.899
Vergoedingen personeel	-190.000	-239.875	49.875
Totaal inkomsten derden	-190.000	-239.875	49.875
Resultaat personeelsIn (incl. inhuur)	32.059.862	31.895.118	164.743

Het totaalresultaat 2019 op personeelslasten (inclusief inhuur) bedraagt ruim € 164.000 positief. Dit wordt hieronder met betrekking tot de personeelslasten en inhuur nader verklaard.

De personeelslasten 2019 (uitbetaalde salarissen) zijn ruim € 1,6 mln hoger dan in 2018. Dit heeft twee oorzaken, namelijk de salarisstijging conform het cao-akkoord gemeenten 2019-2020 (3,75% loonstijging per 1 oktober 2019 en eenmalig € 750,- per medewerker) en de stijging van de formatieve bezetting in 2019 (met name in verband met de reorganisatie TWYZ).

Het voordeel op de personeelslasten is onder andere veroorzaakt door vacaturevoordeel, dat abusievelijk bij enkele teams niet is overgeboekt naar inhuurbudget.

De beschikbare inhuurbudgetten (reguliere inhuurbudgetten, overige budgetten/subsidies ingezet voor inhuur, vacaturevoordelen en projectbudgetten) waren in 2019 toereikend om de inhuurkosten van ruim € 8,3 mln af te dekken. In het bovenstaand overzicht geeft de inhuur een negatief resultaat van ruim € 90.000, maar een deel van het budget op de personeelslasten had in de vorm van vacaturevoordelen eigenlijk moeten zijn overgeboekt naar inhuurbudget. Het voordeel op personeel van ruim € 200.000 is dus deels dekking van het nadeel op inhuur.

Product 061 OZB woningen

Het nadeel wordt enerzijds veroorzaakt door de hogere uitgaven aan de software ten behoeve van team VVB, o.a. Civision belastingen, en anderzijds door een hogere doorbelasting vanuit de kostenplaats TVVB voor salariskosten/inhuur.

Product 812 Erfpachtsgronden

Zowel voor de lasten als de baten is er op dit product sprake van een afwijking van ongeveer € 409.780. Dit betreft de verkoop van een perceel dat onderdeel uitmaakte van de boekwaarde erfpachtsgronden, maar op dit moment niet in erfpacht was uitgegeven. Het perceel is voor de boekwaarde verkocht.

Product 813 Diverse percelen en panden

Naast de in de begroting 2019 geraamde bijdrage van € 150.000 (begrotingswijziging 2019/10) is er conform begrotingswijziging 2016/3 een bijdrage van € 285.000 verstrekt voor de bouw en verplaatsingskosten van de scouting AZG. Conform de begrotingswijzigingen zijn beide bijdragen ten laste gebracht van de AR. Deze onttrekking is verantwoord op product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing.

Product 912 Rente (leningen gelijk of langer dan 1 jaar):

* Door een lagere boekwaarde per 1-1-2019 en een hoger eigen vermogen per 1-1-2019 kon volstaan worden met € 22.5 miljoen minder externe financieringsmiddelen. Minder schuld betekent ook een lagere rentelast.

* Door een hogere boekwaarde van de grondexploitaties per 1-1-2019 t.o.v. de begroting (€12.6 miljoen) is € 170.000 meer aan rente doorberekend aan de grondexploitaties.

Product 913 onvoorzien:

* Van de oorspronkelijke raming van €100.000 is €48.000 ingezet voor de wederopbouw van het door een aardbeving getroffen Ambon. Het restant van het voor onvoorziene uitgaven beschikbare bedrag behoefde niet voor onvoorziene uitgaven te worden ingezet.

Product 914 Algemene uitkering:

* Met de decembercirculaire 2019 heeft de gemeente € 240.000 ontvangen voor klimaatdoelstellingen. Bij de vaststelling van de rekening wordt een voorstel gedaan om dit bedrag voor klimaatdoelstellingen te bestemmen middels een storting in de reserve duurzaamheid. Verdere afwijking ten opzichte van de raming ontstaat doordat nog niet bij alle maatstaven de aantallen definitief beschikbaar zijn.

Product 915 Algemene baten en lasten:

* De geraamde oormerkingen voor gewijzigde en nieuwe taken zijn nog niet ingezet voor de functionele taakvelden.

* Een bedrag van € 110.000 aan waterschapslasten is niet verder verdeeld over de diverse functionele taakvelden omdat het hier gaat om vele erg kleine bedragen. Om dit alsnog te realiseren zou dat een onevenredige tijdsinspanning vergen. Vanwege de hoge administratieve lastendruk die ermee gemoeid zou zijn is dit achterwege gelaten.

Product 942 Vennootschapsbelasting:

* Over 2019 wordt een belastingplicht verwacht van € 370.000, terwijl daarvoor € 180.000 beschikbaar is. De eerder veronderstelde belastingdruk, van € 180.000 per jaar over de jaren 2016 t/m 2018 wordt na aanvullende informatie uit de grondexploitaties nader bijgesteld tot nihil.

Product 950 Mutaties reserves beleidsveld 0

Voor een bedrag van € 650.000 zijn bedragen gestort in de reserve GREX, omdat deze in eerdere jaren ten onrechte zijn onttrokken in verband met de veronderstelde afdracht VPB.

De storting in de reserve ICT-beleid is gedaan middels het saldo van de kostenplaats ICT en is bedoeld om fluctuaties op te vangen. Het betreft hier een niet geraamde storting van € 71.000.

De storting in de reserve personeelsfeest is bedoeld om iedere 3 jaar een personeelsfeest te kunnen organiseren. Als er voldoende ruimte is op het budget 5973060 Arbeidsvoorwaarden beleid dan wordt er € 14.000 euro per jaar gestort. Betreft oud besluit G.O.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 | Veiligheid

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	2.837	2.780	2.751	29
PR102 Openbare orde en veiligheid	1.396	1.711	1.884	-173
PR103 Dierenbescherming	40	40	43	-3
PR104 Parkeertoezicht	176	176	322	-146
PR603 Stedelijke werkgelegenheidsprojecten	357	196	166	30
Totaal Lasten	4.806	4.903	5.167	-263
Baten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	-24	-24	-40	16
PR102 Openbare orde en veiligheid	0	0	-3	3
Totaal Baten	-24	-24	-42	18
Saldo van lasten en baten	4.782	4.879	5.125	-245
Onttrekkingen				
PR951 Mutaties reserves beleidsveld 1	-150	-295	-290	-4
Gerealiseerd resultaat	4.632	4.585	4.834	-249

Toelichtingen

Product 102 Openbare orde en veiligheid

De kosten van het programma Veiligheid zijn via product 951 Mutaties reserves programma 1 voor een bedrag van ongeveer € 118.000 ten laste gebracht van de reserve 4 programma's.

Product 104 Parkeertoezicht

6104010-438099 (€ 145.000 nadeel):

Structureel nadeel

Bij de aanbesteding van de parkeerdienstverlening zijn de werkzaamheden van de voormalige stadswachten inbegrepen als social return-component. Door diverse omstandigheden is gebleken dat deze social return niet meer ingevuld kan worden, waardoor deze werkzaamheden door P1 zelf uitgevoerd moeten worden (tegen een hoger tarief dan de social return). De kosten voor de inzet van social return worden nu niet gemaakt, dit levert deels een klein voordeel op kostenplaats 6603010-438029. Maar structureel komen we €150.000,00 te kort. Dit wordt in de kadernota meegenomen.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR201 Straatreiniging	513	465	451	14
PR202 Gladheidsbestrijding	171	171	169	2
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	3.174	2.857	3.009	-152
PR204 Openbare verlichting	725	615	679	-64
PR205 Verkeersmaatregelen	1.522	1.262	1.144	118
PR206 Parkeervoorzieningen	463	561	579	-18
PR208 Exploitatie havencomplex	529	663	597	66
Totaal Lasten	7.097	6.594	6.627	-34
Baten				
PR202 Gladheidsbestrijding	0	0	-6	6
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	-235	-235	-253	18
PR204 Openbare verlichting	0	0	-1	1
PR205 Verkeersmaatregelen	-35	-35	-153	118
PR208 Exploitatie havencomplex	-109	-109	-146	37
Totaal Baten	-379	-379	-558	179
Saldo van lasten en baten	6.718	6.215	6.069	146
Onttrekkingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	-506	-3.336	-3.067	-269
Stortingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	0	2.695	2.695	0
Mutaties reserves	-506	-641	-372	-269
Gerealiseerd resultaat	6.212	5.574	5.697	-123

Toelichtingen

Product 203 Onderhoud wegen, straten en pleinen

6203010 - 438007 (€ 60.000 nadeel):

Incidenteel nadeel

Eind 2019 zijn de granieten tegels in het centrum in zeer korte tijd op veel plekken kapot gegaan. Ook op andere wegen in de Gemeente Waalwijk zijn er door waarschijnlijk hevige regenval meer knelpunten ontstaan dan er was voorzien. Dit leverde gevaarlijke situaties op en om schades te voorkomen hebben we dit snel laten herstellen.

6203010 – 438099 (€ 41.000 nadeel):

Incidenteel nadeel

Door de gemeenteraad is het besluit genomen om de tafel op het Raadshuisplein te verwijderen.

Hiervoor is er een voorstel gemaakt in november 2018 en uiteindelijk heeft de gemeenteraad hiervoor een budget van € 60.000,00 voor vrijgegeven. De werkzaamheden zijn echter in begin 2019 uitgevoerd. Waardoor we in 2018 een incidenteel voordeel van € 60.000,00 hadden en in 2019 een overschrijding van € 41.000,00.

6203015 – 435101 (€ 66.000,00 nadeel)

Incidenteel nadeel

Voor het toezicht op kabels en leidingen is er meer inzet noodzakelijk om de wegen en trottoirs heel en veilig te houden. Door de veranderingen in de wetgeving hebben de nutspartijen sneller leidingen moeten vervangen dan was voorzien. Inmiddels hebben we hier een vaste eigen kracht voor kunnen aantrekken en zal dit dus een incidenteel nadeel blijven.

Product 204 Openbare verlichting

Er waren in 2019 extra kosten voor externe ondersteuning i.v.m. het opstellen van het beleidsplan en het voorbereiden van het bestek voor het vervangen van ruim 2600 armaturen. (41.000 nadeel)

Daarnaast hebben we extra kosten gehad omdat schademasten niet hersteld konden worden wegens het ontbreken van een Quicksan CROW 400 (7.00 nadeel)

Daarnaast is er een grote remplaceronde nodig geweest (ca 3000 lampen) waar 64.000 aan kosten mee gemoeid waren. (normaal dus ca. 21k)

Product 205 Verkeersmaatregelen

De hogere kosten van dit product zijn kosten voor mensgerichte maatregelen deze kosten worden gesubsidieerd door de provincie. Per saldo is dus geen afwijking.

Product 208 Exploitatie havencomplex

We voeren alleen het noodzakelijke onderhoud nog uit, in verband met de nieuwe insteekhaven en de ontwikkelingen over het beheer en onderhoud. Vandaar een voordeel op onderhoud.

Product 952 Mutaties reserves beleidsveld 2

Het nadeel van 269.000 is te verklaren doordat er voor een aantal projecten geen onttrekking heeft plaatsgevonden, waar wel een onttrekking geraamd was. De reden hiervoor is dat de kosten nog niet gemaakt zijn in 2019. Het gaat dan om € 200.000 met betrekking tot de innovatie in mobiliteit, welk bedrag met de budgetoverheveling is meegenomen, om het aanpassen van de toegangsweg Scharlo ten laste van de reserve Kerkvaartse Haven (€ 50.000) en de inrichting van de doorsteek aan de Winterdijk (€ 35.000).

Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 | Economie

Beleidsveld 3 | Economie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR301 Straatmarkten	88	88	87	0
PR303 Economische ontwikkeling	764	2.515	2.277	238
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	342	342	392	-50
PR305 Economische promotie	154	163	146	18
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	7.742	7.742	37.979	-30.237
PR905 Toeristenbelasting	0	0	0	0
PR907 Forensenbelasting	0	0	0	0
Totaal Lasten	9.090	10.850	40.881	-30.031
Baten				
PR302 Opbrengst straatmarkten	-29	-29	-27	-3
PR303 Economische ontwikkeling	-25	-25	-35	10
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	-37	-37	-38	1
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	-7.742	-7.742	-47.305	39.563
PR905 Toeristenbelasting	-151	-151	-124	-27
PR907 Forensenbelasting	-15	-15	-14	-1
Totaal Baten	-8.000	-8.000	-47.543	39.543
Saldo van lasten en baten	1.090	2.850	-6.662	9.513
Onttrekkingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	-650	-7.761	-7.561	-200
PR961 Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	0	0	-4	4
Totaal Onttrekkingen	-650	-7.761	-7.565	-196
Stortingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	0	5.510	5.520	-10
PR961 Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	0	0	9.577	-9.577
Totaal Stortingen	0	5.510	15.097	-9.587
Mutaties reserves	-650	-2.251	7.532	-9.784
Gerealiseerd resultaat	440	599	870	-271

Toelichtingen

Product 303 Economische ontwikkeling

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt doordat er geen uitgaven zijn verantwoord voor 'Data en Smart City'. Hiervoor was in de begroting een bedrag geraamd van €

300.000. Dit bedrag is meegenomen in de budgetoverheveling in het najaarsbericht en blijft beschikbaar.

Product 853 Grondexploitatie, bedrijven en winkelgebieden

Dit product dient in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld 8) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt doordat er geen onttrekking heeft plaatsgevonden met betrekking tot het budget 'Data en Smart City'. Dit budget is in 2019 nog niet besteed, maar meegenomen in de budgetoverheveling van het najaarsbericht.

Product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Hogere stortingen dan geraamd voor een bedrag van € 9.577.387
- Hogere onttrekking dan geraamd voor een bedrag van € 3.892

Bedragen in €

	Begroot	Werkelijk
Stortingen reserves grondexploitatie		
Winstneming complex 139, Haven 8 West		5.942.242
Winstneming complex 138, afbouw Haven 1 t/m 6		3.008.963
Winstneming complex 136, Haven 7		345.882
Winstneming complex 118, bedrijventerrein Zanddonk		224.766
Winstneming complex 268, Raadhuisplein Sprang-Capelle		33.600
Vrijval voorziening complex 118 Zanddonk		21.934
Totaal stortingen	0	9.577.387

Onttrekkingen reserves grondexploitatie		
Verlies complex 143 vm Taxandriahal		3.892
Totaal onttrekkingen	0	3.892

Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 | Onderwijs

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR401 Leerlingenvervoer	699	880	743	136
PR402 Leerplicht	176	187	184	3
PR403 Openbare basisonderwijs excl.huisvesting	1	1	1	0
PR404 Bijzonder basisonderwijs excl.huisvest.	22	22	26	-4
PR406 Huisvesting openbaar basisonderwijs	400	433	417	16
PR407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	1.655	1.620	2.129	-508
PR408 Huisvesting speciaal basisonderwijs	85	96	92	4
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	1.988	1.985	1.943	42
PR410 Huisvesting onderwijs algemeen	89	96	87	9
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	766	1.428	1.009	418
PR412 Volwasseneneducatie	3	3	3	0
PR610 Kinderopvang	833	490	468	22
Totaal Lasten	6.717	7.241	7.102	139
Baten				
PR401 Leerlingenvervoer	-1	-1	1	-2
PR402 Leerplicht	0	0	0	0
PR405 Speciaal basisonderwijs excl.huisvesting	0	0	0	0
PR406 Huisvesting openbaar basisonderwijs	-67	-76	-76	0
PR407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-85	-128	-207	79
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	0	0	0	0
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	-440	-1.102	-1.102	0
PR610 Kinderopvang	-12	-12	-25	13
Totaal Baten	-606	-1.320	-1.410	90
Saldo van lasten en baten	6.111	5.921	5.692	229
Onttrekkingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	-808	-863	-1.129	266
Stortingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	0	21	327	-306
Mutaties reserves	-808	-842	-801	-40
Gerealiseerd resultaat	5.303	5.080	4.891	189

Toelichtingen

Product 401 Leerlingenvervoer

De lagere lasten betreft voor € 169.000 een vervallen verplichting naheffing BTW leerlingenvervoer. Naar nu blijkt is in het Voorjaarsbericht 2017 ten onrechte deze naheffing over de jaren 2012 t/m 2017 opgenomen.

Product 407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs

De hogere lasten betreft voor € 355.000 afboeking restant boekwaarde P. van de Geldschool in verband met sloop (raming 10e begrotingswijziging 2018) en voor € 92.000 sloopkosten P. van de Geldschool (raming 10e begrotingswijziging 2018).

De hogere baten betreft voor € 43.000 verhuur basisschool Baardwijk aan W. van Oranje College en voor € 20.000 bijdrage groot onderhoud basisschool Baardwijk van Stichting Leerrijk.

Product 411 Lokaal onderwijsbeleid

De specifieke rijksuitkering Onderwijsachterstandenbeleid is voor 2019-2022 verhoogd met € 662.000 i.v.m. uitbreiding uren Voorschoolse Educatie (VE) van 10 naar 16 uur per week. In Waalwijk voldoen we nog niet aan deze 16 uur per week (is ook pas verplicht vanaf augustus 2020) met als gevolg een overschot van € 398.000 en deze is gestort in de reserve Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid.

Product 954 Mutaties reserves beleidsveld 4

Het nadelig saldo van € 40.000 betreft een hogere storting in de reserve GOA (913014) van € 398.000 (zie toelichting product 411) en een hogere onttrekking aan de reserves onderwijshuisvesting (913012 en 912012) van € 356.000 (zie toelichting product 407).

Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	225	225	176	50
PR501 Zwembaden	2.240	2.329	2.461	-132
PR502 Sporthallen en sportzalen	2.184	2.066	1.996	71
PR503 Sportparken	1.089	1.190	993	198
PR504 Onderhoud openbaar groen	4.052	3.895	4.334	-438
PR505 Evenementen en kermissen	198	198	198	0
PR506 Recreatieve voorzieningen	205	199	186	13
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	1.302	1.295	1.288	7
PR508 Mediabeleid	40	40	40	0
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	2.826	2.776	2.657	119
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	775	313	312	2
PR511 Sportbeleid	905	1.235	1.074	161
PR512 Monumenten en archeologie	223	273	221	52
PR513 Gemeentearchief	360	347	347	1
Totaal Lasten	16.623	16.383	16.281	102
Baten				
PR501 Zwembaden	-1.023	-1.112	-1.233	121
PR502 Sporthallen en sportzalen	-868	-997	-1.001	5
PR503 Sportparken	-269	-321	-324	4
PR504 Onderhoud openbaar groen	-10	-29	-81	52
PR505 Evenementen en kermissen	-53	-53	-49	-4
PR506 Recreatieve voorzieningen	0	0	-3	3
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	-279	-279	-292	13
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	-698	-698	-680	-17
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	-91	-91	-91	0
PR511 Sportbeleid	0	-40	-140	100
PR512 Monumenten en archeologie	0	0	0	0
Totaal Baten	-3.292	-3.619	-3.895	276
Saldo van lasten en baten	13.331	12.763	12.386	378
Onttrekkingen				
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-777	-958	-744	-214
Stortingen				

PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	10	472	519	-48
Mutaties reserves	-767	-486	-224	-261
Gerealiseerd resultaat	12.564	12.278	12.161	116

Toelichtingen

Product 209 Afwatering, waterlossingen etc.

6209020 – 438099 (€ 47.000 voordeel)

Incidenteel voordeel

De baggerwerkzaamheden zijn minder als begroot. Dit komt door dat de samenwerking van de baggerwerkzaamheden van de gemeente Waalwijk en waterschap nog niet optimaal verloopt. De planningen moeten beter op elkaar worden afgestemd zodat we de begroting beter kunnen laten aansluiten bij de werkzaamheden van het baggeren. Daarnaast kunnen we meer synergie voordeel behalen en we (het waterschap als de gemeente Waalwijk) hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Product 501 Zwembaden

Op het product zwembaden is een voordeel op de inkomsten te melden van ruim € 120.000.

Hiervan komt € 10.000 toe aan zwembad Zidewinde en € 88.000 aan zwembad Olympia. Oorzaak hiervan ligt grotendeels in een toename van de zwem- en aquasportlessen. Zo is er bijvoorbeeld een extra ochtend baby-peuterzwebben opgenomen vanwege een toenemende vraag op dit product en is de samenwerking met Jeugdfonds Sport&Cultuur geïntensiveerd. Die samenwerking heeft een toename op het product zwemlessen opgeleverd. Verder heeft een aantal promotionele acties – o.a. in samenwerking met een lokale supermarkt - ertoe bijgedragen dat ook buitenbad Zidewinde, in combinatie met het goede weer, een uitstekend seizoen heeft gekend.

De Specifieke Uitkering Sport (SPUK sport) is met ingang van 2019 in het leven geroepen ter compensatie van de BTW, die niet meer verrekend kan worden in het kader van de verruiming BTW sportvrijstelling. Omdat er meer onderhoud ten laste van de voorziening onderhoud gebouwen is gepleegd, dan begroot, wordt hiervoor een hogere SPUK sport verwacht. Dit resulteert dus in een voordeel op de inkomsten van € 25.000, maar wordt extra gestort in de voorziening onderhoud gebouwen.

Naast de hogere storting in de voorziening onderhoud gebouwen is er een nadeel op de uitgaven door een hogere interne doorbelasting van salariskosten vanuit de kostenplaats sport.

Product 502 Sporthallen en sportzalen

Op dit product is per saldo een voordeel op de uitgaven te melden van € 70.000. Oorzaak hiervan ligt deels in het gas- en elektraverbruik van de gemeentelijke sporthallen en -zalen (€ 60.000). De zachte buitentemperaturen en het rendement van de zonnepanelen liggen hieraan ten grondslag. Verder zijn in 2019 relatief weinig uitgaven gedaan voor onderhoud, reparatie en vervanging (€ 50.000). Hier staat een nadeel tegenover van de interne doorbelasting van salarissen vanuit de kostenplaats sport voor een bedrag van € 60.000.

Product 503 Sportparken

In het coalitieprogramma is 2 keer een bedrag van € 150.000 opgenomen voor bijdragen in de

aanleg van sportvelden ten laste van de beleidsreserve. De bijdrage van € 150.000 is als budget opgenomen op dit product. Inmiddels is gebleken dat de gemeente de investering uitvoert en dat de sportverenigingen twee derde bijdragen. Dit leidt ertoe dat er nu een voordeel ontstaat op de uitgaven van € 150.000. Hiertegenover staat een nadeel in verband met het feit dat dit niet onttrokken wordt uit de beleidsreserve.

Product 504 Onderhoud openbaar groen

6504040 – 438099 (€ 240.000,00 nadeel)

Structureel nadeel

In 2018 hebben we een aanbesteding gedaan voor het verwerken van diverse afvalstromen, waaronder de verwerking van het gemeentelijk groenafval. Het verwerkingstarief is als resultaat hiervan exponentieel gestegen naar 2,5 maal zoveel als voorgaande jaren. Helaas is dit niet eerder aan het licht gekomen en nemen we dit structurele nadeel mee in de kadernota.

6504010 – 438007 (€ 60.000,00 voordeel)

Incidenteel voordeel

De kosten van het onderhoud zijn wat gunstiger uitgevallen dan begroot. Dat komt met name omdat we in 2018 veel inboet hebben gepleegd. Tevens hebben we wat meer middelen gereserveerd voor de bestrijding van de eikenprocessie rups wat uiteindelijk ook blijkt mee te vallen.

6504010 - 435175 (€ 133.000 nadeel)

Incidenteel nadeel

Binnen het team TOOR is er binnen het groenbeleid sprake van ziekteverzuim. Om de vele vragen met betrekking tot de groene agenda en de groenbeleidsvisie te kunnen blijven beantwoorden hebben we besloten om het ziekteverzuim op te vangen door middel van inhuur. De kosten hiervoor bedragen zo'n € 60.000. Daarnaast is er voor diverse groenprojecten en allerlei beleidsvraagstukken met betrekking tot groen ook een junior beleidsmedewerker ingehuurd binnen het team TOOR om met name de duurzaamheid en het groenbeleid vorm te geven binnen de gemeente Waalwijk. De kosten hiervan bedragen € 73.000.

Op de post reconstructies is een nadeel van de kosten van € 80.000 te zien en een voordeel van € 40.000 op de baten. Dit betreft een project natuur in de wijk en is volledig door de provincie gesubsidieerd.

Product 509 Kunst en kunstzinnige vorming

Lagere kosten op 6509080 Kunstwerken € 68.000 (ten laste van de reserve Cultuur).

Product 511 Sportbeleid

Met ingang van 2019 is de SPUK sport van kracht. Bij het indienen van de aanvraag voor 2019, is er ten onrechte van uitgegaan dat er op dit product uitgaven gedaan worden die voor de SPUK sport in aanmerking komen. De BTW die drukt op de uitgaven op dit product is te verrekenen met het BCF, en daarom is de SPUK sport niet van toepassing. Dit geeft een nadeel op de inkomsten van € 40.000.

Het restant voordelig saldo op dit product bedraagt € 300.000 (lagere lasten € 160.000 en

cofinanciering partners Combinatiefuncties € € 140.000) en is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020.

Product 512 Monumenten

Het voordeel op dit product wordt met name veroorzaakt door lagere uitgaven dan geraamd voor de instandhoudingsbijdrage. Conform het vastgestelde beleid in 2016 is het restant van dit bedrag gestort in de reserve monumenten.

Product 955 Mutaties reserves beleidsveld 5

Zie de toelichting hierboven bij product sportparken voor de verklaring van een nadeel van € 150.000.

Er is voor € 68.000 minder beschikt over de reserve Cultuur i.v.m. lagere kosten kunstwerken op product 509.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 | Sociaal domein

Beleidsveld 6 | Sociaal domein

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR604 Sociaal cultureel werk	301	273	232	41
PR605 Maatschappelijke werk	793	849	618	231
PR606 Ouderenbeleid	200	165	153	12
PR607 Allochtonenbeleid	96	96	42	54
PR608 Samenlevingsopbouw	890	875	867	8
PR609 Jeugdwerk	1.590	1.585	1.735	-151
PR611 Woonzorgzones	124	124	117	7
PR612 Maatschappelijke zorg en begeleiding	90	440	379	62
PR613 Participatiewet	1.055	456	387	68
PR614 Inkomensvoorzieningen	13.389	13.632	13.624	8
PR615 Minimabeleidarmoedebeleid	2.193	2.306	2.027	278
PR616 Uitstroombevordering	8.362	8.459	7.554	905
PR630 Samenkracht en burgerparticipatie	559	457	439	18
PR631 Toegang sociaal domein	3.016	4.706	4.812	-106
PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	895	784	974	-190
PR634 Maatwerk dienstverlening 18+	9.729	8.240	8.393	-154
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	6.750	8.380	10.211	-1.832
PR636 Geëscaleerde zorg 18-	879	879	1.004	-125
PR711 Jeugd en gezin WMO	301	301	253	48
Totaal Lasten	51.210	53.005	53.823	-818
Baten				
PR604 Sociaal cultureel werk	-5	-5	-4	-1
PR605 Maatschappelijke werk	-4	-4	0	-4
PR606 Ouderenbeleid	-39	-18	-23	5
PR608 Samenlevingsopbouw	-75	-75	-76	1
PR609 Jeugdwerk	-269	-199	-426	227
PR611 Woonzorgzones	0	0	-46	46
PR612 Maatschappelijke zorg en begeleiding	0	0	6	-6
PR614 Inkomensvoorzieningen	-13.184	-13.427	-13.428	1
PR615 Minimabeleidarmoedebeleid	0	0	0	0
PR630 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-20	-19	-2
PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-250	-27	-23	-4

PR634 Maatwerk dienstverlening 18+	-407	-302	-312	10
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	0	0	0	0
Totaal Baten	-14.233	-14.077	-14.351	274
Saldo van lasten en baten	36.977	38.928	39.472	-544
Onttrekkingen				
PR956 Mutaties reserves beleidsveld 6	-2.000	-5.681	-5.601	-80
Stortingen				
PR956 Mutaties reserves beleidsveld 6	0	2.000	1.982	18
Mutaties reserves	-2.000	-3.681	-3.619	-62
Gerealiseerd resultaat	34.977	35.247	35.853	-607

Toelichtingen

Product 605 Maatschappelijk werk

De op dit product lagere lasten van € 231.000 betreft :

6605010 St. AMW Juvans € 29.000 en wordt via het jaarrekeningresultaat aanvullend overgeheveld naar 2020

6605045 Algemeen maatschappelijk werk € 149.000 doorbelasting inhuur

6605060 Integrale aanpak sociaal domein € 48.000 en is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020

Product 607 Alloctonenbeleid

De op dit product lagere lasten van € 54.000 betreft :

6607015 Uitvoeringskosten wet inburgering € 29.000 en is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020

6607025 Begeleiding doelgroepen € 21.000

Product 609 Jeugdwerk

Op dit product is sprake van hogere lasten € 151.000 en hogere baten € 227.000 en betreft :

6609011 Verbouwing Tavenu voordeel € 21.000 en betreft afboeking restant-boekwaarde €

208.000 en bijdrage van Tavenu € 229.000. Als gevolg hiervan wordt vanaf 2020 de huur verlaagd met € 18.000 en vervallen de kapitaallasten.

6609100 Innovatie lokale initiatieven jeugdzorg lagere lasten € 44.000

Product 612 Maatschappelijke zorg en begeleiding

De lagere lasten op dit product van € 62.000 is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020 (

6612010 Begeleiding statushouders en 6612030 Verhoogde asielinstream).

Product 613 Participatiewet

Op 6613055 Maatschappelijke activering is een lagere lasten van € 70.000 en deze is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020.

Product 615 Minimabeleid/armoedebeleid

De lagere lasten op dit product van € 278.000 betreft voornamelijk :

6615005 Bijzondere bijstand bewindvoering nadeel € 118.000 (lasten 2018 € 282.000 en 2019 € 324.000)

6615007 Bijzondere bijstand exclusief bewindvoering nadeel € 96.000 (lasten 2018 € 388.000 en 2019 € 351.000)

6615015 Individuele studietoelage voordeel € 70.000 (lasten 2018 en 2019 € 1.000)

6615100 stelpost armoedebeleid voordeel € 56.000

6615137 Armoedebestrijding kinderen voordeel € 306.000 en is via het Najaarsbericht overgeheveld naar 2020.

Product 616 Uitstroombevordering

Het voordeel op dit product van € 905.000 betreft :

6616010 Wet sociale werkvoorziening nadeel € 31.990

Het betreft hier, conform de gemeenschappelijke regeling Baanbrekers, een doorbetaling van de door het rijk ontvangen rijksbijdrage betreffende het WSW gedeelte vanuit de participatiewet.

In de gemeentelijke begroting 2019 was hiervoor een bedrag van € 5.636.690, conform de informatie vanuit de meicirculaire 2019, aan te ontvangen WSW rijksbijdrage opgenomen.

Met de septembercirculaire 2019 heeft de rijksoverheid deze rijksbijdrage bijgesteld naar een bedrag van € 5.668.680. Deze ontvangen rijksbijdrage heeft de gemeente conform de Gemeenschappelijke Regeling een op een doorbetaald aan de uitvoeringsorganisatie Baanbrekers.

6616035 Exploitatiebijdrage Baanbrekers voordeel € 896.000

Het betreft hier de gemeentelijke bijdrage in de exploitatiekosten van Baanbrekers. Op basis van de bijgestelde begroting van Baanbrekers zou deze voor 2019 voor onze gemeente neerkomen op een bedrag van € 3.409.000. Met de tweede bestuursrapportage 2019 van Baanbrekers werd aangegeven dat het verwacht resultaat voor 2019 zal uitkomen op een positief resultaat van € 1.544.000. Vooruitlopend op de definitieve jaarcijfers 2019 van Baanbrekers en op basis van deze nieuwe inzichten is de geraamde gemeentelijk bijdrage 2019 aan Baanbrekers met het najaarsbericht met een bedrag van € 643.000 (41,65%) neerwaarts bijgesteld naar een bedrag van € 2.766.000.

Uit de voorlopige jaarstukken 2019 van Baanbrekers blijkt dat de jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 3.105.000. Dit is ruim € 1,5 mln. hoger dan bij de tweede bestuursrapportage 2019 was gemeld. Conform de vastgestelde verdeelsleutel komt voor de gemeente Waalwijk de gemeentelijke bijdrage voor 2019 dan uit op € 1.870.000. Dit geeft een extra voordeel van € 896.000 tov de geraamde gemeentelijke bijdrage 2019. De reden van het verwachte positieve resultaat 2019 Baanbrekers is grotendeels het gevolg van een dalend aantal uitkeringsgerechtigden en een positieve bijstelling door het rijk van de definitieve BUIG budgetten voor 2019. Daarnaast heeft er voor ruim € 0,5 mln. aan BTW teruggaaf over voorgaande jaren plaatsgevonden.

6616040 ESF project Samen aan het werk voordeel € 32.000

(jeugdwerkloosheidsvrije regio 19e begrotingswijziging € 47.000 ten laste van de Algemene reserve)

Product 631 Toegang sociaal domein

De hogere lasten op dit product van € 106.000 betreft :

Nadeel € 110.000 op doorbelastingen (nadeel inhuur € 289.000 en voordeel salarissen € 179.000)
Voordelen op 6631010 Mee-taken € 34.000, 6631012 Mantelzorg € 26.000 en 6631045
Expertiseteam € 30.000

6631025 Uitvoeringskosten Jeugdwet nadeel € 137.000

Conform besluit op de herijking van het financieel beleidskader Hart van Brabant en met de tweede herijkte regionale begroting Jeugdhulp 2019 zijn de regionale uitvoeringskosten voor de gemeente Waalwijk bepaald op een bedrag van € 305.341. Het verantwoorde bedrag op deze rekening betreft de doorbetaling aan de gastheergemeente Tilburg. In de gemeentebegroting was voor de regionale uitvoeringskosten voor de Jeugdwet een raming van € 168.317 opgenomen. Deze specifieke raming voor deze kosten is niet in de gemeentebegroting aangepast maar is bij het vermelde tekort Jeugdzorg opgenomen zoals verwoord bij raadvoorstel van 14 november 2019.

6631080 Evaluatie toegang sociaal domein voordeel € 31.000 (24e begrotingswijziging € 61.000 ten laste van de Algemene reserve)

Product 633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Hogere lasten € 190.000

- Rolstoelen € 100.000 (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 510.000 en € 460.000*)
- Scootmobielen € 40.000 (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 210.000 en € 140.000*)
- Woonvoorzieningen € 50.000 (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 250.000 en € 230.000*)

De kosten voor deze gehandicaptenvoorzieningen zijn afhankelijk van het aantal aanvragen en betreft in totaal over de navolgende jaren :

2019 € 970.000

2018 € 830.000

2017 € 860.000

Product 634 Maatwerk dienstverlening 18+

Hogere lasten € 153.000

- Huishoudelijke hulp in natura lagere lasten € 84.000
De stijging (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 2.520.000 en € 1.650.000*) wordt veroorzaakt door de toepassing van het abonnementstarief voor eigen bijdrage (aanzuigend effect) , versoepeling van beleid rondom de normtijden zwaar huishoudelijke hulp en de verhoging van de uurtarieven voor aanbieders.
- Begeleiding WMO hogere lasten € 463.000
De stijging (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 2.900.000 en € 2.200.000*) wordt veroorzaakt door het toenemende aantal aanvragen als gevolg van het beleid dat mensen zoveel als mogelijk ondersteuning dienen te ontvangen in de eigen leefomgeving.
- Vervoersdiensten Regiotaxi lagere lasten € 84.000
In 2019 is € 155.000 ontvangen als teruggaaf BTW over de jaren 2017 en 2018
De kosten Regiotaxi bedragen over de jaren
2019 € 1.010.000
2018 € 925.000

- PGB huishoudelijke hulp lagere lasten € 41.000 (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 40.000 en € 110.000*)
- PGB WMO lagere lasten € 62.000 (*kosten jaren 2019 en 2018 : € 1.450.000 en € 1.500.000*)

Product 635 Maatwerk dienstverlening 18-

PGB (persoonsgebonden budgetten) Jeugdhulp (6635025)

In de gemeentebegroting 2019 was rekening gehouden met een raming van € 1.212.313 voor het verstrekken van PGB budgetten Jeugdhulp. Volgens de prognose van de sociale verzekeringsbank (SVB) bij brief van 28 februari 2020 is de verwachting dat de werkelijk bestede pgb gelden voor 2019 uitkomen op een bedrag van € 1.074.000. Deze geprognosticeerde uitgaven door het SVB zijn in onze jaarrekeningcijfers 2019 verwerkt en geeft ten opzichte van het geraamde bedrag een voordeel van ongeveer € 139.000

Ambulante zorg Jeugd (6635050)

Vanuit het verleden werd deze post afzonderlijk in de begroting geraamd. Nu er regionaal gewerkt wordt met een arrangementen structuur worden de werkelijk gemaakte zorgkosten hiervoor verantwoord onder de post Jeugdzorg ZIN (zorg in natura). Het geraamde bedrag voor deze post moet in samenhang beoordeeld en gezien worden met de post Jeugdzorg ZIN (6635070).

Daghulp op locatie zorgaanbieder (6635055)

Voor deze post geldt dezelfde verklaring als bij de post "Ambulante zorg Jeugd".

De op deze kostenplaats verantwoorde kosten van € 12.818 betreft specifieke lokale zorgkosten.

Landelijke inkoop Jeugdhulp (6635065)

De stijging van de kosten met ruim € 2 ton aan landelijke zorg is te verklaren doordat de tarieven voor deze zorg erg hoog zijn. Daarbij is het voor deze post erg moeilijk om een goede inschatting te maken van een te ramen bedrag. Historiecijfers worden hierbij genomen als uitgangspunt. Onze gemeente is in 2019 geconfronteerd met een instroom van 1 extra cliënt met een dagtarief van € 1.050. Op jaarbasis zouden deze kosten zomaar kunnen oplopen naar € 380.000 (365 dagen maal dagtarief € 1.050).

Voor de verantwoording van de landelijke zorgkosten is uitgegaan van de meest actuele prognosecijfers 2019 van de gastheergemeente Tilburg.

Jeugdzorg plus (6635065)

Jeugdzorg plus is bedoeld voor jongeren tot 18 jaar, met gedragsproblemen die zo erg zijn dat de jongere een gevaar is voor zichzelf, of voor anderen.

Volgens de meest actuele prognosecijfers 2019 (per januari 2020) bedragen de verwachte regionale Jeugdzorg plus kosten voor de gemeente Waalwijk € 154.591. Lokaal is er op deze post voor een bedrag van € 2.647 aan kosten verantwoord. In totaal is er € 157.238 aan regionale en lokale kosten verantwoord. Dit is ruim € 78.000 lager dan oorspronkelijk geraamd.

Jeugdzorg ZIN (zorg in natura) (6635070)

De raming op deze post bedraagt € 6.038.918. De werkelijk verantwoorde zorgkosten bedragen € 8.404.934. Dit geeft een tekort op deze post van de geraamde zorgkosten van € 2.366.016.

Zoals eerder toegelicht dient dit tekort in samenhang met het totaal aantal posten die betrekking

hebben tot de uitvoering van de Jeugdzorg beoordeeld te worden. Ook hier zijn de verantwoorde regionale zorgkosten gebaseerd op de meest actuele prognose cijfers 2019 (per januari 2020) omdat de voorlopige/definitieve jaarcijfers 2019 nog ontbreken. Zorgaanbieders hebben de mogelijkheid om tot 31 maart 2020 hun declaraties over 2019 in te dienen waarna door de gastheergemeente gestart kan worden met het opstellen van de regionale jaarrekening Jeugdhulp 2019.

De verantwoorde jeugdzorgkosten in natura (ZIN) kunnen als volgt gespecificeerd worden weergegeven;

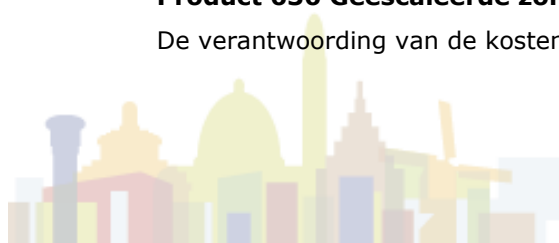
•	Totale zorgkosten Arrangementen		€	
	5.760.394			
•	Totale kosten overige zorgproducten		€	
	2.465.937			
	ADHD		€	122.048
	Crisis		€	53.62
5	Diverse		€	50.095
	DVI (dagcentrum vroegtijdige interventie)	€	60.324	
	EED (dyslexiehulp)		€	317.020
	Verblijf overig		€	1.273.377
	Verblijf pleegzorg		€	575.688
	Vervoer		€	13.759
•	Lokale zorgkosten			
	ZIN		€	227.110
•	Afrekening 2017/2018			-/-
	€ 54.507			
•	Overig			
	€ 6.000			
	€ 8.404.934			

Lokaal maatwerk budget Jeugd (6635085)

Deze specifieke kosten voor het lokaal maatwerk Jeugd worden op deze kostenplaats los van de Jeugdzorg ZIN kosten weergegeven. Het betreft hier een verantwoord bedrag van € 39.535 welke specifiek voor maatwerkoplossingen gemaakt zijn.

Product 636 Geëscaleerde zorg 18-

De verantwoording van de kosten ten bedrage van € 1.004.000 op dit product zijn ook gebaseerd

op de meest actuele prognosecijfers 2019 (per januari 2020) van de gastheer gemeente Tilburg. De raming van € 878.621 was gebaseerd op de realisatiecijfers vanuit dienstjaar 2018. Met de prognosecijfers 2019 is deze raming voor een bedrag van € 125.379 te laag gebleken. De verantwoorde geëscaleerde jeugdzorgkosten 18- kan als volgt gespecificeerd worden weergegeven;

• JBB (BJZ) dwang (incl. afbouw en overdracht drang)	€	493.253
• William Schrikker Groep (WSG)	€	151.405
• Leger des Heils (LdH)	€	20.707
• Veilig thuis	€	236.654
• Spoedeisende zorg	€	53.730
• Onvoorzien / ruimte voor indexatie (5%)	€	<u>47.787</u>

**Totaal
bedrag € 1.003.536 (A)
fgerond € 1.004.000)**

Product 956 Mutaties reserves beleidsveld 6

De lagere baten op dit product van € 80.000 betreft de lagere onttrekking uit de Algemene reserve voor :

jeugdwerkloosheidsvrije regio € 32.000 (zie product 616)

evaluatie toegang sociaal domein € 31.000 (zie product 631).

Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 | Volksgezondheid en milieu

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en milieu

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	110	106	89	17
PR702 Vuilophaal en -afvoer	3.003	3.280	3.090	190
PR704 Begraafplaatsen	487	440	458	-19
PR706 Riolering en waterzuivering	2.108	2.265	2.381	-116
PR708 Milieu	1.234	1.269	1.633	-364
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	1.702	1.580	1.550	30
PR710 Jeugdgezondheidszorg	20	20	20	0
Totaal Lasten	8.662	8.959	9.222	-262
Baten				
PR702 Vuilophaal en -afvoer	-759	-1.024	-903	-121
PR703 Reinigingsrechtafvalstoffenheffing	-3.680	-3.680	-3.637	-43
PR704 Begraafplaatsen	-7	-7	-2	-6
PR705 Begraafplaatsrechten	-309	-309	-343	35
PR706 Riolering en waterzuivering	-103	-103	-63	-40
PR707 Rioolrechten	-3.313	-3.470	-3.531	61
PR708 Milieu	-36	-36	-98	62
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	0	0	0	0
Totaal Baten	-8.208	-8.630	-8.577	-53
Saldo van lasten en baten	455	329	645	-315
Onttrekkingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	-222	-222	-307	85
Stortingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	27	27	27	0
Mutaties reserves	-195	-195	-280	85
Gerealiseerd resultaat	259	134	364	-230

Toelichtingen

Product 702 Vuilophaal en -afvoer

6702050 Restafval (€124.000,00 nadeel):

Incidenteel nadeel

De gewesten / gemeenten in de provincie Noord-Brabant hebben met Attero Zuid b.v. contracten afgesloten over de aanbidding van 510k ton brandbaar huishoudelijk restafval (HRA) met een looptijd tot 1 februari 2017. In 2019 heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) een bindende uitspraak gedaan inzake de naheffing 2015 -2017. Als gevolg hiervan hebben vrijwel alle gewesten

/ gemeenten facturen van Attero ontvangen en voldaan. Binnen onze regio hebben alle gemeenten er voor gekozen om naar aanleiding van het vonnis van het NAI een vernietigingsprocedure te starten, onder leiding van de Vereniging van Contractanten, bij het Gerechtshof in Den Haag. Dit omdat in het laatste vonnis anders is besloten dan in de eerdere arbitragezaak inzake de naheffing 2011 - 2014. Deze vernietigingsprocedure is inmiddels in gang gezet.

6702060 Grof restafval (€ 52.000,00 nadeel):

Incidenteel nadeel

In 2018 hebben we een aanbesteding gedaan voor het verwerken van diverse afvalstromen, waaronder grof huishoudelijk restafval. Het verwerkingstarief is als resultaat hiervan gestegen van €126 per ton naar €165,73. Helaas is dit niet eerder aan het licht gekomen en nemen. We nemen deze kosten mee in het voorjaarsbericht.

6702090 – 6702095 Oud papier (€ 53.000 nadeel):

Incidenteel nadeel

Ten opzichten van 2018 hebben we meer papier ingezameld. Hierdoor liggen de opbrengsten hoger. Daarentegen hebben we in 2018 een aanbesteding gedaan voor het verwerken van diverse afvalstromen, waaronder oud papier. Het verwerkingstarief is als resultaat hiervan gedaald met € 10,00 per ton. Gezien de ontwikkelingen op de markt, zijn er komende jaren veel wijzigingen op het gebied van oud papier. Het gaat hier dus niet om een structureel nadeel.

6702140 Kunststof verpakkingsafval PMD (€ 58.000,00 nadeel)

Incidenteel nadeel

Ten opzichten van 2018 hebben we meer PMD-afval ingezameld. Hierdoor liggen de opbrengsten hoger. De verwerkingskosten daarentegen zijn hierdoor gestegen naar een nadeel van € 58.000,00. Of dit structureel van aard is hangt van meerdere factoren af, van de landelijke ontwikkelingen tot aan het plaatselijke beleid.

6702210 Grondstoffenbeleid structurele kosten (€ 48.000,00 nadeel)

Incidenteel nadeel

De ondergrondse en bovengrondse voorzieningen zijn alweer enkele jaren oud. Door diverse storingsen aan deze voorzieningen is er besloten om een grote onderhoudsronde voor deze voorzieningen uit te voeren. Tijdens deze grote ronde zijn de voorzieningen gereinigd, geïnspecteerd en daar waar nodig gerepareerd. Deze onderhoudsronde was niet voorzien en niet structureel van aard.

Een groot voordeel is te zien bij de onttrekking vanuit de egalisatievoorziening € 363.000.

Ook is een groot verschil ontstaan omdat de baten en lasten van oud papier gesaldeerd geboekt zijn onder de lasten. Dit resulteert in een voordeel op de uitgaven en een nadeel op de inkomsten.

Product 706 Riolering en waterzuivering

6706010 - 438007 (€ 57.000 nadeel):

Incidenteel nadeel

Op de post voor onderhoud en reparaties worden de storingsen aan het vrijvervalriool geboekt. In de begroting is een gemiddeld bedrag opgenomen voor deze storingsen. In het afgelopen jaar hebben we helaas met meer grote storingsen te maken gekregen waardoor we in incidenteel te kort hebben van € 57.000,00.

6706030 – 438099 (€ 95.000 voordeel):

Incidenteel voordeel

De geplande rioolreiniging en inspectie van 2019 is uitgevoerd. Het budget wat opgenomen is in de begroting is gebaseerd op rioolinspecties met een gemiddelde van ca. 25 km per jaar. Dit betekent dat we het ene jaar wat meer uitvoeren dan het andere, dit komt doordat we gehele bemalingsgebieden reinigen en inspecteren. Dit jaar bedroeg de geplande rioolreiniging en inspectie 11 kilometer.

6706035 – 838004 (€ 24.000 voordeel)

Incidenteel voordeel

Het verschil in de post bijdrage derden voor aanleg rioolaansluitingen en de uitvoering van de rioolaansluitingen zit in de overgang en afstemming van de projecten en het beheer. In sommige gevallen is de aanleg in een project meegenomen en nog niet overgedragen aan beheer. Hierdoor is er een klein verschil ontstaan door de bijdrage en de uitgaven.

6706010 - 435175 (€ 154.000 nadeel)

Tbv van allerlei beleidsvraagstukken mbt water en riolering heeft team TOOR een beleidsmedewerker water ingehuurd om met name de duurzaamheid en de hittestress vorm te geven binnen de gemeente Waalwijk. *Incidenteel nadeel*

Product 707 Rioolrechten

De extra inkomsten van € 61.000 zijn niet duidelijk te herleiden. Het betreft een extra opbrengst van slechts 1,7 %.

Product 708 Milieu

Tegenover de uitgaven voor het project windenergie (per saldo een bedrag van € 51.000) staat een onttrekking ten laste van de reserve milieu op product 957 mutaties reserves beleidsveld 7. Daarnaast is voor het project windenergie een eenmalige bijdrage ontvangen van € 48.000. Tegenover (een deel van) de uitgaven van het programma duurzaamheid (bedrag € 50.000) staat een onttrekking ten laste van de reserve 4 programma's.

In 2019 waren er hogere uitgaven door onvoorziene zaken met betrekking tot milieuhandhaving en extra juridische ondersteuning door meer bezwaarschriften in milieuzaken, vandaar de overschrijding op de bijdrage aan de OMWB van € 124.000.

Product 957 Mutaties reserves beleidsveld 7

De afwijking op dit product worden met name veroorzaakt door een niet geraamde onttrekking ten laste van de reserve 4 programma's. Op basis van een collegebesluit is een bedrag van € 50.000 voor communicatie met betrekking tot het programma Duurzaamheid ten laste van de reserve gebracht. Daarnaast is conform wijziging een bedrag van € 51.000 ten laste van de reserve milieu gebracht voor het project windenergie.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	0	0	1	-1
PR802 Vergunningen	11	61	41	19
PR804 Gebiedsgericht werken	538	544	484	60
PR805 Gegevensbeheer belastingen	50	50	56	-6
PR806 Leningen woningbouw	268	268	268	0
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	224	237	284	-47
PR808 Stedelijke vernieuwing	103	103	79	24
PR809 Wonen	220	912	173	740
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	1.343	721	1.099	-378
PR811 Bouwen	1.317	1.474	1.444	30
PR848 Kosten gronden vaste activa	256	368	711	-343
PR849 Faciliterend grondbeleid	132	456	44	412
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	265	265	12	253
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	8.357	8.357	7.234	1.123
Totaal Lasten	13.083	13.815	11.929	1.886
Baten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	-1.253	-2.239	-2.322	83
PR802 Vergunningen	-41	-41	-29	-12
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	-34	-34	0	-34
PR809 Wonen	-23	-23	-22	-1
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	-21	-21	-9	-11
PR811 Bouwen	0	0	-35	35
PR848 Kosten gronden vaste activa	0	0	-31	31
PR849 Faciliterend grondbeleid	-132	-456	-202	-254
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	-165	-165	-253	87
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	-8.357	-8.357	-7.934	-423
Totaal Baten	-10.025	-11.334	-10.836	-498
Saldo van lasten en baten	3.058	2.480	1.093	1.388
Ottrekkingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	-1.085	-1.833	-1.876	43
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	-100	-100	-449	349
Totaal Ottrekkingen	-1.185	-1.933	-2.325	392

Stortingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	255	805	858	-53
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	0	0	939	-939
Totaal Stortingen	255	805	1.797	-992
Mutaties reserves	-930	-1.128	-528	-600
Gerealiseerd resultaat	2.128	1.352	565	787

Toelichtingen

Product 801 Opbrengst omgevingsvergunningen

Het kalenderjaar 2019 was betreft de hoogte van de Opbrengst Omgevingsvergunningen een absoluut topjaar door het verstrekken van diverse omgevingsvergunningen tbv de realisatie van grote logistieke bedrijven op Haven 8.

Zo werd in juni 2019 reeds de begrootte opbrengst van € 1,25 miljoen voor 2019 behaald. In het najaarsbericht werd een totale opbrengst voor 2019 geprognosticeerd op circa € 2,240 miljoen. Uiteindelijk is het resultaat van 2019 opgelopen naar € 2,32 miljoen.

In december 2019 zijn een aantal grotere projecten voor het kerstreces vergund. Dit verklaart het aanvullende positieve resultaat van € 81.000.

Product 804 Gebiedsgericht werken:

- * Minder toegerekende salariskosten, dan geraamd € 16.000
- * Minder kapitaallasten wijkontwikkelingsplannen, vanwege verlate en verminderde investeringen, ten opzichte van de raming € 24.000
- * Voor sociale initiatieven in de wijken is meer besteed aan inkopen van derden dan geraamd € 5.000
- * Voor de wijkinitiatieven is minder ingekocht dan geraamd € 15.000
- * Er is minder uitgegeven aan evenementenvergunningen dan vooraf gedacht € 8.000

Product 809 Wonen

Het voordelige verschil op dit product wordt met name veroorzaakt doordat er in werkelijkheid aanzienlijk lagere uitgaven zijn verantwoord voor energiebesparende maatregelen (raming € 517.000) en de overdracht van het woonwagencentrum in Waspik (raming € 175.000). Bedragen zijn destijds beschikbaar gesteld ten laste van de reserve energiebesparende maatregelen en de reserve sociale woningbouw. Beide bedragen blijven in de reserve beschikbaar. Voor de overdracht aan het woonwagencentrum zijn geen middelen meer benodigd, zijn nu binnen de reserve weer beschikbaar.

Product 810 Ruimtelijke beleidsplannen

De overschrijding op dit product wordt met name veroorzaakt door inhuurkosten die gemaakt zijn in verband met het opstellen van een plan van aanpak voor de invoering van de Omgevingswet. Dit plan van aanpak is in 2019 door de raad vastgesteld. Een bedrag van € 100.000 is via product 958 ten laste gebracht van de reserve invoering Omgevingswet. Daarnaast is een factuur verantwoord van ongeveer € 150.000 in verband met een ontvangen afrekening van de Provincie voor de voorbereidingsfase van het GOL. Vooruitlopend op de kredietaanvraag is dit bedrag via product 958

ten laste gebracht van de reserve mobiliteit. Dit bedrag kan in mindering gebracht worden op de toegezegde bijdrage voor de realisatie van het GOL door de gemeente Waalwijk. Daarnaast zijn er meer uren ten laste van dit product verantwoord dan aanvankelijk geraamd.

Product 811 Bouwen

* Voor de handhaving van de bouwwetgeving is veel meer gebruik gemaakt van inhuurkrachten i.p.v. vast personeel. In totaliteit is sprake van een onderschrijding van € 67.000 op de handhaving

Product 848 Kosten gronden vaste activa

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door het afboeken van de boekwaarde van Scharloo/Maasoever West naar de huidige marktwaarde. Dit is conform de BBV-voorschriften. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 361.000 dat ten laste van de reserve grondexploitatie is gebracht.

Product 849 Faciliterend grondbedrijf, product 851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie en product 852 Bouwgrondexploitatie wonen

Dit product dient in relatie te worden gezien met de product 853 (beleidsveld 3) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8

Er heeft een niet geraamde storting plaatsgevonden van ongeveer € 47.000 in de reserve baggerplan.

Product 962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Hogere stortingen dan geraamd voor een bedrag van € 939.044
- Hogere onttrekking dan geraamd voor een bedrag van € 348.796

Bedragen in €

	Begroot	Werkelijk
Stortingen reserves grondexploitatie		
Verkoop Overstortweg naar reserve grondexploitatie		240.313

Winstneming Lijsterbesstraat naar reserve grondexploitatie		6.196
Winstneming Benedenkerkstraat naar reserve grondexploitatie		1.611
Winstneming Oudestraat naar reserve grondexploitatie		676
Winstneming Besoijen naar reserve grondexploitatie		147.265
Schoolstraat 2 naar reserve 913052		1.332
Schoolstraat 2 naar reserve 913062		9.990
Julianastraat 30 naar reserve 913052		1.610
Julianastraat 30 naar reserve 913062		12.075
Winstneming complex 384		8.156
Vrijval voorziening vml Walewyc		12.033
Winstneming complex Oranjeplein		115.611
Winstneming complex Raadhuisplein Sprang-Capelle		16.550
Winstneming Hogevaart 67		266
Winstneming complex Waesgeerd		138.683
Winstneming complex Landgoed Driessen		226.676
Totaal stortingen	0	939.044
Onttrekkingen reserves grondexploitatie		
Grondbedrijf gerelateerde uitgaven, product 851 algemene kosten bouwgrondexploitatie	100.000	
Afwaarderen boekwaarde Scharloo		361.011
Verlies Antoniusstraat ten laste van reserve grondexploitatie		2.140
Verliesvoorziening Taxandriaweg ten laste van reserve grondexploitatie		6.662
Verlies Putstraat ten laste van reserve		14.016

grondexploitatie		
Ophogen verliesvoorziening De Rugt ten laste van reserve grondexploitatie		64.967
Totaal onttrekkingen	100.000	448.796

Analyse begrotingsafwijkingen

Algemeen

Hieronder zijn een aantal overzichten opgenomen:

- Overzicht dat per beleidsveld de afwijking, ofwel de over- en onderschrijdingen ten opzichte van de begroting weergeeft
- een overzicht van de kredietoverschrijdingen

Bij overschrijdingen is mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven, als de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de geraamde bedragen ná wijziging. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

Het bepalen òf respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad.

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld	Begroting incl wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Begrotingsafwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 Bestuur en Ondersteuning	36.915	101.763-	64.848	33.609	103.140-	69.531	3.306	1.377	4.683
1 Veiligheid	4.903	319-	4.585	5.167	333-	4.834	263-	14	249-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	9.289	3.715-	5.574	9.322	3.625-	5.697	34-	89-	123-
3 Economie	16.360	15.761-	599	55.978	55.108-	870	39.618-	39.347	271-
4 Onderwijs	7.262	2.183-	5.080	7.429	2.539-	4.891	167-	356	189
5 Sport, cultuur en recreatie	16.854	4.577-	12.278	16.800	4.639-	12.161	54	62	116
6 Sociaal domein	55.005	19.758-	35.247	55.805	19.952-	35.853	800-	194	607-
7 Volksgezondheid en milieu	8.986	8.852-	134	9.248	8.884-	364	262-	32	230-
8 Volkshuisvesting, RO, stedelijke vern.	14.620	13.267-	1.352	13.726	13.161-	565	894	106-	787
Totaal	170.195	170.195		207.086	211.380	4.295-	36.891	41.186	4.295

Begrotingsafwijkingen beleidsveld 1 Veiligheid

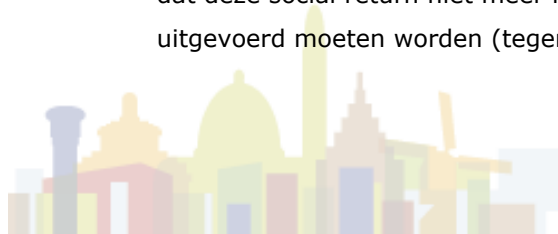
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT01 Veiligheid	4.903	5.167	-263
Baten			
PT01 Veiligheid	-24	-42	18
Saldo van lasten en baten	4.879	5.125	-245
Onttrekkingen			
PT01 Veiligheid	-295	-290	-4
Gerealiseerd resultaat	4.585	4.834	-249

Toelichting beleidsveld 1

Product 104 Parkeertoezicht

Bij de aanbesteding van de parkeerdienstverlening zijn de werkzaamheden van de voormalige stadswachten inbegrepen als social return-component. Door diverse omstandigheden is gebleken dat deze social return niet meer ingevuld kan worden, waardoor deze werkzaamheden door P1 zelf uitgevoerd moeten worden (tegen een hoger tarief dan de social return).

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is maar niet meetelt voor het oordeel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT02 Verkeer vervoer en waterstaat	6.594	6.627	-34
Baten			
PT02 Verkeer vervoer en waterstaat	-379	-558	179
Saldo van lasten en baten	6.215	6.069	146
Onttrekkingen			
PT02 Verkeer vervoer en waterstaat	-3.336	-3.067	-269
Stortingen			
PT02 Verkeer vervoer en waterstaat	2.695	2.695	0
Mutaties reserves	-641	-372	-269
Gerealiseerd resultaat	5.574	5.697	-123

Toelichting beleidsveld 2

Product 203 Onderhoud wegen, straten en pleinen

Eind 2019 zijn de granieten tegels in het centrum in zeer korte tijd op veel plekken kapot gegaan. Ook op andere wegen in de Gemeente Waalwijk zijn er door waarschijnlijk hevige regenval meer knelpunten ontstaan dan er was voorzien. Dit leverde gevaarlijke situaties op en om schades te voorkomen hebben we dit snel laten herstellen. (€ 60.000 nadeel)

Door de gemeenteraad is het besluit genomen om de tafel op het Raadhuisplein te verwijderen. Hiervoor is er een voorstel gemaakt in november 2018 en uiteindelijk heeft de gemeenteraad hiervoor een budget van € 60.000 voor vrijgegeven. De werkzaamheden zijn echter in begin 2019 uitgevoerd. Waardoor we in 2018 een incidenteel voordeel van € 60.000 hadden en in 2019 een overschrijding van € 41.000.

Voor het toezicht op kabels en leidingen is er meer inzet noodzakelijk om de wegen en trottoirs heel en veilig te houden. Door de veranderingen in de wetgeving hebben de nutspartijen sneller leidingen moeten vervangen dan was voorzien. Inmiddels hebben we hier een vaste eigen kracht voor kunnen aantrekken en zal dit dus een incidenteel nadeel blijven. (nadeel € 66.000)

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is maar niet meetelt voor het oordeel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking beleidsveld 3 Economie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT03 Economie	10.850	40.881	-30.031
Baten			
PT03 Economie	-8.000	-47.543	39.543
Saldo van lasten en baten	2.850	-6.662	9.513
Onttrekkingen			
PT03 Economie	-7.761	-7.565	-196
Stortingen			
PT03 Economie	5.510	15.097	-9.587
Mutaties reserves	-2.251	7.532	-9.784
Gerealiseerd resultaat	599	870	-271

Toelichting beleidsveld 3

Product 853 Grondexploitatie bedrijven- en winkelgebieden en product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3

Beide producten dienen in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld 8) en 962 (beleidsveld 8). Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Conclusie: Voor deze overschrijdingen geldt dat deze onrechtmatig zijn, maar niet meetellen voor het oordeel, omdat de uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking beleidsveld 4 Onderwijs

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT04 Onderwijs	7.241	7.102	139
Baten			
PT04 Onderwijs	-1.320	-1.410	90
Saldo van lasten en baten	5.921	5.692	229
Onttrekkingen			
PT04 Onderwijs	-863	-1.129	266
Stortingen			
PT04 Onderwijs	21	327	-306
Mutaties reserves	-842	-801	-40
Gerealiseerd resultaat	5.080	4.891	189

Toelichting beleidsveld 4

De hogere storting reserves onderwijs ad € 306.000 wordt voor een bedrag van € 327.000 veroorzaakt door de storting in de reserve GOA op product 954.

Deze storting betreft het relevant (rijks- en gemeentelijke middelen Onderwijsachterstandenbeleid) batig saldo van product 411 Lokaal Onderwijsbeleid (zie dit product voor nadere toelichting).

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is, maar niet meetelt voor het oordeel, omdat de uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking beleidsveld 6 Sociaal Domein

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT06 Sociaal domein	53.005	53.823	-818
Baten			
PT06 Sociaal domein	-14.077	-14.351	274
Saldo van lasten en baten	38.928	39.472	-544
Onttrekkingen			
PT06 Sociaal domein	-5.681	-5.601	-80
Stortingen			
PT06 Sociaal domein	2.000	1.982	18
Mutaties reserves	-3.681	-3.619	-62
Gerealiseerd resultaat	35.247	35.853	-607

Toelichting beleidsveld 6

Hogere lasten € 818.000

Product 609 Jeugdwerk

Hogere lasten € 151.000 en betreft voor € 208.000 6609011 Verbouwing Tavenu,afboeking restant-boekwaarde.

Product 631 Toegang sociaal domein

Hogere lasten € 106.000 betreft voor een bedrag van € 289.000 hogere doorbelasting inhuur en voor € 137.000 hogere regionale uitvoeringskosten jeugdhulp.

PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Hogere lasten € 190.000 en betreft :

- Rolstoelen € 100.000
- Scootmobielen € 40.000
- Woonvoorzieningen € 50.000

PR634 Maatwerk dienstverlening 18+

Hogere lasten € 153.000 en betreft voor een bedrag van € 463.000 hogere lasten op 6634015 Begeleiding WMO.

Product 635 Maatwerk dienstverlening 18-

Hogere lasten € 1.832.000 en betreft :

- Landelijke inkoop Jeugdhulp (6635060) € 205.000
- Jeugdzorg ZIN (zorg in natura) (6635070) € 2.366.000

De raming op deze post bedraagt € 6.038.918. De werkelijk verantwoordende zorgkosten bedragen € 8.404.934. Dit geeft een tekort op deze post van de geraamde zorgkosten van € 2.366.016. Zoals eerder toegelicht dient dit tekort in samenhang met het totaal aantal posten die betrekking hebben tot de uitvoering van de Jeugdzorg beoordeeld te worden.

De verantwoorde jeugdzorgkosten in natura (ZIN) kan als volgt gespecificeerd worden weergegeven;

•	Totale zorgkosten Arrangementen		€	
	5.760.394			
•	Totale kosten overige zorgproducten		€	
	2.465.937			
	ADHD		€	122.048
	Crisis		€	53.62
5	Diverse		€	50.095
	DVI (dagcentrum vroegtijdige interventie)	€	60.324	
	EED (dyslexiehulp)		€	317.020
	Verblijf overig		€	1.273.377
	Verblijf pleegzorg		€	575.688
	Vervoer		€	13.759
•	Lokale zorgkosten			
	ZIN		€	227.110
•	Afrekening 2017/2018			-/-
	€ 54.507			
•	Overig			
	€ <u>6.000</u>			

€ 8.404.934

- Lokaal maatwerk budget Jeugd (6635085) € 40.000

Product 636 Geëscaleerde zorg 18-

De verantwoording van de kosten ten bedrage van € 1.004.000 op dit product zijn ook gebaseerd op de meest actuele prognosecijfers 2019 (per januari 2020) van de gastheer gemeente Tilburg. De raming van € 878.621 was gebaseerd op de realisatiecijfers vanuit dienstjaar 2018. Met de prognosecijfers 2019 is deze raming voor een bedrag van € 125.379 te laag gebleken.

Conclusie: Voor deze overschrijdingen geldt dat deze onrechtmatig zijn, maar niet meetellen voor het oordeel, omdat de uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019 incl wijziging	Rekening 2019	Resultaat 2019
Lasten			
PT07 Volksgezondheid en milieu	8.959	9.222	-262
Baten			
PT07 Volksgezondheid en milieu	-8.630	-8.577	-53
Saldo van lasten en baten	329	645	-315
Onttrekkingen			
PT07 Volksgezondheid en milieu	-222	-307	85
Stortingen			
PT07 Volksgezondheid en milieu	27	27	0
Mutaties reserves	-195	-280	85
Gerealiseerd resultaat	134	364	-230

Toelichting beleidsveld 7

Product 708 Milieu

Tegenover de uitgaven voor het project windenergie (bedrag € 51.000) staat een onttrekking ten laste van de reserve milieu op product 957 mutaties reserves beleidsveld 7.

Tegenover (een deel van) de uitgaven van het programma duurzaamheid (bedrag € 50.000) staat een onttrekking ten laste van de reserve 4 programma's.

In 2019 waren er hogere uitgave door onvoorziene hogere uitgaven milieuhandhaving en extra juridische ondersteuning door meer bezwaarschriften in milieuzaken, vandaar de overschrijding op de OMWB van € 124.000,

Conclusie: Voor deze overschrijdingen geldt dat deze onrechtmatig zijn, maar niet meetellen voor het oordeel, omdat de uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Afwijkingen op kredieten

In onderstaand overzicht staan de kredieten vermeld waarbij sprake is van een overschrijding die hoger is dan 5% van het beschikbaar gestelde kredietbedrag. De raad hoeft geen aanvullend krediet beschikbaar te stellen wanneer de overschrijding binnen de 5% blijft. Ook hier kan daarom de vraag gesteld worden of er mogelijk sprake is van een onrechtmatigheid.

Bedragen x 1 €

Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Overschrijding per 31 dec. 2019	%	Activa Klasse	Soort
VI2019 maailaadcombinatie A32 SchoutenP	41.083	5.167-	12,6%	250	Vervoermiddelen
VI2019 Veegwagen A31 Schouten Phoenix	19.935	7.965-	40,0%	250	Vervoermiddelen
Ruiming en herinricht.begr.plts Heistr.	101.170	52.146-	51,5%	240	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken En

Toelichting kredietoverschrijdingen

Toelichting:

VI 2019 Maailaadcombinatie en VI 2019 Veegwagen

De beide kredietbedragen worden met de eerste administratieve wijziging in 2020 opgehoogd, ten laste van het beschikbare vervangingskrediet voor een huisvuilwagen. Hiermee is er geen sprake meer van een overschrijding.

Conclusie: Na verwerking van de administratieve wijziging is er geen sprake van onrechtmatigheid.

Ruiming en herinrichting begraafplaats Heistraat

Voor het ruimingstraject van graven op de Algemene begraafplaats aan de Heistraat te Sprang-Capelle, is in de Kadernota een krediet van € 101.170 excl. btw ter beschikking gesteld. Dit had inclusief BTW begroot moeten zijn en daardoor is het krediet met een bedrag van € 21.250 overschreden. De rest van de overschrijding wordt veroorzaakt door gewijzigde verharding van paden. Dit was noodzakelijk omdat de grindpaden toegankelijk te maken voor rolstoelen. Abusievelijk is dit krediet nog niet afgesloten.

Conclusie: Deze overschrijding is onrechtmatig

Overzicht incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 28 van het BBV wordt onderstaand overzicht van de incidentele baten en lasten 2019 gepresenteerd. Bedragen > € 50.000 worden afzonderlijk vermeld, met daarbij een toelichting onder de tabel. De kleinere bedragen worden in totaal per beleidsveld vermeld.

Indien uit de omschrijving van de post in de tabel onvoldoende blijkt waar het exact om gaat, is onder de tabel een nadere toelichting opgenomen.

Bedragen x € 1.000

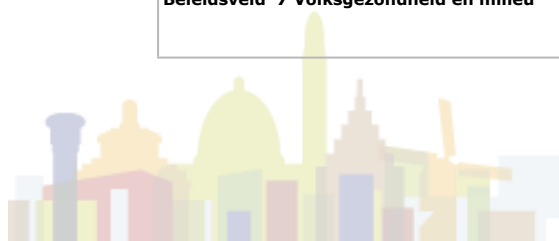
LASTEN	
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	

6002010 nieuwe manier van werken Griffie uit beleidsreserve	51
Afboeken boekwaarde erfpachtgronden in verband met verkoop van perceel	409
Grondruil provincie (begrotingswijziging 2019/33)	321
Bijdrage verplaatsen scouting AZG (begrotingswijziging 2016/3 en 2019/10)	435
Wegwerken achterstanden DIV	63
Storting in reserve 4 programma's (conform primaire begroting)	1.000
Storting in beleidsreserve 2019-2022 (conform primaire begroting)	6.500
Storting in egaliseringsreserve reisdocumenten(begrotingswijziging 2019019)	581
Storting in AR, resultaat 2018 (begrotingswijziging 2019021)	5.414
Storting in reserve GREX correctie VPB complexen GREX 2016, 2017 en 2018	656
Storting saldo ICT 2019 in reserve ICT	71
Beleidsveld 1 Veiligheid	
Programma Veiligheid	340
Kosten schade	28
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	
Vorming geblokkeerde reserve verplaatsen warenmarkt (begrotingswijziging 2019008)	140
Vorming geblokkeerde reserve noordelijke randweg (begrotingswijziging 2019022)	2.555
Beleidsveld 3 Economie	
Afwaardering/schadevergoeding in verband met aankoop panden i.v.m. project insteekhaven (begrotingswijziging 2019/13)	380

Verplaatsen accommodatie gilde i.v.m. project insteekhaven (begrotingswijziging 2019/27)	270
Programma Economie	210
Programma Binnenstad	106
Storting in AR vanuit reserve GREX (begrotingswijziging 2019020)	5.510
Storting diverse winstnemingen grondexploitatie taak 3.2 in reserve GREX	9.555
Beleidsveld 4 Onderwijs	
6407010 afboeking boekwaarde P vd Geldschool ivm sloop uit reserve MIP	355
6407050 sloopkosten P vd Geldschool uit reserve MIP	167
Storting in reserve GOA, onderwijsachterstandenbeleid product 411	327
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	
6509080 kustwerken uit reserve cultuur	62
6511017 GO Waalwijk uit beleidsreserve	91
Storting in reserve Museum Plus (begrotingswijziging 2019033)	461
Beleidsveld 6 Sociaal domein	
6609011 verbouwing Tavenu betreft afboeking boekwaarde	208
Aanvulling reserve sociaal domein vanuit AR (begrotingswijziging 2019012)	1.982
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	

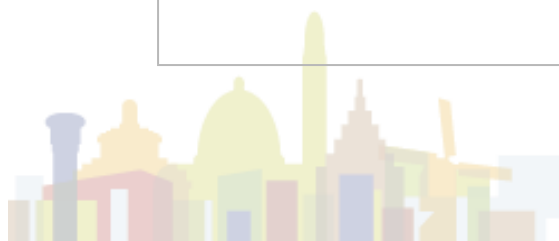
Doorontwikkelen windenergie (begrotingswijziging 2017/21)	117
Programma Duurzaamheid	172
Boete Attero	223
Beleidsveld 8 Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	
Afrekening provincie voorbereidingsfase GOL	147
Kosten extra bouwinspecteurs (t.l.v. AR)	143
Stortingen in reserve leefbaarheid (conform primaire begroting en begrotingswijziging 2019019)	205
Storting in reserve invoering omgevingswet (begrotingswijziging 2019025)	600
Verkoop Overstortweg naar reserve GREX	240
Storting diverse winstnemingen grondexploitatie taak 8.2 in reserve GREX	687
Totale incidentele lasten	40.782

Bedragen x € 1.000

BATEN	
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	
6950010 beleidsreserve nieuwe manier van werken Griffie	80
Verkoop van een perceel in erfpacht (zie onder lasten de vermindering van de boekwaarde voor eenzelfde bedrag)	409
Grondruil met provincie (begrotingswijziging 2019/33)	305

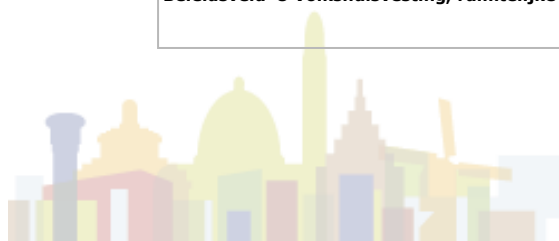
Verkoop snippergroen	90
914 Nagekomen Algemene uitkering over 2017 en 2018	38
942 Afwikkeling Vennootschapsbelasting over de periode 2016 t/m 2018 (teruggaaf)	548
Onttrekking reserve GREX voor VPB complexen GREX 2019	368
Onttrekking AR ivm wegwerken achterstanden DIV (conform primaire begroting)	69
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022 tgv reserve 4 programma's (conform primaire begroting)	1.000
Onttrekking AR ivm vorming beleidsreserve 2019-2022 (conform primaire begroting)	6.500
Onttrekking egalisereserve reisdocumenten (begrotingswijziging 2019019)	78
Onttrekking AR ivm vorming egalisereserve reisdocumenten (begrotingswijziging 2019019)	581
Onttrekking AR ivm quotumregeling (begrotingswijziging 2019019)	80
Onttrekking reserve resultaatbestemming (begrotingswijziging 2019021)	5.414
Beleidsveld 1 Veiligheid	
Kosten programma Veiligheid ten laste van reserve 4 programma's	118
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, ontwikkelbudget programma veiligheid	64

Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	
Baten schade	39
Onttrekking AR tgv geblokkeerde reserve verplaatsen warenmarkt (begrotingswijziging 2019008)	140
Onttrekking AR tgv geblokkeerde reserve noordelijke randweg (begrotingswijziging 2019022)	2.081
Onttrekking reserve ontsluiting haven tgv geblokkeerde reserve noordelijke randweg (begrotingswijziging 2019022)	474
Beleidsveld 3 Economie	
Onttrekking AR ivm aankoop panden insteekhaven (begrotingswijziging 2019/13)	380
Onttrekking reserve 4 programma's (programma Economie)	133
Onttrekking reserve 4 programma's (programma Binnenstad)	33
Onttrekking reserve revitalisering Haven ivm verplaatsing Gilde (begrotingswijziging 2019/27)	270
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022 programmamanagement binnenstad en economie (primaire begroting)	200
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022 ontwikkelbudget binnenstad en economie (primaire begroting)	150
Onttrekking reserve haven, plankosten insteekhaven (begrotingswijziging 2019006)	887
Onttrekking reserve GREX tgv AR (begrotingswijziging 2019020)	5.510
Beleidsveld 4 Onderwijs	
reserve MIP afboeking boekwaarde P vd Geldschool i.v.m. sloop	355
reserve MIP sloopkosten P vd Geldschool	167
Onttrekking AR, budgetoverheveling Voorschoolse voorziening peuters (begrotingswijziging 2019002)	72
Onttrekking reserve onderwijshuisvesting (primaire begroting)	449

Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	
Gerealiseerde boekwinst inruil tractiemiddelen en verkoop diversen	22
Reserve cultuur kunstwerken	62
Beleidsreserve GO Waalwijk	150
Reserve onderwijshuisvesting, kapitaallasten De Slagen en De Zeine (primaire begroting)	62
Onttrekking AR, budgetoverheveling sportbeleid (begrotingswijziging 2019002)	201
Beleidsveld 6 Sociaal domein	
6609011 verbouwing Tavenu betreft bijdrage St Jongerencentra Waalwijk	229
Onttrekking reserve sociaal domein, dekking tekorten (primaire begroting)	2.000
Onttrekking AR, budgetoverheveling verhoogde asielinstroom (begrotingswijziging 2019002)	351
Onttrekking AR, budgetoverheveling armoedebestrijding kinderen (begrotingswijziging 2019002)	309
Onttrekking AR, budgetoverheveling innovatiemiddelen WMO (begrotingswijziging 2019002)	84
Onttrekking AR, aanvulling reserve sociaal domein (begrotingswijziging 2019012)	1.982
Onttrekking AR, tekort jeugdhulp (begrotingswijziging 2019031)	818
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	
Bijdrage kosten project doorontwikkelen windenergie (begrotingswijziging 2017/21)	47
Kosten communicatie programma Duurzaamheid t.l.v. reserve 4 programma's	50
Kosten project windenergie t.l.v. reserve milieu (begrotingswijziging 2017/21)	52
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, programmamanager duurzaamheid (primaire begroting)	100
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, ontwikkelbudget duurzaamheid (primaire begroting)	75
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	

Afrekening provincie voorbereidingsfase GOL t.l.v. reserve mobiliteit	147
Bijdrage scouting AZG ten laste van AR (begrotingswijziging 2016/03 en 2019/10)	435
Onttrekking AR, bouwinspecteurs (primaire begroting)	143
Onttrekking reserve bouwfonds (primaire begroting)	163
Onttrekking reserve sociale woningbouw, kosten beleidsmedewerker (primaire begroting)	65
Onttrekking beleidsreserve 2019-2022 tbv vorming reserve omgevingswet (primaire begroting)	600
Onttrekking reserve milieusubsidies, bijdrage windenergie	58
Onttrekking reserve invoering omgevingswet, inhuur personeel	100
Onttrekking reserve GREX , afwaarderen boekwaarde Scharlo	361
Onttrekking reserve GREX , ophogen verliesvoorziening complex 383 De Rugt	65
Totaal incidentele baten	35.813

Toelichtingen:

Wegwerken achterstanden DIV

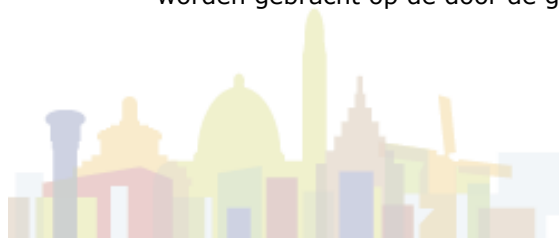
Bij de kaderstelling 2018 is voor de jaren 2018-2020 een budget beschikbaar gesteld tbv het wegwerken van de achterstanden van DIV, ten laste van de AR.

Programma's Economie, Binnenstad, Veiligheid en Duurzaamheid

In de begroting zijn er voor de periode van 2 jaar (2019 en 2020) middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van deze 4 programma's. Het betreft per programma een jaarlijks werkbudget van € 75.000 en daarnaast is er via de reserve 4 programma's een totaalbedrag van € 1 mln beschikbaar gesteld. College is gemandateerd om uitgaven te doen ten laste van deze reserve.

Afrekening voorbereidingsfase GOL

In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de jaarlijkse kapitaallasten voor het GOL. Hierbij is rekening gehouden met een gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten door een verhoging van de jaarlijkse OZB-opbrengst en een onttrekking ten laste van de reserve mobiliteit. Vooruitlopend op de kredietvoting door de raad in 2020 is de afrekening van de Provincie over de voorbereidingsfase ten laste van de reserve mobiliteit gebracht. De afrekening kan in mindering worden gebracht op de door de gemeente toegezegde bijdrage aan het GOL.

Boete Attero

De gewesten / gemeenten in de provincie Noord-Brabant hebben met Attero Zuid b.v. contracten afgesloten over de aanbidding van 510kTon brandbaar huishoudelijk restafval (HRA) met een looptijd tot 1 februari 2017. In 2019 heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) een bindende uitspraak gedaan inzake de naheffing 2015 -2017. Als gevolg hiervan hebben vrijwel alle gewesten / gemeenten facturen van Attero ontvangen en voldaan. Binnen onze regio hebben alle gemeenten er voor gekozen om naar aanleiding van het vonnis van het NAI een vernietigingsprocedure te starten, onder leiding van de Vereniging van Contractanten, bij het Gerechtshof in Den Haag. Dit omdat in het laatste vonnis anders is besloten dan in de eerdere arbitragezaak inzake de naheffing 2011 - 2014. Deze vernietigingsprocedure is inmiddels in gang gezet.

Verkoop snippergroen

Incidenteel is er in 2019 snippergroen verkocht.

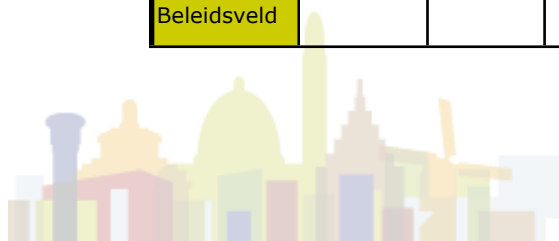
Overzicht structurele mutaties reserves

Overzicht structurele mutaties reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 2019								
Omschrijving	RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves		RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves	
	LASTEN (storting en)	Waarva n structureel	LASTEN (storting en)	Waarva n structureel	BATEN (onttrekking en)	Waarva n structureel	BATEN (onttrekking en)	Waarva n structureel
Beleidsveld 0	13.498	3	14.239	0	14.224	196	14.221	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 0					277	277	277	277
Beleidsveld 1	0	0	0	0	270	0	266	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 1					25	25	25	25
Beleidsveld 2	2.695	0	2.695	0	3.157	127	2.888	163
Geblokkeerde reserves beleidsveld 2					179	179	179	179
Beleidsveld 3	5.510	0	5.520	0	7.761	0	7.561	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 3					0	0	0	0
Beleidsveld 4	21	0	327	0	779	725	1.044	0
Geblokkeerde reserves					84	84	85	85

beleidsveld 4									
Beleidsveld 5	472	10	519	0	726	225	513	11	
Geblokkeerde reserves beleidsveld 5					231	252	231	231	
Beleidsveld 6	2.000	0	1.982	0	5.681	0	5.601	0	
Reserve transities, sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	
Geblokkeerde reserves beleidsveld 6					0	0	0	0	
Beleidsveld 7	27	27	27	0	222	47	307	0	
Geblokkeerde reserves beleidsveld 7					0	0	0	0	
Beleidsveld 8	805	205	858	0	1.831	151	1.872	91	
Geblokkeerde reserves beleidsveld 8					2	2	4	4	
Reserve grondexploitatie taak 3.2 (PR 853) Beleidsveld 3	0	0	9.577	0	0	0	4	0	
Reserve grondexploitatie taak 8.2 (PR 851 en 852) Beleidsveld	0	0	939	0	100	100	449	0	

8									
Totaal	25.028	245	36.683	0	35.549	2.390	35.527	1.066	

Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De wet is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-)publieke instelling.

Onder de WNT geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening evenals een opgave daarvan bij de vakminister. Met betrekking tot de publicatieverplichting zijn de volgende voorschriften van toepassing:

Voor topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen:

- De bezoldigingen moeten gepubliceerd worden, ook al zijn deze lager dan de WNT-norm.
- Topfunctionarissen die werkzaam zijn anders dan in dienstbetrekking dienen altijd gepubliceerd te worden, ongeacht de duur van het dienstverband/de werkzaamheden.
- De bezoldigingen moeten zowel op functienaam en persoonsnaam gepubliceerd worden.

Voor gemeenten geldt de publicatieverplichting ten aanzien van de gemeentesecretaris en de griffier.

In 2019 zijn er geen derden ingehuurd, die vergoedingen hebben gekregen die boven de WNT-norm uitkomen.

Verantwoordingsmodel WNT

WNT 2019		
<i>bedragen x € 1</i>	G.H. Kocken	J.H. Lagendijk
Functiegegevens	Raadgriffier	Alg.dir./Gem.secr.
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.574	116.989
Beloningen betaalbaar op termijn	23.215	26.872
<i>Subtotaal</i>	<i>120.789</i>	<i>143.861</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	120.789	143.861
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
<i>bedragen x € 1</i>	G.H. Kocken	J.H. Lagendijk
Functiegegevens	Raadgriffier	Alg.dir./Gem.secr.
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	96.734	116.879
Beloningen betaalbaar op termijn	21.881	24.434
<i>Subtotaal</i>	<i>118.615</i>	<i>141.313</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Totale bezoldiging	118.615	141.313

SISA

Algemeen

Voor een aantal specifieke uitkeringen geldt dat de verantwoording hiervan plaatsvindt middels de SISA-bijlage.

De onafhankelijke accountant neemt de controle voor de betreffende regelingen mee in de jaarrekeningcontrole. Een aantal gegevens over de regelingen wordt opgenomen in de verplichte SISA-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.

De vorm van de bijlage is wettelijk voorgeschreven. Er mag niet worden afgeweken van het achterliggende model.

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 488.516	€ 362.047	€ 50.750	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07	
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgeboovde reserve ultimo (jaar T-1)
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
		Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar Lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
						Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
						Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06</i>
			1 060867 Gemeente Waalwijk	€ 9 774 924	€ 243 050	€ 663 083	€ 10 116	€ 59 191
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12</i>
			1 060867 Gemeente Waalwijk	€ 596	€ 0	€ 0	€ 0	€ 491 377
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) aan kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 15</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 16</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 17</i>	
			1 060867 Gemeente Waalwijk	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) aan kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	
			1 060867 Gemeente Waalwijk	€ 142 269	€ 7 000	€ 40 923	€ 57 861	€ 54 693
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) aan kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 11</i>	
			1 060867 Gemeente Waalwijk	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

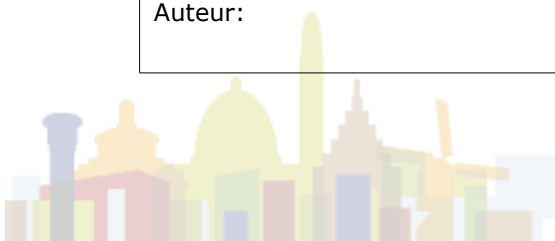

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Ontoerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
1			€ 459.400	zwembad Olympia	€ 69.752	€ 1.379	€ 68.373	€ 0
2				zwembad Zidewinde	€ 13.824	€ 1.477	€ 12.347	€ 0
3				Sporthal De Slagen	€ 11.921	€ 1.418	€ 10.503	€ 0
4				Sportcentrum Waspak	€ 8.994	€ 637	€ 8.357	€ 0
5				Sporthal De Zeine	€ 4.677	€ 116	€ 4.561	€ 0
6				Sporttoestellen	€ 711	€ 0	€ 711	€ 0
7				Exploitatie sportvelden	€ 2.607	€ 0	€ 2.607	€ 0
8				Buitemportaccommodaties	€ 58.167	€ 57.314	€ 853	€ 0
9				Onderhoud kunstgrasveld Hockey	€ 135	€ 135	€ 0	€ 0
10				Onderhoud gebouwen	€ 54.581	€ 54.581	€ 0	€ 0
11				Renovatie toelagen sportvelden	€ 18.969	€ 18.969	€ 0	€ 0
12				Inhuur derden team MAO	€ 9.908	€ 0	€ 9.908	€ 0
13				Diverse investeringen buitensport	€ 19.727	€ 0	€ 19.727	€ 0
14				Nadeel verandering mengpercentage	€ 164.117	€ 0	€ 0	€ 164.117
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten laste van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
1				zwembad Olympia	69752	15,18%	€ 21.310	
2				zwembad Zidewinde	13824	3,01%		
3				Sporthal De Slagen	11921	2,59%		
4				Sportcentrum Waspak	8994	1,96%		
5				Sporthal De Zeine	4677	1,02%		
6				Sporttoestellen	711	0,13%		
7				Exploitatie sportvelden	2607	0,57%		
8				Buitemportaccommodaties	58167	12,66%		
9				Onderhoud kunstgrasveld Hockey	135	0,03%		
10				Onderhoud gebouwen	54581	11,88%		
11				Renovatie toelagen sportvelden	18969	4,13%		
12				Inhuur derden team MAO	9908	2,16%		
13				Diverse investeringen buitensport	19727	4,29%		
14				Nadeel verandering mengpercentage	164117	35,72%		

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Titel document

Document:	omschrijving
Auteur:	Naam auteur / afdeling

Goedgekeurd door:	College van burgemeester en wethouders d.d.
Corsa document:	Z.....

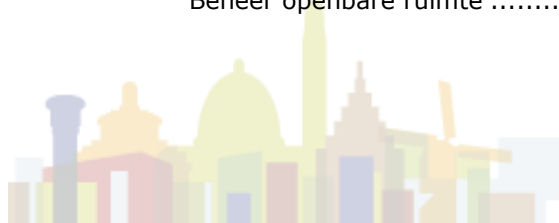
Datum	Versie	Auteur	Omschrijving van de aanpassing

Inhoud

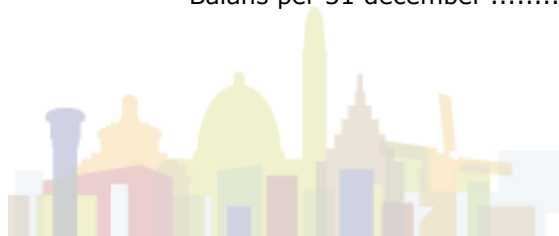
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	6
Algemeen	11
Inleiding Jaarverslag en leeswijzer	11
Kerngegevens sociale structuur	12
Kerngegevens fysieke structuur	13
Kerngegevens: financiële structuur	13
Organogram	15
Toelichting op de controleverklaring	15
Raadsbesluit vaststelling jaarrekening	16
Jaarverslag	16
Programma's Binnenstad, Duurzaamheid, Economie en Veiligheid	17
Programma Binnenstad	18

Programma Duurzaamheid.....	24
Programma Economie	36
Programma Veiligheid	42
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	52
Bestuur	53
Burgerzaken	55
Financiën.....	61
Beleidsveld 1 Veiligheid.....	66
Fysieke & Integrale veiligheid	67
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	76
Duurzaam en innovatief.....	76
Economische bereikbaarheid	83
Stedelijke omgeving.....	86
Beleidsveld 3 Economie.....	90
Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum	90
Beleidsveld 4 Onderwijs	99
Onderwijs	100
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	109
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	110
Sportbeleid	112
Sportaccomodaties.....	117
Cultuurpresentatie	119
Cultureel erfgoed & lokale media.....	123
Beleidsveld 6 Sociaal Domein.....	127
Doorontwikkeling integrale aanpak sociaal domein	127
Sociale veerkracht	142
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en Milieu	153
Beheer openbare ruimte	154

Milieu	155
Volksgezondheid	161
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	167
Volkshuisvesting	168
Ruimtelijke ordening	178
Gebiedsgericht werken	181
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten	183
Paragrafen.....	186
Inleiding	186
Lokale heffingen	187
Weerstandsvermogen	195
Weerstandsvermogen	195
Risicokaarten	202
Onderhoud kapitaalgoederen	220
Beheer openbare ruimte.....	221
Vastgoed.....	224
Financiering (en treasury).....	250
Bedrijfsvoering	255
Verbonden Partijen	277
Gemeenschappelijke regelingen	277
Vennootschappen en Coöperaties	283
Stichtingen en Verenigingen	292
Overige verbonden partijen	292
Grondbeleid	292
Financiële jaarrekening 2019.....	305
Algemeen	305
Balans per 31 december	305

Activa 31-12.....	305
Passiva 31-12	309
Programmarekening over het boekjaar	313
Overzicht resultaten per programma	313
Taakvelden per beleidsveld	315
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	319
Toelichtingen financieel verslag en algemeen	322
Toelichting op de balans per 31 december 2019	328
Toelichting per beleidsveld	354
Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning.....	354
Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 Veiligheid	360
Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	361
Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 Economie	363
Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 Onderwijs.....	366
Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	368
Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 Sociaal domein	372
Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu.....	379
Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	382
Analyse begrotingsafwijkingen	387
Overzicht incidentele baten en lasten.....	395
Overzicht structurele mutaties reserves	404
Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen	406
SISA.....	408
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	410
Inhoud	411
Vooraf.....	416
1. Inleiding	416

2. hoofdstuk.....417
Bijlage 1:418

Vooraf

1. Inleiding

Bodytekst Verdana 9, regelafstand 1,5

Tussenkopjes Verdana 9 vet

2. hoofdstuk

Bodytekst Verdana 9, regelafstand 1,5

Tussenkopjes Verdana 9 vet

Bijlage 1:

